

2019

**Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού
Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του
προϋπολογισμού της ΕΕ –
Κατάσταση στο τέλος του 2019**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ: +352 4398-1
Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EJAuditors

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2020

PDF ISBN 978-92-847-4773-3 ISSN 2600-1365 doi:10.2865/113114 QJ-AK-20-001-EL-N

Σύμφωνα με το άρθρο 287, παράγραφοι 1 και 4, ΣΛΕΕ, το άρθρο 258 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012, καθώς και το άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1877, της 26ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στο ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/323,

το Ελεγκτικό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τη συνεδρίασή του της 9ης Νοεμβρίου 2020, ενέκρινε την

Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2019

Η έκθεση, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις των θεσμικών οργάνων στις παρατηρήσεις του Συνεδρίου, διαβιβάστηκε στις αρμόδιες για τη χορήγηση απαλλαγής αρχές και στα λοιπά θεσμικά όργανα.

Τα Μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι:

Klaus-Heiner LEHNE (Πρόεδρος), Ladislav BALKO, Λάζαρος Στ. ΛΑΖΑΡΟΥ, Pietro RUSSO, Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, Alex BRENNINKMEIJER, Νικόλαος ΜΗΛΙΩΝΗΣ, Bettina JAKOBSEN, Samo JEREB, Jan GREGOR, Mihails KOZLOVS, Rimantas ŠADŽIUS, Leo BRINCAT, João FIGUEIREDO, Juhan PARTS, Ildikó GÁLL-PELCZ, Eva LINDSTRÖM, Tony MURPHY, Hannu TAKKULA, Annemie TURTELBOOM, Viorel ȘTEFAN, Ivana MALETIĆ, Francois-Roger CAZALA, Joëlle ELVINGER, Helga BERGER

Περιεχόμενα

Σελίδα

Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2019	5
Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων στην έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2019	330

**Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού
Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του
προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση
στο τέλος του 2019**

Περιεχόμενα

	Σελίδα
Γενική εισαγωγή	7
Κεφάλαιο 1 Πλαίσιο επιδόσεων	9
Κεφάλαιο 2 Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	45
Κεφάλαιο 3 Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	89
Κεφάλαιο 4 Φυσικοί πόροι	131
Κεφάλαιο 5 Ασφάλεια και ιθαγένεια	169
Κεφάλαιο 6 Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας	206
Κεφάλαιο 7 Παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στις συστάσεις μας	253
Προσάρτημα	318
Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων	330

Γενική εισαγωγή

0.1. Η ετήσια έκθεσή μας για το οικονομικό έτος 2019 χωρίζεται σε δύο μέρη. Το παρόν μέρος καλύπτει τις *επιδόσεις των προγραμμάτων* δαπανών στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΕΕ.

0.2. Για πρώτη φορά στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεών μας, εξετάζουμε, σε πιλοτική βάση, την *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* (ΕΕΔΕ), η οποία αποτελεί τη βασική έκθεση υψηλού επιπέδου της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις, η οποία αναφέρεται στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Δεδομένου ότι η έκθεση αυτή δημοσιεύεται στο τέλος Ιουνίου του έτους ν+1, δεν μπορούσαμε στο παρελθόν να τη συμπεριλάβουμε στην ετήσια έκθεσή μας, η οποία δημοσιεύεται συνήθως στις αρχές Οκτωβρίου.

0.3. Η παρούσα έκθεση χωρίζεται σε επτά κεφάλαια:

- Το κεφάλαιο 1 καλύπτει μια σημαντική πτυχή του πλαισίου επιδόσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ: την από μέρους της Επιτροπής υψηλού επιπέδου αναφορά στοιχείων μέσω της ΕΕΔΕ και των *προγραμματικών δηλώσεων*. Εξετάσαμε κατά πόσον η Επιτροπή εφαρμόζει άρτια διαδικασία για την κατάρτιση αυτών των εκθέσεων, καθώς και κατά πόσον αυτές παρέχουν σαφή, ολοκληρωμένη και ισορροπημένη εικόνα των επιδόσεων των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Προκειμένου να καταλήξουμε σε απαντήσεις, αναλύσαμε τις σχετικές εκθέσεις και τις εσωτερικές διαδικασίες της Επιτροπής και συνομιλήσαμε με υπαλλήλους της.
- Στα κεφάλαια 2 έως 6 εξετάζουμε τα *αποτελέσματα* που έχουν επιτύχει τα προγράμματα της ΕΕ στο πλαίσιο των τομέων 1α, 1β, 2, 3 και 4, αντίστοιχα, του *πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020*. Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες σχετικά με τις επιδόσεις και, βάσει αυτών, να αξιολογήσουμε ποιες ήταν τελικά οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Από τα 58 προγράμματα δαπανών επιλέξαμε εννέα, τα οποία αντιστοιχούν συνολικά στα τρία τέταρτα περίπου του συνόλου των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2019 βάσει των *αναλήψεων υποχρεώσεων* του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020. Βάση της αξιολόγησής μας αποτέλεσαν οι περί επιδόσεων πληροφορίες που προέρχονταν από την Επιτροπή (μεταξύ άλλων, η ΕΕΔΕ, οι δείκτες επιδόσεων και οι αξιολογήσεις) και, εφόσον υπήρχαν, πρόσφατες διαπιστώσεις από δικούς μας ελέγχους και επισκοπήσεις. Ελέγξαμε τις περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής από την άποψη της ευλογοφάνειας και της συνέπειάς τους με τις

δικές μας διαπιστώσεις, αλλά όχι της αξιοπιστίας τους. Για την ανάλυση των δεικτών επιδόσεων, τους ταξινομήσαμε σε δείκτες *εισροής, εκροής, αποτελέσματος και αντικτύπου*. Επίσης, αξιολογήσαμε κατά πόσον αυτοί βρίσκονταν «σε καλό δρόμο», ήτοι αν είχαν πιθανότητες να επιτύχουν τις σχετικές τιμές-στόχο. Επιπλέον, αξιολογήσαμε τις επιδόσεις δείγματος *πράξεων* από αυτές που υποβάλαμε σε έλεγχο για τον σκοπό της *δήλωσης αξιοπιστίας*.

- Στο κεφάλαιο 7 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παρακολούθησης της συνέχειας που δόθηκε στις ελεγκτικές συστάσεις που διατυπώσαμε στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2016.

0.4. Η προσέγγιση και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήσαμε για την κατάρτιση της παρούσας έκθεσης αναλύονται στο **προσάρτημα** που ακολουθεί.

0.5. Στόχος μας είναι να παρουσιάσουμε τις παρατηρήσεις μας κατά τρόπο σαφή και περιεκτικό. Δεν είναι πάντοτε δυνατόν να αποφύγουμε τη χρήση όρων που αφορούν χαρακτηριστικά την ΕΕ, τις πολιτικές και τον προϋπολογισμό της, ή όρων προερχόμενων από τα γνωστικά πεδία της λογιστικής και της ελεγκτικής. Στον ιστότοπό μας δημοσιεύουμε γλωσσάριο¹ με ορισμούς και επεξηγήσεις των περισσότερων ειδικών αυτών όρων. Οι όροι που επεξηγούνται στο γλωσσάριο αναγράφονται με πλάγιους χαρακτήρες την πρώτη φορά που εμφανίζονται σε κάθε κεφάλαιο.

0.6. Ευχαριστούμε την Επιτροπή για την εξαιρετική συνεργασία της κατά την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης, στην οποία παρατίθενται και οι απαντήσεις της στις παρατηρήσεις μας.

---

¹ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/GLOSSARY-AR_2019/GLOSSARY-AR_2019_EL.pdf

Κεφάλαιο 1

Πλαίσιο επιδόσεων

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	1.1.-1.4.
Διαδικασία κατάρτισης των υψηλού επιπέδου εκθέσεων για τις επιδόσεις	1.5.-1.23.
Ο τρόπος αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις εξακολουθεί να βελτιώνεται	1.5.-1.7.
Η Επιτροπή εφαρμόζει άρτιες διαδικασίες για την κατάρτιση των υψηλού επιπέδου εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις	1.8.-1.12.
Η Επιτροπή δεν ελέγχει ούτε εγγυάται πλήρως την αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις	1.13.-1.23.
Τα στοιχεία παρακολούθησης που προέρχονται από τα κράτη μέλη δεν είναι πλήρως αξιόπιστα, η Επιτροπή όμως λαμβάνει μέτρα για τον μετριασμό των κινδύνων	1.14.-1.18.
Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου διατυπώνει αρνητική γνώμη για το 40 % των αξιολογήσεων που εξετάζει	1.19.-1.21.
Η Επιτροπή δεν διευκρινίζει με σαφήνεια τον βαθμό αξιοπιστίας των περί επιδόσεων πληροφοριών που περιέχονται στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις	1.22.-1.23.
Ποιότητα των υψηλού επιπέδου εκθέσεων για τις επιδόσεις	1.24.-1.39.
Παρά την πρόοδο, η ποιότητα ορισμένων δεικτών επιδόσεων παραμένει προβληματική	1.24.-1.25.
Η κάλυψη των διαφόρων συνόλων στόχων στις εκθέσεις έχει βελτιωθεί ως έναν βαθμό	1.26.-1.28.
Η ΕΕΔΕ και οι προγραμματικές δηλώσεις αναφέρονται περισσότερο στην αποτελεσματικότητα και λιγότερο στην αποδοτικότητα και στην οικονομία	1.29.-1.30.
Η ΕΕΔΕ και οι προγραμματικές δηλώσεις δεν αναλύουν το πλαίσιο και τους εξωγενείς παράγοντες με τον ίδιο βαθμό λεπτομέρειας	1.31.-1.32.
Η Επιτροπή έχει αρχίσει να αξιολογεί συστηματικά τις επιδόσεις	1.33.-1.37.

Οι νέες αξιολογήσεις των επιδόσεων καλύπτουν μόνο μερικώς τους ειδικούς στόχους	1.35.
Οι περί επιδόσεων ενότητες δεν περιλαμβάνουν πάντοτε λεπτομερή ανάλυση	1.36.
Ορισμένα συμπεράσματα για τις επιδόσεις δεν είναι σαφή	1.37.
Οι εκθέσεις γίνονται περισσότερο ισορροπημένες	1.38.-1.39.

Συμπεράσματα και συστάσεις	1.40.-1.48.
-----------------------------------	-------------

Παραρτήματα

Παράρτημα 1.1 Παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στις συστάσεις μας	
--	--

Εισαγωγή

1.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) υλοποιεί τις πολιτικές της δι' ενός συνδυασμού προγραμμάτων δαπανών (όπως το Ταμείο Συνοχής ή το «Ορίζων 2020»), χρηματοδοτούμενων ή συγχρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, και μέσων πολιτικής που δεν συνεπάγονται δαπάνες (κανονιστικών ρυθμίσεων κατά κύριο λόγο).

1.2. Το τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) καλύπτει μία επταετία (από το 2014 έως το 2020) και προβλέπει δαπάνες ύψους 1 092 δισεκατομμυρίων ευρώ. Στον [πίνακα 1.1](#) παρουσιάζεται η διάρθρωση του ΠΔΠ σε πέντε επιχειρησιακούς τομείς και σε 58 προγράμματα δαπανών. Καθένα από τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνει σειρά στόχων, καθοριζόμενων στη νομοθεσία.

Πίνακας 1.1 – ΠΔΠ 2014-2020

Τομέας του ΠΔΠ	Ανώτατο όριο της περιόδου 2014-2020 (σε δισεκατ. ευρώ)	Αριθμός προγραμμάτων
1α – Ανταγωνιστικότητα	142,1	23
1β – Συνοχή	371,4	4
2 – Φυσικοί πόροι	420,0	5
3 – Ασφάλεια και ιθαγένεια	17,7	11
4 – Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας	66,3	15
Διοίκηση και ειδικοί μηχανισμοί	74,7	ά.α.
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1 092,2	58

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

1.3. Στο [γράφημα 1.1](#) παρουσιάζονται οι υψηλού επιπέδου εκθέσεις της Επιτροπής με θέμα τις επιδόσεις:

- Η **ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ)** είναι η κύρια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ. Εντάσσεται στην ενοποιημένη δέσμη δημοσιονομικών εκθέσεων και εκθέσεων λογοδοσίας

της Επιτροπής¹ και αποτελεί στοιχείο (*εισροή*) που συμβάλλει καθοριστικά στην ετήσια διαδικασία χορήγησης *απαλλαγής*. Βασίζεται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων των γενικών διευθυντών και των λοιπών *κυρίων διατακτών* της Επιτροπής. Περιλαμβάνει δύο τμήματα:

- **Τμήμα 1 – Επιδόσεις και αποτελέσματα.** Στο τμήμα αυτό αξιολογείται η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων πολιτικής, βάσει των δεικτών επιδόσεων².
- **Τμήμα 2 – Εσωτερικός έλεγχος και δημοσιονομική διαχείριση.** Το τμήμα αυτό αναφέρεται στα επιτεύγματα της Επιτροπής όσον αφορά τη διαχείριση και την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ.
- Οι **προγραμματικές δηλώσεις** παρουσιάζουν την πρόοδο που σημειώνεται ως προς την επίτευξη των στόχων κάθε προγράμματος δαπανών, βάσει ενός συνδυασμού δεικτών και συνοδευτικών πληροφοριών σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος. Διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία έγκρισης του προϋπολογισμού. Η Επιτροπή οφείλει³ να τις επισυνάπτει στο σχέδιο προϋπολογισμού, προς αιτιολόγηση του ύψους των *πιστώσεων* που αιτείται. Οι προγραμματικές δηλώσεις περιλαμβάνουν περισσότερους από 1 000 δείκτες.
- Οι **ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ)** συνιστούν εκθέσεις διαχείρισης που υποβάλλονται από τους γενικούς διευθυντές της Επιτροπής (και τους λοιπούς κύριους διατάκτες) στο Σώμα των Επιτρόπων. Δι' αυτών επιχειρείται κυρίως ένας απολογισμός των επιδόσεων της οικείας γενικής διεύθυνσης (ΓΔ) και όχι των προγραμμάτων που αυτή διαχειρίζεται. Οι ΕΕΔ περιέχουν επίσης πληροφορίες σχετικά με τα χρηματοοικονομικά και τη διαχείριση, περιλαμβανομένης *δήλωσης αξιοπιστίας* υπογεγραμμένης από τον εκάστοτε γενικό διευθυντή, στην οποία αναφέρεται ότι οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες δικλίδων παρέχουν τα εχέγγυα ότι οι δαπάνες ήταν *νόμιμες και κανονικές* και ότι οι πόροι χρησιμοποιήθηκαν για τον σκοπό για τον οποίο προορίζονταν και σύμφωνα με την αρχή της *χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης*.

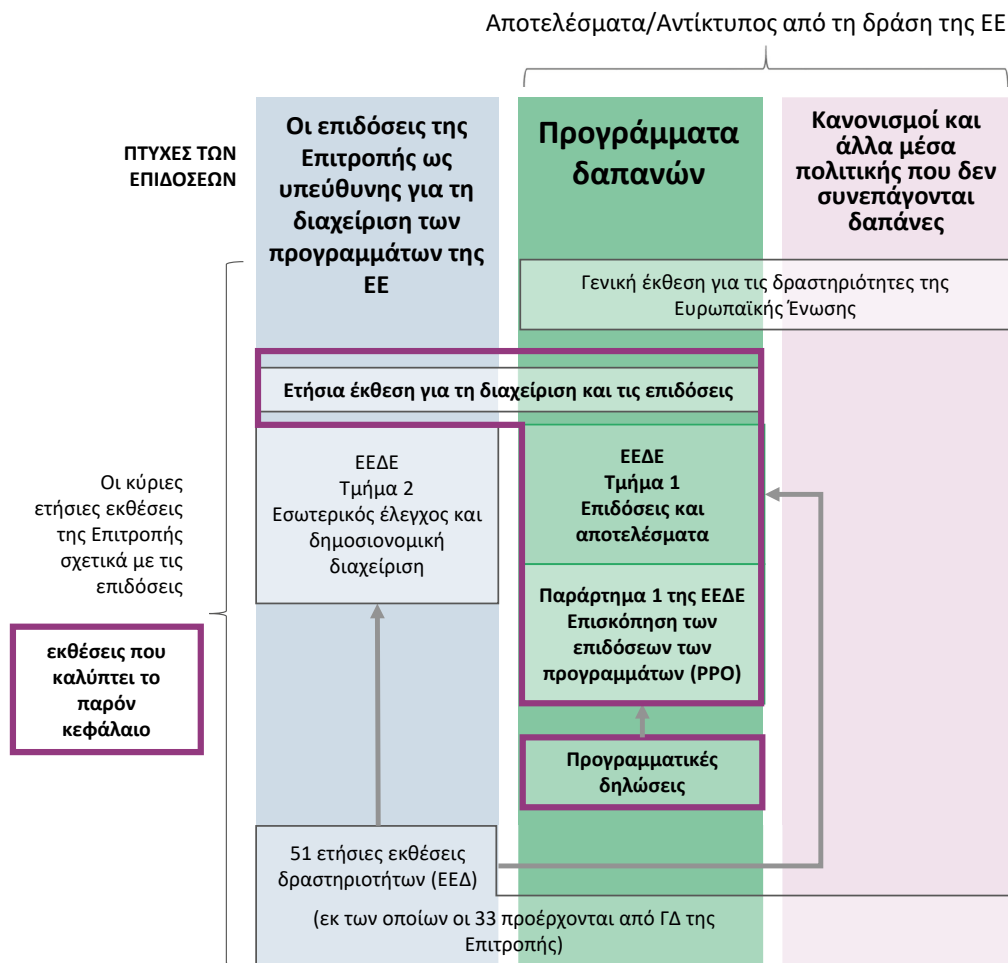
¹ Άρθρο 247 του δημοσιονομικού κανονισμού. Η ενοποιημένη δέσμη δημοσιονομικών εκθέσεων και εκθέσεων λογοδοσίας περιλαμβάνει επίσης τους *ενοποιημένους λογαριασμούς*, τις μακροπρόθεσμες προβλέψεις μελλοντικών εισροών και εκροών για τα επόμενα πέντε έτη, την ετήσια έκθεση σχετικά με τους εσωτερικούς ελέγχους και την έκθεση σχετικά με την παρακολούθηση της απαλλαγής.

² Άρθρο 318 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και άρθρο 247, παράγραφος 1, στοιχείο ε), του δημοσιονομικού κανονισμού.

³ Άρθρο 41, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο η), του δημοσιονομικού κανονισμού.

- Η **Γενική Έκθεση για τη Δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης** υπερβαίνει τα όρια του προϋπολογισμού της ΕΕ και καλύπτει ευρύτερες πολιτικές της, ομαδοποιημένες σε θεματικά κεφάλαια που αντιστοιχούν στις δέκα προτεραιότητες της Επιτροπής Juncker (2014-2019).

Γράφημα 1.1 – Οι κύριες εκθέσεις της Επιτροπής που αφορούν τις επιδόσεις

Πηγή: ΕΕΣ.

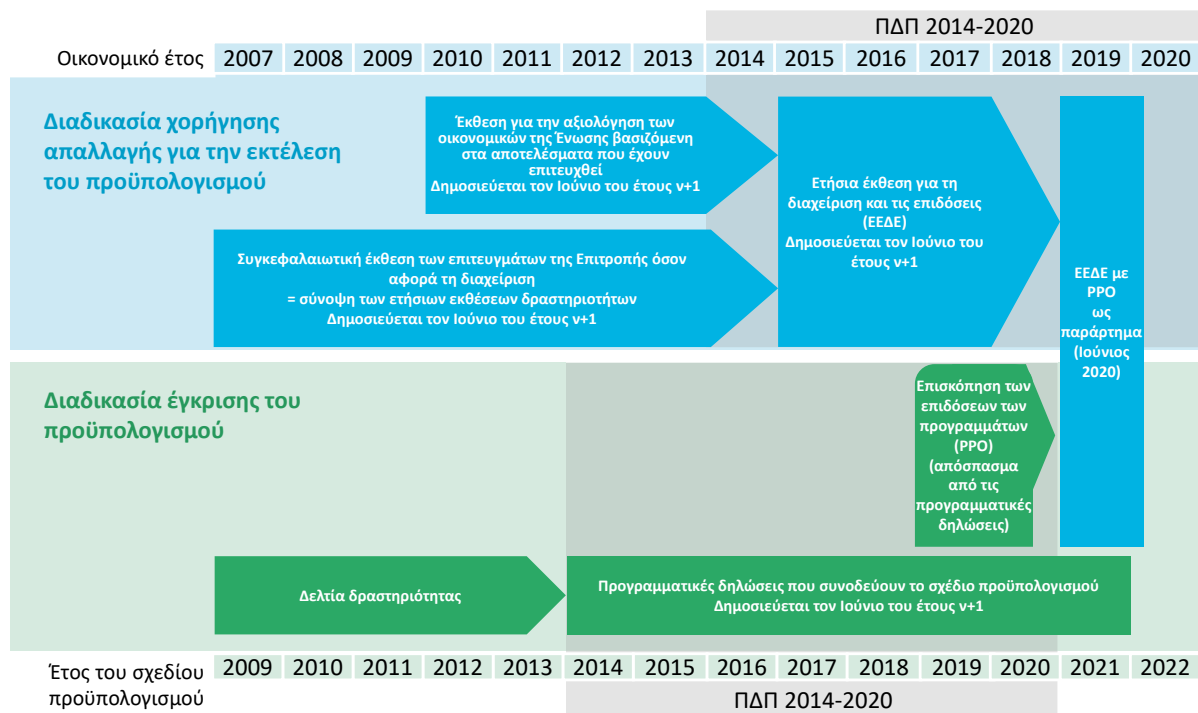
1.4. Το παρόν κεφάλαιο αναφέρεται στις δύο σημαντικότερες εκθέσεις που αφορούν άμεσα τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ και τα προγράμματα δαπανών που χρηματοδοτούνται από αυτόν: στην ΕΕΔΕ (Τμήμα 1) και στις προγραμματικές δηλώσεις. Επιλέξαμε προς εξέταση εννέα προγράμματα δαπανών, τα οποία αντιστοιχούσαν συνολικά στο 74 % των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2019 σε πέντε επιχειρησιακούς τομείς του τρέχοντος ΠΔΠ. Η μεθοδολογία που εφαρμόσαμε παρουσιάζεται στο **προσάρτημα**. Στο **παράρτημα 1.1** παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παρακολούθησης της συνέχειας που δόθηκε στις συστάσεις που είχαμε διατυπώσει στο κεφάλαιο 3 της ετήσιας έκθεσής μας για το 2016.

Διαδικασία κατάρτισης των υψηλού επιπέδου εκθέσεων για τις επιδόσεις

Ο τρόπος αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις εξακολουθεί να βελτιώνεται

1.5. Στο *γράφημα 1.2* παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο η από μέρους της Επιτροπής αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις εξελίχθηκε από μια συλλογή ετερόκλιτων εκθέσεων σε ένα συνεκτικότερο σύνολο εγγράφων. Αυτή η θετική εξέλιξη δεν απαντά πλήρως στις παρατηρήσεις που διατυπώσαμε στο παρελθόν⁴ σχετικά με την προσβασιμότητα των πληροφοριών που αφορούν τις επιδόσεις.

Γράφημα 1.2 – Εξέλιξη μέσα στον χρόνο του τρόπου αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις

Πηγή: ΕΕΣ.

⁴ Βλέπε σημείο 3.73, σημείο 6, της ετήσιας έκθεσής μας για το 2016.

1.6. Το 2019 η διαδικασία του σχεδίου προϋπολογισμού εμπεριέχει μια καινοτομία, την «επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων» (*programme performance overview, PPO*), στην οποία η Επιτροπή συνοψίζει τις προγραμματικές δηλώσεις. Στο έγγραφο αυτό παρουσιάζεται συνοπτικά κάθε πρόγραμμα δαπανών, βάσει ορισμένων δεικτών που αναφέρονται στην προγραμματική δήλωση.

1.7. Στις εκθέσεις του τρέχοντος έτους (ήτοι αυτές που δημοσιεύθηκαν το 2020) έγιναν τρεις σημαντικές βελτιώσεις:

- Η PPO επισυνάπτεται ως παράρτημα στην ΕΕΔΕ, γεγονός που δημιουργεί μια σχέση μεταξύ της έγκρισης του προϋπολογισμού και των διαδικασιών χορήγησης απαλλαγής. Η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή μπορεί πλέον, όταν αξιολογεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού, να επανεξετάζει τους δείκτες των προγραμματικών δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην PPO, καθώς δύο χρόνια νωρίτερα χρησιμοποίησε τους ίδιους δείκτες ως βάση της απόφασής της να εγκρίνει τον προϋπολογισμό.
- Τόσο οι προγραμματικές δηλώσεις όσο και η PPO περιλαμβάνουν πλέον ενότητες στις οποίες η Επιτροπή σκοπεύει να παραθέτει ρητή αξιολόγηση των επιδόσεων κάθε προγράμματος.
- Μολονότι οι προγραμματικές δηλώσεις που συνοδεύουν το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021 αφορούν ήδη την επόμενη περίοδο του ΠΔΠ (2021-2027), περιλαμβάνουν δείκτες και εκθέσεις σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων που εμπίπτουν στο ΠΔΠ 2014-2020. Κάτι ανάλογο δεν συνέβη στο τέλος της προηγούμενης περιόδου (2007-2013), όταν οι προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2014, που δημοσιεύθηκαν το 2013, δεν αναφέρονταν στις επιδόσεις των προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013. Η εξέλιξη αυτή είναι χρήσιμη διότι, όπως φαίνεται στο [γράφημα 1.3](#), τα προγράμματα εξακολουθούν να παράγουν αποτελέσματα πολύ μετά το πέρας της αντίστοιχης περιόδου του ΠΔΠ.

Γράφημα 1.3 – Τα προγράμματα δαπανών εξακολουθούν να παράγουν αποτελέσματα μετά το πέρας της αντίστοιχης περιόδου του ΠΔΠ

Αυτός ο αριθμός αποτελεί κατά προσέγγιση παράδειγμα του χρονικού διαστήματος που μεσολαβεί μεταξύ της διάθεσης χρημάτων για ένα πρόγραμμα και της παραγωγής των αποτελεσμάτων του. Ο πραγματικός χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ μιας δαπάνης και της παραγωγής αποτελεσμάτων διαφέρει μεταξύ προγραμμάτων και περιόδων του ΠΔΠ.

Πηγή: ΕΕΣ.

Η Επιτροπή εφαρμόζει άρτιες διαδικασίες για την κατάρτιση των υψηλού επιπέδου εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις

1.8. Η κατάρτιση τόσο της ΕΕΔΕ όσο και των προγραμματικών δηλώσεων ακολουθεί σαφώς καθορισμένες και ετησίως επικαιροποιούμενες διαδικασίες, στις οποίες συμμετέχουν δύο από τις «κεντρικές υπηρεσίες» της Επιτροπής [η Γενική Γραμματεία και η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού (ΓΔ BUDG)], οι διάφορες ΓΔ που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση των προγραμμάτων δαπανών και το Σώμα των Επιτρόπων. Στον [πίνακα 1.2](#) παρουσιάζονται οι ρόλοι των διαφόρων εμπλεκόμενων.

Πίνακας 1.2 – Οι υψηλού επιπέδου εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις βασίζονται σε σαφώς καθορισμένες διαδικασίες

Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις	Κεντρικές υπηρεσίες (ΓΔ BUDG / Γενική Γραμματεία)	ΓΔ	Σώμα των Επιτρόπων
ΕΕΔΕ	<ul style="list-style-type: none"> καταρτίζουν την έκθεση ακολουθούν στρατηγικούς προσανατολισμούς προερχόμενους από το συμβούλιο εσωτερικής διοίκησης ζητούν τη γνώμη των αρμόδιων ΓΔ 	<ul style="list-style-type: none"> υποδεικνύουν στις προγραμματικές δηλώσεις τους και στην ΕΕΔ τα σημαντικότερα ζητήματα/μηνύματα που πρέπει να περιληφθούν στην ΕΕΔΕ παρέχουν αναπληροφόρηση σχετικά με τα σχέδια κειμένων 	<ul style="list-style-type: none"> διασφαλίζει τη συνέπεια των πολιτικών μηνυμάτων εγκρίνει την έκθεση

Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις	Κεντρικές υπηρεσίες (ΓΔ BUDG / Γενική Γραμματεία)	ΓΔ	Σώμα των Επιτρόπων
ΡΡΟ (παράρτημα της ΕΕΔΕ)	<ul style="list-style-type: none"> ○ καταρτίζουν την έκθεση ○ επιλέγουν τους δείκτες που πρέπει να περιληφθούν στις προγραμματικές δηλώσεις ○ σχεδιάζουν τη μεθοδολογία για τους υπολογισμούς της προόδου προς τις τιμές-στόχο ○ ζητούν τη γνώμη των αρμόδιων ΓΔ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ υποδεικνύουν στις προγραμματικές δηλώσεις τους και στην ΕΕΔ τα σημαντικότερα ζητήματα/μηνύματα που πρέπει να περιληφθούν στην ΡΡΟ ○ παρέχουν αναπληροφόρηση σχετικά με τα σχέδια κειμένων 	<ul style="list-style-type: none"> ○ διασφαλίζει τη συνέπεια των πολιτικών μηνυμάτων ○ εγκρίνει την έκθεση (ως μέρος της ΕΕΔΕ)
Προγραμματικές δηλώσεις	<ul style="list-style-type: none"> ○ εκδίδουν υποδείγματα / οδηγίες / κατευθυντήριες γραμμές («εγκύκλιος για τον προϋπολογισμό») και παρέχουν επιμόρφωση ○ εξετάζουν τα σχέδια κειμένων και αποστέλλουν αναπληροφόρηση στις αρμόδιες ΓΔ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ συλλέγουν στοιχεία σχετικά με τους δείκτες ○ καταρτίζουν την έκθεση 	<ul style="list-style-type: none"> ○ εγκρίνει την έκθεση (ως μέρος της πρότασης σχεδίου προϋπολογισμού)
ΕΕΔ	<ul style="list-style-type: none"> ○ εκδίδουν υποδείγματα / οδηγίες / κατευθυντήριες γραμμές ○ εξετάζουν τα σχέδια κειμένων και αποστέλλουν αναπληροφόρηση στις αρμόδιες ΓΔ ○ οργανώνουν αξιολογήσεις από ομοτίμους 	<ul style="list-style-type: none"> ○ καταρτίζουν την έκθεση ○ υπογράφουν την έκθεση (γενικοί διευθυντές) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ αποφασίζει για τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί

1.9. Οι θεμελιώδεις απαιτήσεις για την από μέρους της Επιτροπής αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις προβλέπονται στη ΣΛΕΕ, στον *δημοσιονομικό κανονισμό* και σε άλλα νομοθετικά κείμενα. Επιπλέον, οι κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας⁵ καθορίζουν πρότυπα για δύο στοιχεία που είναι καθοριστικά για την κατάρτιση των προγραμματικών δηλώσεων και της ΕΕΔΕ: τις πληροφορίες παρακολούθησης (περιλαμβανομένων των δεικτών επιδόσεων) και τις αξιολογήσεις (του *αντικτύπου* των δράσεων πολιτικής).

1.10. Κάθε χρόνο οι κεντρικές υπηρεσίες της Επιτροπής μεταφράζουν αυτές τις απαιτήσεις σε λεπτομερείς οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές και υποδείγματα, που καλύπτουν ζητήματα όπως:

- τις αλλαγές στο περιεχόμενο και στη δομή των εκθέσεων,
- τη χρήση των πηγών των περί επιδόσεων πληροφοριών, περιλαμβανομένων των δεικτών επιδόσεων, των αξιολογήσεων και των εκθέσεων του ΕΕΣ,
- τις ρυθμίσεις που αφορούν την επανεξέταση από τις κεντρικές υπηρεσίες και τις αξιολογήσεις από ομοτίμους, ήτοι από άλλες ΓΔ, προς εξασφάλιση της ποιότητας και της εναρμόνισης,
- τα ορόσημα, με σαφείς προθεσμίες, προς εξασφάλιση της έγκαιρης δημοσίευσης.

1.11. Οι κεντρικές υπηρεσίες δεν εκδίδουν οδηγίες για την ίδια την ΕΕΔΕ (περιλαμβανομένης της ΡΡΟ), καθώς είναι άμεσα υπεύθυνες για την κατάρτισή της. Ωστόσο, λαμβάνουν οδηγίες από το *συμβούλιο εσωτερικής διοίκησης* της Επιτροπής.

1.12. Επίσης, οι κεντρικές υπηρεσίες επιλέγουν, από τις προγραμματικές δηλώσεις τους, δείκτες που θα περιληφθούν στην ΕΕΔΕ (στο παράρτημά της, την ΡΡΟ). Για τα εννέα προγράμματα δαπανών που εξετάσαμε, παρατηρήσαμε ότι οι επιλεγόμενοι δείκτες στην ΡΡΟ έτειναν να αποτυπώνουν μια θετικότερη εικόνα σε σύγκριση με το σύνολο των δεικτών που περιλαμβάνονταν στις προγραμματικές δηλώσεις. Όπως φαίνεται στον *πίνακα 1.3*, αξιολογήσαμε ότι το 68 % των δεικτών στην ΡΡΟ βρισκόταν «σε καλό δρόμο», σε σύγκριση με το 44 % των δεικτών που περιλαμβάνονταν στις προγραμματικές δηλώσεις. Επιπλέον, οι δείκτες που επιλέχθηκαν για την ΡΡΟ έδειξαν μέση πρόοδο προς την τιμή-στόχο 64 %, σε σύγκριση με ποσοστό 46 % για το σύνολο των δεικτών των προγραμματικών δηλώσεων.

⁵ Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, SWD (2017) 350.

Πίνακας 1.3 – Οι δείκτες που επιλέχθηκαν για την ΡΡΟ αποτυπώνουν θετικότερη εικόνα σε σύγκριση με αυτούς που περιλαμβάνονταν στις προγραμματικές δηλώσεις

	Δείκτες στις προγραμματικές δηλώσεις	Δείκτες που επιλέχθηκαν για την ΡΡΟ
Όλοι οι δείκτες	258	71
Δείκτες «σε καλό δρόμο»	114 (44 %)	48 (68 %)
Μέση πρόοδος προς την τιμή-στόχο	46 %	64 %

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021 και της ΕΕΔΕ για το 2019 (Παράρτημα 1: ΡΡΟ, σ. 73-215).

Η Επιτροπή δεν ελέγχει ούτε εγγυάται πλήρως την αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις

1.13. Η ΕΕΔΕ και οι προγραμματικές δηλώσεις βασίζονται σε στοιχεία παρακολούθησης και σε αξιολογήσεις προγραμμάτων.

Τα στοιχεία παρακολούθησης που προέρχονται από τα κράτη μέλη δεν είναι πλήρως αξιόπιστα, η Επιτροπή όμως λαμβάνει μέτρα για τον μετριασμό των κινδύνων

1.14. Τα περισσότερα στοιχεία παρακολούθησης που τροφοδοτούν τους δείκτες επιδόσεων προέρχονται από τις αναφορές των κρατών μελών ή από δεδομένα που παράγει η ΓΔ που είναι υπεύθυνη για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα. Ορισμένα στοιχεία παράγονται από τη Eurostat ή από διεθνείς οργανισμούς.

1.15. Συγκρίναμε τις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2020 με τις αντίστοιχες για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021 και διαπιστώσαμε ότι, για το ένα τρίτο όλων των δεικτών του δείγματός μας, τα στοιχεία που είχαν γνωστοποιηθεί πέρσι τροποποιήθηκαν φέτος (βλέπε [πίνακα 1.4](#)). Το ένα τρίτο αυτών των προσαρμογών υπερέβαινε το 50 % της αρχικά αναφερθείσας τιμής. Οι προσαρμογές προς τα άνω ήταν δύο φορές συχνότερες από τις προσαρμογές προς τα κάτω. Αυτές οι συχνές προσαρμογές, οφειλόμενες είτε σε διόρθωση σφαλμάτων καταχώρισης είτε στη διαθεσιμότητα επικαιροποιημένων και ακριβέστερων στοιχείων, σημαίνουν ότι πρέπει να υπάρχει επιφυλακτικότητα ως προς τις αναφερόμενες τιμές.

Πίνακας 1.4 – Για το ένα τρίτο των δεικτών χρειάστηκε διόρθωση των στοιχείων που είχαν αναφερθεί

Περιπτώσεις με προσαρμογή προς τα κάτω κατά:			Περιπτώσεις με προσαρμογή προς τα άνω κατά:		
περισσότερο από 50 %	10-50 %	1-10 %	1-10 %	10-50 %	περισσότερο από 50 %
3 %	5 %	4 %	7 %	5 %	8 %

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2020 και των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

1.16. Η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI) και η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (ΓΔ REGIO) μετρίασαν τον κίνδυνο αναξιόπιστων στοιχείων. Και οι δύο ΓΔ συγκέντρωναν στοιχεία για τους δείκτες τους από τα κράτη μέλη. Διαπιστώσαμε ότι τόσο η ΓΔ AGRI όσο και η ΓΔ REGIO υπέβαλλαν σε αυτοματοποιημένους ελέγχους ποιότητας τα στοιχεία που λάμβαναν από τα κράτη μέλη. Οι έλεγχοι αυτοί κάλυπταν ζητήματα όπως την πληρότητα, την ευλογοφάνεια και τη συνέπειά τους. Τα προβλήματα που εντοπίστηκαν αποτελούσαν αντικείμενο παρακολούθησης σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς των αντίστοιχων κρατών μελών.

1.17. Επιπλέον, η ΓΔ REGIO προέβη σε μια σειρά θεματικών ελέγχων στα κράτη μέλη, εστιάζοντας στην αξιοπιστία των στοιχείων για τις επιδόσεις (βλέπε [πλαίσιο 1.1](#)). Οι έλεγχοι αυτοί αφορούσαν ένα μεμονωμένο γεγονός που έλαβε χώρα το 2019: τη διάθεση του «αποθεματικού επίδοσης» στον τομέα της συνοχής, ήτοι τη διάθεση κονδυλίων από τον προϋπολογισμό για προτεραιότητες των οποίων τα ορόσημα είχαν επιτευχθεί (βλέπε επίσης σημείο 3.23). Σκοπός των ελέγχων ήταν ο μετριασμός του κινδύνου αναφοράς λανθασμένων ή διογκωμένων εκροών και *αποτελεσμάτων*, κάτι που θα μπορούσε να οδηγήσει σε λανθασμένη κατανομή του αποθέματος επίδοσης. Η ΓΔ AGRI δεν πραγματοποίησε τέτοιους ελέγχους.

Πλαίσιο 1.1

Παραδείγματα προβλημάτων με την αξιοπιστία των στοιχείων που εντοπίστηκαν με τους ελέγχους της ΓΔ REGIO στα κράτη μέλη

Όσον αφορά την αποδέσμευση του αποθεματικού επίδοσης, η ΓΔ REGIO πραγματοποίησε 26 ελέγχους σε 14 κράτη μέλη. Σε οκτώ περιπτώσεις⁶, εντόπισαν σημαντικές αδυναμίες, όπως:

- μη αυτοματοποιημένη συγκέντρωση των στοιχείων και απουσία σαφών διαδικασιών για τη συγκέντρωση και την επικύρωση των στοιχείων για τους δείκτες, γεγονός που οδήγησε σε σφάλματα,
- απουσία διαδρομής του ελέγχου,
- αναντιστοιχίες μεταξύ των περί επιδόσεων στοιχείων στα συστήματα ΤΠ και των πηγών αυτών των δεδομένων,
- ανεπαρκείς οδηγίες προς τους δικαιούχους,
- ανεπάρκεια των διαχειριστικών επαληθεύσεων ή και παντελής απουσία τους.

Οι έλεγχοι ανέδειξαν επίσης ορθές πρακτικές, όπως:

- την ανάπτυξη μιας πλατφόρμας ηλεκτρονικής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των δικαιούχων και των αρμόδιων για τα προγράμματα αρχών σε διαφορετικές περιφέρειες και για διαφορετικά ταμεία,
- τη συγκρότηση ειδικής ομάδας για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, κάτι που παρείχε στη *διαχειριστική αρχή* τη δυνατότητα να αποκτήσει και να διατηρήσει εμπειρογνωσία.

1.18. Οι ΓΔ υπόκεινται στον **έλεγχο της Υπηρεσίας Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου (IAS) της Επιτροπής**. Το γεγονός αυτό επέφερε βελτιώσεις στην αξιοπιστία των στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις:

- Στο πλαίσιο ελέγχου του 2016 σχετικά με τον σχεδιασμό του συστήματος μέτρησης των επιδόσεων της ΓΔ AGRI, η IAS εντόπισε σοβαρές αδυναμίες στον καθορισμό των στόχων, στους χρησιμοποιούμενους δείκτες και στη συλλογή στοιχείων. Το συμπέρασμα ήταν ότι αυτές οι αδυναμίες θα μπορούσαν να

⁶ Πηγή: Reliability of performance indicators – feedback from European Commission audits, Evaluation Network meeting, Βρυξέλλες, REGIO C.3 (Audit II), 20 Ιουνίου 2018.

περιστείλουν την ικανότητα της ΓΔ AGRI να παρακολουθεί και να αξιολογεί τις επιδόσεις της ΚΓΠ 2014-2020, καθώς και να αναφέρει σχετικά στοιχεία⁷. Έκτοτε, σύμφωνα με την IAS, η ΓΔ AGRI έχει βελτιώσει⁸ τη συλλογή και τη διαθεσιμότητα στοιχείων εκδίδοντας κατευθυντήριες γραμμές⁹ και δημοσιεύοντας περισσότερα στοιχεία σχετικά με τους δείκτες¹⁰.

- Το 2019, η IAS έλεγξε την παρακολούθηση των επιδόσεων από τη ΓΔ REGIO, τη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης (ΓΔ EMPL) και τη Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας (ΓΔ MARE)¹¹. Ως προς τη ΓΔ REGIO και τη ΓΔ EMPL, διαπίστωσε ότι υπήρχαν αδυναμίες στην αξιοπιστία των στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις. Η IAS συνέστησε στη ΓΔ REGIO να παράσχει σαφείς οδηγίες στις αρχές ελέγχου και να καταλήξει ως προς τον βαθμό βεβαιότητας που αποκόμιζε από τις εργασίες τους επί της αξιοπιστίας των στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις¹². Ανταποκρινόμενες στις συστάσεις αυτές, η ΓΔ REGIO και η ΓΔ EMPL κατάρτισαν κοινό σχέδιο δράσης, το οποίο βρίσκεται υπό υλοποίηση. Στην ΕΕΔ της για το 2019, η ΓΔ REGIO ανέφερε ότι είχε αποκομίσει εύλογη βεβαιότητα σχετικά με την αξιοπιστία των περί επιδόσεων στοιχείων των περισσότερων προγραμμάτων (71 %), αλλά ότι υπήρχαν και κενά στη βεβαιότητα αυτή λόγω της ανεπάρκειας των ελεγκτικών εργασιών (26 % των

⁷ «Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Ετήσια έκθεση της αρμόδιας για την απαλλαγή αρχής σχετικά με τους εσωτερικούς ελέγχους που διεξήχθησαν το 2016» (άρθρο 99, παράγραφος 5, του δημοσιονομικού κανονισμού) [COM(2017) 497], σ. 8

⁸ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο: «Annual report to the Discharge Authority on internal audits carried out in 2019, accompanying the document «Report from the Commission to the European Parliament, the Council and the Court of Auditors: Annual report to the Discharge Authority on internal audits carried out in 2019»» [COM(2020) 268 final], σ. 57.

⁹ Π.χ. έγγραφο καθοδήγησης με τίτλο «Assessment of RDP Results: How to Prepare for Reporting on Evaluation in 2017», 2016.

¹⁰ https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DataPortal/cmef_indicators.html

¹¹ ΕΕΔ της ΓΔ DEVCO για το 2019, σ. 46.

¹² Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο: «Annual report to the Discharge Authority on internal audits carried out in 2019, accompanying the document «Report from the Commission to the European Parliament, the Council and the Court of Auditors: Annual report to the Discharge Authority on internal audits carried out in 2019»» [COM(2020) 268 final], σ. 8.

προγραμμάτων) και της συνεχιζόμενης ύπαρξης ορισμένων σοβαρών αδυναμιών (2 %) ¹³.

Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου διατυπώνει αρνητική γνώμη για το 40 % των αξιολογήσεων που εξετάζει

1.19. Η αξιολόγηση αποτελεί εργαλείο για την αποτίμηση του αντικτύπου των δράσεων πολιτικής, όπως είναι τα προγράμματα δαπανών. Ο δημοσιονομικός κανονισμός ¹⁴ απαιτεί «εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεις» για όλα «τα προγράμματα και τις δραστηριότητες που συνεπάγονται σημαντικές δαπάνες». Η νομοθεσία με την οποία θεσπίζονται τα επιμέρους προγράμματα δαπανών ορίζει συνήθως το είδος και τον χρόνο κατάρτισης των απαιτούμενων αξιολογήσεων, προβλέποντας μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις ενδιάμεση αξιολόγηση μερικά χρόνια μετά την έναρξη του προγράμματος.

1.20. Οι αξιολογήσεις διενεργούνται από τις γενικές διευθύνσεις που είναι αρμόδιες για το εκάστοτε πρόγραμμα και δημοσιεύονται με τη μορφή *εγγράφων εργασίας των υπηρεσιών* της Επιτροπής. Συνήθως υποστηρίζονται από μελέτες που ανατίθενται σε εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και δημοσιεύονται μαζί με αυτές. Οι όροι της ανάθεσης για αυτές τις μελέτες καθορίζονται από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές καθορίζουν βασικές έννοιες και αρχές, όπως την απαίτηση οι αξιολογήσεις να βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία, και τα πέντε κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιούνται σε κάθε αξιολόγηση, τα οποία είναι τα εξής:

- Πόσο αποτελεσματική ήταν η δράση της ΕΕ;
- Πόσο αποδοτική ήταν η δράση της ΕΕ;
- Πόσο συναφής είναι η δράση της ΕΕ;
- Πόσο συνεκτική είναι η δράση της ΕΕ τόσο εσωτερικά όσο και με άλλες (ενωσιακές) δράσεις;
- Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης;

¹³ ΕΕΔ της ΓΔ DEVCO για το 2019, σ. 39.

¹⁴ Άρθρο 34 του δημοσιονομικού κανονισμού.

1.21. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου (ΕΡΕ) της Επιτροπής, απαρτιζόμενη από τέσσερις ανώτερους υπαλλήλους της Επιτροπής (περιλαμβανομένου του προέδρου της) και τρία εξωτερικά μέλη, ελέγχει την ποιότητα των σχεδίων αξιολόγησης. Η ΕΡΕ έλεγξε περί το ένα πέμπτο όλων των καταρτιζόμενων αξιολογήσεων¹⁵ και εξέδωσε αρχική αρνητική γνώμη για περίπου το 40 % αυτών. Σύμφωνα με την αξιολόγηση της ίδιας της ΕΡΕ¹⁶, μολονότι ο έλεγχός της οδηγεί συχνά στη βελτίωση της παρουσίασης των αξιολογήσεων ή της εγκυρότητας των συμπερασμάτων της, πολλές φορές η παρέμβασή της έρχεται πολύ αργά για να διορθωθούν τα ελαττώματα του σχεδιασμού και της μεθοδολογίας που μπορούν να επηρεάσουν την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας, της συνεκτικότητας, της συνέπειας και της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας των πολιτικών και των προγραμμάτων της ΕΕ.

Η Επιτροπή δεν διευκρινίζει με σαφήνεια τον βαθμό αξιοπιστίας των περί επιδόσεων πληροφοριών που περιέχονται στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις

1.22. Η Επιτροπή δεν διευκρινίζει με σαφήνεια τον βαθμό αξιοπιστίας των στοιχείων που αναφέρονται στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις (βλέπε επίσης σημείο 3.73, αριθ. 5, της ετήσιας έκθεσής μας για το 2016). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης απαλλαγής του 2018¹⁷, εξέφρασε τη λύπη του για το γεγονός αυτό, αναφέροντας ότι «το Σώμα των Επιτρόπων [...] αναλαμβάνει συνολική πολιτική ευθύνη για τη δημοσιονομική διαχείριση του προϋπολογισμού της Ένωσης αλλά όχι για τις πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις και τα αποτελέσματα».

1.23. Η ΕΕΔΕ δεν αναφέρεται στην αξιοπιστία των στοιχείων που αφορούν συγκεκριμένους δείκτες. Στις προγραμματικές δηλώσεις, η Επιτροπή περιλαμβάνει ενίοτε δηλώσεις αποποίησης ευθύνης σχετικά με την αξιοπιστία ή την ποιότητα των επιμέρους δεικτών. Από τους 258 δείκτες που εξετάσαμε οι έξι συνοδεύονταν από τέτοιες δηλώσεις. Σε αντίθεση προς τις ΕΕΔ (βλέπε [πλαίσιο 1.2](#)), οι σχετικές οδηγίες

¹⁵ Επισκόπηση 2/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Το νομοθετικό έργο στην Ευρωπαϊκή Ένωση έπειτα από σχεδόν 20 χρόνια εφαρμογής του πλαισίου της βελτίωσης της νομοθεσίας».

¹⁶ Επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου, ετήσια έκθεση για το 2019.

¹⁷ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 14ης Μαΐου 2020, το οποίο περιέχει παρατηρήσεις που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της απόφασής του σχετικά με την απαλλαγή για την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2018, Τμήμα ΙΙΙ — Επιτροπή και εκτελεστικοί οργανισμοί [2019/2055(DEC)].

δεν απαιτούν να υπάρχουν τέτοιες δηλώσεις αποποίησης ευθύνης στις προγραμματικές δηλώσεις. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει εγγύηση ότι όλοι οι δείκτες με προβλήματα αξιοπιστίας ή ποιότητας καλύπτονται από τέτοιες δηλώσεις.

Πλαίσιο 1.2

Διασφάλιση που παρέχεται στις ΕΕΔ

Οι ΕΕΔ περιέχουν δήλωση αξιοπιστίας που υπογράφεται από τον αρμόδιο γενικό διευθυντή και αναφέρει ότι αυτές απεικονίζουν κατά τρόπο αξιόπιστο, πλήρη και ορθό την κατάσταση των πραγμάτων στη ΓΔ ή στον *εκτελεστικό οργανισμό*¹⁸. Πριν από την υπογραφή της δήλωσης αυτής, ο γενικός διευθυντής οφείλει να έχει αξιολογήσει κατά πόσον τα στοιχεία για τους δείκτες¹⁹:

- προέρχονται από διεθνώς αναγνωρισμένη πηγή,
- υποβάλλονται σε άρτια και τεκμηριωμένη διαδικασία ελέγχου της ποιότητάς τους,
- είναι αναπαραγώγιμα (ήτοι δεν είναι αυθαίρετα).

Εάν ένας δείκτης θεωρηθεί μη αξιόπιστος, η ΓΔ οφείλει να διευκρινίσει τις αδυναμίες και να αποφασίσει τη λήψη περαιτέρω μέτρων, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν την παύση της αναφοράς στοιχείων για τον μη αξιόπιστο δείκτη, την αναφορά των σχετικών στοιχείων με τη χρήση δήλωσης αποποίησης ευθύνης ή την εισαγωγή διαδικασίας για τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων.

¹⁸ Υπόδειγμα για την ΕΕΔ για το 2019, υποσημείωση 28, σ. 39.

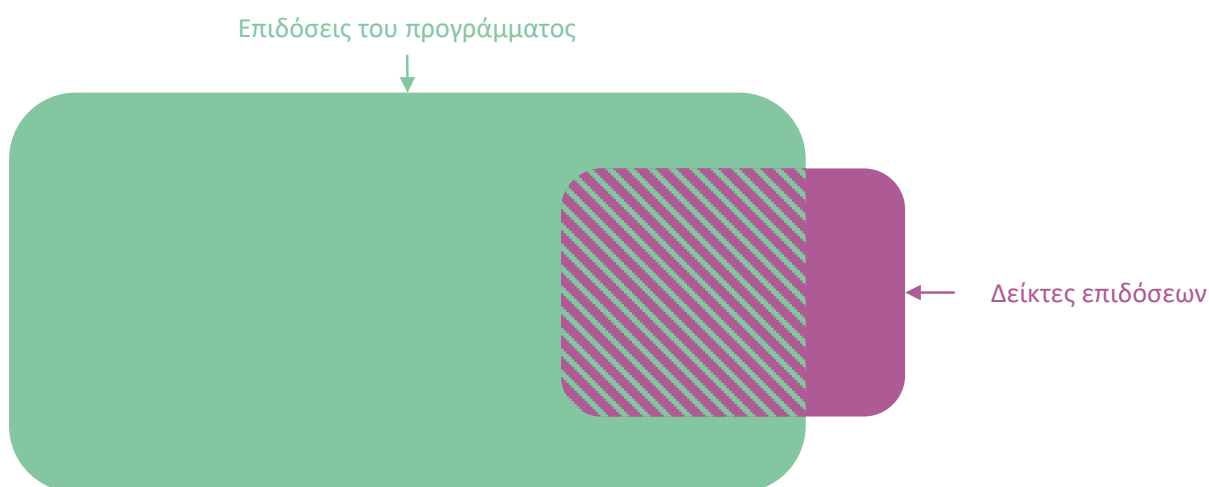
¹⁹ Υπόδειγμα για τα παραρτήματα της ΕΕΔ για το 2019, Παράρτημα 12 – πίνακες επιδόσεων, σ. 22-23.

Ποιότητα των υψηλού επιπέδου εκθέσεων για τις επιδόσεις

Παρά την πρόοδο, η ποιότητα ορισμένων δεικτών επιδόσεων παραμένει προβληματική

1.24. Γενικά, λόγω των εγγενών περιορισμών τους, οι δείκτες επιδόσεων αποδίδουν ατελή μόνο εικόνα των επιδόσεων ενός προγράμματος. Υπάρχουν πτυχές των επιδόσεων ενός προγράμματος που είτε δεν αποτυπώνονται καθόλου στους δείκτες είτε αποτυπώνονται ελλιπώς. Από την άλλη, ορισμένοι δείκτες δεν είναι κατάλληλοι για την αξιολόγηση των επιδόσεων (βλέπε παραδείγματα στα σημεία 4.20-4.21), καθώς δεν συνδέονται με τους στόχους του προγράμματος ή δεν επηρεάζονται από τις δράσεις του (βλέπε [γράφημα 1.4](#)).

Γράφημα 1.4 – Οι δείκτες δεν μπορούν να αποδώσουν πλήρη εικόνα των επιδόσεων

Πηγή: ΕΕΣ.

1.25. Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2018²⁰, εξετάσαμε την ποιότητα των δεικτών επιδόσεων, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2019, και επισημάνσαμε μια σειρά προβλημάτων. Εισηγηθήκαμε επίσης βελτιώσεις στην ποιότητα των δεικτών επιδόσεων (συστάσεις 3.1, 3.2, 3.3 και 3.4²¹). Από την ανάλυση των προγραμματικών δηλώσεων των σχεδίων προϋπολογισμού για το 2020

²⁰ Βλέπε σημεία 3.21-3.35 και 3.80-3.83 της ετήσιας έκθεσής μας για το 2018.

²¹ Βλέπε σημείο 3.85 της ετήσιας έκθεσής μας για το 2018.

και το 2021 προκύπτει ότι έχει σημειωθεί πρόοδος, αλλά και ότι εξακολουθούν να υπάρχουν δυσκολίες:

- Ισορροπία μεταξύ των διαφόρων ειδών δεικτών:** Περί το 60 % του συνόλου των δεικτών του δείγματός μας είναι δείκτες εισροής και εκροής. Οι υπόλοιποι είναι δείκτες *αποτελέσματος* και αντικτύπου. Δεδομένου ότι οι δείκτες καθορίζονται για ολόκληρη την περίοδο που καλύπτει ένα ΠΔΠ, δεν μπορούμε να αναφέρουμε κάποια βελτίωση εν προκειμένω. Οι *δείκτες αποτελέσματος* είναι ιδιαίτερα χρήσιμοι για τη συνεχή αξιολόγηση των επιδόσεων ενός προγράμματος, καθώς μπορούν να γεφυρώσουν το κενό μεταξύ των άμεσων εκροών του προγράμματος και του αναμενόμενου μακροπρόθεσμου αντικτύπου του.
- Διαθεσιμότητα πρόσφατων στοιχείων:** Για περίπου το ένα τέταρτο των δεικτών που περιέχουν οι προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2019, τα στοιχεία, όπου υπήρχαν, χρονολογούνταν το νωρίτερο από το 2015. Η κατάσταση βελτιώθηκε σημαντικά στις προγραμματικές δηλώσεις για τα σχέδια προϋπολογισμού για το 2020 και το 2021. Στον **πίνακα 1.5** φαίνεται ότι το συνολικό ποσοστό των δεικτών που βασίζονταν σε παλαιά ή και σε καθόλου στοιχεία μειώθηκε κατά 18 εκατοστιαίες μονάδες την τελευταία διετία.

Πίνακας 1.5 – Λιγότεροι δείκτες στηρίζονται σε παλαιά ή και σε καθόλου στοιχεία

	Προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού		
	2019	2020	2021
	που δημοσιεύθηκαν το		
	2018	2019	2020
Ποσοστό δεικτών για τους οποίους τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία χρονολογούνται τουλάχιστον πριν από μία τριετία	10 %	8 %	6 %
Ποσοστό δεικτών για τους οποίους δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία	15 %	4 %	1 %
ΣΥΝΟΛΟ	25 %	12 %	7 %

Πηγή: ΕΕΣ.

- **Υπολογισμός της προόδου προς την τιμή-στόχο του προγράμματος:** Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2018, διαπιστώσαμε ότι για περισσότερο από το 40 % των δεικτών του δείγματός μας δεν μπορούσαμε να υπολογίσουμε την πρόοδο προς την τιμή-στόχο λόγω απουσίας ποσοτικοποιημένων τιμών βάσης, τιμών-στόχου ή στοιχείων σχετικά με τα μέχρι τούδε επιτεύγματα. Οι δύο προγραμματικές δηλώσεις που ακολούθησαν (για τα σχέδια προϋπολογισμού για το 2020 και το 2021) μαρτυρούν σταδιακή βελτίωση από άποψη πληρότητας των στοιχείων. Το ποσοστό των δεικτών για τους οποίους είναι αδύνατος ο υπολογισμός της προόδου προς την τιμή-στόχο έχει μειωθεί κατά 16 εκατοστιαίες μονάδες. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό παραμένει υψηλό (26 %).
- **Καθορισμός των τιμών-στόχου:** Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2018, παρατηρούσαμε ότι το 14 % των δεικτών του δείγματός μας δεν είχαν φιλόδοξες τιμές-στόχο. Για την παρούσα έκθεση, διερευνήσαμε τον τρόπο καθορισμού και επικαιροποίησης των τιμών-στόχου. Εντοπίσαμε τέσσερα βασικά είδη διαδικασιών για τον καθορισμό των τιμών-στόχου, χαρακτηριζόμενων από διαφορετικό βαθμό διαφάνειας η καθεμία (βλέπε [πίνακα 1.6](#)). Παρατηρήσαμε επίσης ότι οι τιμές-στόχος των μισών περίπου από τους δείκτες που εξετάσαμε είχαν αναθεωρηθεί από την έναρξη του ΠΔΠ.

Πίνακας 1.6 – Διαφάνεια του καθορισμού των τιμών-στόχου

Διαδικασίες καθορισμού των τιμών-στόχου	Βαθμός διαφάνειας	Συχνότητα
Νομοθεσία	Πολύ υψηλός	Σπανίως, πλην του ΕΤΣΕ
Μεταφορά των διεθνών δεσμεύσεων της ΕΕ	Πολύ υψηλός	Σπανίως, πλην του ΜΑΣ
Εθνικά/Περιφερειακά προγράμματα	Υψηλός	Διαδεδομένη διαδικασία, η συνηθέστερη στο <i>Ταμείο Συνοχής</i> , στο ΕΤΠΑ, στο ΕΓΤΑΑ και στο ΤΑΜΕ
Αρμόδια ΓΔ	Χαμηλός	Διαδεδομένη διαδικασία, η συνηθέστερη στο «Ορίζων 2020», στο ΕΤΣΕ, στο ΕΓΤΕ, στον ΜΑΣ και στον ΕΜΓ

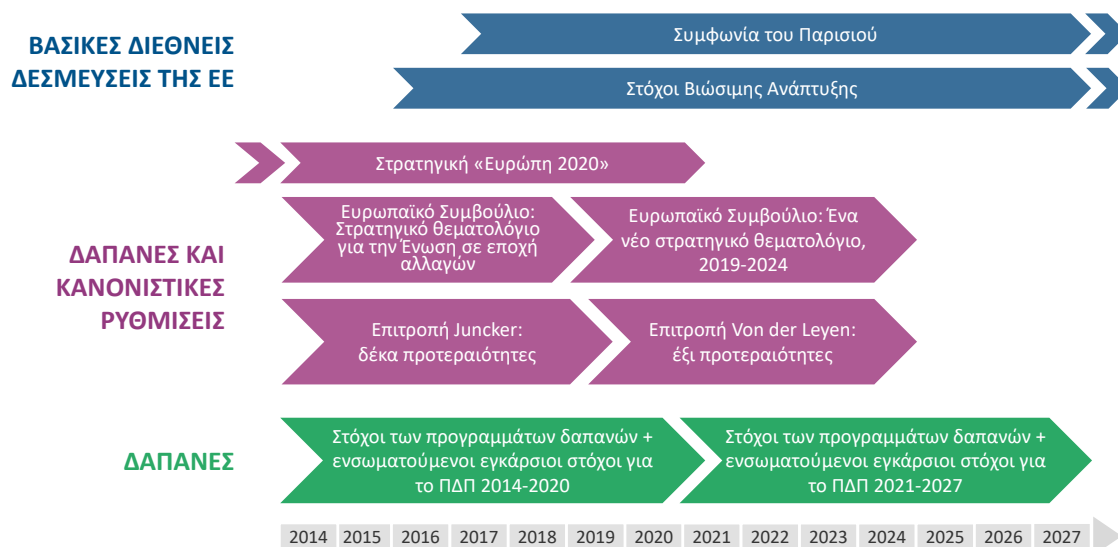
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Η κάλυψη των διαφόρων συνόλων στόχων στις εκθέσεις έχει βελτιωθεί ως έναν βαθμό

1.26. Η Επιτροπή αναφέρει στοιχεία για αρκετά και διαφορετικά μεταξύ τους σύνολα στόχων που η ΕΕ έχει ορίσει η ίδια σε διάφορα επίπεδα²² (βλέπε [γράφημα 1.5](#)).

²² Βλέπε επίσης σημείο 13 της επισκόπησης μας 06/2018, με τίτλο «The Commission's proposal for the 2021-2027 Multiannual Financial Framework» (ενημερωτικό έγγραφο).

Γράφημα 1.5 – Η ΕΕ προσπαθεί να επιτύχει διάφορα σύνολο στόχων

Πηγή: ΕΕΣ.

1.27. Οι προγραμματικές δηλώσεις και το τμήμα 1 της ΕΕΔΕ αφορούν αμφότερα τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ και των προγραμμάτων δαπανών που αυτός προβλέπει, επικεντρώνονται δε στους γενικούς και στους ειδικούς στόχους αυτών των προγραμμάτων, όπως αυτοί ορίζονται στη σχετική νομοθεσία. Σε χωριστές και σαφώς διακριτές ενότητες, τα έγγραφα αυτά παρέχουν επίσης πληροφορίες σχετικά με τη συμβολή των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ σε οριζόντιους στόχους (δράση για το κλίμα, βιοποικιλότητα και καθαρός αέρας). Ωστόσο, είναι περιορισμένες οι πληροφορίες σχετικά με τη συμβολή των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ στην ισότητα των φύλων²³ και στους Στόχους *Βιώσιμης Ανάπτυξης* των Ηνωμένων Εθνών²⁴. Ενίοτε, οι προγραμματικές δηλώσεις και το τμήμα 1 της ΕΕΔΕ αναφέρονται επίσης στους πρωταρχικούς στόχους της στρατηγικής «*Ευρώπη 2020*» και στη Συμφωνία του Παρισιού.

1.28. Επισημαίνουμε μια σημαντική θετική εξέλιξη όσον αφορά την κάλυψη των στόχων στο πλαίσιο της ΕΕΔΕ. Στο παρελθόν, στο παράρτημα 1 της ΕΕΔΕ παρετίθετο μια συνοπτική εικόνα των δεικτών επιδόσεων που συνδέονταν με τις δέκα προτεραιότητες της Επιτροπής Juncker (οι οποίες διέφεραν από τους στόχους των προγραμμάτων δαπανών). Από το τρέχον έτος, ωστόσο, το πρώην παράρτημα 1 αντικαταστάθηκε από την ΡΡΟ, η οποία, όπως και το τμήμα 1 της ΕΕΔΕ, αναφέρεται

²³ Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη έλεγχος σχετικά με την *ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στα προγράμματα της ΕΕ*.

²⁴ Βλέπε επίσης την επισκόπηση 07/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «*Αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα: απολογισμός σε επίπεδο θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ*».

στους στόχους των προγραμμάτων δαπανών. Κατ' αυτό τον τρόπο, το παράρτημα της έκθεσης ευθυγραμμίζεται καλύτερα με το κυρίως κείμενό της.

Η ΕΕΔΕ και οι προγραμματικές δηλώσεις αναφέρονται περισσότερο στην αποτελεσματικότητα και λιγότερο στην αποδοτικότητα και στην οικονομία

1.29. Η ΣΛΕΕ²⁵ ορίζει ότι η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, σύμφωνα με την αρχή της *χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης*. Ο δημοσιονομικός κανονισμός²⁶ ορίζει αυτές τις αρχές ως εξής:

- **αποτελεσματικότητα** – ο βαθμός επίτευξης των επιδιωκόμενων στόχων μέσω των δραστηριοτήτων που αναλήφθηκαν·
- **αποδοτικότητα** – η καλύτερη δυνατή σχέση μεταξύ χρησιμοποιηθέντων μέσων, αναληφθεισών δραστηριοτήτων και επίτευξης στόχων·
- **οικονομία** – διάθεση πόρων εγκαίρως, στην ενδεδειγμένη ποσότητα και ποιότητα και στην καλύτερη τιμή.

1.30. Η ΕΕΔΕ και οι προγραμματικές δηλώσεις δεν καλύπτουν εξίσου τις ανωτέρω τρεις συνιστώσες της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης:

- Οι προγραμματικές δηλώσεις επικεντρώνονται σε ορισμένες πτυχές της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων, παρέχοντας επίσης μερικές πληροφορίες σχετικά με την αποδοτικότητα, αλλά όχι συστηματικά. Οι πληροφορίες σχετικά με την οικονομία περιορίζονται σε στοιχεία που αφορούν τα ποσά που δαπανώνται για κάθε πρόγραμμα. Οι προγραμματικές δηλώσεις αναφέρονται επίσης σε πρόσφατες αξιολογήσεις, για τις οποίες η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα είναι υποχρεωτικά κριτήρια (βλέπε σημείο [1.20](#)).
- Το τμήμα 1 της ΕΕΔΕ αναφέρεται συνοπτικά στα προγράμματα δαπανών που περιλαμβάνει κάθε τομέας του ΠΔΠ και στα οποία έχει διατεθεί ο υψηλότερος προϋπολογισμός. Εδώ αναλύονται τα κύρια χαρακτηριστικά του προγράμματος και η πρόοδος ως προς την επίτευξη των γενικών στόχων, παρουσιάζονται δε παραδείγματα δραστηριοτήτων που εκτελέστηκαν κατά τη διάρκεια του

²⁵ Άρθρο 317 ΣΛΕΕ.

²⁶ Βλέπε άρθρο 33, παράγραφος 1, στοιχεία α) έως γ), του δημοσιονομικού κανονισμού.

συγκεκριμένου έτους. Οι αναφορές στις επιδόσεις είναι μάλλον γενικόλογες, χωρίς να περιλαμβάνουν την αποδοτικότητα και την οικονομία. Η ΡΡΟ, που επισυνάπτεται ως παράρτημα στην ΕΕΔΕ, είναι λεπτομερέστερη, αφιερώνοντας μερικές σελίδες σε κάθε πρόγραμμα δαπανών. Όπως και οι προγραμματικές δηλώσεις, η ΡΡΟ εστιάζει στην αποτελεσματικότητα.

Η ΕΕΔΕ και οι προγραμματικές δηλώσεις δεν αναλύουν το πλαίσιο και τους εξωγενείς παράγοντες με τον ίδιο βαθμό λεπτομέρειας

1.31. Τα προγράμματα δαπανών της ΕΕ επηρεάζονται από εξωγενείς παράγοντες, οι οποίοι επιδρούν σε διαφορετικό βαθμό στα αποτελέσματα και στον αντίκτυπό τους. Στους παράγοντες αυτούς συγκαταλέγονται η ύπαρξη παρεμφερών εθνικών, περιφερειακών και τοπικών προγραμμάτων δημόσιων δαπανών στα κράτη μέλη ή σε τρίτες χώρες, καθώς και το ευρύτερο περιβάλλον των δραστηριοτήτων τους από άποψη οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική και ασφάλειας. Εξετάσαμε τον βαθμό στον οποίο οι εκθέσεις υψηλού επιπέδου ανέλυαν τους συναφείς εξωγενείς παράγοντες και την επίπτωσή τους στις επιδόσεις.

1.32. Η εικόνα που αναδύθηκε από την ανάλυσή μας ήταν ανάμικτη. Ως προς το «Ορίζων 2020», το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων* (ΕΤΣΕ), το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης* (ΕΤΠΑ), το *Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης* (ΕΓΤΑΑ) και το Ταμείο Συνοχής, οι προγραμματικές δηλώσεις και η ΡΡΟ περιλάμβαναν μάλλον περιορισμένες πληροφορίες σχετικά τους εξωγενείς παράγοντες. Ωστόσο, ως προς τον μηχανισμό αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ), τον ευρωπαϊκό μηχανισμό γειτονίας (ΕΜΓ), το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) και το *Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων* (ΕΓΤΕ), περιλάμβαναν ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι εξωγενείς παράγοντες επηρέαζαν το γενικότερο επιχειρησιακό τους πλαίσιο και την επίτευξη των στόχων τους, όπως προκύπτει από τα παραδείγματα ορθών πρακτικών που παρατίθενται στο [πλαίσιο 1.3](#).

Πλαίσιο 1.3

Παραδείγματα εξωγενών παραγόντων που αναλύονταν στην ΡΡΟ και στις προγραμματικές δηλώσεις (ΕΜΓ)

«Εξωγενείς παράγοντες όπως η πολιτική αστάθεια και η κατάσταση από άποψη ασφάλειας αποτελούν πρόσκομμα για την πρόοδο στην περιοχή της Νότιας Γειτονίας. Η συνεργασία με τις χώρες-εταίρους της Βόρειας Αφρικής είναι προβληματική και επηρεάζεται από την εξέλιξη της κατάστασης, κυρίως στη Λιβύη. Σε ολόκληρη την περιοχή της Μέσης Ανατολής, ο αντίκτυπος των συνεχιζόμενων συγκρούσεων, η ανασφάλεια και η ανεπαρκής διακυβέρνηση δημιουργούν ένα αποσταθεροποιητικό κλίμα για τους εταίρους της ΕΕ, οδηγούν σε διακοπή του εμπορίου και των επενδύσεων και περιορίζουν τις ευκαιρίες για τον πληθυσμό. Ο μεγάλος αριθμός προσφύγων και εκτοπισμένων προσώπων οξύνει όλες αυτές τις διαρθρωτικές αδυναμίες.»²⁷

«Γενικά, η τάση στη γειτονία ήταν κυμαινόμενη, ωστόσο παρατηρείται βελτίωση σε σύγκριση με την τιμή βάσης. Υπάρχουν επίσης πολλοί εξωγενείς παράγοντες, που ενδέχεται να επιδρούν στη συνολική βαθμολογία (όπως η πολιτική αστάθεια, η κατάσταση από άποψη ασφάλειας κ.λπ.), γεγονός που σημαίνει ότι οι δείκτες αυτοί μόνο έμμεσα μπορούν να επηρεαστούν από τη δράση της ΕΕ».²⁸

Η Επιτροπή έχει αρχίσει να αξιολογεί συστηματικά τις επιδόσεις

1.33. Το τελευταίο σύνολο υψηλού επιπέδου εκθέσεων που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2020 περιλάμβανε νέες ενότητες αφιερωμένες στην ανάλυση των περιόδων πληροφοριών που ήταν διαθέσιμες για κάθε πρόγραμμα:

- Στις προγραμματικές δηλώσεις, η ενότητα αυτή φέρει τον τίτλο «Επιδόσεις του προγράμματος». Σύμφωνα με την Επιτροπή, σκοπός είναι η σύντομη παρουσίαση των σημαντικότερων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις, εν είδει σύνοψης των μέχρι στιγμής επιδόσεων του προγράμματος²⁹.

²⁷ ΡΡΟ του ΕΜΓ, Ιούνιος 2020, σ. 183.

²⁸ Προγραμματική δήλωση για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021 του ΕΜΓ, ειδικός στόχος 1, δείκτης 2: «ENI weighted score based on eight external sources» (Σταθμισμένη βαθμολογία του ΕΜΓ βάσει οκτώ εξωτερικών πηγών), σ. 11.

²⁹ Βλέπε την εγκύκλιο σχετικά με τον προϋπολογισμό του 2020, σ. 78: Ενότητα III. 3. Πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις - αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος.

- ο Η Επιτροπή εισήγαγε παρόμοιες ενότητες (με τίτλο «Αξιολόγηση των επιδόσεων») για κάθε πρόγραμμα στην ΡΡΟ. Η ανάλυση είναι ουσιαστικά η ίδια με εκείνη που περιέχεται στις προγραμματικές δηλώσεις, συνήθως όμως μικρότερη σε έκταση και λιγότερο λεπτομερής.

1.34. Σε πολλές περιπτώσεις, η ανάλυση αυτή καταλήγει σε συμπεράσματα σχετικά με τη μέχρι τούδε πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων των προγραμμάτων. Θεωρούμε ότι αυτό συνιστά σημαντικό θετικό βήμα προς την κατεύθυνση μιας περισσότερο σαφούς, διαφανούς και ολοκληρωμένης ετήσιας αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων.

Οι νέες αξιολογήσεις των επιδόσεων καλύπτουν μόνο μερικώς τους ειδικούς στόχους

1.35. Εξετάσαμε κατά πόσον οι νέες ενότητες περί επιδόσεων στις προγραμματικές δηλώσεις κάλυπταν όλους τους στόχους των προγραμμάτων. Διαπιστώσαμε ότι οι προγραμματικές δηλώσεις περιέχουν ανάλυση όλων των γενικών στόχων των προγραμμάτων. Ωστόσο, δεν καλύπτουν πάντοτε στον ίδιο βαθμό τους ειδικούς στόχους τους: η κάλυψη μπορεί να είναι από πλήρης (π.χ. για τον ΜΑΣ και το ΕΓΤΑΑ) έως μερική (π.χ. για το ΕΓΤΕ, τον ΕΜΓ και το «Ορίζων 2020»).

Οι περί επιδόσεων ενότητες δεν περιλαμβάνουν πάντοτε λεπτομερή ανάλυση

1.36. Σύμφωνα με τις οδηγίες της Επιτροπής, οι περί επιδόσεων ενότητες πρέπει να περιλαμβάνουν τα σημαντικότερα επιτεύγματα, τις σοβαρότερες προκλήσεις όσον αφορά την υλοποίηση και επεξήγηση τυχόν αποκλίσεων από τα ορόσημα και τις τιμές-στόχο. Ορισμένες από τις περί επιδόσεων ενότητες που αναλύσαμε ακολουθούσαν αυτές τις οδηγίες και παρουσίαζαν μια ευρύτερη εικόνα των επιδόσεων. Κάποιες άλλες ήταν λιγότερο κατατοπιστικές, καθώς επικεντρώνονταν σχεδόν αποκλειστικά στους δείκτες ή περιλάμβαναν περιγραφές των εκτελεσθεισών δραστηριοτήτων, στοιχεία που δεν ενημερώνουν τον αναγνώστη σχετικά με τις επιδόσεις του προγράμματος.

Ορισμένα συμπεράσματα για τις επιδόσεις δεν είναι σαφή

1.37. Οι αξιολογήσεις των επιδόσεων πρέπει να επιτρέπουν στους αναγνώστες να σχηματίζουν γνώμη σχετικά με το κατά πόσον ένα πρόγραμμα βρίσκεται σε καλό δρόμο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του μέχρι το τέλος της περιόδου

υλοποίησης. Για τον σκοπό αυτό, ιδιαίτερα χρήσιμα μπορούν να αποδειχθούν τα σαφή συμπεράσματα σχετικά με τους γενικούς και τους ειδικούς στόχους. Οι περί επιδόσεων ενότητες που εξετάσαμε ήταν ποικίλες από την άποψη αυτή: ορισμένες ήταν καλά δομημένες και περιείχαν σαφή συμπεράσματα, ενώ άλλες ήταν δυσκολότερες στην παρακολούθηση και λιγότερο κατατοπιστικές, όπως φαίνεται στο [πλαίσιο 1.4](#).

Πλαίσιο 1.4

Παράδειγμα σαφώς διατυπωμένου συμπεράσματος

ΡΡΟ του ΕΤΠΑ, γενικός στόχος

«Οι συνολικές επιδόσεις του προγράμματος μπορούν να θεωρηθούν ικανοποιητικές. Ενώ οι περισσότεροι δείκτες παραπέμπουν σε αποτελέσματα χαμηλότερα του 50 % της τιμής-στόχου για το 2023, οι σταθερά θετικές τάσεις για σχεδόν όλους τους στόχους μάς επιτρέπουν να αναφέρουμε ότι το ΕΤΠΑ βρίσκεται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου του.

- Όταν βάσει των δεικτών τα αποτελέσματα είναι πενιχρά, αυτό μπορεί συχνά να οφείλεται στην αργή εκκίνηση του προγράμματος και στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ των επενδυτικών αποφάσεων για το εκάστοτε έργο και των αποτελεσμάτων. Λόγω του υψηλού ποσοστού επιλεγόμενων έργων, είναι πιθανόν τα αποτελέσματα να εμφανίσουν ολοένα θετικότερη τάση προς τα τέλη της περιόδου του προγράμματος, υπό την έννοια ότι οι ήδη παρατηρούμενες τάσεις θα καταστούν σαφέστερες.
- Δυσκολίες εξακολουθούν να υπάρχουν σχετικά με το επίπεδο της επιλογής των έργων και τα αναφερόμενα επιτεύγματα. Τα τελευταία δεν έχουν φθάσει στο αναμενόμενο επίπεδο σε ορισμένους επενδυτικούς τομείς, όπως είναι κάποιες σιδηροδρομικές επενδύσεις, η σύνδεση χρηστών σε έξυπνα δίκτυα ενέργειας, οι μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, η ικανότητα ανακύκλωσης αποβλήτων και η αποκατάσταση του εδάφους. Καθώς επί του παρόντος βρισκόμαστε στο μέσον της περιόδου υλοποίησης του προγράμματος, υπάρχει ακόμη πιθανότητα μετριασμού των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων.»

Παράδειγμα ασαφούς συμπεράσματος (PPO του «Ορίζων 2020»)

PPO για το «Ορίζων 2020»

Στην περί επιδόσεων ενότητα των προγραμματικών δηλώσεων για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» διατυπώνονται συμπεράσματα για κάθε *τομέα εστίασης* ή «*πυλώνα*», αλλά όχι για τους ειδικούς στόχους:

«Επιστημονική αριστεία - πρόοδος προς τις τιμές-στόχο και πιθανότητα επίτευξής τους».

«Βιομηχανική υπεροχή - οι δράσεις εξελίσσονται ικανοποιητικά».

«Κοινωνιακές προκλήσεις - η πρόοδος είναι ενθαρρυντική».

Τα συμπεράσματα αυτά είναι γενικά και αόριστα. Δεν επιτρέπουν στον αναγνώστη να καταλάβει κατά πόσον είναι πιθανόν να επιτευχθούν οι στόχοι που καλύπτουν οι τρεις πυλώνες και, εάν όχι, για ποιους λόγους.

Οι εκθέσεις γίνονται περισσότερο ισορροπημένες

1.38. Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2016, συνιστούσαμε³⁰ στην Επιτροπή την περισσότερο ισορροπημένη αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις, με παρουσίαση των πληροφοριών σχετικά με τις βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει με την επίτευξη των αποτελεσμάτων. Οι οδηγίες που έδωσε η Επιτροπή για τις ΕΕΔ για το 2019 και για τις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021 επικαιροποιήθηκαν βάσει αυτής της σύστασης³¹.

1.39. Παρά ταύτα, οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις που περιλαμβάνονται στο κυρίως κείμενο της ΕΕΔΕ εξακολουθούν να τείνουν να εστιάζουν σε υψηλού επιπέδου, συνήθως θετικά, όχι τόσο ισορροπημένα μηνύματα. Ωστόσο, οι προγραμματικές δηλώσεις και η PPO παρουσιάζουν πλέον τις περί επιδόσεων πληροφορίες περισσότερο ισορροπημένα σε σχέση με το παρελθόν, περικλείοντας τόσο θετικά όσο και αρνητικά στοιχεία (βλέπε [πλαίσιο 1.5](#)). Ωστόσο, ο βαθμός της ισορροπίας αυτής διαφέρει από το ένα πρόγραμμα στο άλλο, αφήνοντας περιθώριο για περαιτέρω βελτίωση.

³⁰ Βλέπε κεφάλαιο 3, σύσταση 2, της ετήσιας έκθεσής μας για το 2016.

³¹ Βλέπε την εγκύκλιο σχετικά με τον προϋπολογισμό του 2021, «Standing Instructions» (20 Δεκεμβρίου 2019), σ. 77 και «Instructions for the preparation of the 2019 Annual Activity Reports», σ. 4 και 10.

Πλαίσιο 1.5

Παραδείγματα ισορροπημένης παρουσίασης στοιχείων στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΡΡΟ

ΜΑΣ - Προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021, σ. 682: «Σύμφωνα με την πρόοδο του δεύτερου ειδικού στόχου που αφορά την εδραίωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης και των ανθρώπινων δικαιωμάτων, τα μηνύματα των δεικτών είναι λιγότερο ενθαρρυντικά. Σύμφωνα με τη βαθμολογία της Παγκόσμιας Τράπεζας για το κράτος δικαίου, η κατάσταση βαίνει σταθερά επιδεινούμενη από το 2014. Όσον αφορά τον αριθμό των εδρών που κατέχουν γυναίκες στα εθνικά κοινοβούλια, η μικρή πρόοδος που είχε σημειωθεί μεταξύ 2015 και 2018 ανατράπηκε το 2019.»

ΕΓΤΕ - Προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021, σ. 354: «Παρά τη θετική συμβολή της ΚΓΠ στη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του γεωργικού τομέα της ΕΕ, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές περιβαλλοντικές προκλήσεις. Η ΕΕ έχει δεσμευθεί να μειώσει ακόμη περισσότερο τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, οι βασικοί φυσικοί πόροι που είναι το έδαφος, ο αέρας και το νερό εξακολουθούν να υφίστανται πιέσεις σε πολλές περιοχές και η εικόνα που αποτυπώνουν οι διαθέσιμοι δείκτες σχετικά με τη βιοποικιλότητα των αρόσιμων γαιών και των δασών εξακολουθεί να μην είναι αισιόδοξη. Οι πολίτες της ΕΕ προσδοκούν από την ΚΓΠ να συμβάλει δυναμικότερα στην προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος. Επιπλέον, πρέπει να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και η εστίαση της πολιτικής.»

Παράδειγμα λιγότερο ισορροπημένης παρουσίασης στοιχείων σε προγραμματική δήλωση και σε ΡΡΟ

Η προγραμματική δήλωση του «Ορίζων 2020» για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021 και η ΡΡΟ για το 2019 είναι λιγότερο ισορροπημένες. Η αξιολόγηση των επιδόσεων και τα συμπεράσματά της εστιάζουν σχεδόν αποκλειστικά στα θετικά επιτεύγματα του προγράμματος, χωρίς να αναφέρονται σε προκλήσεις, δείκτες που σημειώνουν λιγότερη πρόοδο ή στόχους που είναι απίθανο να επιτευχθούν.

Συμπεράσματα και συστάσεις

1.40. Η από μέρος της Επιτροπής αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ μέσω της ΕΕΔΕ, της ΡΡΟ και των προγραμματικών δηλώσεων εξακολουθεί να βελτιώνεται (βλέπε σημεία **1.5-1.7**). Πρόσφατα, η ΡΡΟ, που περιέχει μια επιλογή δεικτών από τις προγραμματικές δηλώσεις, επισυνάπτεται ως παράρτημα στην ΕΕΔΕ. Αυτό ενίσχυσε τη συνέπεια της αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ. Διαπιστώσαμε ότι οι προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021 (πρώτο έτος της επόμενης περιόδου του ΠΔΠ) εξακολουθούσαν να αναφέρουν στοιχεία σχετικά με τους δείκτες επιδόσεων που αφορούσαν το τρέχον ΠΔΠ. Πρόκειται για θετική εξέλιξη σε σύγκριση με τις περί επιδόσεων εκθέσεις της Επιτροπής που δημοσιεύθηκαν τα πρώτα έτη της περιόδου που καλύπτει τον τρέχον ΠΔΠ και δεν αναφέρονταν στις επιδόσεις των προγραμμάτων του προηγούμενου.

1.41. Η Επιτροπή καταρτίζει τις περί επιδόσεων εκθέσεις της βάσει άρτιων διαδικασιών (βλέπε σημεία **1.8-1.12**). Μέσω ετησίων επικαιροποιούμενων κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών, οι κεντρικές υπηρεσίες της προωθούν μια συνεπή προσέγγιση, περιλαμβανομένων της αξιοποίησης μιας σειράς συναφών πηγών (μεταξύ άλλων, των εκθέσεων του ΕΕΣ), της διενέργειας επισκοπήσεων ποιότητας και του καθορισμού σαφών προθεσμιών για την εξασφάλιση της έγκαιρης δημοσίευσης.

1.42. Η Επιτροπή δεν ελέγχει πλήρως ούτε εγγυάται την αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις, λαμβάνει όμως μέτρα σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής για τον περιορισμό των σχετικών κινδύνων (βλέπε σημεία **1.13-1.23**). Τα στοιχεία παρακολούθησης που τροφοδοτούν τους δείκτες επιδόσεων δεν είναι πλήρως αξιόπιστα. Προκειμένου να περιορίζει τον κίνδυνο μη αξιόπιστων στοιχείων, η Επιτροπή διενεργεί αυτοματοποιημένες εξακριβώσεις και ελέγχους επί των στοιχείων των κρατών μελών. Οι αξιολογήσεις ακολουθούν τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας και η ποιότητα του ενός πέμπτου περίπου εξ αυτών ελέγχεται επίσης από την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου (ΕΡΕ), η οποία διατυπώνει αρχική αρνητική γνώμη για σχεδόν το 40 % από αυτές. Η ΕΡΕ εκτιμά ότι ο έλεγχός της οδηγεί συχνά σε βελτιώσεις όσον αφορά την παρουσίαση των αξιολογήσεων και την εγκυρότητα των συμπερασμάτων τους, πολλές φορές όμως η παρέμβασή της έρχεται πολύ αργά για να μπορεί να διορθώσει τα ελαττώματα του σχεδιασμού και της μεθοδολογίας.

1.43. Η ποιότητα ορισμένων δεικτών επιδόσεων εξακολουθεί να είναι προβληματική, παρά την πρόσφατη πρόοδο (βλέπε σημείο [1.24](#)). Στο κεφάλαιο 3 της ετήσιας έκθεσής μας για το 2018, εξετάσαμε την ποιότητα των δεικτών επιδόσεων και αναφερθήκαμε στα προβλήματα που αφορούσαν την επιλογή δεικτών, τη διαθεσιμότητα πρόσφατων στοιχείων, τον υπολογισμό της προόδου προς την τιμή-στόχο και τον καθορισμό των τιμών-στόχου. Μολονότι τα προβλήματα αυτά υφίστανται ακόμη, παρατηρήσαμε ότι υπάρχουν πλέον ολοένα περισσότερο πρόσφατα στοιχεία.

1.44. Οι περί επιδόσεων εκθέσεις της Επιτροπής καλύπτουν με μεγαλύτερη σαφήνεια τις διάφορες δέσμες στόχων (βλέπε σημεία [1.26-1.27](#)). Τόσο οι προγραμματικές δηλώσεις όσο και η ΕΕΔΕ αναφέρονται κυρίως στους στόχους των προγραμμάτων δαπανών που καθορίζονται στην τομεακή νομοθεσία. Ωστόσο, καλύπτουν επίσης διάφορους οριζόντιους στόχους σε χωριστές και σαφώς διακριτές ενότητες. Με την εισαγωγή της ΡΡΟ ως παραρτήματος στην ΕΕΔΕ, έχει καταστεί σαφέστερη η εστίαση της έκθεσης στις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών.

1.45. Οι υψηλού επιπέδου εκθέσεις εστιάζουν στην αποτελεσματικότητα, ενώ οι άλλες πτυχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ήτοι η αποδοτικότητα και η οικονομία, καλύπτονται σε μικρότερο βαθμό (βλέπε σημεία [1.29-1.30](#)). Οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ επηρεάζονται από εξωγενείς παράγοντες. Οι προγραμματικές δηλώσεις και η ΕΕΔΕ δεν αναλύουν πάντοτε τους παράγοντες αυτούς, ούτε τον αντίκτυπό τους στις επιδόσεις των προγραμμάτων (βλέπε σημεία [1.31-1.32](#)).

1.46. Τόσο οι προγραμματικές δηλώσεις όσο και η ΡΡΟ περιλαμβάνουν πλέον ενότητες αφιερωμένες στις αξιολογήσεις των επιδόσεων των προγραμμάτων (βλέπε σημεία [1.33-1.37](#)). Αυτό συνιστά σημαντικό θετικό βήμα προς την κατεύθυνση μιας περισσότερο σαφούς, διαφανούς και ολοκληρωμένης ετήσιας αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων. Ωστόσο, η ποιότητα αυτών των αξιολογήσεων ποικίλλει. Ενώ ορισμένες εξ αυτών είναι καλά δομημένες, παρέχουν τις αναγκαίες λεπτομέρειες και καταλήγουν σε σαφή συμπεράσματα, άλλες είναι δυσκολότερες στην παρακολούθηση και λιγότερο κατατοπιστικές.

1.47. Οι περί επιδόσεων εκθέσεις της Επιτροπής καθίστανται ολοένα περισσότερο ισορροπημένες (βλέπε σημεία [1.38-1.39](#)). Τόσο οι προγραμματικές δηλώσεις όσο και η ΕΕΔΕ συμπληρώνουν τα στοιχεία που αναφέρουν σχετικά με τα επιτεύγματα των προγραμμάτων με πληροφορίες για τομείς όπου τα προγράμματα σημειώνουν καθυστέρηση και οι προκλήσεις δεν υποχωρούν. Ο βαθμός της ισορροπίας αυτής

εξακολουθεί να διαφέρει από το ένα πρόγραμμα στο άλλο, αφήνοντας περιθώριο για περαιτέρω βελτίωση. Επιπλέον, οι περί επιδόσεων πληροφορίες που παρουσιάζονται στο κυρίως κείμενο της ΕΕΔΕ (τμήμα 1) εστιάζουν στα υψηλού επιπέδου μηνύματα, τα οποία είναι λιγότερο ισορροπημένα σε σχέση με τον λεπτομερέστερο απολογισμό που επιχειρείται στην ΡΡΟ και στις προγραμματικές δηλώσεις.

1.48. Βάσει των συμπερασμάτων μας για το 2019, διατυπώνουμε τις ακόλουθες συστάσεις:

Σύσταση 1:

Η Επιτροπή οφείλει να εξακολουθεί να αναφέρει στοιχεία σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ τουλάχιστον για όσο διάστημα πραγματοποιούνται πληρωμές σημαντικών ποσών που συνδέονται με την περίοδο ισχύος συγκεκριμένου ΠΔΠ, ήτοι και πέραν της διάρκειας του ΠΔΠ αυτού. Κατά συνέπεια, για ένα διάστημα μετά την έναρξη των προγραμμάτων του επόμενου ΠΔΠ, η Επιτροπή οφείλει να αναφέρει στοιχεία σχετικά με τις επιδόσεις δύο ομάδων προγραμμάτων συγχρόνως.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: αρχής γενομένης από τις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022 και την ΕΕΔΕ για το 2020

Σύσταση 2:

Η Επιτροπή οφείλει να βελτιώσει περαιτέρω την αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις που παρουσιάζονται στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΕΕΔΕ (π.χ. μέσω ελέγχων ποιότητας, ανταλλαγής ορθών πρακτικών και πάγιων οδηγιών σχετικά με τις προγραμματικές δηλώσεις) και να αναφέρεται συστηματικά στα τυχόν εντοπιζόμενα προβλήματα.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: αρχής γενομένης από τις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2023 και την ΕΕΔΕ για το 2021

Σύσταση 3:

Η Επιτροπή οφείλει να μεριμνά για τη διάδοση των διδαγμάτων που αντλούνται από τους ελέγχους που διενεργεί η ΕΡΕ, ώστε στις μελλοντικές αξιολογήσεις να αποφεύγονται οι διάφορες αδυναμίες, ιδίως δε εκείνες που αφορούν τον σχεδιασμό και τη μεθοδολογία.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από το 2021

Σύσταση 4:

Για την ενίσχυση της διαφάνειας, η Επιτροπή οφείλει να διευκρινίζει στις προγραμματικές δηλώσεις πώς καθορίζονται οι τιμές-στόχος των δεικτών και από πού προέρχονται τα σχετικά στοιχεία.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: αρχής γενομένης από τις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022 και την ΕΕΔΕ για το 2020

Σύσταση 5:

Στις εκθέσεις της σχετικά με τις επιδόσεις η Επιτροπή οφείλει να περιλαμβάνει:

- α) μεγαλύτερη ανάλυση της αποδοτικότητας και της οικονομίας των προγραμμάτων μόλις είναι διαθέσιμες οι αναγκαίες πληροφορίες,
- β) συστηματικότερη ανάλυση των σημαντικών εξωγενών παραγόντων που επηρεάζουν τις επιδόσεις ενός προγράμματος,
- γ) για όλους τους δείκτες επιδόσεων για τους οποίους αναφέρονται στοιχεία, σαφή αξιολόγηση του κατά πόσον αυτοί βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου τους,
- δ) σαφείς και ισορροπημένες αξιολογήσεις των επιδόσεων, οι οποίες να καλύπτουν όλους τους στόχους των προγραμμάτων στον κατάλληλο βαθμό λεπτομέρειας.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: αρχής γενομένης από τις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2023 και την ΕΕΔΕ για το 2021

Παραρτήματα

Παράρτημα 1.1 Παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στις συστάσεις μας

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Ανάλυση της πραγματοποιηθείσας προόδου από το ΕΕΣ			
		Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε
2016	Σύσταση 1: Να εξορθολογίσει τον τρόπο αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις α) με την περαιτέρω μείωση του αριθμού των στόχων και των δεικτών που χρησιμοποιεί για τις διάφορες εκθέσεις επιδόσεων που καταρτίζει και την εστίαση σε αυτούς με τους οποίους μετρώνται καλύτερα οι επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ· κατά την εκπόνηση του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, η Επιτροπή οφείλει να προτείνει λιγότερους αλλά καταλληλότερους δείκτες για το νομικό πλαίσιο της επόμενης γενιάς προγραμμάτων· από την άποψη αυτή, θα πρέπει να εξετάσει επίσης τη συνάφεια δεικτών για τους οποίους είναι αδύνατη η συγκέντρωση στοιχείων πριν από την πάροδο αρκετών ετών.	X			
2016	Σύσταση 1: Να εξορθολογίσει τον τρόπο αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις β) με την παρουσίαση χρηματοοικονομικών πληροφοριών κατά τρόπο που να επιτρέπει τη σύγκρισή τους με στοιχεία περί επιδόσεων, ούτως ώστε να είναι σαφής η σχέση μεταξύ δαπανών και επιδόσεων.		X		
2016	Σύσταση 1: Να εξορθολογίσει τον τρόπο αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις γ) με την ανάλυση και τη βελτίωση της συνολικής συνοχής μεταξύ των δύο δεσμών στόχων και δεικτών, αφενός, για τα προγράμματα και, αφετέρου, για τις ΓΔ.		X		

2016	Σύσταση 2: Περισσότερο ισορροπημένη αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις με σαφή παρουσίαση, στις βασικές εκθέσεις επιδόσεων που καταρτίζει, των πληροφοριών σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει με την επίτευξη των αποτελεσμάτων.		X		
2016	Σύσταση 3: Να καταστήσει τις εκθέσεις επιδόσεων περισσότερο φιλικές προς τον χρήστη κάνοντας μεγαλύτερη χρήση μεθόδων και εργαλείων όπως τα γραφήματα, οι συνοπτικοί πίνακες, η χρωματική κωδικοποίηση, τα ενημερωτικά γραφήματα και οι διαδραστικοί ιστότοποι.	X			
2016	Σύσταση 4: Να βρει τρόπους από τους οποίους να προκύπτει σαφέστερα ότι τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων όντως αξιοποιούνται: α) απαιτώντας οι αξιολογήσεις να περιλαμβάνουν πάντοτε συμπεράσματα, βάσει των οποίων να επιχειρούνται οι κατάλληλες ενέργειες, ή συστάσεις, των οποίων τη συνέχεια να παρακολουθεί η Επιτροπή,		X		
2016	Σύσταση 4: Να βρει τρόπους από τους οποίους να προκύπτει σαφέστερα ότι τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων όντως αξιοποιούνται: β) εκπονώντας η ίδια, ή αναθέτοντας σε τρίτο, νέα μελέτη σχετικά με τη χρήση και τον αντίκτυπο των αξιολογήσεων που πραγματοποιούνται στο όργανο, περιλαμβανομένης της έγκαιρης υλοποίησής τους.	X			
2016	Σύσταση 5: Να αναφέρει στις βασικές εκθέσεις επιδόσεων κατά πόσον, εξ όσων γνωρίζουν οι αρμόδιοι, τα παρεχόμενα σχετικά με τις επιδόσεις στοιχεία είναι ικανοποιητικής ποιότητας.			X	
2016	Σύσταση 6: Να βελτιώσει την πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις αναπτύσσοντας σχετική διαδικτυακή πύλη και μηχανή αναζήτησης.			X	

Κεφάλαιο 2

Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	2.1.-2.2.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	2.3.-2.6.
«Ορίζων 2020»	2.7.-2.39.
Σκοπός και λειτουργία του προγράμματος «Ορίζων 2020»	2.7.-2.9.
Δημοσιευμένες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις	2.10.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020» βάσει δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις	2.11.-2.35.
Γενικά σχόλια	2.11.-2.19.
Η απλούστευση συμβάλλει στην αποδοτικότητα	2.14.
Η διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της έρευνας παρέχει προστιθέμενη αξία	2.15.
Λόγω της δημοτικότητας του προγράμματος «Ορίζων 2020» υπάρχει το ενδεχόμενο απόρριψης αξιόλογων προτάσεων	2.16.-2.17.
Η διάρθρωση γύρω από τρεις πυλώνες ευνοεί τη συνοχή του προγράμματος «Ορίζων 2020»	2.18.
Δύσκολο να μετρηθεί η αποτελεσματικότητα της έρευνας και της καινοτομίας	2.19.
Επιστήμη αριστείας	2.20.-2.23.
Η στήριξη της αριστείας και της κινητικότητας ευνοεί την ευρωπαϊκή έρευνα	2.22.
Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» προσθέτει αξία μέσω της μοναδικότητας και του πανευρωπαϊκού χαρακτήρα της στήριξης που παρέχει	2.23.
Βιομηχανική υπεροχή	2.24.-2.28.
Η στήριξη της καινοτομίας είναι δημοφιλής, αν και οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν εμπόδια	2.27.
Διακριτή προστιθέμενη αξία της ΕΕ μέσω της κρίσιμης μάζας	2.28.
Κοινωνικές προκλήσεις	2.29.-2.31.
Ανταπόκριση σε κοινωνικά ζητήματα	2.31.
Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από τη σκοπιά των επιδόσεων	2.32.-2.35.

Συμπεράσματα	2.36.-2.39.
ΕΤΣΕ	2.40.-2.71.
Σκοπός και λειτουργία του ΕΤΣΕ	2.40.-2.46.
Δημοσιευμένες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις	2.47.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΤΣΕ βάσει δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις	2.48.-2.67.
Στα χρηματοδοτούμενα από το ΕΤΣΕ έργα η εκτιμώμενη επενδυτική κινητοποίηση προσεγγίζει την τιμή-στόχο, αλλά δεν αποδίδεται πάντοτε μόνο στο ΕΤΣΕ	2.54.-2.55.
Το ΕΤΣΕ χορήγησε κεφάλαια εκεί όπου η αγορά δεν θα το είχε κάνει, αλλά η αγορά θα μπορούσε και πάλι να έχει εξυπηρετήσει μέρος των επενδύσεων του ΕΤΣΕ	2.56.-2.61.
Το ΕΤΣΕ λειτούργησε ενισχυτικά προς ορισμένα προγράμματα της ΕΕ, σημειώθηκε ωστόσο προσωρινή αλληλεπικάλυψη με άλλα	2.62.-2.63.
Η Επιτροπή διαχειρίστηκε το ταμείο εγγυήσεων κατ' εφαρμογή των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης	2.64.
Συνεχείς προσπάθειες βελτίωσης της γεωγραφικής κατανομής του ΕΤΣΕ	2.65.-2.67.
Συμπεράσματα	2.68.-2.71.
Παραρτήματα	
Παράρτημα 2.1 Στόχοι του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του ΕΤΣΕ	

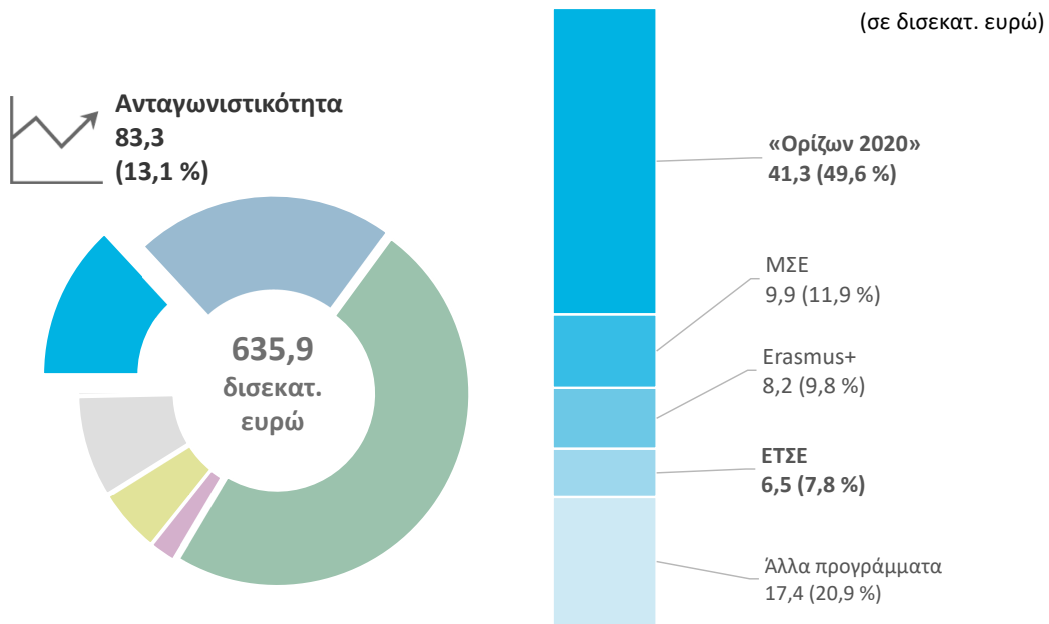
Εισαγωγή

2.1. Τα 23 προγράμματα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του τομέα «Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση» στοχεύουν στην προώθηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, στην τόνωση της οικονομικής μεγέθυνσης και στη δημιουργία θέσεων εργασίας στην ΕΕ. Τα προγράμματα που αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών είναι το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» για τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας (E&A) και το Erasmus+ για τη στήριξη της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού. Ο συγκεκριμένος τομέας του ΠΔΠ χρηματοδοτεί επίσης επενδύσεις σε μεγάλες υποδομές στο πλαίσιο προγραμμάτων όπως ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ) και τα διαστημικά προγράμματα Galileo (το παγκόσμιο σύστημα δορυφορικής πλοήγησης της ΕΕ) και EGNOS (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υπέρθεσης για τη Γεωστατική Πλοήγηση). Οι καταπτώσεις εγγυήσεων του *Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων* (ΕΤΣΕ) καθώς και η χρηματοδότηση διαφόρων άλλων προγραμμάτων εμπίπτουν επίσης στον εν λόγω τομέα του ΠΔΠ.

2.2. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα αυτού ανέρχονται, για την περίοδο 2014-2020, σε 142,1 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 83,3 δισεκατομμύρια ευρώ είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του 2019 (βλέπε [γράφημα 2.1](#)).

Γράφημα 2.1 – Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση: πληρωμές της περιόδου 2014-2019 για αναλήψεις υποχρεώσεων του τρέχοντος ΠΔΠ, ως ποσοστό επί του συνόλου των πληρωμών και κατανομή ανά μέσο

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

2.3. Στο **προσάρτημα** περιγράφεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τις εργασίες επισκόπησης και ελέγχου του παρόντος κεφαλαίου.

2.4. Για την ανάλυσή μας επιλέξαμε δύο προγράμματα: το «Ορίζων 2020» και το ΕΤΣΕ. Η επιλογή μας βασίζεται στο γεγονός ότι τα δύο αυτά προγράμματα αντιστοιχούν στο 47,2 % του συνολικού προϋπολογισμού για πληρωμές στον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ και έχουν αποτελέσει αντικείμενο ειδικών εκθέσεων μας τα τελευταία έτη. Όσον αφορά το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» αξιολογήσαμε επίσης τις εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με τις *επιδόσεις* 62 έργων.

2.5. Στο **παράρτημα 2.1** παρατίθενται όλοι οι στόχοι του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του ΕΤΣΕ και επισημαίνονται εκείνοι που επιλέξαμε να περιλάβουμε στο δείγμα μας. Συνολικά, επιλέξαμε έξι στόχους για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και έναν στόχο για το ΕΤΣΕ.

2.6. Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε επισκόπηση πληροφοριών της Επιτροπής, η οποία συμπληρώθηκε, όπου ήταν δυνατό, από διαπιστώσεις δικών μας εκθέσεων ελέγχου και επισκοπήσεων. Στο κείμενο υπάρχει πάντοτε αναφορά της πηγής των πληροφοριών μας

«Ορίζων 2020»

Σκοπός και λειτουργία του προγράμματος «Ορίζων 2020»

2.7. Το «Ορίζων 2020» είναι το πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία. Ως το μεγαλύτερο διακρατικό πρόγραμμα χρηματοδότησης της έρευνας στον κόσμο, διαθέτει χρηματοδότηση ύψους περίπου 80 δισεκατομμυρίων ευρώ για περίοδο επτά ετών (2014-2020).

2.8. Το «Ορίζων 2020» έχει ως γενικό στόχο την οικοδόμηση μιας κοινωνίας και οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, συμβάλλοντας παράλληλα στη *βιώσιμη ανάπτυξη*. Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» διαρθρώνεται γύρω από τρεις κύριους πυλώνες («αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες»): την επιστήμη αριστείας, τη βιομηχανική υπεροχή και τις κοινωνικές προκλήσεις. Από τους 18 ειδικούς στόχους του προγράμματος, επικεντρωθήκαμε σε έξι (βλέπε [πίνακα 2.1](#)), δύο από κάθε πυλώνα.

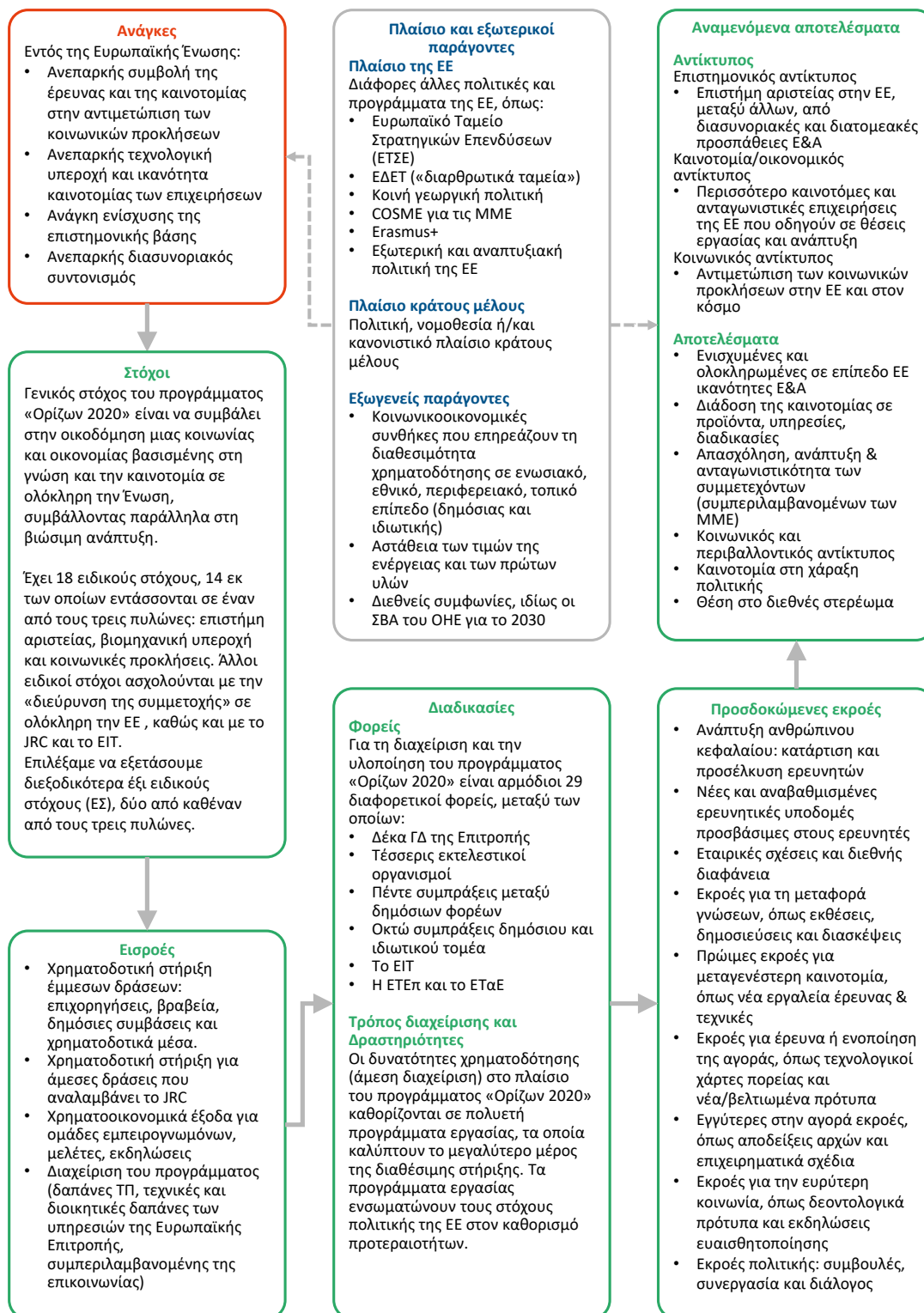
Πίνακας 2.1 – Επιλεγμένοι ειδικοί στόχοι του προγράμματος «Ορίζων 2020»

Πυλώνας «Ορίζων 2020»	Επιλεγμένος ειδικός στόχος
Επιστήμη αριστείας	Ειδικός στόχος 1: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ) - ενίσχυση της έρευνας αιχμής
	Ειδικός στόχος 3: Δράσεις Marie Skłodowska-Curie - ενίσχυση των δεξιοτήτων, της κατάρτισης και της επαγγελματικής εξέλιξης
Βιομηχανική υπεροχή	Ειδικός στόχος 5: Ενίσχυση της βιομηχανικής υπεροχής της Ευρώπης μέσω έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης, επίδειξης και καινοτομίας
	Ειδικός στόχος 7: Αύξηση της καινοτομίας στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)
Κοινωνικές προκλήσεις	Ειδικός στόχος 8: βελτίωση της διά βίου υγείας και ευημερίας του συνόλου
	Ειδικός στόχος 10: μετάβαση σε ένα αξιόπιστο, οικονομικά προσιτό, κοινώς αποδεκτό, βιώσιμο και ανταγωνιστικό ενεργειακό σύστημα

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού 2021.

2.9. Στο **γράφημα 2.2** παρέχεται συνοπτική επισκόπηση του προγράμματος «Ορίζων 2020» και κάποιων γενικών πληροφοριών, με βάση τη σχετική νομοθεσία και τα σχετικά έγγραφα της Επιτροπής.

Γράφημα 2.2 - Επισκόπηση του προγράμματος «Ορίζων 2020»

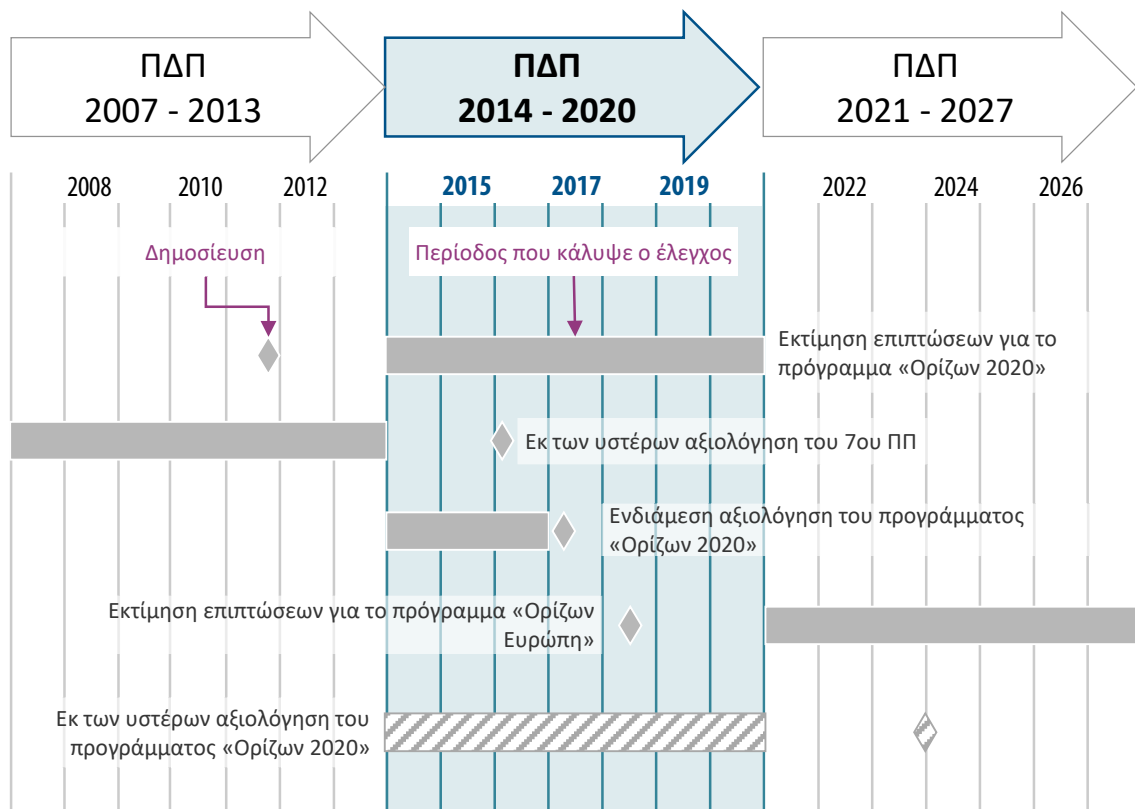

Πηγή: ΕΕΣ βάσει της λογικής παρέμβασης όπως παρουσιάζεται στο έγγραφο SWD(2017) 220 και βάσει του COM(2019) 400 (προγραμματικές δηλώσεις για τις επιχειρησιακές δαπάνες).

Δημοσιευμένες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις

2.10. Πέραν από τη συνήθη ετήσια υποβολή στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις, των προγραμματικών δηλώσεων και της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων (βλέπε σημείο 1.3), η Επιτροπή δημοσίευσε τις ακόλουθες εκθέσεις αξιολόγησης σχετικά με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» (βλέπε [γράφημα 2.3](#)). Στοιχεία παρακολούθησης, όπως δείκτες εισροής και εκροής, είναι διαθέσιμα για το κοινό στον διαδικτυακό πίνακα ενδείξεων του προγράμματος «Ορίζων 2020» της Επιτροπής. Η σειρά ενημερωτικών δελτίων παρακολούθησης «Monitoring Flash»¹ συμπληρώνει τα στοιχεία του πίνακα ενδείξεων με λεπτομερέστερες αναλύσεις βασικών πτυχών του προγράμματος «Ορίζων 2020».

Γράφημα 2.3– Χρονοδιάγραμμα των βασικών αξιολογήσεων και καλυπτόμενων περιόδων

Πηγή: ΕΕΣ (βάσει εγγράφων της Επιτροπής).

¹ https://ec.europa.eu/info/publications/horizon-2020-monitoring-flash_en

Αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020» βάσει δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια

2.11. Στο [γράφημα 2.4](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του προγράμματος «Ορίζων 2020» που περιλαμβάνονται στην οικεία προγραμματική δήλωση. Στο [γράφημα 2.5](#) παρουσιάζονται οι δείκτες που συνδέονται με τον γενικό στόχο του προγράμματος «Ορίζων 2020». Λεπτομερέστερες επισκοπήσεις (ανά πυλώνα του προγράμματος «Ορίζων 2020») παρουσιάζονται στο [γράφημα 2.6](#), στο [γράφημα 2.7](#) και στο [γράφημα 2.8](#). Στο σημείο 1.24 εξετάζουμε ορισμένους γενικούς περιορισμούς² που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα ο εν λόγω δείκτης να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο. Η αξιολόγηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη αν, και πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του προγράμματος «Ορίζων 2020», ούτε αν το επίπεδο φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι κατάλληλο. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020». Επίσης, δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των στοιχείων στα οποία βασίζεται, την οποία ωστόσο εξετάζουμε στο κεφάλαιο 1 (βλέπε σημεία 1.13-1.23).

2.12. Δύο από τους δείκτες που καλύπτουν τον γενικό στόχο του προγράμματος είναι οι εξής: ο «στόχος E&A της στρατηγικής Ευρώπη 2020 (3% του ΑΕΠ)» και το «ποσοστό των ερευνητών στον ενεργό πληθυσμό της ΕΕ». Και οι δύο δείκτες αποτελούν δείκτες πλαισίου και δεν μετρούν τα αποτελέσματα του προγράμματος «Ορίζων 2020». Το ποσοστό των ερευνητών στον ενεργό πληθυσμό της ΕΕ βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη της τιμής-στόχου του 1,33 %, με την πιο πρόσφατη τιμή να είναι 1,23 %. Ωστόσο, ο στόχος για την E&A της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο, καθώς το πλέον πρόσφατο πραγματικό αποτέλεσμα ανέρχεται σε 2,12 %³. Η μη επίτευξη του στόχου E&A της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» υπογραμμίζει τη σημασία των χρηματοδοτικών προγραμμάτων E&A, όπως το πρόγραμμα «Ορίζων 2020».

² Βλέπε επίσης σημεία 3.21-3.35 της ετήσιας έκθεσης για το 2018.

³ Ειδική έκθεση αριθ. 16/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο – Οι συστάσεις ανά χώρα καλύπτουν μεν σημαντικά ζητήματα, χρήζουν δε καλύτερης υλοποίησης».

Γράφημα 2.4 – Επισκόπηση όλων των δεικτών του προγράμματος «Ορίζων 2020» στην προγραμματική δήλωση

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, οι δείκτες του προγράμματος «Ορίζων 2020» βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

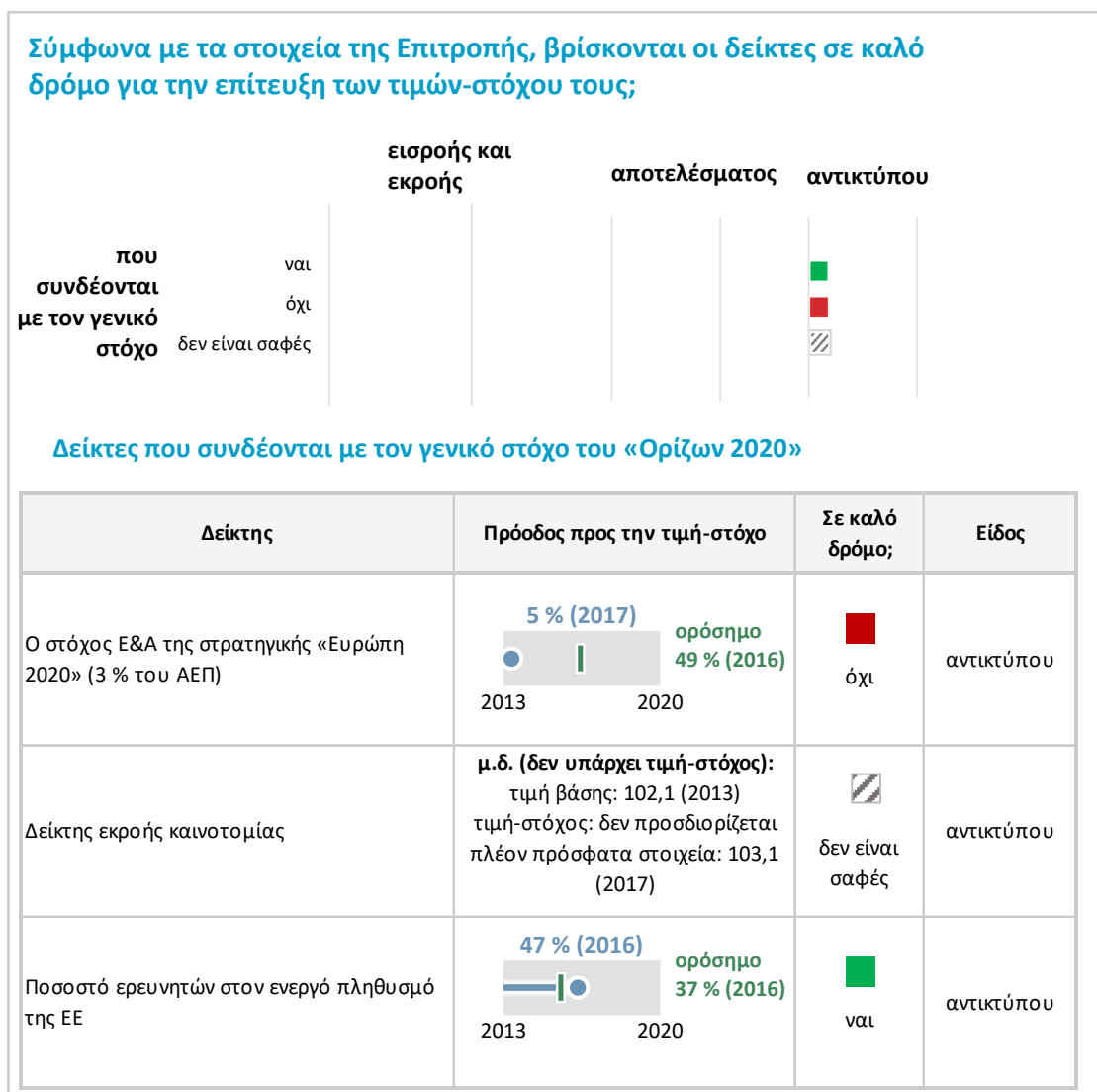
	Εισροές και εκροές	Δείκτες επακόλουθου προγράμματος	
		Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος
Γενικός στόχος			
Πρώτος πυλώνας: «Επιστήμη αριστείας»			
Δεύτερος πυλώνας «Βιομηχανική υπεροχή»			
Τρίτος πυλώνας: «Κοινωνικές προκλήσεις»			
Οριζόντιες πτυχές			

	Οι δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων τους;		
	ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ
Δείκτες με ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			
Δείκτες με μη ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			

Σημ.: Για την ανάλυσή μας βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Η ως άνω απεικόνιση του αν ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» συνδέεται με την αξιολόγησή μας σχετικά με την πιθανότητα του εν λόγω δείκτη να επιτύχει τη συγκεκριμένη τιμή-στόχο. Ένας δείκτης, ωστόσο, μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος –και η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να μην φαίνεται ως αρκετά φιλόδοξη. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι και το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Βλέπε επίσης **προσάρτημα** (σημείο 18).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Γράφημα 2.5 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον γενικό στόχο του προγράμματος «Ορίζων 2020»

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

2.13. 14 δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο, ενώ 17 παρουσιάζουν υστέρηση. Πρόκειται για εκτίμηση που βασίζεται στην από μέρους μας ανάλυση των πληροφοριών της προγραμματικής δήλωσης, από τις οποίες προκύπτει ότι οι τιμές-στόχος πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το τέλος του 2020. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» δεν πρόκειται να ολοκληρωθούν παρά μερικά χρόνια μετά την παρέλευση του 2020.

Η απλούστευση συμβάλλει στην αποδοτικότητα

2.14. Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» περιλαμβάνει αρκετές αλλαγές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρόγραμμα, με στόχο την απλούστευση, αυξάνοντας έτσι την αποδοτικότητα του προγράμματος. Το 2018 δημοσιεύσαμε ειδική έκθεση⁴ σχετικά με τα εν λόγω μέτρα απλούστευσης του προγράμματος «Ορίζων 2020» (βλέπε [πλαίσιο 2.1](#)). Η προσφυγή στις υπηρεσίες των εκτελεστικών οργανισμών για την επιχειρησιακή υλοποίηση του προγράμματος συνέβαλε στην αύξηση της αποδοτικότητάς του⁵.

Πλαίσιο 2.1

Η άποψή μας σχετικά με τα μέτρα απλούστευσης του προγράμματος «Ορίζων 2020»

Στην ειδική έκθεση αριθ. 28 του 2018 αξιολογήσαμε τα μέτρα απλούστευσης.

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι «[σ]την πλειονότητά τους τα μέτρα απλούστευσης που έλαβε η Επιτροπή συνέβαλαν αποτελεσματικά στη μείωση του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους του προγράμματος “Ορίζων 2020”, μολονότι δεν απέφεραν όλες οι δράσεις το επιθυμητό αποτέλεσμα και υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης.» Από την έρευνά μας στην οποία συμμετείχαν δικαιούχοι προέκυψαν επίσης ενδιαφέρουσες πληροφορίες, καθώς εκφράστηκε η ανάγκη για καθοδήγηση και εργαλεία φιλικότερα προς τον χρήστη. Οι δικαιούχοι προέτρεψαν επίσης την Επιτροπή να διερευνήσει περαιτέρω τη χρήση νέων μηχανισμών χρηματοδότησης, όπως την *κατ’ αποκοπή χρηματοδότηση*. Επιπλέον, ο έλεγχος κατέδειξε ότι οι συχνές τροποποιήσεις των κανόνων προκαλούν αβεβαιότητα και *σφάλματα* στις δηλώσεις δαπανών των δικαιούχων.

Σε συνέχεια της ειδικής έκθεσής μας και της ενδιάμεσης αξιολόγησης, η Επιτροπή αναφέρει ότι προέβη σε περαιτέρω βήματα προς την κατεύθυνση της απλούστευσης ενισχύοντας την επικοινωνία με ενδιαφερόμενα μέρη, αναπτύσσοντας καθοδήγηση και εργαλεία φιλικότερα προς τον χρήστη και αυξάνοντας τη χρήση της *κατ’ αποκοπή χρηματοδότησης*.

⁴ Ειδική έκθεση 28/2018, με τίτλο «Η πλειονότητα των μέτρων απλούστευσης που εισήχθησαν στο πλαίσιο του προγράμματος “Ορίζων 2020” διευκόλυναν τους δικαιούχους, εξακολουθούν όμως να υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης».

⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή «In-depth interim evaluation of Horizon 2020» SWD(2017) 220 final, σ. 48.

Η διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της έρευνας παρέχει προστιθέμενη αξία

2.15. Ο τρόπος με τον οποίο είναι σχεδιασμένο και διαρθρωμένο το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», με ιδιαίτερη εστίαση στη συνεργατική, διασυνοριακή έρευνα και καινοτομία του προσδίδει ξεχωριστή προστιθέμενη αξία σε σύγκριση με τη χρηματοδότηση σε εθνικό επίπεδο. Αυτό αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι τα κράτη που δεν είναι μέλη της ΕΕ αποφάσισαν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα ως συνδεδεμένες χώρες⁶. Τόσο το υψηλότερο επίπεδο ανταγωνισμού για *επιχορηγήσεις* όσο και η συνεργασία συμβάλλουν στην επίτευξη αξιοσημείωτης επιστημονικής προόδου και καινοτομίας.

Λόγω της δημοτικότητας του προγράμματος «Ορίζων 2020» υπάρχει το ενδεχόμενο απόρριψης αξιόλογων προτάσεων

2.16. Η ελκυστικότητα του προγράμματος «Ορίζων 2020» είναι πρόδηλη, λαμβανομένης υπόψη της δημοτικότητάς του. Ωστόσο, μόνο το 12 % των επιλέξιμων προτάσεων λαμβάνουν επιχορήγηση⁷, γεγονός που σημαίνει ότι συχνά οι σημαντικές προσπάθειες που έχουν καταβληθεί για την κατάρτιση προτάσεων έργων αποβαίνουν άκαρπες και ότι ακόμη και αξιόλογες προτάσεις έργων δεν λαμβάνουν χρηματοδότηση, με αποτέλεσμα να χάνονται ευκαιρίες.

2.17. Οι προτάσεις έργων στο πλαίσιο του μέσου για τις ΜΜΕ και των δράσεων Marie Curie (MSCA) για τις οποίες, λόγω δημοσιονομικών περιορισμών, δεν μπορεί να παρασχεθεί χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος «Ορίζων 2020»⁸ λαμβάνουν «σφραγίδα αριστείας». Η σφραγίδα αναμένεται να βοηθήσει τους αιτούντες να λάβουν χρηματοδότηση από άλλα καθεστώτα. Η σφραγίδα αποσκοπεί επίσης στην ενίσχυση της συνοχής, δεδομένου ότι δημιουργεί ισχυρότερη σύνδεση μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων 2020» και άλλων καθεστώτων χρηματοδότησης. Ωστόσο, η

⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή «In-depth interim evaluation of Horizon 2020», SWD(2017) 220 final.

⁷ «Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ, οικονομικό έτος », σ. 33.

⁸ Τα αριθμητικά στοιχεία προέρχονται από τον «ιστοχώρο του προγράμματος «Ορίζων 2020» .

πρωτοβουλία αυτή δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί καθολικά και τα εθνικά καθεστώτα χρηματοδότησης δεν αναγνωρίζουν ευρέως τη σφραγίδα⁹.

Η διάρθρωση γύρω από τρεις πυλώνες ευνοεί τη συνοχή του προγράμματος «Ορίζων 2020»

2.18. Συνοχή σημαίνει ότι τα τμήματα του προγράμματος «Ορίζων 2020» λειτουργούν άρτια μεταξύ τους και ότι εξασφαλίζεται συμπληρωματικότητα και συνέργειες με άλλες πολιτικές και χρηματοδότηση σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Η διάρθρωση γύρω από τρεις πυλώνες ευνοεί την εσωτερική συνοχή¹⁰ του προγράμματος. Υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης σε ό,τι αφορά τον εξορθολογισμό της πληθώρας των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία, ούτως ώστε οι δικαιούχοι να έχουν καλύτερη εικόνα των δυνατοτήτων χρηματοδότησης από την ΕΕ και να μπορούν να επιλέξουν το μέσο που τους αρμόζει. Επίσης, η ευθυγράμμιση με τη χρηματοδότηση και τις πολιτικές στο επίπεδο των κρατών μελών μπορεί να βελτιωθεί περαιτέρω¹¹.

Δύσκολο να μετρηθεί η αποτελεσματικότητα της έρευνας και της καινοτομίας

2.19. Η αποτελεσματικότητα του προγράμματος «Ορίζων 2020» συναρτάται από τα αποτελέσματα και τον *αντίκτυπο* των χρηματοδοτούμενων έργων. Οι δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας θα έχουν πραγματικό αντίκτυπο μόνον εφόσον τα αποτελέσματα διαδίδονται και αξιοποιούνται πραγματικά. Μεταξύ της ολοκλήρωσης ενός ερευνητικού έργου και της διάδοσης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του μεσολαβεί ένα χρονικό διάστημα. Εξαρτάται επίσης από εξωτερικούς παράγοντες¹². Μολονότι τα αποτελέσματα και ο αντίκτυπος δεν έχουν ακόμη επιτευχθεί ή δεν είναι μετρήσιμα, ορισμένες από τις εκροές, όπως μετρώνται βάσει των δεικτών, καταδεικνύουν την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Η ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του 2019 δεν παρέχει επισκόπηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος υπό τη μορφή των όσων έχουν επιτευχθεί. Στην *επισκόπηση των*

⁹ Ειδική έκθεση 28/2018, με τίτλο «*Η πλειονότητα των μέτρων απλούστευσης που εισήχθησαν στο πλαίσιο του προγράμματος “Ορίζων 2020” διευκόλυναν τους δικαιούχους, εξακολουθούν όμως να υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης*», σ. 38.

¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή «*In-depth interim evaluation of Horizon 2020* », SWD(2017) 220 final.

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή «*In-depth interim evaluation of Horizon 2020* », SWD(2017) 220 final, σ. 171.

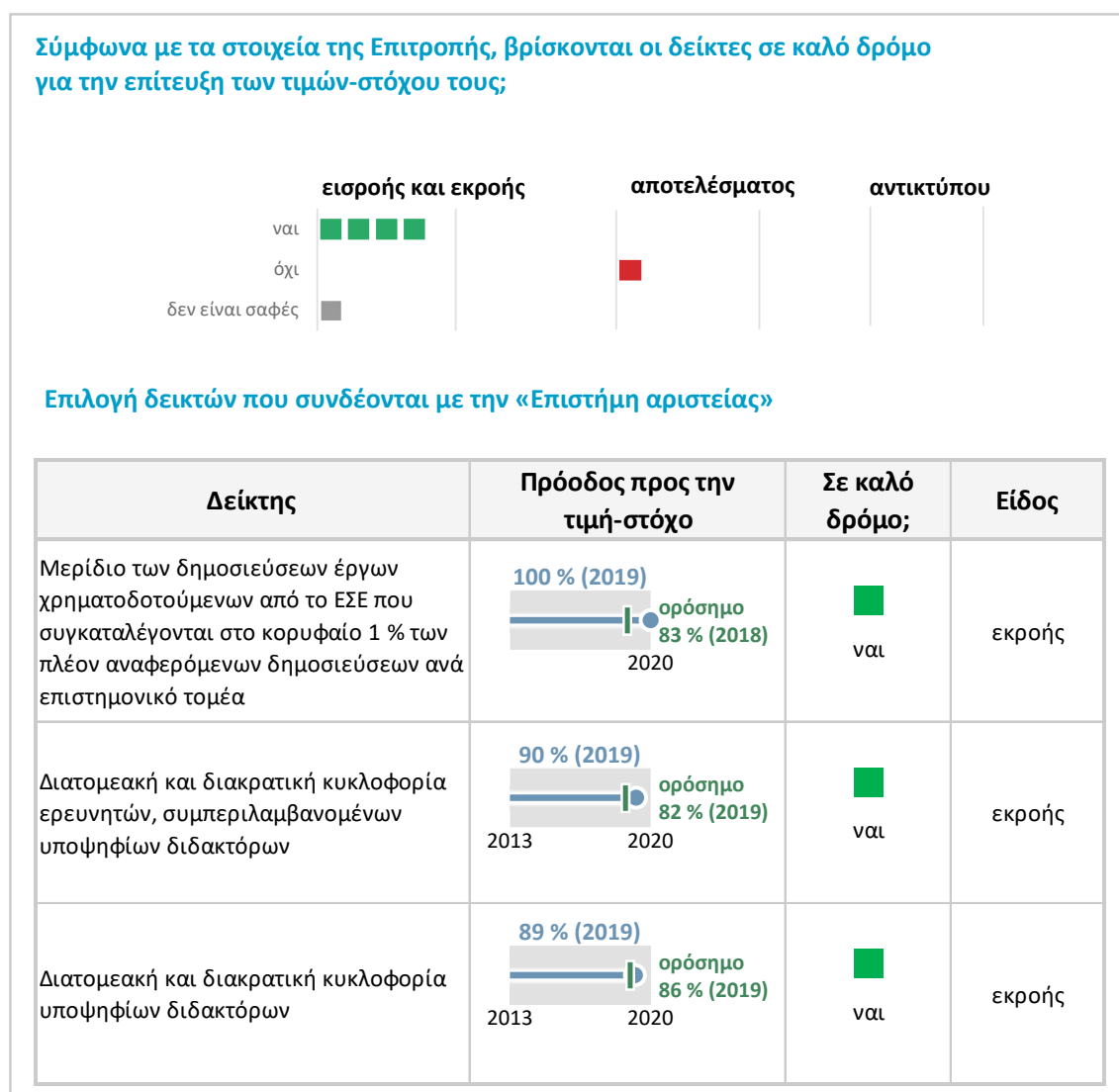
¹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή «*In-depth interim evaluation of Horizon 2020*», SWD(2017) 220 final, σ. 13.

επιδόσεων του προγράμματος (PPO) παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες και αναλύονται συνοπτικά οι επιδόσεις καθενός από τους πυλώνες του προγράμματος «Ορίζων 2020» με παραπομπές σε ορισμένες από τις πληροφορίες που παρέχουν οι δείκτες.

Επιστήμη αριστείας

2.20. Στο [γράφημα 2.6](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον σχετικό με την επιστήμη αριστείας πυλώνα.

Γράφημα 2.6 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την επιστήμη αριστείας

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

2.21. Στο πλαίσιο του πυλώνα για την επιστήμη αριστείας, η στήριξη που παρέχεται μέσω του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ΕΣΕ) προσανατολίζεται προς περισσότερο εδραιωμένους ερευνητές που εστιάζουν κυρίως στη βασική έρευνα. Από την άλλη πλευρά, οι δράσεις Marie Curie (MSCA) παρέχουν κατά κύριο λόγο στήριξη σε ερευνητές που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους. Ο δείκτης για το ΕΣΕ δείχνει ότι το πρόγραμμα έχει καλές επιδόσεις. Οι δείκτες των δράσεων MSCA παρουσιάζουν επίσης καλές τιμές: από την έναρξη του προγράμματος, 58 200 ερευνητές έχουν τύχει διατομεακής και διασυνοριακής μετακίνησης, γεγονός που τους επιτρέπει να διεξαγάγουν έρευνα στο εξωτερικό ή προσωρινά σε άλλους οργανισμούς, χάρη στη στήριξη αυτή.

Η στήριξη της αριστείας και της κινητικότητας ευνοεί την ευρωπαϊκή έρευνα

2.22. Δεδομένου ότι το ΕΣΕ χρηματοδοτεί κυρίως τη βασική έρευνα, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την υλοποίηση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου μπορεί να είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Ωστόσο, εκροές όπως οι επιστημονικές δημοσιεύσεις και οι πρωτοποριακές ανακαλύψεις δείχνουν ότι το ΕΣΕ παράγει αποτελέσματα. Σκοπός του πανευρωπαϊκού ανταγωνισμού είναι η παροχή επιχορηγήσεων σε έργα στο πλαίσιο των οποίων μπορεί να διεξαχθεί έρευνα αριστείας, έστω και εις βάρος της ισόρροπης γεωγραφικής κατανομής¹³. Οι δράσεις MSCA επιτρέπουν στους ερευνητές να αποκτήσουν εμπειρία κινητικότητας προς όφελος τόσο των μεμονωμένων ερευνητών όσο και των εμπλεκόμενων ερευνητικών οργανισμών και του ευρωπαϊκού συστήματος έρευνας στο σύνολό του¹⁴.

Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» προσθέτει αξία μέσω της μοναδικότητας και του πανευρωπαϊκού χαρακτήρα της στήριξης που παρέχει

2.23. Το ΕΣΕ και οι δράσεις MSCA φέρουν τόσο διακριτά χαρακτηριστικά όσον αφορά την εστίαση και την κλίμακά τους, με αποτέλεσμα να υπάρχουν λίγες αλληλεπικαλύψεις τόσο εντός όσο και εκτός του προγράμματος. Δεν έχουν ομοιότητες με τις δράσεις που οργανώνονται σε εθνικό επίπεδο, και επομένως η προστιθέμενη αξία τους είναι ξεχωριστή. Ο ανταγωνισμός και η κινητικότητα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο συνιστούν επίσης προστιθέμενη αξία¹⁵.

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παράρτημα 2 «In-depth interim evaluation of Horizon 2020», SWD(2017) 221 final, σ. 56.

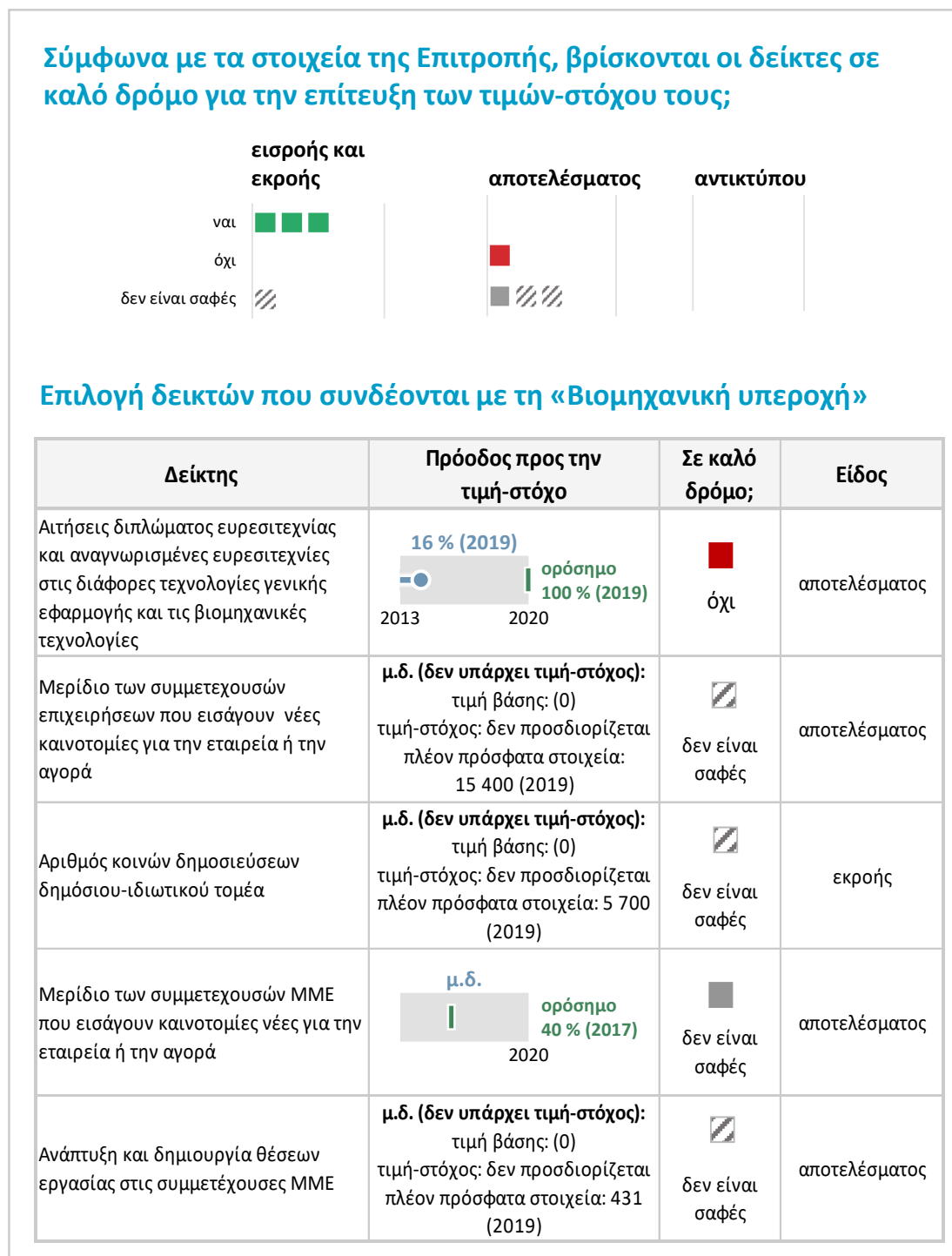
¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παράρτημα 2 «In-depth interim evaluation of Horizon 2020», SWD(2017) 221 final, σ. 176.

¹⁵ Παράρτημα 2 της Επιτροπής «In-depth interim evaluation of Horizon 2020», SWD(2017) 221 final, σ. 68, σ. 71, σ. 177.

Βιομηχανική υπεροχή

2.24. Στο [γράφημα 2.7](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον πυλώνα για τη βιομηχανική υπεροχή.

Γράφημα 2.7 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την επιστήμη αριστείας

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

2.25. Ο ειδικός στόχος 5 αφορά τη βιομηχανική υπεροχή της Ευρώπης μέσω της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης, της επίδειξης και της καινοτομίας σε μια σειρά τεχνολογιών γενικής εφαρμογής, καθώς και βιομηχανικών τεχνολογιών. Αυτό που προκύπτει από την προγραμματική δήλωση είναι ότι το πρόγραμμα δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη της τιμής-στόχου όσον αφορά τις αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Η προγραμματική δήλωση παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που χορηγούνται, στοιχεία που ευνοούν περισσότερο τη μέτρηση των επιδόσεων, χωρίς ωστόσο να γίνεται μνεία σε τιμές-στόχο ή ορόσημα.

2.26. Ένας άλλος δείκτης για τον στόχο αυτό είναι το «μερίδιο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων που εισάγουν νέες καινοτομίες για την εταιρεία ή την αγορά». Για τον συγκεκριμένο δείκτη δεν αναφέρονται στην προγραμματική δήλωση ούτε ορόσημα ούτε τιμή-στόχος, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αξιολογηθεί αν το πρόγραμμα βρίσκεται σε καλό δρόμο. Με τον τρόπο αυτό, αποδυναμώνεται η χρησιμότητά του.

Η στήριξη της καινοτομίας είναι δημοφιλής, αν και οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν εμπόδια

2.27. Οι δράσεις στο πλαίσιο της βιομηχανικής υπεροχής χρηματοδοτούν την έρευνα και την καινοτομία με στόχο τεχνολογίες γενικής εφαρμογής. Οι εν λόγω τεχνολογίες παρέχουν στήριξη για την πραγματοποίηση των μεταγενέστερων καινοτομιών και, επομένως, απαιτείται χρόνος έως ότου η χρηματοδότηση παραγάγει αποτελέσματα και αντίκτυπο. Συνολικά, οι δράσεις χαρακτηρίζονται από καλό προσανατολισμό προς την αγορά και από δημοτικότητα, με τον αριθμό των αιτούντων να είναι μεγάλος, συμπεριλαμβανομένων ΜΜΕ. Η στήριξη της καινοτομίας από τις ΜΜΕ αποτελεί ειδικό στόχο στο πλαίσιο της βιομηχανικής υπεροχής, αν και η συμμετοχή των ΜΜΕ και η χρηματοδότησή τους είναι δυνατή και στο πλαίσιο άλλων ειδικών στόχων. Ωστόσο, στην ειδική έκθεσή μας σχετικά με την απλούστευση του προγράμματος «Ορίζων 2020»¹⁶ διαπιστώσαμε ότι οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν εμπόδια στη διαδικασία υποβολής αιτήσεων και φόρτο κατά την υλοποίηση των έργων λόγω της εφαρμογής πολύπλοκων κανόνων, όπως κατά την υποβολή στοιχείων κόστους.

¹⁶ Ειδική έκθεση 28/2018, με τίτλο «Η πλειονότητα των μέτρων απλούστευσης που εισήχθησαν στο πλαίσιο του προγράμματος “Ορίζων 2020” διευκόλυναν τους δικαιούχους, εξακολουθούν όμως να υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης».

Διακριτή προστιθέμενη αξία της ΕΕ μέσω της κρίσιμης μάζας

2.28. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση έργων έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της βιομηχανικής υπεροχής, το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» καθιστά δυνατή τη συγκέντρωση μιας κρίσιμης μάζας που επιτρέπει τη δημιουργία έργων μεγαλύτερης κλίμακας. Στα έργα συμμετέχουν πολλοί φορείς, όπως επιχειρήσεις, ερευνητικοί οργανισμοί και πανεπιστήμια από διάφορες χώρες, με αποτέλεσμα να μπορούν να συγκεντρώσουν τις απαιτούμενες γνώσεις και την απαιτούμενη εμπειρογνώσια, που μπορεί να μη βρίσκονται σωρευτικά σε μία χώρα¹⁷.

Κοινωνικές προκλήσεις

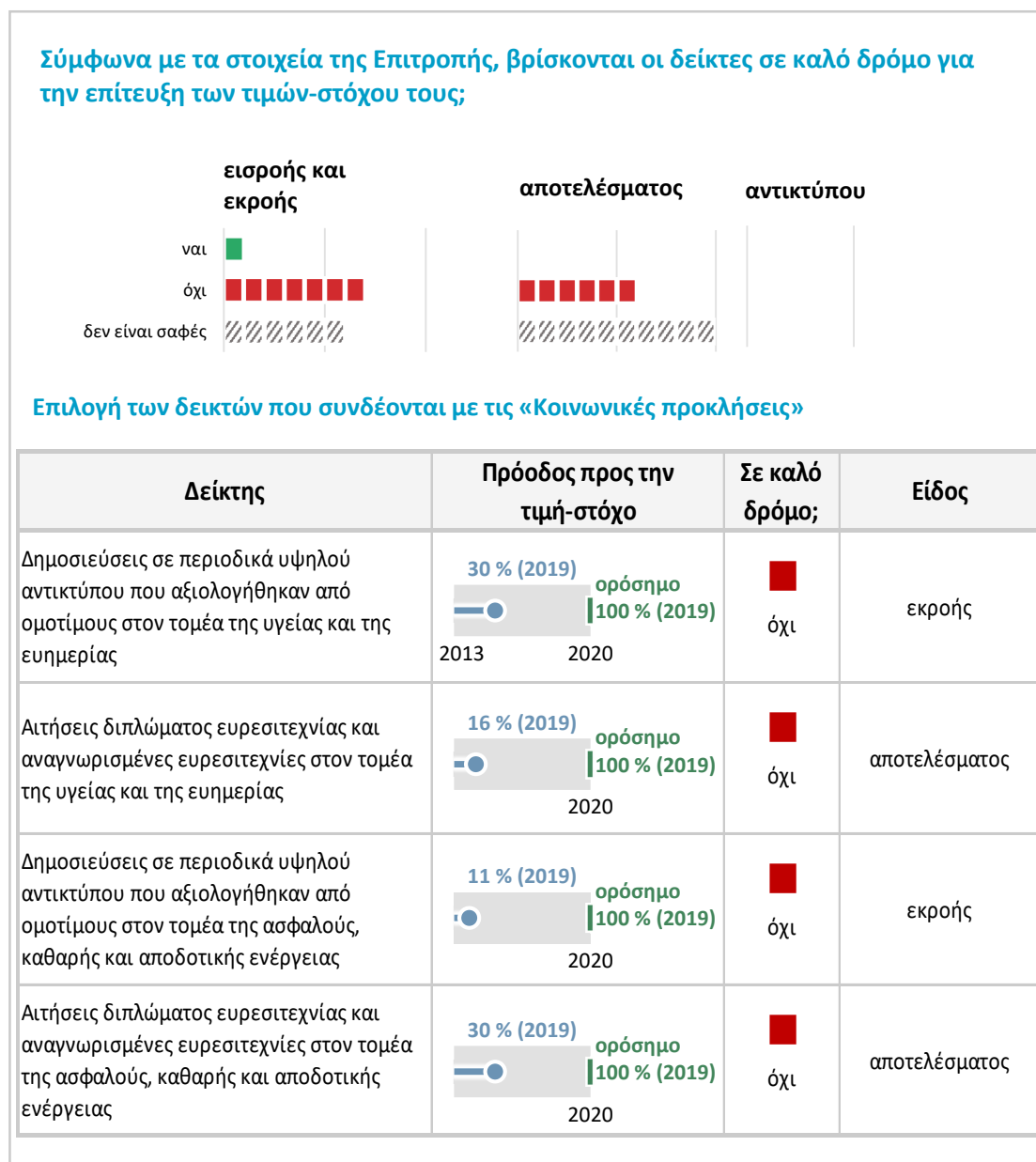
2.29. Στο [γράφημα 2.8](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον σχετικό με τις κοινωνικές προκλήσεις πυλώνα.

---

¹⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παράρτημα 2 «In-depth interim evaluation of Horizon 2020», SWD(2017) 221 final, σ. 290, σ. 358, σ. 427.

Γράφημα 2.8 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τις κοινωνικές προκλήσεις

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

2.30. Ο πυλώνας για τις κοινωνικές προκλήσεις αφορά επτά διαφορετικούς τομείς. Οι δύο πρώτοι δείκτες στο [γράφημα 2.8](#) αφορούν την υγεία και την ευημερία. Η τιμή για τον στόχο αναφέρεται στη σχετική για το έτος 2020 ενότητα, αλλά στην πραγματικότητα θα έπρεπε να εννοείται ότι πρέπει να έχει επιτευχθεί έως την ολοκλήρωση και των τελευταίων δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020». Επιπλέον, η προγραμματική δήλωση αναφέρει ότι οι τιμές-στόχος αφορούν ολόκληρο τον πυλώνα των κοινωνικών προκλήσεων (ειδικό στόχοι: 8-14) και όχι κάθε επιμέρους ειδικό στόχο, καθιστώντας έτσι κενή περιεχομένου τη σύγκριση μεταξύ πραγματικής τιμής και τιμής-στόχου.

Ανταπόκριση σε κοινωνικά ζητήματα

2.31. Ο πυλώνας του προγράμματος «Ορίζων 2020» για τις κοινωνικές προκλήσεις καλύπτει ρητώς ζητήματα σε τομείς όπως η διά βίου υγεία και ευημερία και η βιώσιμη ενέργεια. Οι αξιολογήσεις της Επιτροπής κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι γενικά ο πυλώνας αυτός χαρακτηρίζεται από μεγάλη συνάφεια, καθώς κατευθύνει τη χρηματοδότηση στην έρευνα και την καινοτομία με στόχο την αντιμετώπιση προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία¹⁸. Οι δράσεις που αφορούν κοινωνικές προκλήσεις επικεντρώνονται σε έργα που βρίσκονται σε «υψηλότερα επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας», πράγμα που σημαίνει ότι οι οικείες τεχνολογίες είναι πιθανότερο να αποκτήσουν σύντομα εφαρμογή στην πράξη και, ως εκ τούτου, συμπληρώνουν εύρυθμα τη βασική έρευνα. Ωστόσο, για την ανταπόκριση στις κοινωνικές προκλήσεις σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα είναι επίσης απαραίτητη η διεξαγωγή περισσότερης βασικής έρευνας στον τομέα αυτό¹⁹. Συνολικά, τα ευρωπαϊκά έργα συμπληρώνουν ικανοποιητικά τις εθνικές προσπάθειες²⁰.

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από τη σκοπιά των επιδόσεων

2.32. Αναλύσαμε τις πληροφορίες που παρουσίασε η Επιτροπή σχετικά με τις επιδόσεις 62 έργων του προγράμματος «Ορίζων 2020», εκ των οποίων 26 είχαν ήδη ολοκληρωθεί. Δεν αξιολογήσαμε αυτή καθαυτή την ποιότητα της έρευνας που είχε διεξαχθεί, ούτε τον αντίκτυπο των έργων όσον αφορά το αν επιτεύχθηκε ο στόχος πολιτικής περί βελτίωσης της έρευνας και της καινοτομίας.

¹⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή « [In-depth interim evaluation of Horizon 2020](#)», SWD(2017) 220 final, σ. 31.

¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή « [In-depth interim evaluation of Horizon 2020](#)», SWD(2017) 220 final, σ. 170.

²⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παράρτημα 2 «[In-depth interim evaluation of Horizon 2020](#)», SWD(2017) 221 final, σ. 656, σ. 813.

2.33. Για κάθε έργο εξετάσαμε σειρά εκθέσεων, μεταξύ αυτών την έκθεση αξιολόγησης, την οποία καταρτίζει ο υπεύθυνος έργου της Επιτροπής, στο πλαίσιο των ελέγχων που διενεργούνται πριν από την απόδοση των δηλούμενων δαπανών. Στο μέτρο του δυνατού, ζητήσαμε επίσης πληροφορίες από τον *δικαιούχο* σχετικά με τις επιδόσεις του έργου.

2.34. Και τα 62 έργα που αξιολογήσαμε ανταποκρίνονται στους στόχους του προγράμματος και στο σχετικό πρόγραμμα εργασίας. Τα περισσότερα έργα συνδέονται με έναν μόνο ειδικό στόχο, με εξαίρεση τρία έργα που συνδέονται με δύο ειδικούς στόχους. Ωστόσο, εκτιμούμε ότι ακόμη 22 έργα που συνδέονται με έναν ειδικό στόχο συμβάλλουν στην επίτευξη ενός ή περισσότερων πρόσθετων ειδικών στόχων. Αυτό συμβαίνει, παραδείγματος χάριν, συχνά στις περιπτώσεις έργων του ΕΣΕ (που υπάγονται στον ΕΣ1) ή έργων MSCA (που υπάγονται στον ΕΣ3), τα οποία μπορεί να συμβάλουν ταυτόχρονα σε έναν από τους στόχους των κοινωνικών προκλήσεων, βάσει του ερευνητικού θέματος που καλύπτουν. Με την αναφορά των αποτελεσμάτων ενός έργου, όπως οι επιστημονικές δημοσιεύσεις, στο πλαίσιο ενός και μόνο ειδικού στόχου, αποφεύγεται η διπλή καταμέτρηση, αλλά δεν αναφέρονται όλα τα στοιχεία που θα αποτύπωναν τη συνεισφορά της Ένωσης στους άλλους ερευνητικούς τομείς.

2.35. Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Επιτροπής, τα περισσότερα έργα απέφεραν τις αναμενόμενες εκροές και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Ωστόσο, από τις εκθέσεις της Επιτροπής προέκυπτε επίσης ότι αρκετά από αυτά αντιμετώπιζαν προβλήματα που υπονόμειαν τις επιδόσεις τους:

- σε πέντε περιπτώσεις, η αναφερθείσα πρόοδος συμβάδιζε μόνον εν μέρει με τους στόχους που είχαν συμφωνηθεί με την Επιτροπή,
- σε επτά περιπτώσεις, η διάδοση των εκροών και των αποτελεσμάτων των έργων είχε πραγματοποιηθεί μόνο εν μέρει σύμφωνα με τη συμφωνία επιχορήγησης.

Συμπεράσματα

2.36. Οι διαθέσιμες πληροφορίες είναι πολύ περιορισμένες για να καταστήσουν δυνατή την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020» στο τέλος του 2019, ήτοι το προτελευταίο έτος της *περιόδου προγραμματισμού*. Ένας μείζων λόγος είναι το εγγενές χαρακτηριστικό που διακρίνει τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας, ήτοι το γεγονός ότι μεσολαβεί σημαντικό χρονικό διάστημα μεταξύ της χρηματοδότησης των έργων και της υλοποίησης των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου. Επιπλέον, στην πλειονότητά

τους τα έργα θα βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη στα τέλη του 2020 (βλέπε σημείο 2.13). Οι δείκτες πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή, ενώ ορισμένοι δεν συνοδεύονται από τιμές-στόχο (βλέπε σημείο 2.11). Αυτό δυσχεραίνει την απόκτηση συνολικής εικόνας σχετικά με τις επιδόσεις. Η πλέον πρόσφατη και πλήρης εικόνα των επιδόσεων παρέχεται στην ενδιάμεση αξιολόγηση του Μαΐου του 2017, στην οποία τα ποσοτικά στοιχεία συνδυάζονται με ποιοτικά δεδομένα (βλέπε σημείο 2.10).

2.37. Μολονότι οι διαθέσιμες πληροφορίες είναι περιορισμένες, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι επιδόσεις διατρέχουν κίνδυνο, ενώ τα παραδείγματα επιτυχημένων έργων είναι άφθονα. Οι πληροφορίες σχετικά με την αποδοτικότητα του προγράμματος «Ορίζων 2020» δεν παρουσιάζονται εκτενώς, παρουσιάζεται ωστόσο το σχετικό ζήτημα της απλούστευσης (βλέπε σημείο 2.14). Ο προϋπολογισμός του προγράμματος «Ορίζων 2020» δεν επαρκεί για τη χρηματοδότηση όλων των επιλέξιμων προτάσεων έργων λόγω του υπερβολικού αριθμού υποβαλλόμενων προτάσεων (βλέπε σημεία 2.16 -2.17).

2.38. Σε αντίθεση με ό,τι ισχύει για την αποτελεσματικότητα, υπάρχουν σε μεγάλο βαθμό διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τη σπουδαιότητα, τη συνοχή και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία του προγράμματος. Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» είναι συναφές, καθώς ανταποκρίνεται στις ανάγκες που προοριζόταν να καλύψει (βλέπε σημεία 2.23, 2.28, 2.31). Η προστιθέμενη αξία της ΕΕ αποτελεί ακόμη ένα ισχυρό σημείο του προγράμματος, όπως επιβεβαιώνουν και πολλές από τις πηγές από τις οποίες αντλήθηκαν αποδεικτικά στοιχεία (βλέπε σημείο 2.15). Όσον αφορά τη συνοχή, το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» δείχνει ότι είναι καλά ευθυγραμμισμένο τόσο εσωτερικά όσο και με άλλα προγράμματα και πολιτικές, αλλά ταυτόχρονα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης (βλέπε σημείο 2.18).

2.39. Η ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις καλύπτει τις επιδόσεις του τομέα 1α σε πολύ αδρές γραμμές. Παραδείγματος χάριν, δεν αναφέρεται χωριστά σε κάθε πρόγραμμα. Οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του προγράμματος «Ορίζων 2020» περιορίζονται σε παραδείγματα επιτυχημένων έργων, ενώ τα δεδομένα των δεικτών παρατίθενται χωρίς σχετική ερμηνεία. Στην ΡΡΟ, παράρτημα της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις, παρέχονται περισσότερες πληροφορίες, αν και εξακολουθεί να βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης (βλέπε σημείο 2.19).

ΕΤΣΕ

Σκοπός και λειτουργία του ΕΤΣΕ

2.40. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) συστάθηκε το 2015 ως πυλώνας του «Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη»²¹. Το σχέδιο αυτό σχεδιάστηκε με σκοπό να αντιμετωπίσει το κενό επενδύσεων στην Ευρώπη έπειτα από τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση που ενέσκηψε το 2008. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 18ης Δεκεμβρίου 2014 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι « η τόνωση των επενδύσεων και η αντιμετώπιση της αποτυχίας των αγορών στην Ευρώπη αποτελούν σημαντική πρόκληση από άποψη πολιτικής». Το ΕΤΣΕ αποσκοπεί να παράσχει *προσθετικότητα* μέσω της αντιμετώπισης αστοχιών της αγοράς ή καταστάσεων υποαξιοποίησης επενδύσεων και να στοχεύσει κατά κανόνα σε έργα με προφίλ υψηλού κινδύνου, τα οποία «κατά την περίοδο στην οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί η εγγύηση της ΕΕ, δεν θα είχε σταθεί δυνατό να υλοποιηθούν, τουλάχιστον όχι στον ίδιο βαθμό, από την ΕΤΕπ, το ΕΤαΕ ή στο πλαίσιο των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, χωρίς στήριξη από το ΕΤΣΕ».

2.41. Στο *γράφημα 2.9* παρουσιάζεται μια εννοιολογική επισκόπηση του ΕΤΣΕ και κάποιων γενικών πληροφοριών, με βάση τη σχετική νομοθεσία και τα έγγραφα της Επιτροπής.

2.42. Το ΕΤΣΕ εξασφαλίζεται από εγγύηση της ΕΕ. Ο Όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ασκεί τη διαχείριση των χρηματοδοτικών πράξεων. Η ΕΤΕπ είναι υπεύθυνη για το σκέλος υποδομών και καινοτομίας (IIW) και το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων* (ΕΤΕ) για το σκέλος μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (SMEW).

---

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων

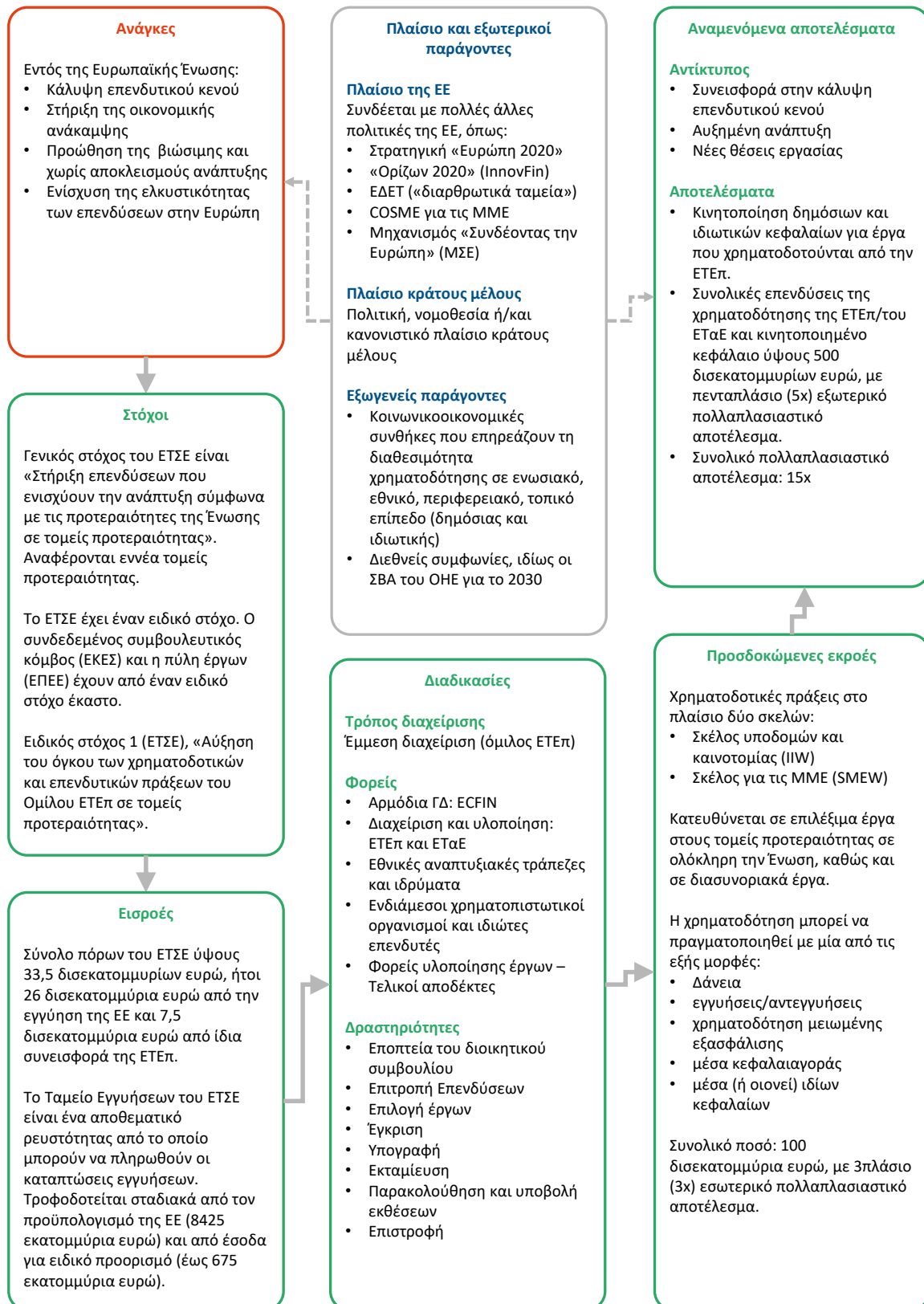
2.43. Το πρόγραμμα τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2396²² (γνωστός ως «κανονισμός για το ΕΤΣΕ 2.0»), αυξάνοντας τα ποσά-στόχο των επενδύσεων που κινητοποιούνται και παρατείνοντας την επενδυτική περίοδο έως τον Δεκέμβριο του 2020 για την έγκριση των *πράξεων* για τις τελικές συμβάσεις που πρόκειται να υπογραφούν το αργότερο έως τα τέλη Δεκεμβρίου του 2022. Επίσης, έδωσε μεγαλύτερη έμφαση στην προσθετικότητα.

2.44. Η εγγύηση της ΕΕ επιτρέπει στην ΕΤΕπ να χρηματοδοτεί δραστηριότητες με προφίλ συνολικά υψηλότερου κινδύνου από το τυπικό χαρτοφυλάκιό της. Στόχος είναι να επιτευχθεί συνολικό *πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα* επενδύσεων αξίας 15 φορές μεγαλύτερης από τη συνεισφορά του ΕΤΣΕ (εγγύηση της ΕΕ και συνεισφορά της ΕΤΕπ). Η συνεισφορά του ΕΤΣΕ αναμένεται να επιτύχει κατά μέσο όρο τριπλάσιο εσωτερικό *πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα*, μέσω της χρηματοδότησης από τον όμιλο της ΕΤΕπ, το οποίο θα *πολλαπλασιασθεί* περαιτέρω με πενταπλάσιο μέσο εξωτερικό *πολλαπλασιαστή* από άλλη, δημόσια ή ιδιωτική, χρηματοδότηση.

---

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2396 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) 2015/1017 όσον αφορά την παράταση της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, καθώς και τη θέσπιση τεχνικών βελτιώσεων για το εν λόγω Ταμείο και τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών.

Γράφημα 2.9 – Επισκόπηση του ΕΤΣΕ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017, του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2396, των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2020 και του COM(2018) 497 final.

2.45. Το ΕΤΣΕ έχει έναν γενικό στόχο και έναν ειδικό στόχο²³. Ο γενικός στόχος είναι η στήριξη επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Ένωσης, και ο ειδικός στόχος είναι η «αύξηση του όγκου των χρηματοδοτικών και επενδυτικών πράξεων του Ομίλου της ΕΤΕπ σε τομείς προτεραιότητας».

2.46. Στα τέλη του 2019, το άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ σε πιθανές μελλοντικές πληρωμές σε σχέση με την εγγύηση του ΕΤΣΕ ανερχόταν σε 21,9 δισεκατομμύρια ευρώ. Οι πληρωμές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ διοχετεύονται κυρίως στο ταμείο εγγυήσεων του ΕΤΣΕ, το οποίο αποτελεί αποθεματικό ρευστότητας από το οποίο πληρώνεται η ΕΤΕπ σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης της ΕΕ. Οι πόροι του Ταμείου τελούν υπό τη διαχείριση της Επιτροπής. Στο τέλος του 2019, ποσό ύψους 6,5 δισεκατομμυρίων ευρώ καταχωρίστηκε ως πληρωμές προς το Ταμείο Εγγυήσεων της ΕΕ για το ΕΤΣΕ²⁴. Κατά τον χρόνο εκείνο, το ποσό αυτό ανερχόταν σε 6,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Μέχρι τότε δεν είχαν καταγραφεί σημαντικές καταπτώσεις της εγγύησης²⁵.

Δημοσιευμένες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις

2.47. Πέραν από τη συνήθη ετήσια υποβολή στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις, τις προγραμματικές δηλώσεις και την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων (βλέπε σημείο 1.3), η Επιτροπή και η ΕΤΕπ διενήργησαν τις ακόλουθες αξιολογήσεις επιδόσεων σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ²⁶ (βλέπε [γράφημα 2.10](#)). Η Επιτροπή ανέθεσε επίσης σε τρίτο τη διενέργεια εξωτερικής αξιολόγησης που ολοκληρώθηκε το 2016.

²³ Όπως αναφέρεται στις [προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2020](#).

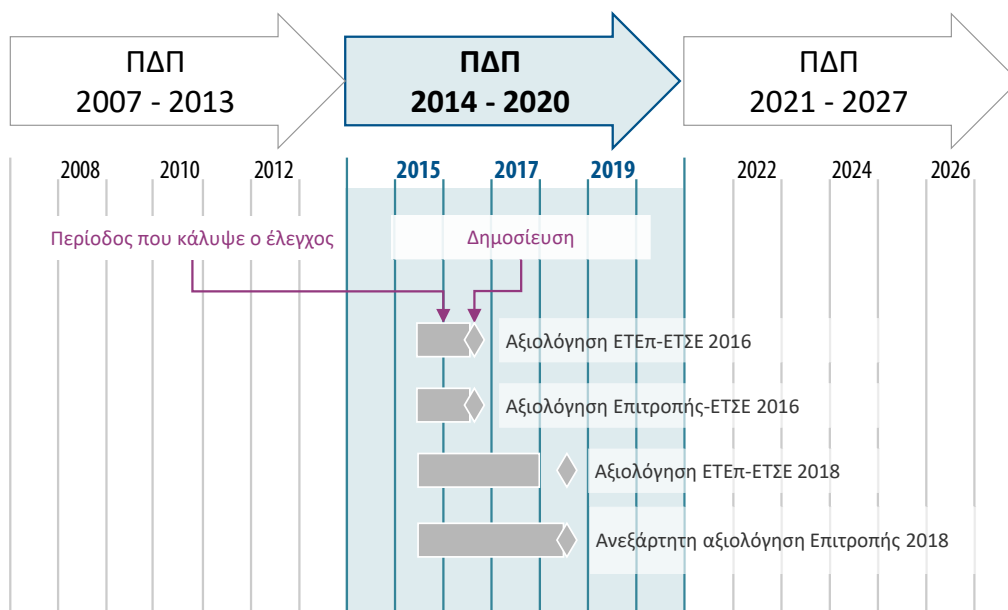
²⁴ Βάσει χρηματοοικονομικών στοιχείων του ΠΔΠ που παρασχέθηκαν από τη ΓΔ BUDG.

²⁵ [Ετήσιες εκθέσεις του ΕΕΣ για τα έτη 2018 και 2019](#), κεφάλαιο 2 «Δημοσιονομική και χρηματοοικονομική διαχείριση».

²⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017, άρθρο 18.

Γράφημα 2.10 – Χρονοδιάγραμμα των κύριων αξιολογήσεων και καλυπτόμενων περιόδων

Πηγή: ΕΕΣ.

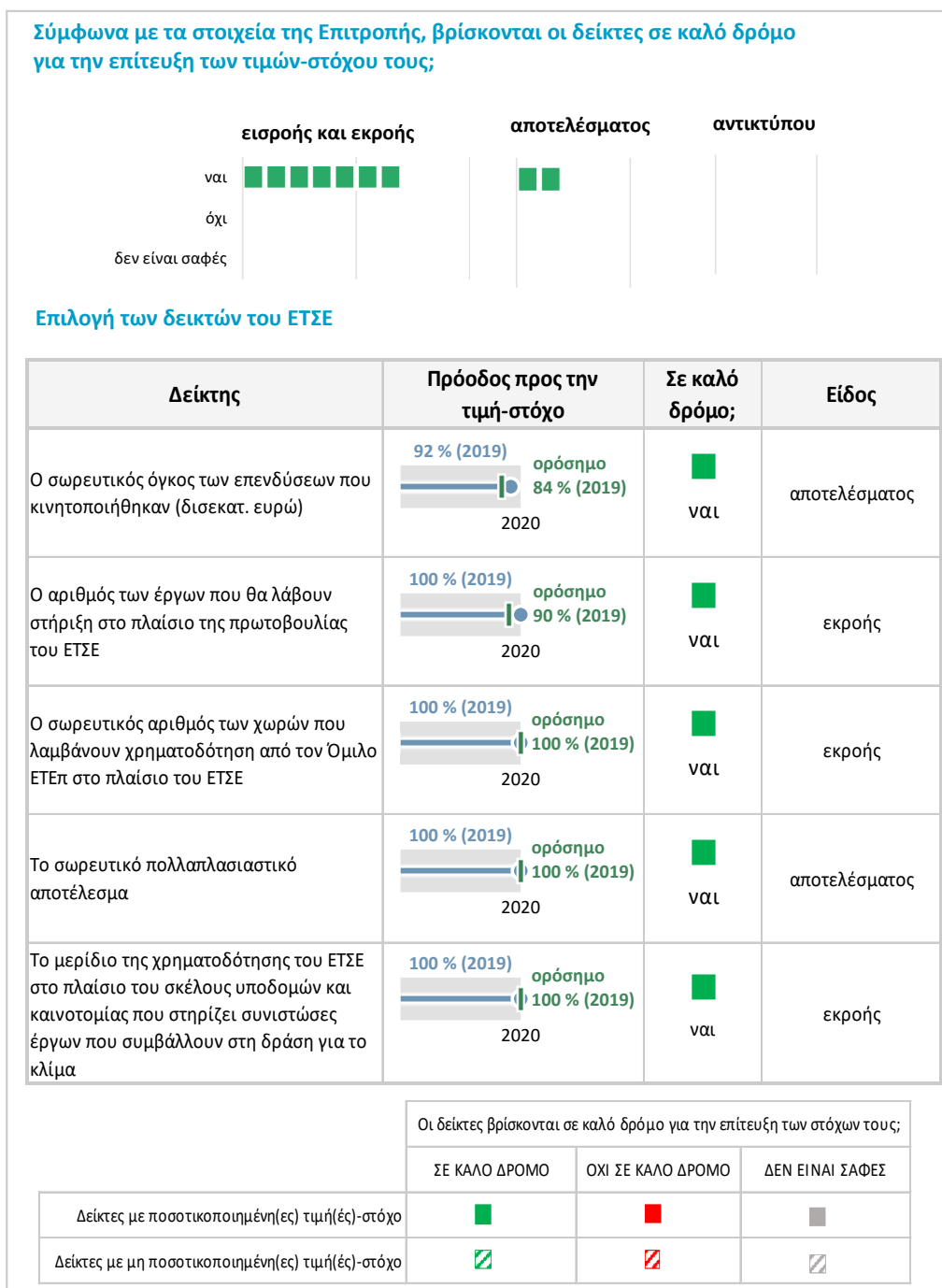
Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΤΣΕ βάσει δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις

2.48. Στο [γράφημα 2.11](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του ΕΤΣΕ που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις προγράμματος. Στο σημείο 1.24 εξετάζουμε ορισμένους γενικούς περιορισμούς²⁷ που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα ο εν λόγω δείκτης να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη αν, και πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του ΕΤΣΕ, ούτε αν το επίπεδο φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι κατάλληλο. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του ΕΤΣΕ. Επίσης, δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των στοιχείων στα οποία βασίζεται, την οποία ωστόσο εξετάζουμε στο κεφάλαιο 1 (βλέπε σημεία 1.13-1.23).

2.49. Η προγραμματική δήλωση περιλαμβάνει πέντε δείκτες για το ΕΤΣΕ. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για δείκτες «αποτελέσματος» και «εκροής».

²⁷ Βλέπε επίσης σημεία 3.21-3.35 της ετήσιας έκθεσης για το 2018.

Γράφημα 2.11 –Επισκόπηση όλων των δεικτών του ΕΤΣΕ στην προγραμματική δήλωση

Σημ.: Για την ανάλυσή μας βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Η ως άνω απεικόνιση του αν ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» συνδέεται με την αξιολόγησή μας σχετικά με την πιθανότητα του εν λόγω δείκτη να επιτύχει τη συγκεκριμένη τιμή-στόχο. Ένας δείκτης, ωστόσο, μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος –και η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να μην φαίνεται ως αρκετά φιλόδοξη. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι και το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Βλέπε επίσης **προσάρτημα** (σημείο 18).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

2.50. Σημειώνουμε ότι το πρόγραμμα βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων του. Το ΕΤΣΕ αποσκοπεί στην κινητοποίηση επενδύσεων σε διάφορους τομείς σε ολόκληρη την ΕΕ, παρέχοντας χρηματοδότηση για ένα χαρτοφυλάκιο έργων υψηλότερου κινδύνου από εκείνα που υποστηρίζονται από συνήθεις πράξεις της ΕΤΕπ. Οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις παρέχουν λεπτομέρειες σχετικά με τις επενδύσεις που κινητοποιήθηκαν από εγκεκριμένες πράξεις, τον αριθμό των εγκεκριμένων έργων, τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και την κάλυψη από τα κράτη μέλη. Ωστόσο, κανένας από τους πέντε δείκτες δεν παρακολουθεί το επίπεδο κινδύνου ή τη διεύθυνση των βασικών τομέων που περιγράφονται στον γενικό στόχο.

2.51. Σχετικά με δύο δείκτες αποτελέσματος, αξίζει να σημειωθεί ότι τα δεδομένα βασίζονται εν μέρει σε εκτιμήσεις που επικαιροποιούνται κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Οι δείκτες θα οριστικοποιηθούν μόνο μετά την ολοκλήρωση των επενδύσεων. Επιπλέον, στη γνώμη 2/2016 του ΕΕΣ επισημάνθηκε ότι ο υπολογισμός του συγκεντρωτικού δείκτη πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος βασίζεται στην παραδοχή μηδενικών επενδύσεων χωρίς τη χρήση του ΕΤΣΕ και ζητήθηκε να αναθεωρηθεί η μέθοδος για τον υπολογισμό του²⁸. Σημειώνουμε ότι οι μεθοδολογίες για τον υπολογισμό του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος του ΕΤΣΕ που χρησιμοποιούνται τόσο από την ΕΤΕπ όσο και από το ΕΤαΕ έχουν έκτοτε επικαιροποιηθεί ώστε να εξασφαλίζεται ότι μόνοι οι πρόσθετες επενδύσεις που κινητοποιήθηκαν θα προσμετρηθούν στον υπολογισμό για την επίτευξη των στόχων του ΕΤΣΕ²⁹.

2.52. Ορισμένοι δείκτες έχουν πλέον μειωμένη αξία παρακολούθησης. Ένας δείκτης εκροής: *ο συνολικός αριθμός των χωρών που έλαβαν χρηματοδότηση από την ΕΤΕπ (υπογεγραμμένες πράξεις)* είχε επιτευχθεί έως το 2016, κατά το δεύτερο έτος του προγράμματος. Ένας άλλος δείκτης εκροής που μετρά έργα που έλαβαν στήριξη από το ΕΤΣΕ, επιτεύχθηκε το 2018, όταν καταμετρήθηκαν πάνω από 1 000 έργα.

²⁸ ΕΕ C 465 της 8.1.2016, σ. 1.

²⁹ ΕΤΕπ, Μεθοδολογία υπολογισμού του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος του ΕΤΣΕ, επικαιροποίηση Ιουλίου 2018 και ΕΤαΕ, μεθοδολογία υπολογισμού πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος του ΕΤΣΕ, επικαιροποίηση Ιανουαρίου 2019.

2.53. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι δείκτες δεν μετρούν την πρόοδο του ειδικού στόχου αυτού καθαυτού, ο οποίος συνίσταται στην αύξηση των όγκων της ΕΤΕπ, ιδίως των πράξεων υψηλότερου κινδύνου. Ενώ ο ειδικός στόχος λαμβάνει υπόψη το σύνολο των δραστηριοτήτων του ομίλου της ΕΤΕπ, οι δείκτες περιορίζονται στις πράξεις του ΕΤΣΕ.

Στα χρηματοδοτούμενα από το ΕΤΣΕ έργα η εκτιμώμενη επενδυτική κινητοποίηση προσεγγίζει την τιμή-στόχο, αλλά δεν αποδίδεται πάντοτε μόνο στο ΕΤΣΕ

2.54. Το ΕΤΣΕ βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη του στόχου της κινητοποίησης επενδύσεων ύψους 500 δισεκατομμυρίων ευρώ. Στο τέλος του 2019, ένα έτος πριν από τη λήξη της προθεσμίας, ο Όμιλος ΕΤΕπ είχε εγκρίνει πράξεις ύψους 84,2 δισεκατομμυρίων ευρώ και η εκτιμώμενη επενδυτική κινητοποίηση ανερχόταν σε 458 δισεκατομμύρια ευρώ, που δείχνουν ότι έχει ένα προβάδισμα, δεδομένου ότι είχε παρέλθει το 82 % της διάρκειας του προγράμματος³⁰.

2.55. Από το εκτιμώμενο σύνολο των «συναφών επενδύσεων», το εξωτερικό «πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα» που προκύπτει υπερβαίνει τον αναμενόμενο πενταπλασιασμό (5x) της αξίας, υποδεικνύοντας έτσι ότι το συνολικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα μπορεί να είναι δεκαπενταπλάσιο (15x), σύμφωνα με τον στόχο (βλέπε σημείο 2.44). Στην ειδική έκθεσή μας για το ΕΤΣΕ του 2019 καταλήξαμε στο συμπέρασμα³¹ ότι το ΕΤΣΕ ήταν αποτελεσματικό όσον αφορά τη συγκέντρωση χρηματοδότησης για τη στήριξη σημαντικών πρόσθετων επενδύσεων, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις είχε υπερβάλει ως προς την εκτίμηση του βαθμού στον οποίο η στήριξη του ΕΤΣΕ συνεπέφερε πράγματι πρόσθετες επενδύσεις στην πραγματική οικονομία. Επίσης, στο πλαίσιο της αξιολόγησης του ΕΤΣΕ και της ειδικής έκθεσής μας τονίστηκε επίσης ότι δεν μπορεί να αποδοθεί μόνο στο ΕΤΣΕ ο συνολικός όγκος της χρηματοδότησης.

---

³⁰ Έκθεση για το ΕΤΣΕ του 2019 «From the European Investment Bank to the European Parliament and the Council on 2019 EIB Group Financing and Investment Operations under EFSI», σ. 35.

³¹Ειδική έκθεση 03/2019, με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων:ανάγκη περαιτέρω ενεργειών για να θεωρηθεί απολύτως επιτυχημένο», σημείο 81.

Το ΕΤΣΕ χορήγησε κεφάλαια εκεί όπου η αγορά δεν θα το είχε κάνει, αλλά η αγορά θα μπορούσε και πάλι να έχει εξυπηρετήσει μέρος των επενδύσεων του ΕΤΣΕ

2.56. Μολονότι η ετήσια δανειοδότηση της ΕΤΕπ μειώθηκε την περίοδο 2015-2017, η οποία συνέπεσε με την «περίοδο υλοποίησης του ΕΤΣΕ», θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο δανεισμός ήταν υψηλότερος από ό,τι για τις δύο προηγούμενες τριετείς περιόδους (2009-2011 και 2012-2014), κατά τις οποίες ο όμιλος της ΕΤΕπ εισέπραξε πρόσθετες συνεισφορές με σκοπό την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης και της κρίσης δημόσιου χρέους. Σε σύγκριση με τον ετήσιο δανεισμό που προηγήθηκε της κρίσης, ο μέσος όρος είναι σημαντικά υψηλότερος κατά την «περίοδο υλοποίησης του ΕΤΣΕ», με αποτέλεσμα να επιτυγχάνεται ο συγκεκριμένος στόχος αύξησης του όγκου των χρηματοδοτικών πράξεων.

2.57. Επιπλέον, σύμφωνα με την έκθεση της ΕΤΕπ για το ΕΤΣΕ του 2019³², ο κύριος όγκος των πράξεων του ΕΤΣΕ αποτελείται από τις λεγόμενες «ειδικές δραστηριότητες», οι οποίες εξ ορισμού ενέχουν υψηλότερο κίνδυνο από τις συνήθεις πράξεις της ΕΤΕπ. Το μέγεθος της αξίας των νέων αυτών δραστηριοτήτων που υπογράφηκαν το 2019 ανήλθε σε 15 δισεκατομμύρια ευρώ, ήτοι περίπου στο 25 % των συνολικών δανειοδοτήσεων της ΕΤΕπ το συγκεκριμένο έτος, ενώ το επίπεδο πριν από τη δημιουργία του ΕΤΣΕ ήταν κάτω του 10 %.

2.58. Στην ανεξάρτητη αξιολόγηση της Επιτροπής επισημαίνεται ότι από την έναρξη λειτουργίας του ΕΤΣΕ έχει εισαχθεί μια σειρά νέων, πιο ριψοκίνδυνων προϊόντων, παραδείγματος χάριν τα μέσα επιμερισμού κινδύνου και κεφαλαιακής συμμετοχής με ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο του σκέλους υποδομών και καινοτομίας. Επιπλέον, τα υφιστάμενα προϊόντα τροποποιήθηκαν και προσαρμόστηκαν σε νέους τύπους αντισυμβαλλομένων/δικαιούχων³³.

³² Έκθεση για το ΕΤΣΕ του 2019 «From the European Investment Bank to the European Parliament and the Council on 2019 EIB Group Financing and Investment Operations under EFSI», σ. 35.

³³ Independent Evaluation of the EFSI Regulation, τελική έκθεση, ICF σε συνεργασία με εξωτερικούς εταίρους, Ιουνίου 2018, σ. 55.

2.59. Δυνάμει του αρχικού κανονισμού για το ΕΤΣΕ, οι «ειδικές δραστηριότητες» παρείχαν εξ ορισμού «προσθετικότητα» (βλέπε σημείο 2.40). Από έρευνα του 2018 προκύπτει ότι το 98 % των πράξεων χρηματοδότησης χρέους και το 99 % των πράξεων χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων κάλυπταν αστοχίες της αγοράς. Ωστόσο, από αναφερόμενα στοιχεία προκύπτει ότι η αγορά θα μπορούσε και πάλι να έχει εξυπηρετήσει μέρος των επενδύσεων αυτών, αν και με λιγότερο ευνοϊκούς όρους³⁴. Σύμφωνα με την εν λόγω έρευνα, το 67 % των πράξεων του σκέλους υποδομών και καινοτομίας και το 76 % των πράξεων του σκέλους για τις ΜΜΕ δεν θα είχαν πραγματοποιηθεί χωρίς το ΕΤΣΕ.

2.60. Η αξιολόγηση κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι τα χρηματοδοτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ λειτουργούν συμπληρωματικά προς τους εθνικούς πόρους, στις περιπτώσεις που οι εθνικοί πόροι δεν μπορούν να καλύψουν από μόνοι τους τα κενά χρηματοδότησης. Μια άλλη σημαντική πτυχή είναι ότι η συμμετοχή της ΕΤΕπ/ του ΕΤαΕ λειτούργησε ως «πόλος έλξης», συμβάλλοντας στην προσέλκυση κεφαλαίων και συγκεκριμένα κεφαλαίων υψηλότερου κινδύνου. Η στήριξη της ΕΕ υπήρξε σε πολλές περιπτώσεις καίριας σημασίας για να πεισθούν οι ενδιαμέσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί να υλοποιήσουν έργα υψηλότερου κινδύνου³⁵.

2.61. Τα έργα υψηλότερου κινδύνου συνάδουν με τον στόχο του κανονισμού και αποσκοπούν στη διασφάλιση της προσθετικότητας του προγράμματος. Η σύνδεση αυτή διατηρήθηκε, αλλά τα κριτήρια προσθετικότητας ενισχύθηκαν με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ 2.0³⁶. Η «ειδική δραστηριότητα» (υψηλότερου κινδύνου) θεωρείται πλέον ισχυρός δείκτης προσθετικότητας, απαιτείται όμως περαιτέρω αιτιολόγηση για να θεωρηθεί επιλέξιμη.

³⁴ [Evaluation of the European Fund for Strategic Investments Ιούνιος 2018](#), ΕΤΕπ, σ. 46 «Independent Evaluation of the EFSI Regulation», τελική έκθεση, ICF σε συνεργασία με εξωτερικούς εταίρους, Ιούνιος 2018, σ. 90.

³⁵ [Independent Evaluation of the EFSI Regulation](#), τελική έκθεση, ICF σε συνεργασία με εξωτερικούς εταίρους, Ιουνίου 2018, σ. 100.

³⁶ Άρθρα 5, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 12 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών \(ΕΕ\) αριθ. 1291/2013 και \(ΕΕ\) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό \(ΕΕ\) 2017/2396 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017](#).

Το ΕΤΣΕ λειτούργησε ενισχυτικά προς ορισμένα προγράμματα της ΕΕ, σημειώθηκε ωστόσο προσωρινή αλληλεπικάλυψη με άλλα

2.62. Το ΕΤΣΕ έχει ενισχύσει ορισμένα άλλα προγράμματα της ΕΕ. Αυτό συνέβη ιδίως στην περίπτωση του σκέλους για τις ΜΜΕ, όπου το ΕΤΣΕ θα μπορούσε να ενισχύσει τους μηχανισμούς εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ COSME και InnonFin, επωφελούμενο από μια σειρά έργων, καθώς και από τη διαθέσιμη πείρα του προσωπικού του ΕΤαΕ. Το ΕΤΣΕ παρείχε προσωρινά κεφάλαια προκειμένου να καλύψει την υψηλή ζήτηση από ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς η οποία υπερέβαινε τους ετήσιους δημοσιονομικούς πόρους. Αυτό συνέβαλε στη διατήρηση της δυναμικής και απέτρεψε τυχόν διακοπή των δραστηριοτήτων εν αναμονή της διάθεσης νέου προϋπολογισμού. Το σκέλος για τις ΜΜΕ του ΕΤΣΕ αύξησε επίσης τη διείσδυση συμπληρώνοντας τους διαθέσιμους πόρους, με αποτέλεσμα να καταστεί δυνατή η χρήση νέων μέσων.

2.63. Υπήρξαν αλληλεπικαλύψεις με άλλα προγράμματα. Στο πλαίσιο του σκέλους υποδομών και καινοτομίας, η ζήτηση μειώθηκε αρχικά για προγράμματα όπως ο ΜΣΕ και το InnonFin, καθώς το ΕΤΣΕ κάλυπτε σε κάποιο βαθμό παρόμοιους τομείς πολιτικής. Το ζήτημα επιλύθηκε άμεσα με την επανεστίαση αυτών των προγραμμάτων, τα οποία επικεντρώθηκαν σε περισσότερο εστιασμένα τμήματα των αναγκών χρηματοδότησης σε κεφάλαια (κινδύνου), ώστε να αποφευχθούν οι αλληλεπικαλύψεις με το ΕΤΣΕ, παραδείγματος χάριν στοχεύοντας σε τρίτες χώρες, ή σε έργα που σχετίζονται με καθαρότερες μεταφορές, ενεργειακή απόδοση και ψηφιακή τεχνική καινοτομία. Στην ειδική έκθεσή μας για το ΕΤΣΕ ενθαρρύνουμε την αύξηση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ και των εγγυήσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ³⁷.

Η Επιτροπή διαχειρίστηκε το ταμείο εγγυήσεων κατ' εφαρμογή των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης

2.64. Το μεγαλύτερο μέρος του χαρτοφυλακίου σε ρευστοποιήσιμους τίτλους και το προφίλ του χαρτοφυλακίου, όσον αφορά τη διάρκεια, τον πιστωτικό κίνδυνο και τη ρευστότητα, έχουν βαθμονομηθεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες ταμειακές ροές που προκύπτουν από τις πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο της εγγύησης της ΕΕ (παραδείγματος χάριν, προβλεπόμενες καταπτώσεις, έσοδα). Σε ένα πολύ δύσκολο περιβάλλον της αγοράς, που χαρακτηρίζεται από συνολικά αρνητικές ή ιστορικά χαμηλές αποδόσεις, σε συνδυασμό με σημαντική αστάθεια και αβεβαιότητες της

³⁷ Ειδική έκθεση 03/2019, με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων: ανάγκη περαιτέρω ενεργειών για να θεωρηθεί απολύτως επιτυχημένο», σύσταση 2.

αγοράς, το Ταμείο πέτυχε ετήσια απόλυτη απόδοση της τάξης του 1,239 % το 2019. Η απόδοση αυτή συνάδει με τις ετήσιες επιδόσεις του δείκτη αναφοράς του ΕΤΣΕ (2,302 %)³⁸.

Συνεχείς προσπάθειες βελτίωσης της γεωγραφικής κατανομής του ΕΤΣΕ

2.65. Σε ανεξάρτητες αξιολογήσεις όπως και στην οικεία ειδική έκθεσή μας έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με τη γεωγραφική κατανομή. Στο τέλος του 2019, η ΕΕ των 15 αντιπροσώπευε το 80 % των υπογεγραμμένων πράξεων, ενώ η ΕΕ των 13 έλαβε μόλις το 10 %. Το υπόλοιπο ενέπιπτε στην κατηγορία «Άλλα», ιδίως σε πολυκρατικά έργα. Το ζήτημα αυτό αναφέρεται επίσης στην ετήσια έκθεσή μας για το 2019³⁹.

2.66. Το ΕΤΣΕ βασίζεται στη ζήτηση και ακολουθεί την προσέγγιση «από τη βάση προς την κορυφή», αποκρινόμενο σε αιτήσεις φορέων υλοποίησης έργων. Επιπλέον, όπως επισημαίνεται σε αρκετές εκθέσεις και αξιολογήσεις⁴⁰, το μερίδιο της ΕΕ των 13 στο σύνολο των δανειοδοτήσεων του ΕΤΣΕ υπερβαίνει την οικονομική τους βαρύτητα στην Ένωση, όπως μετράται με βάση το ΑΕΠ και τις ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου. Τέλος, τα κράτη μέλη που έχουν προσδιοριστεί ως κράτη με τη μεγαλύτερη ανάγκη έχουν λάβει μεγαλύτερο μερίδιο επενδύσεων από ό,τι οι «χώρες του πυρήνα»⁴¹.

2.67. Σε απάντηση στην ειδική έκθεσή μας για το ΕΤΣΕ⁴², η Επιτροπή και η ΕΤΕπ δρομολόγησαν μελέτη⁴³ στην οποία εντοπίστηκε χάσμα μεταξύ των μακροπρόθεσμων επενδυτικών αναγκών και της ζήτησης επενδύσεων -και, συνακολούθως της απορρόφησης του ΕΤΣΕ- στην ΕΕ των 13, λόγω διάφορων (διαρθρωτικών) παραγόντων. Ο όμιλος της ΕΤΕπ και η Επιτροπή έχουν υλοποιήσει δράσεις

³⁸ COM(2020) 385 final, σ. 6.

³⁹ Ετήσια έκθεση για το οικονομικό έτος 2019, κεφάλαιο 2 «Δημοσιονομική και χρηματοοικονομική διαχείριση», σημείο 2.41.

⁴⁰ Evaluation of the European Fund for Strategic Investments Ιούνιος 2018, ΕΤΕπ, σ. 46 «Independent Evaluation of the EFSI Regulation», τελική έκθεση, ICF σε συνεργασία με εξωτερικούς εταίρους, Ιούνιος 2018, σ. 90.

⁴¹ Evaluation of the European Fund for Strategic Investments, Ιούνιος 2018, ΕΤΕπ.

⁴² Ειδική έκθεση 03/2019, με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων:ανάγκη περαιτέρω ενεργειών για να θεωρηθεί απολύτως επιτυχημένο», σύσταση 5.

⁴³ Βλέπε, π.χ. προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021.

ευαισθητοποίησης με επίκεντρο την ΕΕ των 13 και έχουν δρομολογήσει πρωτοβουλίες για τη δημιουργία ικανοτήτων και την παροχή συμβουλών⁴⁴. Η γεωγραφική κατανομή αναφέρεται επίσης στην προγραμματική δήλωση για το 2021, όπου αναφέρεται μια σειρά δράσεων που θα υλοποιηθεί έως το τέλος του 2020 για τη βελτίωση αυτής της κατάστασης.

Συμπεράσματα

2.68. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το πρόγραμμα βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων του, ιδίως όσον αφορά την κινητοποίηση επενδύσεων ύψους 500 δισεκατομμυρίων ευρώ. Σύμφωνα με τις τρέχουσες εκτιμήσεις, το 15πλάσιο πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα θα επιτευχθεί. Ωστόσο, σε προηγούμενους ελέγχους και αξιολογήσεις αναφέρεται ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ΕΤΣΕ στήριξε έργα που θα μπορούσαν να είχαν χρηματοδοτηθεί από άλλες πηγές, αν και υπό διαφορετικές συνθήκες χρηματοδότησης, και ότι σε ορισμένες περιπτώσεις υπερεκτιμήθηκαν οι υπολογισμοί του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος. Η Επιτροπή και η ΕΤΕπ έχουν αναγνωρίσει το γεγονός αυτό και έχουν λάβει μέτρα για τη διόρθωση και τη βελτίωση της κατάστασης (βλέπε σημεία 2.54 -2.59).

2.69. Διαπιστώσαμε ότι οι δείκτες δεν αποτυπώνουν πλήρως την έννοια του ειδικού στόχου, σύμφωνα με τον οποίο οι επενδύσεις της ΕΤΕπ πρέπει να αυξηθούν συνολικά, καθώς και ότι σημαντικές πτυχές, όπως το επίπεδο κινδύνου και η διείδυση σε βασικούς τομείς, δεν καλύπτονται (βλέπε σημεία 2.50-2.53).

2.70. Έχει επισημανθεί η γεωγραφική κατανομή μεταξύ της ΕΕ των 15 και της ΕΕ των 13, αλλά σε σχετικούς όρους η στήριξη στην ΕΕ των 13 υπερβαίνει την οικονομική βαρύτητά τους στην Ένωση και η χρηματοδότηση διοχετεύτηκε σε σημαντικό βαθμό προς τα κράτη μέλη που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση (βλέπε σημεία 2.65 - 2.67).

2.71. Η διαχείριση του προγράμματος διακρίνεται από ευελιξία προσαρμογής και βελτίωσης με την πάροδο του χρόνου. Παράλληλα με την αύξηση του χρηματοοικονομικού ανοίγματος, δημιουργήθηκε σταδιακά αποθεματικό ρευστότητας. Αυτό αφήνει περιθώρια για αντίδραση σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης, χωρίς να επηρεάζεται ο προϋπολογισμός της ΕΕ. Εν τω μεταξύ, η διαχείριση των κεφαλαίων αυτών έχει ασκηθεί με σύνεση (βλέπε σημείο 2.64).

---

⁴⁴ Διοικητικό συμβούλιο του ΕΤΣΕ (SB/32/2019), Απάντηση στη σύσταση ελέγχου 5 του ΕΕΣ:Βελτίωση της γεωγραφικής κατανομής των στηριζόμενων από το ΕΤΣΕ επενδύσεων, 18 Ιουλίου 2019.

Παραρτήματα

Παράρτημα 2.1 Στόχοι του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του ΕΤΣΕ

«Ορίζων 2020»

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΌΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΆ ΓΙΑ ΤΟ ΠΆΡΟΝ ΚΕΦΆΛΛΑΙΟ	ΗΤΑΝ ΜΈΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΪΓΜΆΤΟΣ ΜΑΣ;
ΓΣ1	Οικοδόμηση μιας κοινωνίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, συμβάλλοντας παράλληλα στη βιώσιμη ανάπτυξη	-	Ναι
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΌΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΆ ΓΙΑ ΤΟ ΠΆΡΟΝ ΚΕΦΆΛΛΑΙΟ	ΗΤΑΝ ΜΈΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΪΓΜΆΤΟΣ ΜΑΣ;
ΕΣ1	Επιστήμη αριστείας - Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ) - ενίσχυση της έρευνας αιχμής	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)	Ναι
ΕΣ2	Επιστήμη αριστείας - Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες - ενίσχυση της έρευνας σε μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες	Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες	Όχι
ΕΣ3	Επιστήμη αριστείας - Δράσεις Marie Skłodowska-Curie - ενίσχυση των δεξιοτήτων, της κατάρτισης και της επαγγελματικής εξέλιξης	Δράσεις Marie Curie	Ναι
ΕΣ4	Επιστήμη αριστείας - Υποδομές έρευνας - ενίσχυση των ευρωπαϊκών ερευνητικών	Ερευνητικές υποδομές	Όχι

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΗΤΑΝ ΜΈΡΟΣ ΤΟΥ ΔΈΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
	υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών υποδομών		
ΕΣ5	Βιομηχανική υπεροχή - Ενίσχυση της βιομηχανικής υπεροχής της Ευρώπης μέσω έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης, επίδειξης και καινοτομίας στις εξής γενικής εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες (τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), νανοτεχνολογία, προηγμένα υλικά, βιοτεχνολογία, προηγμένη επεξεργασία και μεταποίηση και διάστημα.	Υπεροχή στις γενικής εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες	Ναι
ΕΣ6	Βιομηχανική υπεροχή - βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση υψηλού κινδύνου για επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία	Πρόσβαση σε κεφάλαια κινδύνου	Όχι
ΕΣ7	Βιομηχανική υπεροχή - αύξηση της καινοτομίας στις ΜΜΕ	Καινοτομία στις ΜΜΕ	Ναι
ΕΣ8	Κοινωνικές προκλήσεις - βελτίωση της διά βίου υγείας και ευημερίας του συνόλου	Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευημερία	Ναι
ΕΣ9	Κοινωνικές προκλήσεις - εξασφάλιση επαρκούς εφοδιασμού ασφαλών, υγιεινών και υψηλής ποιότητας τροφίμων και άλλων προϊόντων βιολογικής προέλευσης, ενώ αναπτύσσονται παραγωγικά, βιώσιμα και αποδοτικά ως προς τη χρήση πόρων	Επισιτιστική ασφάλεια, βιώσιμη γεωργία, έρευνα στον τομέα της θάλασσας και της ναυτιλίας, και βιοοικονομία	Όχι

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΗΤΑΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
	συστήματα πρωτογενούς παραγωγής, προωθούνται δε οι σχετικές υπηρεσίες οικοσυστήματος και η ανάκτηση της βιολογικής ποικιλότητας, παράλληλα με ανταγωνιστικές αλυσίδες εφοδιασμού, επεξεργασίας και εμπορίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα		
ΕΣ10	Κοινωνικές προκλήσεις - μετάβαση σε ένα αξιόπιστο, οικονομικό, κοινώς αποδεκτό, βιώσιμο και ανταγωνιστικό ενεργειακό σύστημα, με σκοπό τη μείωση της εξάρτησης από ορυκτά καύσιμα ενόψει της αντιμετώπισης της αυξανόμενης σπανιότητας των πόρων, της αύξησης των ενεργειακών αναγκών και της κλιματικής αλλαγής	Ασφαλής, καθαρή και αποδοτική ενέργεια	Ναι
ΕΣ11	Κοινωνικές προκλήσεις - δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος μεταφορών που χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους, είναι φιλικό προς το κλίμα και το περιβάλλον, είναι ασφαλές και λειτουργεί απρόσκοπτα προς όφελος όλων των πολιτών, της οικονομίας και της κοινωνίας	Έξυπνες, οικολογικές και ενοποιημένες μεταφορές	Όχι
ΕΣ12	Κοινωνικές προκλήσεις - διαμόρφωση μιας οικονομίας και κοινωνίας αποδοτικής ως προς τη χρήση των πόρων -και των υδάτων- και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος, η προστασία και βιώσιμη	Δράση για το κλίμα, αποδοτικότητα των πόρων και πρώτες ύλες	Όχι

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΗΤΑΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
	διαχείριση των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων και ο βιώσιμος εφοδιασμός και χρήση των πρώτων υλών, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες του αυξανόμενου παγκόσμιου πληθυσμού εντός των βιώσιμων ορίων των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων του πλανήτη		
ΕΣ13	Κοινωνικές προκλήσεις - προώθηση καλύτερης κατανόησης της Ευρώπης, παροχή λύσεων και στήριξη πολυδεκτικών, καινοτόμων και σκεπτόμενων ευρωπαϊκών κοινωνιών, στο πλαίσιο πρωτοφανών μετασχηματισμών και αυξανόμενων παγκόσμιων αλληλεξαρτήσεων	Η Ευρώπη σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο — πολυδεκτικές, καινοτόμες και στοχαστικές κοινωνίες	Όχι
ΕΣ14	Κοινωνικές προκλήσεις - προώθηση ασφαλών ευρωπαϊκών κοινωνιών στο πλαίσιο πρωτοφανών μετασχηματισμών και αυξανόμενων παγκόσμιων αλληλεξαρτήσεων και απειλών, με παράλληλη ενίσχυση της ευρωπαϊκής κουλτούρας ελευθερίας και δικαιοσύνης	Ασφαλείς Κοινωνίες – Προάσπιση της ελευθερίας και εγγύηση της ασφάλειας της Ευρώπης και των πολιτών της	Όχι
ΕΣ15	Εξάπλωση της αριστείας και διεύρυνση της συμμετοχής - πλήρης αξιοποίηση του ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού της Ευρώπης και διασφάλιση τόσο της	Διεύρυνση της συμμετοχής	Όχι

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΗΤΑΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
	μεγιστοποίησης όσο και της δίκαιης κατανομής των οφελών μιας οικονομίας που βασίζεται στην καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, με βάση την αρχή της αριστείας		
ΕΣ16	Η επιστήμη με την κοινωνία και για την κοινωνία - οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ της επιστήμης και της κοινωνίας, προσέλκυση νέων ταλέντων στην επιστήμη και συνδυασμός της επιστημονικής αριστείας με την κοινωνική ευαισθητοποίηση και ευθύνη	Η επιστήμη με την κοινωνία και για την κοινωνία	Όχι
ΕΣ17	Μη πυρηνικές άμεσες δράσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών – παροχή επιστημονικής και τεχνικής στήριξης, με βάση τις ανάγκες των πελατών, στις πολιτικές της Ένωσης, με ευέλικτη ανταπόκριση στα νέα αιτήματα πολιτικής	Κοινό Κέντρο Ερευνών	Όχι
ΕΣ18	Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας - ολοκλήρωση του γνωστικού τριγώνου που συγκροτείται από την έρευνα, την καινοτομία και την ανώτατη εκπαίδευση και ενίσχυση, με τον τρόπο αυτό, της ικανότητας της Ένωσης για καινοτομία, σε συνδυασμό με την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων	Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας	Όχι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

ΕΤΣΕ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΌΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΆ ΓΙΑ ΤΟ ΠΆΡΌΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΗΤΑΝ ΜΈΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΪΓΜΆΤΟΣ ΜΑΣ;
ΓΣ1	<p>Στήριξη για επενδύσεις σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Ένωσης, ιδίως στους εξής τομείς: α) έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία· β) ανάπτυξη του ενεργειακού τομέα σύμφωνα με τις προτεραιότητες της ενεργειακής ένωσης· γ) ανάπτυξη υποδομών μεταφορών, εξοπλισμού και καινοτόμων τεχνολογιών για τις μεταφορές· δ) χρηματοδοτική στήριξη μέσω του ΕΤΕ και της ΕΤΕπ, για οντότητες που απασχολούν έως και 3 000 εργαζόμενους, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ και τις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης· ε) ανάπτυξη και εγκατάσταση τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών· στ) περιβάλλον και αποδοτικότητα των πόρων· ζ) ανθρώπινο κεφάλαιο, πολιτισμός και υγεία· η) γεωργία, αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και θ) για τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και τις περιφέρειες μετάβασης, άλλοι κλάδοι και υπηρεσίες που είναι επιλέξιμοι για στήριξη από την ΕΤΕπ.</p>	<p>Στήριξη επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Ένωσης σε τομείς προτεραιότητας.</p>	<p>Ναι</p>

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΗΤΑΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
ΕΣ1	Αύξηση του όγκου των χρηματοδοτικών και επενδυτικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (Όμιλος ΕΤΕπ) σε τομείς προτεραιότητας	Αύξηση του όγκου των πράξεων της ΕΤΕπ	Ναι
ΕΣ2	Αύξηση του όγκου των χρηματοδοτικών πράξεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕ) για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις	(Ο στόχος αυτός συγχωνεύεται με τον ΕΣ1 και καθίσταται παρωχημένος)	Όχι
ΕΣ3	Παροχή συμβουλευτικής στήριξης για τον εντοπισμό, την κατάρτιση και την ανάπτυξη επενδυτικών έργων σε αντισυμβαλλομένους του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που δεν συνδέονται απαραίτητα με πράξεις του ΕΤΣΕ μέσω του Ευρωπαϊκού Κόμβου Επενδυτικών Συμβουλών (ΕΚΕΣ)	Παροχή συμβουλών	Όχι
ΕΣ4	Δημιουργία μιας προσβάσιμης στο κοινό διαδικτυακής πύλης όπου οι φορείς υλοποίησης έργων με έδρα την ΕΕ θα έχουν την ευκαιρία να ενισχύσουν την προβολή των έργων τους σε δυνητικούς διεθνείς επενδυτές	Δημιουργία διαδικτυακής πύλης	Όχι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Κεφάλαιο 3

Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	3.1.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	3.2.-3.6.
Το ΕΤΠΑ και το ΤΣ	3.7.-3.66.
Σκοπός και λειτουργία του ΕΤΠΑ και του ΤΣ	3.7.-3.10.
Πληροφορίες που δημοσιεύονται για τις επιδόσεις	3.11.-3.17.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ βάσει δημοσιευμένων πληροφοριών για τις επιδόσεις	3.18.-3.58.
Γενικά σχόλια	3.18.-3.24.
Τιμές-στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»: ενδιάμεση επανεξέταση των επιδόσεων	3.23.-3.24.
Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	3.25.-3.32.
Τα κονδύλια της ΕΕ που χρειάζονται για την επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια είναι διαθέσιμα, αλλά η οικονομική αποδοτικότητά τους είναι δύσκολο να διαπιστωθεί	3.27.-3.30.
Η χρηματοδότηση της ΕΕ δεν χρησιμοποιείται πάντοτε αποτελεσματικά για την επίτευξη των κλιματικών στόχων	3.31.-3.32.
Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	3.33.-3.40.
Από τα ποιοτικά στοιχεία προκύπτει ανομοιογενής πρόοδος	3.35.-3.37.
Ζητήματα επιδόσεων στο πλαίσιο περιβαλλοντικών έργων και προγραμμάτων	3.38.-3.40.
Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	3.41.-3.52.
Οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις δείχνουν συντόμευση του χρόνου μετακίνησης χάρη στα έργα οδοποιίας, αλλά δεν υπάρχει σαφής τάση για στροφή σε περισσότερο βιώσιμους τρόπους μεταφοράς	3.44.-3.46.
Η επίτευξη των στρατηγικών στόχων κινδυνεύει	3.47.-3.49.
Οι αναλύσεις κόστους-οφέλους δεν χρησιμοποιούνται συχνά ως εργαλείο για τη λήψη καλύτερων αποφάσεων	3.50.-3.52.
Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ	3.53.-3.58.

Πρόσθετες πληροφορίες για τις επιδόσεις	3.55.-3.58.
Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από τη σκοπιά των επιδόσεων	3.59.-3.61.
Συμπεράσματα	3.62.-3.66.

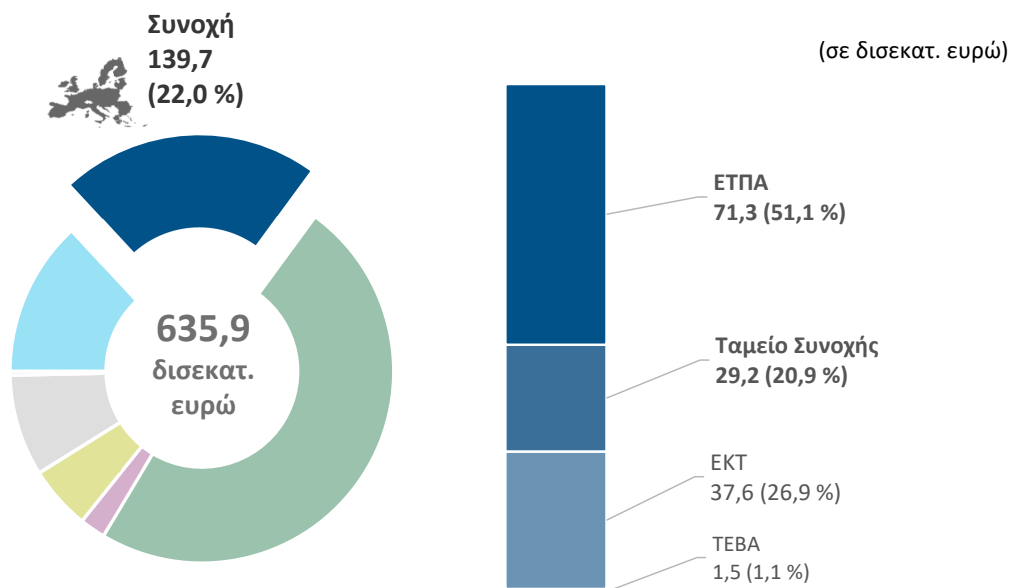
Παράρτημα

Παράρτημα 3.1 Στόχοι των προγραμμάτων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ

Εισαγωγή

3.1. Οι δαπάνες στο πλαίσιο του υποτομέα 1β του ΠΔΠ εστιάζουν στη μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών και περιφερειών της ΕΕ και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των περιφερειών. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του εν λόγω υποτομέα για την περίοδο 2014-2020 ανέρχονται σε 371,4 δισεκατομμύρια ευρώ (σε τρέχουσες τιμές), ποσό που αντιστοιχεί στο 34 % του συνόλου του ΠΔΠ. Όπως φαίνεται στο **γράφημα 3.1**, στο τέλος του 2019 οι πληρωμές ανέρχονταν σε 139,7 δισεκατομμύρια ευρώ.

Γράφημα 3.1 – Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή: πληρωμές της περιόδου 2014-2019 βάσει των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, ως ποσοστό των πληρωμών του ΠΔΠ σε όλους τους τομείς, και κατανομή τους ανά ταμείο

Σημ.: Το άθροισμα των επιμέρους ποσοστών ενδέχεται να μην είναι ακριβώς 100%, λόγω στρογγυλοποίησης.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

3.2. Στο **προσάρτημα** που ακολουθεί περιγράφεται η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου.

3.3. Από τα τέσσερα προγράμματα δαπανών για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, επιλέξαμε δύο: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), που αντιπροσωπεύουν το 72 % των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα του ΠΔΠ (βλέπε **γράφημα 3.1**).

3.4. Στο **παράρτημα 3.1** παρατίθενται όλοι οι στόχοι του ΕΤΠΑ και του ΤΣ και επισημαίνονται εκείνοι τους οποίους επιλέξαμε να εξετάσουμε στο παρόν κεφάλαιο. Συνολικά, επιλέξαμε έναν ειδικό στόχο του ΕΤΠΑ και τρεις κοινούς στόχους του ΕΤΠΑ και του ΤΣ.

3.5. Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ανάλυση πληροφοριών της Επιτροπής, η οποία συμπληρώθηκε, όπου ήταν δυνατό, από διαπιστώσεις δικών μας εκθέσεων ελέγχου και επισκοπήσεων. Στο κείμενο υπάρχει πάντοτε αναφορά της πηγής των πληροφοριών μας.

3.6. Το κεφάλαιο αυτό εστιάζει στο θέμα των επιδόσεων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ κατά την περίοδο που καλύπτει το τρέχον ΠΔΠ, έως το τέλος του 2019. Λόγω της μακράς περιόδου υλοποίησης και του πολυετούς χαρακτήρα των προγραμμάτων στον τομέα της συνοχής, βασιστήκαμε σε σχετικά στοιχεία προηγούμενων ετών, όπως σε στοιχεία που αντλήσαμε από αξιολογήσεις της Επιτροπής και δικές μας εκθέσεις ελέγχου και επισκοπήσεις.

Το ΕΤΠΑ και το ΤΣ

Σκοπός και λειτουργία του ΕΤΠΑ και του ΤΣ

3.7. Στο παρόν κεφάλαιο, εξετάζουμε τις επιδόσεις δύο σημαντικών ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΔΕΤ), του ΕΤΠΑ και του ΤΣ. Αμφότερα στηρίζουν την πολιτική οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της ΕΕ («πολιτική συνοχής της ΕΕ»), στόχος της οποίας είναι η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής εντός της ΕΕ, με τη μείωση των διαφορών μεταξύ των περιφερειών σε επίπεδο ανάπτυξης. Στο [γράφημα 3.2](#) παρατίθεται επισκόπηση των κύριων στοιχείων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ.

3.8. Το ΕΤΠΑ καλύπτει όλα τα κράτη μέλη και επικεντρώνεται σε μια σειρά βασικών τομέων προτεραιότητας, όπως η καινοτομία και η έρευνα ή η στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και η οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Το 2019, η Επιτροπή διέθεσε 31,1 δισεκατομμύρια ευρώ από τον προϋπολογισμό του ΕΤΠΑ. Το ΤΣ παρέχει στήριξη σε κράτη μέλη¹ των οποίων το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) είναι χαμηλότερο του 90 % του μέσου όρου της ΕΕ. Χρηματοδοτεί κυρίως έργα που σχετίζονται με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και το περιβάλλον. Η χρηματοδότησή του από τον προϋπολογισμό για το 2019 ανήλθε σε 11,5 δισεκατομμύρια ευρώ.

3.9. Τα δύο ταμεία τελούν υπό διαχείριση επιμεριζόμενη μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Τόσο το ΕΤΠΑ όσο και το ΤΣ εφαρμόζονται μέσω *επιχειρησιακών προγραμμάτων* (ΕΠ) που καταρτίζουν τα κράτη μέλη και εγκρίνει η Επιτροπή.

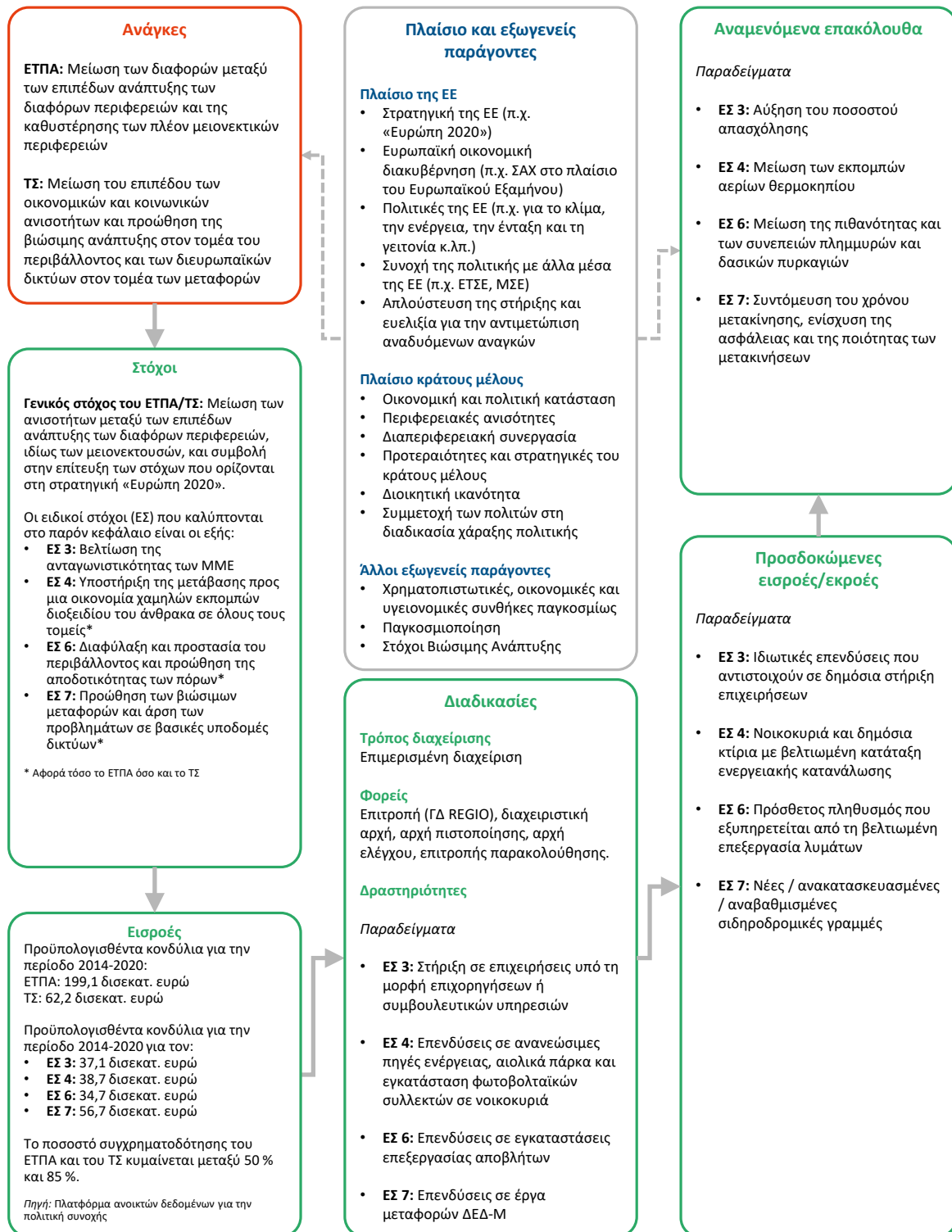
---

¹ Βουλγαρία, Τσεχία, Εσθονία, Ελλάδα, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία και Σλοβακία. Η Ισπανία ήταν επιλέξιμη για μεταβατική στήριξη από το ΤΣ κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013.

3.10. Η πολιτική συνοχής της ΕΕ έχει 11 θεματικούς στόχους. Το παρόν κεφάλαιο εστιάζει σε τέσσερις εξ αυτών (σημείο 3.4), εκ των οποίων οι τρεις πρώτοι αφορούν αμφότερα τα ταμεία και ο τέταρτος μόνον το ΕΤΠΑ:

- στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα,
- διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων,
- προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και βελτίωση των υποδομών δικτύων,
- ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.

Γράφημα 3.2 – Επισκόπηση του ΕΤΠΑ και του ΤΣ

Πηγή: ΕΕΣ.

Πληροφορίες που δημοσιεύονται για τις επιδόσεις

3.11. Επιπλέον της ετήσιας αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις μέσω της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ), των προγραμματικών δηλώσεων και των *ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων* (ΕΕΔ) (βλέπε σημείο 1.3), η Επιτροπή δημοσιεύει ανά τριετία έκθεση για τη συνοχή, στην οποία παρουσιάζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την επίτευξη του στόχου πολιτικής για οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή². Σύμφωνα με τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ), η Επιτροπή δημοσιεύει επίσης ετήσιες συνοπτικές εκθέσεις, οι οποίες βασίζονται στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης των κρατών μελών, εναλλάξ με στρατηγικές εκθέσεις το 2017 και το 2019.

3.12. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεπής μέτρηση των επιδόσεων σε επίπεδο ΕΠ, η νομοθεσία προβλέπει χρηματοοικονομικούς δείκτες, δείκτες *εκροής* και δείκτες αποτελέσματος³. Στις ετήσιες *προγραμματικές δηλώσεις* της, η Επιτροπή παρουσιάζει στοιχεία για 72 δείκτες. Στοιχεία σχετικά με τους κοινούς δείκτες των ΕΠ αναρτά επίσης σε μια πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων (δημόσια βάση δεδομένων, η οποία συγκεντρώνει συνεχώς πληροφορίες σχετικά με τα οικονομικά και τα επιτεύγματα των ΕΔΕΤ για την περίοδο 2014-2020). Επιπλέον, τα κράτη μέλη έχουν καθορίσει δικούς τους ειδικούς για κάθε ΕΠ δείκτες, για τους οποίους, εκ της φύσεώς τους, δεν μπορούν να συγκεντρωθούν στοιχεία για ολόκληρη την ΕΕ. Για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, τα ΕΠ του ΕΤΠΑ και του ΤΣ αναφέρονται σε περίπου 13 000 ειδικούς δείκτες για τους σκοπούς της παρακολούθησης, οι οποίοι κατανέμονται ισομερώς μεταξύ κοινών και ειδικών ανά πρόγραμμα δεικτών.

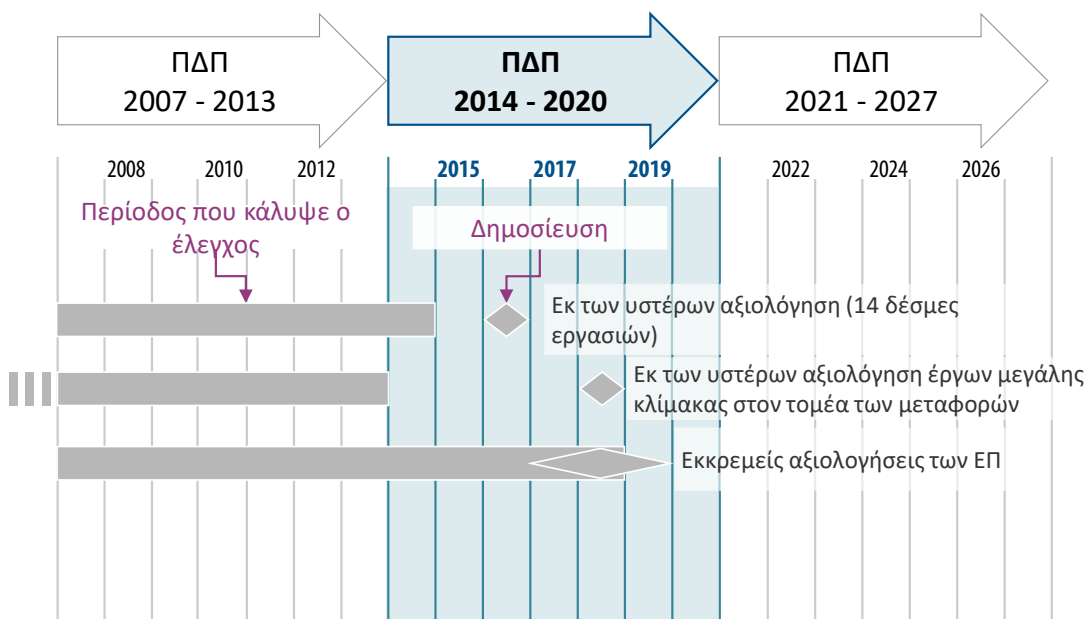
3.13. Οι πληροφορίες από τους εν λόγω δείκτες συμπληρώνονται από τα αποτελέσματα σειράς αξιολογήσεων και μελετών που αναλύουν τα αποτελέσματα της περιόδου 2007-2013 και των πρώτων σταδίων προγραμματισμού και υλοποίησης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020. Οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να επιτρέπουν στην Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη διδάγματα του παρελθόντος κατά τον σχεδιασμό μελλοντικών προγραμμάτων. Ωστόσο, το [γράφημα 3.3](#) δείχνει ότι, λόγω του χρονοδιαγράμματος

² Η πλέον πρόσφατη είναι η έβδομη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, του 2017.

³ Το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 (L 347 της 20.12.2013, σ. 320) αναφέρει ότι οι δείκτες είναι τριών ειδών: α) δημοσιονομικοί, σε σχέση με τις διατεθείσες δαπάνες, β) εκροών, που συνδέονται με τις χρηματοδοτούμενες πράξεις και γ) αποτελεσμάτων, που συνδέονται με τη συγκεκριμένη προτεραιότητα.

των εν λόγω αξιολογήσεων, τα διδάγματα αντλούνται πολύ αργά για να έχουν αντίκτυπο είτε στην τρέχουσα είτε στην επόμενη περίοδο προγραμματισμού. Παραδείγματος χάριν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΚΔ, τα αποτελέσματα των εκ των υστέρων αξιολογήσεων της περιόδου 2014-2020 αναμένεται να είναι διαθέσιμα στο τέλος του 2025, όταν η περίοδος προγραμματισμού 2021-2027 θα είναι στο πέμπτο έτος της και η Επιτροπή αναμένεται να έχει προχωρήσει αρκετά με την προετοιμασία των νομοθετικών προτάσεων της για την περίοδο μετά το 2027⁴.

Γράφημα 3.3 – Χρονοδιάγραμμα και εμβέλεια των κύριων αξιολογήσεων

Πηγή: ΕΕΣ.

3.14. Για την περίοδο 2007-2013, διενεργήθηκε εκ των υστέρων αξιολόγηση των ΕΤΠΑ/ΤΣ⁵. Μολονότι η αξιολόγηση σχεδιάστηκε για την αποτίμηση του συνολικού αντικτύπου των προγραμμάτων και κατέληξε στη συναγωγή συνολικών ποιοτικών συμπερασμάτων, αυτά δεν αφορούσαν την επίτευξη των στόχων ή των τιμών-στόχου. Επίσης, στο πλαίσιο της αξιολόγησης δεν αναλύθηκαν συστηματικά οι συνεργίες μεταξύ της χρηματοδότησης από τα ΕΤΠΑ/ΤΣ και της εφαρμογής των τομεακών

⁴ Ενημερωτικό έγγραφο του ΕΕΣ με τίτλο «Επίτευξη επιδόσεων στον τομέα της συνοχής», 2019, σημεία 110 και 113, όπου γίνεται αναφορά στην εκ των υστέρων αξιολόγηση από την Επιτροπή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής της περιόδου 2007-2013, με έμφαση στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής, δέσμη εργασιών 12 «Σύστημα υλοποίησης» (Delivery system).

⁵ SWD(2016) 318 final της Επιτροπής, με τίτλο «Ex-post evaluation of the ERDF and Cohesion Fund 2007-13».

πολιτικών της ΕΕ, κάτι που θα συνέβαλλε στην ανάδειξη της συμβολής της πολιτικής συνοχής στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

3.15. Η νομοθεσία για την περίοδο 2014-2020 δεν προβλέπει ενδιάμεσες αξιολογήσεις του ΕΤΠΑ και του ΤΣ σε ενωσιακό επίπεδο. Αντ' αυτών, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να καταρτίζουν σχέδιο αξιολόγησης και να διενεργούν τουλάχιστον μία αξιολόγηση αντικτύπου ανά άξονα προτεραιότητας των ΕΠ τους.

3.16. Στις ενότητες που ακολουθούν, εξετάζουμε κατ' αρχάς τις πληροφορίες για τις επιδόσεις που είναι διαθέσιμες στο επίπεδο των δύο ταμείων στα οποία επιλέξαμε να επικεντρωθούμε στο παρόν κεφάλαιο, ήτοι του ΕΤΠΑ και του ΤΣ. Στη συνέχεια, παρέχουμε λεπτομερέστερα στοιχεία σχετικά με τις πτυχές των επιδόσεων που σχετίζονται με τους τέσσερις θεματικούς στόχους που επιλέξαμε (σημείο 3.10). Σε όλες τις περιπτώσεις, αρχίζουμε με την ανάλυση των δεικτών παρακολούθησης, την οποία συμπληρώνουμε με άλλα στοιχεία, εφόσον είναι διαθέσιμα. Τέλος, παρουσιάζουμε επίσης τα σχετικά με τις επιδόσεις αποτελέσματα που προέκυψαν από την εξέταση δείγματος έργων, την οποία διενεργήσαμε στο πλαίσιο των εργασιών μας για τη δήλωση αξιοπιστίας του 2019. Όσον αφορά τις επιδόσεις, πρέπει να ληφθούν υπόψη τρεις σημαντικοί παράγοντες:

- 1) Στην πολιτική συνοχής, η οποία χαρακτηρίζεται από έργα υποδομής μεγάλης κλίμακας, μπορεί να μεσολαβήσει αρκετό χρονικό διάστημα μεταξύ της έναρξης του προγράμματος, της υλοποίησης και, στη συνέχεια, της επέλευσης εκροών και αποτελεσμάτων. Η πρόοδος δεν αναμένεται να είναι γραμμική κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού και τα επακόλουθα συχνά υλοποιούνται μερικά χρόνια μετά το τέλος της περιόδου προγραμματισμού. Η πρόοδος είναι επίσης πιθανό να επηρεαστεί από τα σχετικά χαμηλά επίπεδα εκτέλεσης στον τομέα αυτό, σε σύγκριση με τον υπόλοιπο προϋπολογισμό της ΕΕ. Οι παράγοντες αυτοί, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία αφορούν το τέλος του 2018 ενώ η περίοδος υλοποίησης διαρκεί έως το τέλος του 2023, δυσχεραίνουν στο παρόν στάδιο την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την επίτευξη των στόχων.
- 2) Πολλοί εξωτερικοί παράγοντες σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής συνοχής, όπως αυτών που σχετίζονται με τα ποσοστά απασχόλησης, την οικονομική ανάπτυξη, το κλίμα και την ενέργεια. Σε πολλά κράτη μέλη, η χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής αντιπροσωπεύει κατά κανόνα μικρό ποσοστό των κονδυλίων που διατίθενται για τα ζητήματα αυτά και, ως εκ τούτου, μπορεί να έχει πολύ περιορισμένο αντίκτυπο στην πρόοδο των εν λόγω κρατών προς την επίτευξη των συναφών στόχων.

- 3) Η ΕΕ έχει στη διάθεσή της μια σειρά μέσων πολιτικής για την επίτευξη των υψηλού επιπέδου στόχων της πολιτικής συνοχής, στα οποία περιλαμβάνονται το ΕΤΠΑ και το ΤΣ. Υπάρχουν επίσης και άλλα ταμεία και νομοθετικές πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην επίτευξη αυτών των στόχων. Συχνά δεν είναι δυνατόν να γίνει διάκριση μεταξύ των επιδράσεων των διαφόρων μέσων πολιτικής στην πρόοδο που σημειώνεται ως προς την επίτευξη των στόχων.

3.17. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί πως, μολονότι εξετάσαμε πτυχές που αφορούν τις επιδόσεις ορισμένων έργων στο πλαίσιο των εργασιών μας για τη δήλωση αξιοπιστίας (σημεία **3.59-3.61**), δεν ελέγξαμε τις σχετικές με τις επιδόσεις πληροφορίες που παρουσιάστηκαν από την Επιτροπή, παραδείγματος χάριν τους δείκτες και τις αξιολογήσεις.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ βάσει δημοσιευμένων πληροφοριών για τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια

3.18. Στο **γράφημα 3.4** παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του ΕΤΠΑ και του ΤΣ που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις. Στο **γράφημα 3.5** παρουσιάζονται οι δείκτες που σχετίζονται με τον γενικό στόχο του ΕΤΠΑ και του ΤΣ. Λεπτομερέστερες επισκοπήσεις ανά ειδικό στόχο παρουσιάζονται στο **γράφημα 3.6**, το **γράφημα 3.7**, το **γράφημα 3.8** και το **γράφημα 3.9**.

3.19. Στο σημείο 1.24 εξετάζουμε ορισμένους γενικούς περιορισμούς⁶ που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης «βρίσκεται σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα ο εν λόγω δείκτης να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο. Η αξιολόγηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη αν, και πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του ΕΤΠΑ και του ΤΣ ή αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι κατάλληλος. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ. Επίσης, δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των στοιχείων στα οποία βασίζεται η αξιολόγηση, σχετική ανάλυση ωστόσο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 1 (βλέπε σημεία 1.13-1.23).

⁶ Βλέπε επίσης σημεία 3.21-3.35 της ετήσιας έκθεσης για το 2018.

3.20. Συνολικά υπάρχουν 72 δείκτες. Εννέα από αυτούς, οι οποίοι συνδέονται με τον γενικό στόχο του ΕΤΠΑ και του ΤΣ, είναι δείκτες της Eurostat. Εξ αυτών, πέντε χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το ΕΤΠΑ και τέσσερις και για τα δύο προγράμματα. Οι υπόλοιποι 63 (εκ των οποίων 45 αφορούν το ΕΤΠΑ και 18 το ΤΣ) βασίζονται σε κοινούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στα επιχειρησιακά προγράμματα των κρατών μελών. Αντικατοπτρίζουν τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στο τέλος του 2018 (τα στοιχεία του 2019 δεν θα είναι διαθέσιμα πριν από το 2021). Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι λίγο περισσότερο από το ένα τρίτο των δεικτών βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους, σε αντίθεση με περίπου το ήμισυ αυτών⁷. Για τους υπόλοιπους δείκτες δεν κατέστη δυνατό να εξαχθεί συμπέρασμα. Από τους εννέα δείκτες που συνδέονται με τους γενικούς στόχους, δύο μόνον βρίσκονται σε καλό δρόμο. Για περίπου το ένα τρίτο των δεικτών έχει τεθεί ενδιάμεσο ορόσημο για το 2018. Τα περισσότερα από τα ορόσημα αυτά (70 %) είτε έχουν επιτευχθεί ήδη είτε αναμένεται να επιτευχθούν σύντομα.

---

⁷ Βλέπε σημείο 1.25 για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αξιολογήσαμε την επιτευχθείσα πρόοδο σε σχέση με τους δείκτες.

Γράφημα 3.4 – Επισκόπηση των δεικτών στον τομέα της συνοχής

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες του ΕΤΠΑ και του ΤΣ σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

	εισορής και εκροής	Δείκτες επακόλουθου του προγράμματος	
		αποτελέσματος	αντικτύπου
γενικός στόχος			
ειδικός στόχος «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα»			
ειδικός στόχος «Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»			
ειδικός στόχος «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»			
ειδικός στόχος «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ»			
Άλλοι ειδικοί στόχοι			

	Οι δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων τους;		
	ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ
Δείκτες με ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			
Δείκτες χωρίς ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			

Σημ.: Για την ανάλυσή μας βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Η ως άνω απεικόνιση του κατά πόσον συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την από μέρους μας αξιολόγηση της πιθανότητας που έχει ο δείκτης αυτός να επιτύχει συγκεκριμένη τιμή-στόχο. Ένας δείκτης, ωστόσο, μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος – και η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να μην φαίνεται αρκετά φιλόδοξη. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι και το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Βλέπε επίσης **προσάρτημα** (σημείο 18).

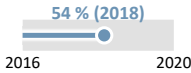

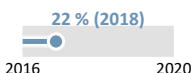
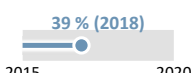

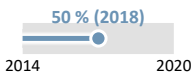
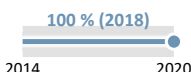
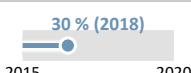
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων του σχεδίου προϋπολογισμού για το 2021.

Γράφημα 3.5 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τους γενικούς στόχους του ΕΤΠΑ και του ΤΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχους τους;

Δείκτες που συνδέονται με τον γενικό στόχο του ΕΤΠΑ και του ΤΣ

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Ποσοστό απασχόλησης ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα 20-64		■ ναί	αντικτύπου
Ακαθάριστη εγχώρια δαπάνη σε Ε&Α (ΑΔΕΑ)		■ όχι	αντικτύπου
Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, έτος αναφοράς 1990		■ όχι	αντικτύπου
Μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική ενεργειακή κατανάλωση		■ όχι	αντικτύπου
Ένταση ενέργειας της οικονομίας - Κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας		■ όχι	αντικτύπου
Ένταση ενέργειας της οικονομίας - Τελική κατανάλωση ενέργειας	ά.α. (πραγματική τιμή-στόχος: Ξ, και όχι 7) τιμή βάσης: 1082,2 εκατ. τόνοι ισοδυνάμου πετρελαίου (2015) τιμή-στόχος: 1086 εκατ. τόνοι ισοδυνάμου πετρελαίου (2020) πλέον πρόσφατα στοιχεία: 1124,1 εκατ. τόνοι ισοδυνάμου πετρελαίου (2018)	■ όχι	αντικτύπου
Άτομα που εγκατέλειψαν πρόωρα την εκπαίδευση και κατάρτιση, ανά φύλο		■ δεν είναι σαφές	αντικτύπου
Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα 30-34		■ ναί	αντικτύπου
Άτομα που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού		■ όχι	αντικτύπου

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων του σχεδίου προϋπολογισμού για το 2021.

3.21. Συνολικά, η συντριπτική πλειονότητα των δεικτών είναι δείκτες εκροής και οι υπόλοιποι είναι δείκτες αποτελέσματος και αντικτύπου (βλέπε [γράφημα 3.4](#)). Συνολικά, το 40 % των δεικτών εκροής βρίσκεται σε καλό δρόμο. Όσον αφορά τους δείκτες αποτελέσματος και αντικτύπου, το ποσοστό αυτό είναι 10 %. Διαπιστώσαμε ότι ορισμένες τιμές-στόχος μειώθηκαν σε σύγκριση με αυτές που είχαν αρχικώς τεθεί (βλέπε σημεία [3.26](#), [3.34](#) και [3.42](#)). Έχουμε ήδη δρομολογήσει έλεγχο σχετικά με την

αποτελεσματική λειτουργία του πλαισίου επιδόσεων που έχει θεσπίσει η Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών για τον καθορισμό, την έγκριση και την τροποποίηση των τιμών-στόχου, τα αποτελέσματα του οποίου προβλέπεται να παρουσιαστούν το 2021.

3.22. Στην ΡΡΟ (που επισυνάπτεται στην ΕΕΔΕ του 2019) η Επιτροπή παρουσιάζει προβλέψεις για ορισμένους από αυτούς τους δείκτες. Οι εν λόγω προβλέψεις βασίζονται σε πληροφορίες που υποβάλλονται ετησίως από τις αρχές των προγραμμάτων και αφορούν τις αναμενόμενες εκροές επιλεγμένων έργων που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη, αλλά δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί. Εκ της φύσεώς τους, οι προβλέψεις αυτές παρουσιάζουν μια θετικότερη εικόνα σε σύγκριση με τα στοιχεία για τα μέχρι σήμερα επιτεύγματα⁸.

Τιμές-στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»: ενδιάμεση επανεξέταση των επιδόσεων

3.23. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» είναι η στρατηγική υψηλού επιπέδου της ΕΕ για την περίοδο 2010-2020. Για την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή καθόρισε εννέα δείκτες για τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της εν λόγω στρατηγικής, στους τομείς της απασχόλησης, της Ε&Α, της κλιματικής αλλαγής και της ενέργειας, της εκπαίδευσης και της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού⁹. Σύμφωνα με την Επιτροπή¹⁰, με βάση τα στοιχεία του 2018, οι τιμές-στόχος για την απασχόληση και την εκπαίδευση αναμένεται να επιτευχθούν, ενώ η πρόοδος σε σχέση με τις τιμές-στόχο για την Ε&Α και τη φτώχεια και την κοινωνική ένταξη είναι ανεπαρκής και η επίτευξή τους θεωρείται απίθανη.

3.24. Τον Δεκέμβριο του 2019, η Επιτροπή διενήργησε ενδιάμεση επανεξέταση των επιδόσεων των ΕΠ¹¹, βάσει των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης των κρατών μελών για το 2018. Η επανεξέταση σχεδιάστηκε για να προσδιοριστεί ο βαθμός στον

⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ του 2019, παράρτημα 1 (ΡΡΟ), Ιούνιος 2020.

⁹ Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τους εν λόγω τομείς είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_headline_indicators#The_Europe_2020_strategy.

¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat, 2019, «Smarter, greener, more inclusive?» Δείκτες για τη στήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

¹¹ Σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

οποίο επιτεύχθηκαν τα ορόσημα που είχαν οριστεί για κάθε ΕΠ και να διαπιστωθεί αν μπορούσε να αποδεσμευθεί το αποθεματικό επίδοσης του 6 %¹². Το συμπέρασμα¹³ ήταν ότι οι προτεραιότητες των οποίων οι επιδόσεις αξιολογήθηκαν ως ικανοποιητικές αντιστοιχούσαν στο 82 % του συνολικού αποθεματικού επίδοσης. Στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της για το 2019, η ΓΔ REGIO ανέφερε ότι οι επιδόσεις άνω του 80 % των ΕΠ αξιολογήθηκαν ως «καλές» ή «αποδεκτές». Τα υπόλοιπα 41 προγράμματα κρίθηκε ότι αντιμετώπιζαν δυσκολίες, και η ΓΔ REGIO τα έθεσε υπό στενή παρακολούθηση¹⁴. Στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης δεν ελέγξαμε την αξιολόγηση της Επιτροπής, η οποία ωστόσο θα εξεταστεί στο πλαίσιο του ελέγχου που αναφέρεται στο τέλος του σημείου 3.20.

Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

3.25. Στο *γράφημα 3.6* παρέχεται επισκόπηση των δεικτών στις προγραμματικές δηλώσεις που συνδέονται με τον στόχο της υποστήριξης της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.

3.26. Στον τομέα αυτό, ένας μόνο δείκτης βρίσκεται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου. Πρόκειται για τον «αριθμό νοικοκυριών με βελτιωμένη κατάσταση ενεργειακής κατανάλωσης» για το ΕΤΠΑ, ο οποίος υπερβαίνει κατά 35 % την τιμή-ορόσημο που είχε οριστεί για το 2018. Οι άλλοι εννέα δείκτες δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο, παρόλο που για επτά από αυτούς τα κράτη μέλη, με την έγκριση της Επιτροπής, αναθεώρησαν προς τα κάτω την τιμή-στόχο για το 2023.

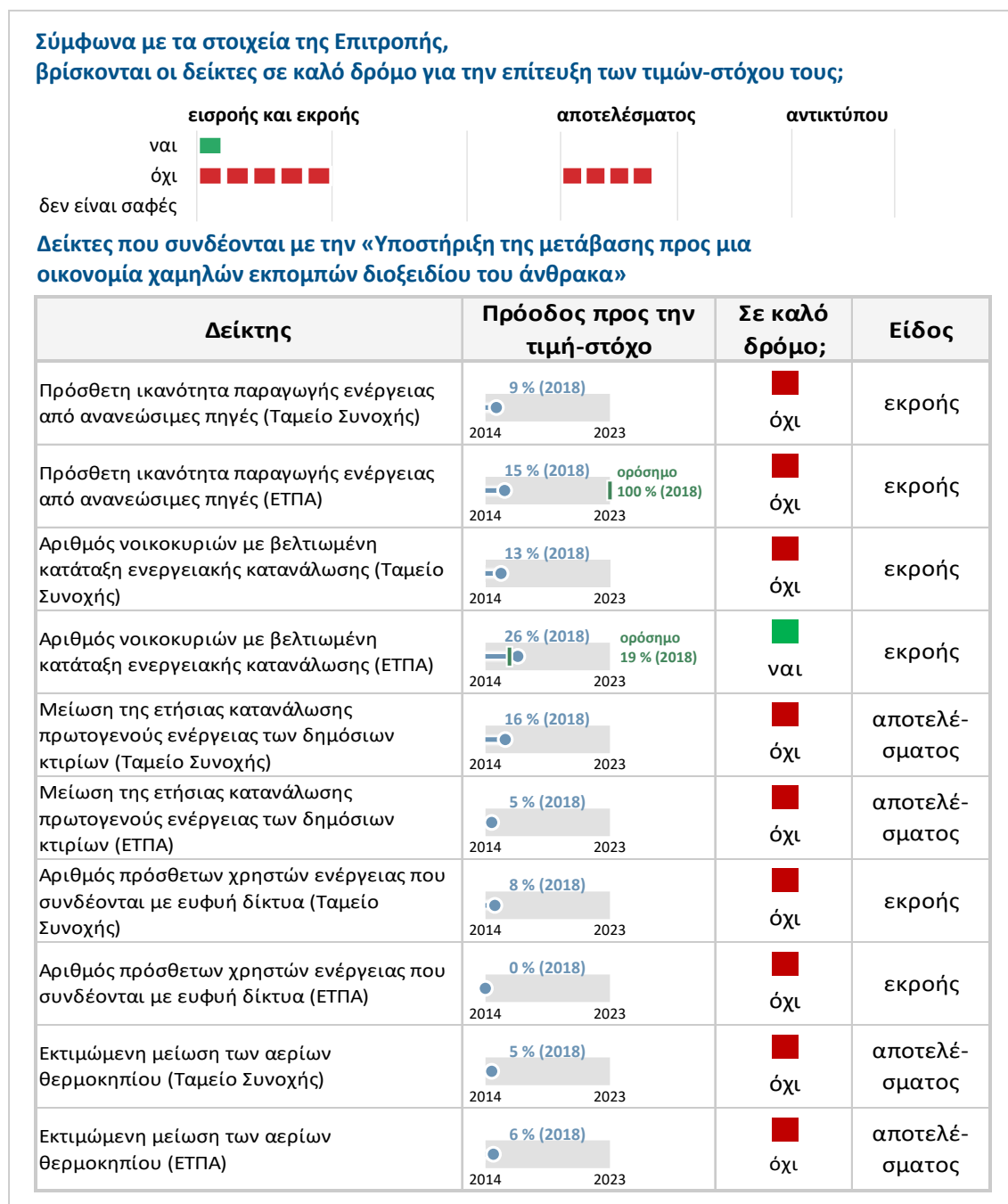
---

¹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2019 της ΓΔ REGIO, Ιούνιος 2020.

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ του 2019, Ιούνιος 2020.

¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ REGIO, σημείωση: Η εκτίμηση αυτή βασίζεται σε μεθοδολογία που ανέπτυξε η ΓΔ REGIO σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων με βάση την εκτίμηση των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης και τον κίνδυνο αποδέσμευσης για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Γράφημα 3.6 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Τα κονδύλια της ΕΕ που χρειάζονται για την επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια είναι διαθέσιμα, αλλά η οικονομική αποδοτικότητά τους είναι δύσκολο να διαπιστωθεί

3.27. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2020 και το 2030, η Επιτροπή δεσμεύθηκε να δαπανήσει για τη δράση για το κλίμα τουλάχιστον το ένα πέμπτο του προϋπολογισμού της μεταξύ 2014 και

2020. Σύμφωνα με τους κανόνες του ΕΤΠΑ¹⁵, ένα ορισμένο ποσοστό των εθνικών πόρων του πρέπει να διοχετεύεται σε έργα της οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα: 20 % στις περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, 15 % στις περιφέρειες μετάβασης και 12 % στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

3.28. Σύμφωνα με την Επιτροπή, τα κράτη μέλη έχουν υπερβεί κατά πολύ το ελάχιστο αυτό μερίδιο του ενός πέμπτου, ενώ κατά την περίοδο 2014-2020 προβλέπεται να επενδυθούν 40 δισεκατομμύρια ευρώ από το ΕΤΠΑ και το ΤΣ στην οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Το ποσό αυτό είναι διπλάσιο από αυτό που δαπανήθηκε στον συγκεκριμένο τομέα κατά την προηγούμενη περίοδο χρηματοδότησης¹⁶. Στην ειδική έκθεσή μας σχετικά με το θέμα αυτό¹⁷, επιβεβαιώσαμε ότι ο στόχος του ενός πέμπτου είχε ως αποτέλεσμα περισσότερη και καλύτερα στοχευμένη χρηματοδότηση της δράσης για το κλίμα στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ και του ΤΣ. Στο πλαίσιο της αντίδρασής της στην έξαρση της νόσου COVID-19, η ΕΕ θέσπισε μέτρα για την αύξηση της ευελιξίας των κρατών μελών όσον αφορά τη χρήση της χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ¹⁸. Παραδείγματος χάριν, ήρθη η απαίτηση διάθεσης καθορισμένου ποσοστού της χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ σε βασικά θέματα¹⁹. Ωστόσο, η ευελιξία που παρέχει η πρόταση ενδέχεται να επηρεάσει την ικανότητα της ΕΕ να επιτύχει τους στόχους που είχαν οριστεί αρχικά στα επιχειρησιακά προγράμματα²⁰.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006.

¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ιστότοπος της ΓΔ REGIO, https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/low-carbon-economy/.

¹⁷ Ειδική έκθεση 31/2016 του ΕΕΣ, με τίτλο «Δαπανώντας τουλάχιστον το ένα πέμπτο του προϋπολογισμού της ΕΕ υπέρ της δράσης για το κλίμα: φιλόδοξες προσπάθειες που κινδυνεύουν σοβαρά να αποδειχθούν ανεπαρκείς».

¹⁸ Ευρωπαϊκή Ένωση, κανονισμός (ΕΕ) 2020/558, L130 της 24.4.2020, σ. 1.

¹⁹ Ευρωπαϊκή Ένωση, κανονισμός (ΕΕ) 2020/558, L130 της 24.4.2020, σ. 1, άρθρο 25α, παράγραφος 5.

²⁰ Γνώμη 3/2020 του ΕΕΣ, για την τροποποίηση του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της έξαρσης της COVID-19.

3.29. Η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση δεν περιορίζεται στην ανάλωση των διαθέσιμων κονδυλίων. Η Επιτροπή έχει εκδώσει κατευθυντήριες οδηγίες για τη βελτίωση των επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής αποδοτικότητάς τους. Στην ειδική έκθεσή μας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων²¹, παρουσιάσαμε παραδείγματα ορθής πρακτικής: τη χρήση χρηματοδοτικών μέσων σε συνδυασμό με επιχορηγήσεις και τη διαφοροποίηση του ποσοστού ενίσχυσης με σκοπό την αύξηση της μόχλευσης της ιδιωτικής χρηματοδότησης και τη μείωση του κινδύνου εμφάνισης του φαινομένου μη αποδοτικής δαπάνης. Παρόλα αυτά, είναι δύσκολο να διαπιστωθεί κατά πόσον τα κεφάλαια αυτά χρησιμοποιήθηκαν με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

3.30. Στο *πλαίσιο 3.1* παρουσιάζονται άλλα ζητήματα που σχετίζονται με την οικονομική αποδοτικότητα και τα οποία εξετάστηκαν από το ΕΕΣ σε ειδικές εκθέσεις του.

---

²¹ Ειδική έκθεση 11/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων: επιβεβλημένη η μεγαλύτερη εστίαση στην οικονομική αποδοτικότητα».

Πλαίσιο 3.1

Ζητήματα που εξέτασε το ΕΕΣ σε σχέση με την οικονομική αποδοτικότητα των δράσεων για την επίτευξη των τιμών-στόχου για το κλίμα και την ενέργεια

Υπερεπιδότηση αρχικών καθεστώτων στήριξης για την ανάπτυξη της αιολικής και ηλιακής φωτοβολταϊκής ενέργειας, που χρηματοδοτείται μέσω υψηλότερων τιμών ηλεκτρικής ενέργειας ή/και κρατικών ελλειμμάτων²².

Έλλειψη διαπεριφερειακής συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών. Παραδείγματος χάριν, λόγω του κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, σημειώνονται καθυστερήσεις στις επενδύσεις σε δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών διασύνδεσης. Αυτό εμποδίζει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη δημιουργία συνεργιών μεταξύ των κρατών μελών²³.

Μολονότι τα περισσότερα από τα κράτη μέλη που ελέγξαμε είχαν χρησιμοποιήσει αναλύσεις κόστους-οφέλους και μοντέλα για τον σχεδιασμό των έργων, απαιτούνται βελτιώσεις στις λύσεις που χαρακτηρίζονται οικονομικά αποδοτικές από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ)²⁴.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη επέλεξαν έργα βάσει χρονικής προτεραιότητας, χωρίς να συγκρίνουν το σχετικό κόστος και τα οφέλη²⁵.

Η χρηματοδότηση της ΕΕ δεν χρησιμοποιείται πάντοτε αποτελεσματικά για την επίτευξη των κλιματικών στόχων

3.31. Η πολιτική συνοχής αποτελεί μέρος του μίγματος ενωσιακών πολιτικών που συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια. Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι η ΕΕ δεν θα επιτύχει τις τιμές-στόχο για το κλίμα και την ενέργεια με

²² Ειδική έκθεση 08/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Αιολική και ηλιακή ενέργεια για ηλεκτροπαραγωγή: χρειάζεται να ληφθούν ακόμη πολλά μέτρα προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΕ».

²³ Ειδική έκθεση 08/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Αιολική και ηλιακή ενέργεια για ηλεκτροπαραγωγή: χρειάζεται να ληφθούν ακόμη πολλά μέτρα προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΕ».

²⁴ Ειδική έκθεση 25/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Οδηγία για τις πλημμύρες: πρόοδος ως προς την αξιολόγηση των κινδύνων, ανάγκη βελτίωσης του σχεδιασμού και της υλοποίησης».

²⁵ Ειδική έκθεση 11/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων: επιβεβλημένη η μεγαλύτερη εστίαση στην οικονομική αποδοτικότητα».

ορίζοντα το 2030. Σύμφωνα με την Επιτροπή²⁶, η πρόοδος όσον αφορά τη μείωση του αρνητικού περιβαλλοντικού αντικτύπου από τη χρήση των φυσικών πόρων ήταν περιορισμένη. Στην ειδική έκθεσή μας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων²⁷, επισημάναμε ότι οι στόχοι ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ για το 2020 είναι απίθανο να επιτευχθούν. Στο πλαίσιο άλλου ελέγχου²⁸, αναφερθήκαμε σε επιβράδυνση της προόδου τόσο στον τομέα της αιολικής όσο και στον τομέα της ηλιακής φωτοβολταϊκής ενέργειας μετά το 2014. Για το ήμισυ των κρατών μελών της ΕΕ υπάρχει ο κίνδυνος να μην παραγάγουν επαρκή ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ώστε να επιτύχουν τους στόχους τους για το 2020. Στην πανοραμική επισκόπησή μας με θέμα τη δράση της ΕΕ για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή, αναφέραμε ότι η προβλεπόμενη από τα κράτη μέλη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου υπολείπεται του στόχου του 40 % για το 2030²⁹.

3.32. Οι εκθέσεις του ΕΟΠ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συνάδουν με τα συμπεράσματά μας. Ο ΕΟΠ, σε έκθεση του 2019³⁰, υπογράμμισε ότι ο σημερινός ρυθμός προόδου δεν επαρκεί για την επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2030 και το 2050. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³¹ επισήμανε ότι η ΕΕ ενδέχεται να μην επιτύχει τους βασικούς στόχους για το κλίμα και την ενέργεια που έχουν τεθεί για το 2030.

²⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ενημερωτικό δελτίο για τους ΣΒΑ, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/862574/Factsheet_Semester_SDGs.pdf.

²⁷ Ειδική έκθεση 11/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων: επιβεβλημένη η μεγαλύτερη εστίαση στην οικονομική αποδοτικότητα».

²⁸ Ειδική έκθεση 08/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Αιολική και ηλιακή ενέργεια για ηλεκτροπαραγωγή: χρειάζεται να ληφθούν ακόμη πολλά μέτρα προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΕ».

²⁹ Βλέπε επίσης: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/greenhouse-gas-emission-trends-6/assessment-3>.

³⁰ ΕΟΠ, «European environment — state and outlook 2020, Knowledge for transition to a sustainable Europe», 2019.

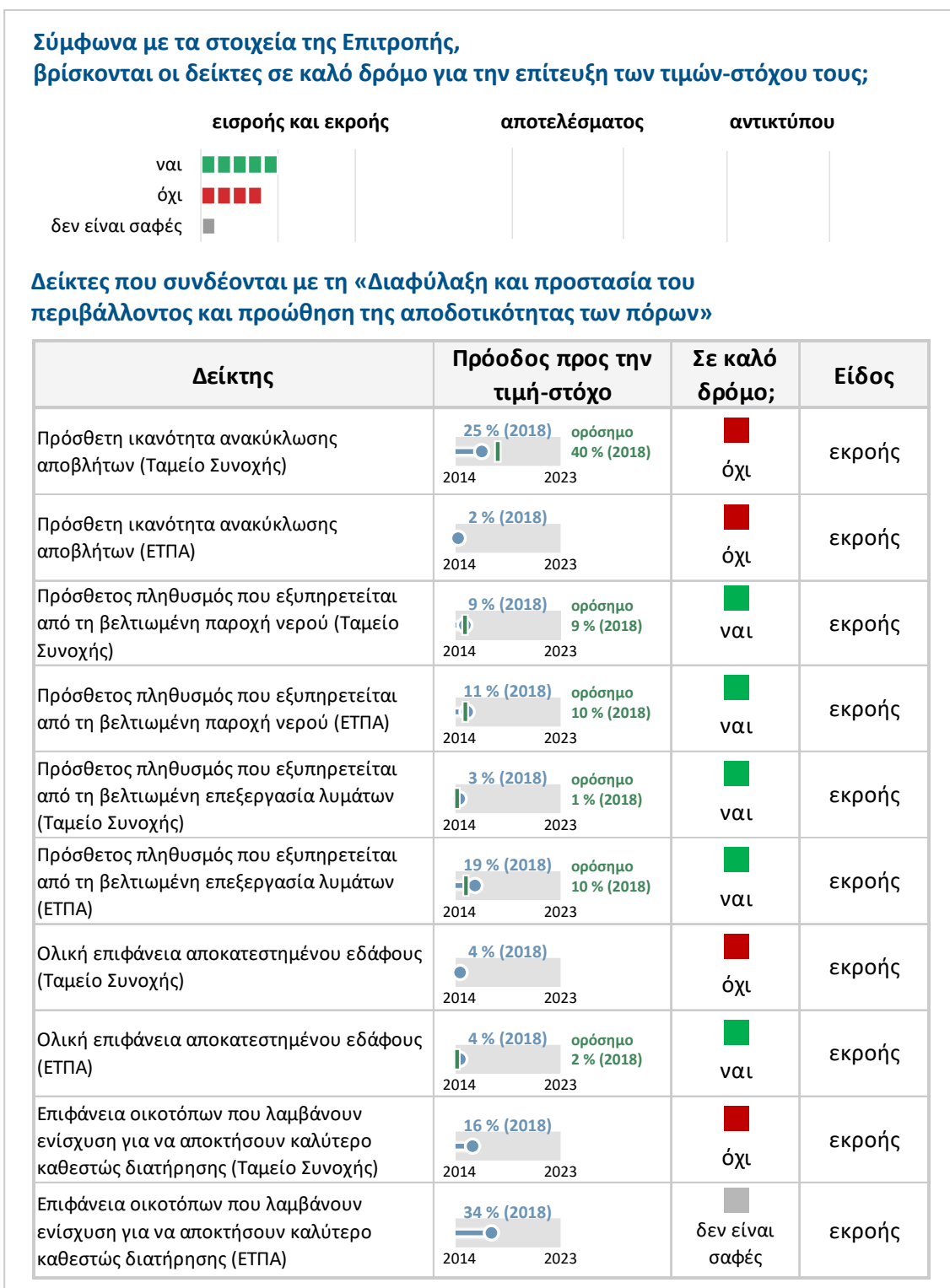
³¹ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «EU Environment and Climate Change Policies - State of play, current and future challenges», Θεματικό Τμήμα Α, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Σεπτέμβριος 2019.

Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

3.33. Στο *γράφημα 3.7* παρέχεται επισκόπηση των δεικτών στις προγραμματικές δηλώσεις που συνδέονται με τον στόχο της διαφύλαξης και προστασίας του περιβάλλοντος και προώθησης της αποδοτικότητας των πόρων.

3.34. Πέντε επί συνόλου δέκα δεικτών, οι οποίοι ως επί το πλείστον συνδέονται με την ύδρευση και την επεξεργασία λυμάτων, βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους. Οι δείκτες που αφορούν την ανακύκλωση των αποβλήτων δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο. Παρότι μία περίπτωση αποτελούσε πρόδηλο σφάλμα, τα κράτη μέλη, με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής, αναθεώρησαν προς τα κάτω όλες τις άλλες τιμές-στόχο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ορισμένες μάλιστα κατά περισσότερο από 50 %.

Γράφημα 3.7 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με το περιβάλλον

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Από τα ποιοτικά στοιχεία προκύπτει ανομοιογενής πρόοδος

3.35. Η Επιτροπή ανέφερε σημαντική αύξηση τόσο των προγραμματισμένων επενδύσεων όσο και των επιτευγμάτων που αναφέρθηκαν στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικής χρήσης των πόρων, καθώς και βραδεία πρόοδο όσον αφορά την αύξηση της ικανότητας ανακύκλωσης αποβλήτων και την αποκατάσταση της γης³². Στην αξιολόγησή της διαπίστωσε ότι, όσον αφορά τα ύδατα, τα έργα που υποστηρίχθηκαν και ολοκληρώθηκαν κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 βελτίωσαν την παροχή πόσιμου νερού για τουλάχιστον 4 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ και την επεξεργασία λυμάτων για περισσότερα από 7 εκατομμύρια³³.

3.36. Στην ειδική έκθεσή μας για τις υποδομές ύδρευσης³⁴, επισημάναμε ότι οι ανεπαρκείς επενδύσεις στη συντήρηση και την ανανέωση των υποδομών συγκαταλέγονταν μεταξύ των παραγόντων στους οποίους οφείλονταν τόσο οι σημαντικές διαρροές ύδατος όσο και το χαμηλό επίπεδο ευαισθητοποίησης σχετικά με τις διαρροές. Επιπλέον, στην έκθεσή μας σχετικά με τη χρηματοδότηση από την ΕΕ των σταθμών επεξεργασίας αστικών λυμάτων στη λεκάνη απορροής του Δούναβη³⁵, διαπιστώσαμε ότι και τα τέσσερα κράτη μέλη που εξετάστηκαν είχαν σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την εκπλήρωση των απαιτήσεων της οδηγίας³⁶, αλλά κατέγραφαν καθυστερήσεις σε συγκεκριμένους τομείς.

3.37. Όσον αφορά την ποιότητα του αέρα, ο ΕΟΠ ανέφερε μειώσεις των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων – στις οποίες συμβάλλουν τα χρηματοδοτούμενα

³² Διάφορα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δημοσιεύθηκαν το 2019, μεταξύ των οποίων η ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ REGIO για το 2018, η ΕΕΔΕ του 2018 και η συνοπτική έκθεση σχετικά με τις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης των προγραμμάτων που καλύπτουν την περίοδο υλοποίησης 2014-2017.

³³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ex post evaluation of Cohesion Policy Programmes 2007-2013».

³⁴ Ειδική έκθεση 12/2017 του ΕΕΣ, με τίτλο «Εφαρμογή της οδηγίας για το πόσιμο νερό: παρά τη βελτίωση της ποιότητας του νερού και της πρόσβασης σε αυτό στη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές επενδυτικές ανάγκες».

³⁵ Ειδική έκθεση 02/2015 του ΕΕΣ, με τίτλο «Χρηματοδότηση σταθμών επεξεργασίας αστικών λυμάτων από την ΕΕ στη λεκάνη απορροής του Δούναβη: χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες στήριξης των κρατών μελών για την εξασφάλιση των στόχων της πολιτικής της ΕΕ για τα λύματα».

³⁶ Ευρωπαϊκή Ένωση, οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων.

από τα ΕΤΠΑ/ΤΣ έργα – μεταξύ 1990 και 2015³⁷. Σε πιο πρόσφατη έκθεσή του, αναφέρει ότι οι συνολικές περιβαλλοντικές τάσεις στην Ευρώπη δεν έχουν βελτιωθεί από το 2015 και ότι οι περισσότερες από τις τιμές-στόχο για το 2020, ιδίως εκείνες που αφορούν τη βιοποικιλότητα, δεν θα επιτευχθούν³⁸. Οι διαπιστώσεις μας επιβεβαίωσαν αυτές τις τάσεις³⁹.

Ζητήματα επιδόσεων στο πλαίσιο περιβαλλοντικών έργων και προγραμμάτων

3.38. Στην εκ των υστέρων αξιολόγηση των μεγάλων έργων που διενήργησε το 2020⁴⁰, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι σημειώθηκαν υπερβάσεις κόστους και χρόνου. Όσον αφορά τα περιβαλλοντικά έργα, οι κύριες αδυναμίες ήταν η πρόβλεψη της δυναμικότητας και η ευελιξία στον σχεδιασμό.

3.39. Στο *πλαίσιο 3.2* παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα από τις ειδικές εκθέσεις μας σχετικά με τον ανεπαρκή προσανατολισμό των συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων και προγραμμάτων στις επιδόσεις.

---

³⁷ ΕΟΠ, «Indicator assessment - Emissions of the main air pollutants in Europe», 2017.

³⁸ ΕΟΠ, «European environment — state and outlook 2020, Knowledge for transition to a sustainable Europe», 2019.

³⁹ Ειδική έκθεση 23/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ατμοσφαιρική ρύπανση: Η προστασία της υγείας μας παραμένει ανεπαρκής»· πανοραμική επισκόπηση του ΕΕΣ με τίτλο «Δράση της ΕΕ για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή», 2017· ειδική έκθεση 02/2015 του ΕΕΣ, με τίτλο «Χρηματοδότηση σταθμών επεξεργασίας αστικών λυμάτων από την ΕΕ στη λεκάνη απορροής του Δούναβη: χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες στήριξης των κρατών μελών για την εξασφάλιση των στόχων της πολιτικής της ΕΕ για τα λύματα»· ειδική έκθεση 12/2017 του ΕΕΣ, με τίτλο «Εφαρμογή της οδηγίας για το πόσιμο νερό: παρά τη βελτίωση της ποιότητας του νερού και της πρόσβασης σε αυτό στη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές επενδυτικές ανάγκες».

⁴⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ex post evaluation of major projects in environment financed by the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund between 2000 and 2013», Ιούνιος 2018.

Πλαίσιο 3.2

Παραδείγματα ανεπαρκούς προσανατολισμού στις επιδόσεις των συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων και προγραμμάτων στον τομέα του περιβάλλοντος

- Αρκετοί από τους στόχους που ορίζονται στα σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας δεν προσδιορίζονταν ούτε ποσοτικά ούτε χρονικά⁴¹.
- Παρά τις οδηγίες της Επιτροπής, σε ορισμένα κράτη μέλη δεν υπήρχε σύνδεση μεταξύ του ποσοστού ενίσχυσης και της εξοικονόμησης ενέργειας που αναμενόταν να επιτύχουν τα έργα⁴².

3.40. Αναφέραμε επίσης παραδείγματα ανεπαρκούς ευθυγράμμισης του επιπέδου των επενδύσεων με τις προτεραιότητες της ΕΕ, λόγω αδυναμιών στη διάθεση κονδυλίων σε έργα:

- η άμεση χρηματοδότηση της ΕΕ για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα μπορεί να αποτελέσει χρήσιμη στήριξη, αλλά κατά τον χρόνο του ελέγχου μας δεν υπήρχαν, παραδείγματος χάριν, έργα τα οποία να αποσκοπούν ειδικά στη μείωση των εκπομπών από την οικιακή θέρμανση σε περιοχές όπου αυτή συνιστά σημαντική πηγή ατμοσφαιρικής ρύπανσης⁴³· και
- η οδηγία για τις πλημμύρες είχε συνολικά θετικές συνέπειες, αλλά οι πηγές χρηματοδότησης προσδιορίζονταν και εξασφαλιζονταν μόνον εν μέρει στα σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας των κρατών μελών, η χρηματοδότηση για διασυνοριακές επενδύσεις ήταν περιορισμένη και τα κονδύλια δεν διατίθεντο εν γένει σύμφωνα με τις καθορισμένες προτεραιότητες⁴⁴.

⁴¹ Ειδική έκθεση 25/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Οδηγία για τις πλημμύρες: πρόοδος ως προς την αξιολόγηση των κινδύνων, ανάγκη βελτίωσης του σχεδιασμού και της υλοποίησης».

⁴² Ειδική έκθεση 11/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων: επιβεβλημένη η μεγαλύτερη εστίαση στην οικονομική αποδοτικότητα».

⁴³ Ειδική έκθεση 23/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ατμοσφαιρική ρύπανση: Η προστασία της υγείας μας παραμένει ανεπαρκής».

⁴⁴ Ειδική έκθεση 25/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Οδηγία για τις πλημμύρες: πρόοδος ως προς την αξιολόγηση των κινδύνων, ανάγκη βελτίωσης του σχεδιασμού και της υλοποίησης».

Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

3.41. Στο [γράφημα 3.8](#) παρέχεται επισκόπηση των δεικτών στις προγραμματικές δηλώσεις που συνδέονται με τον στόχο της προώθησης των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων.

3.42. Το ήμισυ των 16 δεικτών βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους. Οι δείκτες αυτοί αφορούν τις σιδηροδρομικές γραμμές, τις γραμμές τραμ και μετρό και το οδικό δίκτυο. Τα κράτη μέλη μείωσαν τις περισσότερες τιμές-στόχο για το 2023 στην τελευταία έκθεση, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή, μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις κατά πολύ. Παραδείγματος χάριν, η συνδυασμένη τιμή-στόχος του ΕΤΠΑ και του ΤΣ για τον δείκτη «Συνολικό μήκος νέων σιδηροδρομικών γραμμών» μειώθηκε από 947 km σε 579 km (39 %) και η συνδυασμένη τιμή-στόχος του ΕΤΠΑ και ΤΣ για τον δείκτη «Συνολικό μήκος νέων ή βελτιωμένων γραμμών τραμ και μετρό» μειώθηκε από 680 km σε 441 km (35 %).

3.43. Οι δείκτες σε αυτόν τον τομέα πολιτικής είναι όλοι δείκτες εκροής: παρέχουν κυρίως στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος, από την άποψη της κατασκευής υποδομών. Δεν υπάρχουν κοινοί δείκτες για την μέτρηση των αποτελεσμάτων. Από την έκθεσή μας σχετικά με το συγχρηματοδοτούμενο από την ΕΕ οδικό δίκτυο⁴⁵ προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν παρουσιάζει πληροφορίες σχετικά π.χ. με την εξοικονόμηση χρόνου ή τη μέση αύξηση της ταχύτητας, παρόλο που αυτές είναι σε ορισμένες περιπτώσεις διαθέσιμες. Ομοίως, από την έκθεσή μας σχετικά με τις εμβληματικές υποδομές μεταφορών (ΕΥΜ)⁴⁶ προκύπτει ότι δεν υπάρχει μηχανισμός για τη συστηματική μέτρηση των αποτελεσμάτων ένα χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση του έργου, και ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία σχετικά με τις ευρύτερες επιδράσεις (όπως ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος) των έργων μεγάλης κλίμακας στον τομέα των μεταφορών.

⁴⁵ Ειδική έκθεση 9/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Κεντρικό οδικό δίκτυο της ΕΕ: συντομότερες μεν οι μετακινήσεις, το δίκτυο ωστόσο δεν είναι ακόμη πλήρως λειτουργικό».

⁴⁶ Ειδική έκθεση 10/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Υποδομές μεταφορών της ΕΕ: πρέπει να επιταχυνθεί η υλοποίηση των πολύ μεγάλων έργων για να αποδώσουν εγκαίρως τα αποτελέσματα του δικτύου».

Γράφημα 3.8 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τα δίκτυα μεταφορών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής,

βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

Επιλογή δεικτών που συνδέονται με την «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Συνολικό μήκος νέας σιδηροδρομικής γραμμής (Ταμείο Συνοχής)	0 % (2017) 	 όχι	εκροής
Συνολικό μήκος νέας σιδηροδρομικής γραμμής (ΕΤΠΑ)	ά.α. (δεν υπάρχουν στοιχεία) τιμή βάσης: 0 km (2014) τιμή-στόχος: 558 km (2023) τελευταία στοιχεία: δεν υπάρχουν	 δεν είναι σαφές	εκροής
Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένης ή αναβαθμισμένης σιδηροδρομικής γραμμής (Ταμείο Συνοχής)	22 % (2018) ορόσημο 10 % (2018) 	 ναι	εκροής
Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένης ή αναβαθμισμένης σιδηροδρομικής γραμμής (ΕΤΠΑ)	11 % (2018) ορόσημο 7 % (2018) 	 ναι	εκροής
Συνολικό μήκος των νέων δρόμων που κατασκευάστηκαν (Ταμείο Συνοχής)	41 % (2018) ορόσημο 4 % (2018) 	 ναι	εκροής
Συνολικό μήκος των νέων δρόμων που κατασκευάστηκαν (ΕΤΠΑ)	32 % (2018) ορόσημο 10 % (2018) 	 ναι	εκροής
Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων (Ταμείο Συνοχής)	82 % (2018) ορόσημο 18 % (2018) 	 ναι	εκροής
Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων (ΕΤΠΑ)	29 % (2018) ορόσημο 12 % (2018) 	 ναι	εκροής
Συνολικό μήκος νέων ή βελτιωμένων γραμμών τραμ και μετρό (Ταμείο Συνοχής)	28 % (2018) ορόσημο 28 % (2018) 	 ναι	εκροής
Συνολικό μήκος νέων ή βελτιωμένων γραμμών τραμ και μετρό (ΕΤΠΑ)	4 % (2018) ορόσημο 60 % (2018) 	 όχι	εκροής

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις δείχνουν συντόμευση του χρόνου μετακίνησης χάρη στα έργα οδοποιίας, αλλά δεν υπάρχει σαφής τάση για στροφή σε περισσότερο βιώσιμους τρόπους μεταφοράς

3.44. Οι επενδύσεις της ΕΕ στον τομέα των μεταφορών συνέβαλαν στη βελτίωση της συνδεσιμότητας και της προσβασιμότητας⁴⁷. Στο πλαίσιο του πρόσφατου ελέγχου μας σχετικά με τη στήριξη για το κεντρικό οδικό δίκτυο⁴⁸, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα προγράμματα της ΕΕ συμβάλλουν στην ανάπτυξή του. Όσον αφορά τις διαδρομές που αναλύσαμε, διαπιστώσαμε συντόμευση του χρόνου μετακίνησης και διάνυση μεγαλύτερων αποστάσεων σε αυτοκινητόδρομο, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ασφάλειας και της ποιότητας των μετακινήσεων.

3.45. Στο πλαίσιο του πρόσφατου ελέγχου μας για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι οι πόλεις αλλάζουν ριζικά τις προσεγγίσεις τους. Ειδικότερα, δεν παρατηρείται σαφής στροφή προς βιωσιμότερους τρόπους μεταφοράς. Αντιλαμβανόμαστε, ωστόσο, ότι θα απαιτηθεί ενδεχομένως περισσότερος χρόνος προκειμένου η αστική κινητικότητα να καταστεί σημαντικά βιωσιμότερη⁴⁹.

3.46. Το 2018, η Επιτροπή δημοσίευσε αξιολόγηση που κάλυψε δέκα έργα μεταφορών μεγάλης κλίμακας στον τομέα των οδικών, σιδηροδρομικών και αστικών μεταφορών, τα οποία συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠΑ και το ΤΣ κατά τις περιόδους προγραμματισμού 2000-2006 και 2007-2013⁵⁰. Ανέφερε ότι τα περισσότερα από τα έργα που αξιολογήθηκαν είχαν ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση χρόνου και κόστους λειτουργίας των οχημάτων και είχαν θετικές επιδράσεις όσον αφορά την ασφάλεια, τον θόρυβο και την ποιότητα των υπηρεσιών. Σημείωνε επίσης ότι οι συνέπειες στην ποιότητα ζωής και στην ευημερία ήταν κατά κανόνα θετικές. Η αξιολόγηση κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι οι συνέπειες των

⁴⁷ Πανοραμική επισκόπηση 09/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Προς έναν επιτυχημένο τομέα μεταφορών στην ΕΕ: προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν».

⁴⁸ Ειδική έκθεση 09/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Κεντρικό οδικό δίκτυο της ΕΕ: συντομότερες μεν οι μετακινήσεις, το δίκτυο ωστόσο δεν είναι ακόμη πλήρως λειτουργικό».

⁴⁹ Ειδική έκθεση 06/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Βιώσιμη αστική κινητικότητα στην ΕΕ: Δεν είναι δυνατή η επίτευξη ουσιαστικής βελτίωσης χωρίς δέσμευση από πλευράς των κρατών μελών».

⁵⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ex post evaluation of major projects in transport financed by the European Regional Development Fund (ERDF) and the Cohesion Fund between 2000 and 2013», Ιούνιος 2018.

εν λόγω έργων στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα (όπως στην ατμοσφαιρική ρύπανση και την κλιματική αλλαγή) ήταν συνολικά θετικές, αν και περιορισμένες.

Η επίτευξη των στρατηγικών στόχων κινδυνεύει

3.47. Ο κανονισμός για το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)⁵¹ προβλέπει τα «εκτεταμένα» και τα «βασικά» δίκτυα που πρέπει να αναπτυχθούν από τα κράτη μέλη. Το εκτεταμένο δίκτυο, που προβλέπεται να ολοκληρωθεί έως το 2050, έχει ως στόχο να διασφαλίσει προσβασιμότητα και συνδεσιμότητα για όλες τις περιφέρειες της ΕΕ. Το κεντρικό δίκτυο, που προβλέπεται να ολοκληρωθεί έως το 2030, απαρτίζεται από εκείνα τα μέρη του εκτεταμένου δικτύου που είναι ύψιστης στρατηγικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών.

3.48. Στο πλαίσιο του πρόσφατου ελέγχου μας σχετικά με τις ΕΥΜ⁵², επισημάναμε ότι είναι απίθανο το κεντρικό δίκτυο μεταφορών της ΕΕ να επιτύχει το πλήρες δυναμικό του έως το 2030, παρά το γεγονός ότι ήδη στο στάδιο της υλοποίησής του υπάρχουν ενδεχομένως θετικές επιδράσεις. Επιπλέον, στην πανοραμική επισκόπηση⁵³, επισημάναμε ότι είναι απαραίτητο να επικεντρωθούμε στις προτεραιότητες με την υψηλότερη ενωσιακή προστιθέμενη αξία, δεδομένης της περιορισμένης κλίμακας της ενωσιακής χρηματοδότησης σε σύγκριση με τις συνολικές ανάγκες. Στο πλαίσιο του ελέγχου μας σχετικά με το οδικό δίκτυο⁵⁴, συστήσαμε στα κράτη μέλη να χρηματοδοτήσουν κατά προτεραιότητα επενδύσεις στο κεντρικό δίκτυο, με στόχο την ολοκλήρωσή του έως το 2030, ιδίως στα κράτη μέλη στα οποία η πρόοδος που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής είναι περιορισμένη. Στο πλαίσιο του ίδιου ελέγχου διαπιστώσαμε ότι τα κράτη μέλη πρότειναν τη διάθεση

⁵¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 661/2010/ΕΕ, κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ.

⁵² Ειδική έκθεση 10/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Υποδομές μεταφορών της ΕΕ: πρέπει να επιταχυνθεί η υλοποίηση των πολύ μεγάλων έργων για να αποδώσουν εγκαίρως τα αποτελέσματα του δικτύου».

⁵³ Πανοραμική επισκόπηση 09/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Προς έναν επιτυχημένο τομέα μεταφορών στην ΕΕ: προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν».

⁵⁴ Ειδική έκθεση 09/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Κεντρικό οδικό δίκτυο της ΕΕ: συντομότερες μεν οι μετακινήσεις, το δίκτυο ωστόσο δεν είναι ακόμη πλήρως λειτουργικό».

ποσοστού 66 % των διαθέσιμων για οδικά έργα κονδυλίων των ΕΔΕΤ για την περίοδο 2014-2020 εκτός του κεντρικού δικτύου.

3.49. Παρατηρήσαμε ότι τα διασυνοριακά τμήματα χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, δεδομένου ότι τυχόν κενά σε διασυνοριακές υποδομές περιορίζουν τον επιδιωκόμενο αντίκτυπο του πανευρωπαϊκού δικτύου. Τα κράτη μέλη δεν έχουν κίνητρο να εφαρμόσουν πολιτικές της ΕΕ που δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία σε εθνικό επίπεδο, ιδίως εκείνες που αφορούν τις διασυνοριακές συνδέσεις⁵⁵. Στοιχεία σχετικά με προβλήματα στον τομέα αυτό έχουμε παρουσιάσει στο πλαίσιο των ελέγχων μας για το κεντρικό οδικό δίκτυο της ΕΕ⁵⁶ και τις επενδύσεις στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας⁵⁷.

Οι αναλύσεις κόστους-οφέλους δεν χρησιμοποιούνται συχνά ως εργαλείο για τη λήψη καλύτερων αποφάσεων

3.50. Κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, ως προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση, τα μεγάλα έργα υπόκεινται σε λεπτομερή ανάλυση κόστους-οφέλους από τα κράτη μέλη, και στη συνέχεια σε εκτίμηση και έγκριση από την Επιτροπή. Από τον έλεγχό μας σχετικά με το σιδηροδρομικό δίκτυο υψηλής ταχύτητας προέκυψε ότι η ποιότητα της εκτίμησης των αναγκών στα κράτη μέλη δεν είναι ικανοποιητική και ότι υπάρχει η τάση οι φορείς υλοποίησης έργων και οι εκτιμητές να χρησιμοποιούν την ανάλυση κόστους-οφέλους απλώς και μόνον ως υποχρεωτικό διοικητικό βήμα και όχι ως εργαλείο για τη λήψη καλύτερων αποφάσεων⁵⁸. Αυτό επιβεβαιώνεται από αξιολόγηση⁵⁹ της Επιτροπής. Παραδείγματος χάριν, στο πλαίσιο του ελέγχου μας σχετικά με τις ΕΥΜ διαπιστώσαμε ότι οι προβλέψεις για την κυκλοφορία ήταν συνήθως υπερβολικά αισιόδοξες, δεν ήταν καλά συντονισμένες, δεν βασίζονταν σε ορθές οικονομικές εκτιμήσεις και ενίοτε ήταν πολύ απλουστευτικές. Καταλήξαμε στο

⁵⁵ Πανοραμική επισκόπηση 09/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Προς έναν επιτυχημένο τομέα μεταφορών στην ΕΕ: προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν».

⁵⁶ Ειδική έκθεση 09/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Κεντρικό οδικό δίκτυο της ΕΕ: συντομότερες μεν οι μετακινήσεις, το δίκτυο ωστόσο δεν είναι ακόμη πλήρως λειτουργικό».

⁵⁷ Ειδική έκθεση 13/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ενιαίο ευρωπαϊκό σύστημα διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας: θα γίνει ποτέ πράξη η πολιτική επιλογή;»

⁵⁸ Ειδική έκθεση 19/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ευρωπαϊκό σιδηροδρομικό δίκτυο υψηλής ταχύτητας: προς το παρόν, τίποτε άλλο από ένα αναποτελεσματικό συνονθύλευμα».

⁵⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ex post evaluation of major projects in transport financed by the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund between 2000 and 2013», Ιούνιος 2018.

συμπέρασμα ότι, στις περιπτώσεις των ΕΥΜ που εξετάσαμε, οι αναλύσεις κόστους-οφέλους δεν είχαν χρησιμοποιηθεί ορθά ως εργαλείο για τη λήψη αποφάσεων⁶⁰.

3.51. Στη νομοθετική πρότασή της για τα ΕΔΕΤ για την περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή αίρει όλες τις απαιτήσεις αξιολόγησης σχετικά με τα μεγάλα έργα, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης διενέργειας ανάλυσης κόστους-οφέλους⁶¹. Μολονότι αναγνωρίζουμε ότι αυτό συνιστά μείωση της γενικής διοικητικής επιβάρυνσης, μας προβληματίζει το γεγονός ότι η μείωση αυτή αντισταθμίζεται από τον αυξημένο κίνδυνο οι συγχρηματοδοτούμενες επενδύσεις να μην προσφέρουν την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής⁶².

3.52. Οι έλεγχοί μας σχετικά με τις συγχρηματοδοτούμενες από την ΕΕ σιδηροδρομικές γραμμές υψηλής ταχύτητας⁶³ και τις ΕΥΜ⁶⁴ κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η βιωσιμότητα ορισμένων από τις ελεγχθείσες γραμμές υπονομευόταν από την έλλειψη επαρκούς αριθμού επιβατών. Στο πλαίσιο του πρώτου από τους ελέγχους αυτούς επισημάναμε ότι ο κίνδυνος αυτός θα μπορούσε να είχε μετριαστεί αν είχε προηγηθεί εμπεριστατωμένη εκ των προτέρων εκτίμηση του κόστους και των οφελών. Μια αξιολόγηση της Επιτροπής⁶⁵ κατέληξε σε παρόμοιο συμπέρασμα, αναφέροντας ότι η οικονομική βιωσιμότητα των έργων εξαρτάτο από τη

---

⁶⁰ Ειδική έκθεση 10/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Υποδομές μεταφορών της ΕΕ: πρέπει να επιταχυνθεί η υλοποίηση των πολύ μεγάλων έργων για να αποδώσουν εγκαίρως τα αποτελέσματα του δικτύου».

⁶¹ Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν στην Επιτροπή πληροφορίες μόνο σχετικά με «πράξεις στρατηγικής σημασίας», οι οποίες ορίζονται ως εκείνες που συμβάλλουν ουσιαστικά στην επίτευξη των στόχων ενός προγράμματος, χωρίς περαιτέρω λεπτομέρειες. Άρθρο 2, παράγραφος 4, και άρθρο 67, παράγραφος 6, του εγγράφου COM(2018) 375 final.

⁶² Γνώμη 6/2018 του ΕΕΣ, σχετικά με την πρόταση κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 2018, COM(2020) 375 final.

⁶³ Ειδική έκθεση 19/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ευρωπαϊκό σιδηροδρομικό δίκτυο υψηλής ταχύτητας: προς το παρόν, τίποτε άλλο από ένα αναποτελεσματικό συνονθύλευμα».

⁶⁴ Ειδική έκθεση 10/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο «Υποδομές μεταφορών της ΕΕ: πρέπει να επιταχυνθεί η υλοποίηση των πολύ μεγάλων έργων για να αποδώσουν εγκαίρως τα αποτελέσματα του δικτύου».

⁶⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ex post evaluation of major projects in transport financed by the European Regional Development Fund (ERDF) and the Cohesion Fund between 2000 and 2013», Ιούνιος 2018.

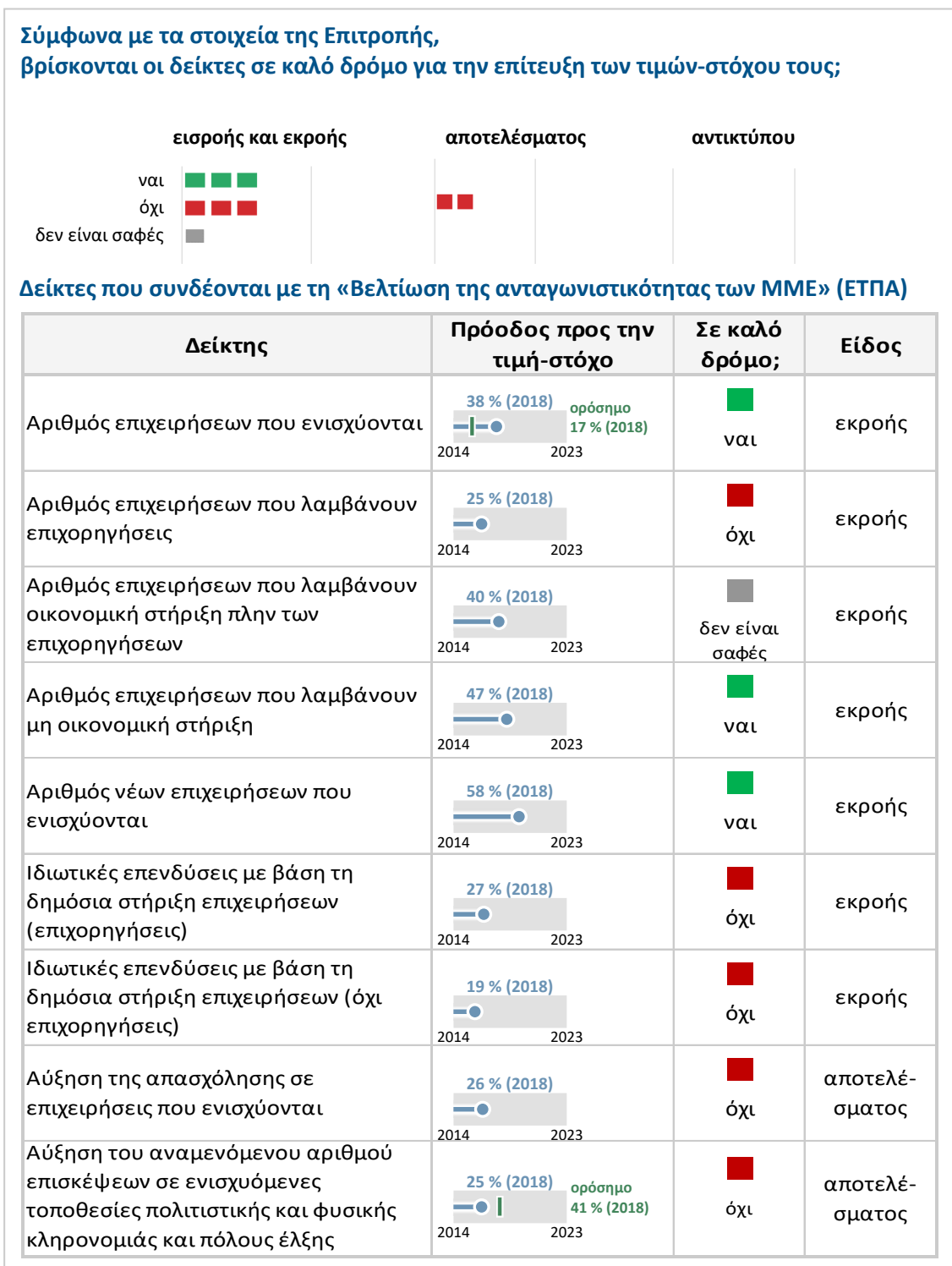
δημόσια χρηματοδότηση και ότι κατά την προετοιμασία των έργων δεν είχε ληφθεί επαρκώς υπόψη η οικονομική βιωσιμότητα μετά την ολοκλήρωσή τους.

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ

3.53. Στο [γράφημα 3.9](#) παρέχεται επισκόπηση των δεικτών στις προγραμματικές δηλώσεις που συνδέονται με τον ειδικό στόχο του ΕΤΠΑ «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ».

3.54. Τρεις στους εννέα δείκτες (33 %) βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους. Οι τρεις αυτοί δείκτες σχετίζονται με τις εκροές και μετρούν τον αριθμό των επιχειρήσεων που υποστηρίζονται από το ΕΤΠΑ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Παραδείγματος χάριν, έλαβαν στήριξη 414 000 επιχειρήσεις έναντι 201 000 το προηγούμενο έτος. Άλλοι δείκτες, όπως εκείνοι που μετρούν αν οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι ανάλογες με τη δημόσια στήριξη των επιχειρήσεων ή την αύξηση της απασχόλησης στις υποστηριζόμενες επιχειρήσεις, δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο.

Γράφημα 3.9 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τις ΜΜΕ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Πρόσθετες πληροφορίες για τις επιδόσεις

3.55. Οι ΜΜΕ αντιπροσωπεύουν το 99,8 % του συνόλου των επιχειρήσεων της ΕΕ στον μη χρηματοπιστωτικό τομέα, παράγοντας το 56 % της προστιθέμενης αξίας και

το 67 % των θέσεων εργασίας⁶⁶. Νωρίτερα κατά το τρέχον έτος δρομολογήσαμε έλεγχο σχετικά με τις νεοφυείς ΜΜΕ. Η σχετική έκθεση προβλέπεται να δημοσιευθεί το επόμενο έτος. Για τη συνέχεια της παρούσας ενότητας, αντλήσαμε στοιχεία από αξιολογήσεις της Επιτροπής, τις οποίες δεν αναλύσαμε χωριστά.

3.56. Στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής του 2018/2019 για τη στήριξη των ΜΜΕ από το ΕΤΠΑ τονίζεται, μεταξύ άλλων, η ανάγκη να αυξηθούν οι δραστηριότητες Ε&Α των ΜΜΕ και να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις δεξιοτήτων και τα σχετικά με τη χρηματοδότηση ζητήματα, που συγκαταλέγονται μεταξύ των κύριων εμποδίων για την καινοτομία. Στην αξιολόγηση της Επιτροπής⁶⁷ σχετικά με τη στήριξη των ΜΜΕ από το ΕΤΠΑ κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 αναφερόταν ότι σε ορισμένες περιπτώσεις το ΕΤΠΑ συνέβαλε στην επιτάχυνση των επενδύσεων και στην προώθηση της Ε&Α και της καινοτομίας. Ωστόσο, η αξιολόγηση έδειξε επίσης ότι οι περιπτώσεις αυτές αφορούσαν δικαιούχους που είχαν ήδη την ικανότητα να αναπτυχθούν και να καινοτομήσουν, και δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία από τα οποία να μπορεί να διαπιστωθεί αν θα είχαν πραγματοποιήσει τις εν λόγω επενδύσεις ούτως ή άλλως, ακόμη και χωρίς τη στήριξη του προγράμματος.

3.57. Από την αξιολόγηση της Επιτροπής προκύπτει ότι, γενικώς, τα ΕΠ της περιόδου 2007-2013 στερούνταν στρατηγικής εστίασης⁶⁸ και βασίστηκαν σε προσέγγιση με γνώμονα τη ζήτηση, σε μια προσπάθεια να εξαλείψουν όλα τα πιθανά εμπόδια για την ανάπτυξη και την καινοτομία των ΜΜΕ. Αυτό δημιούργησε σύγχυση όσον αφορά τον συνολικό στρατηγικό στόχο ορισμένων προγραμμάτων. Σε πολλές περιπτώσεις, οδήγησε στη δημιουργία μεγάλου αριθμού μέσων πολιτικής, χωρίς κατά κανόνα να εξετάζεται ποια μέσα θα ήταν πιθανώς τα αποτελεσματικότερα.

3.58. Σύμφωνα με την αξιολόγηση, η χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ χρησιμοποιήθηκε σε συνδυασμό με χρηματοδότηση ΜΜΕ από εθνικές πηγές, είτε συμπληρώνοντας τα υφιστάμενα εθνικά μέτρα είτε καλύπτοντας κενά στο σύστημα στήριξης. Ωστόσο, η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι συνεργίες μεταξύ

---

⁶⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Annual report on European SMEs 2018/2019 – Research and Innovation and Development by SMEs», Νοέμβριος 2019.

⁶⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ex-post evaluation of 2007-2014, Support to SMEs – Increasing Research and Innovation in SMEs and SME Development», Φεβρουάριος 2016.

⁶⁸ Όπ. π.

της στήριξης του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ ήταν γενικά χαμηλές, παρά τη σημασία της διασφάλισης της απασχόλησης⁶⁹.

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από τη σκοπιά των επιδόσεων

3.59. Στο πλαίσιο του ελέγχου μας για τη δήλωση αξιοπιστίας για το οικονομικό έτος 2019, εξετάσαμε τη διαθεσιμότητα, τη σημασία και την αξιοπιστία των περί των επιδόσεων στοιχείων που ανέφεραν 12 κράτη μέλη σε σχέση με δείγμα 121 έργων συγχρηματοδοτηθέντων από το ΕΤΠΑ και το ΤΣ. Λόγω της εγγενούς χρονικής υστέρησης που χαρακτηρίζει τα έργα της πολιτικής συνοχής (σημείο 3.16 ανωτέρω), μόνον 11 από τα έργα αυτά είχαν ολοκληρωθεί. Διαπιστώσαμε ότι επτά έργα είχαν επιτύχει πλήρως και δύο εν μέρει τους στόχους τους, ενώ τα άλλα δύο δεν τους είχαν επιτύχει. Ωστόσο, το γεγονός ότι μόνο το 10 % των έργων που εξετάσαμε είχε ολοκληρωθεί δεν καθιστά δυνατή την εξαγωγή ευρύτερων συμπερασμάτων.

3.60. Διαπιστώσαμε ότι όλα τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήσαμε επίσκεψη διέθεταν συστήματα για την καταγραφή και την παρακολούθηση των στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις των έργων, καθώς και ότι τα εν λόγω στοιχεία καταγράφονταν για το σύνολο σχεδόν των (119) έργων. Οι στόχοι και των 121 έργων ήταν σύμφωνοι με εκείνους που είχαν τεθεί στα ΕΠ των κρατών μελών και με τους κοινούς στόχους της ΕΕ που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις του ΕΤΠΑ και του ΤΣ, οι οποίοι πηγάζουν από τη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

3.61. Σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία, τα κράτη μέλη οφείλουν να προσδιορίζουν τις εκροές των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΤΣ και να υποβάλλουν σχετικά στοιχεία. Συνολικά, διαπιστώσαμε ότι οι δείκτες επιδόσεων που χρησιμοποιήθηκαν σε επίπεδο έργου ήταν σύμφωνοι με τους στόχους που είχαν τεθεί σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Παρότι τα κράτη μέλη έχουν επίσης τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν δείκτες αποτελέσματος, οι τιμές-στόχος αφορούσαν κυρίως εκροές, όπως αναφέρεται στην ανάλυσή μας στο σημείο 3.18.

Συμπεράσματα

3.62. Πέντε έτη μετά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, μόλις λίγο περισσότερο από το ένα τρίτο των 72 δεικτών προγραμμάτων του ΕΤΠΑ και

---

⁶⁹ Όπ. π.

του ΤΣ βρισκόταν σε καλό δρόμο, παρά το γεγονός ότι ορισμένες από τις τιμές-στόχο αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω. Η πλειονότητα των δεικτών που σχετίζονται με τους γενικούς στόχους των προγραμμάτων δεν βρίσκονταν σε καλό δρόμο. Όσον αφορά τους τέσσερις ειδικούς στόχους των προγραμμάτων που εξετάσαμε λεπτομερέστερα, ενώ οι μισοί δείκτες για τις μεταφορές και το περιβάλλον βρίσκονταν σε καλό δρόμο, τα αντίστοιχα ποσοστά για τους άλλους δύο τομείς ήταν χαμηλότερα του 50 % (33 % για τις ΜΜΕ και μόλις 10 % για την οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα). Δεδομένου ότι ο προγραμματισμός του ΕΤΠΑ και του ΤΣ είναι επταετής και ότι προβλέπεται πρόσθετη περίοδος υλοποίησης τριών ετών, τα ορόσημα αποτελούν χρήσιμο μέσο εστίασης της παρακολούθησης στην πρόοδο προς την επίτευξη της τελικής τιμής-στόχου (σημεία [3.18-3.20](#)).

3.63. Οι πληροφορίες από την Επιτροπή και άλλες πηγές, καθώς και οι εκθέσεις και επισκοπήσεις μας, επιβεβαιώνουν αυτή την ανομοιογενή εικόνα. Μολονότι το ΕΤΠΑ και το ΤΣ συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής της ΕΕ για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, σε ειδικές εκθέσεις μας έχουμε διατυπώσει σειρά συστάσεων για την αντιμετώπιση των αδυναμιών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων. Μεταξύ άλλων, τονίζουμε τον κίνδυνο που ενέχει η χρήση της χρηματοδότησης προς το τέλος της περιόδου, την ανάγκη προσδιορισμού της οικονομικής αποδοτικότητας της χρηματοδότησης περιβαλλοντικών έργων και την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι πόροι που διατίθενται για προγράμματα στον τομέα των μεταφορών εστιάζουν στις σημαντικότερες προτεραιότητες και στην προστιθέμενη αξία της ΕΕ (σημεία [3.25-3.61](#)).

3.64. Η επίτευξη των στόχων της πολιτικής συνοχής επηρεάζεται από σειρά παραγόντων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται η σχετικά καθυστερημένη εκκίνηση ανάλωσης των πόρων κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, η φυσική χρονική υστέρηση μεταξύ της ολοκλήρωσης των έργων (και, ως εκ τούτου, των εκροών) και της επέλευσης των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου, καθώς και ο αντίκτυπος εξωτερικών παραγόντων (σημείο [3.16](#) και [γράφημα 3.2](#)).

3.65. Οι περιορισμοί που χαρακτηρίζουν τα διαθέσιμα στοιχεία εμποδίζουν τη διεξοδικότερη αξιολόγηση των επιδόσεων. Παραδείγματος χάριν, μολονότι οι δείκτες είναι ποσοτικοποιημένοι, αυτό δεν ισχύει για τους γενικούς και τους ειδικούς στόχους. Ως εκ τούτου, είναι δυνατόν να αξιολογηθεί η πρόοδος των δεικτών σε σχέση με τα ορόσημα και τις τιμές-στόχο, όχι όμως και κατά πόσον επιτυγχάνονται ή είναι πιθανόν να επιτευχθούν οι γενικοί και ειδικοί στόχοι των δύο ταμείων. Γενικότερα, ενώ το πλαίσιο παρακολούθησης και αναφοράς στοιχείων βελτιώθηκε σταδιακά κατά τις πρόσφατες περιόδους προγραμματισμού, για την περίοδο 2014-2020 εξακολουθεί να βασίζεται κυρίως σε πληροφορίες για τις

επιδόσεις που αφορούν τις εισροές και τις εκροές και λιγότερο σε πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα ή ακόμη και τον αντίκτυπο. Επομένως, η προτεινόμενη εισαγωγή υποχρεωτικών κοινών δεικτών αποτελέσματος για την περίοδο 2021-2027 θα αποτελούσε ευπρόσδεκτη βελτίωση. Η δημιουργία της πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων της Επιτροπής, μέσω της οποίας παρέχεται στο κοινό και στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής πρόσβαση σε πληροφορίες για τις επιδόσεις σε πραγματικό χρόνο, αποτελεί επίσης καταρχήν καλή ιδέα, αν και δεν την εξετάσαμε (σημεία 3.11 -3.15).

3.66. Σημειώνουμε ότι έως το τέλος του 2019 είχε εκταμιευθεί για την περίοδο 2014-2020 το 36 % και το 39 % αντίστοιχα της διαθέσιμης χρηματοδότησης για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ⁷⁰. Μολονότι η υλοποίηση έργων μπορεί να συνεχιστεί έως το 2023, αυτός ο ρυθμός εκτέλεσης των δαπανών («απορρόφηση») είναι χαμηλότερος από τον αντίστοιχο κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού κατά 6,6 εκατοστιαίες μονάδες στο τέλος του έκτου έτους υλοποίησης. Έχουμε επισημάνει επανειλημμένως ότι η χαμηλή απορρόφηση ενέχει τον κίνδυνο, καθώς η περίοδος επιλεξιμότητας βαίνει προς το τέλος της, τα κράτη μέλη να δίνουν προτεραιότητα στην ανάγκη ανάληψης των πόρων σε βάρος των επιδόσεων και της κανονικότητας. Οι πρόσθετες πιέσεις που προκαλεί η πανδημία της COVID-19 είναι πιθανό να εντείνουν τον εν λόγω κίνδυνο (σημεία 3.11-3.24).

---

⁷⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ του 2019, Ιούνιος 2020.

Παράρτημα

Παράρτημα 3.1 Στόχοι των προγραμμάτων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΣ;
Γενικός στόχος 1 του ΕΤΠΑ	Η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών, ιδίως των αγροτικών περιοχών, των περιοχών που επηρεάζονται από τη βιομηχανική μετάβαση και των περιφερειών που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα και η συμβολή στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, και ιδιαίτερα για την επίτευξη των ποσοτικοποιημένων πρωταρχικών στόχων που καθορίζονται στην εν λόγω στρατηγική.	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΓΣ1	Ναι
Γενικός στόχος 1 του ΤΣ	Η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών, ιδίως των αγροτικών περιοχών, των περιοχών που επηρεάζονται από τη βιομηχανική μετάβαση και των περιφερειών που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα και η συμβολή στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020».	Τομέας 1β_ΤΣ_ΓΣ1	Ναι

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΣ;
Ειδικός στόχος 1 του ΕΤΠΑ	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ1	Όχι
Ειδικός στόχος 2 του ΕΤΠΑ	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ2	Όχι
Ειδικός στόχος 3 του ΕΤΠΑ	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ3	Ναι
Ειδικός στόχος 4 του ΕΤΠΑ	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ4	Ναι
Ειδικός στόχος 5 του ΕΤΠΑ	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ5	Όχι
Ειδικός στόχος 6 του ΕΤΠΑ	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ6	Ναι
Ειδικός στόχος 7 του ΕΤΠΑ	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ7	Ναι
Ειδικός στόχος 8 του ΕΤΠΑ	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ8	Όχι

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΣ;
Ειδικός στόχος 9 του ΕΤΠΑ	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ9	Όχι
Ειδικός στόχος 10 του ΕΤΠΑ	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ10	Όχι
Ειδικός στόχος 11 του ΕΤΠΑ	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	Τομέας 1β_ΕΤΠΑ_ΕΣ11	Όχι
Ειδικός στόχος 1 του ΤΣ	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	Τομέας 1β_ΤΣ_ΕΣ1	Ναι
Ειδικός στόχος 2 του ΤΣ	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	Τομέας 1β_ΤΣ_ΕΣ2	Όχι
Ειδικός στόχος 3 του ΤΣ	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Τομέας 1β_ΤΣ_ΕΣ3	Ναι
Ειδικός στόχος 4 του ΤΣ	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	Τομέας 1β_ΤΣ_ΕΣ4	Ναι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Κεφάλαιο 4

Φυσικοί πόροι

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	4.1.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	4.2.-4.5.
Η ΚΓΠ	4.6.-4.58.
Σκοπός και λειτουργία της ΚΓΠ	4.6.-4.11.
Πληροφορίες που δημοσιεύονται σχετικά με τις επιδόσεις	4.12.-4.15.
Αξιολόγηση των επιδόσεων της ΚΓΠ βάσει των δημοσιευόμενων πληροφοριών	4.16.-4.58.
Γενικά σχόλια	4.16.-4.22.
Η ΚΓΠ διέπεται από μια λογική περιορισμένης παρέμβασης	4.18.
Οι περισσότεροι δείκτες της ΚΓΠ μετρούν μάλλον εκροές παρά αποτελέσματα	4.19.-4.21.
Οι μελέτες προς υποστήριξη της αξιολόγησης δεν καλύπτουν το ζήτημα της οικονομίας στις δαπάνες της ΚΓΠ	4.22.
Βιώσιμη παραγωγή τροφίμων	4.23.-4.36.
Οι άμεσες ενισχύσεις μειώνουν τη μεταβλητότητα των εισοδημάτων, αλλά σε μεγάλο βαθμό δεν είναι στοχευμένες	4.25.-4.32.
Οι παρεμβάσεις στην αγορά συνέβαλαν στη σταθεροποίηση των αγορών, αλλά όχι με αποδοτικό τρόπο σε κάθε περίπτωση	4.33.-4.34.
Η χρήση των εργαλείων διαχείρισης κινδύνου είναι χαμηλή	4.35.
Λίγες οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης που στηρίζουν τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων	4.36.
Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα	4.37.-4.48.
Η ΚΓΠ έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων, αλλά δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας	4.39.-4.43.
Διαπιστώνεται ότι, λόγω του σχεδιασμού τους, τα μέτρα της ΚΓΠ έχουν χαμηλό αντίκτυπο στην αντιμετώπιση των κλιματικών αναγκών	4.44.-4.48.
Ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη	4.49.-4.57.

Η ΚΓΠ δημιουργεί λίγες θέσεις εργασίας στις αγροτικές περιοχές και η στήριξη των νέων γεωργών απαιτεί συντονισμό των ενωσιακών και εθνικών μέτρων 4.52.-4.54.

Δεν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα των επενδυτικών μέτρων 4.55.-4.57.

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από τη σκοπιά των επιδόσεων 4.58.

Συμπεράσματα 4.59.-4.64.

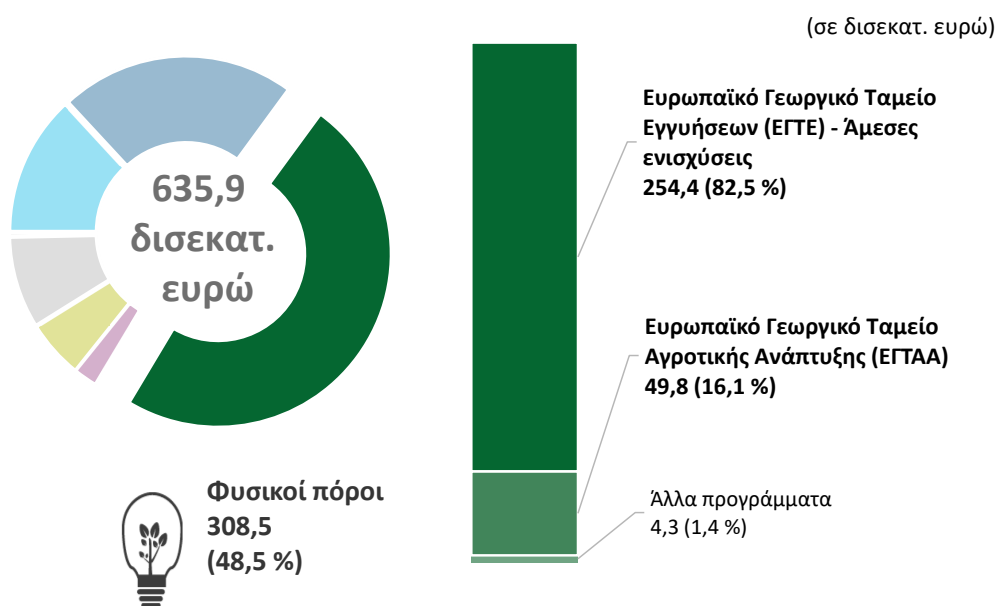
Παραρτήματα

Παράρτημα 4.1 Στόχοι του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ

Εισαγωγή

4.1. Ο τομέας 2 του ΠΔΠ καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις πολιτικές για τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων, τη χρηματοδότηση της *Κοινής Γεωργικής Πολιτικής* (ΚΓΠ), την Κοινή Αλιευτική Πολιτική και τη δράση για το περιβάλλον και το κλίμα. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα αυτού ανέρχονται, για την περίοδο 2014-2020, σε 420,0 δισεκατομμύρια ευρώ (σε τρέχουσες τιμές), εκ των οποίων 308,5 δισεκατομμύρια ευρώ μεταφέρθηκαν στα κράτη μέλη έως το τέλος του 2019 (βλέπε [γράφημα 4.1](#)).

Τομέας 4.1 του ΠΔΠ – Φυσικοί πόροι: πληρωμές της περιόδου 2014-2019 βάσει των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, ως ποσοστό των πληρωμών του ΠΔΠ σε όλους τους τομείς, και κατανομή ανά ταμείο

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

4.2. Στο **προσάρτημα** περιγράφεται η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου.

4.3. Το παρόν κεφάλαιο επικεντρώνεται στις δαπάνες της ΚΓΠ, οι οποίες διοχετεύονται μέσω του *Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων* (ΕΓΤΕ, που συνήθως χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ σε ποσοστό 100 %) και του *Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης* (ΕΓΤΑΑ, το οποίο συνήθως περιλαμβάνει συγχρηματοδότηση από τα κράτη μέλη). Η ΚΓΠ αντιστοιχεί στο 98,6 % του συνολικού ποσού που έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό για την περίοδο 2014-2020 στο πλαίσιο του τομέα 2 του ΠΔΠ.

4.4. Στο **παράρτημα 4.1** παρατίθενται οι στόχοι του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ και επισημαίνονται εκείνοι που επιλέξαμε για την εξέταση των στοιχείων σχετικά με τις *επιδόσεις*. Καλύπτουμε τους τρεις γενικούς στόχους της ΚΓΠ, πέντε ειδικούς στόχους του ΕΓΤΕ και πέντε ειδικούς στόχους του ΕΓΤΑΑ. Επιλέξαμε τους ειδικούς στόχους που συνδέονται με το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών της ΚΓΠ.

4.5. Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε επισκόπηση των πληροφοριών της Επιτροπής, η οποία συμπληρώθηκε, κατά περίπτωση, με διαπιστώσεις από τις δικές μας εκθέσεις ελέγχου και επισκοπήσεις. Στο κείμενο υπάρχει πάντοτε αναφορά της πηγής των πληροφοριών μας.

Η ΚΓΠ

Σκοπός και λειτουργία της ΚΓΠ

4.6. Η ΚΓΠ θεσπίστηκε το 1962. Έκτοτε, έχει μεταρρυθμιστεί αρκετές φορές. Η μεταρρύθμιση του 1992 μετατόπισε το επίκεντρό της από τη στήριξη της αγοράς στις άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς. Η μεταρρύθμιση του 2003 εισήγαγε την «αποσύνδεση», ένα μέτρο που αποσκοπεί στην εξάλειψη της σχέσης μεταξύ *άμεσων ενισχύσεων* και παραγωγής.

4.7. Οι δαπάνες της ΚΓΠ εμπίπτουν σε τρεις ευρείες κατηγορίες:

- άμεσες ενισχύσεις προς τους γεωργούς, οι οποίες βασίζονται κυρίως στην έκταση της γεωργικής γης που έχουν στη διάθεσή τους οι γεωργοί και χρηματοδοτούνται πλήρως από τον προϋπολογισμό της ΕΕ·
- *μέτρα στήριξης των γεωργικών αγορών*, τα περισσότερα από τα οποία χρηματοδοτούνται πλήρως από τον προϋπολογισμό της ΕΕ·
- *προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης* των κρατών μελών, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ σε ποσοστό από 20 % έως 100 %, ανάλογα με τα μέτρα και τις περιφέρειες.

4.8. Η Επιτροπή και, συγκεκριμένα, η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI) επιμερίζεται με τα κράτη μέλη την ευθύνη για τη διαχείριση της ΚΓΠ.

4.9. Οι Συνθήκες καθορίζουν στόχους πολιτικής υψηλού επιπέδου για την ΚΓΠ. Οι στόχοι αυτοί έχουν μεταφραστεί στο παράγωγο δίκαιο¹ σε τρεις γενικούς στόχους:

- α) βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, με έμφαση στο γεωργικό εισόδημα, στη γεωργική παραγωγικότητα και στη σταθερότητα των τιμών·
- β) βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα, με έμφαση στις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, στη βιοποικιλότητα, στο έδαφος και στα ύδατα·

---

¹ Άρθρο 110, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.

- γ) ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη, με έμφαση στην αγροτική απασχόληση, την οικονομική ανάπτυξη και τη φτώχεια στις αγροτικές περιοχές.

4.10. Η Επιτροπή εντοπίζει τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ των γενικών στόχων και των παρεμβάσεων της ΚΓΠ²:

- ο οι *άμεσες ενισχύσεις*, η αγροτική ανάπτυξη και τα μέτρα στήριξης των αγορών πρέπει να συμβάλλουν στον στόχο της «βιώσιμης παραγωγής τροφίμων»·
- ο η *πολλαπλή συμμόρφωση*, οι ενισχύσεις *οικολογικού προσανατολισμού* και ορισμένα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης πρέπει να συμβάλλουν στον στόχο της «βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και της δράσης για το κλίμα»·
- ο διάφορα μέτρα, όπως η ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων, η τοπική ανάπτυξη και η στήριξη για την ανάπτυξη βασικών υπηρεσιών και τεχνολογιών επικοινωνίας στις αγροτικές περιοχές πρέπει να συμβάλλουν στον στόχο της «ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης».

4.11. Το 2017, η Επιτροπή παρουσίασε μια περιορισμένη *λογική παρέμβασης* για καθεμία από τις κύριες κατηγορίες δαπανών της ΚΓΠ για την περίοδο 2014-2020, στην οποία παρουσιάζονται οι σχέσεις μεταξύ των καθεστώτων ενισχύσεων και των γενικών στόχων (βλέπε επίσης σημείο **4.18** και *γράφημα 4.4*).

Πληροφορίες που δημοσιεύονται σχετικά με τις επιδόσεις

4.12. Υπάρχουν δύο βασικά σύνολα δεικτών που προορίζονται για την παρακολούθηση των επιδόσεων της ΚΓΠ και τα οποία βασίζονται κατά κύριο λόγο στις εκθέσεις των κρατών μελών και στα στοιχεία που συλλέγει η Eurostat.

- ο Το «κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης» (ΚΠΠΑ)³ περιλαμβάνει 210 δείκτες: 45 δείκτες πλαισίου, 84 δείκτες εκροής, 41 δείκτες αποτελέσματος, 24 δείκτες τιμής-στόχου και 16 δείκτες αντικτύπου.

² ΓΔ AGRI, 2017, «Technical Handbook on the Monitoring and Evaluation Framework of the Common Agricultural Policy 2014-2020», σ. 13-14.

³ Οι δείκτες του ΚΠΠΑ καθορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 834/2014 της Επιτροπής, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 110 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.

- ο Οι *προγραμματικές δηλώσεις* της ΚΓΠ περιλαμβάνουν 63 δείκτες, οι οποίοι προέρχονται κυρίως από το ΚΠΠΑ. Έξι προορίζονται για τη μέτρηση του αντικτύπου που σχετίζεται με τους τρεις γενικούς στόχους. Οι υπόλοιποι είναι δείκτες εκροής/*εισροής*, αποτελέσματος και αντικτύπου που σχετίζονται με τους ειδικούς στόχους.

4.13. Η Επιτροπή παρουσιάζει σε ετήσια βάση στοιχεία σχετικά με τις επιδόσεις μέσω της *ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* (ΕΕΔΕ), καθώς και των προγραμματικών δηλώσεων, και η ΓΔ AGRI παρέχει ορισμένες σχετικές πληροφορίες στην *ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων* της (ΕΕΔ) (βλέπε σημείο 1.3). Τον Δεκέμβριο του 2018, η Επιτροπή εξέδωσε μια πρώτη έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις της ΚΓΠ⁴. Η έκθεση, η οποία βασιζόταν σε δείκτες, αξιολογήσεις και άλλες πηγές, κάλυπτε τους τρεις γενικούς στόχους της ΚΓΠ για την περίοδο 2014-2017. Ωστόσο, λόγω της καθυστερημένης έναρξης εφαρμογής της ΚΓΠ την περίοδο 2014-2020, η έκθεση παρείχε περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις της πολιτικής. Η Επιτροπή οφείλει να καταρτίσει μια δεύτερη σχετική έκθεση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021⁵, ημερομηνία κατά την οποία θα έχει ήδη εγκριθεί το νομικό πλαίσιο για την ΚΓΠ μετά το 2020.

4.14. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη υποχρεούνται επίσης να διενεργούν εκ των προτέρων, ενδιάμεσες και *εκ των υστέρων αξιολογήσεις* του ΕΓΤΑΑ⁶. Η Επιτροπή δημοσίευσε το 2016 συνοπτική έκθεση των εκ των προτέρων αξιολογήσεων των εθνικών και περιφερειακών *προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης* (ΠΑΑ) για την περίοδο 2014-2020. Τον Ιούλιο του 2020, μετά την υποβολή των νομοθετικών προτάσεων της για την ΚΓΠ μετά το 2020, δημοσίευσε συνοπτική έκθεση των εκ των υστέρων αξιολογήσεων της περιόδου 2007-2013. Αναλόγως της διάρκειας της μεταβατικής περιόδου, η Επιτροπή οφείλει να καταρτίσει συνοπτική έκθεση με τα κύρια συμπεράσματα των εκ των υστέρων αξιολογήσεων του ΕΓΤΑΑ για την περίοδο 2014-2020 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2026 ή τον Δεκέμβριο του 2027. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να έχει ήδη υποβάλει μέχρι τότε τις προτάσεις της για την περίοδο μετά το 2027. Επιπλέον, η Επιτροπή μπορεί να διενεργεί αξιολογήσεις ανά

⁴ COM(2018) 790 final.

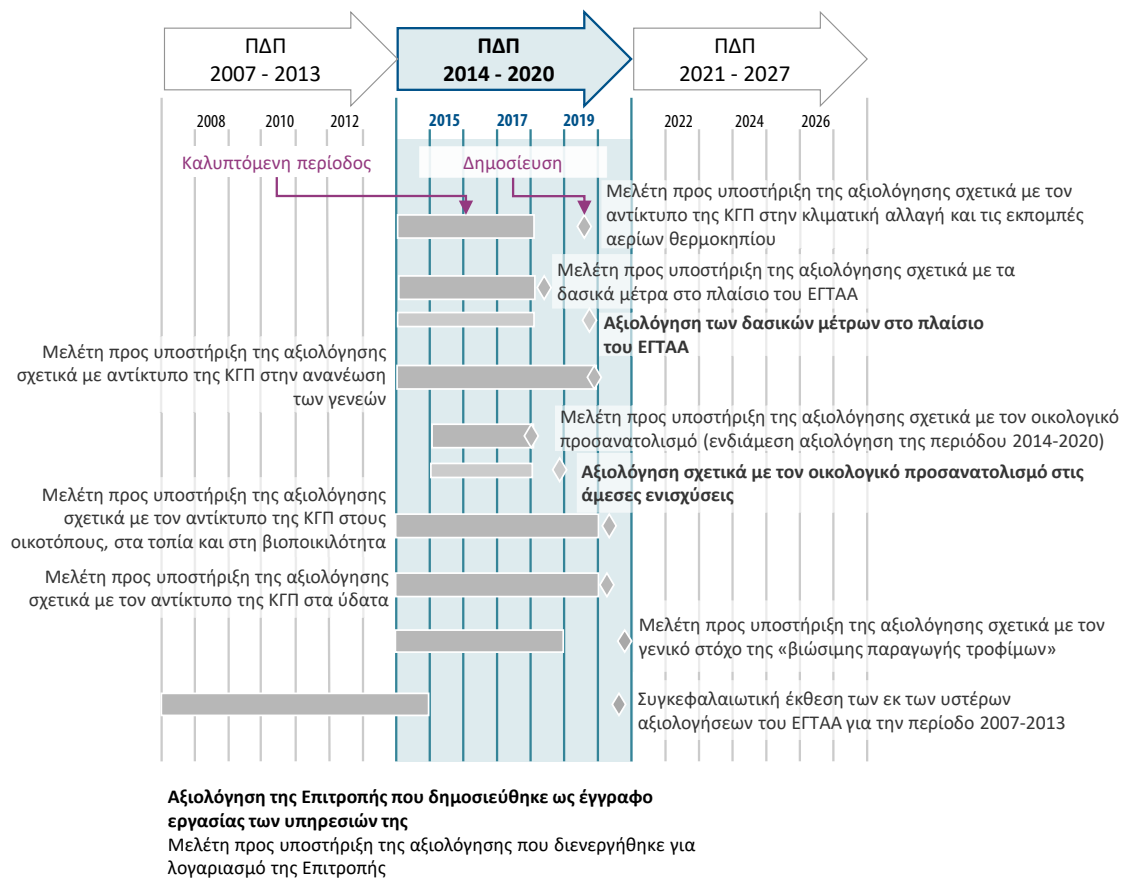
⁵ Άρθρο 110 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, άρθρο 55 (εκ των προτέρων αξιολογήσεις), άρθρο 56 (αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού) και άρθρο 57 (εκ των υστέρων αξιολογήσεις).

πάσα στιγμή⁷. Η αξιολόγηση μπορεί να παράσχει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις και τον αντίκτυπο της πολιτικής απ' ό,τι μόνον οι δείκτες.

4.15. Η Επιτροπή (ΓΔ AGRI) υπογράφει συμβάσεις με εξωτερικούς αξιολογητές για την εκπόνηση μελετών προς υποστήριξη της αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα αυτών των μελετών ενσωματώνονται στα έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, τα οποία αναφέρονται ως αξιολογήσεις. Η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει διάφορες μελέτες και αξιολογήσεις σχετικά με την ΚΓΠ. Στο [γράφημα 4.2](#) παρουσιάζονται οι κύριες εκθέσεις που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο.

Γράφημα 4.2 – Χρονοδιάγραμμα των κύριων αξιολογήσεων και καλυπτόμενες περίοδοι

Πηγή: ΕΕΣ.

⁷ Άρθρο 110 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.

Αξιολόγηση των επιδόσεων της ΚΓΠ βάσει των δημοσιευόμενων πληροφοριών

Γενικά σχόλια

4.16. Στο [γράφημα 4.3](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών της ΚΓΠ που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις. Λεπτομερέστερες επισκοπήσεις ανά ειδικό στόχο παρουσιάζονται στο [γράφημα 4.5](#), το [γράφημα 4.8](#) και το [γράφημα 4.10](#). Στο σημείο 1.24 εξετάζουμε ορισμένους γενικούς περιορισμούς⁸ που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα ο εν λόγω δείκτης να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη αν, και πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους της ΚΓΠ, ούτε αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι ο ενδεδειγμένος. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων της ΚΓΠ. Επίσης, δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των στοιχείων στα οποία βασίζεται η εκτίμηση, σχετική ανάλυση ωστόσο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 1 (βλέπε σημεία 1.13-1.23). Διαπιστώσαμε τις ακόλουθες αδυναμίες στο σύνολο των δεικτών επιδόσεων:

- Οι περισσότεροι δείκτες αφορούν εισροές ή εκροές (βλέπε σημεία [4.19](#) και [4.42](#)), όπως έχει διαπιστώσει και η Παγκόσμια Τράπεζα⁹. Οι εν λόγω δείκτες καταδεικνύουν το επίπεδο *απορρόφησης* των κονδυλίων της ΕΕ και όχι τα αποτελέσματα ή τον αντίκτυπο της πολιτικής.
- Οι δείκτες αντικτύπου βασίζονται σε γενικές μακροοικονομικές μεταβλητές, κατ' εφαρμογή των οποίων τα αποτελέσματα της ΚΓΠ μπορεί να είναι ασαφή και δύσκολο να μετρηθούν (βλέπε σημεία [4.17](#), [4.24](#) και [4.51](#)).
- 14 δείκτες δεν διαθέτουν συγκεκριμένη ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχο και, ως εκ τούτου, υποδεικνύουν μόνο τάσεις (βλέπε σημείο [4.20](#)).

⁸ Βλέπε επίσης σημεία 3.21-3.35 της ετήσιας έκθεσης για το 2018, στα οποία εξετάσαμε τους δείκτες επιδόσεων για το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ.

⁹ Παγκόσμια Τράπεζα, 2017, «Thinking CAP: supporting agricultural jobs and incomes in the EU», σ. 13.

- Επτά δείκτες δεν αφορούν τις επιδόσεις της ΚΓΠ, αλλά τη διασφάλιση της κανονικότητας των δαπανών, την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού σχετικά με την ΚΓΠ και τη στήριξη των πληροφοριών πολιτικής στο πλαίσιο της ΓΔ AGRI.

Γράφημα 4.3 – Επισκόπηση όλων των δεικτών της ΚΓΠ στις προγραμματικές δηλώσεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες της ΚΓΠ σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

	εισορής και εκροής	Δείκτες επακόλουθου προγράμματος	
		αποτελέσματος	αντικτύπου
Γενικός στόχος 1 – «Βιώσιμη παραγωγή τροφίμων»			
Γενικός στόχος 2 – «Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα»			
Γενικός στόχος 3 – «Ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη»			
Οριζόντια θέματα πολιτικής			
Διασφάλιση, ευαισθητοποίηση και υποστήριξη των πληροφοριών			

Οι δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων τους;

	ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ
Δείκτες με ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			
Δείκτες με μη ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			

Σημ.: Για την ανάλυσή μας βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Η ως άνω απεικόνιση του κατά πόσον συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την από μέρους μας εκτίμηση της πιθανότητας που έχει ο δείκτης αυτός να επιτύχει συγκεκριμένη τιμή-στόχο. Ένας δείκτης, ωστόσο, μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος – και η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να μην φαίνεται ως αρκετά φιλόδοξη. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι και το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Βλέπε επίσης **προσάρτημα** (σημείο 18).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

4.17. Οι πληροφορίες που περιέχει η ΕΕΔΕ ευθυγραμμίζονται με τα υποκείμενα στοιχεία στις προγραμματικές δηλώσεις. Ωστόσο, η ΕΕΔΕ, εστιάζοντας στις εκροές των δαπανών και παρουσιάζοντας μακροοικονομικά στοιχεία χωρίς να προσδιορίζει τη συνεισφορά της ΚΓΠ, παρουσιάζει μια υπερβολικά αισιόδοξη εικόνα των επιτευγμάτων (βλέπε [πλαίσιο 4.1](#)). Δεν εξετάζει την αποδοτικότητα των δαπανών. Η Επιτροπή επισήμανε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την επίτευξη των στόχων πολιτικής.

Πλαίσιο 4.1

Παραδείγματα υπερβολικά αισιόδοξων στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις στην ΕΕΔΕ

Η Επιτροπή αναφέρει ότι άνω του 85 % των τιμών-στόχου που σχετίζονται με τις δράσεις για το κλίμα στον γεωργικό τομέα έχουν ήδη επιτευχθεί στο πλαίσιο της διαχείρισης της βιοποικιλότητας, του εδάφους και των υδάτων¹⁰. Οι εν λόγω τιμές-στόχος συνδέονται με τις περιοχές που υπάγονται σε συγκεκριμένα μέτρα του ΕΓΤΑΑ, δηλαδή με τις εκροές. Δεν αποδεικνύουν κατά πόσον οι ενισχύσεις επηρέασαν την κατάσταση των υποστηριζόμενων περιοχών.

Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το ΕΓΤΑΑ συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη. Παραδείγματος χάριν, η ευρυζωνική πρόσβαση στις αγροτικές περιοχές έχει βελτιωθεί σημαντικά (το 2019, το 59 % των νοικοκυριών είχε πρόσβαση επόμενης γενιάς)¹¹. Η ΕΕΔΕ δεν περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ στο συγκεκριμένο αριθμητικό στοιχείο.

Η ΚΓΠ διέπεται από μια λογική περιορισμένης παρέμβασης

4.18. Η Επιτροπή έχει καθορίσει μια λογική περιορισμένης παρέμβασης για τις άμεσες ενισχύσεις, τα μέτρα στήριξης της αγοράς και την αγροτική ανάπτυξη¹². Η λογική παρέμβασης της Επιτροπής συνδέει τους στόχους, τα μέτρα και τους δείκτες εκροής της ΚΓΠ, αλλά δεν προσδιορίζει τις ανάγκες, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα ή τις τιμές-στόχο. Η λογική παρέμβασης της Επιτροπής για τις άμεσες ενισχύσεις (βλέπε [γράφημα 4.4](#)) δεν καθορίζει το επίπεδο εισοδήματος που επιδιώκει να εξασφαλίσει η ΚΓΠ για τους γεωργούς. Όσον αφορά το ΕΓΤΑΑ, ο κανονισμός απαιτεί από τα κράτη

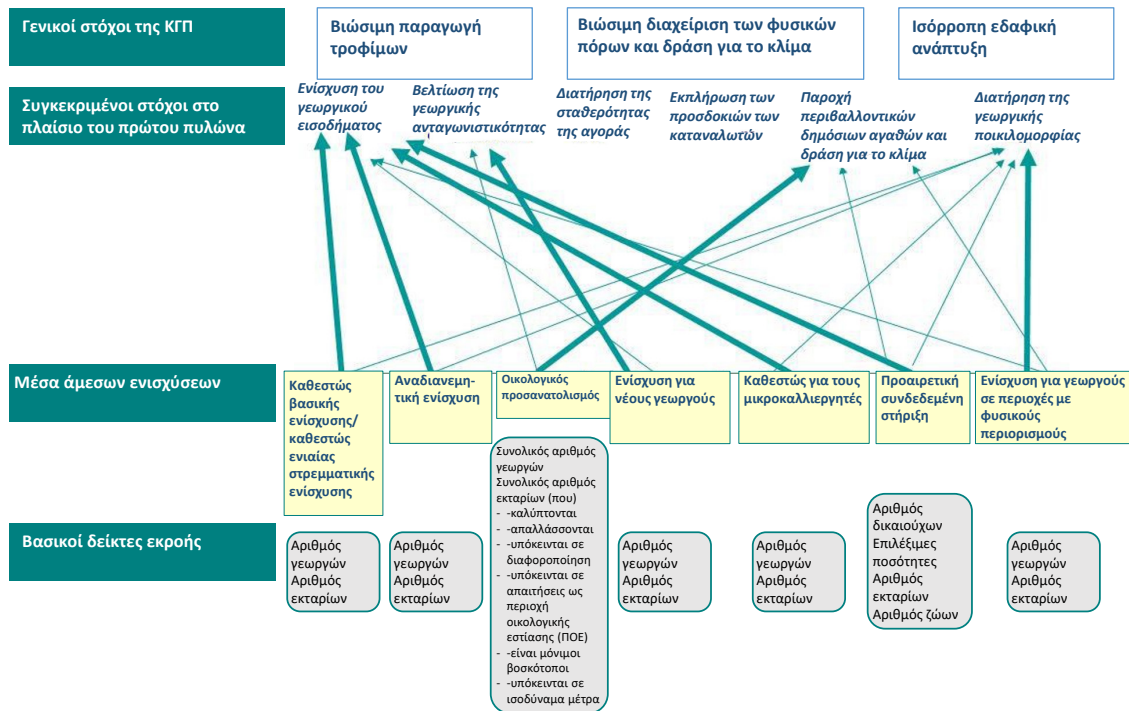
¹⁰ ΕΕΔΕ του 2019, σ. 27.

¹¹ ΕΕΔΕ του 2019, σ. 29.

¹² ΓΔ AGRI, 2017, «Technical Handbook on the Monitoring and Evaluation Framework of the Common Agricultural Policy 2014-2020», σ. 13-14.

μέλη να καταδεικνύουν τη σχέση μεταξύ των αναγκών και των μέτρων των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης (ΠΑΑ)¹³, καθώς και να θέτουν τιμές-στόχο για τους δείκτες αποτελέσματος που ορίζουν.

Γράφημα 4.4 – Λογική παρέμβασης της Επιτροπής για τις άμεσες ενισχύσεις

Πηγή: ΓΔ AGRI, 2017, «Technical Handbook on the Monitoring and Evaluation Framework of the Common Agricultural Policy 2014-2020», σ. 13.

Οι περισσότεροι δείκτες της ΚΓΠ μετρούν μάλλον εκροές παρά αποτελέσματα

4.19. Όπως φαίνεται στο [γράφημα 4.3](#), οι περισσότεροι δείκτες των προγραμματικών δηλώσεων μετρούν εκροές. Οι δείκτες εκροής συνδέονται άμεσα με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, αλλά παρέχουν ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων πολιτικής. Αρκετοί δείκτες των προγραμματικών δηλώσεων περιγράφουν επίσης το οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί η ΚΓΠ, κάτι που θεωρούμε θετικό. Συνολικά, ωστόσο, οι δείκτες συχνά δεν παρακολουθούν τα συγκεκριμένα αποτελέσματα των παρεμβάσεων της ΚΓΠ. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι επιδόσεις της εν λόγω πολιτικής μπορούν να παρατηρηθούν με σχετικά αξιόπιστο τρόπο σε επίπεδο εκροών, ενώ η επίδραση εξωγενών παραγόντων καθίσταται σημαντικότερη, όταν επιδιώκεται η μέτρηση των

¹³ Άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.

αποτελεσμάτων και ιδίως του αντικτύπου¹⁴. Χωρίς την ύπαρξη ανεπτυγμένης λογικής παρέμβασης και επαρκών δεικτών αποτελέσματος από την αρχή, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι η ΚΓΠ επιτυγχάνει τους στόχους της μέχρις ότου διενεργήσει τις αξιολογήσεις της.

4.20. Οι τιμές-στόχος για τους γενικούς στόχους της ΚΓΠ και οι περισσότεροι ειδικοί στόχοι του ΕΓΤΕ εκφράζονται ως επιθυμητές τάσεις (π.χ. «αύξηση» του γεωργικού εισοδήματος συντελεστών παραγωγής ή «μείωση» των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τη γεωργία). Πολλοί είναι οι εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα και η Επιτροπή δεν εντοπίζει πάντοτε την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της ΚΓΠ και της εκάστοτε μεταβλητής. Οι τιμές-στόχος που εκφράζονται μόνο ως κατευθύνσεις και όχι ως ποσοτικοποιημένες τιμές καθιστούν αδύνατο τον προσδιορισμό οροσήμων.

4.21. Δεδομένου ότι οι περισσότεροι δείκτες του ΚΠΠΑ που δεν περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις είναι δείκτες εκροής, δεν παρέχουν σημαντικές πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις για την επίτευξη των στόχων πολιτικής. Το 2016, η Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου της Επιτροπής εξέτασε το ΚΠΠΑ και διαπίστωσε σοβαρές αδυναμίες «ως προς τον καθορισμό στόχων, το σύνολο δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν και τη συλλογή δεδομένων, οι οποίες ενδέχεται να υπονομεύουν την ικανότητα της ΓΔ AGRI να παρακολουθεί, να αξιολογεί και να υποβάλλει στοιχεία όσον αφορά τις επιδόσεις της κοινής γεωργικής πολιτικής για την περίοδο 2014-2020»¹⁵ (βλέπε επίσης σημείο 1.18). Οι μελέτες προς υποστήριξη της αξιολόγησης επισημαίνουν συχνά ότι η έλλειψη δεδομένων παρακολούθησης (σχετικά με τα μέτρα) αποτελεί περιορισμό κατά την ανάλυση του αντικτύπου. Οι ειδικές εκθέσεις μας¹⁶ και η ετήσια έκθεσή μας για το 2018 επισήμαναν επίσης τους περιορισμούς των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις οι οποίες συλλέγονται μέσω των δεικτών του ΚΠΠΑ. Η Επιτροπή αναθεώρησε τόσο τους δείκτες όσο και τους στόχους στις προτάσεις της για την ΚΓΠ μετά το 2020 και αναγνώρισε την ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξης των δεικτών¹⁷.

---

¹⁴ COM(2018) 790 final.

¹⁵ COM(2017) 497 final, σ. 8.

¹⁶ Βλέπε ειδικές εκθέσεις 1/2016 (περί μέτρησης των επιδόσεων σε σχέση με τα εισοδήματα των γεωργών), σημείο 92, 10/2017 (περί νέων γεωργών), σημεία 70-71, 13/2020 (περί της βιοποικιλότητας σε γεωργικές εκτάσεις), σημεία 49, 59, 71 και 81.

¹⁷ Γνώμη 7/2018 του ΕΕΣ, σημεία 68-71.

Οι μελέτες προς υποστήριξη της αξιολόγησης δεν καλύπτουν το ζήτημα της οικονομίας στις δαπάνες της ΚΓΠ

4.22. Οι μελέτες προς υποστήριξη της αξιολόγησης που εξετάσαμε δεν κάλυπταν ζητήματα σχετικά με την οικονομία στο πλαίσιο των παρεμβάσεων. Εξετάσαμε τα ζητήματα αυτά στις εκθέσεις μας. Παραδείγματος χάριν, εντοπίσαμε περιπτώσεις στις οποίες οι δικαιούχοι έλαβαν υπεραντιστάθμιση (π.χ. οικολογικός προσανατολισμός¹⁸ και ορισμένα μέτρα της αγοράς σχετικά με τα οπωροκηπευτικά¹⁹).

Βιώσιμη παραγωγή τροφίμων

4.23. Στο [γράφημα 4.5](#) παρουσιάζεται επισκόπηση της επιλογής των δεικτών από τις προγραμματικές δηλώσεις που συνδέονται με τον γενικό στόχο 1 (βιώσιμη παραγωγή τροφίμων).

---

¹⁸ Ειδική έκθεση 21/2017 (περί οικολογικού προσανατολισμού), σημεία 24-25.

¹⁹ Ειδική έκθεση 23/2019 (περί σταθεροποίησης του εισοδήματος των γεωργών), σημείο 84.

Πολλοί άλλοι παράγοντες επηρεάζουν το εισόδημα, την παραγωγικότητα και τις τιμές. Παραδείγματος χάριν, το γεωργικό εισόδημα συντελεστών παραγωγής αυξήθηκε λόγω της αύξησης της παραγωγικότητας και της μείωσης του εργατικού δυναμικού που χρησιμοποιείται στον γεωργικό τομέα. Ομοίως, οι συνθήκες της αγοράς και οι διακυμάνσεις των τιμών των γεωργικών προϊόντων επηρεάζουν τα επίπεδα εισοδήματος²⁰. Οι τέσσερις δείκτες εκροής που σχετίζονται με τους ειδικούς στόχους 2 και 3 του ΕΓΤΑΑ δείχνουν το ποσοστό των εκμεταλλεύσεων που έλαβαν στήριξη, αλλά δεν αξιολογούν το αποτέλεσμα αυτής της στήριξης.

Οι άμεσες ενισχύσεις μειώνουν τη μεταβλητότητα των εισοδημάτων, αλλά σε μεγάλο βαθμό δεν είναι στοχευμένες

4.25. Οι άμεσες ενισχύσεις αντιπροσωπεύουν περίπου το 70 % των δαπανών της ΚΓΠ. Μια μελέτη υποστήριξης της αξιολόγησης δείχνει ότι, με βάση τα στοιχεία της περιόδου 2010-2015, οι άμεσες ενισχύσεις έχουν μειώσει τη μεταβλητότητα του γεωργικού εισοδήματος κατά περίπου 30 %²¹.

4.26. Ο ειδικός στόχος του ΕΓΤΕ «για τη διατήρηση της σταθερότητας του εισοδήματος των γεωργών με την παροχή άμεσης εισοδηματικής στήριξης» διαθέτει έναν μόνο δείκτη: «μερίδιο άμεσης στήριξης στο γεωργικό επιχειρηματικό εισόδημα». Το 2017, η τιμή αυτού του δείκτη κυμάνθηκε από 8 % στις Κάτω Χώρες έως 50 % στη Σλοβακία. Η τιμή-στόχος είναι να διατηρηθεί η αναλογία σταθερή. Ωστόσο, αυτό δεν συνάδει με τον στόχο πολιτικής για αύξηση του ατομικού εισοδήματος των ατόμων που απασχολούνται στη γεωργία, περιορίζοντας παράλληλα την ανάγκη άμεσης στήριξης.

---

²⁰ «Evaluation study of the impact of the CAP measures towards the general objective «viable food production'», 2020, σ. 33-34 και 53-54.

²¹ Όπ. π. σ. 49-50.

4.27. Στην ΕΕΔΕ του 2019, η Επιτροπή υποστήριξε ότι το εισόδημα των γεωργών υστερούσε σε σχέση με τους μισθούς στο σύνολο της οικονομίας. Η Επιτροπή ανέφερε ότι, το 2017, το μέσο εισόδημα στον γεωργικό τομέα ανερχόταν περίπου στο 46,5 % του μέσου μισθού στην οικονομία της ΕΕ των 28²². Η Επιτροπή αξιολογεί εμμέσως το γεωργικό εισόδημα μέσω του επιχειρηματικού εισοδήματος ανά μονάδα οικογενειακής εργασίας. Ωστόσο, το εν λόγω αριθμητικό στοιχείο δεν λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά δημογραφικά χαρακτηριστικά των δύο πληθυσμών (πολλοί γεωργοί βρίσκονται σε ηλικία συνταξιοδότησης) ή το μη γεωργικό εισόδημα των γεωργικών νοικοκυριών. Το διαθέσιμο εισόδημα, λαμβάνοντας επίσης υπόψη το μη γεωργικό εισόδημα, αποτελεί βασικό στοιχείο για την αξιολόγηση του βιοτικού επιπέδου των γεωργών²³.

4.28. Το 2016, συστήσαμε²⁴ στην Επιτροπή «να αναπτύξει ένα περισσότερο ολοκληρωμένο στατιστικό πλαίσιο που θα παρέχει πληροφορίες για το διαθέσιμο εισόδημα των γεωργικών νοικοκυριών και θα αποτυπώνει καλύτερα το βιοτικό επίπεδο των γεωργών» και «να βελτιώσει το πλαίσιο για τη σύγκριση των εισοδημάτων των γεωργών με τα εισοδήματα σε άλλους τομείς της οικονομίας». Η Επιτροπή έχει προτείνει τέσσερις δείκτες για το γεωργικό εισόδημα για την ΚΓΠ μετά το 2020, αλλά δεν σχεδιάζει να συλλέξει δεδομένα σχετικά με το διαθέσιμο εισόδημα.

4.29. Σύμφωνα με τη Eurostat, το 2016 τα δύο τρίτα περίπου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ ήταν μικρότερα από 5 εκτάρια. Δεδομένου ότι οι άμεσες ενισχύσεις συνδέονται με την έκταση της γεωργικής γης, περίπου το 80 % της στήριξης διοχετεύεται στο 20 % περίπου των δικαιούχων. Πράγματι, άνω του 30 % των πληρωμών διοχετεύεται στο 2 % των δικαιούχων, καθένας από τους οποίους λαμβάνει άμεσες ενισχύσεις άνω των 50 000 ευρώ (βλέπε [γράφημα 4.6](#)). Διάφοροι

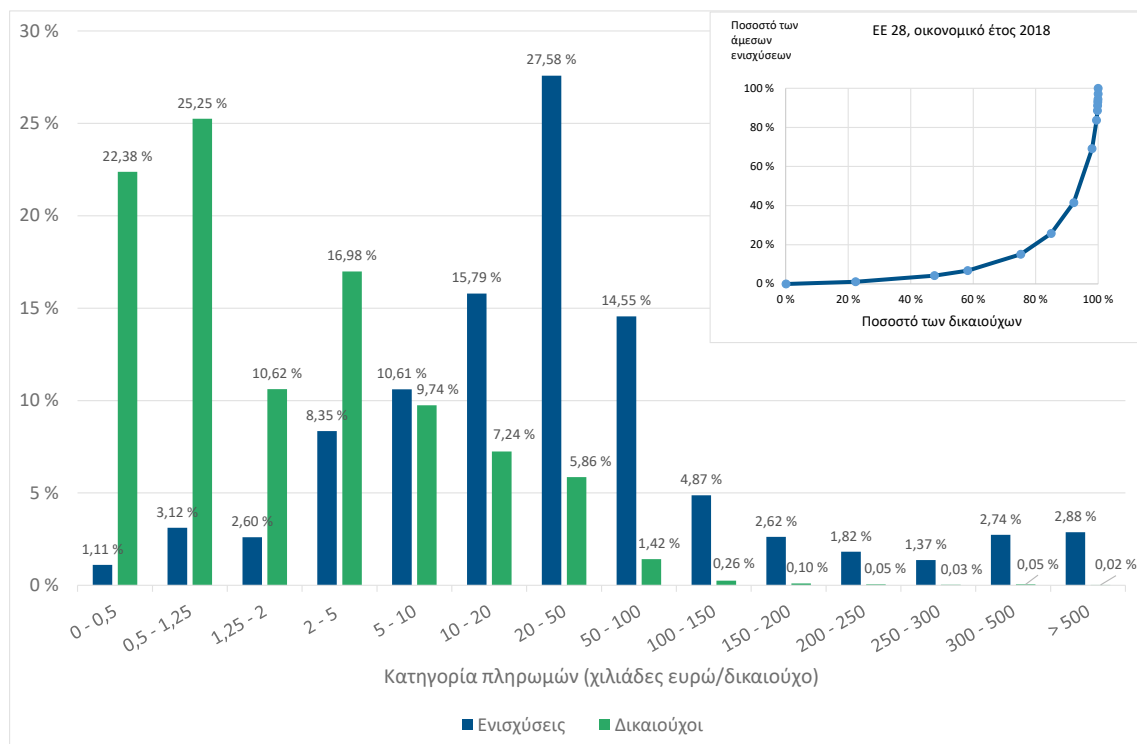
²² «CAP SPECIFIC OBJECTIVES ...explained – Brief No 1», σ. 2-3.

²³ Ειδική έκθεση 01/2016, με τίτλο «Έχει σχεδιαστεί σωστά και βασίζεται σε ορθά δεδομένα το σύστημα της Επιτροπής για τη μέτρηση των επιδόσεων σε σχέση με τα εισοδήματα των γεωργών;», σημείο 26.

²⁴ Ειδική έκθεση 01/2016, με τίτλο «Έχει σχεδιαστεί σωστά και βασίζεται σε ορθά δεδομένα το σύστημα της Επιτροπής για τη μέτρηση των επιδόσεων σε σχέση με τα εισοδήματα των γεωργών;», σύσταση 1.

αναδιανεμητικοί μηχανισμοί (π.χ. επιβολή ανώτατου ορίου και αναδιανεμητικές ενισχύσεις) είχαν μόνο οριακή επίδραση²⁵.

Γράφημα 4.6 – Κατανομή των άμεσων ενισχύσεων ανά κατηγορία πληρωμών και ανά μερίδιο δικαιούχων, Ευρωπαϊκή Ένωση (2018)

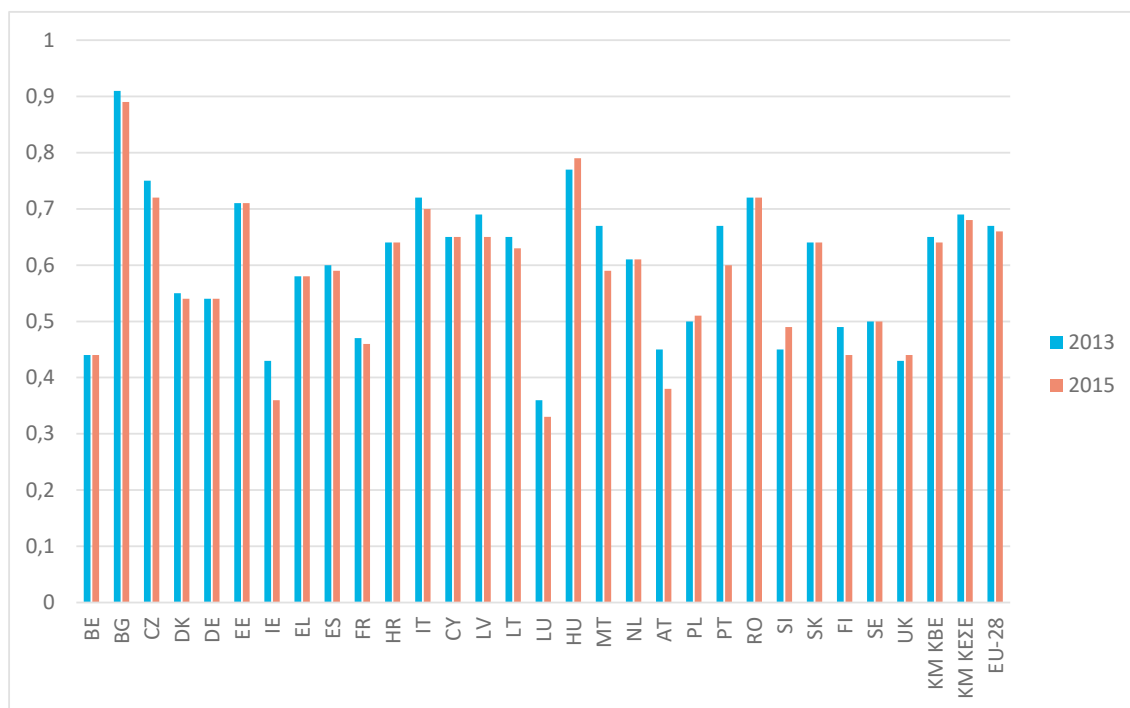
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

4.30. Η μελέτη προς υποστήριξη της αξιολόγησης εξετάζει επίσης τη δίκαιη κατανομή της άμεσης στήριξης²⁶. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, με βάση τους *συντελεστές Gini*, η συγκέντρωση της άμεσης στήριξης (άμεσες ενισχύσεις) παρουσίασε μικρή μεταβολή μεταξύ του 2013 και του 2015 (βλέπε [γράφημα 4.7](#)).

²⁵ Επισκόπηση 02/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Το μέλλον της ΚΓΠ» (ενημερωτικό έγγραφο), σ. 16, και ειδική έκθεση 10/2018, με τίτλο «Καθεστώς βασικής ενίσχυσης για τους γεωργούς», σημεία 49-63.

²⁶ «Evaluation study of the impact of the CAP measures towards the general objective «viable food production'», 2020, σ. 108-122.

Γράφημα 4.7 – Συντελεστές Gini στη συγκέντρωση των άμεσων ενισχύσεων, 2013 και 2015

Σημ.: Το 0 αντιστοιχεί στην τέλεια ισότητα και το 1 στην πλήρη ανισότητα.

Πηγή: ΕΟΟΣ Agrosynergie: «Evaluation study of the impact of the CAP measures towards the general objective «viable food production'», 2020, σ. 116.

4.31. Οι δείκτες επιδόσεων της ΚΓΠ δεν μετρούν την αποδοτικότητα των άμεσων ενισχύσεων. Μια μελέτη προς υποστήριξη της αξιολόγησης σχετικά με τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων²⁷ επιδίωξε να απαντήσει στο ερώτημα του κατά πόσον η στήριξη της ΚΓΠ παρέχεται σε όσους τη χρειάζονται περισσότερο. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το ποσοστό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις και παράγουν εισόδημα ανά μονάδα εργασίας υψηλότερο από τον μέσο όρο της εθνικής παραγωγικότητας της εργασίας μειώθηκε από 29 % το 2013 σε 26 % το 2015²⁸. Η μελέτη διαπίστωσε ότι το 9 % των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και πάνω από το 30 % των μεγάλων είχαν εισόδημα ανά μονάδα εργασίας που υπερέβαινε τη συγκεκριμένη τιμή αναφοράς.

²⁷ Όπ. π. ενότητα 10.

²⁸ Όπ. π. σ. 224.

4.32. Η εκτίμηση του μεριδίου της στήριξης που καταλήγει σε δικαιούχους εκτός της ομάδας-στόχου θα μπορούσε να βελτιώσει τον σχεδιασμό της πολιτικής και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της ΚΓΠ. Αυτό συνεπάγεται τον προσδιορισμό των κονδυλίων της ΚΓΠ που καταβάλλονται σε γεωργούς των οποίων το εισόδημα από τη γεωργία υπερβαίνει το εν λόγω μέσο εισόδημα, καθώς και των κονδυλίων που καταβάλλονται σε δικαιούχους των οποίων η κύρια οικονομική δραστηριότητα δεν είναι η γεωργία. Τα δεδομένα αυτά θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν στον εντοπισμό αιτήσεων που αφορούν σημαντική συγκέντρωση γης (ενδεχομένως περιπτώσεις πιθανής «αρπαγής γαιών»). Επιπλέον, οι άμεσες ενισχύσεις έχουν συμβάλει στην αύξηση των ενοικίων γης σε ορισμένα κράτη μέλη, ιδίως για εκτάσεις χαμηλής παραγωγικότητας²⁹. Οι αξιολογητές έχουν συστήσει στην Επιτροπή να διερευνήσει τον αντίκτυπο των άμεσων ενισχύσεων στην αύξηση των ενοικίων γης, καθώς και τα κατάλληλα αντίμετρα³⁰.

Οι παρεμβάσεις στην αγορά συνέβαλαν στη σταθεροποίηση των αγορών, αλλά όχι με αποδοτικό τρόπο σε κάθε περίπτωση

4.33. Στην ΕΕΔΕ η Επιτροπή τονίζει ότι δεν χρειάστηκε καμία νέα παρέμβαση στην αγορά το 2018. Μια μελέτη προς υποστήριξη της αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αποτελεσματικότητα των μέτρων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2014-2017 παρουσίαζε διαφορές³¹, όπως φαίνεται στον **πίνακα 4.1**.

---

²⁹ Όπ. π. σ. 198.

³⁰ Όπ. π. σ. 237.

³¹ Όπ. π. σ. 232.

Πίνακας 4.1 – Συμπεράσματα της μελέτης προς υποστήριξη της αξιολόγησης σχετικά με τις δαπάνες για μέτρα στήριξης της αγοράς

		Ποσότητες	Εφαρμογή	Αποτελεσματικότητα
Συντηρήσιμα προϊόντα	Βούτυρο	Άνευ αντικειμένου	Ταχεία	Υψηλή
	Αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη	Ανεπαρκείς	Ταχεία/αργή	Χαμηλή
	Τυρί	Επαρκείς	Ταχεία	Πολύ υψηλή
	Χοίρειο κρέας	Επαρκείς	Ταχεία	Πολύ υψηλή
Οπωροκηπευτικά	Φρούτα και εσπεριδοειδή	Επαρκείς	Ταχεία/σχετικά ταχεία	Υψηλή
	Λαχανικά	Επαρκείς	Ταχεία	Πολύ υψηλή

Πηγή: ΕΟΟΣ Agrosynergie για τη ΓΔ AGRI: «Evaluation study of the impact of the CAP measures towards the general objective «viable food production»», 2020, σ. 148.

4.34. Η Επιτροπή θέσπισε προσωρινά έκτακτα μέτρα στήριξης για ορισμένους παραγωγούς οπωροκηπευτικών κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2014, μετά την επιβολή του ρωσικού εμπάργκο στις εισαγωγές. Η μελέτη προς υποστήριξη της αξιολόγησης υπολογίζει την αποτελεσματικότητα των μέτρων που σχετίζονται με τα φρούτα και τα εσπεριδοειδή ως «υψηλή», προσθέτοντας ότι μια καλύτερη διαχείριση του συστήματος των αποσύρσεων και των έκτακτων μέτρων θα μπορούσε να έχει βελτιώσει την αποτελεσματικότητα³². Διαπιστώσαμε ότι μέχρι το τρίτο έτος της ανωτέρω απαγόρευσης, το επίπεδο στήριξης προσδιορίστηκε χωρίς να ληφθούν υπόψη εναλλακτικές δυνατότητες διάθεσης και υπήρξαν περιπτώσεις υπεραντιστάθμισης στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης της κρίσης³³.

Η χρήση των εργαλείων διαχείρισης κινδύνου είναι χαμηλή

4.35. Ο δείκτης «ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε καθεστώς διαχείρισης κινδύνου» μετρά το ποσοστό των γεωργών που λαμβάνουν στήριξη της ΚΓΠ για ασφάλιστρα και συμμετέχουν σε ταμεία αλληλοβοήθειας και σε άλλα εργαλεία σταθεροποίησης εισοδήματος. Βάσει των προγραμματικών δηλώσεων, η πρόοδος του δείκτη προς την επίτευξη της τιμής-στόχου δεν ήταν τέτοια ώστε να επιτευχθεί το ορόσημο για το 2018. Στο τέλος του 2018, είχε επιτευχθεί το 28,3 % της τιμής-στόχου για το 2023. Στις προγραμματικές δηλώσεις, η Επιτροπή ανέφερε ότι η

³² «Evaluation study of the impact of the CAP measures towards the general objective «viable food production»», 2020, σ. 148.

³³ Ειδική έκθεση 23/2019 (περί σταθεροποίησης του εισοδήματος των γεωργών), σημεία 84 και 89.

περιορισμένη συμμετοχή οφείλεται στο γεγονός ότι αυτό το είδος στήριξης είναι νέο και χρειάζεται αρκετό χρόνο για να τύχει πλήρους διαχείρισης. Διαπιστώσαμε ότι οι περισσότεροι γεωργοί που συνάπτουν ασφαλιστήρια συμβόλαια δεν λαμβάνουν στήριξη από την ΕΕ και ότι οι ίδιες οι άμεσες ενισχύσεις μειώνουν σημαντικά την αστάθεια του εισοδήματος³⁴.

Λίγες οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης που στηρίζουν τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

4.36. Η ΕΕΔΕ αναφέρει ότι το επίπεδο επίτευξης των τιμών-στόχου του ΕΓΤΑΑ που σχετίζονται με τη βελτίωση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας είναι «σχετικά καλό». Ωστόσο, οι δείκτες αυτοί αντικατοπτρίζουν το ποσοστό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της ΕΕ που έλαβαν στήριξη και δεν αποτελούν στοιχεία για τη θεμελίωση των συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα. Τα διαθέσιμα στοιχεία για τη μελέτη προς υποστήριξη της αξιολόγησης σχετικά με τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων δεν επαρκούσαν για την εξαγωγή σαφών συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων του ΕΓΤΑΑ. Στις αρχές του 2020, τα κράτη μέλη είχαν χρησιμοποιήσει λιγότερο από το ήμισυ του προϋπολογισμού του ΕΓΤΑΑ που είχε προγραμματιστεί για τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων την περίοδο 2014-2020.

Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα

4.37. Στο [γράφημα 4.8](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των επιλεγμένων δεικτών από τις προγραμματικές δηλώσεις που συνδέονται με τον γενικό στόχο 2 (βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα).

---

³⁴ Όπ. π., σημεία 16-22 και 41.

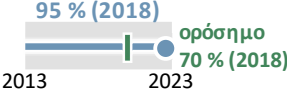

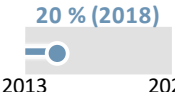

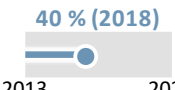

Γράφημα 4.8 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον γενικό στόχο 2 και τους σχετικούς ειδικούς στόχους

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής,

βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

Επιλογή δεικτών που συνδέονται με τη «Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα»

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από τη γεωργία	μ.δ. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: 488 Kt ισοδύναμου CO ₂ (2013) τιμή-στόχος: μείωση τελευταία στοιχεία: 502 Kt ισοδύναμου CO ₂ (2017)	 όχι	αντικτύπου
Άντληση νερού στον τομέα της γεωργίας: όγκος νερού που εφαρμόζεται στα εδάφη για άρδευση	μ.δ. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: ελλιπή στοιχεία τιμή-στόχος: μείωση τελευταία στοιχεία: ελλιπή	 δεν είναι σαφές	αντικτύπου
Η αναλογία των μόνιμων βοσκατόπων εντός ενός κράτους μέλους προς τη συνολική γεωργική έκταση	μ.δ. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: δεν προσδιορίζεται τιμή-στόχος: διατήρηση (εντός ορίων) τελευταία: διατηρείται	 ναι	αποτελέσματος
Ποσοστό της έκτασης που υπόκειται σε πρακτικές οικολογικού προσανατολισμού	τιμή βάσης: 75 % (2015) τιμή-στόχος: διατήρηση τελευταία στοιχεία: 79% (2018)	 ναι	εκροής
Ποσοστό της γεωργικής έκτασης που καλύπτεται από συμβάσεις διαχείρισης που συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα	 2013 2023	 ναι	εκροής
Ποσοστό της δασικής έκτασης που καλύπτεται από συμβάσεις διαχείρισης που συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα	 2013 2023	 όχι	εκροής
Ποσοστό αρδευόμενης γης που στρέφεται σε αποδοτικότερα συστήματα άρδευσης	 2013 2023	 δεν είναι σαφές	αποτελέσματος

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

4.38. Οι περισσότεροι δείκτες των προγραμματικών δηλώσεων για τους ειδικούς στόχους στο πλαίσιο των φυσικών πόρων και της δράσης για το κλίμα αφορούν την έκταση ή τον αριθμό των ζώων που υπόκεινται στα διάφορα μέτρα ή δεσμεύσεις, χωρίς να μετρώνται τα οφέλη που επιτυγχάνονται για το περιβάλλον. Επί συνόλου 19 δεικτών υπάρχουν μόνο 2 δείκτες αποτελέσματος (βλέπε σημεία 4.43 και 4.46).

Η ΚΓΠ έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων, αλλά δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας

4.39. Στην τελευταία ΕΕΔΕ, η Επιτροπή θεωρεί επίτευγμα το γεγονός ότι το 79 % της συνολικής γεωργικής έκτασης της ΕΕ υπέκειτο σε τουλάχιστον μία υποχρέωση οικολογικού προσανατολισμού το 2018. Ωστόσο, διαπιστώσαμε³⁵ ότι ο οικολογικός προσανατολισμός είχε περιορισμένο μετρήσιμο αντίκτυπο στις γεωργικές πρακτικές και στο περιβάλλον. Είχε επιφέρει αλλαγές στις γεωργικές πρακτικές στο 5 % περίπου του συνόλου των γεωργικών εκτάσεων της ΕΕ και έτεινε προς μια ελαχιστοποίηση της διατάραξης των καθιερωμένων γεωργικών πρακτικών. Ο οικολογικός προσανατολισμός παρέμεινε κατ' ουσίαν ένα μέτρο στήριξης του εισοδήματος³⁶.

4.40. Τα κράτη μέλη καθορίζουν πρότυπα για την «καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση της γης», η οποία αποτελεί μέρος της πολλαπλής συμμόρφωσης. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν θέσει τα πρότυπα αυτά σε επίπεδα που δεν είναι ιδιαίτερα απαιτητικά³⁷. Επιπλέον, οι αποκλίσεις στην εφαρμογή από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, αποτελούν πρόβλημα για τους «ίσους όρους ανταγωνισμού»³⁸. Ορισμένα πρότυπα της πολλαπλής συμμόρφωσης μπορούν να συμβάλουν στη βιοποικιλότητα, αλλά η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν έχουν μετρήσει τον αντίκτυπό τους³⁹.

³⁵ Ειδική έκθεση 21/2017 (περί οικολογικού προσανατολισμού).

³⁶ Ειδική έκθεση 21/2017 (περί οικολογικού προσανατολισμού), σημεία 24-25.

³⁷ «Evaluation of the impact of the CAP on habitats, landscapes, biodiversity», 2020, σ. 77-78.

³⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, «Modernising and simplifying the CAP: Climate & Environmental challenges facing agriculture and rural areas», σ. 21· ειδική έκθεση 26/2016 του ΕΕΣ, με τίτλο «Πρόκληση για την πολλαπλή συμμόρφωση εξακολουθούν να αποτελούν η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς της αλλά και η απλούστευσή της».

³⁹ Ειδική έκθεση 13/2020 (περί οικολογικού προσανατολισμού), σημεία 41-50.

4.41. Όταν τα μέτρα για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα είναι κατάλληλα στοχευμένα, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη βιοποικιλότητα, ιδίως όταν τα καθεστώτα καλύπτουν σημαντικό μέρος του γεωργικού τοπίου ή εστιάζουν σε συγκεκριμένους κινδύνους. Το χαμηλό επίπεδο υιοθέτησης των μέτρων από τους γεωργούς συνιστά εν προκειμένω περιορισμό⁴⁰. Για ορισμένα μέτρα του ΕΓΤΑΑ, εντοπίσαμε περιπτώσεις στις οποίες η αντιστάθμιση δεν κάλυπτε το κόστος συμμετοχής στο καθεστώς (π.χ. ενισχύσεις Natura 2000 σε ορισμένα κράτη μέλη⁴¹).

4.42. Όσον αφορά τον ειδικό στόχο του ΕΓΤΑΑ που σχετίζεται με τα οικοσυστήματα, οι δείκτες εκροής που αναφέρονται στα δάση σε επίπεδο ΕΕ έδειξαν ότι η υιοθέτηση των δασοκομικών μέτρων ήταν περιορισμένη. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της αξιολόγησης των συγκεκριμένων μέτρων⁴² από την Επιτροπή, αν και υπάρχει περιθώριο βελτίωσης, τα μέτρα στήριξαν ορισμένες δράσεις που είτε δεν θα είχαν χρηματοδοτηθεί στον ίδιο βαθμό είτε δεν θα είχαν εφαρμοστεί καθόλου.

4.43. Ο δείκτης «ποσοστό αρδευόμενης γης που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα» σχετίζεται με τον ειδικό στόχο 5 του ΕΓΤΑΑ. Η τιμή-στόχος για το 2023 είναι 13,0 %· το 2018, το αποτέλεσμα ήταν 5,26 %⁴³, δηλαδή το 40 % της τιμής-στόχου. Η συνολική πρόοδος που έχει επιτευχθεί είναι δύσκολο να προσδιοριστεί. Βάσει δείγματος κρατών μελών, στη μελέτη προς υποστήριξη της αξιολόγησης διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει σαφής επαλήθευση των ποσοτήτων υδάτων που εξοικονομούνται μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης του ΕΓΤΑΑ⁴⁴.

⁴⁰ «Evaluation of the impact of the CAP on habitats, landscapes, biodiversity», 2020· ειδική έκθεση 13/2020 του ΕΕΣ (περί βιοποικιλότητας των γεωργικών εκτάσεων).

⁴¹ Ειδική έκθεση 1/2017, με τίτλο «Απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την εφαρμογή του δικτύου Natura 2000 κατά τρόπο που να εγγυάται την πλήρη αξιοποίησή του», σημεία 59-60.

⁴² SWD(2019) 389 final.

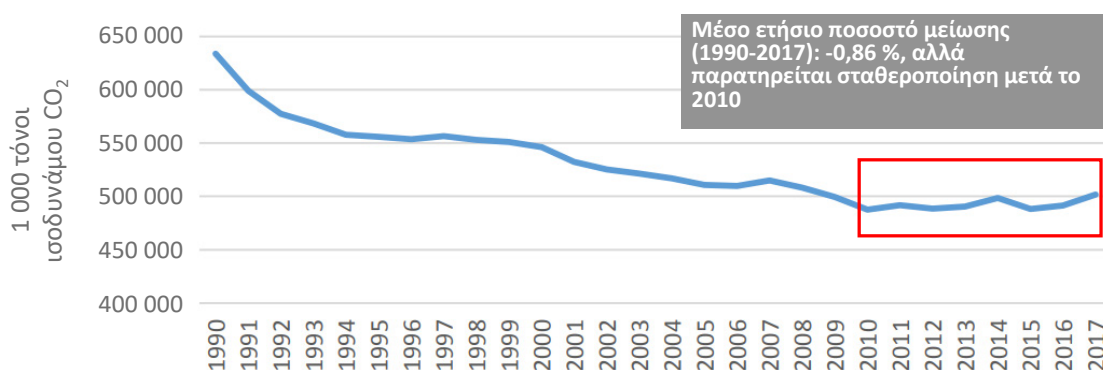
⁴³ Προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021.

⁴⁴ «Evaluation of the impact of the CAP on water», 2019, σ. 157-158.

Διαπιστώνεται ότι, λόγω του σχεδιασμού τους, τα μέτρα της ΚΓΠ έχουν χαμηλό αντίκτυπο στην αντιμετώπιση των κλιματικών αναγκών

4.44. Οι εκπομπές από τη γεωργία αντιπροσώπευαν περίπου το 12,6 % των συνολικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ΕΕ το 2017⁴⁵. Οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από τη γεωργία μειώθηκαν κατά περισσότερο από 20 % από το 1990⁴⁶, ωστόσο έχουν παραμείνει στάσιμες από το 2010 (βλέπε *γράφημα 4.9*).

Γράφημα 4.9 – Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από τη γεωργία στην ΕΕ από το 1990 (ΕΕ των 28)

Πηγή: ΓΔ AGRI, ΕΕΔ για το 2019, σ. 38, όπως τροποποιήθηκε.

4.45. Η ΕΕ έχει θέσει ως γενικό στόχο τη μείωση κατά 40 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (σε σχέση με τα επίπεδα του 1990) έως το 2030⁴⁷. Σε συνέχεια της Πράσινης Συμφωνίας και της φιλοδοξίας να επιτευχθεί μια κλιματικά ουδέτερη ΕΕ έως το 2050, η Επιτροπή πρότεινε να αυξηθεί ο στόχος της ΕΕ για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2030 σε τουλάχιστον 55 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Το 2019, δεν υπήρχε ειδικός χάρτης πορείας για τη μείωση των εκπομπών στη γεωργία της ΕΕ⁴⁸.

4.46. Ο δείκτης «αναλογία μόνιμων βοσκοτόπων ή λιμνών εντός ενός κράτους μέλους σε σχέση με τη συνολική γεωργική έκταση» βασίζεται σε δεδομένα που παρέχουν οι γεωργοί και σχετίζεται με μία από τις υποχρεώσεις οικολογικού προσανατολισμού που υπέχουν. Οι μόνιμοι βοσκοτόποι διατηρούνται στο πλαίσιο

⁴⁵ ΓΔ AGRI, ΕΕΔ για το 2019, σ. 38.

⁴⁶ Προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021.

⁴⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής «(...) Πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια κατά την περίοδο από το 2020 έως το 2030». COM(2014) 015 final.

⁴⁸ Ειδική έκθεση 18/2019 (περί εκπομπών αερίων θερμοκηπίου).

του οικολογικού προσανατολισμού κυρίως για τον σκοπό της παγίδευσης του διοξειδίου του άνθρακα⁴⁹. Η τιμή-στόχος είναι η διατήρηση της αναλογίας εντός του ορίου του 5 % σε σχέση με την αναλογία αναφοράς. Το 2019, κανένα κράτος μέλος δεν είχε αναλογία που να υπερβαίνει το όριο του 5 % (διαθέσιμα στοιχεία για 21 κράτη μέλη)⁵⁰. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν το όργανο των μόνιμων βοσκοτόπων. Μελέτες δείχνουν ότι οι βοσκοτόποι που οργώνονται και σπείρονται εκ νέου έχουν χαμηλότερη περιβαλλοντική αξία και μπορούν στην πραγματικότητα να οδηγήσουν σε αύξηση των εκπομπών CO₂ σε σύγκριση με αυτούς που δεν οργώνονται⁵¹. Δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν τη μη άρροση των μόνιμων βοσκοτόπων⁵². Στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών μας για τη *δήλωση αξιοπιστίας*, συνομιλήσαμε με 65 γεωργούς που καλλιεργούσαν περίπου 4 600 εκτάρια μόνιμων βοσκοτόπων. Σχεδόν το 37 % αυτών είχαν οργώσει και σπείρει εκ νέου τμήμα των εν λόγω βοσκοτόπων τουλάχιστον μία φορά από το 2015. Το 10 % αυτών το έπραττε κάθε χρόνο.

4.47. Η μελέτη προς υποστήριξη της αξιολόγησης για την κλιματική αλλαγή επισημαίνει ότι τα υποχρεωτικά μέτρα (π.χ. οικολογικός προσανατολισμός και πολλαπλή συμμόρφωση) δεν αντιμετωπίζουν επαρκώς τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που προέρχονται από τη διαχείριση της κτηνοτροφίας και των καλλιεργήσιμων εκτάσεων. Δεν υπάρχουν μέτρα της ΚΓΠ μέσω των οποίων τα κράτη μέλη να μπορούν να υποχρεώσουν τους γεωργούς να αναλάβουν δράση για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που προέρχονται από τη διαχείριση της κτηνοτροφίας και των καλλιεργειών⁵³.

4.48. Στην ΕΕΔΕ η Επιτροπή αναγνώρισε την ανάγκη να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και να βελτιωθεί η στόχευση της ΚΓΠ, ώστε να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου για το περιβάλλον και το κλίμα.

⁴⁹ Αιτιολογική σκέψη 42 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

⁵⁰ ΓΔ AGRI, ΕΕΔ για το 2019, σ. 234.

⁵¹ «Evaluation study of the impact of the CAP on climate change and greenhouse gas emissions», 2019, σ.78-84.

⁵² Όπ. π. σ. 236.

⁵³ «Evaluation study of the impact of the CAP on climate change and greenhouse gas emissions». Σύνοψη, 2019, σ. 2.

Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη

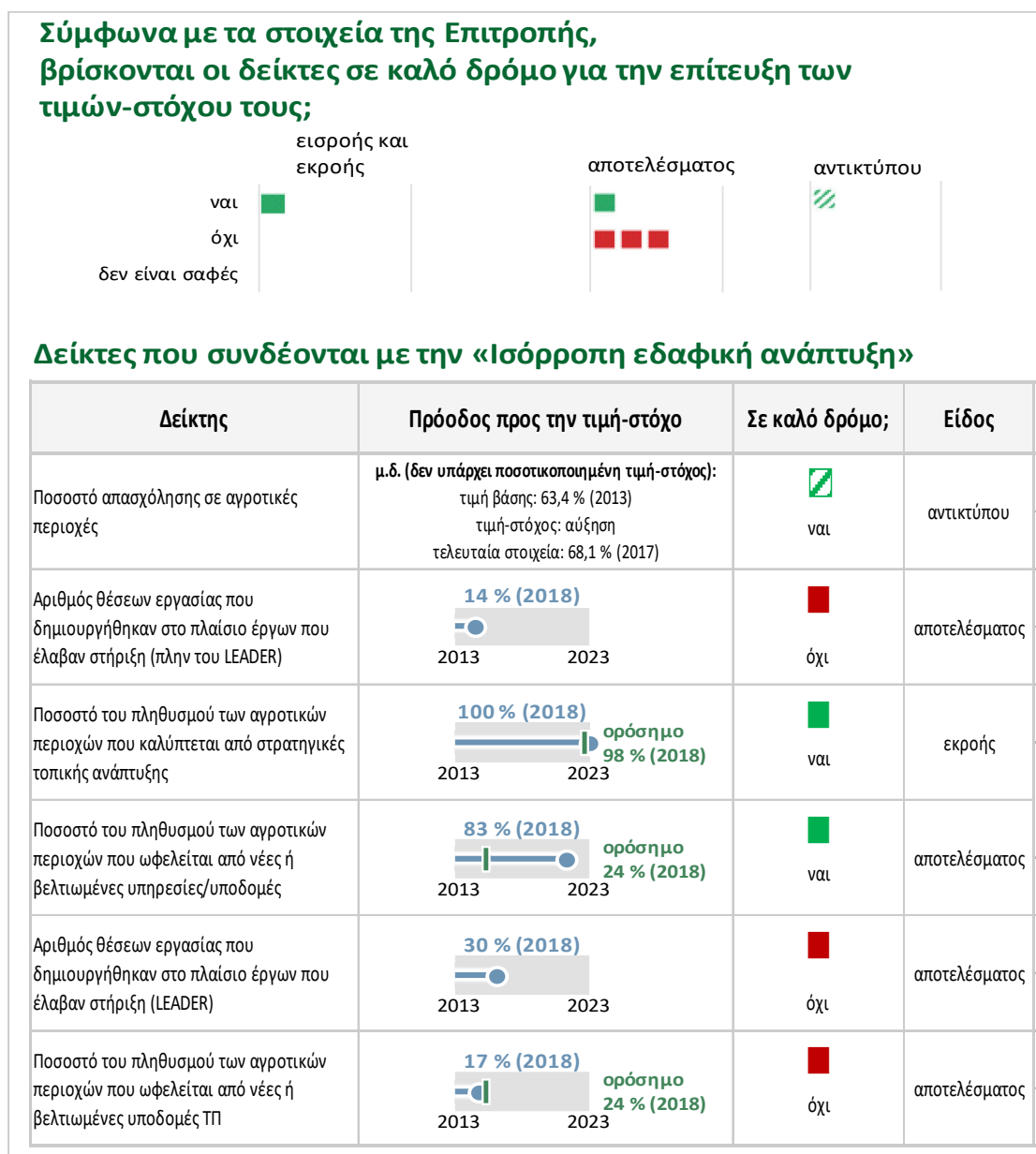
4.49. Το ΕΓΤΕ επικεντρώνεται στη διατήρηση θέσεων εργασίας στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ενώ το ΕΓΤΑΑ αποσκοπεί επίσης στη δημιουργία θέσεων εργασίας εκτός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Ωστόσο, η γεωργία αποτελεί μικρό μέρος του ΑΕΠ ακόμη και στις αγροτικές περιοχές. Η στήριξη του ΕΓΤΑΑ θεωρείται ότι έχει περιορισμένο αντίκτυπο στην ευρύτερη αγροτική οικονομία⁵⁴. Η ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις θέσεις εργασίας και την ευρυζωνική πρόσβαση, αλλά δεν παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις για τον στόχο της ισορροπης εδαφικής ανάπτυξης.

4.50. Στο [γράφημα 4.10](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών των προγραμματικών δηλώσεων που συνδέονται με τον γενικό στόχο «ισορροπη εδαφική ανάπτυξη».

---

⁵⁴ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2016), «The role of the EU's Common Agricultural Policy in creating rural jobs, Research for the Committee on Agriculture and Rural Development», IP/B/AGRI/IC/2015_158, σ. 99.

Γράφημα 4.10 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον γενικό στόχο 3 και τους σχετικούς ειδικούς στόχους

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

4.51. Ο μόνος δείκτης των προγραμματικών δηλώσεων για τον γενικό στόχο της «ισορροπης εδαφικής ανάπτυξης» είναι το «ποσοστό απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές»⁵⁵. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε από 63,4 % το 2012 σε 68,1 % το 2018. Η συμβολή της ΚΓΠ είναι αβέβαιη, αλλά περιορισμένη (βλέπε σημείο 4.52). Κατά την ίδια περίοδο, το γενικό ποσοστό απασχόλησης αυξήθηκε από 68,4 % σε 72,2 %. Το

⁵⁵ ΓΔ AGRI, ΕΕΔ για το 2019, παράρτημα 12.

εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον και πολυάριθμες εθνικές πολιτικές επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα την απασχόληση στις αγροτικές περιοχές⁵⁶. Η ΕΕΔΕ αναγνωρίζει αυτούς τους εξωγενείς παράγοντες.

Η ΚΓΠ δημιουργεί λίγες θέσεις εργασίας στις αγροτικές περιοχές και η στήριξη των νέων γεωργών απαιτεί συντονισμό των ενωσιακών και εθνικών μέτρων

4.52. Ο αριθμός των θέσεων εργασίας που καταγράφηκαν ως άμεσα δημιουργηθείσες από το LEADER έως το τέλος του 2018 ήταν 13 337 (30 % της τιμής-στόχου για το 2023) και λιγότερο από 0,05 % της συνολικής απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές. Όσον αφορά τα άλλα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης, ο αριθμός των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν ήταν 10 784 (14 % της τιμής-στόχου). Η Επιτροπή επισημαίνει στις προγραμματικές δηλώσεις της ότι δεν διαθέτει αξιόπιστα στοιχεία σχετικά με τις θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του LEADER.

4.53. Οι μελέτες προς υποστήριξη της αξιολόγησης⁵⁷ δείχνουν ότι το περιφερειακό και τομεακό πλαίσιο έχει σημαντικό αντίκτυπο στην απασχόληση στις αγροτικές περιοχές και ότι τα μέτρα της ΚΓΠ έχουν μικρό αντίκτυπο στις θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο.

4.54. Οι νέοι γεωργοί μπορούν να λάβουν πρόσθετες άμεσες ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΕΓΤΕ και εφάπαξ στήριξη από το ΕΓΤΑΑ για τη δημιουργία της πρώτης γεωργικής τους εκμετάλλευσης. Τα πορίσματά μας συμπίπτουν με εκείνα των μελετών που εκπονούνται προς υποστήριξη της αξιολόγησης: η στήριξη από το ΕΓΤΕ για τους νέους γεωργούς έχει ελάχιστο έως μηδενικό αντίκτυπο, ενώ η στήριξη από το ΕΓΤΑΑ είναι αποτελεσματικότερη, κυρίως επειδή είναι καλύτερα στοχευμένη⁵⁸. Τα μέτρα για την ανανέωση των γενεών στο πλαίσιο της ΚΓΠ αποδείχθηκαν αποτελεσματικά σε «περιπτώσεις όπου συμπληρωματικά εθνικά, περιφερειακά και

⁵⁶ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2016), «The role of the EU's Common Agricultural Policy in creating rural jobs, Research for the Committee on Agriculture and Rural Development», IP/B/AGRI/IC/2015_158.

⁵⁷ «Evaluation of Article 68 measures», 2016· «Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas», 2019.

⁵⁸ «Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas», 2019· ειδική έκθεση 10/2017 του ΕΕΣ, με τίτλο «Πρέπει να βελτιωθεί η στόχευση της στήριξης που παρέχει η ΕΕ σε νέους γεωργούς ώστε να προωθηθεί αποτελεσματικά η ανανέωση των γενεών»· SURE-Farm: Impact of the Young Farmers payment on structural change, 2020.

τοπικά όργανα διακυβέρνησης και φορολογικές πολιτικές στηρίζουν και ενισχύουν» τα εν λόγω μέτρα⁵⁹.

Δεν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα των επενδυτικών μέτρων

4.55. Η Επιτροπή αναφέρει στην ΕΕΔΕ ότι η ευρυζωνική πρόσβαση στις αγροτικές περιοχές έχει βελτιωθεί σημαντικά, αλλά δεν διαθέτει περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη συμβολή του ΕΓΤΑΑ στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Επί του παρόντος, βρίσκεται σε εξέλιξη μια μελέτη υποστήριξης της αξιολόγησης, με αντικείμενο την αξιολόγηση του γενικού στόχου της ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης την περίοδο 2014-2020.

4.56. Οι δείκτες των προγραμματικών δηλώσεων «ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές» και «ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένες υποδομές/υπηρεσίες ΤΠ» υπολογίζονται διαιρώντας το «μέγεθος του πληθυσμού της γεωγραφικής περιοχής (π.χ. δήμος, ομάδα δήμων) που επωφελείται από τις υπηρεσίες/υποδομές» με τον «συνολικό αγροτικό πληθυσμό που καλύπτεται στην περιοχή του ΠΑΑ»⁶⁰. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναφέρουν το σύνολο του πληθυσμού ενός δήμου, ανεξάρτητα από τον αριθμό των χρηστών που ωφελούνται από τη δράση⁶¹. Το 2015, επισημάναμε το ίδιο ζήτημα για την περίοδο 2007-2013⁶².

4.57. Η έλλειψη ολοκληρωμένων πληροφοριών σχετικά με τον αριθμό των έργων, την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την εγκατεστημένη παραγωγική ικανότητα εμποδίζει την ποσοτικοποίηση και την αξιολόγηση της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στην ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις αγροτικές περιοχές⁶³.

---

⁵⁹ «Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas», 2019.

⁶⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/target-and-result-indicator-fiches-pillar-ii_en.pdf

⁶¹ Ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2018, σημείο 7.59.

⁶² Ειδική έκθεση 25/2015 (περί στήριξης των αγροτικών υποδομών από την ΕΕ), σημείο 81.

⁶³ Ειδική έκθεση 5/2018, με τίτλο «Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη», σημείο 65.

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από τη σκοπιά των επιδόσεων

4.58. Στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών μας για τη δήλωση αξιοπιστίας για το 2019, υποβάλαμε σε επισκόπηση τους δείκτες του ΚΠΠΑ για 135 έργα αγροτικής ανάπτυξης. Σχετικά με τα έργα αυτά διαπιστώσαμε:

- Για 27 έργα δεν υπήρχε σαφής σύνδεση μεταξύ των εκροών και των αποτελεσμάτων της δράσης και των στόχων των *τομέων εστίασης*.
- 42 έργα δεν διέθεταν σχετικό δείκτη αποτελεσμάτων ΚΠΠΑ που να μετρά τις ευθείες και άμεσες συνέπειες της δράσης. Για 15 από τα έργα αυτά, τα κράτη μέλη είχαν καλύψει το κενό αναφοράς στοιχείων καθορίζοντας εθνικούς δείκτες. Στο [πλαίσιο 4.2](#) παρουσιάζουμε ένα παράδειγμα απαίτησης για την επίτευξη αποτελεσμάτων.

Πλαίσιο 4.2

Παράδειγμα απαίτησης για επίτευξη αποτελεσμάτων

Στην Πολωνία, οι δικαιούχοι επενδυτικών μέτρων, όπως το μέτρο 4.1 – «Στήριξη για τη βελτίωση των συνολικών επιδόσεων και της βιωσιμότητας μιας γεωργικής εκμετάλλευσης», υποχρεούνται όχι μόνο να παράγουν εκροές (παραδείγματος χάριν, την αγορά γεωργικών μηχανημάτων), αλλά και να επιτυγχάνουν αποτελέσματα, τα οποία μετρώνται με αύξηση του οικονομικού μεγέθους⁶⁴ της εκμετάλλευσής τους.

⁶⁴ Κατά προσέγγιση ετήσια παραγωγή/κύκλος εργασιών εκμετάλλευσης, εκφρασμένη σε ευρώ.

Συμπεράσματα

4.59. Η ΕΕΔΕ του 2019 παρέχει ελάχιστες ποσοτικοποιημένες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο της ΚΓΠ και, επειδή εστιάζει στις εκροές και όχι στα αποτελέσματα, παρουσιάζει μια υπερβολικά θετική εικόνα σχετικά με τα επιτεύγματα πολιτικής. Στην ΕΕΔΕ του 2019, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά τη βελτίωση των επιδόσεων της ΚΓΠ (σημεία [4.16-4.17](#)).

4.60. Οι δείκτες στις προγραμματικές δηλώσεις παρέχουν κυρίως πληροφορίες σχετικά με τις εκροές, οι οποίες είναι ευκολότερα μετρήσιμες και επηρεάζονται λιγότερο από εξωτερικούς παράγοντες από ό,τι τα αποτελέσματα και ο αντίκτυπος. Συνολικά, θεωρούμε θετικό το γεγονός ότι οι δείκτες των προγραμματικών δηλώσεων περιγράφουν το οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό πλαίσιο της ΚΓΠ και ότι η Επιτροπή χρησιμοποιεί διάφορες πηγές στοιχείων στα οποία βασίζονται οι δείκτες. Μια βασική αδυναμία είναι ότι η Επιτροπή δεν ανέπτυξε τους δείκτες βασιζόμενη εξαρχής σε λεπτομερή λογική παρέμβασης, αξιολογώντας τις σχέσεις μεταξύ της τρέχουσας κατάστασης, των επιθυμητών αλλαγών, των χρησιμοποιηθέντων πόρων και τόσο των αναμενόμενων βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων (σημεία [4.16-4.21](#)).

4.61. Η αξιολόγηση μπορεί να παράσχει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις και τον αντίκτυπο της πολιτικής απ' ό,τι μόνον οι δείκτες. Διάφορες μελέτες προς υποστήριξη της αξιολόγησης καλύπτουν τους γενικούς στόχους για τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, καθώς και τους βιώσιμους φυσικούς πόρους και τη δράση για το κλίμα. Επί του παρόντος βρίσκεται σε εξέλιξη μια μελέτη υποστήριξης της αξιολόγησης για την εκτίμηση του γενικού στόχου της ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης. Δεδομένου ότι η τρέχουσα ΚΓΠ άρχισε να εφαρμόζεται μόλις το 2015 και τα στοιχεία παρακολούθησης είναι συχνά ανεπαρκή, πολλά από τα συμπεράσματα των μελετών υποστήριξης της αξιολόγησης είναι προσωρινά. Αναλόγως της διάρκειας της μεταβατικής περιόδου, η Επιτροπή οφείλει να καταρτίσει συνοπτική έκθεση με τα κύρια συμπεράσματα των εκ των υστέρων αξιολογήσεων του ΕΓΤΑΑ για την περίοδο 2014-2020 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2026 ή τον Δεκέμβριο του 2027. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να έχει ήδη υποβάλει μέχρι τότε τις νομοθετικές προτάσεις της για την περίοδο μετά το 2027 (σημεία [4.14-4.15](#)).

4.62. Όσον αφορά τον γενικό στόχο της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων, οι άμεσες ενισχύσεις έχουν μειώσει την αστάθεια του εισοδήματος των γεωργών. Ταυτόχρονα, η απουσία τιμών αναφοράς σχετικά με ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο και περαιτέρω στοχοθέτησης των δαπανών μείωσε την αποδοτικότητα της άμεσης στήριξης. Δεν υπάρχουν επαρκείς πληροφορίες που να επιτρέπουν την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις επιδόσεις των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης που αφορούν τον εν λόγω γενικό στόχο (σημεία [4.23-4.36](#)).

4.63. Όσον αφορά τον γενικό στόχο για τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και τη δράση για το κλίμα, οι δείκτες επικεντρώνονται στο μέγεθος της περιοχής που ωφελείται από τα μέτρα, αλλά όχι σε όσα έχουν επιτευχθεί με τη στήριξη. Όσον αφορά συγκεκριμένα την κλιματική αλλαγή, διαπιστώνεται ότι τα μέτρα της ΚΓΠ έχουν, λόγω του σχεδιασμού τους, χαμηλό αντίκτυπο στην αντιμετώπιση των κλιματικών αναγκών (σημεία [4.37-4.48](#)).

4.64. Οι πληροφορίες που ανέφερε η Επιτροπή στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις σε σχέση με τον γενικό στόχο της ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης δεν επαρκούν για την αξιολόγηση των επιδόσεων των σχετικών δαπανών της ΕΕ (σημεία [4.49-4.57](#)).

Παραρτήματα

Παράρτημα 4.1 Στόχοι του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
1	Προώθηση της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων	Βιώσιμη παραγωγή τροφίμων	Ναι
2	Προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και της δράσης για το κλίμα	Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα	Ναι
3	Προώθηση της ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης	Ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη	Ναι
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
(ΕΓΤΕ) 1	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα και αύξηση του μεριδίου προστιθέμενης αξίας του στην τροφική αλυσίδα	Ανταγωνιστικότητα	Ναι
(ΕΓΤΕ) 2	Προώθηση της σταθερότητας της αγοράς	Σταθερότητα της αγοράς	Ναι
(ΕΓΤΕ) 3	Καλύτερη ανταπόκριση στις προσδοκίες των καταναλωτών	ά.α.	Όχι
(ΕΓΤΕ) 4	Διατήρηση της σταθερότητας του εισοδήματος των γεωργών με την παροχή άμεσης εισοδηματικής στήριξης	Σταθερότητα του εισοδήματος	Ναι
(ΕΓΤΕ) 5	Προώθηση μιας γεωργίας περισσότερο προσανατολισμένης στην αγορά, με την εξασφάλιση σημαντικού επιπέδου αποσυνδεδεμένης εισοδηματικής στήριξης	ά.α.	Ναι
(ΕΓΤΕ) 6	Συμβολή στην ενίσχυση των περιβαλλοντικών επιδόσεων μέσω της οικολογικής συνιστώσας των άμεσων ενισχύσεων. Συμβολή στην ανάπτυξη βιώσιμης γεωργίας και στην ενίσχυση της συμβατότητας της Κοινής	Περιβαλλοντικές επιδόσεις	Ναι

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
	Γεωργικής Πολιτικής με τις προσδοκίες της κοινωνίας μέσω του συστήματος πολλαπλής συμμόρφωσης. Συμβολή στην αποτροπή της διάβρωσης του εδάφους και τη διατήρηση της οργανικής ύλης και της δομής του εδάφους, την εξασφάλιση ελάχιστου επιπέδου συντήρησης, την αποτροπή της υποβάθμισης των οικοτόπων, καθώς και την προστασία και τη διαχείριση των υδάτων, μέσω των προτύπων για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση της γης		
(ΕΓΤΕ) 7	Προώθηση της τοπικής γεωργικής παραγωγής και εξασφάλιση δίκαιου επιπέδου τιμών όσον αφορά τα βασικά προϊόντα για άμεση κατανάλωση και για μεταποίηση από τις τοπικές βιομηχανίες στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ και στα νησιά του Αιγαίου	ά.α.	Όχι
(ΕΓΤΕ) 8	Παροχή στην Επιτροπή εύλογης βεβαιότητας ότι τα κράτη μέλη έχουν θέσει σε εφαρμογή συστήματα διαχείρισης και ελέγχου σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ που αποσκοπούν στη διασφάλιση της νομιμότητας και της κανονικότητας των υποκείμενων πράξεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ, το ΕΓΤΑΑ, το SAPARD και το IPARD και, σε αντίθετη περίπτωση, για τον αποκλεισμό των σχετικών δαπανών από τη χρηματοδότηση της ΕΕ, ώστε να προστατεύονται τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ	ά.α.	Όχι
(ΕΓΤΕ) 9	Ενημέρωση και αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ΚΓΠ μέσω της διατήρησης αποτελεσματικού και τακτικού διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη, την κοινωνία των πολιτών και συγκεκριμένες ομάδες-στόχο	ά.α.	Όχι
(ΕΓΤΕ) 10	Διευκόλυνση της λήψης αποφάσεων σχετικά με στρατηγικές επιλογές για την ΚΓΠ και στήριξη άλλων δραστηριοτήτων της ΓΔ μέσω οικονομικών και πολιτικών αναλύσεων και μελετών	ά.α.	Όχι
(ΕΓΤΑΑ) 1	Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοπονία και στις αγροτικές περιοχές	ά.α.	Όχι

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΆΛΑΙΟ	ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ;
(ΕΓΤΑΑ) 2	Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις περιφέρειες και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών	Βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων	Ναι
(ΕΓΤΑΑ) 3	Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία	ά.α.	Ναι
(ΕΓΤΑΑ) 4	Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία	Οικοσυστήματα	Ναι
(ΕΓΤΑΑ) 5	Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	ά.α.	Ναι
(ΕΓΤΑΑ) 6	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών	Ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών	Ναι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Κεφάλαιο 5

Ασφάλεια και ιθαγένεια

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	5.1.-5.2.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	5.3.-5.5.
Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME)	5.6.-5.44.
Σκοπός και λειτουργία του TAME	5.6.-5.10.
Πληροφορίες που δημοσιεύονται σχετικά με τις επιδόσεις	5.11.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του TAME, βάσει των πληροφοριών που δημοσιεύονται για τις επιδόσεις	5.12.-5.44.
Γενικά σχόλια	5.12.-5.20.
Οι δείκτες επιδόσεων του TAME εμφανίζουν ορισμένους περιορισμούς	5.13.-5.17.
Υπάρχουν ορισμένα σημαντικά κενά στις πληροφορίες σχετικά με το TAME	5.18.-5.19.
Στην ενδιάμεση αξιολόγηση επιβεβαιώθηκε η συνάφεια του TAME	5.20.
Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου	5.21.-5.27.
Παρά τη συμβολή του TAME, η έλλειψη πολιτικής συναίνεσης εμπόδισε την πλήρη υλοποίηση του ΚΕΣΑ	5.23.
Το TAME προώθησε τις επανεγκαταστάσεις, ο αριθμός των οποίων υπολειπόταν ωστόσο της τιμής-στόχου	5.24.
Τα ποσοστά αναγνώρισης του δικαιώματος ασύλου των αιτούντων άσυλο από το Αφγανιστάν στα κράτη μέλη εμφανίζουν σημαντικές διαφορές	5.25.
Το TAME έχει αυξήσει την ικανότητα των κρατών μελών να διεκπεραιώνουν αιτήσεις ασύλου, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικός όγκος συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων	5.26.-5.27.
Ένταξη και νόμιμη μετανάστευση	5.28.-5.34.
Το TAME στηρίζει μέτρα ένταξης, αλλά ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπός του μένει να διαπιστωθεί	5.30.
Το TAME έχει περιορισμένη επιρροή στην προσέλκυση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης	5.31.-5.34.
Πολιτικές επιστροφής και παράτυπη μετανάστευση	5.35.-5.41.
Τα ποσοστά επιστροφής παραμένουν μη ικανοποιητικά	5.37.-5.41.
Αλληλεγγύη και επιμερισμός ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών	5.42.-5.44.

Το TAME συνέβαλε μεν στην ενίσχυση της αλληλεγγύης, δεν ήταν ωστόσο τόσο αποτελεσματικό όσον αφορά τον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών 5.43.-5.44.

Συμπεράσματα 5.45.-5.50.

Παραρτήματα

Παράρτημα 5.1 – Στόχοι του προγράμματος TAME

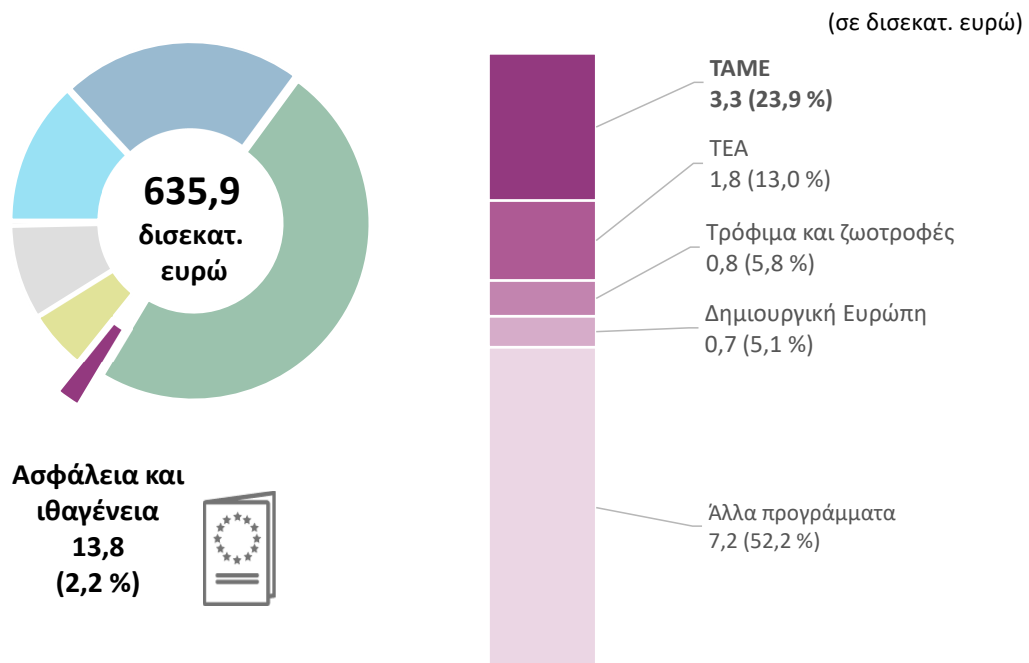
Εισαγωγή

5.1. Ο τομέας 3 του ΠΔΠ καλύπτει δαπάνες που συνδέονται με πολιτικές, των οποίων στόχος είναι η ενίσχυση της ιδέας της ευρωπαϊκής ιθαγένειας με τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, δικαιοσύνης και ασφάλειας χωρίς εσωτερικά σύνορα. Στον τομέα αυτό εμπίπτει η χρηματοδότηση για:

- ο το άσυλο και τη μετανάστευση,
- ο την εσωτερική ασφάλεια, που καλύπτει την εναρμονισμένη διαχείριση των συνόρων, την ανάπτυξη της κοινής πολιτικής για τις θεωρήσεις, τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, και τη βελτίωση της ικανότητας διαχείρισης κινδύνων και κρίσεων που απειλούν την ασφάλεια,
- ο τη μετανάστευση και την ασφάλεια, τη δικαστική συνεργασία και την υγεία,
- ο την υγεία ανθρώπων, ζώων και φυτών,
- ο τον πολιτιστικό και οπτικοακουστικό τομέα και
- ο τους τομείς της δικαιοσύνης, των δικαιωμάτων των καταναλωτών, της ισότητας και της ιθαγένειας.

5.2. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα αυτού ανέρχονται, για την περίοδο 2014-2020, σε 17,7 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 13,8 δισεκατομμύρια ευρώ είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του 2019 (βλέπε [γράφημα 5.1](#)).

Γράφημα 5.1 – Ασφάλεια και ιθαγένεια: πληρωμές της περιόδου 2014-2019 βάσει των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, ως ποσοστό των πληρωμών του ΠΔΠ σε όλους τους τομείς, και κατανομή τους ανά μέσο

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

5.3. Στο **προσάρτημα** που ακολουθεί περιγράφεται η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου.

5.4. Από τα 11 προγράμματα στο πλαίσιο του τομέα 3 του ΠΔΠ «Ασφάλεια και ιθαγένεια» επιλέξαμε ένα, το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME), το οποίο αντιπροσωπεύει το 24 % των πληρωμών που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα του ΠΔΠ. Στο **παράρτημα 5.1** παρατίθενται ο γενικός και οι τέσσερις ειδικοί στόχοι του TAME.

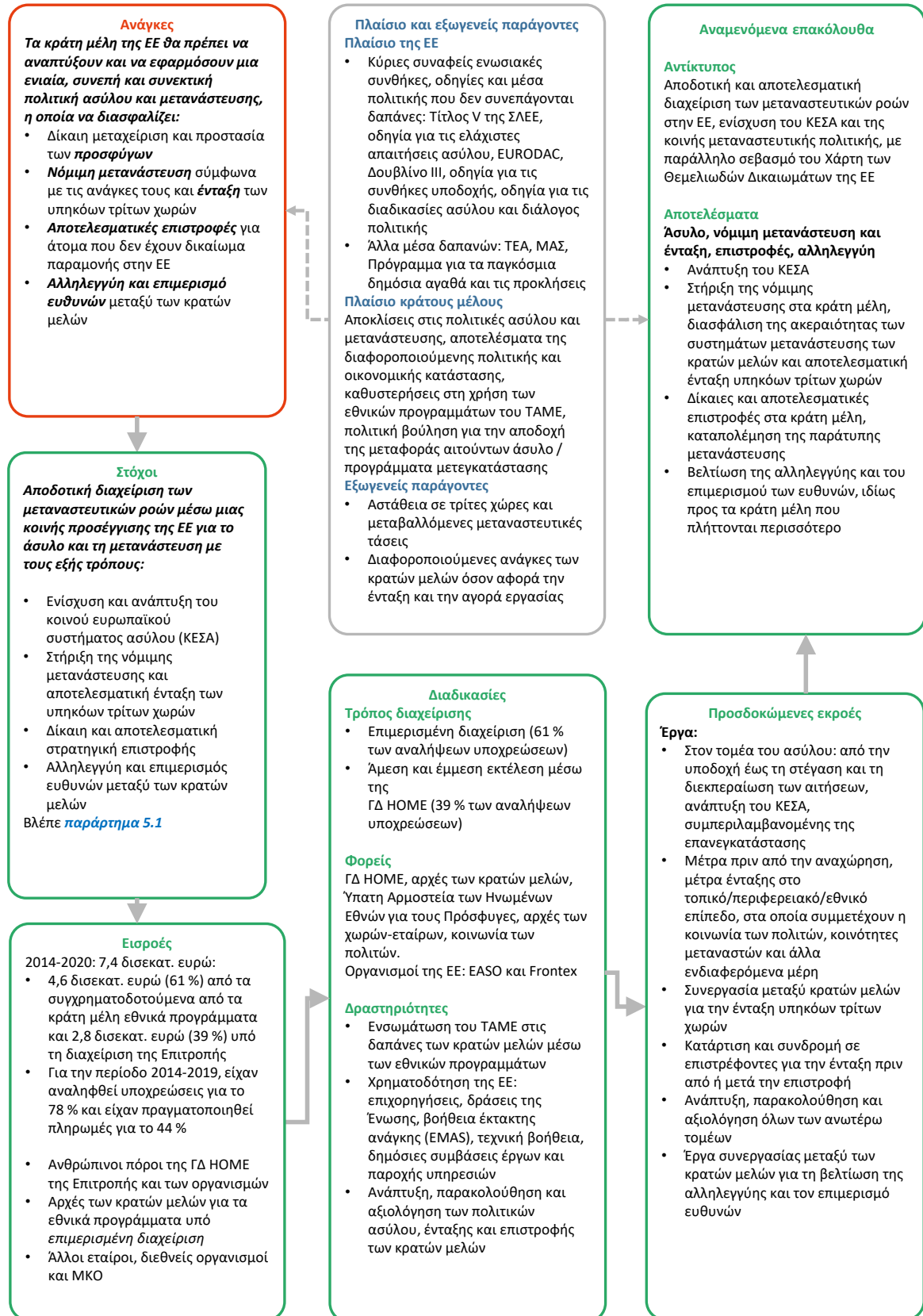
5.5. Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε επισκόπηση πληροφοριών της Επιτροπής, η οποία συμπληρώθηκε, όπου ήταν δυνατό, από διαπιστώσεις δικών μας εκθέσεων ελέγχου και επισκοπήσεων. Στο κείμενο υπάρχει πάντοτε αναφορά της πηγής των πληροφοριών μας.

Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ)

Σκοπός και λειτουργία του ΤΑΜΕ

5.6. Στο [γράφημα 5.2](#) παρέχεται συνοπτική επισκόπηση του ταμείου και κάποιων γενικών πληροφοριών, με βάση τη σχετική νομοθεσία και τα σχετικά έγγραφα της Επιτροπής.

Γράφημα 5.2 - Επισκόπηση του TAME

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού αριθ. 516/2014 για τη σύσταση του TAME και πηγών της Επιτροπής.

5.7. Το TAME, που συγκροτήθηκε το 2014, έχει ως στόχο να συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και στην ανάπτυξη, εφαρμογή και ενίσχυση μιας κοινής πολιτικής της ΕΕ για το άσυλο και τη μετανάστευση, την επικουρική προστασία, την προσωρινή προστασία και την εισερχόμενη μετανάστευση, με σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων και αρχών που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5.8. Η διαχείριση του TAME ασκείται κατά κύριο λόγο από τα κράτη μέλη μέσω των εθνικών προγραμμάτων τους (61 % των δραστηριοτήτων του ταμείου). Το υπόλοιπο τελεί υπό την άμεση ή έμμεση διαχείριση της Επιτροπής.

5.9. Το ταμείο χρηματοδοτεί ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων που αποσκοπούν:

- στη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των αρχών των κρατών μελών στο πλαίσιο της πολιτικής ασύλου και μετανάστευσης της ΕΕ·
- στην παροχή στους μετανάστες νομικής, κοινωνικής και υλικής υποστήριξης·
- στην ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών·
- στην εξυπηρέτηση της οικειοθελούς ή μη οικειοθελούς επιστροφής υπηκόων τρίτων χωρών·
- στην επανεγκατάσταση και τη μεταφορά δικαιούχων διεθνούς προστασίας·
- στην ενίσχυση της συνεργασίας εντός της ΕΕ·
- στην παροχή βοήθειας έκτακτης ανάγκης και τεχνικής βοήθειας στα κράτη μέλη.

5.10. Το ταμείο λειτουργεί σε ένα ευαίσθητο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, και η υλοποίησή του επηρεάζεται συστηματικά από πληθώρα παραγόντων:

- την απουσία συντονισμένης πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου μεταξύ των κρατών μελών¹.

---

¹ Ενημερωτικό έγγραφο του ΕΕΣ 4/2018, με τίτλο «Η ενσωμάτωση των μεταναστών από χώρες εκτός της ΕΕ», σημείο 20· έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τον έλεγχο καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ για τη νόμιμη μετανάστευση, SWD(2019) 1056 final.

- την πολωμένη στα θέματα μετανάστευσης κοινή γνώμη που παρακωλύει τη δράση των κρατών μελών².
- σημαντικές καθυστερήσεις στην έγκριση της νομικής βάσης του TAME και των εθνικών προγραμμάτων TAME των κρατών μελών³.
- την πολιτική και οικονομική κατάσταση καθώς και την κατάσταση στον τομέα της ασφάλειας στις χώρες καταγωγής και διέλευσης·
- την εξάρτηση της ΕΕ από τη συνεργασία τρίτων χωρών για την επιστροφή των πολιτών τους⁴.
- τις διαφορετικές ανάγκες των επιμέρους κρατών μελών όσον αφορά την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών⁵ και
- την απουσία ενδεχομένως πολιτικής βούλησης από πλευράς των κρατών μελών να συμμετέχουν σε προγράμματα μεταφοράς αιτούντων άσυλο (επανεγκατάσταση) και μετεγκατάστασης⁶.

Πληροφορίες που δημοσιεύονται σχετικά με τις επιδόσεις

5.11. Πέραν από τη συνήθη ετήσια υποβολή στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ), των προγραμματικών δηλώσεων και των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων (ΕΕΔ) (βλέπε σημείο 1.3), η Επιτροπή διενήργησε μία ενδιάμεση αξιολόγηση των επιδόσεων του TAME⁷ (βλέπε [γράφημα 5.3](#)).

² Ενημερωτικό έγγραφο του ΕΕΣ 4/2018, με τίτλο «Η ενσωμάτωση των μεταναστών από χώρες εκτός της ΕΕ», σημεία 22-23 και πρόκληση 1.

³ Βλέπε σημείο 7.4 της ετήσιας έκθεσής μας για το 2019.

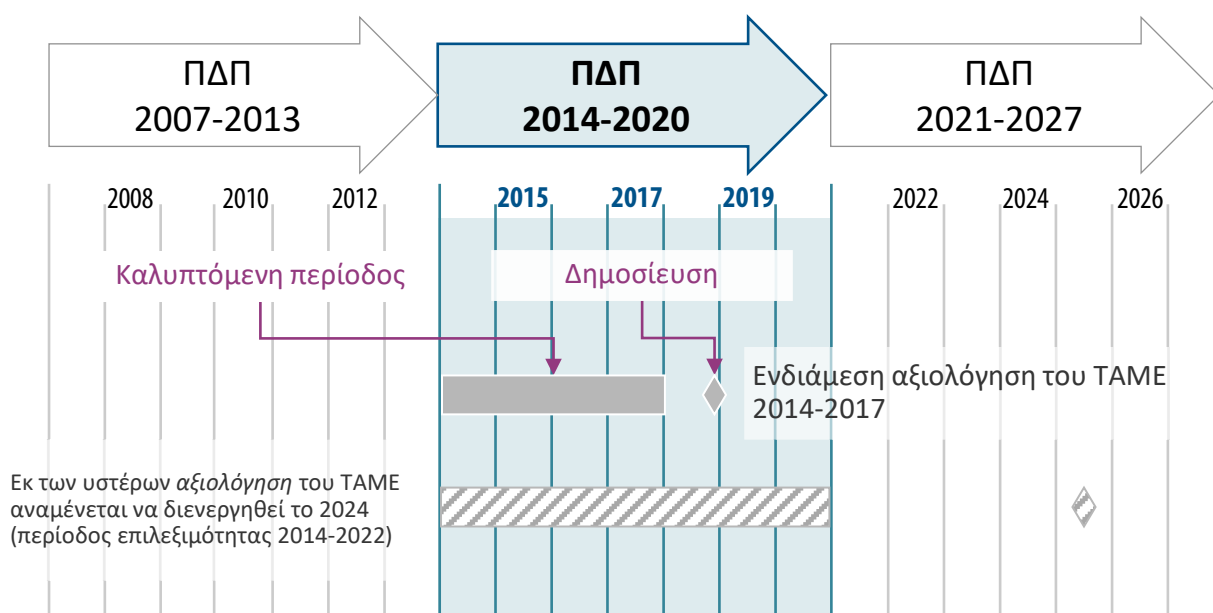
⁴ Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων για το 2019 (ΕΕΔ), σ. 17-18.

⁵ Ενημερωτικό έγγραφο του ΕΕΣ αριθ. 4/2018, με τίτλο «Η ενσωμάτωση των μεταναστών από χώρες εκτός της ΕΕ», σημεία 20 και 40-42.

⁶ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-715/17, C-718/17 και C-719/17 (Δικαστήριο), απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020 στην υπόθεση Επιτροπή κατά Πολωνίας, Ουγγαρίας και Τσεχικής Δημοκρατίας για άρνηση συμμόρφωσης με τον προσωρινό μηχανισμό μετεγκατάστασης αιτούντων διεθνή προστασία.

⁷ Στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Interim evaluation of the Asylum, Migration and Integration Fund», SWD(2018) 339 final.

Γράφημα 5.3 – Χρονολόγιο των κύριων αξιολογήσεων και καλυπτόμενες περιόδους

Πηγή: ΕΕΣ.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του TAME, βάσει των πληροφοριών που δημοσιεύονται για τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια

5.12. Στο [γράφημα 5.4](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του TAME που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις⁸. Λεπτομερέστερες επισκοπήσεις ανά ειδικό στόχο παρουσιάζονται στα γραφήματα 5.5-5.8. Στο σημείο 1.24 εξετάζουμε ορισμένους γενικούς περιορισμούς⁹ που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα ο εν λόγω δείκτης να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη αν, και πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του TAME, ούτε αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι ο ενδεδειγμένος. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση

⁸ Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2021, έγγραφο εργασίας, τμήμα Ι, «programme statements of operational expenditure», COM(2020) 300 – Ιούνιος 2020, σ. 452-469.

⁹ Βλέπε επίσης σημεία 3.21-3.35 της ετήσιας έκθεσής μας για το 2018.

των επιδόσεων του TAME. Επίσης, δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των στοιχείων στα οποία βασίζεται, την οποία ωστόσο εξετάζουμε στο κεφάλαιο 1 (βλέπε σημεία 1.13-1.23).

Γράφημα 5.4 – Επισκόπηση όλων των δεικτών του TAME στις προγραμματικές δηλώσεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες του TAME σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

	εισοχής και εκροής	Δείκτες επακόλουθου του προγράμματος	
		αποτελέσματος	αντικτύπου
Ειδικός στόχος 1 «Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου»			
Ειδικός στόχος 2 «Ένταξη και νόμιμη μετανάστευση»			
Ειδικός στόχος 3 «Πολιτικές επιστροφής και παράτυπη μετανάστευση»			
Ειδικός στόχος 4 «Αλληλεγγύη και επιμερισμός ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών»			

	Οι δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων τους;		
	ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ
Δείκτες με ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			
Δείκτες χωρίς ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			

Σημ.: Για την ανάλυσή μας βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Η ως άνω απεικόνιση του κατά πόσον συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την από μέρους μας αξιολόγηση της πιθανότητας που έχει ο δείκτης αυτός να επιτύχει συγκεκριμένη τιμή-στόχο. Ένας δείκτης, ωστόσο, μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος – και η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να μην φαίνεται αρκετά φιλόδοξη. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι και το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Βλέπε επίσης **προσάρτημα** (σημείο 18).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Οι δείκτες επιδόσεων του TAME εμφανίζουν ορισμένους περιορισμούς

5.13. Υπάρχουν τέσσερις γενικοί δείκτες *αντικτύπου* (για τις πραγματικές επιστροφές σε σύγκριση με τις αποφάσεις επιστροφής, το ποσοστό των οικειοθελών επιστροφών, τη διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ πολιτών της ΕΕ και υπηκόων τρίτων χωρών και τη σύγκλιση των ποσοστών αναγνώρισης για τους αιτούντες άσυλο). Οι δείκτες αυτοί δεν συνδέονται άμεσα με τις επιδόσεις του TAME, αν και οι δαπάνες στο πλαίσιο του ταμείου μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη της αντίστοιχης τιμής-στόχου.

5.14. Περίπου τα δύο τρίτα των δεικτών είναι δείκτες *εκροής* και, ως εκ τούτου, μετρούν την επιχειρησιακή υλοποίηση του TAME, που συνδέεται στενά με το ποσοστό εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

5.15. Πέντε από τα 24 ορόσημα που είχαν οριστεί σε σχέση με δείκτες για το 2020¹⁰ είχαν ήδη επιτευχθεί τα προηγούμενα έτη, χωρίς οι τιμές-στόχος να έχουν αναπροσαρμοστεί προς τα άνω σύμφωνα με τις ορθές πρακτικές δημοσιονομικής διαχείρισης, ώστε να αντικατοπτρίζουν τις δυνατότητες για μεγαλύτερη βελτίωση της αποδοτικότητας.

5.16. Οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις βασίζονται σε στοιχεία που παρέχουν τα κράτη μέλη στις ετήσιες εκθέσεις τους σχετικά με την υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων τους¹¹. Το 2019 η Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου της Επιτροπής διαπίστωσε την ανάγκη να ενισχυθεί η παρακολούθηση της

¹⁰ Δείκτες σχετικά με τον αριθμό των ατόμων που έλαβαν στήριξη για την υποδοχή και το άσυλο, τον αριθμό των ατόμων που έλαβαν κατάρτιση σε θέματα ασύλου, τον αριθμό των ατόμων που έλαβαν στήριξη στο πλαίσιο μέτρων ένταξης, τον αριθμό των μέτρων ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών και τον αριθμό των ελεγχόμενων επιχειρήσεων απομάκρυνσης που συγχρηματοδοτήθηκαν από το TAME – βλέπε [παράρτημα 5.1](#)).

¹¹ Βλέπε [κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 516/2014](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τη δημιουργία του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, άρθρο 3 και παράρτημα II και [κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό \(ΕΕ\) 2017/207 της Επιτροπής](#), της 3ης Οκτωβρίου 2016, για το [κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης](#) που προβλέπεται στον [κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 514/2014](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό γενικών διατάξεων όσον αφορά το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και το μέσο για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης κρίσεων.

υλοποίησης των εθνικών προγραμμάτων και να βελτιωθούν η αξιοπιστία και η συνέπεια των δεδομένων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη¹².

5.17. Οι τιμές-στόχος αντιστοιχούν στα σωρευτικά αριθμητικά στοιχεία που καθορίζονται από τα κράτη μέλη, αλλά οι ποσοτικοποιημένες ανάγκες δεν περιλαμβάνονται στο πλαίσιο για την αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν πληροφορίες βάσει των οποίων να μπορεί να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο το TAME ή τα κράτη μέλη έχουν ανταποκριθεί σε αυτές τις ανάγκες. Παραδείγματος χάριν, ο δείκτης για τον αριθμό των ατόμων που λαμβάνουν στήριξη για την υποδοχή και το άσυλο δεν προσδιορίζει τον αριθμό των ατόμων που χρειάζονται στήριξη· ο δείκτης για τις θέσεις στις υποδομές υποδοχής και στέγασης δεν ποσοτικοποιεί τις ανάγκες στέγασης· και, τέλος, ο δείκτης που αφορά τον αριθμό των επιστρεφόντων που λαμβάνουν χρηματοδοτική συνδρομή δεν υποδεικνύει τον αριθμό των δυνητικών υποψηφίων για επιστροφή. Χωρίς τις πληροφορίες αυτές, δεν μπορούμε να αξιολογήσουμε το ποσοστό των αναγκών που κάλυψαν το TAME και τα κράτη μέλη. Αντ' αυτού, οι δείκτες λαμβάνονται υπόψη κατά την ποιοτική αξιολόγηση της χρησιμότητας του ταμείου, όσον αφορά τη συμβολή της χρηματοδότησης στην επίτευξη των στόχων πολιτικής.

Υπάρχουν ορισμένα σημαντικά κενά στις πληροφορίες σχετικά με το TAME

5.18. Η Επιτροπή διαχειρίζεται τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης του TAME (EMAS). Το αρχικό κονδύλιο των 100 εκατομμυρίων ευρώ αυξήθηκε σε 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο έως το 2000, ποσό που αντιστοιχεί στο 30 % των πόρων του ταμείου. Εντούτοις, η Επιτροπή δεν έχει αναπτύξει πλαίσιο παρακολούθησης των επιδόσεων των έργων που χρηματοδοτούνται από την EMAS¹³. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι διαθέσιμες συγκεντρωτικές πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις όσον αφορά τις δαπάνες που σχετίζονται με την EMAS να είναι περιορισμένες.

5.19. Στην ΕΕΔΕ και τις προγραμματικές δηλώσεις παρέχονται ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με την οικονομία και την αποδοτικότητα που επιτυγχάνονται κατά την υλοποίηση του ταμείου, ή σχετικά με την οικονομική αποδοτικότητα των δράσεών του.

¹² Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2021, έγγραφο εργασίας, τμήμα Ι, «programme statements of operational expenditure», COM(2020) 300 – Ιούνιος 2020, σ. 457.

¹³ *Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ*, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημείο 78.

Στην ενδιάμεση αξιολόγηση επιβεβαιώθηκε η συνάφεια του TAME

5.20. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης της Επιτροπής διαπιστώθηκε η συνάφεια του TAME, καθώς και ότι χρηματοδοτούσε παρεμβάσεις που ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των κρατών μελών¹⁴. Οι χρηματοδοτούμενες δραστηριότητες θεωρείται ότι προσφέρουν υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία, καθώς ενεργώντας μεμονωμένα τα κράτη μέλη δεν μπορούν να διαχειριστούν τα ζητήματα μετανάστευσης και ασύλου και τις μεταναστευτικές ροές¹⁵. Η αξιολόγηση έδειξε ότι το μέγεθος, οι διαδικασίες, το πεδίο εφαρμογής και ο ρόλος του TAME προάγουν τις αρχές της αλληλεγγύης, της κατανομής των βαρών και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών¹⁶, και ότι το ταμείο βοηθά τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο διαφόρων δικτύων, όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης¹⁷. Στο **πλαίσιο 5.1** παρουσιάζεται ένα παράδειγμα που κάλυψαν οι έλεγχοί μας.

---

¹⁴ Ενδιάμεση αξιολόγηση του TAME, τελική έκθεση, ενότητα 5.4, σ. 130-146.

¹⁵ Βλέπε τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 516/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τη δημιουργία του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, αιτιολογική σκέψη 58.

¹⁶ Ενδιάμεση αξιολόγηση του TAME, τελική έκθεση, σ. 170-171.

¹⁷ Ενδιάμεση αξιολόγηση του TAME, τελική έκθεση, σ. 173-174.

Πλαίσιο 5.1

Συνάφεια και προστιθέμενη αξία του TAME

Μετά τη μεταναστευτική κρίση του 2015, οι χρηματοδοτικοί πόροι που κινητοποιήθηκαν στο πλαίσιο της βοήθειας έκτακτης ανάγκης (EMAS) του TAME αυξήθηκαν σε 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ ο προϋπολογισμός του TAME αυξήθηκε σημαντικά από 3,1 δισεκατομμύρια ευρώ σε 7,4 δισεκατομμύρια ευρώ.

Η Επιτροπή, οι οργανισμοί της ΕΕ (EASO, Frontex και Ευρωπόλ) και τα κράτη μέλη απέστειλαν εμπειρογνώμονες¹⁸ για να βοηθήσουν την Ιταλία, την Ελλάδα και άλλα κράτη μέλη να αντεπεξέλθουν στη μεγάλη εισροή αιτούντων άσυλο σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στο πλαίσιο αυτό, κάλυψαν επείγουσες ανάγκες και συγκρότησαν κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης (hotspot) για την καταγραφή των μεταναστών και τη διεκπεραίωση των συναφών διαδικασιών.

Αυτή ήταν μια απτή πράξη πραγματικής αλληλεγγύης στο πλαίσιο της ΕΕ, και η προσέγγιση των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης που υποστηρίχθηκε από το TAME συνέβαλε στη βελτίωση της διαχείρισης της μετανάστευσης κυρίως στα δύο κράτη μέλη που βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή υπό πολύ δύσκολες και συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Στο πλαίσιο του ελέγχου παρακολούθησης που διενεργήσαμε, εξετάσαμε 20 έργα¹⁹ και διαπιστώσαμε ότι όλα ήταν συναφή με τις επιτόπιες ανάγκες.

---

¹⁸ Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημεία 28-30.

¹⁹ Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημείο 22 και παράρτημα II.

Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου

5.21. Παρότι ΕΕ έχει θεσπίσει κοινά πρότυπα για τις πολιτικές ασύλου και μετανάστευσης, η εφαρμογή τους εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η εισροή προσφύγων και μεταναστών μετά το 2015 αποκάλυψε σημαντικές διαρθρωτικές αδυναμίες στον σχεδιασμό και την εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ) και κατέδειξε την ανάγκη, αφενός, για μεγαλύτερη συμμόρφωση με τους διεθνείς και ενωσιακούς κανόνες και τις αξίες και, αφετέρου, για μέτρα που θα συμβάλουν στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην ΕΕ. Μεταξύ άλλων, αυτό σήμαινε μείωση των επιπέδων παράτυπης μετανάστευσης προς την ΕΕ, αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες διαδικασίες ασύλου, ταχύτερη κοινωνικοοικονομική ένταξη των αιτούντων άσυλο, καθώς και ενισχυμένη συνεργασία και εταιρικές σχέσεις με χώρες εκτός της ΕΕ για τους σκοπούς της διαχείρισης της μετανάστευσης²⁰.

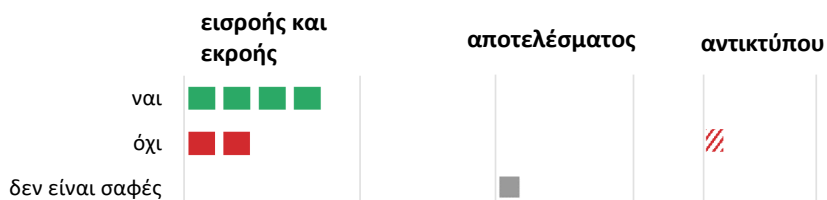
5.22. Στο [γράφημα 5.5](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών των προγραμματικών δηλώσεων που συνδέονται με την ενίσχυση του ΚΕΣΑ.

---

²⁰ Μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με τίτλο «[Europe's two trillion euro dividend: mapping the cost of Non-Europe 2019-24](#)», «Asylum policy», σ. 188-190.

Γράφημα 5.5 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την ενίσχυση του ΚΕΣΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

Δείκτες που συνδέονται με την «Ενίσχυση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου»

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Σύγκλιση των ποσοστών αναγνώρισης στα κράτη μέλη για τους αιτούντες άσυλο που προέρχονται από την ίδια τρίτη χώρα	μ.δ. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: 20,1 ε.μ. (2013) τιμή-στόχος: μείωση πλέον πρόσφατα στοιχεία: 24,4 ε.μ. (2018)	 όχι	αντικτύπου
Αριθμός των προσώπων της ομάδας-στόχου στα οποία παρέχεται βοήθεια μέσω σχεδίων στον τομέα των συστημάτων υποδοχής και ασύλου	 100 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 ναι	εκροής
Χωρητικότητα νέων και βελτιωμένων υποδομών υποδοχής/στέγασης	 59 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 όχι	εκροής
Άτομα που έλαβαν κατάρτιση σε θέματα σχετικά με το άσυλο	 100 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 ναι	εκροής
Ποσοστό ατόμων που έλαβαν κατάρτιση σε θέματα σχετικά με το άσυλο	 100 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 ναι	εκροής
Ενημερωτικά προϊόντα και διερευνητικές αποστολές της χώρας προέλευσης	 92 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 ναι	εκροής
Έργα για την ανάπτυξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ασύλου στα κράτη μέλη	 58 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 όχι	εκροής
Άτομα που επανεγκαταστάθηκαν	 62 % (2019) ορόσημο 30 % (2017) 2012 2020	 δεν είναι σαφές	αποτελέ- σματος

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Παρά τη συμβολή του TAME, η έλλειψη πολιτικής συναίνεσης εμπόδισε την πλήρη υλοποίηση του ΚΕΣΑ

5.23. Στην ΕΕΔΕ²¹ και στις προγραμματικές δηλώσεις²² παρουσιάζεται μια θετική εικόνα των επιτευγμάτων του TAME, καθώς τέσσερις δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο, και έξι από τους οκτώ δείκτες αφορούν εκροές. Το ταμείο παρείχε στήριξη για την υποδοχή και το άσυλο σε περισσότερα από 2 εκατομμύρια άτομα και αύξησε τον αριθμό των θέσεων στέγασης, νέων ή βελτιωμένων, σε 30 026. Υποστήριξε την ασφαλή και νόμιμη επανεγκατάσταση 62 651 προσφύγων από χώρες εκτός της ΕΕ και αύξησε τα διαθέσιμα για την προσπάθεια αυτή ποσά. Το ταμείο βοηθά επίσης τα κράτη μέλη να αναπτύξουν, να παρακολουθούν και να αξιολογούν τις πολιτικές τους για το άσυλο και έχει χρηματοδοτήσει την επιμόρφωση 52 709 ατόμων σε θέματα σχετικά με το άσυλο. Ωστόσο:

- Παρά την αναφερθείσα πρόοδο των δεικτών που αφορούν τα άτομα στα οποία παρέχεται στήριξη για την υποδοχή και το άσυλο και την αύξηση της ικανότητας στέγασης (του αριθμού των θέσεων στέγασης), δεν υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι αναφερόμενες τιμές αντιστοιχούν στις ανάγκες (βλέπε σημείο [5.17](#)).
- Δύο τιμές-στόχος για το 2020 δεν προσαρμόστηκαν, μολονότι επιτεύχθηκαν νωρίς (βλέπε σημείο [5.15](#)). Ο αριθμός των ατόμων που έλαβαν στήριξη για την υποδοχή και το άσυλο το 2017 ανήλθε σε 1 232 954, υπερβαίνοντας κατά πολύ το ορόσημο των 643 350 ατόμων που είχε τεθεί για το εν λόγω έτος, χωρίς ωστόσο η τιμή-στόχος για το 2020 (1 286 700) να αναπροσαρμοστεί. Ομοίως, έως το 2017, 21 752 άτομα είχαν λάβει κατάρτιση σε θέματα σχετικά με το άσυλο, αριθμός που υπερβαίνει κατά πολύ το ορόσημο των 12 603 ατόμων που είχε οριστεί για το εν λόγω έτος. Έως το τέλος του 2019, ο αριθμός αυτός είχε ανέλθει σε 52 709, αλλά η τιμή-στόχος για το 2020 (25 205) παρέμεινε αμετάβλητη.

²¹ ΕΕΔΕ για το 2019, παράρτημα 1, «programme performance overview AMIF», σ. 154.

²² Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2021, έγγραφο εργασίας, τμήμα Ι, «programme statements of operational expenditure», COM(2020) 300 – Ιούνιος 2020, σ. 459, 463-465.

- ο Ο δείκτης που παρουσιάζει σημαντικό επίπεδο ενημερωτικών προϊόντων και διερευνητικών αποστολών της χώρας καταγωγής αφορά κυρίως ένα κράτος μέλος²³.

Το TAME προώθησε τις επανεγκαταστάσεις, ο αριθμός των οποίων υπολειπόταν ωστόσο της τιμής-στόχου

5.24. Η επανεγκατάσταση αποτελεί για τους πρόσφυγες μια ασφαλή και νόμιμη πύλη εισόδου στην ΕΕ. Συνολικά, 62 651 πρόσφυγες επανεγκαταστάθηκαν με τη στήριξη του ταμείου κατά την περίοδο 2015-2019. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 62 % της σωρευτικής τιμής-στόχου για την επανεγκατάσταση (101 116 πρόσφυγες)²⁴. Η χρηματοδότηση του TAME για τη δραστηριότητα αυτή ανήλθε σε 1 δισεκατομμύριο ευρώ ή στο 13 % του προϋπολογισμού του ταμείου. Το ποσό αυτό αυξήθηκε το 2020 σε 1,07 δισεκατομμύρια ευρώ, ώστε να αντικατοπτρίζει τις δεσμεύσεις των κρατών μελών για την επανεγκατάσταση προσφύγων στην ΕΕ έως το 2023. Ωστόσο, η επίτευξη αυτής της τιμής-στόχου θα εξαρτηθεί από τις εξελίξεις και τον αντίκτυπο των περιορισμών λόγω της νόσου COVID-19.

Τα ποσοστά αναγνώρισης του δικαιώματος ασύλου των αιτούντων άσυλο από το Αφγανιστάν στα κράτη μέλη εμφανίζουν σημαντικές διαφορές

5.25. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των αιτούντων άσυλο, ώστε να μην ενθαρρύνονται οι δευτερεύουσες μετακινήσεις προς άλλα κράτη μέλη, ένας γενικός δείκτης μετρά τη σύγκλιση των ποσοστών αναγνώρισης στα διάφορα κράτη μέλη (το ποσοστό των πρωτοβάθμιων αποφάσεων χορήγησης του καθεστώτος που προβλέπεται στη σύμβαση της Γενεύης ή του καθεστώτος επικουρικής προστασίας) για αιτούντες άσυλο από την ίδια χώρα καταγωγής. Ο δείκτης αυτός αποτυπώνει τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη διεκπεραιώνουν με ομοιόμορφο τρόπο τις υποθέσεις ασύλου. Οι Αφγανοί υπήκοοι είναι η δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα υπηκόων που αιτείται άσυλο στην ΕΕ. Ο δείκτης που αφορά τα ποσοστά αναγνώρισης των κρατών μελών εκφράζεται ως τυπική απόκλιση από το μέσο ποσοστό αναγνώρισης. Όσο υψηλότερη είναι αυτή η τυπική απόκλιση, τόσο μεγαλύτερη είναι η απόκλιση μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την αποδοχή αιτήσεων ασύλου. Τα ποσοστά αναγνώρισης για τους Αφγανούς κυμαίνονται από 6 %

²³ Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2021, έγγραφο εργασίας, τμήμα Ι, «programme statements of operational expenditure», COM(2020) 300 – Ιούνιος 2020, σ. 464.

²⁴ Μεταξύ του 2017 και του 2019, η τιμή-στόχος αυξήθηκε σε 70 977 άτομα, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι δεσμεύσεις των κρατών μελών για επανεγκατάσταση μεγαλύτερου αριθμού προσφύγων, και επανεγκαταστάθηκαν 37 807 άτομα.

έως 98 % στα διάφορα κράτη μέλη, χωρίς από τη φύση των σχετικών υποθέσεων να προκύπτει σαφής εξήγηση για αυτή την απόκλιση²⁵.

Το TAME έχει αυξήσει την ικανότητα των κρατών μελών να διεκπεραιώνουν αιτήσεις ασύλου, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικός όγκος συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων

5.26. Τα εθνικά συστήματα μετανάστευσης εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές πιέσεις²⁶. Το 2019 κατατέθηκαν περίπου 721 000 αιτήσεις ασύλου, συμπεριλαμβανομένων 657 000 πρώτων αιτήσεων ασύλου, αριθμός που συνιστά αύξηση κατά 11 % σε σχέση με το 2018. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, στο τέλος του 2019, 899 000 αιτήσεις διεθνούς προστασίας, ελαφρώς περισσότερες από ό,τι στο τέλος του 2018, τελούσαν ακόμη υπό εξέταση από τις αρχές των κρατών μελών.

5.27. Στην ειδική έκθεσή μας 24/2019 σχετικά με τη μετανάστευση, παρατηρήσαμε ότι η ικανότητα διεκπεραίωσης των αιτήσεων ασύλου είχε αυξηθεί στην Ελλάδα (με τη στήριξη του TAME, της EASO και της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες) και στην Ιταλία (με την έμμεση στήριξη της EASO). Ωστόσο, ο όγκος των εκκρεμών υποθέσεων στην Ελλάδα εξακολουθούσε να αυξάνεται, ενώ στην Ιταλία η διαθέσιμη ικανότητα δεν επαρκούσε για τη διεκπεραίωση του μεγάλου αριθμού προσφυγών²⁷. Συστήσαμε στην Επιτροπή και στην EASO να ενισχύσουν τη διαχείριση των εθνικών συστημάτων ασύλου.

²⁵ Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), «[Latest asylum trends, 2019 overview](#)», που δημοσιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2020.

²⁶ Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2021, έγγραφο εργασίας, τμήμα Ι, «programme statements of operational expenditure», COM(2020) 300 – Ιούνιος 2020, σ. 459-465 και ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων για το 2019, σ. 24.

²⁷ Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημείο VI της σύνοψης, σημεία 102-129, 161-193 και σύσταση 5.

Ένταξη και νόμιμη μετανάστευση

5.28. Περίπου το 4,6 % του πληθυσμού της ΕΕ απαρτίζεται από υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ για επαγγελματικούς, εκπαιδευτικούς, οικογενειακούς ή άλλους λόγους²⁸. Πέντε κράτη μέλη φιλοξενούν περίπου το 77 % του πληθυσμού των μεταναστών²⁹. Η ευθύνη για την ένταξη των μεταναστών βαρύνει κυρίως τα κράτη μέλη, και επιδίωξη της ΕΕ είναι η ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής στο πλαίσιο της οποίας οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ θα αντιμετωπίζονται δίκαια και χωρίς διακρίσεις. Η τομεακή προσέγγιση που υιοθετεί το νομικό πλαίσιο της ΕΕ, η οποία δεν καλύπτει όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών, σε συνδυασμό με τα παράλληλα εθνικά συστήματα και προβλήματα που σχετίζονται με τα εθνικά συστήματα ένταξης (όπως η αναγνώριση διπλωμάτων αποκτηθέντων σε τρίτες χώρες), σημαίνει ότι ενδεχομένως οι υπήκοοι τρίτων χωρών να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση στην αγορά εργασίας. Αυτό μπορεί να αποβεί εις βάρος του στόχου για ένταξη μακροπρόθεσμα και υπονομεύει την ικανότητα της ΕΕ να προσελκύει εργαζόμενους υψηλής ποιότητας από χώρες εκτός της ΕΕ^{30 31}.

5.29. Στο [γράφημα 5.6](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών των προγραμματικών δηλώσεων που συνδέονται με την ένταξη και τη νόμιμη μετανάστευση.

²⁸ Eurostat, «Migrant integration», έκδοση του 2017, βάσει των αριθμητικών στοιχείων του 2014. Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία για τη Δανία, την Ιρλανδία και τις Κάτω Χώρες.

²⁹ Ενημερωτικό έγγραφο του ΕΕΣ 4/2018, με τίτλο «Η ενσωμάτωση των μεταναστών από χώρες εκτός της ΕΕ», σημείο 5.

³⁰ Ενημερωτικό έγγραφο του ΕΕΣ 4/2018, με τίτλο «Η ενσωμάτωση των μεταναστών από χώρες εκτός της ΕΕ», σημεία 20 και 40-42.

³¹ Μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με τίτλο «Europe's two trillion euro dividend: mapping the cost of Non-Europe 2019-24», «Asylum policy», σ. 179 και 182.

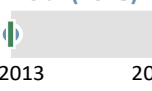

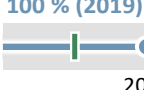

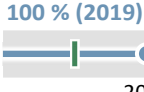

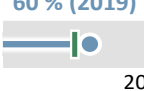

Γράφημα 5.6 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την ένταξη και τη νόμιμη μετανάστευση

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής,

βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

Δείκτες που συνδέονται με την «Ένταξη και νόμιμη μετανάστευση»

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης υπηκόων τρίτων χωρών και πολιτών της ΕΕ	0 % (2018) ορόσημο 0 % (2017) 2013 2020	 όχι	αντικτύπου
Πρόσωπα της ομάδας-στόχου που συμμετείχαν σε προ της αναχώρησης μέτρα	30 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 δεν είναι σαφές	εκροής
Πρόσωπα της ομάδας-στόχου τα οποία έλαβαν βοήθεια μέσω μέτρων ένταξης	100 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 ναι	εκροής
Τοπικά, περιφερειακά και εθνικά πλαίσια/μέτρα/εργαλεία πολιτικής για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών	100 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 ναι	εκροής
Έργα συνεργασίας με άλλα κράτη μέλη για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών	71 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 δεν είναι σαφές	εκροής
Έργα για την ανάπτυξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ένταξης στα κράτη μέλη	60 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 όχι	εκροής

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Το TAME στηρίζει μέτρα ένταξης, αλλά ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπός του μένει να διαπιστωθεί

5.30. Στην ΕΕΔΕ και τις προγραμματικές δηλώσεις παρουσιάζεται μια θετική εικόνα των επιτευγμάτων του TAME και η Επιτροπή θεωρεί ότι το σκέλος της ένταξης αποτελεί πραγματική επιτυχία³². Το TAME έχει παράσχει στήριξη σε σχεδόν 6 εκατομμύρια άτομα στο πλαίσιο μέτρων ένταξης. Ωστόσο:

- Η πρόοδος σε σχέση με δύο δείκτες (συμμετοχή στα προ της αναχώρησης μέτρα και έργα συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών) δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων· δύο άλλοι δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο (δείκτης υψηλού επιπέδου για τη μείωση της διαφοράς στα ποσοστά απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών και των πολιτών της ΕΕ, στα οποία το TAME δεν έχει ευθέως επιρροή, και έργα για την ανάπτυξη, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών) και στις περιπτώσεις δύο δεικτών, οι τιμές-στόχος έχουν ήδη επιτευχθεί (βλέπε σημείο 5.15).
- Για την εκτίμηση της επιτυχίας δεν πρέπει να εξετάζεται μόνο η πτυχή των εκροών. Παραδείγματος χάριν, η παρακολούθηση μαθημάτων γλωσσών και μαθημάτων αγωγής του πολίτη, ή η στήριξη για τη βελτίωση των προσόντων και της απασχολησιμότητας, δεν συνεπάγονται κατ' ανάγκη καλύτερη ένταξη. Ο περισσότερο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος των μέτρων αυτών μένει να εξεταστεί στην *εκ των υστέρων αξιολόγηση* που θα δημοσιευθεί το 2024.
- Η τιμή-στόχος του γενικού δείκτη για διαφορά δέκα μονάδων στα ποσοστά απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών και των πολιτών της ΕΕ είναι απίθανο να επιτευχθεί έως το τέλος της περιόδου δαπανών, ιδίως εάν η οικονομική κατάσταση της ΕΕ επιδεινωθεί, όπως προβλέπεται³³.

Το TAME έχει περιορισμένη επιρροή στην προσέλκυση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης

5.31. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών, ενώ η ΕΕ τα στηρίζει με χρηματοδότηση και παροχή κινήτρων³⁴. Το 2004 το Συμβούλιο

³² ΕΕΔΕ για το 2019, παράρτημα 1, «programme performance overview AMIF», σ. 155.

³³ Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2021, έγγραφο εργασίας, τμήμα Ι, «programme statements of operational expenditure», COM(2020) 300 – Ιούνιος 2020, σ. 462.

³⁴ Άρθρο 79, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ.

ενέκρινε έντεκα κοινές βασικές αρχές για την πολιτική ένταξης των μεταναστών, βάσει των οποίων η ένταξη ορίζεται ως «μια δυναμική, μακροχρόνια και συνεχής, αμφίδρομη διαδικασία αμοιβαίας προσαρμογής», στην οποία συμμετέχουν τόσο οι μετανάστες όσο και η κοινωνία υποδοχής. Το 2016 η Επιτροπή ενέκρινε σχέδιο δράσης για την ένταξη των μεταναστών, το οποίο περιλάμβανε διάφορες προτάσεις προς τα κράτη μέλη, που ανταποκρίθηκαν με διάφορους τρόπους³⁵.

5.32. Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τη νόμιμη μετανάστευση καθορίζεται σε επτά οδηγίες που εγκρίθηκαν μεταξύ 2003 και 2016 και καλύπτουν τις προϋποθέσεις εισδοχής και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και τα ζητήματα της ίσης μεταχείρισης και της κινητικότητας στο εσωτερικό της ΕΕ. Οι οδηγίες καλύπτουν τις διαφορετικές κατηγορίες υπηκόων τρίτων χωρών: μετανάστες-μέλη οικογένειας (οικογενειακή επανένωση), επί μακρόν διαμένοντες, σπουδαστές και ερευνητές, εργαζόμενους υψηλής ειδίκευσης (κατόχους μπλε κάρτας), εποχιακούς εργαζόμενους και ενδοϋπηρεσιακώς μετατιθέμενους. Μία οδηγία καλύπτει τις διαδικαστικές πτυχές της εισδοχής, μέσω της ενιαίας άδειας. Τα κράτη μέλη διαθέτουν έναν βαθμό διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά τον τρόπο μεταφοράς των εν λόγω οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, με αποτέλεσμα να μην ισχύουν οι ίδιοι ακριβώς κανόνες για τους μετανάστες σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ³⁶.

5.33. Υπό το πρίσμα της επίτευξης του στόχου της Συνθήκης για την ανάπτυξη κοινής μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ³⁷, στο πλαίσιο του ελέγχου καταλληλότητας της νομοθεσίας που διενήργησε η Επιτροπή το 2019 εντοπίστηκαν ορισμένα κρίσιμα ζητήματα και επισημάνθηκε ότι το ισχύον πλαίσιο για τη νόμιμη μετανάστευση είχε περιορισμένο αντίκτυπο στις μεταναστευτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη³⁸.

5.34. Στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις δεν παρουσιάζονται στοιχεία για τα μέτρα που αποσκοπούν στην προσέλκυση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης στην ΕΕ μέσω καθεστώτων νόμιμης μετανάστευσης, και οι δείκτες δεν είναι

³⁵ Ενημερωτικό έγγραφο 4/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Η ενσωμάτωση των μεταναστών από χώρες εκτός της ΕΕ», σημεία 35 και 40-42.

³⁶ Ενημερωτικό έγγραφο 4/2018 του ΕΕΣ, με τίτλο «Η ενσωμάτωση των μεταναστών από χώρες εκτός της ΕΕ», σημείο III της εισαγωγής, σημείο 20 και σημειώσεις τέλους 21 και 22.

³⁷ Άρθρο 79 της ΣΛΕΕ.

³⁸ Βλέπε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: «Executive summary of the fitness check on EU legislation on legal migration», SWD(2019) 1056 final, ενότητα 3 υπό τον τίτλο «follow up».

κατάλληλοι για την παρουσίαση στοιχείων σχετικά με μέτρα αυτού του είδους³⁹. Ζητήματα μπορεί επίσης να προκύψουν σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των συννομοθετών –του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Παραδείγματος χάριν, οι διαπραγματεύσεις σχετικά με την προτεινόμενη μεταρρύθμιση για την αναβάθμιση του συστήματος πληροφοριών για τις θεωρήσεις και την ενίσχυση της ελκυστικότητας του καθεστώτος της μπλε κάρτας παρέμειναν στάσιμες το 2019, επειδή οι συννομοθέτες απέτυχαν να συμφωνήσουν σε ορισμένα βασικά σημεία⁴⁰.

Πολιτικές επιστροφής και παράτυπη μετανάστευση

5.35. Τόσο οι παράτυποι μετανάστες όσο και οι υπήκοοι τρίτων χωρών των οποίων οι αιτήσεις ασύλου απορρίφθηκαν ή οι οποίοι δεν δικαιούνται πλέον να παραμείνουν στην ΕΕ, πρέπει να επιστρέφονται με ασφάλεια στις χώρες καταγωγής ή διέλευσης τους, μέσω ενός συστήματος επικουρούμενης οικειοθελούς επιστροφής ή αναγκαστικής επιστροφής (απελάσεις). Προκρίνεται η επιλογή της οικειοθελούς επιστροφής, η οποία είναι λιγότερο επιζήμια για τις σχέσεις με τρίτες χώρες και οικονομικά αποδοτικότερη από την αναγκαστική επιστροφή⁴¹.

5.36. Στο [γράφημα 5.7](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών των προγραμματικών δηλώσεων που συνδέονται με την επιστροφή παράτυπων μεταναστών.

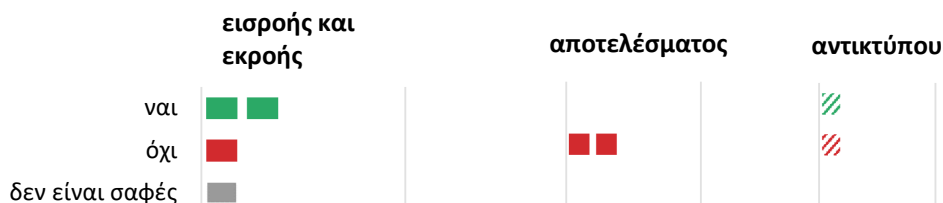
³⁹ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης [COM\(2016\) 378 final](#), αιτιολογική έκθεση, «Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης», και αιτιολογικές σκέψεις 2-6 της πρότασης οδηγίας.

⁴⁰ Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων για το 2019 σ. 8 και 27.

⁴¹ ΕΕΔΕ για το 2019, παράρτημα 1, «programme performance overview AMIF», σ. 156.

Γράφημα 5.7 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την επιστροφή των παράτυπων μεταναστών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

Δείκτες που συνδέονται με τις «Πολιτικές επιστροφής και την παράτυπη μετανάστευση»

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Αναλογία παράτυπων μεταναστών που επιστρέφουν προς τις εκδοθείσες αποφάσεις επιστροφής	μ.δ. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: 39,2 % (2013) τιμή-στόχος: αύξηση πλέον πρόσφατα στοιχεία: 37,8 % (2019)	 όχι	αντικτύπου
Αναλογία οικειοθελών/αναγκαστικών επιστροφών	μ.δ. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: 45,5 % (2013) τιμή-στόχος: αύξηση πλέον πρόσφατα στοιχεία: 109,2 % (2018)	 ναι	αντικτύπου
Άτομα που έλαβαν κατάρτιση σε θέματα σχετικά με τις επιστροφές	88 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 ναι	εκροής
Επιστρέφοντες που έλαβαν συνδρομή για την ένταξη πριν από ή μετά την επιστροφή	57 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 όχι	εκροής
Οικειοθελώς επιστρέφοντες	50 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 όχι	αποτελέσματος
Επιστρέφοντες που απομακρύνθηκαν	39 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 όχι	αποτελέσματος
Ελεγχόμενες επιχειρήσεις απομάκρυνσης	100 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 ναι	εκροής
Έργα για την ανάπτυξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών επιστροφής στα κράτη μέλη	66 % (2019) ορόσημο 50 % (2017) 2020	 δεν είναι σαφές	εκροής

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Τα ποσοστά επιστροφής παραμένουν μη ικανοποιητικά

5.37. Η ανάγκη για δίκαιες, βιώσιμες και αποτελεσματικές στρατηγικές επιστροφής αποτελεί στόχο ολοένα μεγαλύτερης σημασίας για τα περισσότερα κράτη μέλη. Το TAME έχει βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν, να παρακολουθούν και να αξιολογούν πολιτικές επιστροφής, παρείχε κατάρτιση σε περισσότερα από 25 000 άτομα σε θέματα που σχετίζονται με την επιστροφή και στήριξη για την επανένταξη σε 115 000 επιστρέφοντες πριν και μετά την επιστροφή τους.

5.38. Ωστόσο, στην ΕΕ συνολικά, το ποσοστό επιστροφής των ατόμων που δεν έχουν πλέον δικαίωμα παραμονής στο έδαφος της ΕΕ δεν είναι ικανοποιητικό (31,5 %), αν και είναι ελαφρώς υψηλότερο για τις οικειοθελείς από ό,τι για τις αναγκαστικές επιστροφές⁴².

5.39. Το TAME συγχρηματοδοτεί τόσο τις οικειοθελείς όσο και τις αναγκαστικές επιστροφές και παρακολουθεί τις επιχειρήσεις απομάκρυνσης⁴³. Οι τιμές-στόχος για τον αριθμό των επιστρεφόντων δεν επιτυγχάνονται, αλλά το ορόσημο του 2017 για τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις απομάκρυνσης είχε ήδη επιτευχθεί στο πενταπλάσιο κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, ενώ η τιμή-στόχος για το 2020 υστερεί ως προς τον βαθμό φιλοδοξίας και δεν αναπροσαρμόστηκε προκειμένου να λάβει υπόψη τα στοιχεία αυτά (βλέπε σημείο 5.14). Επιπλέον, η διαφορά μεταξύ των ελεγχόμενων επιχειρήσεων και του αριθμού των επιστρεφόντων δεν είναι σαφής και τα στοιχεία που περιέχονται στους δείκτες μπορεί να μην είναι αξιόπιστα. Τέλος, η αποτελεσματική εφαρμογή των στρατηγικών επιστροφής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πολιτικό πλαίσιο.

⁴² ΕΕΔΕ για το 2019, παράρτημα 1, «programme performance overview AMIF», σ. 156.

⁴³ Βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 6, της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Συμβουλίου (οδηγία για την επιστροφή), τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόζουν ένα σύστημα ελέγχου της αναγκαστικής επιστροφής, στο πλαίσιο του οποίου στις αναγκαστικές επιστροφές εμπλέκονται οργανισμοί/φορείς άλλοι και ανεξάρτητοι από τις αρχές που διενεργούν την επιστροφή. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) στηρίζει τον έλεγχο της επιστροφής με την αποστολή εμπειρογνομόνων («παρατηρητές επιστροφής»), οι οποίοι παρακολουθούν τις επιχειρήσεις επιστροφής για τη διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

5.40. Η Επιτροπή έχει προσδιορίσει σε εκθέσεις της σχετικά με τις επιδόσεις ορισμένες από τις αιτίες στις οποίες οφείλονται τα χαμηλά ποσοστά επιστροφής⁴⁴. Ειδικότερα, οι βασικές προκλήσεις μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνον εάν τα κράτη μέλη κάνουν πλήρη χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων⁴⁵, και οι χώρες καταγωγής ή διέλευσης πρέπει να είναι πρόθυμες να δεχθούν τους επιστρέφοντες. Ωστόσο, τα συστήματα μετανάστευσης των κρατών μελών εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές πιέσεις (βλέπε σημεία 5.26-5.27), ενώ εξακολουθεί να εκκρεμεί η έγκριση της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την επιστροφή από τους συννομοθέτες.

5.41. Στην ειδική έκθεσή μας 24/2019 σχετικά με τη μετανάστευση, παρατηρήσαμε ότι το σύστημα επιστροφής ήταν προβληματικό στην Ελλάδα και την Ιταλία, με πολύ λιγότερους μετανάστες να επιστρέφουν σε σύγκριση με τις εκδοθείσες αποφάσεις επιστροφής. Η επιστροφή παραμένει προβληματική στην ΕΕ συνολικά. Διαπιστώσαμε ότι οι χαμηλές επιδόσεις των επιχειρήσεων επιστροφής οφείλονταν, μεταξύ άλλων, στη διάρκεια της διαδικασίας διεκπεραίωσης των υποθέσεων ασύλου, στην ανεπαρκή χωρητικότητα των κέντρων κράτησης, στη μη ικανοποιητική συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και στο γεγονός ότι οι μετανάστες απλώς διαφεύγουν μόλις εκδοθεί η οικεία απόφαση επιστροφής⁴⁶. Εντοπίσαμε επίσης δύο χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα που λειτουργούν εκ παραλλήλου και στηρίζουν αμφότερα το ίδιο είδος δραστηριοτήτων επιστροφής⁴⁷.

---

⁴⁴ ΕΕΔΕ για το 2019, παράρτημα 1, «programme performance overview AMIF», σ. 156· Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2021, έγγραφο εργασίας, μέρος I, «programme statements of operational expenditure», COM(2020) 300 – Ιούνιος 2020, σ. 460· και Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων για το 2019 σ. 17-19.

⁴⁵ Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων για το 2019, σ. 17.

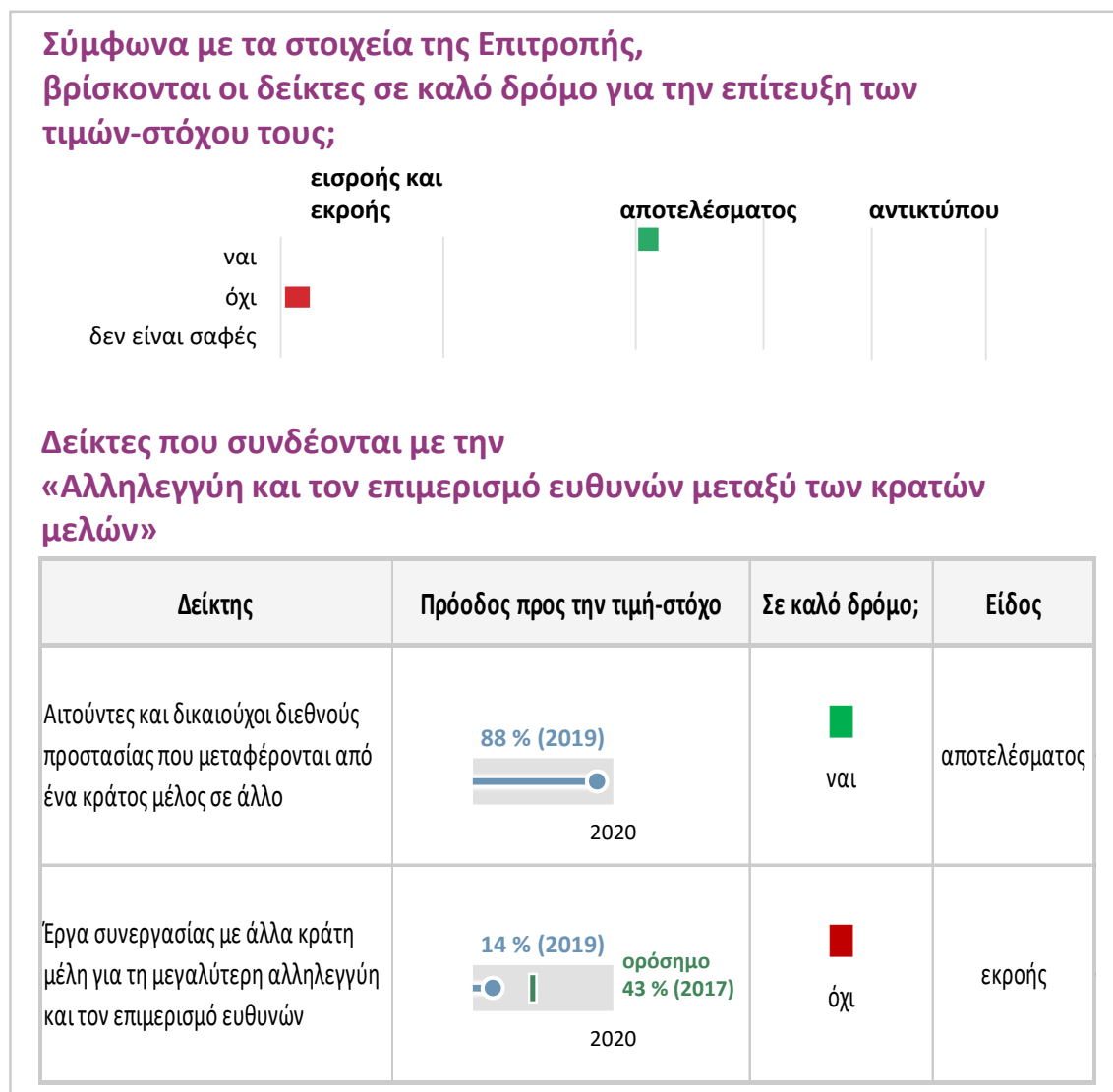
⁴⁶ Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημείο VII της σύνοψης και σημεία 130-145.

⁴⁷ Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημεία 94-101, 160.

Αλληλεγγύη και επιμερισμός ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών

5.42. Στο **γράφημα 5.8** παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών των προγραμματικών δηλώσεων που συνδέονται με την αλληλεγγύη και τον επιμερισμό ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών. Ενώ ο δείκτης σχετικά με τη μεταξύ κρατών μελών μεταφορά ατόμων που μετεγκαθίστανται ή δικαιούχων διεθνούς προστασίας φαίνεται να βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των (χαμηλότερων) αναθεωρημένων τιμών-στόχου για το 2020, δεν ισχύει το ίδιο για τα έργα συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών για την ενίσχυση της αλληλεγγύης και του επιμερισμού ευθυνών.

Γράφημα 5.8 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την αλληλεγγύη και τον επιμερισμό των ευθυνών

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Το TAME συνέβαλε μεν στην ενίσχυση της αλληλεγγύης, δεν ήταν ωστόσο τόσο αποτελεσματικό όσον αφορά τον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών

5.43. Κατά τη μεταναστευτική κρίση του 2015, κινητοποιήθηκαν χρηματοδοτικοί πόροι του TAME για βοήθεια έκτακτης ανάγκης (EMAS), από κοινού με τους πόρους των οργανισμών της ΕΕ (EASO, Frontex και Ευρωπαϊκή Επιτροπή), καθώς και των κρατών μελών^{48 49}, προκειμένου να βοηθηθούν τα κράτη μέλη που βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή να αντεπεξέλθουν στην εισροή μεγάλου αριθμού αιτούντων άσυλο σε σύντομο χρονικό διάστημα (**πλαίσιο 5.1**). Τα προγράμματα επείγουσας μετεγκατάστασης αποτέλεσαν ένα πρωτόγνωρο εγχείρημα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής⁵⁰. Σκοπός τους ήταν η μεταφορά αιτούντων άσυλο από χώρες πρώτης γραμμής σε άλλα κράτη μέλη που υφίσταντο μικρότερες πιέσεις⁵¹. Ωστόσο, υπάρχουν στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι το μερίδιο ευθύνης που ανέλαβαν ορισμένα κράτη μέλη στο πλαίσιο αυτών των υποστηριζόμενων από το TAME πρωτοβουλιών δεν ήταν επαρκές, γεγονός που υπονόμωσε την αποτελεσματικότητά τους:

- Για τη λειτουργία τους, τα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης εξαρτώντο από την αποστολή εμπειρογνομόνων από άλλα κράτη μέλη. Η τοποθέτηση των εν

⁴⁸ **Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ**, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημεία 28-30.

⁴⁹ Στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Interim evaluation of the Asylum, Migration and Integration Fund», **SWD(2018) 339 final**, ενότητα 3.2.2, σύνοψη, σ. 42, ενότητες 5.1.4 και 5.1.5, επισημάνθηκε ο ρόλος της EMAS στην ενίσχυση της αλληλεγγύης και του επιμερισμού των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών.

⁵⁰ **Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ**, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημεία 35-53.

⁵¹ Δυνάμει του κανονισμού «Δουβλίνο III» (**κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα), το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλεται αίτηση ασύλου είναι υπεύθυνο για την εξέταση της εν λόγω αίτησης.

λόγω εθνικών εμπειρογνομόνων ήταν συχνά σύντομης διάρκειας, κάτι που δημιούργησε προβλήματα αποδοτικότητας⁵².

- Από τα 160 000 άτομα που αναμενόταν να μετεγκατασταθούν βάσει των δύο αποφάσεων του Συμβουλίου του Σεπτεμβρίου του 2015⁵³, μετεγκαταστάθηκαν λίγο περισσότερα από 34 700 σε κράτη μέλη και συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 96 % των αιτήσεων που υποβλήθηκαν, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων επιλεξιμότητας που προβλέπονται στις αποφάσεις του Συμβουλίου⁵⁴.
- Στην ειδική έκθεση 24/2019 σχετικά με τη μετανάστευση, παρατηρήσαμε ότι οι αριθμοί των μετεγκαταστάσεων δεν ήταν επαρκείς ώστε να μετριαστούν αποτελεσματικά οι πιέσεις που υφίσταντο τα συστήματα ασύλου της Ελλάδας και της Ιταλίας, και ότι το ποσοστό των δυνητικά επιλέξιμων μεταναστών που μετεγκαταστάθηκε ήταν πολύ χαμηλό, κυρίως λόγω του μικρού αριθμού εγγεγραμμένων υποψηφίων⁵⁵.
- Τα προσωρινά προγράμματα μετεγκατάστασης έληξαν τον Σεπτέμβριο του 2017. Μέχρι τον Ιούνιο του 2020, δεν είχε επιτευχθεί συναίνεση σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για μεταρρύθμιση του συστήματος του Δουβλίνου, η οποία προβλέπει την κατανομή των αιτούντων μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, ελλείψει εγκεκριμένου μηχανισμού μετεγκατάστασης σε ενωσιακό επίπεδο, η Επιτροπή συντονίζει ένα σύστημα εθελοντικών μετεγκαταστάσεων σε ad hoc βάση, κυρίως για τους μετανάστες που αποβιβάζονται στην Ιταλία, τη Μάλτα και την Ελλάδα⁵⁶.

---

⁵² Ειδική έκθεση 6/2017 του ΕΕΣ, με τίτλο «Η ανταπόκριση της ΕΕ στην προσφυγική κρίση: η προσέγγιση των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης (hotspot)», σημείο V της σύνοψης και σημείο 49.

⁵³ Απόφαση (ΕΕ) 2015/1523 του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2015, και απόφαση (ΕΕ) 2015/1601 του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2015.

⁵⁴ ΕΕΔΕ για το 2019, παράρτημα 1, «programme performance overview AMIF», σ. 156.

⁵⁵ Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημεία 35-47.

⁵⁶ Ειδική έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ, με τίτλο «Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων», σημεία 48-53.

5.44. Από τις διαπιστώσεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης προκύπτει ότι, ακόμη και με τη χρηματοδότηση που διατίθεται στο πλαίσιο του ΤΑΜΕ, σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος όσον αφορά τη μεταφορά δικαιούχων διεθνούς προστασίας από ένα κράτος μέλος σε άλλο στο πλαίσιο οποιουδήποτε από τα διαθέσιμα μέσα⁵⁷. Επιπλέον, περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά τα έργα συνεργασίας με άλλα κράτη μέλη για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών, τη συνεργασία με τρίτες χώρες για βοήθεια πριν και μετά την επιστροφή, καθώς και για την αλληλεγγύη και τον επιμερισμό των ευθυνών σε άλλους τομείς πέραν των επειγόντων προγραμμάτων που αναφέρονται ανωτέρω⁵⁸.

---

⁵⁷ Ενδιάμεση αξιολόγηση του ΤΑΜΕ, τελική έκθεση, σημεία 5.1.4.1, σ. 86, και 5.1.4.2, σ. 88.

⁵⁸ Ενδιάμεση αξιολόγηση του ΤΑΜΕ, τελική έκθεση, συμπέρασμα 4, σημείο 4, σ. 206.

Συμπεράσματα

5.45. Το TAME παρέχει σημαντική στήριξη προκειμένου να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντεπεξέλθουν στο κόστος και τις προκλήσεις της δράσης στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης, μεταξύ άλλων με τα προγράμματα μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης, τα προγράμματα στήριξης των μεταναστών και τη χρηματοδότηση για την κατασκευή και αναβάθμιση υποδομών στέγασης. Η στήριξη αυτή παρέχεται σε ένα ευαίσθητο πολιτικό πλαίσιο, το οποίο χαρακτηρίζεται από τις διαφορετικές θέσεις των κρατών μελών σχετικά με τα θέματα αυτά.

5.46. Οι πληροφορίες σχετικά με τους δείκτες επιδόσεων που παρέχει η Επιτροπή στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις αφορούν τις επιδόσεις ιδίως στο επίπεδο των δραστηριοτήτων των κρατών μελών. Ωστόσο, η αξιοπιστία και η συνέπεια των στοιχείων στα οποία βασίζονται οι δείκτες που παρέχουν τα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη ελεγχθεί επαρκώς (βλέπε σημείο **5.16**). Οι πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση της EMAS (30 % του TAME) δεν καλύπτονται από τους δείκτες επιδόσεων (βλέπε σημείο **5.18**).

5.47. Μολονότι η ΕΕΔΕ του 2019 παρέχει πληροφορίες σχετικά με το ευρύτερο πλαίσιο, δεν αναφέρει κατά πόσον το TAME βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη του γενικού στόχου του. Οι διαθέσιμες πληροφορίες καταδεικνύουν τη σημασία των δαπανών και την προστιθέμενη αξία τους για την ΕΕ, αλλά οι δείκτες που καθορίστηκαν δεν παρέχουν στοιχεία σχετικά με την οικονομία και την αποδοτικότητα (βλέπε σημείο **5.19**). Το γεγονός ότι τα δύο τρίτα των δεικτών μετρούν δραστηριότητες και εκροές μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αποκόμιση μιας υπέρμετρα θετικής εικόνας των επιτευγμάτων. Δέκα από τους 24 δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους για το 2020, ενώ η πρόοδος στην περίπτωση άλλων τεσσάρων δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων (**γράφημα 5.4**). Το TAME εμφανίζει τις καλύτερες επιδόσεις όσον αφορά την ενίσχυση του ΚΕΣΑ, και τις χαμηλότερες όσον αφορά τις επιστροφές παράτυπων μεταναστών.

5.48. Μολονότι περισσότερα από 2 εκατομμύρια άτομα έχουν λάβει βοήθεια με τη στήριξη του TAME για το άσυλο (βλέπε σημείο 5.23), το ΚΕΣΑ δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Παραδείγματος χάριν, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την αποδοχή αιτούντων άσυλο από την ίδια χώρα (βλέπε σημείο 5.25), καθώς και σημαντικές καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτήσεων, παρά τη συνδρομή του TAME για την αύξηση των ικανοτήτων των κρατών μελών (βλέπε σημεία 5.26-5.27). Το TAME προώθησε την επανεγκατάσταση προσφύγων, οι σχετικοί αριθμοί όμως εξακολουθούν να υπολείπονται της τιμής-στόχου (βλέπε σημείο 5.24).

5.49. Ενώ οι δείκτες εκροής για δραστηριότητες που σχετίζονται με την ένταξη και τη νόμιμη μετανάστευση αποδίδουν θετική εικόνα των επιτευγμάτων του TAME, με περισσότερα από 6 εκατομμύρια άτομα να έχουν επωφεληθεί από μέτρα ένταξης, ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπός τους παραμένει αβέβαιος καθώς εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις προοπτικές απασχόλησης μεταξύ μεταναστών και πολιτών της ΕΕ (βλέπε σημείο 5.30). Το TAME έχει ασκήσει περιορισμένη επιρροή στον στόχο της ενθάρρυνσης της νόμιμης μετανάστευσης εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης στην ΕΕ (βλέπε σημεία 5.31-5.34).

5.50. Το TAME παρέχει στα κράτη μέλη συνδρομή για την επιστροφή ατόμων που δεν έχουν πλέον δικαίωμα παραμονής στην ΕΕ, αλλά τα ποσοστά επιστροφής δεν είναι συνολικά ικανοποιητικά (βλέπε σημεία 5.37-5.41). Μόλις το 31,5 % των αποφάσεων που εκδόθηκαν στην ΕΕ για την επιστροφή παράτυπων μεταναστών στη χώρα καταγωγής τους οδήγησε πράγματι σε επιστροφή (βλέπε σημείο 5.38). Οι χρηματοδοτούμενες από το TAME οικειοθελείς επιστροφές άγγιξαν το 50 % της σχετικής τιμής-στόχου, και οι αναγκαστικές επιστροφές το 39 % (*γράφημα 5.7*). Τα υποχρεωτικά προγράμματα μετεγκατάστασης που προηγήθηκαν, τα οποία αποσκοπούσαν στον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, επίσης δεν πέτυχαν τις τιμές-στόχο τους (βλέπε σημείο 5.43).

Παράρτημα

Παράρτημα 5.1 – Στόχοι του προγράμματος TAME

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΣ;
ΓΣ1	Γενικός στόχος του ταμείου είναι να συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, καθώς και στην εφαρμογή, την ενίσχυση και την ανάπτυξη της κοινής πολιτικής για το άσυλο, την επικουρική προστασία και την προσωρινή προστασία, καθώς και της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής, με απόλυτο σεβασμό των δικαιωμάτων και των αρχών που κατοχυρώνονται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.	ά.α.	ΝΑΙ
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΣ;
ΕΣ1	Ενίσχυση και ανάπτυξη όλων των πτυχών του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της εξωτερικής του διάστασης.	Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου	ΝΑΙ
ΕΣ2	Στήριξη της νόμιμης μετανάστευσης προς τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις οικονομικές και κοινωνικές τους ανάγκες, όπως οι ανάγκες της αγοράς εργασίας, με παράλληλη διασφάλιση της ακεραιότητας των συστημάτων μετανάστευσης των κρατών μελών, και προώθηση της αποτελεσματικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών.	Ένταξη και νόμιμη μετανάστευση	ΝΑΙ

ΕΣ3	Ανάπτυξη στα κράτη μέλη δίκαιων και αποτελεσματικών στρατηγικών επιστροφής, που συμβάλλουν στην καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, με έμφαση στον διατηρήσιμο χαρακτήρα της επιστροφής και την αποτελεσματική επανεισδοχή στις χώρες καταγωγής και διέλευσης.	Πολιτικές επιστροφής και παράτυπη μετανάστευση	ΝΑΙ
ΕΣ4	Μεγαλύτερη αλληλεγγύη και κατανομή ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως προς τα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο από τις εισροές μεταναστών και αιτούντων άσυλο, μεταξύ άλλων μέσω πρακτικής συνεργασίας.	Αλληλεγγύη και επιμερισμός ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών	ΝΑΙ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021.

Κεφάλαιο 6

Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	6.1.-6.2.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	6.3.-6.6.
Ο μηχανισμός αναπτυξιακής συνεργασίας	6.7.-6.27.
Σκοπός και λειτουργία του μηχανισμού αναπτυξιακής συνεργασίας	6.7.-6.8.
Πληροφορίες που δημοσιεύονται για τις επιδόσεις	6.9.-6.10.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΜΑΣ, βάσει των πληροφοριών που δημοσιεύονται για τις επιδόσεις	6.11.-6.27.
Γενικά σχόλια	6.11.-6.20.
Οι δείκτες του ΜΑΣ παρέχουν κυρίως πληροφορίες σχετικά με το ευρύτερο πλαίσιο	6.12.
Λιγότερο συμβατικά εργαλεία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ΜΑΣ	6.13.
Οι ασυνέπειες μεταξύ των φορέων του τομέα της ανάπτυξης ενδέχεται να υπονομεύσουν την πρόοδο	6.14.-6.16.
Παρότι υπάρχουν και άλλοι δείκτες, δεν χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση των επιδόσεων του ΜΑΣ	6.17.
Κενά γνώσεων	6.18.-6.20.
Πρωώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης	6.21.-6.24.
Οι δείκτες υποδηλώνουν θετική τάση, παρά το γεγονός ότι η κάλυψη των στοιχείων έχει μειωθεί	6.22.
Έχουν αναφερθεί θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος και την προώθηση της πράσινης οικονομίας, αλλά η αξιολόγηση σε άλλους τομείς είναι ανεπαρκής	6.23.-6.24.
Εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας	6.25.-6.27.
Τα αποτελέσματα όσον αφορά τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα παραμένουν κατακερματισμένα	6.26.
Η ενσωμάτωση της διάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένει μια διαδικασία υπό εξέλιξη	6.27.
Ο ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας	6.28.-6.56.

Σκοπός και λειτουργία του ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας	6.28.-6.30.
Πληροφορίες που δημοσιεύονται σχετικά με τις επιδόσεις	6.31.-6.32.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΜΓ, βάσει των πληροφοριών που δημοσιεύονται σχετικά με τις επιδόσεις	6.33.-6.56.
Γενικά σχόλια	6.33.-6.44.
Λόγω της ασάφειας όσον αφορά τις επιδόσεις για τους επιλεγμένους ειδικούς στόχους, δεν είναι δυνατή η αξιόπιστη αξιολόγηση των συνολικών επιδόσεων του ΕΜΓ	6.34.
Οι σχέσεις της ΕΕ έχουν συνολικά ενισχυθεί, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν ζητήματα σχεδιασμού	6.35.-6.39.
Η ΓΔ NEAR αναγνωρίζει την ανάγκη βελτίωσης της παρακολούθησης του ΕΜΓ	6.40.
Κενά γνώσεων	6.41.-6.44.
Εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας	6.45.-6.49.
Έλλειψη σαφούς προόδου όσον αφορά την εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας	6.46.-6.49.
Στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης,	6.50.-6.53.
Θετική τάση στην ανθρώπινη και επιχειρηματική ανάπτυξη	6.51.-6.53.
Πρώθηση σχέσεων καλής γειτονίας	6.54.-6.56.
Πρόοδος σε ορισμένο βαθμό όσον αφορά την πολιτική σταθερότητα, ιδίως δε τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας	6.55.-6.56.
Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από τη σκοπιά των επιδόσεων	6.57.
Συμπεράσματα	6.58.-6.62.
Παραρτήματα	
Παράρτημα 6.1 Στόχοι του ΜΑΣ και του ΕΜΓ	

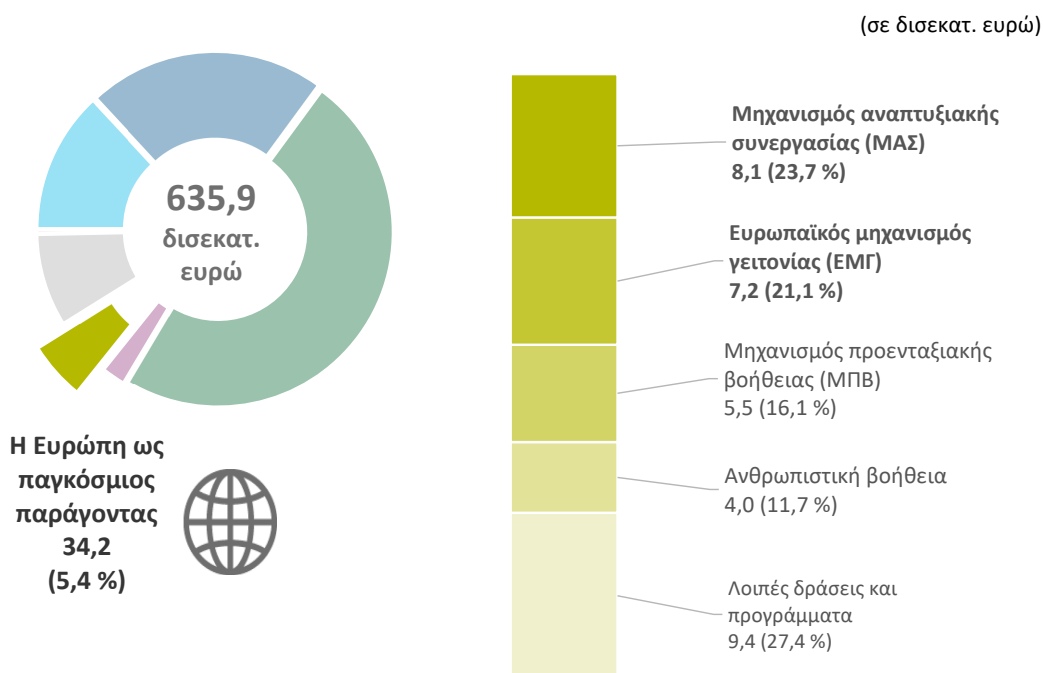
Εισαγωγή

6.1. Ο τομέας 4 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) «Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας» καλύπτει τις δαπάνες του συνόλου της εξωτερικής δράσης που χρηματοδοτούνται από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ. Με τις πολιτικές αυτές επιδιώκεται:

- η προώθηση των αξιών της ΕΕ, όπως η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, πέραν των συνόρων της,
- η αντιμετώπιση σημαντικών παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή και η απώλεια της βιοποικιλότητας,
- η αύξηση του *αντικτύπου* της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ, με στόχο την υποστήριξη των προσπαθειών για την εξάλειψη της φτώχειας, τη στήριξη της *βιώσιμης ανάπτυξης* και την προαγωγή της ευημερίας,
- η ενίσχυση της σταθερότητας και της ασφάλειας στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες και τις χώρες της «Γειτονίας»,
- η ενίσχυση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης μετά από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές,
- η βελτίωση της πρόληψης κρίσεων και της επίλυσης διαφορών, η διατήρηση της ειρήνης, η ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας και η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας,
- η προαγωγή των συμφερόντων της ΕΕ στο εξωτερικό και των αμοιβαίων συμφερόντων της με τρίτες χώρες.

6.2. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα αυτού ανέρχονται, για την περίοδο 2014-2020, σε 66 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 34,2 δισεκατομμύρια ευρώ είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του 2019 (βλέπε [γράφημα 6.1](#)).

Γράφημα 6.1 – Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας: πληρωμές της περιόδου 2014-2019 βάσει των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, ως ποσοστό των πληρωμών σε όλους τους τομείς, και κατανομή τους ανά μέσο

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

6.3. Στο **προσάρτημα** που ακολουθεί περιγράφεται η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου.

6.4. Επιλέξαμε δύο από τα 15 *προγράμματα/μέσα* στο πλαίσιο του τομέα «Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας»: τον μηχανισμό αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ) και τον ευρωπαϊκό μηχανισμό γειτονίας (ΕΜΓ), που από κοινού αντιπροσωπεύουν ποσοστό 44,8 % των πληρωμών της περιόδου 2014-2019 στο πλαίσιο αυτού του τομέα του ΠΔΠ.

6.5. Στο **παράρτημα 6.1** παρατίθενται όλοι οι στόχοι του ΜΑΣ και του ΕΜΓ και επισημαίνονται εκείνοι που επιλέξαμε για την ανάλυσή μας. Συνολικά, καλύψαμε όλους τους στόχους του ΜΑΣ και επιλέξαμε τέσσερις από τους επτά στόχους του ΕΜΓ, καθώς και όλους τους αντίστοιχους δείκτες.

6.6. Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε επισκόπηση πληροφοριών της Επιτροπής, η οποία συμπληρώθηκε, όπου ήταν δυνατό, με διαπιστώσεις από δικές μας εκθέσεις ελέγχου και επισκοπήσεις. Στο κείμενο υπάρχει πάντοτε αναφορά της πηγής των πληροφοριών μας.

Ο μηχανισμός αναπτυξιακής συνεργασίας

Σκοπός και λειτουργία του μηχανισμού αναπτυξιακής συνεργασίας

6.7. Ο μηχανισμός αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ) αποτελεί την κύρια πηγή ενωσιακής χρηματοδότησης για τις αναπτυσσόμενες χώρες και τελεί υπό τη διαχείριση της Γενικής Διεύθυνσης Διεθνούς Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΓΔ DEVCO) της Επιτροπής (βλέπε την επισκόπηση του ΜΑΣ και γενικά στοιχεία σχετικά με αυτόν στο [γράφημα 6.2](#)). Ο γενικός στόχος του που είναι η εξάλειψη της φτώχειας υποδιαιρείται σε δύο ειδικούς στόχους: «Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης» και «Εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας»¹. Για την επίτευξη των στόχων του, ο ΜΑΣ παρέχει χρηματοδότηση για:

- 1) γεωγραφικά προγράμματα που καλύπτουν διάφορες αναπτυσσόμενες χώρες (περίπου 60 % του προϋπολογισμού του ΜΑΣ),
- 2) θεματικά προγράμματα (περίπου 36 %),
- 3) το panaφρικανικό πρόγραμμα που στηρίζει τη στρατηγική εταιρική σχέση Αφρικής-ΕΕ (περίπου 4 %).

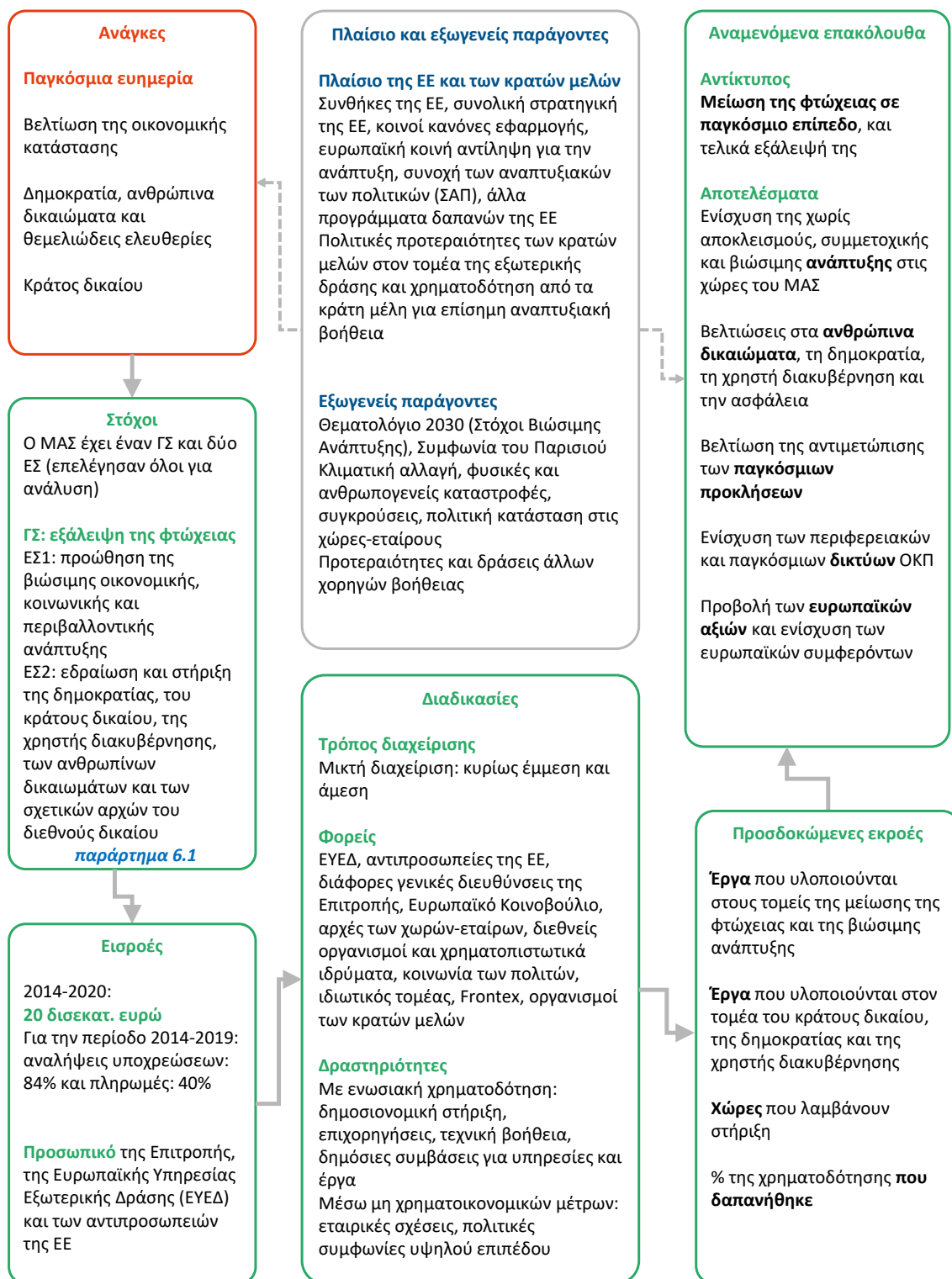
6.8. Ο προϋπολογισμός του ΜΑΣ για το ΠΔΠ 2014-2020 ανέρχεται σε περίπου 20 δισεκατομμύρια ευρώ. Συνολικά, έως το τέλος του 2019, η Επιτροπή είχε δεσμεύσει ποσοστό 84 % αυτού του κονδυλίου και είχε δαπανήσει το 40 %².

---

¹ Το πλήρες κείμενο των στόχων παρατίθεται στο [παράρτημα 6.1](#).

² Βλέπε [επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων στην ΕΕΔΕ του 2019](#), παράρτημα Ι, σ. 187.

Γράφημα 6.2 – Επισκόπηση του ΜΑΣ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού 233/2014 για τον ΜΑΣ, των προγραμματικών δηλώσεων της Επιτροπής, της ΕΕΔΕ, της επισκόπησης των επιδόσεων του ΜΑΣ, των ΕΕΔ και της αξιολόγησης του ΜΑΣ [SWD (2017) 600 final].

Πληροφορίες που δημοσιεύονται για τις επιδόσεις

6.9. Εκτός από τις συνήθεις εκθέσεις επιδόσεων υψηλού επιπέδου [ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ), προγραμματικές δηλώσεις και ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ)]³, η Επιτροπή δημοσιεύει ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Στην έκθεση αυτή παρουσιάζει την υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ άλλων, βάσει των δεικτών του πλαισίου αποτελεσμάτων της ΕΕ όσον αφορά την ανάπτυξη και τη διεθνή συνεργασία (EURF)⁴.

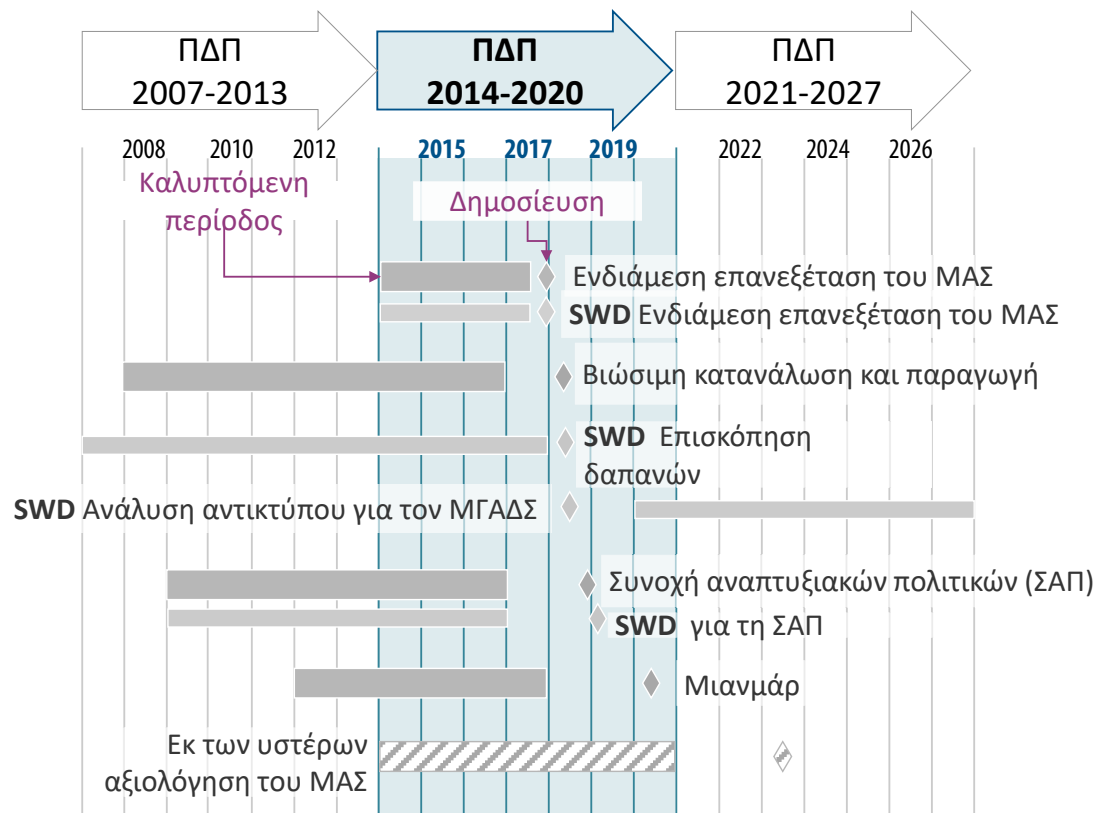
6.10. Η Επιτροπή έχει παρουσιάσει πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του ΜΑΣ σε διάφορες αξιολογήσεις. Στο [γράφημα 6.3](#) παρουσιάζονται ορισμένες από τις αξιολογήσεις που υποβάλαμε σε επισκόπηση.

---

³ Βλέπε σημείο 1.3.

⁴ Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου και της παρούσας έκθεσης στο σύνολό της, αναφερόμαστε σε δείκτες *εισορής, εκροής, αποτελέσματος και αντικτύπου*. Ο όρος «αποτελέσματα» αντιστοιχεί στον όρο «outcome» στο επίσημο γλωσσάριο για την αναπτυξιακή βοήθεια (ΟΟΣΑ-EAB «Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management»).

Γράφημα 6.3 – Χρονολόγιο των κύριων αξιολογήσεων του ΜΑΣ και καλυπτόμενες περίοδοι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των αξιολογήσεων και των εγγράφων εργασίας (SWD) των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΜΑΣ, βάσει των πληροφοριών που δημοσιεύονται για τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια

6.11. Στο [γράφημα 6.4](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του ΜΑΣ που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις. Στο [γράφημα 6.5](#) παρουσιάζονται οι δείκτες που σχετίζονται με τον γενικό στόχο. Λεπτομερέστερες επισκοπήσεις ανά ειδικό στόχο παρουσιάζονται στο [γράφημα 6.6](#) και στο [γράφημα 6.7](#). Στο σημείο 1.24 εξετάζουμε ορισμένους γενικούς περιορισμούς⁵ που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα ο εν λόγω δείκτης να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη αν, και πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του ΜΑΣ, ούτε αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι ο ενδεδειγμένος. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του ΜΑΣ. Επίσης, δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των στοιχείων στα οποία βασίζεται η εκτίμηση, σχετική ανάλυση ωστόσο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 1 (βλέπε σημεία 1.13-1.23).

---

⁵ Βλέπε επίσης σημεία 3.21-3.35 της ετήσιας έκθεσης για το 2018.

Γράφημα 6.4 – Επισκόπηση όλων των δεικτών του ΜΑΣ στις προγραμματικές δηλώσεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες του ΜΑΣ σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

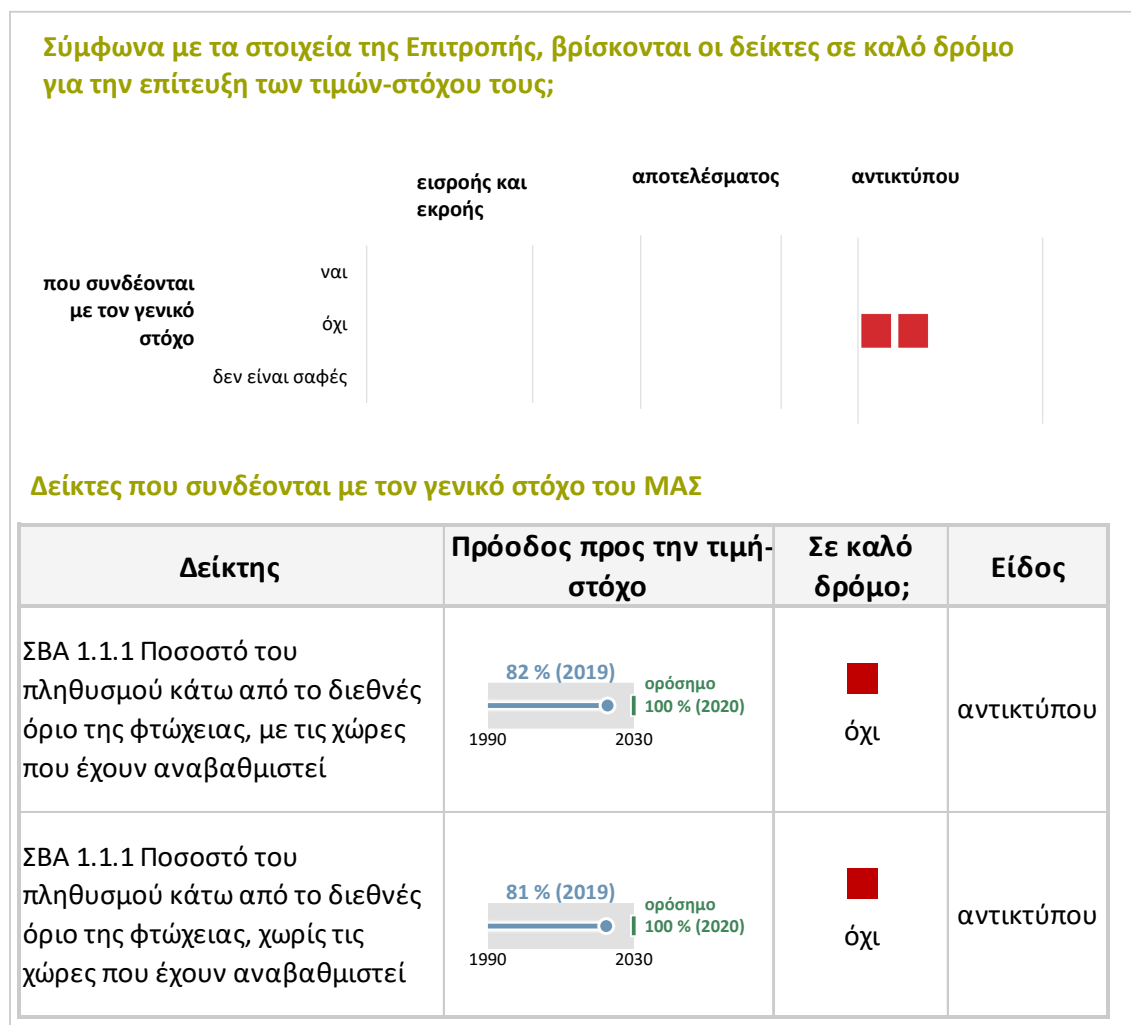
	εισορής και εκροής	Δείκτες επακόλουθου προγράμματος	
		αποτελέσματος	αντικτύπου
Γενικός στόχος			
Ειδικός στόχος 1 «Πρώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης»			
Ειδικός στόχος 2 «Εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας»			

	Οι δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων τους;		
	ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ
Δείκτες με ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			
Δείκτες χωρίς ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο			

Σημ.: Για την ανάλυσή μας βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Η ως άνω απεικόνιση του κατά πόσον συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την από μέρους μας εκτίμηση της πιθανότητας που έχει ο δείκτης αυτός να επιτύχει συγκεκριμένη τιμή-στόχο. Ένας δείκτης, ωστόσο, μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος – και η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να μην φαίνεται ως αρκετά φιλόδοξη. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι και το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Βλέπε επίσης **προσάρτημα** (σημείο 18).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021.

Γράφημα 6.5 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον γενικό στόχο 1

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021.

Οι δείκτες του ΜΑΣ παρέχουν κυρίως πληροφορίες σχετικά με το ευρύτερο πλαίσιο

6.12. Οι δείκτες του ΜΑΣ είναι κυρίως δείκτες αντικτύπου, οι οποίοι, από τη φύση τους, παρέχουν μια εικόνα του πλαισίου εντός του οποίου εφαρμόζεται ο μηχανισμός, όχι όμως και αξιολόγηση των επιδόσεών του. Ο ΜΑΣ διαθέτει έναν μόνο δείκτη εκροής και δεν διαθέτει δείκτες αποτελέσματος. Μολονότι οι εκθέσεις που υποβάλαμε σε επισκόπηση παρείχαν ποιοτικού χαρακτήρα πληροφορίες, η έλλειψη συγκεκριμένων ποσοτικών στοιχείων για τις επιδόσεις δυσχέρανε την αποκόμιση σαφούς εικόνας των επιδόσεων των διαφόρων πτυχών του προγράμματος. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί ο γενικός στόχος του ΜΑΣ για την εξάλειψη της φτώχειας και ο αντίστοιχος δείκτης «ποσοστό του πληθυσμού που ζει κάτω από το διεθνές όριο φτώχειας». Η πρόοδος δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά στη δράση της ΕΕ.

Λιγότερο συμβατικά εργαλεία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ΜΑΣ

6.13. Στην πορεία έχουν εμφανιστεί και άλλες μορφές χρηματοδότησης που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ΜΑΣ, όπως η συνδυαστική χρηματοδότηση (ο συνδυασμός *επιχορηγήσεων* της ΕΕ με δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις) μέσω *περιφερειακών επενδυτικών διευκολύνσεων* στη Λατινική Αμερική, και *καταπιστευματικών ταμείων της ΕΕ* (EUTF) στην Αφρική. Στις εκθέσεις ελέγχου μας επισημάναμε ότι τα έργα του δείγματός μας που χρηματοδοτήθηκαν από καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ είχαν αρχίσει να παράγουν εκροές, και ότι τα ταμεία είχαν συμβάλει στην επιτάχυνση της υλοποίησής τους. Παρά τα διάφορα προβλήματα που επισημάναμε στις εκθέσεις μας (περιορισμένη συγκέντρωση της χρηματοδότησης, αδυναμίες στον σχεδιασμό, τη διαχείριση και την παρακολούθηση), τα καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ αποδείχθηκαν ευέλικτο εργαλείο για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης⁶. Μία από τις αρχές των καταπιστευματικών ταμείων της ΕΕ είναι η μόχλευση πρόσθετης χρηματοδότησης, προκειμένου να αυξάνεται η στήριξη της ΕΕ και, ως εκ τούτου, να επιτυγχάνονται καλύτερα *αποτελέσματα*. Ωστόσο, μέχρι στιγμής, τα καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ έχουν προσελκύσει λίγους επιπλέον χορηγούς⁷ και ιδιωτικά κεφάλαια⁸.

Οι ασυνέπειες μεταξύ των φορέων του τομέα της ανάπτυξης ενδέχεται να υπονομεύσουν την πρόοδο

6.14. Στην ενδιάμεση αξιολόγηση του ΜΑΣ διαπιστώθηκαν ασυνέπειες μεταξύ των διαφόρων φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ανάπτυξης. Αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ εκπροσωπούνται στις χώρες-εταίρους στις οποίες εφαρμόζεται ο ΜΑΣ. Ο ΜΑΣ ευνοεί μια κοινή στρατηγική μεταξύ της χώρας-εταίρου και της ΕΕ με στόχο τη μεγιστοποίηση της μεταξύ τους συνοχής και συμπληρωματικότητας. Ωστόσο, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, εξακολουθεί να υπάρχει αντίσταση στον *κοινό προγραμματισμό*. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κυβερνήσεις των χωρών-εταίρων φοβούνται ότι ο κοινός προγραμματισμός μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του συνολικού επιπέδου της βοήθειας. Ορισμένα κράτη μέλη ανησυχούν επίσης ότι ο

⁶ Βλέπε *ειδική έκθεση 11/2017*, με τίτλο «Καταπιστευματικό ταμείο Βέκου της ΕΕ για την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία», σημεία 62-65, και *ειδική έκθεση 32/2018*, με τίτλο «Καταπιστευματικό ταμείο έκτακτης ανάγκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αφρική: ευέλικτο αλλά χωρίς εστίαση», σημεία 39-44.

⁷ Βλέπε *ειδική έκθεση 11/2017*, με τίτλο «Καταπιστευματικό ταμείο Βέκου της ΕΕ για την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία», σημεία 55-61.

⁸ Βλέπε *ειδική έκθεση 32/2018*, με τίτλο «Καταπιστευματικό ταμείο έκτακτης ανάγκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αφρική: ευέλικτο αλλά χωρίς εστίαση», σημεία 6-9.

κοινός προγραμματισμός θα μπορούσε να μειώσει την προβολή τους, να αποδυναμώσει τα εθνικά τους συμφέροντα και να υποβαθμίσει τις προτεραιότητές τους. Η αντίσταση αυτή δημιουργεί τον κίνδυνο αλληλοεπικαλυπτόμενων δραστηριοτήτων⁹.

6.15. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι προσηλωμένα στην πρακτική της «*συνοχής των αναπτυξιακών πολιτικών*» (ΣΑΠ), η οποία αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των ασυνεπειών και στη δημιουργία συνεργιών μεταξύ των διαφόρων πολιτικών της ΕΕ, προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής συνεργασίας. Ωστόσο, μια εξωτερική αξιολόγηση της ΣΑΠ της ΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εσωτερικές πολιτικές της ΕΕ δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη τον δυνητικό αντίκτυπό τους στις αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, η προσέγγιση της ΣΑΠ εξακολουθεί να διαφέρει μεταξύ των τομέων πολιτικής¹⁰.

6.16. Όπως επισημάνθηκε στο πλαίσιο των ελέγχων μας, τα προβλήματα αυτά στον κοινό προγραμματισμό και τη ΣΑΠ είχαν ως αποτέλεσμα ανακολουθίες μεταξύ των μέσων της ΕΕ, αλλά και μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της¹¹.

Παρότι υπάρχουν και άλλοι δείκτες, δεν χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση των επιδόσεων του ΜΑΣ

6.17. Άλλες εκθέσεις της Επιτροπής, όπως οι ΕΕΔ της ΓΔ DEVCO ή οι ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των μέσων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της εξωτερικής δράσης, περιέχουν δείκτες που θα μπορούσαν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του ΜΑΣ (βλέπε σημείο 6.9). Μέχρι στιγμής, η ΓΔ DEVCO δεν τους έχει χρησιμοποιήσει για την παρουσίαση στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις του ΜΑΣ. Μολονότι οι δείκτες παρέχουν τιμές για τη ΓΔ DEVCO συνολικά ή για όλα τα μέσα εξωτερικής δράσης από κοινού, οι πληροφορίες για ορισμένους από αυτούς μπορούν να αναλυθούν ανά μέσο. Ως εκ τούτου, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ειδικά για την αξιολόγηση των επιδόσεων του ΜΑΣ.

⁹ Βλέπε «External Evaluation of the Development Cooperation Instrument (2014-mid-2017)», σ. 33 και SWD(2017) 600 final, σ. 11 και 19.

¹⁰ Βλέπε «External Evaluation of the European Union's Policy Coherence for Development», Ιούλιος 2018, σ. viii, ix και 23.

¹¹ Βλέπε τις εκθέσεις ελέγχου μας για τη Μιανμάρ (σημεία 44-45), την Ονδούρα (σημεία 18-20) και το καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την Αφρική (σημεία 33-38).

Κενά γνώσεων

6.18. Η Επιτροπή αναθέτει σε εξωτερικούς αναδόχους την αξιολόγηση των προγραμμάτων, όσον αφορά την *αποτελεσματικότητα*, την *αποδοτικότητα*, τη συνάφεια, τη συνοχή και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία τους. Βασικό παραδοτέο της διαδικασίας αξιολόγησης¹² αποτελεί ένα *έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής* (SWD), στο οποίο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης. Ωστόσο, τέτοιο έγγραφο δεν καταρτίστηκε για δύο¹³ από τις τέσσερις *εκ των υστέρων αξιολογήσεις* που υποβάλαμε σε επισκόπηση, με αποτέλεσμα να απουσιάζει η αξιολόγηση από τη ΓΔ DEVCO των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξαν οι εξωτερικοί αξιολογητές. Τα συμπεράσματα αυτά είναι σημαντικά, διότι η Επιτροπή τα χρησιμοποιεί για να τεκμηριώσει μεταγενέστερες αλλαγές στα προγράμματά της.

6.19. Υπάρχουν αδυναμίες στην παρακολούθηση των επιμέρους έργων. Στο πλαίσιο πολλών από τους ελέγχους μας εντοπίσαμε περιπτώσεις στις οποίες οι στόχοι των έργων δεν συνοδεύονταν από δείκτες ή στις οποίες τιμές-στόχος ορίστηκαν μετά τη δέσμευση των κονδυλίων¹⁴. Σε άλλες, οι δείκτες δεν ήταν ειδικοί¹⁵ ή συναφείς¹⁶ ή απουσίαζαν τιμές βάσης¹⁷ ή τιμές-στόχος¹⁸. Οι πηγές από τις οποίες συλλέγονταν στοιχεία σχετικά με τους δείκτες δεν ήταν πάντοτε αξιόπιστες¹⁹, ενώ σε άλλες περιπτώσεις δεν συγκεντρώνονταν στοιχεία²⁰. Πρόσφατα, στην ειδική έκθεσή μας σχετικά με την ποιότητα των δεδομένων στο πλαίσιο της *δημοσιονομικής στήριξης*

¹² Βλέπε «Better Regulation Guidelines», SWD(2017) 350, κεφάλαιο I.

¹³ Βλέπε τα έγγραφα «Evaluation of EU international cooperation on Sustainable Consumption and Production», της 11ης Απριλίου 2018, και «Evaluation of the EU cooperation with Myanmar», του Ιανουαρίου 2020.

¹⁴ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με την *Ονδούρα*, σημείο 36.

¹⁵ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας για το *καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την Αφρική*, σημείο 49.

¹⁶ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με την *Ονδούρα*, σημείο 36.

¹⁷ Βλέπε τις ειδικές εκθέσεις μας σχετικά με το *καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την Αφρική*, σημεία 20 και 51, και σχετικά με την *Ονδούρα*, σημείο 36.

¹⁸ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με την *Ονδούρα*, σημείο 26.

¹⁹ Όπ.π., σημείο 36.

²⁰ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με τη *Μιανμάρ*, σημεία 46-48.

διαπιστώσαμε επίσης ότι οι δείκτες εξακολουθούσαν να παρουσιάζουν αρκετές αδυναμίες²¹.

6.20. Ένα άλλο κενό γνώσεων προκύπτει από την αναπόφευκτη χρονική διαφορά μεταξύ της κατανομής της χρηματοδότησης και της στιγμής κατά την οποία τα αποτελέσματα γίνονται αισθητά. Έως την 1η Ιανουαρίου 2020, ποσοστό 60 % των συνολικών κονδυλίων του ΜΑΣ για το ΠΔΠ 2014-2020 δεν είχε ακόμη αναλωθεί (βλέπε σημείο 6.8), κάτι που σημαίνει ότι μεγάλο μέρος των αποτελεσμάτων αναμένεται να παραχθεί μετά το 2020. Όπως για το σύνολο των μέσων εξωτερικής δράσης, η Επιτροπή οφείλει να καταρτίσει τελική έκθεση αξιολόγησης για την περίοδο 2014-2020 στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της επόμενης δημοσιονομικής περιόδου²², η οποία θα πραγματοποιηθεί μετά το 2022.

Πρώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

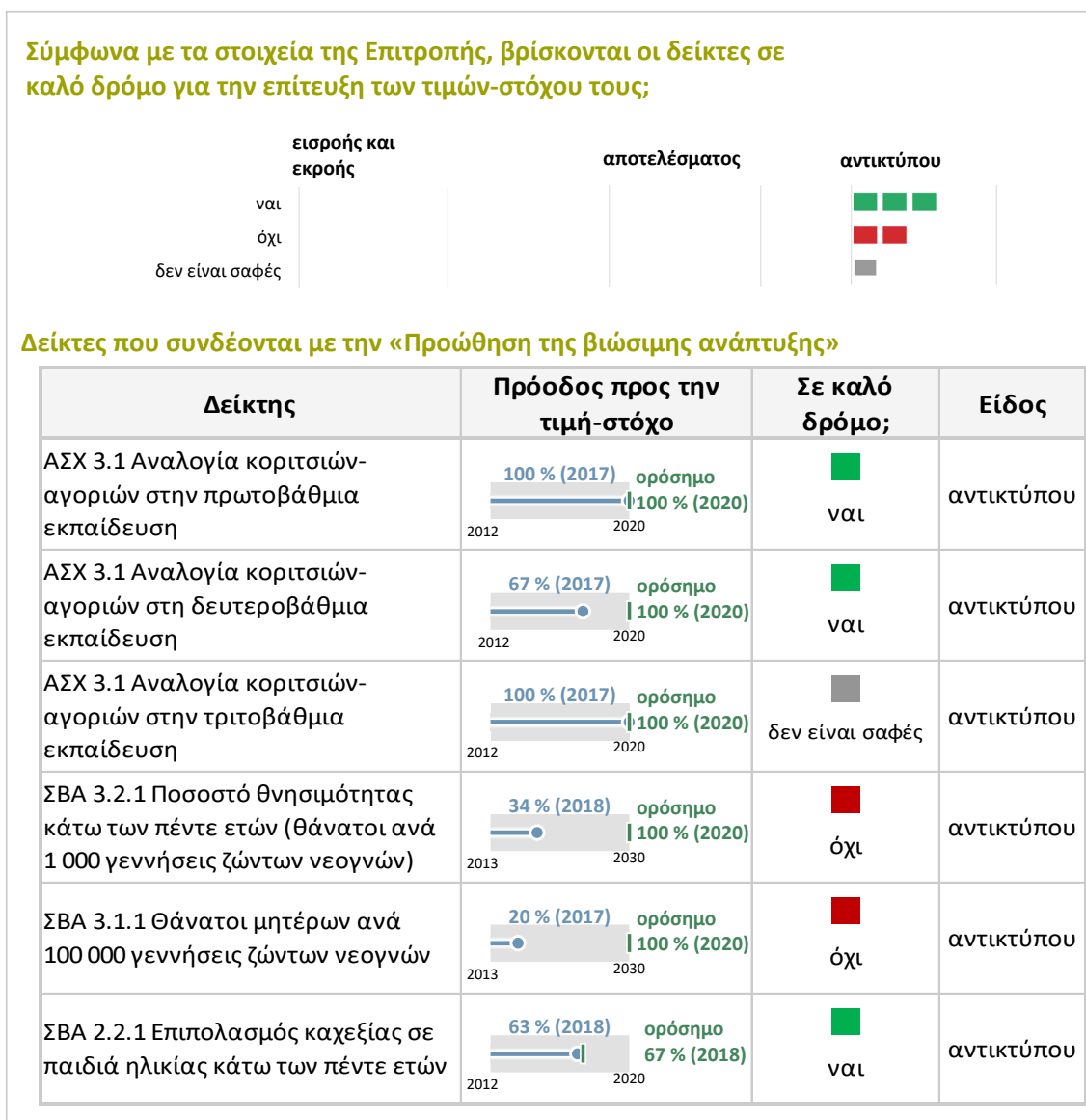
6.21. Στο [γράφημα 6.6](#) παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 1 «Πρώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης».

---

²¹ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με την [ποιότητα των δεδομένων στο πλαίσιο της δημοσιονομικής στήριξης](#), σημεία 26-32.

²² Βλέπε το άρθρο 17 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 236/2014](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τον καθορισμό κοινών κανόνων και διαδικασιών για την εφαρμογή των μηχανισμών χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ένωσης.

Γράφημα 6.6 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 1

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Οι δείκτες υποδηλώνουν θετική τάση, παρά το γεγονός ότι η κάλυψη των στοιχείων έχει μειωθεί

6.22. Όλοι οι δείκτες δείχνουν θετική τάση, τρεις δε εξ αυτών βρίσκονται σε πορεία επίτευξης των τιμών-στόχου τους. Ωστόσο, ορισμένοι δείκτες που είχαν αρχικά καθοριστεί για τον ειδικό στόχο 1²³ στο μεταξύ καταργήθηκαν. Κατά συνέπεια, δεν παρουσιάζονται πλέον ποσοτικά στοιχεία σε τομείς όπως η απασχόληση, η ολοκλήρωση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι εκπομπές CO₂. Επιπλέον, στην

²³ Βλέπε προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2014, σ. 272 έως 274.

προγραμματική δήλωση του 2019, τα πραγματικά αποτελέσματα που αναφέρονταν για τους υπόλοιπους τέσσερις δείκτες αφορούν το 2018 ή και το 2017. Ωστόσο, η τάση που διαφαίνεται είναι θετική:

- Ο ΜΑΣ είχε υπερβεί την τιμή-στόχο του όσον αφορά την αναλογία κοριτσιών και αγοριών στην εκπαίδευση.
- Βρισκόταν σε γενικές γραμμές σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου για τη μείωση του επιπολασμού της καχεξίας στα παιδιά.
- Αν και η επίτευξη των τιμών-στόχου όσον αφορά τη μείωση της μητρικής θνησιμότητας κατά τον τοκετό και της θνησιμότητας των παιδιών κάτω των πέντε ετών δεν βρίσκεται σε απόλυτα καλό δρόμο, η βελτίωση είναι σταθερή.

Έχουν αναφερθεί θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος και την προώθηση της πράσινης οικονομίας, αλλά η αξιολόγηση σε άλλους τομείς είναι ανεπαρκής

6.23. Η Επιτροπή ανέφερε θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την *ενσωμάτωση της διάστασης* του κλίματος στην εξωτερική δράση, έχοντας διαθέσει μέχρι στιγμής για τον σκοπό αυτό ποσοστό 21,5 % της χρηματοδότησής της για την περίοδο 2014-2019²⁴. Μια εξωτερική αξιολόγηση της συνεργασίας της ΕΕ για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προώθηση της πράσινης οικονομίας ήταν αποτελεσματική στην Ασία και τη Μεσόγειο, αλλά σε μικρότερο βαθμό στην Αφρική (βλέπε [πλαίσιο 6.1](#)).

²⁴ Βλέπε [παραρτήματα της ΕΕΔ για το 2019](#), σ. 487 και 488.

6.24. Στην περίπτωση άλλων τομέων που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι δύσκολο να εξαχθούν συμπεράσματα, λόγω της έλλειψης γενικών αξιολογήσεων βασισμένων σε αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία. Παραδείγματος χάριν, στον τομέα της εκπαίδευσης δεν εντοπίσαμε ειδικές ανά χώρα αξιολογήσεις για όλες τις χώρες του ΜΑΣ. Πρόσφατη αξιολόγηση για τη Μιανμάρ αναφέρει ότι η πρόσβαση στην εκπαίδευση και η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης έχουν βελτιωθεί, διαπίστωση που είναι σύμφωνη με την αξιολόγησή μας του 2018²⁵. Ωστόσο, στην ειδική έκθεσή μας του 2016 για την Ονδούρα διαπιστώθηκε ότι η δράση του ΜΑΣ απέδωσε μικτά αποτελέσματα στον τομέα της εκπαίδευσης. Παρά τα ορισμένα θετικά αποτελέσματα, δεν επιτεύχθηκε καμία από τις 114 τιμές-στόχο που προβλέπονταν στο εθνικό σχέδιο· μάλιστα τα αποτελέσματα έξι εξ αυτών ήταν κατώτερα της τιμής βάσης²⁶.

Πλαίσιο 6.1

Ο ΜΑΣ υποστήριξε τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή

Η «SWITCH to Green» είναι μια πρωτοβουλία χρηματοδοτούμενη από τον ΜΑΣ για την προώθηση μιας πράσινης οικονομίας ικανής να δημιουργήσει ανάπτυξη και θέσεις εργασίας και να μειώσει τη φτώχεια. Τα προγράμματά της αποσκοπούν στην υιοθέτηση μοντέλων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής, στην αύξηση των ικανοτήτων των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΠΜΜΜΕ) και των παρόχων υπηρεσιών προς επιχειρήσεις, καθώς και στην ενίσχυση της δικτύωσης μεταξύ φορέων χάραξης πολιτικής και επιχειρήσεων. Από το 2007, η Επιτροπή έχει δεσμεύσει περισσότερα από 257 εκατομμύρια ευρώ για την πρωτοβουλία αυτή²⁷.

Η αξιολόγηση της δράσης για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή²⁸ κάλυψε ειδικότερα τα τρία περιφερειακά προγράμματα SWITCH (SWITCH-Asia, SWITCH Africa Green και SwitchMed), καθώς και τη γραμματεία τους. Κατέληξε στο συμπέρασμα πως το γεγονός ότι τα προγράμματα αυτά καλύπτουν διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές, αλλά έχουν παρόμοιους στόχους, αποτελεί καλή βάση για αμοιβαία άντληση διδαγμάτων, αλλά ότι υπήρχε περιθώριο βελτίωσης των συνεργιών μεταξύ των τριών περιφερειακών προγραμμάτων.

Η συνιστώσα με τον μεγαλύτερο αντίκτυπο, η ανάπτυξη πράσινων επιχειρήσεων, έχει οδηγήσει σε αύξηση της υιοθέτησης βιώσιμων πρακτικών κατανάλωσης και παραγωγής, καθώς και σε αύξηση των επενδύσεων υπέρ των ΠΜΜΜΕ και εκτιμάται ότι έχει συμβάλει στη δημιουργία 352 000²⁹ πράσινων θέσεων εργασίας. Το πρόγραμμα SWITCH-Ασία υπήρξε ιδιαίτερα αποτελεσματικό, συμβάλλοντας, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη οικολογικότερων αλυσίδων εφοδιασμού στην αυτοκινητοβιομηχανία της Ταϊλάνδης.

Εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας

6.25. Στο [γράφημα 6.7](#) παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 2 «Εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας».

---

²⁵ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με τη [Μιανμάρ](#), σημείο 53.

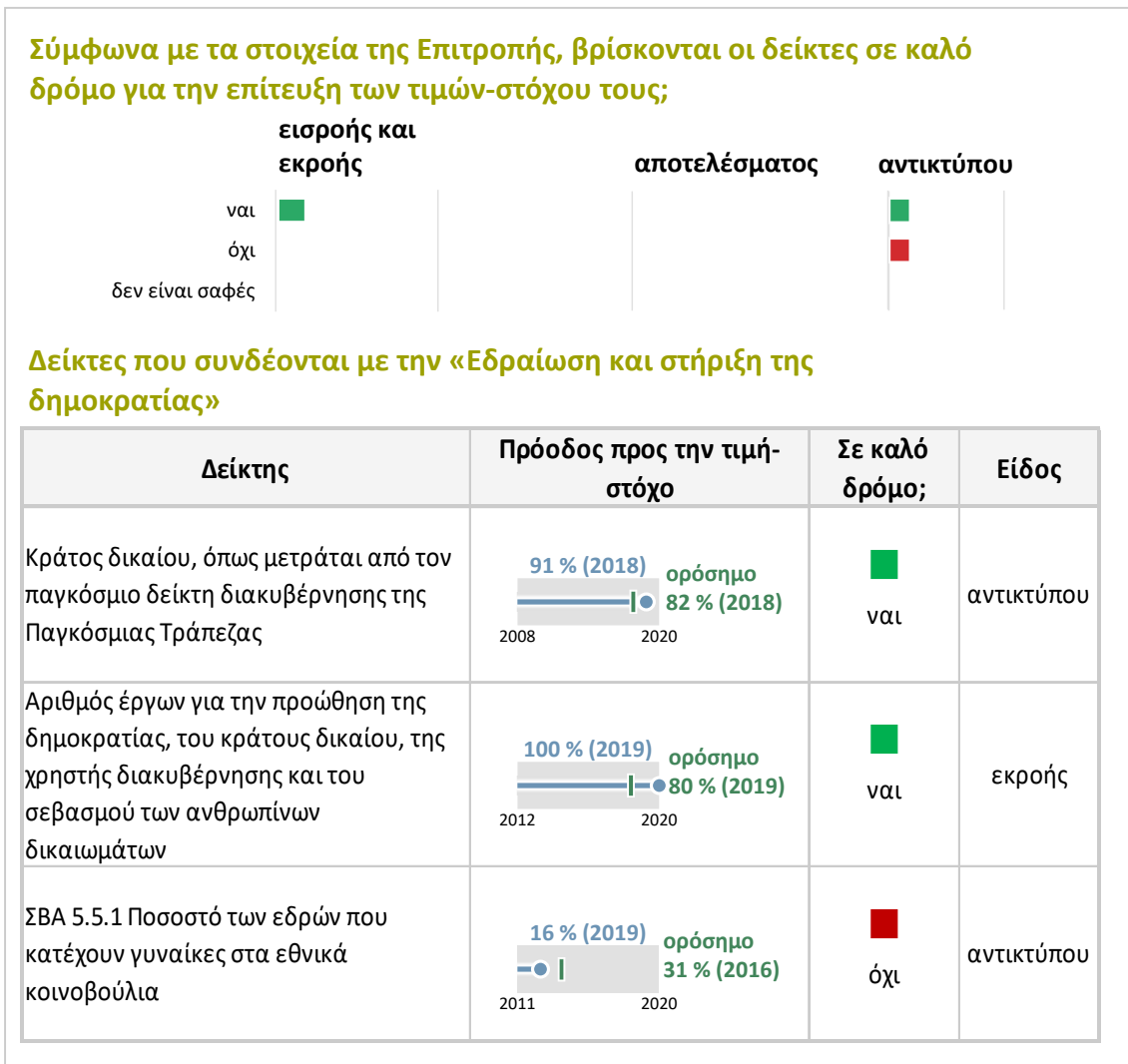
²⁶ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με την [Ονδούρα](#), σημεία 48-50.

²⁷ Βλέπε «[Evaluation of EU international cooperation on Sustainable Consumption and Production](#)», 11 Απριλίου 2018.

²⁸ Όπ.π..

²⁹ Εκτίμηση του αριθμού των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν σε σχέση με τα SWITCH-Ασία και SWITCH African Green συνδυαστικά (όπ. π., σ. 47).

Γράφημα 6.7 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 2

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Τα αποτελέσματα όσον αφορά τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα παραμένουν κατακερματισμένα

6.26. Κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση του ΜΑΣ από την Επιτροπή το 2017 διαπιστώθηκαν διάφορα εμπόδια στην αντιμετώπιση προβλημάτων δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ορισμένες περιοχές (π.χ. προβλήματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράκ και της δικαιοσύνης στη Βολιβία). Διαπιστώθηκε ότι τα αποτελέσματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ήταν κατακερματισμένα και αμφισβητήσιμης βιωσιμότητας³⁰. Διάφορα στοιχεία επιβεβαιώνουν την αρνητική τάση όσον αφορά τον ειδικό στόχο 2. Η κατάσταση του κράτους δικαίου επιδεινώνεται στις χώρες του ΜΑΣ, παρά τον αυξανόμενο αριθμό

³⁰ Βλέπε την ενδιάμεση αξιολόγηση του ΜΑΣ, σ. 20 και 21.

έργων του μηχανισμού στον τομέα αυτό, και η περιορισμένη πρόοδος που είχε σημειωθεί στο παρελθόν όσον αφορά την αύξηση της παρουσίας των γυναικών στα εθνικά κοινοβούλια ακυρώθηκε το 2019. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι η πρόοδος στον τομέα αυτό δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την Επιτροπή.

Η ενσωμάτωση της διάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένει μια διαδικασία υπό εξέλιξη

6.27. Η ενσωμάτωση της διάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί ολοένα περισσότερο αμφιλεγόμενο ζήτημα και παραμένει μια διαδικασία υπό εξέλιξη στις χώρες του ΜΑΣ³¹. Όπως επισημαίνεται, παραδείγματος χάριν, στην αξιολόγηση της Μιανμάρ, πολιτικοί και πολιτιστικοί παράγοντες ενδέχεται να αποτελούν πρόσκομμα στην αξιολόγηση ορισμένων πτυχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου. Παρά τις πρωτοβουλίες που έλαβε η Επιτροπή για τη βελτίωση της πρόσβασης των κοριτσιών στην εκπαίδευση, το εθνικό στρατηγικό σχέδιο της Μιανμάρ για την εκπαίδευση³² για την περίοδο 2016-2021 δεν περιλάμβανε ρητές διατάξεις σχετικά με την ισότητα των φύλων. Η προώθηση των αξιών της ΕΕ ενδέχεται να έρχεται σε σύγκρουση με την αρχή της διευκόλυνσης των ενδιαφερόμενων μερών στις αναπτυσσόμενες χώρες να αναλάβουν την ευθύνη της ανάπτυξής τους, και οι εντάσεις αυτές ενδέχεται να υπονομεύουν τις επιδόσεις του ΜΑΣ^{33,34}.

---

³¹ Όπ.π., σ. vi και 19.

³² Βλέπε «[Evaluation of the EU cooperation with Myanmar](#)», Ιανουάριος 2020, σ. 45 και 46.

³³ Βλέπε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής «[Evaluation of the Development Cooperation Instrument](#)», [SWD\(2017\) 600 final](#), σ. 15 και 19.

³⁴ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με τη [στήριξη της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων](#), σημεία 53-57.

Ο ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας

Σκοπός και λειτουργία του ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας

6.28. Ο ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας (ΕΜΓ), ο οποίος τελεί υπό τη διαχείριση της Γενικής Διεύθυνσης Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση (ΓΔ NEAR), αποτελεί την κύρια πηγή ενωσιακής χρηματοδότησης για τις 16 χώρες-εταίρους στο πλαίσιο της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (βλέπε την επισκόπηση του ΕΜΓ και γενικά στοιχεία σχετικά με αυτόν στο [γράφημα 6.8](#)). Γενικός στόχος του είναι η δημιουργία ενός χώρου κοινής ευημερίας και καλών σχέσεων με τους γείτονες της ΕΕ στα νότια και τα ανατολικά³⁵ (βλέπε [εικόνα 6.1](#)), με έξι ειδικούς στόχους:

- εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας,
- επίτευξη ενσωμάτωσης στην εσωτερική αγορά της ΕΕ,
- προαγωγή της καλής διαχείρισης της κινητικότητας των προσώπων,
- στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης,
- προώθηση σχέσεων καλής γειτονίας,
- βελτίωση της περιφερειακής συνεργασίας.

6.29. Ο ΕΜΓ χρηματοδοτεί:

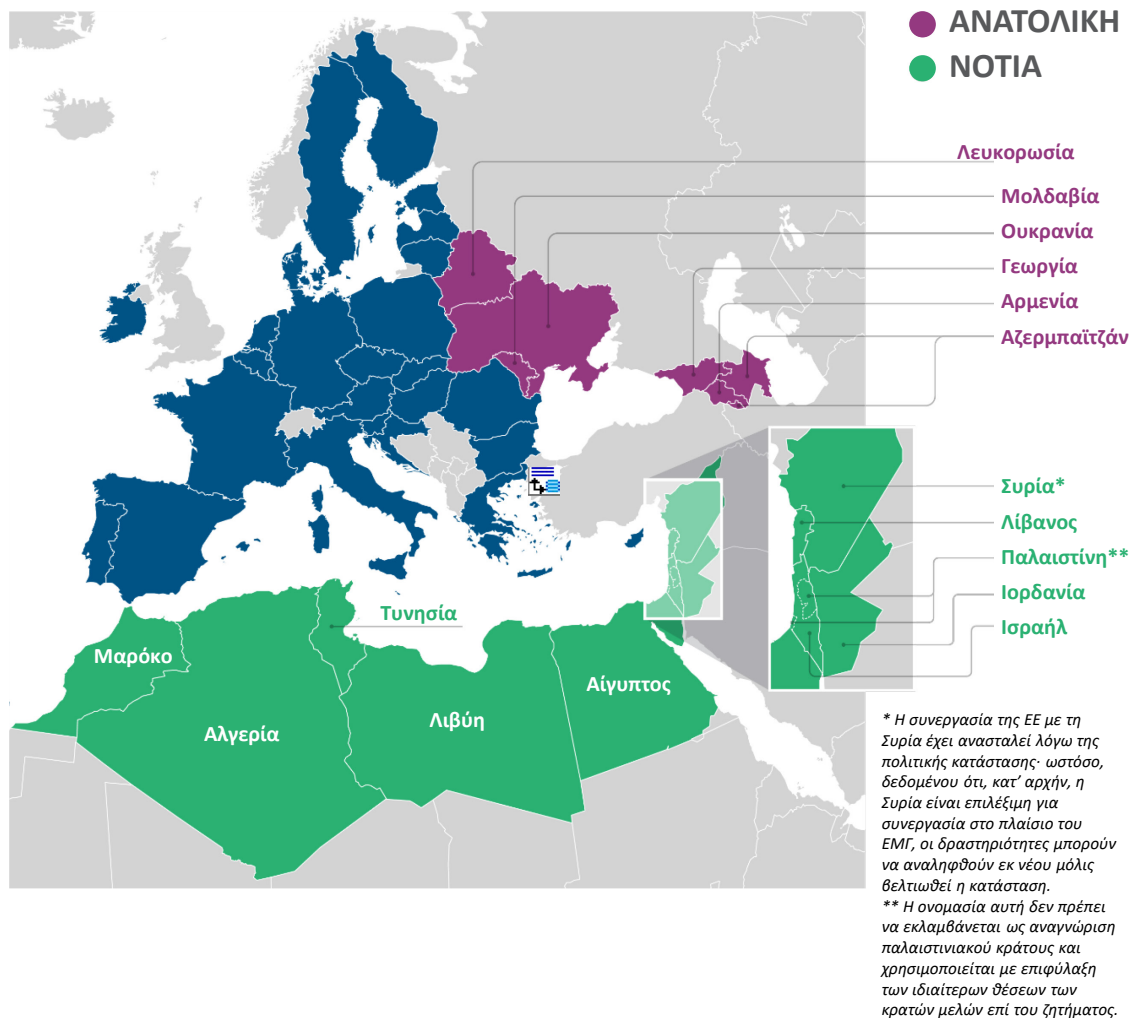
- 1) διμερή προγράμματα (έως 80 % του προϋπολογισμού του)³⁶,
- 2) πολυκρατικά προγράμματα για την αντιμετώπιση προκλήσεων που είναι κοινές για ορισμένες ή όλες τις χώρες εταίρους (έως 35 %),
- 3) προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και χωρών-εταίρων κατά μήκος του κοινού τους τμήματος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ (έως 4 %).

³⁵ Οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του ΕΜΓ απαριθμούνται στο [παράρτημα 6.1](#).

³⁶ Βλέπε το παράρτημα II του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας](#).

6.30. Ο προϋπολογισμός του ΕΜΓ για το ΠΔΠ 2014-2020 ανέρχεται σε περίπου 17 δισεκατομμύρια ευρώ. Συνολικά, έως το τέλος του 2019, η Επιτροπή είχε δεσμεύσει ποσοστό 85 % αυτού του κονδυλίου και είχε δαπανήσει το 42 %³⁷.

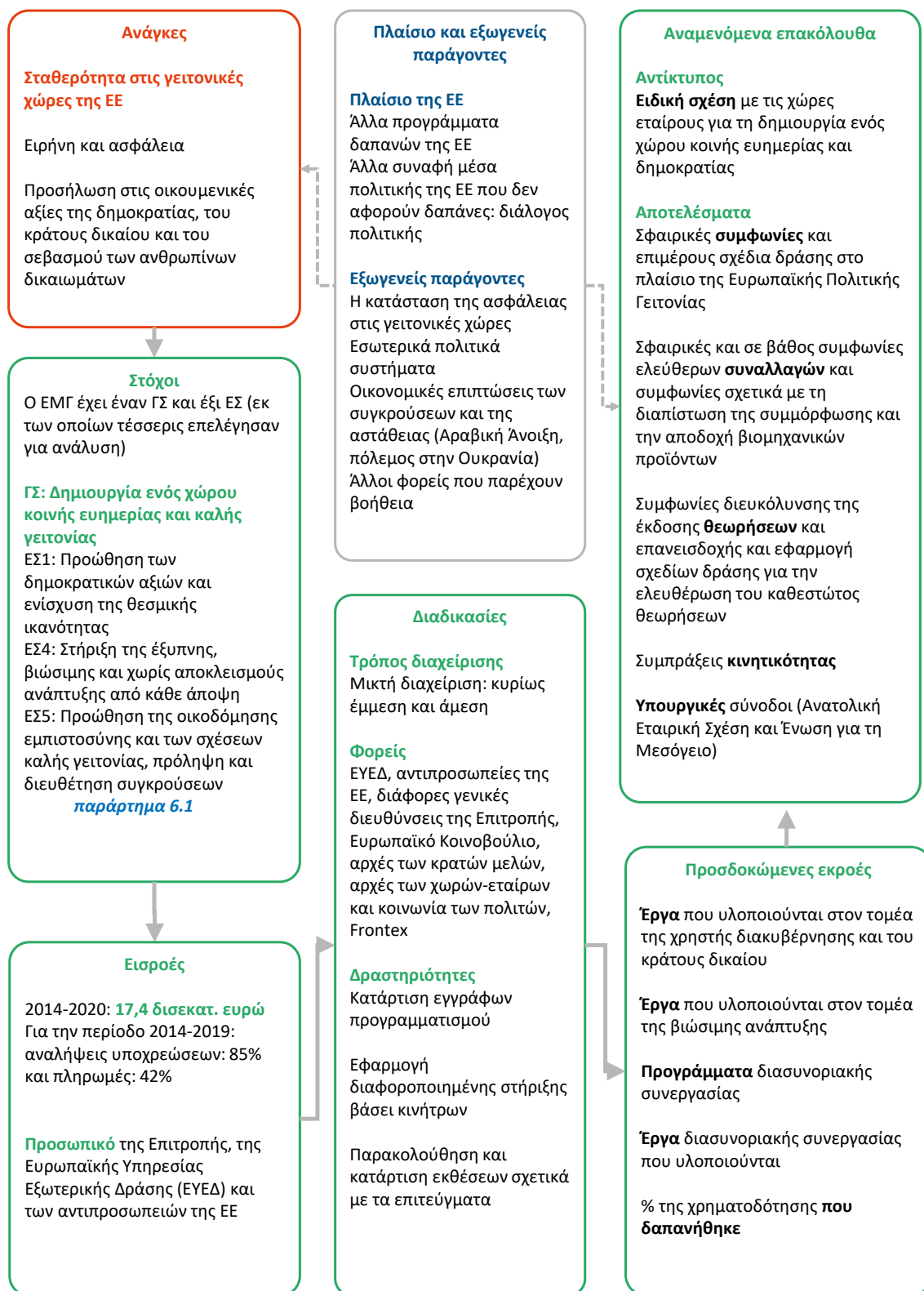
Εικόνα 6.1 – Οι 16 χώρες-εταίροι της Ευρωπαϊκής Γειτονίας

Πηγή: ΕΕΣ.

³⁷ Βλέπε επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων στην ΕΕΔΕ του 2019, παράρτημα Ι, σ. 184.

Γράφημα 6.8 – Επισκόπηση του ΕΜΓ

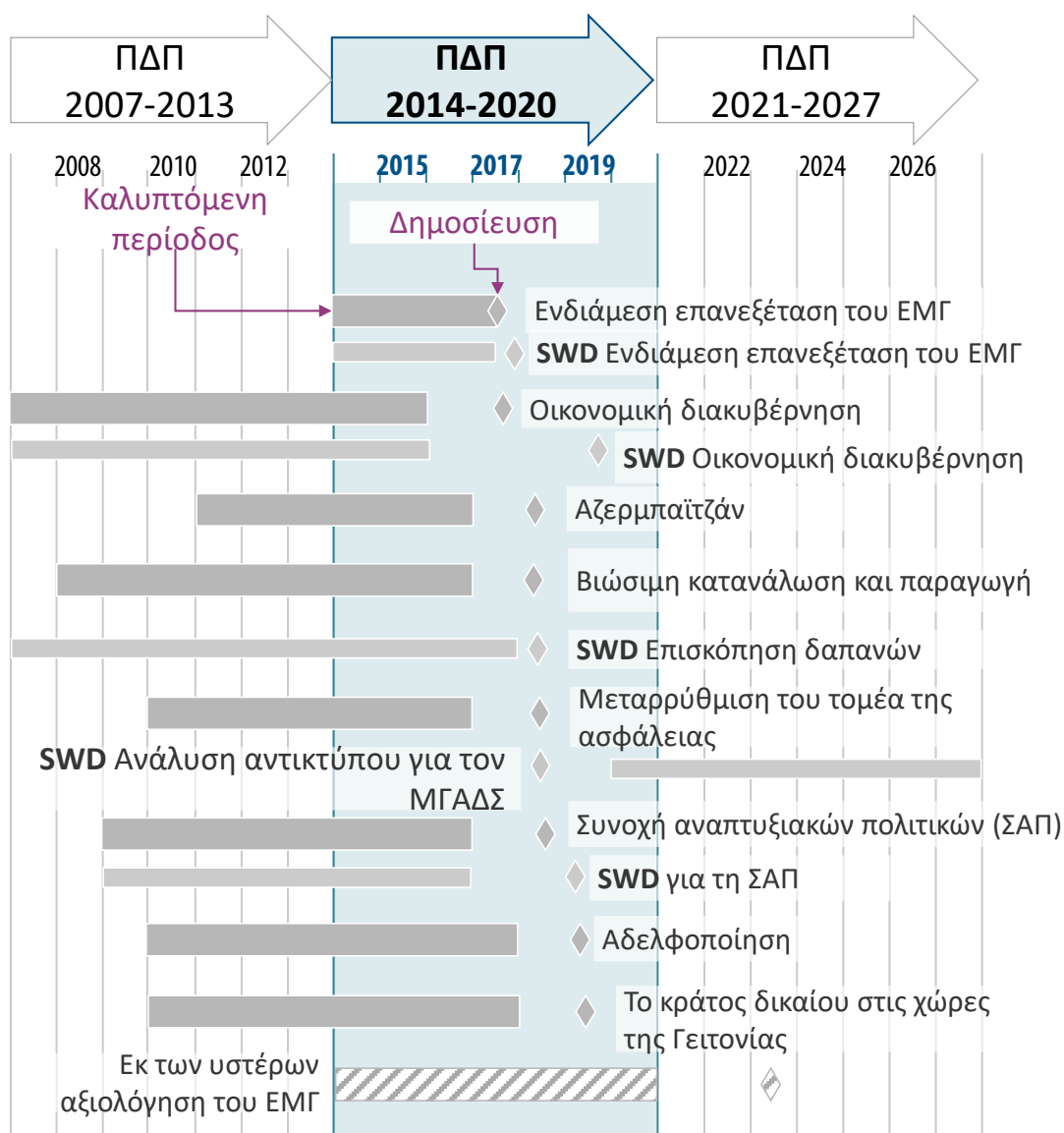
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού 232/2014 για τον ΕΜΓ, των προγραμματικών δηλώσεων της Επιτροπής, της ΕΕΔΕ, της επισκόπησης των επιδόσεων του ΕΜΓ, των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων και της αξιολόγησης του ΜΑΣ (SWD (2017)602 final).

Πληροφορίες που δημοσιεύονται σχετικά με τις επιδόσεις

6.31. Εκτός από τις συνήθεις εκθέσεις επιδόσεων υψηλού επιπέδου (ΕΕΔΕ, προγραμματικές δηλώσεις και ΕΕΔ)³⁸, η Επιτροπή δημοσιεύει ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της ΕΕ (βλέπε σημείο 6.9).

6.32. Η Επιτροπή έχει παρουσιάσει πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του ΕΜΓ σε σειρά αξιολογήσεων (βλέπε [γράφημα 6.9](#)).

Γράφημα 6.9 – Χρονολόγιο των κύριων αξιολογήσεων του ΕΜΓ και καλυπτόμενες περίοδοι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των αξιολογήσεων και των εγγράφων εργασίας (SWD) των υπηρεσιών της Επιτροπής.

³⁸ Βλέπε σημείο 1.3.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΜΓ, βάσει των πληροφοριών που δημοσιεύονται σχετικά με τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια

6.33. Στο [γράφημα 6.10](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του ΕΜΓ που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις. Στο [γράφημα 6.11](#) παρουσιάζονται οι δείκτες που σχετίζονται με τον γενικό στόχο. Λεπτομερέστερες επισκοπήσεις ανά ειδικό στόχο παρουσιάζονται στα [γραφήματα 6.12, 6.13](#) και [6.14](#). Στο σημείο 1.24 εξετάζουμε ορισμένους γενικούς περιορισμούς³⁹ που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα ο εν λόγω δείκτης να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη αν, και πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του ΕΜΓ, ούτε αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι ο ενδεδειγμένος. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του ΕΜΓ. Επίσης, δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των στοιχείων στα οποία βασίζεται, την οποία ωστόσο εξετάζουμε στο κεφάλαιο 1 (βλέπε σημεία 1.13-1.23).

---

³⁹ Βλέπε επίσης σημεία 3.21-3.35 της ετήσιας έκθεσης για το 2018.

Γράφημα 6.10 – Επισκόπηση όλων των δεικτών του ΕΜΓ στις προγραμματικές δηλώσεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες του ΕΜΓ σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

	εισορής και εκροής	Δείκτες επακόλουθου προγράμματος	
		αποτελέσματος	αντικτύπου
Γενικός στόχος	■	■ ■	▣ ▣
Ειδικός στόχος 1 «Εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας»			■ ▣ ▣
Ειδικός στόχος 4 «Στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης»			■ ■ ■ ■
Ειδικός στόχος 5 «Πρώθηση σχέσεων καλής γειτονίας»			■ ■
Άλλοι ειδικοί στόχοι	■ ■ ■	■ ■ ■ ▣ ▣ ▣	■ ■

	Οι δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων τους;		
	ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ
Δείκτες με ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο	■	■	■
Δείκτες χωρίς ποσοτικοποιημένη(ες) τιμή(ές)-στόχο	▣	▣	▣

Σημ.: Για την ανάλυσή μας βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Η ως άνω απεικόνιση του κατά πόσον συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την από μέρους μας εκτίμηση της πιθανότητας που έχει ο δείκτης αυτός να επιτύχει συγκεκριμένη τιμή-στόχο. Ένας δείκτης, ωστόσο, μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος – και η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να μην φαίνεται ως αρκετά φιλόδοξη. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι και το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Βλέπε επίσης **προσάρτημα** (σημείο 18).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Γράφημα 6.11 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον γενικό στόχο 1

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

Δείκτες που συνδέονται με τον γενικό στόχο του ΕΜΓ

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Αριθμός σφαιρικών συμφωνιών - Ανατολική Γειτονία	 83 % (2019)	■ ναι	αποτελέ- σματος
Αριθμός σφαιρικών συμφωνιών - Νότια Γειτονία	 0 % (2019)	■ όχι	αποτελέ- σματος
Προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας του ΕΜΓΕΣ	ά.α. (δεν υπάρχει σαφής τιμή βάσης): τιμή βάσης: ασαφής (2012) τιμή-στόχος: 900 τελευταία στοιχεία: 484 (2019)	■ όχι	εκροής
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ ως % της ΕΕ-28 - Ανατολική Γειτονία	ά.α. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: 10,86 % (2010) τιμή-στόχος: αύξηση τελευταία στοιχεία: 10,54 % (2018)	▨ όχι	αντικτύπου
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ ως % της ΕΕ-28 - Νότια Γειτονία	ά.α. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: 14,76 % (2010) τιμή-στόχος: αύξηση τελευταία στοιχεία: 12,58 % (2018)	▨ όχι	αντικτύπου

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Λόγω της ασάφειας όσον αφορά τις επιδόσεις για τους επιλεγμένους ειδικούς στόχους, δεν είναι δυνατή η αξιόπιστη αξιολόγηση των συνολικών επιδόσεων του ΕΜΓ

6.34. Λίγο περισσότεροι από το ήμισυ (13) των 25 δεικτών που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση του ΕΜΓ είναι δείκτες αντικτύπου, οι οποίοι, εκ της φύσεώς τους, παρέχουν μια εικόνα του πλαισίου εντός του οποίου εφαρμόζεται ο μηχανισμός, όχι όμως και αξιολόγηση των επιδόσεών του. Οι υπόλοιποι είναι δείκτες αποτελέσματος (9) και εκροής (3). Οι ειδικοί στόχοι που επελέγησαν, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 80 % του προϋπολογισμού του ΕΜΓ⁴⁰, περιλαμβάνουν 10 δείκτες αντικτύπου, όχι όμως και δείκτες αποτελέσματος. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει σαφής αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος από την άποψη των εν λόγω στόχων. Ωστόσο, οι δείκτες που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση για τον γενικό στόχο (1 δείκτης εκροής, 2 δείκτες αποτελέσματος και 2 αντικτύπου) παρέχουν ενδείξεις για τις συνολικές επιδόσεις του ΕΜΓ.

Οι σχέσεις της ΕΕ έχουν συνολικά ενισχυθεί, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν ζητήματα σχεδιασμού

6.35. Στο πλαίσιο του γενικού στόχου του ΕΜΓ, η Επιτροπή επιδίωξε να αναπτύξει ειδικές σχέσεις με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Από το 2003, η ΕΕ διαπραγματεύεται κοινά έγγραφα με μια σειρά γειτονικών χωρών. Τελευταία, στη Νότια Γειτονία, συμφώνησε προτεραιότητες εταιρικής σχέσης με την Ιορδανία, τον Λίβανο, την Αίγυπτο και την Αλγερία, καθώς και στρατηγικές προτεραιότητες με την Τυνησία και το Μαρόκο. Στην Ανατολική Γειτονία, υπάρχουν σφαιρικές και σε βάθος συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με τη Γεωργία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία, και μια συνολική και ενισχυμένη *συμφωνία εταιρικής σχέσης* με την Αρμενία.

6.36. Επίσης, η Επιτροπή υπέγραψε 25 συμφωνίες χρηματοδότησης με τις συμμετέχουσες χώρες-εταίρους για την υλοποίηση των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας του ΕΜΓ και ενέκρινε 16 από τα 17 προγράμματα που προβλέπονται για την υλοποίηση έργων διασυνοριακής συνεργασίας. Έως το τέλος του 2019, οι *διαχειριστικές αρχές* στα συμμετέχοντα κράτη μέλη είχαν επιτύχει να αναθέσουν 797 συμβάσεις⁴¹ και να υπογράψουν 484 από τις 900 συμβάσεις που

⁴⁰ Σύμφωνα με τις προγραμματικές δηλώσεις για τα σχέδια προϋπολογισμού για τα έτη 2019, 2020 και 2021, η Επιτροπή αποφάσισε να διαθέσει το 80 % του προϋπολογισμού του ΕΜΓ στους ειδικούς στόχους 1, 4 και 5.

⁴¹ Σύμφωνα με εσωτερικές πηγές της ΓΔ NEAR.

προβλέπονται για την περίοδο υλοποίησης του ΕΜΓ⁴² (η σύναψη συμβάσεων είναι δυνατή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022).

6.37. Σε ορισμένες περιπτώσεις, εξωγενείς παράγοντες παρεμπόδισαν την πρόοδο. Οι σχέσεις της ΕΕ με τη Λιβύη και τη Συρία, όπου μαίνονται ακόμη εμφύλιες συρράξεις, βρίσκονται σε αδιέξοδο. Επιπλέον, η Επιτροπή και η Λευκορωσία απέτυχαν να συμφωνήσουν σχετικά με τις προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης.

6.38. Υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τα έργα διαλόγου και «αδελφοποίησης» (βλέπε [πλαίσιο 6.2](#)) φάνηκαν χρήσιμα για τον προσδιορισμό των αναγκών και την ενίσχυση των ρόλων της κοινωνίας των πολιτών και των δημόσιων διοικήσεων, καθώς και ότι τα καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ υπήρξαν εν γένει αποτελεσματικά σε καταστάσεις κρίσης (βλέπε σημείο [6.13](#)). Σε χώρες με περισσότερο περιορισμένες φιλοδοξίες όσον αφορά τις σχέσεις τους με την ΕΕ, ο ΕΜΓ έχει αποδειχθεί χρήσιμο εργαλείο για την προώθηση τεχνικών μεταρρυθμίσεων. Η αξιολόγηση της συνεργασίας της ΕΕ με το Αζερμπαϊτζάν, παραδείγματος χάριν, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι επιδόσεις ήταν γενικά καλύτερες στις περιπτώσεις δράσεων με μη αμφιλεγόμενους και ιδιαίτερως «τεχνικούς» στόχους ή/και με έμφαση στον εκσυγχρονισμό, όπως εκείνες που σχετίζονται με τις στατιστικές, τις κοινωνικές υπηρεσίες, τη φορολογία, τον τουρισμό και την εκπαίδευση. Οι πρωτοβουλίες σε άλλους τομείς, όπως η στήριξη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συνάντησαν αντίσταση και εμφάνισαν λιγότερο καλές επιδόσεις⁴³.

Πλαίσιο 6.2

Αδελφοποίηση: αποτελεσματικό εργαλείο συνεργασίας μεταξύ ομοτίμων στα χέρια των δημόσιων διοικήσεων

Η αδελφοποίηση είναι ένα εργαλείο συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων των χωρών-εταίρων και των αντίστοιχων θεσμικών οργάνων στα κράτη μέλη της ΕΕ. Μεταξύ του 2010 και του 2017 (πρόκειται για την περίοδο που κάλυψε η αξιολόγηση αδελφοποίησης που υποβάλαμε σε επισκόπηση), η

⁴² Βλέπε την προγραμματική δήλωση για τον ΕΜΓ για τα σχέδια προϋπολογισμού για τα έτη 2020 και 2021, σ. 459-478 και σ. 641-664 αντίστοιχα.

⁴³ Βλέπε «Evaluation of the European Union's Cooperation with Azerbaijan», 23 Απριλίου 2018, σ. 11.

Επιτροπή υλοποίησε 272 έργα αδελφοποίησης στις χώρες της Γειτονίας, συνολικού ύψους 303,6 εκατομμυρίων ευρώ.

Η αδελφοποίηση υπήρξε ιδιαίτερα αποτελεσματική όσον αφορά την ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων των δημόσιων διοικήσεων των γειτονικών χωρών. Μολονότι το εργαλείο αυτό εμφανίζει αδυναμίες στον σχεδιασμό⁴⁴ και παρά το μειούμενο ενδιαφέρον από τα κράτη μέλη της ΕΕ τα τελευταία χρόνια, το εγχειρίδιο αδελφοποίησης που εγκρίθηκε το 2017 έχει ως στόχο να διορθώσει πολλές από τις ελλείψεις.

Η προστιθέμενη αξία του εργαλείου έγκειται στη μοναδική εμπειρογνωσία που παρέχουν οι δημόσιες διοικήσεις των κρατών μελών της ΕΕ και στη φύση της συνεργασίας μεταξύ ομοτίμων. Μπορεί επίσης να ενισχύσει άλλα εργαλεία, όπως η δημοσιονομική στήριξη, εφόσον ο χρονισμός είναι ο ενδεδειγμένος⁴⁵.

6.39. Οι εκτιμήσεις αναγκών συμβάλλουν στη βελτίωση του σχεδιασμού της στήριξης της ΕΕ μέσω της στόχευσης της βοήθειας τους τομείς όπου χρειάζεται περισσότερο, και είναι ιδιαίτερα αναγκαίες σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Σε προηγούμενες εκθέσεις του ΕΕΣ διαπιστώθηκε ότι οι δράσεις της ΕΕ δεν βασίζονται πάντα σε σφαιρικές εκτιμήσεις αναγκών⁴⁶. Στις αξιολογήσεις που υποβάλαμε σε επισκόπηση στο πλαίσιο της κατάρτισης της παρούσας έκθεσης δεν αναφερόταν πάντοτε αν είχαν διενεργηθεί εκτιμήσεις αναγκών⁴⁷.

Η ΓΔ NEAR αναγνωρίζει την ανάγκη βελτίωσης της παρακολούθησης του ΕΜΓ

6.40. Άλλες εκθέσεις της Επιτροπής περιλαμβάνουν πρόσθετους δείκτες που θα μπορούσαν να παράσχουν πληρέστερη εικόνα. Παρέχουν κυρίως τιμές για τη ΓΔ NEAR συνολικά (π.χ. τους γενικούς βασικούς δείκτες επιδόσεων της) ή για τα μέσα εξωτερικής δράσης (π.χ. δείκτες ΕΕΔ, όπως ο αριθμός των κοινών προγραμμάτων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, ο αριθμός των επενδύσεων της επενδυτικής διευκόλυνσης γειτονίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης). Η ΓΔ NEAR εξετάζει επί του παρόντος τρόπους

⁴⁴ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με την [Τυνησία](#), σημείο 55.

⁴⁵ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με το [Μαρόκο](#), σημεία 50-52.

⁴⁶ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με το [καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την Αφρική](#), σημεία 16, 20 και 21.

⁴⁷ Βλέπε «[Thematic Evaluation on Support to Economic Governance in Enlargement and Neighbourhood Countries](#)».

ευθυγράμμισης αυτών των δεικτών με τα υφιστάμενα συστήματα παρακολούθησης (βλέπε σημείο 6.31).

Κενά γνώσεων

6.41. Υπάρχουν περιορισμένα στοιχεία και έλλειψη δεικτών αποτελέσματος για καθέναν από τους ειδικούς στόχους, ιδίως για τον ειδικό στόχο 5 «προώθηση σχέσεων καλής γειτονίας».

6.42. Όπως διαπιστώθηκε σε αρκετούς ελέγχους μας, υπάρχουν αδυναμίες στην παρακολούθηση επιμέρους έργων. Αρκετοί από τους δείκτες που αναλύσαμε στις εκθέσεις μας δεν ήταν ειδικό⁴⁸, δεν συνοδεύονταν από τιμές βάσης⁴⁹ ή τιμές-στόχο⁵⁰ ή δεν επέτρεπαν την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων⁵¹. Πρόσφατα, στην έκθεσή μας σχετικά με την ποιότητα των δεδομένων στο πλαίσιο της δημοσιονομικής στήριξης, διαπιστώσαμε επίσης ότι οι δείκτες εξακολουθούσαν να παρουσιάζουν αδυναμίες.

6.43. Όπως αναφέρθηκε στο σημείο 6.18, βασικό παραδοτέο της διαδικασίας αξιολόγησης αποτελούν τα έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Ωστόσο, τέτοιο έγγραφο δεν καταρτίστηκε για πέντε⁵² από τις οκτώ εκ των υστέρων αξιολογήσεις που υποβάλαμε σε επισκόπηση, με αποτέλεσμα να απουσιάζει η αξιολόγηση από τη ΓΔ NEAR των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξαν οι εξωτερικοί αξιολογητές. Το σημαντικότερο δε είναι ότι επισημάναμε αδυναμίες στις αξιολογήσεις για τρεις τομείς εστίασης:

- Το SWD για την **οικονομική διακυβέρνηση** υιοθέτησε τα συμπεράσματα της αξιολόγησης, χωρίς να λάβει υπόψη σημαντικές αδυναμίες της διαδικασίας.
- Μετά την αρνητική γνώμη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου σχετικά με την ποιότητα του SWD για την αξιολόγηση του **κράτους δικαίου**, η Επιτροπή

⁴⁸ Βλέπε τις ειδικές εκθέσεις μας σχετικά με το [καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την Αφρική](#), σημείο 49, και σχετικά με την [Τυνησία](#), σημείο 55.

⁴⁹ Βλέπε τις ειδικές εκθέσεις μας σχετικά με το [καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την Αφρική](#), σημεία 20, 21 και 51, και σχετικά με το [Μαρόκο](#), σημείο 48.

⁵⁰ Βλέπε την ειδική έκθεσή μας σχετικά με το [Μαρόκο](#), σημείο 48.

⁵¹ Όπ.π., σημείο 47.

⁵² Βλέπε τις αξιολογήσεις για το [Αζερμπαϊτζάν](#), τη [βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή](#), [μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας](#), την [αδελφοποίησης](#) και το [κράτος δικαίου](#) στις χώρες της [Γειτονίας](#) και τα [υποψήφια](#) και [δυνάμει υποψήφια](#) μέλη.

αποφάσισε να δημοσιεύσει μόνο την εξωτερική αξιολόγηση και όχι το ίδιο το SWD.

- Η Επιτροπή κατήγγειλε τη σύμβαση για την αξιολόγηση σχετικά με τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και δεν δημοσίευσε αξιολόγηση.

6.44. Μεταξύ του χρόνου πραγματοποίησης των δαπανών στο πλαίσιο ενός πολυετούς προγράμματος και της παρακολούθησης των επακολούθων του υπάρχει αναπόφευκτη χρονική διαφορά. Έως την 1η Ιανουαρίου 2020, το 58 % των συνολικών κονδυλίων του ΕΜΓ για το ΠΔΠ 2014-2020 δεν είχε ακόμη αναλωθεί (βλέπε σημείο 6.30), κάτι που σημαίνει ότι μεγάλο μέρος των αποτελεσμάτων αναμένεται να παραχθεί μετά το 2020. Όπως για το σύνολο των μέσων εξωτερικής δράσης, η Επιτροπή οφείλει να καταρτίσει τελική έκθεση αξιολόγησης για την περίοδο 2014-2020 στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της επόμενης δημοσιονομικής περιόδου⁵³, η οποία θα πραγματοποιηθεί μετά το 2022.

Εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας

6.45. Στο [γράφημα 6.12](#) παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 1 «Εγκαθίδρυση και στήριξη της δημοκρατίας».

---

⁵³ Βλέπε το άρθρο 17 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 236/2014](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τον καθορισμό κοινών κανόνων και διαδικασιών για την εφαρμογή των μηχανισμών χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ένωσης.

Γράφημα 6.12 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 1

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

	εισοχής και εκροής	αποτελέσματος	αντικτύπου
ναι			
όχι			
δεν είναι σαφές			

Δείκτες που συνδέονται με την «Εδραίωση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας»

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη πολιτικών μεταρρυθμίσεων, όπως αξιολογείται στις σχετικές εκθέσεις - Ανατολική Γειτονία	ά.α. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: δεν ορίζεται τιμή-στόχος: «Περαιτέρω πρόοδος» (2020) τελευταία στοιχεία: «Κάποια πρόοδος» (2019)	 τα στοιχεία δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος	αντικτύπου
Πρόοδος στην επίτευξη πολιτικών μεταρρυθμίσεων, όπως αξιολογείται στις σχετικές εκθέσεις - Νότια Γειτονία	ά.α. (δεν υπάρχει ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος): τιμή βάσης: δεν ορίζεται τιμή-στόχος: «Περαιτέρω πρόοδος» (2020) πλέον πρόσφατα στοιχεία: «Κάποια πρόοδος» (2019)	 τα στοιχεία δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος	αντικτύπου
Σταθμισμένη βαθμολογία βάσει οκτώ εξωτερικών πηγών	 33 % (2018) ορόσημο 67 % (2017) 2010 2020	 όχι	αντικτύπου

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Έλλειψη σαφούς προόδου όσον αφορά την εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας

6.46. Οι δύο πρώτοι δείκτες στο πλαίσιο αυτού του ειδικού στόχου καταδεικνύουν την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις στη Νότια και την Ανατολική Γειτονία, αλλά τα κριτήρια αξιολόγησης δεν είναι σαφή. Οι πληροφορίες αυτές προέρχονται από ετήσιες εκθέσεις προόδου, οι οποίες δεν καταρτίζονται πλέον, και δεν υπάρχει σαφής παραπομπή στην έκθεση που τις αντικατέστησε. Επιπλέον, η τιμή-στόχος («περαιτέρω πρόοδος») και τα αναφερόμενα αποτελέσματα («κάποια πρόοδος») είναι ασαφή.

6.47. Η ΓΔ NEAR μετρά επίσης την πρόοδο των χωρών-εταίρων προς την κατεύθυνση της επίτευξης ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας όταν λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τη συμπλήρωση των χρηματοδοτικών κονδυλίων τους με «γενικά προγράμματα». Ωστόσο, τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο αυτό δεν ήταν διαθέσιμα για την εξωτερική αξιολόγηση και η αποτελεσματικότητα των γενικών προγραμμάτων ήταν περιορισμένη⁵⁴.

6.48. Ο τρίτος δείκτης είναι μια σταθμισμένη βαθμολογία (με άριστα το 100) για πτυχές όπως η διαφθορά, η ελευθερία του Τύπου, η αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα και το κράτος δικαίου (ο μέσος όρος της ΕΕ είναι 76,99). Ο εν λόγω δείκτης αντικτύπου παραμένει στο 40 από το 2015, υπολειπόμενος κατά λίγο της τιμής-ορόσημου του 2017 (42) και κατά πολύ της τιμής-στόχου του 2020 (44). Τα μέτρα για την προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου δεν έχουν επιφέρει σημαντική βελτίωση, εν μέρει λόγω του ασταθούς περιβάλλοντος⁵⁵.

6.49. Στην αξιολόγηση σχετικά με το κράτος δικαίου που υποβάλαμε σε επισκόπηση επισημαίνεται ότι η στήριξη της ΕΕ υπήρξε αποτελεσματικότερη στις περιπτώσεις που ήταν μακροπρόθεσμη και εντατική, όπως, παραδείγματος χάριν, στην περίπτωση της τεχνικής βοήθειας στη Γεωργία. Ωστόσο, η αξιολόγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το κράτος δικαίου είναι ένας δύσκολος τομέας, στον οποίο η ΕΕ δεν έχει καταφέρει να ανταποκριθεί πλήρως στις δικές της προσδοκίες. Η έλλειψη πολιτικής βούλησης και ο σχεδιασμός ορισμένων δράσεων (π.χ. επενδύσεις στη δικαιοσύνη ή το σωφρονιστικό σύστημα που δεν συμπληρώθηκαν από στήριξη σε άλλους τομείς, όπως οι υπηρεσίες δικαστικής επιτήρησης) υπονόμισαν τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων⁵⁶.

Στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης,

6.50. Στο [γράφημα 6.13](#) παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 4 «Στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης».

⁵⁴ Βλέπε την ενδιάμεση αξιολόγηση του ΕΜΓ: «External Evaluation of the European Neighbourhood Instrument (EMΓ)», Ιούνιος 2017, σ. 37, 41 και 42.

⁵⁵ Όπ. π., σ. 11.

⁵⁶ Βλέπε «Thematic Evaluation of EU support for Rule of Law in neighbourhood countries and candidates and potential candidates for accession (2010-2017)», σ. ix, 66 και 67.

Γράφημα 6.13 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 4

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

Δείκτες που συνδέονται με τη «Στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης»

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Δείκτης ανθρώπινης ανάπτυξης προσαρμοσμένος στις ανισότητες - Ανατολική Γειτονία	<p>100 % (2018) ορόσημο 100 % (2016)</p>	☒ ναι	αντικτύπου
Δείκτης ανθρώπινης ανάπτυξης προσαρμοσμένος στις ανισότητες - Νότια Γειτονία	<p>83 % (2018) ορόσημο 83 % (2016)</p>	☒ ναι	αντικτύπου
Δείκτης ευκολίας άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας - Ανατολική Γειτονία	<p>84 % (2019) ορόσημο 63 % (2017)</p>	☒ ναι	αντικτύπου
Δείκτης ευκολίας άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας - Νότια Γειτονία	<p>0 % (2019) ορόσημο 0 % (2017)</p>	☒ ναι	αντικτύπου

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Θετική τάση στην ανθρώπινη και επιχειρηματική ανάπτυξη

6.51. Οι δύο πρώτοι δείκτες αφορούν τον αριθμό των χωρών (της Νότιας και της Ανατολικής Γειτονίας αντίστοιχα) με «δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης προσαρμοσμένο στις ανισότητες» (inequality-adjusted human development index, IHDI) άνω του 0,700 (συγκριτικά, το 2018 οι τιμές του IHDI για τις χώρες της ΕΕ κυμαίνονταν από 0,714 για τη Βουλγαρία έως 0,876 για τη Φινλανδία). Τα στοιχεία του 2018 για τον εν λόγω δείκτη δείχνουν βελτίωση στις χώρες τόσο της Νότιας όσο και της Ανατολικής Γειτονίας, με όλες τις χώρες πλην μίας (Συρία) να υπερβαίνουν το κατώτατο όριο του 0,700.

6.52. Ο τρίτος και ο τέταρτος δείκτης, σχετικά με την ευκολία άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας, παρά το γεγονός ότι βρίσκονται σε καλό δρόμο, παρουσιάζουν διαφορετική εικόνα για κάθε περιφέρεια. Στις χώρες της Ανατολικής

Γειτονίας, η προηγούμενη ανοδική τάση αντιστράφηκε ελαφρώς το 2019, υπονομεύοντας την επίτευξη της τιμής-στόχου για το 2020. Στη Νότια Γειτονία, το 2014 ο δείκτης ξεκίνησε κάτω από την τιμή βάσης του 2012, αλλά έκτοτε βελτιώθηκε, κλείνοντας την ψαλίδα σε σχέση με την τιμή-στόχο για το 2020.

6.53. Το *εμπορικό δυναμικό* μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Νότιας και της Ανατολικής Γειτονίας έχει αυξηθεί. Στις πλέον ευάλωτες χώρες, η μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή, αν και δεν αποτελεί εργαλείο του ΕΜΓ, συμπλήρωσε τη στήριξη στο πλαίσιο του ΕΜΓ και διαδραμάτισε καίριο ρόλο στην πρόληψη μιας ύφεσης (Τυνησία) ή και μιας βαθύτερης ύφεσης (Ουκρανία). Το σημαντικότερο δε είναι ότι συνέβαλε στην αποφυγή σημαντικών περικοπών στον κρατικό προϋπολογισμό⁵⁷.

Πρώθηση σχέσεων καλής γειτονίας

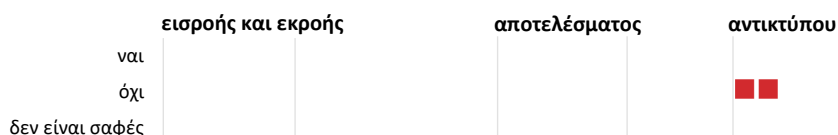
6.54. Στο *γράφημα 6.14* παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 5 «Πρώθηση σχέσεων καλής γειτονίας».

---

⁵⁷ Βλέπε *ενδιάμεση αξιολόγηση του ΕΜΓ*, σ. 12.

Γράφημα 6.14 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 5

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, βρίσκονται οι δείκτες σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους;

Δείκτες που συνδέονται με την «Πρώθηση σχέσεων καλής γειτονίας»

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο	Σε καλό δρόμο;	Είδος
Πολιτική σταθερότητα και απουσία βίας: χώρες σε εκατοστημόρια κατάταξη άνω του 0-30 (χαμηλότερη κατάταξη) - Ανατολική Γειτονία		 όχι	αντικτύπου
Πολιτική σταθερότητα και απουσία βίας: χώρες σε εκατοστημόρια κατάταξη άνω του 0-30 (χαμηλότερη κατάταξη) - Νότια Γειτονία		 όχι	αντικτύπου

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Πρόοδος σε ορισμένο βαθμό όσον αφορά την πολιτική σταθερότητα, ιδίως δε τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας

6.55. Στις χώρες της Ανατολικής Γειτονίας, ο δείκτης για την πολιτική σταθερότητα και την απουσία βίας σημείωσε πρόσφατα ελαφρά βελτίωση, χωρίς ωστόσο να δείχνει πρόοδο σε απόλυτες τιμές. Στη Νότια Γειτονία, η αρχή για τον συγκεκριμένο δείκτη ήταν δύσκολη⁵⁸ στον απόηχο της Αραβικής Άνοιξης. Παρά την έκτοτε σημειωθείσα πρόοδο, δυσκολεύεται να επανέλθει στα επίπεδα της τιμής βάσης. Ωστόσο, οι δείκτες αυτοί επηρεάζονται από εξωγενείς παράγοντες και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να μετρήσουν άμεσα τις επιδόσεις του ΕΜΓ σε σχέση με τον συγκεκριμένο ειδικό στόχο.

⁵⁸ Η τιμή του 2014 σε τέσσερις χώρες (εκατοστημόρια κατάταξη άνω του 0-10) ήταν κάτω από την τιμή αναφοράς επτά χωρών του 2011.

6.56. Στην αξιολόγηση σχετικά με τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας επισημάνθηκαν τα επιτεύγματα σε σχέση με τους ειδικούς στόχους 3 και 5. Αρκετές χώρες της Ανατολικής Γειτονίας πληρούσαν τις απαιτήσεις για εφαρμογή καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης⁵⁹. Στην αξιολόγηση διαπιστώθηκε επίσης ορισμένη πρόοδος στον Λίβανο (συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών ασφαλείας) και στην Ουκρανία (μεταφορά συνοριοφυλάκων από παραστρατιωτική οργανωτική δομή σε μη στρατιωτική). Στην Ουκρανία, ωστόσο, διαπιστώθηκε επίσης αντίσταση στις μεταρρυθμίσεις (νομοθεσία για την αστυνομία, τις ένοπλες δυνάμεις και τις υπηρεσίες ασφαλείας), όπως και στη Γεωργία (ατιμωρησία των υπαλλήλων επιβολής του νόμου) και στην Παλαιστίνη (χρήση του δικαστικού συστήματος για τη φίμωση των αντιφρονούντων)⁶⁰.

---

⁵⁹ Η Γεωργία, η Μολδαβία και η Ουκρανία πληρούσαν τις απαιτήσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο και τη θεσμική ικανότητα, αν και οι απαιτήσεις για την Ουκρανία ήταν περισσότερο χαλαρές για πολιτικούς λόγους (βλέπε «[Evaluation of EU Support for Security Sector Reform in Enlargement and Neighbourhood Countries](#)», 2018, σ. 39).

⁶⁰ Όπ.π., σ. 54 έως 57.

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από τη σκοπιά των επιδόσεων

6.57. Στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών μας για τη δήλωση αξιοπιστίας για το 2019, υποβάλαμε σε επισκόπηση πέντε έργα του ΜΑΣ και τρία έργα του ΕΜΓ. Τρία από τα έργα του ΜΑΣ αντιμετωπίζουν ζητήματα επιδόσεων: η υλοποίηση δύο εξ αυτών έχει καθυστερήσει και, ως εκ τούτου, οι προγραμματισμένες εκροές και τα αποτελέσματά τους δεν θα παραδοθούν εντός της ορισθείσας προθεσμίας, ενώ στην περίπτωση του τρίτου (βλέπε [πλαίσιο 6.3](#)) δεν έχει οριστεί τιμή-στόχος για τη μέτρηση των επιδόσεών του. Ωστόσο, κανένα από τα έργα του ΕΜΓ που υποβάλαμε σε επισκόπηση δεν παρουσίαζε προβλήματα με τις επιδόσεις.

Πλαίσιο 6.3

Έργο του ΜΑΣ χωρίς σαφείς τιμές-στόχο

Το 2013, η Επιτροπή υπέγραψε σύμβαση ανάθεσης με αναπτυξιακή τράπεζα, προκειμένου να συμβάλει στην ανάπτυξη της Νότιας Αφρικής μέσω καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων. Την εποχή εκείνη, ο δικαιούχος είχε προσδιορίσει έξι δείκτες επιδόσεων, αλλά δεν είχε ορίσει τιμές-στόχο ή ορόσημα για την αποτελεσματική παρακολούθηση των επιδόσεων του έργου. Κατά τη διάρκεια της επιτόπιας επίσκεψής μας το 2019, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι συνεργαζόταν με τον δικαιούχο για τον καθορισμό σαφών τιμών-στόχου για τις επιδόσεις. Ωστόσο, έως τον Απρίλιο του 2020, εξακολουθούσε να μην υπάρχει συμφωνία σχετικά με τιμές-στόχο.

Συμπεράσματα

6.58. Οι εκθέσεις επιδόσεων υψηλού επιπέδου της Επιτροπής δεν παρέχουν επαρκείς πληροφορίες για την αξιολόγηση των επιδόσεων του ΜΑΣ (βλέπε σημείο [6.12](#)). Οι διαθέσιμες πληροφορίες μάς επέτρεψαν να αντλήσουμε προσωρινά μόνο συμπεράσματα σχετικά με τις επιδόσεις του ΕΜΓ σε σχέση με τον γενικό στόχο της δημιουργίας ενός χώρου κοινής ευημερίας και καλών σχέσεων με τους γείτονες της ΕΕ στα νότια και τα ανατολικά. Η πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου αυτού ήταν μεγαλύτερη στην Ανατολική από ό,τι στη Νότια Γειτονία (βλέπε σημεία [6.34](#), [6.35](#) και [6.55](#)).

6.59. Οι δείκτες των εν λόγω εκθέσεων κατέδειξαν μια συνολικά θετική τάση όσον αφορά τη μείωση της φτώχειας, την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση, τον αριθμό των συμφωνιών με γειτονικές χώρες και την ανθρώπινη ανάπτυξη. Κατέδειξαν επίσης επιδεινούμενη τάση όσον αφορά την εδραίωση της δημοκρατίας, το κράτος δικαίου και την πολιτική σταθερότητα (βλέπε [γραφήματα 6.4-6.7](#) και [γραφήματα 6.10-6.14](#)). Ωστόσο, οι δείκτες αυτοί δεν παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις των ίδιων των προγραμμάτων, αλλά περισσότερο σχετικά με το πλαίσιο εντός του οποίου υλοποιήθηκαν. Ο συνδυασμός των δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν δεν κατέδειξε με σαφήνεια σε ποιον βαθμό τα προγράμματα παρήγαγαν τις αναμενόμενες εκροές και τα αναμενόμενα αποτελέσματά τους, ούτε με ποιον τρόπο αυτά με τη σειρά τους συνέβαλαν στην επίτευξη του αναμενόμενου αντικτύπου των προγραμμάτων (βλέπε σημεία [6.12](#) και [6.34](#)).

6.60. Οι εκθέσεις επιδόσεων υψηλού επιπέδου ανέδειξαν το δυσχερές περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργούσαν ο ΜΑΣ και ο ΕΜΓ, καθώς και τα εμπόδια στην προώθηση της δημοκρατίας (βλέπε σημεία [6.26](#) και [6.46](#)). Ωστόσο, επισήμαναν την ικανοποιητική πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη (βλέπε σημεία [6.22](#) και [6.52](#)).

6.61. Άλλες αξιολογήσεις και ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής, καθώς και δικές μας εκθέσεις ελέγχου, παρουσίασαν λιγότερο θετική εικόνα όσον αφορά τον στόχο του ΜΑΣ και του ΕΜΓ για εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας (βλέπε σημεία [6.27](#), [6.47](#) και [6.49](#)) και τον στόχο του ΕΜΓ για την προώθηση σχέσεων καλής γειτονίας (βλέπε σημείο [6.56](#)). Παρά τις αδυναμίες στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων (βλέπε σημεία [6.14-6.16](#), [6.19](#), [6.24](#), [6.27](#), [6.39-6.43](#), [6.49](#)), παρουσίασαν επίσης παραδείγματα τομέων στους οποίους υπήρξε πρόοδος, όπως η βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή (βλέπε [πλαίσιο 6.1](#)) και τα έργα με «τεχνικούς» στόχους (βλέπε σημείο [6.38](#)), και εργαλεία που συνέβαλαν στην ταχύτερη παροχή

(καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ) (βλέπε σημείο [6.13](#)) ή την καλύτερη στόχευση της στήριξης (αδελφοποίηση) (βλέπε [πλαίσιο 6.2](#)).

6.62. Έως το τέλος του 2019, η Επιτροπή είχε δαπανήσει περίπου το 40 % του συνδυασμένου προϋπολογισμού του ΜΑΣ και του ΕΜΓ. Ως εκ τούτου, οι αποφάσεις για τις δαπάνες που θα ληφθούν τα επόμενα δύο έτη θα επηρεάσουν τον βαθμό στον οποίο η Επιτροπή θα επιτύχει τους στόχους που έχουν τεθεί για τα εν λόγω προγράμματα. Θα υποβληθούν σε τελική αξιολόγηση μετά το 2022 (βλέπε σημεία [6.20](#) και [6.44](#)).

Παραρτήματα

Παράρτημα 6.1 Στόχοι του ΜΑΣ και του ΕΜΓ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΣ;
ΜΑΣ ΓΣ1	Πρώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στις χώρες και τις περιοχές-εταίρους και προώθηση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως προβλέπει η ΣΕΕ, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη της φτώχειας.	Εξάλειψη της φτώχειας	ΝΑΙ
ΕΜΓ ΓΣ1	Καθιέρωση ενός χώρου κοινής ευημερίας και καλής γειτονίας μεταξύ της Ένωσης και των χωρών-εταίρων με την ανάπτυξη προνομιακής σχέσης που βασίζεται στη συνεργασία, την ειρήνη και την ασφάλεια, την αμοιβαία ευθύνη και την κοινή δέσμευση στις οικουμενικές αρχές της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σύμφωνα με τη Συνθήκη για την ΕΕ.	Δημιουργία ενός χώρου κοινής ευημερίας και καλής γειτονίας	ΝΑΙ
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΣ;
ΜΑΣ ΕΣ1	Μείωση της φτώχειας και ενίσχυση της βιώσιμης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης	Πρώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης	ΝΑΙ
ΜΑΣ ΕΣ2	Εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των σχετικών αρχών του διεθνούς δικαίου.	Εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας	ΝΑΙ
ΕΜΓ ΕΣ1	Πρώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, του κράτους δικαίου, των αρχών της ισότητας και της καταπολέμησης όλων των μορφών διακρίσεων, εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας, προώθηση	Εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας	ΝΑΙ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
	της χρηστής διακυβέρνησης, καταπολέμηση της διαφθοράς, ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα και ανάπτυξη μιας δυναμικής κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων.		
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΣ;
ΕΜΓ ΕΣ2	Επίτευξη σταδιακής ενσωμάτωσης στην εσωτερική αγορά της Ένωσης και ενίσχυση της τομεακής και διατομεακής συνεργασίας, μεταξύ άλλων μέσω νομοθετικής προσέγγισης και κανονιστικής σύγκλισης προς τα πρότυπα της Ένωσης και άλλα σχετικά διεθνή πρότυπα, και βελτιωμένης πρόσβασης στην αγορά, μεταξύ άλλων μέσω προωθημένων και περιεκτικών ζωνών ελεύθερων συναλλαγών, καθώς και την οικοδόμηση θεσμών και την πραγματοποίηση των σχετικών επενδύσεων, ιδίως στις διασυνδέσεις.	Επίτευξη ενσωμάτωσης στην εσωτερική αγορά της ΕΕ	ΟΧΙ
ΕΜΓ ΕΣ3	Δημιουργία προϋποθέσεων για την καλύτερη οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης και την προαγωγή της καλής διαχείρισης της κινητικότητας των προσώπων, για την εφαρμογή υφιστάμενων ή μελλοντικών συμφωνιών που συνάπτονται βάσει της Συνολικής Προσέγγισης της Μετανάστευσης και της Κινητικότητας, και για την προώθηση των διαπροσωπικών επαφών, ιδίως σε ό,τι αφορά πολιτιστικές, εκπαιδευτικές, επαγγελματικές και αθλητικές δραστηριότητες.	Διευκόλυνση της κινητικότητας υπό ορθή διαχείριση	ΟΧΙ
ΕΜΓ ΕΣ4	Στήριξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης από κάθε άποψη, μείωση της φτώχειας, και μέσω της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα, και μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, προαγωγή της δημιουργίας ικανοτήτων στις επιστήμες, την εκπαίδευση και ειδικότερα την τριτοβάθμια, στην τεχνολογία, την έρευνα και την καινοτομία, προώθηση της εσωτερικής οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, ανάπτυξη της υπαίθρου, προώθηση της δημόσιας υγείας και της προστασίας του περιβάλλοντος, δράση	Στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης	ΝΑΙ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
	για το κλίμα και αύξηση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές.		
ΕΜΓ ΕΣ5	Πρώθηση μέτρων για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης, σχέσεων καλής γειτονίας και άλλων μέτρων που συμβάλλουν στην ασφάλεια από όλες τις απόψεις και την πρόληψη και επίλυση συγκρούσεων, συμπεριλαμβανομένων των παρατεινόμενων διενέξεων.	Πρώθηση σχέσεων καλής γειτονίας	ΝΑΙ
ΕΜΓ ΕΣ6	Ενίσχυση της υποπεριφερειακής και περιφερειακής συνεργασίας και συνεργασίας σε επίπεδο περιοχής γειτονίας, καθώς και της διασυνοριακής συνεργασίας.	Βελτίωση της περιφερειακής συνεργασίας	ΟΧΙ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Κεφάλαιο 7

Παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στις συστάσεις μας

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	7.1.-7.14.
Αναλύσαμε την υλοποίηση των συστάσεων που απευθύναμε το 2016 στην Επιτροπή και σε άλλους ελεγχόμενους	7.2.-7.4.
Πώς ενήργησε η Επιτροπή σε συνέχεια των συστάσεών μας;	7.5.-7.12.
Ποια η θέση των άλλων ελεγχόμενων έναντι των συστάσεών μας;	7.13.-7.14.
Συμπέρασμα	7.15.
Παραρτήματα	
Παράρτημα 7.1 — Αναλυτική κατάσταση ανά έκθεση ως προς την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν το 2016 – Ευρωπαϊκή Επιτροπή	
Παράρτημα 7.2 Αναλυτική κατάσταση ανά έκθεση σχετικά με την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν το 2016 – άλλοι ελεγχόμενοι	

Εισαγωγή

7.1. Κάθε χρόνο, εξετάζουμε κατά πόσον οι ελεγχόμενοι μας έλαβαν μέτρα σε συνέχεια των συστάσεών μας. Αυτή η παρακολούθηση της συνέχειας που δίδεται στις συστάσεις μας αποτελεί σημαντικό στάδιο του κύκλου του ελέγχου. Μας παρέχει αναπληροφόρηση σχετικά με το κατά πόσον οι ελεγχόμενοι μας εφάρμοσαν τις δράσεις που συστήσαμε και κατά πόσον διευθετήθηκαν τα ζητήματα που θέσαμε. Επίσης παρέχει κίνητρο στους ελεγχόμενούς μας για την εφαρμογή των συστάσεών μας. Είναι επίσης σημαντική για τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό των μελλοντικών ελεγκτικών εργασιών μας, καθώς και για την καταγραφή και παρακολούθηση των κινδύνων.

Αναλύσαμε την υλοποίηση των συστάσεων που απευθύναμε το 2016 στην Επιτροπή και σε άλλους ελεγχόμενους

7.2. Φέτος, αναλύσαμε συστάσεις που προέρχονταν από 33 εκ των 36 ειδικών εκθέσεων που δημοσιεύσαμε το 2016. Οι συστάσεις της ειδικής έκθεσης 09/2016, με τίτλο «Οι δαπάνες της ΕΕ στο πλαίσιο της εξωτερικής μεταναστευτικής πολιτικής στις χώρες της Νότιας Μεσογείου και της ανατολικής εταιρικής σχέσης έως το 2014», και της ειδικής έκθεσης 32/2016, με τίτλο «Συνδρομή της ΕΕ προς την Ουκρανία», δεν συμπεριλήφθηκαν στην εν λόγω εξέταση και η υλοποίησή τους θα αποτελέσει αντικείμενο χωριστών ελέγχων. Αναβλήθηκε επίσης η παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στις συστάσεις της ειδικής έκθεσης 29/2016, με τίτλο «Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός - Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις», για λόγους σχετικούς με την πανδημία της COVID-19.

7.3. Συνολικά παρακολουθήσαμε τη συνέχεια που δόθηκε σε 315 συστάσεις. Εξ αυτών, οι 270 απευθύνονταν στην Επιτροπή¹. Οι υπόλοιπες 45 απευθύνονταν σε άλλους ελεγχόμενους, όπως στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και σε οργανισμούς της ΕΕ. Όπως και στο παρελθόν, οι συστάσεις που απευθύνονταν σε κράτη μέλη δεν συμπεριλήφθηκαν σε αυτή την παρακολούθηση. Το 2016 διατυπώθηκαν 38 τέτοιες συστάσεις.

¹ Ο συνολικός αριθμός των συστάσεων που απευθύνονταν στην Επιτροπή ήταν 284. Οι 14 εξ αυτών προέρχονταν από τις ειδικές εκθέσεις 09/2016 και 32/2016, που δεν συμπεριλήφθηκαν στην εν προκειμένω παρακολούθηση.

7.4. Οι εργασίες παρακολούθησης πραγματοποιήθηκαν μέσω επισκόπησης εγγράφων και συζητήσεων με τους ελεγχόμενους. Προς εξασφάλιση μιας δίκαιης και ισορροπημένης επισκόπησης, διαβιβάσαμε τις διαπιστώσεις μας στους ελεγχόμενους και λάβαμε υπόψη τις απαντήσεις τους στην οριστική μας ανάλυση. Τα αποτελέσματα των εργασιών μας αποτυπώνουν την κατάσταση στο τέλος Μαΐου 2020.

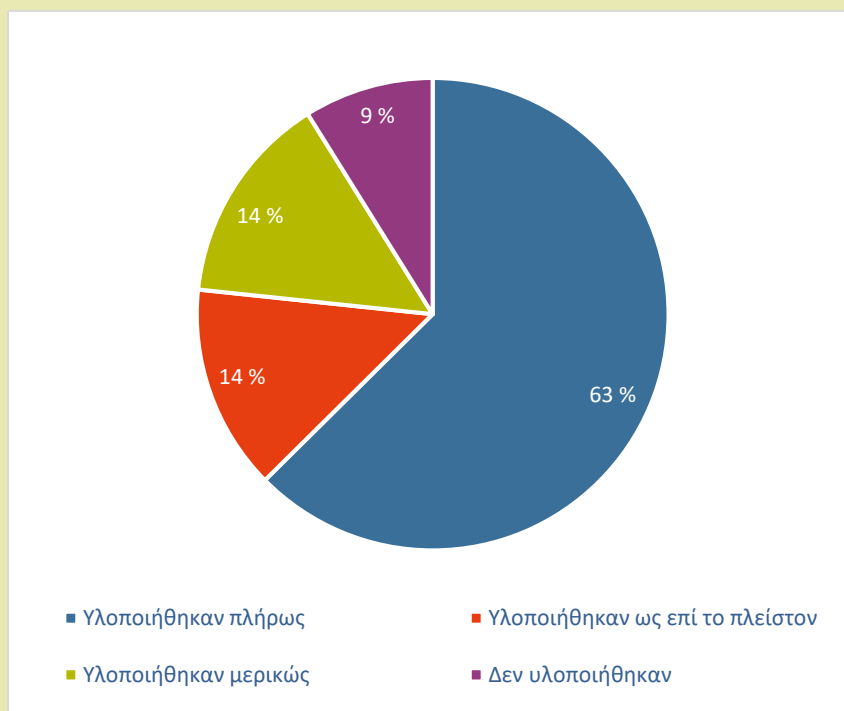
Πώς ενήργησε η Επιτροπή σε συνέχεια των συστάσεών μας;

7.5. Η Επιτροπή υλοποίησε πλήρως 169 (63 %) από τις 270 συστάσεις μας. Επίσης, υλοποίησε ως επί το πλείστον 38 άλλες (14 %).

7.6. Από τις υπόλοιπες, υλοποίησε 39 (14 %) μερικώς και καθόλου τις εναπομένουσες 24 (9 %) (βλέπε [πλαίσιο 7.1](#)). Στο [παράρτημα 7.1](#) παρουσιάζεται η κατάσταση της υλοποίησης των συστάσεων με περισσότερες λεπτομέρειες. Περιγράφονται επίσης εν συντομία οι βελτιώσεις που επήλθαν και οι αδυναμίες που παραμένουν προς αντιμετώπιση όσον αφορά τις συστάσεις που έχουν υλοποιηθεί μερικώς.

Πλαίσιο 7.1

Υλοποίηση των συστάσεων που απευθύναμε στην Επιτροπή στο πλαίσιο των ελέγχων επιδόσεων του 2016

Πηγή: ΕΕΣ.

7.7. Σε ορισμένους τομείς, η Επιτροπή ανταποκρίθηκε με ιδιαίτερη προθυμία στις συστάσεις μας. Υλοποίησε πλήρως ή ως επί το πλείστον όλες τις συστάσεις που περιλαμβάνονταν σε 13 από τις ειδικές εκθέσεις μας. Στο **πλαίσιο 7.2** κατωτέρω παρατίθενται ορισμένα τέτοια παραδείγματα.

Πλαίσιο 7.2

Παραδείγματα ειδικών εκθέσεων, των οποίων όλες οι συστάσεις προς την Επιτροπή υλοποιήθηκαν είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον

- Ειδική έκθεση 3/2016 – «Καταπολέμηση του ευτροφισμού στη Βαλτική Θάλασσα: χρειάζεται να γίνουν περισσότερα και αποτελεσματικότερα βήματα»
- Ειδική έκθεση 16/2016 – «Στόχοι της ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης: τα προγράμματα είναι ευθυγραμμισμένα με αυτούς, αλλά υπάρχουν αδυναμίες στη μέτρηση των επιδόσεων»
- Ειδική έκθεση 20/2016 – «Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Μαυροβουνίου: έχουν σημειωθεί μεν βήματα προόδου, αλλά χρειάζονται καλύτερα αποτελέσματα σε πολλούς βασικούς τομείς»
- Ειδική έκθεση 25/2016 – «Σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων: χρήσιμο εργαλείο για τη διαπίστωση της επιλεξιμότητας γεωργικών εκτάσεων, με περιθώρια για περαιτέρω βελτίωση της διαχείρισής του»
- Ειδική έκθεση 35/2016 – «Η χρήση της δημοσιονομικής στήριξης για τη βελτίωση της κινητοποίησης εγχώριων εσόδων στην υποσαχάρια Αφρική»

7.8. Η μη εφαρμογή των συστάσεών μας από την Επιτροπή, τις περισσότερες φορές οφειλόταν στο γεγονός ότι είτε δεν τις είχε αποδεχθεί είτε τις είχε αποδεχθεί μόνο μερικώς στην ίδια την ειδική έκθεση. Από τις 24 συστάσεις που δεν υλοποίησε η Επιτροπή, οι 20 δεν είχαν γίνει δεκτές (βλέπε **πλαίσιο 7.3** με ορισμένα παραδείγματα).

Πλαίσιο 7.3

Παραδείγματα συστάσεων που δεν έγιναν αποδεκτές και δεν υλοποιήθηκαν

Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση 12 της ειδικής έκθεσης 19/2016, με τίτλο «Εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ διά χρηματοοικονομικών μέσων: διδάγματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013». Το ΕΕΣ ζητούσε από την Επιτροπή να προβεί σε συγκριτική ανάλυση του κόστους εφαρμογής των επιχορηγήσεων και της επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης για την περίοδο 2014–2020, καθώς θεωρούσε ότι τα ακριβή στοιχεία σχετικά με τα έξοδα αυτά θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμα για την προπαρασκευή των νομοθετικών προτάσεων της μετά το 2020 περιόδου και για τον καθορισμό του κατάλληλου επιπέδου για την τεχνική βοήθεια. Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση για λόγους σκοπιμότητας, αναλογικότητας και συνάφειας. Αργότερα, στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης απαλλαγής για το 2015², το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστήριξε σθεναρά αυτή τη σύσταση.

Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση 6 της ειδικής έκθεσης 17/2016, με τίτλο «Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να κάνουν περισσότερα για να διευκολύνουν την πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις τους». Το ΕΕΣ συνιστούσε στην Επιτροπή να προτείνει τροποποιήσεις στον δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται η ταχεία εξέταση των καταγγελιών που υποβάλλουν προσφέροντες που θεωρούν ότι έτυχαν άδικης μεταχείρισης. Εισηγήσή μας ήταν η εν λόγω εξέταση των καταγγελιών να αποτελεί υποχρεωτικό βήμα προτού οι προσφέροντες μπορέσουν να προσφύγουν στον Διαμεσολαβητή της ΕΕ ή στα δικαστήρια της ΕΕ. Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση με το σκεπτικό ότι οι εν λόγω τροποποιήσεις δεν ήταν αναγκαίες, δεδομένου ότι ο δημοσιονομικός κανονισμός περιείχε ήδη επαρκείς σχετικές διατάξεις. Αργότερα, στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης απαλλαγής για το 2015³, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησε με αυτή τη σύσταση.

Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση 3 της ειδικής έκθεσης 26/2016, με τίτλο «Πρόκληση για την πολλαπλή συμμόρφωση εξακολουθούν να αποτελούν η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς της αλλά και η απλούστευσή της». Το ΕΕΣ συνιστούσε στην Επιτροπή να προτείνει, για την ΚΓΠ μετά το 2020, την προσαρμογή των κανόνων σχετικά με τους επιτόπιους ελέγχους στο πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματικότερη στόχευση των βασικών σημείων προς έλεγχο. Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση με την αιτιολογία ότι με τον τρόπο αυτό δεν θα απλουστευόταν η πολλαπλή συμμόρφωση, αλλά θα περιοριζόταν εκ των πραγμάτων το πεδίο εφαρμογής της. Θα μπορούσε, συνεπώς, να επέλθει χαλάρωση των κανόνων σχετικά με τους επιτόπιους ελέγχους, γεγονός που θα υπονόμει τελικά την αποτελεσματικότητα της πολλαπλής συμμόρφωσης. Αργότερα, στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης απαλλαγής για το 2015⁴, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να εξετάσει, αναφορικά με την μετά το 2020

ΚΓΠ, το ενδεχόμενο βελτίωσης των κανόνων σχετικά με τους επιτόπιους ελέγχους στο πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης.

7.9. Συνολικά, η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε 27 από τις συστάσεις που διατυπώναμε στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2016. Στη συνέχεια, 20 από αυτές δεν υλοποιήθηκαν καθόλου, πέντε υλοποιήθηκαν μερικώς και δύο υλοποιήθηκαν πλήρως, μολονότι δεν είχαν γίνει δεκτές αρχικά (βλέπε σχετικό παράδειγμα στο [πλαίσιο 7.4](#)).

Πλαίσιο 7.4

Παράδειγμα σύστασης που υλοποιήθηκε μολονότι δεν είχε γίνει δεκτή αρχικά

Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση 2, στοιχείο α), της ειδικής έκθεσης 34/2016, με τίτλο «Καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων: η ΕΕ έχει την ευκαιρία να βελτιώσει την αποδοτικότητα των πόρων της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων», προκειμένου να μην υπάρξει σύγχυση με τον ρόλο της ως νομοθέτη. Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι η Επιτροπή υλοποίησε, παρ' όλα αυτά, την εν λόγω σύσταση στο πλαίσιο της πρότασής της για την ΚΓΠ του Ιουνίου 2018.

7.10. Η Επιτροπή παρακολουθεί τις συστάσεις που έχει αποδεχθεί μεν, αλλά δεν έχει ακόμη υλοποιήσει πλήρως, με τη βοήθεια μιας βάσης δεδομένων⁵. Σε αυτή τη βάση περιλαμβάνονται συστάσεις από τις ειδικές εκθέσεις μας του 2015, οι οποίες διαπιστώθηκε ότι εκκρεμούσαν κατόπιν της παρακολούθησης της συνέχειας που διενεργήσαμε πέρσι⁶. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν παρακολουθεί ενεργά τη συνέχεια ούτε τηρεί αρχεία στη βάση δεδομένων της για τυχόν εξελίξεις σχετικά με τις συστάσεις που θεωρεί ότι έχουν υλοποιηθεί, ακόμη και όταν το ΕΕΣ δεν θεωρεί ότι η υλοποίησή τους ήταν πλήρης.

² Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 27ης Απριλίου 2017, σχετικά με τις ειδικές εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο πλαίσιο της απαλλαγής της Επιτροπής για το 2015 (2016/2208(DEC)).

³ Ό. π.

⁴ Ό. π.

⁵ Ονομάζεται «Recommendations, Actions, Discharge».

⁶ Βλέπε την ετήσια έκθεση για το 2018, σημεία 3.72 έως 3.78.

7.11. Στο πλαίσιο της παρακολούθησης που διενεργήσαμε πέρσι⁷, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν είχε ακόμη υλοποιήσει πλήρως 62 συστάσεις από τις εκθέσεις μας του 2015. Φέτος, 51 από αυτές τις 62 συστάσεις παρέμεναν ανεφάρμοστες, χωρίς πρόθεση υλοποίησής τους από την Επιτροπή. Η Επιτροπή δεν είχε αποδεχθεί 14 από αυτές τις 51 συστάσεις στις απαντήσεις που είχε δώσει στις ίδιες τις ειδικές εκθέσεις. Οι υπόλοιπες 37 συστάσεις έκρινε ότι είχαν υλοποιηθεί πλήρως κατά τον χρόνο διενέργειας της από μέρους μας παρακολούθησης σχετικά με το προηγούμενο έτος, μολονότι το ΕΕΣ είχε διαφορετική άποψη.

7.12. Η Επιτροπή εξακολούθησε να εργάζεται για την υλοποίηση των υπόλοιπων 11 από τις 62 συστάσεις που δεν είχαν υλοποιηθεί πλήρως. Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων της, έκτοτε υλοποίησε τέσσερις από αυτές τις 11 συστάσεις (βλέπε παράδειγμα στο [πλαίσιο 7.5](#)). Θεωρεί επίσης ότι οι υπόλοιπες επτά συστάσεις έχουν υλοποιηθεί μερικώς και αναμένει ότι θα ολοκληρώσει τα περισσότερα από τα υπόλοιπα βήματα το 2020.

Πλαίσιο 7.5

Παράδειγμα σύστασης του 2015 που η Επιτροπή θεωρεί ότι υλοποιήθηκε μετά την περσινή διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης των συστάσεων

Στο πλαίσιο της περσινής διαδικασίας παρακολούθησης της συνέχειας που είχε δοθεί στις συστάσεις μας, η οποία περιλαμβανόταν στην ετήσια έκθεση για το 2018, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η σύσταση 1, στοιχείο α), της ειδικής έκθεσης 10/2015, με τίτλο «Προβλήματα στις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των δαπανών συνοχής της ΕΕ: πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για την επίλυσή τους», είχε υλοποιηθεί ως επί το πλείστον.

Με τη σύσταση εισηγούμασταν την επέκταση της λειτουργικότητας της βάσης δεδομένων, ώστε οι χρήστες της να έχουν στη διάθεσή τους περισσότερες πληροφορίες. Από πέρσι, η Επιτροπή αναβάθμισε περαιτέρω τη βάση δεδομένων. Ως αποτέλεσμα της εξέλιξης αυτής, η Επιτροπή θεωρεί πλέον ότι η σύσταση 1, στοιχείο α), έχει υλοποιηθεί πλήρως, μολονότι δεν έχουμε ακόμη εξετάσει οι ίδιοι το νέο σύστημα.

⁷ Βλέπε παράρτημα 3.3 της ετήσιας έκθεσης για το 2018.

Ποια η θέση των άλλων ελεγχόμενων έναντι των συστάσεών μας;

7.13. Το 2016, τέσσερις ειδικές εκθέσεις (βλέπε [πλαίσιο 7.6](#)) που περιλαμβάνονται στην εν προκειμένω παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στις συστάσεις μας περιείχαν 45 συστάσεις που δεν απευθύνονταν στην Επιτροπή, αλλά σε άλλους ελεγχόμενους. Ορισμένες συστάσεις είχαν ταυτόχρονα πολλούς διαφορετικούς αποδέκτες.

Πλαίσιο 7.6

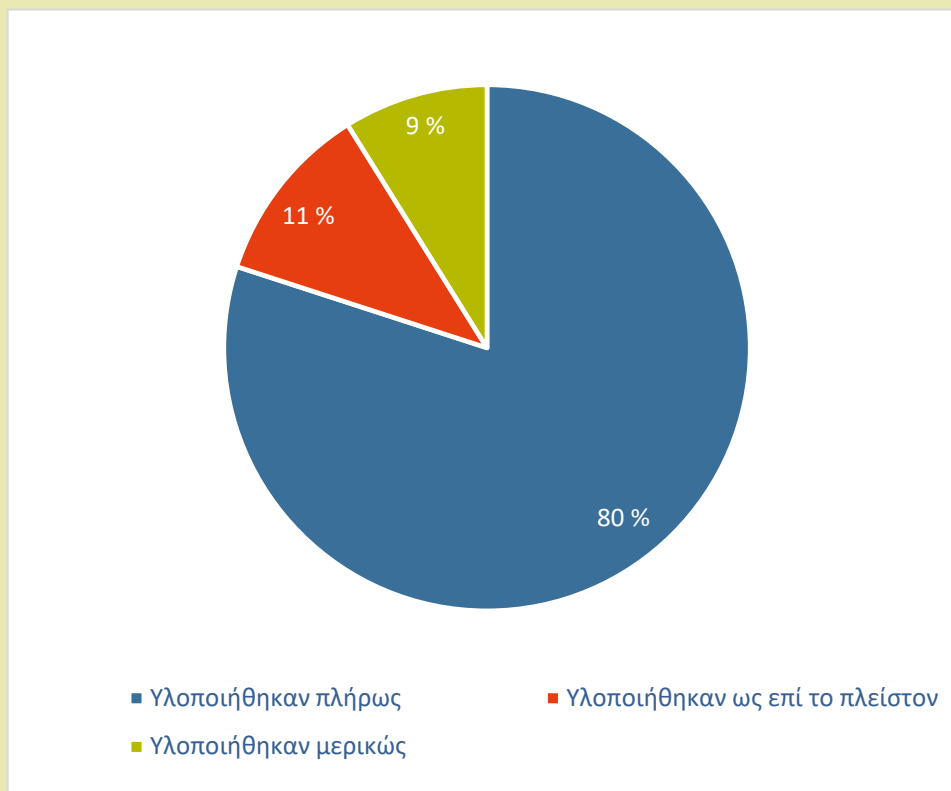
Ειδικές εκθέσεις του 2016, συμπεριλαμβανομένων συστάσεων που δεν απευθύνονται στην Επιτροπή, αλλά σε άλλους ελεγχόμενους

- Ειδική έκθεση 04/2016 – «Για να επιτύχει τον αναμενόμενο αντίκτυπο, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας πρέπει να τροποποιήσει τους μηχανισμούς εξασφάλισης του αντίκτυπου αυτού, καθώς και ορισμένα στοιχεία του σχεδιασμού του»
- Ειδική έκθεση 07/2016 – «Πώς η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης διαχειρίζεται τα κτίριά της ανά τον κόσμο»
- Ειδική έκθεση 12/2016 – «Χρήση των επιχορηγήσεων από τους οργανισμούς: όχι πάντοτε η ενδεδειγμένη ή αποδεδειγμένα αποτελεσματική επιλογή», η οποία περιλαμβάνει συστάσεις που απευθύνονται στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων, στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, στην Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων και στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα
- Ειδική έκθεση 17/2016 – «Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να κάνουν περισσότερα για να διευκολύνουν την πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις τους», η οποία περιλαμβάνει συστάσεις που απευθύνονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

7.14. Οι συστάσεις που απευθύνονταν σε άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ είχαν υλοποιηθεί σε μεγαλύτερο ποσοστό σε σύγκριση με το ποσοστό των συστάσεων που απευθύνονταν στην Επιτροπή. Τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ είχαν υλοποιήσει πλήρως 36 (80 %) από τις 45 συστάσεις που τους αφορούσαν και πέντε ακόμη (11 %) ως επί το πλείστον (βλέπε [πλαίσιο 7.7](#)). Οι υπόλοιπες τέσσερις (9 %) είχαν υλοποιηθεί μερικώς. Στο [παράρτημα 7.2](#) παρουσιάζεται λεπτομερέστερα η πορεία υλοποίησης των συστάσεων και περιγράφονται συνοπτικά οι βελτιώσεις που πραγματοποιήθηκαν, καθώς και οι αδυναμίες που παραμένουν προς αντιμετώπιση όσον αφορά τις συστάσεις που υλοποιήθηκαν μερικώς.

Πλαίσιο 7.7

Υλοποίηση των συστάσεων που δεν απευθύνανε στην Επιτροπή, αλλά σε άλλους ελεγχόμενους, στο πλαίσιο των ελέγχων επιδόσεων του 2016

Πηγή: ΕΕΣ.

Συμπέρασμα

7.15. Οι περισσότερες από τις συστάσεις που διατυπώσαμε στο πλαίσιο των ελέγχων επιδόσεών μας έχουν υλοποιηθεί. Το ποσοστό υλοποίησης των συστάσεων από την Επιτροπή είναι χαμηλότερο από εκείνο των άλλων ελεγχόμενων. Υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τις συστάσεις που δεν έχουν υλοποιηθεί πλήρως ή καθόλου.

Παραρτήματα

Παράρτημα 7.1 — Αναλυτική κατάσταση ανά έκθεση ως προς την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν το 2016 – Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
Ειδική έκθεση 1/2016	«Έχει σχεδιαστεί σωστά και βασίζεται σε ορθά δεδομένα το σύστημα της Επιτροπής για τη μέτρηση των επιδόσεων σε σχέση με τα εισοδήματα των γεωργών;»	1	92			Η Επιτροπή βελτίωσε τη συλλογή στατιστικών στοιχείων ώστε να αποτυπώνει καλύτερα το βιοτικό επίπεδο των γεωργών και να παρέχει καλύτερη πληροφόρηση σχετικά με το γεωργικό εισόδημά τους. Ωστόσο, οι στατιστικές της Επιτροπής δεν παρέχουν ακόμη τις πληροφορίες σχετικά με το διαθέσιμο εισόδημα των γεωργών, οι οποίες θα ήταν απαραίτητες για τη σύγκριση με το διαθέσιμο εισόδημα σε άλλους οικονομικούς τομείς,	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						προκειμένου να δικαιολογηθεί η εισοδηματική στήριξη των γεωργών από την ΕΕ.	
		2 (1η περίπτωση)	94			Η Επιτροπή τροποποίησε τον κανονισμό για τους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας (ΟΛΓ), προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τα πρότυπα για τους εθνικούς λογαριασμούς που καθορίζονται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ΕΣΛ 2010). Παρότι η υλοποίηση αυτής της αλλαγής ήταν γενικώς απλή, είχε μικρό ή μηδενικό αντίκτυπο στην εκτίμηση του εισοδήματος των γεωργών σε ορισμένες χώρες. Η Επιτροπή δεν έχει ακόμη αρχίσει να διερευνά τον τρόπο αξιολόγησης των παραγόντων που το Συνέδριο διαπίστωσε ότι επηρεάζουν σημαντικά το	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύννοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						εισόδημα των γεωργών. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν έχει ακόμη προτείνει κανονισμό, προκειμένου η συλλογή δεδομένων σχετικά με τις τιμές της γης και τα μισθώματα να καταστεί νομική υποχρέωση.	
		2 (2η περίπτωση)	94			Η Επιτροπή, μολοντί αποφάσισε να καταστήσει νομική υποχρέωση τη συλλογή δεδομένων σε περιφερειακό επίπεδο, δεν έχει εκδώσει ακόμη την αντίστοιχη τροποποιητική πράξη βάσει του κανονισμού ΟΛΓ.	
		2 (3η περίπτωση)	94	Χ			
		2 (4η περίπτωση)	94			Η Επιτροπή άρχισε να εφιστά την προσοχή στη μη συγκρισιμότητα των δεικτών εισοδήματος που βασίζονται στους ΟΛΓ μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, οι εν λόγω	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						δείκτες εξακολουθούν να μην χρησιμοποιούνται σωστά.	
		3	95		X		
		4	96			Η Επιτροπή έχει λάβει και δημοσιεύσει τους καταλόγους των μεθόδων που εφαρμόζουν 24 κράτη μέλη για την κατάρτιση των ΟΛΓ και των σχετικών εκθέσεων ποιότητας, αλλά δεν έχει ακόμη διενεργήσει αξιολόγηση της ποιότητας των ΟΛΓ για το σύνολο της ΕΕ.	
		5	98			Η Επιτροπή διενήργησε επιτόπιους ελέγχους σε τρία κράτη μέλη και ενθάρρυνε όλα τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν καλύτερα τις δυνατότητες του συστήματος. Έχει επίσης λάβει μέτρα για τη βελτίωση των στοιχείων του ΔΓΛΠ. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έχει καταλήξει σε	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						σαφή χρονοδιαγράμματα με τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποίησε επίσκεψη για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που εντοπίστηκαν. Η στατιστική ακρίβεια των ερευνών δεν είναι ακόμη γνωστή, εν αναμονή των αποτελεσμάτων μιας μελέτης που ξεκίνησε το 2018.	
		6 (1η περίπτωση)	100			Η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετική πρόταση για τη νέα ΚΓΠ μετά το 2020. Σύμφωνα με την πρόταση, για κάθε κράτος μέλος θα καταρτιστεί στρατηγικό σχέδιο της ΚΓΠ, το οποίο θα περιλαμβάνει επιχειρησιακούς στόχους, σημεία αναφοράς, ορόσημα και τιμές-στόχο. Τίποτε από αυτά δεν έχει θεσπιστεί ακόμη, εν αναμονή της κατάρτισης των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ και της έγκρισής τους από την	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						Επιτροπή. Μέχρι στιγμής, δεν είναι σαφές με ποιον τρόπο η Επιτροπή θα μπορούσε να διασφαλίσει ότι τα σχέδια έχουν φιλόδοξους στόχους, διότι ο προτεινόμενος κανονισμός δεν αναφέρει ότι πρέπει να υποβληθούν στοιχεία για την τιμή βάσης, προκειμένου να μπορέσει η Επιτροπή να αξιολογήσει πόσο φιλόδοξες είναι οι τιμές-στόχος. Επίσης, δεν ορίζει ποσοτικοποιημένες τιμές-στόχο σε επίπεδο ΕΕ.	
		6 (2η περίπτωση)	100		X		
		6 (3η περίπτωση)	100		X		
Ειδική έκθεση 2/2016	«Έκθεση του 2014 σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές εκθέσεις		29, στοιχείο α)			Η Επιτροπή ξεκίνησε εξαμηνιαίες διαδικασίες απολογισμού το 2016, στο πλαίσιο των οποίων οι ΓΔ	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
	του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου»					καλούνται να κοινοποιήσουν και να αναλύσουν τις εκκρεμείς συστάσεις τους, τις σχετικές απαντήσεις, τις δράσεις, τις αιτιολογήσεις, τις ημερομηνίες ολοκλήρωσης, καθώς και τα δικαιολογητικά έγγραφα. Ωστόσο, η ανάλυση των εκκρεμών συστάσεων θα μπορούσε να βελτιωθεί ώστε να καταδειχθεί η πρόοδος που σημειώθηκε εγκαίρως όσον αφορά τα διορθωτικά μέτρα, ενώ οι απαντήσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν περισσότερα στοιχεία και σαφέστερες παραπομπές σε δικαιολογητικά έγγραφα. Μια νέα βάση δεδομένων είναι υπό συζήτηση.	
			29, στοιχείο β)		X		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
			29, στοιχείο γ)		X		
			29, στοιχείο δ)			Η Επιτροπή εισήγαγε την κατηγορία «μερικώς υλοποιηθείσα» και παρακολουθεί τις εκκρεμείς συστάσεις. Ωστόσο, από την ανάλυση προκύπτει ότι η κατηγορία «μερικώς υλοποιηθείσα» δεν χρησιμοποιείται με ολοκληρωμένο και συνεκτικό τρόπο. Αρκετές συστάσεις στο αρχικό στάδιο (ήτοι που έχουν γίνει δεκτές) θα μπορούσαν επίσης να συμπεριληφθούν σε αυτή την κατηγορία, η οποία δεν παρακολουθείται χωριστά.	
Ειδική έκθεση 3/2016	«Καταπολέμηση του ευτροφισμού στη Βαλτική Θάλασσα: χρειάζεται να γίνουν	1, στοιχείο α)	117		X		
		1, στοιχείο β)	117	X			
		2, στοιχείο α)	121	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
	περισσότερα και αποτελεσματικότερα βήματα»	2, στοιχείο β)	121	X			
		2, στοιχείο γ)	121	X			
		2, στοιχείο δ)	121	121	X		
		3	125	125	X		
Ειδική έκθεση 4/2016	«Για να επιτύχει τον αναμενόμενο αντίκτυπο, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας πρέπει να τροποποιήσει τους μηχανισμούς εξασφάλισης του αντίκτυπου αυτού καθώς και ορισμένα στοιχεία του σχεδιασμού του»	1	106	X			
Ειδική έκθεση 5/2016	«Διασφάλισε η Επιτροπή την	1	112	X			
		2	113	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου	
	αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες;»	3	114	X				
		4	116	X				
		5	117	X				
		6	118	X				
		7	119				Η Επιτροπή έχει θεσπίσει διαδικασίες για την κίνηση διαδικασιών επί παραβάσει χωρίς τη χρήση του μηχανισμού «EU Pilot», σε μια προσπάθεια επιτάχυνσης της συνολικής διαδικασίας όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο. Η Επιτροπή δεν ήταν σύμφωνη στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ζητήματα που αντιμετωπίστηκαν μέσω του μηχανισμού «EU Pilot».	
		8	120	X				

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
Ειδική έκθεση 6/2016	«Προγράμματα εκρίζωσης, ελέγχου και παρακολούθησης για την περιστολή των νόσων των ζώων»		72, στοιχείο α)			Μολονότι η Επιτροπή έχει καταβάλει προσπάθειες για την καθιέρωση ενός συστήματος που θα διευκολύνει την ανταλλαγή επιδημιολογικών πληροφοριών, το σύστημα αυτό είναι επί του παρόντος περιορισμένο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το σύστημα ADIS δεν είναι ακόμη λειτουργικό. Πρέπει να εξεταστεί σε ποιον βαθμό το σύστημα ADIS θα επιφέρει προστιθέμενη αξία στην παροχή λεπτομερέστερων επιδημιολογικών πληροφοριών και θα διευκολύνει την επικαιροποίησή τους στο πλαίσιο της βάσης δεδομένων WAHIS +.	
			72, στοιχείο β)	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
			72, στοιχείο γ)	X			
			72, στοιχείο δ)	X			
Ειδική έκθεση 8/2016	«Οι σιδηροδρομικές εμπορευματικές μεταφορές στην ΕΕ παραμένουν εκτός τροχιάς»	1	97	X			
		2, στοιχείο α)	97	X			
		2, στοιχείο β)	97	X			
		3, στοιχείο α)	97	X			
		3, στοιχείο β)	97	X			
		4, στοιχείο α)	97			Οι πίνακες παρακολούθησης έχουν αναπτυχθεί μερικώς, αλλά δεν έχουν καθοριστεί ενδιάμεσες τιμές-στόχος και υπάρχει ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας των δεδομένων.	
		4, στοιχείο β)	97			Η έρευνα που διενεργήθηκε δεν καλύπτει ευρύ φάσμα ή σημαντικό αριθμό χρηστών του σιδηροδρομικού δικτύου, ούτε	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						καλύπτει ολόκληρο το σιδηροδρομικό δίκτυο.	
		4, στοιχείο γ)	97	X			
		5	97	X			
		6, στοιχείο α)	100		X		
		6, στοιχείο β)	100		X		
		7, στοιχείο α)	100		X		
		7, στοιχείο β)	100	X			
		8	100			Οι διαχειριστές υποδομής έχουν θέσει σε εφαρμογή επιχειρηματικά σχέδια και στρατηγικές, τα οποία και έχουν κοινοποιήσει στην Επιτροπή, αλλά η διαδικασία επαλήθευσης βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο.	
Ειδική έκθεση 10/2016		1	131	X			
		1	131	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου	
	«Ανάγκη περαιτέρω βελτιώσεων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος»	2	132	X				
		3	135	X				
		3	135				Μολονότι από τις εκθέσεις των αποστολών προκύπτει ότι η Eurostat ζήτησε ορισμένα στοιχεία κατά τη διάρκεια των επιτόπιων επισκέψεων, η Eurostat πρέπει ακόμη να αξιολογήσει τις πηγές στοιχείων και να ελέγξει δεόντως αν η διαδικασία κατάρτισης, από τις πηγές στοιχείων έως τα τελικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των πραγματοποιηθεισών προσαρμογών, συμμορφώνεται με τα σχετικά πρότυπα.	
		3	135				Η Eurostat πραγματοποίησε επισκόπηση των εσωτερικών διαδικασιών της και τις βελτίωσε όσον αφορά το	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						χρονοδιάγραμμα που αφορά τη δημοσίευση των εκθέσεων των επισκέψεων. Σημειώθηκε κάποια βελτίωση όσον αφορά τη μείωση του χρόνου δημοσίευσης των εν λόγω εκθέσεων, αλλά η Eurostat εξακολουθεί να μην τηρεί τις εσωτερικές κατευθυντήριες οδηγίες της για τη δημοσίευση.	
		4	136	X			
		5	137	X			
		6	139	X			
		7 (1η περίπτωση)	141	X			
		7 (2η περίπτωση)	141	X			
		7 (3η περίπτωση)	141				X

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		7 (4η περίπτωση)	141	Χ			
		8	143			<p>Η Επιτροπή εστιάζει πλέον περισσότερο στα επίπεδα του χρέους και έχει καταδείξει ότι τα διαθέσιμα εργαλεία στο πλαίσιο του αναθεωρημένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά για τη βελτίωση της συμμόρφωσης με τον κανόνα για το χρέος. Ωστόσο, μόνον στο πλαίσιο των προσεχών διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ) θα είναι δυνατή η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με το κατά πόσον οι απαιτούμενες προσαρμογές παρέχουν μια ρεαλιστική και αξιόπιστη πορεία σύγκλισης προς τη συμμόρφωση με τον κανόνα για το χρέος,</p>	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						<p>λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το αρχικό επίπεδο του χρέους. Η Επιτροπή δεν καθόρισε επίσης ετήσια επίπεδα χρέους προς το ΑΕΠ συνεπή με τους στόχους περί ελλείμματος στις συστάσεις της στο πλαίσιο της ΔΥΕ για τα πέντε κράτη μέλη που υπάγονταν σε ΔΥΕ μετά τη δημοσίευση της ειδικής έκθεσης 10/2016. Ένα άλλο ζήτημα με σημαντικό αντίκτυπο στη ΔΥΕ είναι η πανδημία της COVID-19 και οι οικονομικές συνέπειές της.</p> <p>Στις 20 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του ΣΣΑ. Η ενεργοποίηση της ρήτρας αυτής εγκρίθηκε από τους υπουργούς Οικονομικών της ΕΕ στις 23 Μαρτίου 2020. Αυτό δεν αναστέλλει τις</p>	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						<p>διαδικασίες εφαρμογής του ΣΣΑ, αλλά παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αποκλίνουν από τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις που θα ίσχυαν κανονικά. Συνεπεία αυτού, στις 20 Μαΐου 2020 η Επιτροπή δημοσίευσε σειρά εκθέσεων του άρθρου 126, παράγραφος 3. Ωστόσο, εκείνη τη χρονική στιγμή, δεν πρότεινε στο Συμβούλιο απόφαση για την υπαγωγή κρατών μελών σε ΔΥΕ. Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η απόφαση αυτή οφειλόταν στην εξαιρετικά μεγάλη αβεβαιότητα που δημιούργησε η εκδήλωση της πανδημίας της COVID-19, μεταξύ άλλων και για τον σχεδιασμό μιας αξιόπιστης πορείας για τη δημοσιονομική πολιτική.</p>	
		9	145	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		9	145				X
		10	147	X			
		10	147				X
		11	149				X
Ειδική έκθεση 11/2016	«Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας: περιορισμένη πρόοδος σε δυσχερές περιβάλλον»	1, στοιχείο i)	68	X			
		1, στοιχείο ii)	68	X			
		1, στοιχείο iii)	68	X			
		2, στοιχείο i)	69	X			
		2, στοιχείο ii)	69	X			
		3	70	X			
		4, στοιχείο i)	71	X			
		4, στοιχείο ii)	71			X	
		5	72	X			
		6, στοιχείο i)	73	X			
6, στοιχείο ii)	73	X					

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		6, στοιχείο iii)	73	X			
		6, στοιχείο iv)	73	X			
Ειδική έκθεση 13/2016	«Η βοήθεια της ΕΕ για την ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης στη Μολδαβία»	1	77	X			
		2	77	X			
		3	77		X		
		4	77	X			
		5	77		X		
		6	77	X			
Ειδική έκθεση 14/2016	«Πρωτοβουλίες πολιτικής της ΕΕ και η χρηματοδοτική στήριξή της για την ένταξη των Ρομά: πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος	2, στοιχείο α)	127		X		
		2, στοιχείο β)	127	X			
		4	131		X		
		7	131		X		
		8, στοιχείο α)	133				X

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
	την τελευταία δεκαετία, αλλά απαιτούνται περαιτέρω επιτόπιες προσπάθειες»	8, στοιχείο β)	133				X
Ειδική έκθεση 15/2016	«Ήταν αποτελεσματική η διαχείριση από την Επιτροπή της ανθρωπιστικής βοήθειας προς τους πληθυσμούς που πλήττονται από συγκρούσεις στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών της Αφρικής;»	1	58		X		
		2	59		X		
		3	60		X		
		4	60		X		
		5	61	X			
		6	62	X			
		7	62	X			
		8	63	X			
Ειδική έκθεση 16/2016	«Στόχοι της ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης: τα	1	93	X			
		2 (1η περίπτωση)	93	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
	προγράμματα είναι ευθυγραμμισμένα με αυτούς, αλλά υπάρχουν αδυναμίες στη μέτρηση των επιδόσεων»	2 (2η περίπτωση)	93	X			
		4	93	X			
Ειδική έκθεση 17/2016	«Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να κάνουν περισσότερα για να διευκολύνουν την πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις τους»	1	103	X			
		2	104	X			
		3	105	X			
		4	105	X			
		5	106	X			
		6	107				X
		7	108	X			
		8	108	X			
		9	109	X			
Ειδική έκθεση 18/2016	«Το σύστημα της ΕΕ για την πιστοποίηση	1, στοιχείο α)	76			Η δεύτερη οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (RED II) αντιμετωπίζει την	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
	των βιώσιμων βιοκαυσίμων»					έμμεση αλλαγή της χρήσης γης (ILUC) θέτοντας ορισμένα όρια στην παραγωγή βιοκαυσίμων υψηλού κινδύνου ILUC. Ωστόσο, η εν λόγω οδηγία δεν αντιμετωπίζει πιθανές αρνητικές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις, καθώς αυτές παραμένουν εκτός της αρμοδιότητας της Επιτροπής για την αξιολόγηση των εθελοντικών συστημάτων. Ως εκ τούτου, η μεταφορά της οδηγίας RED II δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.	
		1, στοιχείο β)	76				X
		1, στοιχείο γ)	76		X		
		2, στοιχείο α)	77		X		
		2, στοιχείο β)	77		X		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		3, στοιχείο α)	78			Οι εκτελεστικές πράξεις πρόκειται να εκδοθούν έως τις 31 Ιουνίου 2021, ωστόσο δεν έχουν ακόμη καθοριστεί τα «κατάλληλα μέτρα» που πρέπει να λάβει η Επιτροπή στην περίπτωση που τα κράτη μέλη εκφράσουν ανησυχίες. Η ίδια η Επιτροπή δεν έχει σαφή άμεση αρμοδιότητα για τη διενέργεια ελέγχων στα κράτη μέλη, προκειμένου να εξακριβώνει κατά πόσον οι πράξεις πιστοποίησης των συστημάτων συμμορφώνονται με τα πρότυπα.	
		3, στοιχείο β)	78			Το τελευταίο υπόδειγμα αξιολόγησης της Επιτροπής περιλαμβάνει ένα σημείο το οποίο αναφέρεται ρητά στα συστήματα καταγγελιών. Ωστόσο, η ύπαρξη συστήματος καταγγελιών δεν αναφέρεται εξετάζεται σε κανένα από τα	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						ισχύοντα, νομικώς δεσμευτικά έγγραφο. Επιπλέον, το παρόν υπόδειγμα παρουσιάζει περιορισμούς, καθώς δεν καλύπτει κανένα από τα συγκεκριμένα στοιχεία που απαριθμούνται στη σύστασή μας.	
		4	79		X		
		5	80	X			
Ειδική έκθεση 19/2016	«Εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ διά χρηματοοικονομικών μέσων: διδάγματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013»	1, στοιχείο α)	151	X			
		1, στοιχείο β)	151	X			
		2	151	X			
		3	154			Η Επιτροπή έχει παραθέσει ορισμούς του «αποτελέσματος μόχλευσης» στους σχετικούς κανονισμούς, καθώς και πρόσθετες οδηγίες για τον υπολογισμό του. Ωστόσο, ο προσδιορισμός των πόρων που προσελκύουν τα κεφάλαια της	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						ΕΕ δεν καλύπτεται ούτε από τους ορισμούς ούτε από τις κατευθυντήριες οδηγίες. Αυτό σημαίνει ότι ο δείκτης μόχλευσης θα συνεχίσει να είναι υπερεκτιμημένος σε ορισμένες περιπτώσεις.	
		4	154		X		
		5	154	X			
		6	154	X			
		7	154	X			
		8	157	X			
		9	157	X			
		10, στοιχείο α)	162	X			
		10, στοιχείο β)	162				X
		11, στοιχείο α)	162	X			
		12	162				X

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
Ειδική έκθεση 20/2016	«Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Μαυροβουνίου: έχουν σημειωθεί μεν βήματα προόδου, αλλά χρειάζονται καλύτερα αποτελέσματα σε πολλούς βασικούς τομείς»	1	42	X			
		2	44	X			
		3, σημείο i)	45	X			
		3, σημείο ii)	45	X			
		4, στοιχείο i)	46	X			
		4, στοιχείο ii)	46	X			
		5	47	X			
Ειδική έκθεση 21/2016	«Προενταξιακή βοήθεια της ΕΕ για την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων στα Δυτικά Βαλκάνια: μετα-έλεγχος»	1	68	X			
		2	69	X			
		3	72	X			
		4	74		X		
		5	75	X			
Ειδική έκθεση 22/2016	«Προγράμματα συνδρομής της ΕΕ στον παροπλισμό πυρηνικών	1, στοιχείο γ)	111	X			
		2, στοιχείο α)	112	X			
		4	117		X		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
	εγκαταστάσεων στη Λιθουανία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία: παρά την επιτευχθείσα από το 2011 πρόοδο, διαφαίνονται σημαντικές προκλήσεις»	5	117		X		
		6	118		X		
		7	119	X			
		8	120	X			
Ειδική έκθεση 23/2016	«Θαλάσσιες μεταφορές στην ΕΕ: πλέοντας χωρίς πυξίδα — εν πολλοίς αναποτελεσματικές και μη βιώσιμες επενδύσεις»	σύσταση 1, στοιχείο α)	105			Έχουν εκπονηθεί μελέτες και έχει δημιουργηθεί η βάση δεδομένων TENtec, αν και περιλαμβάνει περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη χωρητικότητα των λιμένων. Ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμη λειτουργικό σύστημα παρακολούθησης, που να διασφαλίζει την τακτική παρακολούθηση της χωρητικότητας και των 104 «κεντρικών λιμένων».	
		1, στοιχείο β)	105				X

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		1, στοιχείο γ)	105			Βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες σχετικά με την τελευταία επικαιροποίηση του λεπτομερούς σχεδίου υλοποίησης, ωστόσο το σχέδιο ανάπτυξης λιμένων δεν έχει ακόμη καταρτιστεί.	
		2, στοιχείο α)	110	X			
		2, στοιχείο β)	110	X			
		2, στοιχείο γ)	110		X		
		3, στοιχείο α)	110	X			
		3, στοιχείο β)	110	X			
		4, στοιχείο α)	110		X		
		4, στοιχείο β)	110				X
		5, στοιχείο α)	114				X
		5, στοιχείο β)	114	X			
		5, στοιχείο γ)	114	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύννοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		7, στοιχείο α)	114				X
		7, στοιχείο β)	114	X			
Ειδική έκθεση 24/2016	«Ανάγκη επίτασης των προσπάθειών τόσο για καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της πολιτικής συνοχής όσο και για την επιβολή τους»	1	117		X		
		2, στοιχείο α)	120		X		
		2, στοιχείο β)	120	X			
		2, στοιχείο γ)	120	X			
		3, στοιχείο α)	122	X			
		4, στοιχείο α)	124	X			
		4, στοιχείο β)	124				X
		4, στοιχείο γ)	124	X			
		4, στοιχείο δ)	124				X
		4, στοιχείο ε)	124				X
		5, στοιχείο α)	130	X			
		5, στοιχείο β)	130	X			
		2	76	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
Ειδική έκθεση 25/2016	«Σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων: χρήσιμο εργαλείο για τη διαπίστωση της επιλεξιμότητας γεωργικών εκτάσεων, με περιθώρια για περαιτέρω βελτίωση της διαχείρισής του»	4	78	X			
		5	80	X			
		6	80	X			
Ειδική έκθεση 26/2016	«Πρόκληση για την πολλαπλή συμμόρφωση εξακολουθούν να αποτελούν η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς της αλλά και η απλούστευσή της»	1	74			Η Επιτροπή εξέτασε το ενδεχόμενο εισαγωγής ενός δείκτη με βάση το ποσοστό μη συμμόρφωσης στο πλαίσιο της δέσμης δεικτών για την ΚΓΠ μετά το 2020. Ωστόσο, δεν έχει αναπτύξει ακόμη μια σειρά δεικτών για την αξιολόγηση των επιδόσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης.	
		2	75			Η Επιτροπή βελτίωσε την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών σχετικά	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						με παραβιάσεις που αφορούν την πολλαπλή συμμόρφωση. Η ΓΔ ENV αναλύει επί του παρόντος τα αποτελέσματα των στατιστικών της ΓΔ AGRI· εάν θεωρηθεί αναγκαίο, οι δύο ΓΔ θα αναλύσουν από κοινού τα πιθανά βαθύτερα αίτια τυχόν συστημικών παραβιάσεων προκειμένου να προταθούν λύσεις.	
		3	76				Χ
		4	77	Χ			
		5	78			Αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε μεθοδολογία για τη μέτρηση του κόστους της πολλαπλής συμμόρφωσης. Ωστόσο, η μελέτη για τη μέτρηση του κόστους ήταν μια εφάπαξ διαδικασία: δεν χρησιμοποιήθηκε για τη μείωση του κόστους εφαρμογής της πολλαπλής	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						συμμόρφωσης ή για την αξιολόγηση του κατά πόσον οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες ήταν ανάλογες προς τα επιτευχθέντα αποτελέσματα.	
		6	79			Η πρόταση για την ΚΓΠ μετά το 2020 θεσπίζει ελάχιστες γενικές απαιτήσεις για τις κυρώσεις. Το σύστημα ελέγχου και κυρώσεων παραμένει το ίδιο και, προκειμένου να διασφαλιστεί μια περισσότερο εναρμονισμένη εφαρμογή των κυρώσεων σε επίπεδο ΕΕ, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη αποσαφήνισης των εννοιών της σοβαρότητας, της έκτασης, του διαρκούς χαρακτήρα, της επανάληψης και της πρόθεσης. Το ερώτημα του κατά πόσον μια τέτοια εναρμονισμένη επιβολή κυρώσεων θα αποτελεί μέρος των εκτελεστικών κανόνων ή	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου	
						των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων δεν έχει ακόμη απαντηθεί.		
Ειδική έκθεση 27/2016	«Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή: συμβαδίζει με τις βέλτιστες πρακτικές;»	1	66		X			
		2, στοιχείο α)	66	X				
		2, στοιχείο β)	66	X				
		2, στοιχείο γ)	66	X				
		2, στοιχείο δ)	66	X				
		2, στοιχείο ε)	66			X		
		2, στοιχείο στ)	66				Η Επιτροπή προέβη σε εξορθολογισμό των πληροφοριών που παρασχέθηκαν σχετικά με το επίπεδο σφαλμάτων στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις. Το ΕΕΣ διενεργεί επί του παρόντος έλεγχο στο πλαίσιο του οποίου θα εξεταστεί η αξιοπιστία των ποσοστών σφάλματος που	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						αναφέρει η Επιτροπή στον τομέα της συνοχής.	
		2, στοιχείο ζ)	66		X		
		2, στοιχείο η)	66		X		
Ειδική έκθεση 28/2016	«Αντιμετώπιση των σοβαρών διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας στην ΕΕ: έχουν γίνει σημαντικά βήματα αλλά πρέπει να γίνουν περισσότερα»	1, στοιχείο α)	118	X			
		1, στοιχείο β)	118	X			
		1, στοιχείο γ)	118	X			
		1, στοιχείο δ)	118	X			
		2, στοιχείο α)	119	X			
		2, στοιχείο β)	119	X			
		3, στοιχείο α)	120		X		
		3, στοιχείο β)	120		X		
		3, στοιχείο γ)	120	X			
		4, στοιχείο α)	121	X			
		4, στοιχείο β)	121	X			
		4, στοιχείο γ)	121	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
Ειδική έκθεση 30/2016	«Αποτελεσματικότητα της στήριξης που παρέχει η ΕΕ στους τομείς προτεραιότητας στην Ονδούρα»	1, στοιχείο α)	64	X			
		1, στοιχείο β)	64	X			
		1, στοιχείο γ)	64	X			
		2, στοιχείο α)	65	X			
		2, στοιχείο β)	65	X			
		2, στοιχείο γ)	65	X			
		3	66	X			
		4	67	X			
Ειδική έκθεση 31/2016	«Δαπανώντας τουλάχιστον το ένα πέμπτο του προϋπολογισμού της ΕΕ υπέρ της δράσης για το κλίμα: φιλόδοξες προσπάθειες που κινδυνεύουν σοβαρά να αποδειχθούν ανεπαρκείς»	1	95	X			
		2, στοιχείο α)	95			Η Επιτροπή αναφέρει ετησίως στην έκθεσή της σχετικά με τη διαχείριση και τις επιδόσεις, στην κατάσταση των προβλέψεων και στην επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων ενοποιημένα πληροφοριακά στοιχεία για την πρόοδο προς την επίτευξη του συνολικού στόχου του 20 %. Οι	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						πληροφορίες αυτές παρουσιάζονται επίσης σε ορισμένες ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν περιλαμβάνει σε όλες τις σχετικές ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο προς την επίτευξη των ειδικών στόχων για τη δράση για το κλίμα.	
		2, στοιχείο γ)	95				Χ
		3	96			Η Επιτροπή χρηματοδότησε μια εξωτερική μελέτη σχετικά με τις ανάγκες χρηματοδότησης για την επισκόπηση των τρεχουσών ρυθμίσεων για την ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος και την παρακολούθηση των δαπανών για το κλίμα. Οι αξιολογήσεις της Επιτροπής έχουν ως	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						αντικείμενο περισσότερο τους αναγκαίους πόρους για την επίτευξη του στόχου ενσωμάτωσης της διάστασης του κλίματος παρά τις ανάγκες που επιφέρει η κλιματική αλλαγή.	
		4	100			Στην πρόταση για την ΚΓΠ μετά το 2020, ο συντελεστής για τις ενισχύσεις φυσικών ή άλλων ειδικών ανά περιοχή περιορισμών μειώθηκε από 100 % σε 40 %. Ο προτεινόμενος συντελεστής 100 % για όλες τις περιβαλλοντικές και κλιματικές δεσμεύσεις δεν συνάδει προς την αρχή της συντηρητικής προσέγγισης.	
		5	102				X
		6, στοιχείο α)	103				X

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		6, στοιχείο β)	103			Η Επιτροπή περιέλαβε δείκτες αποτελέσματος σχετικά με το κλίμα στις προτάσεις για την ΚΓΠ μετά το 2020, καθώς και για το ΕΤΠΑ/ΤΣ μετά το 2020. Στον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, οι τομείς αυτοί καλύπτουν πάνω από το 70 % της αναμενόμενης συνεισφοράς στις δαπάνες για το κλίμα. Ωστόσο, δεν έχουν ακόμη καθοριστεί δείκτες σχετικά με το κλίμα σε όλους τους τομείς που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα (εκτός από την ΚΓΠ και το ΕΤΠΑ/ΤΣ, σχετικά με τα οποία υπάρχουν προτάσεις).	
		6, στοιχείο γ)	103	Χ			
		7, στοιχείο α)	109				Χ
		7, στοιχείο β)	109			Η Επιτροπή πρότεινε την αύξηση της τιμής-στόχου όσον αφορά την ενσωμάτωση της	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						διάστασης του κλίματος στην ΚΓΠ μετά το 2020. Πρότεινε επίσης την ενίσχυση των απαιτήσεων που σχετίζονται με το κλίμα μέσω αυστηρότερων προϋποθέσεων. Παρά την ισχυρή προσήλωση της Επιτροπής στον στόχο της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, παραμένει ασαφές στο παρόν στάδιο αν αυτό θα συμβάλει στην αύξηση των δαπανών για την κλιματική δράση.	
Ειδική έκθεση 33/2016	«Μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης: αποτελεσματικός σε γενικές γραμμές ο συντονισμός των επιχειρήσεων αντίδρασης στις εκτός ΕΕ καταστροφές»	1, στοιχείο α)	74	X			
		1, στοιχείο β)	74	X			
		1, στοιχείο γ)	74	X			
		1, στοιχείο δ)	74	X			
		2, στοιχείο α)	74	X			
		2, στοιχείο β)	74	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		2, στοιχείο γ)	74	X			
		2, στοιχείο δ)	74	X			
		3, στοιχείο α)	74	X			
		3, στοιχείο β)	74	X			
		3, στοιχείο γ)	74	X			
		3, στοιχείο δ)	74	X			
		4	74	X			
		5, στοιχείο α)	74	X			
		5, στοιχείο β)	74	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
Ειδική έκθεση 34/2016	«Καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων: η ΕΕ έχει την ευκαιρία να βελτιώσει την αποδοτικότητα των πόρων της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων»	1	84			Η παράταση της εντολής της πλατφόρμας της ΕΕ για την απώλεια και τη σπατάλη τροφίμων και η ανακοινωθείσα νέα προτεραιότητα για μια Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι ενδεικτικές της σπουδαιότητας της καταπολέμησης της σπατάλης τροφίμων ως πολιτικής της ΕΕ. Δεν έχει ακόμη καταρτιστεί ένα νέο σχέδιο δράσης, ενώ ορισμένες από τις δράσεις του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη και αναμένεται πλέον να ολοκληρωθούν το 2021.	
		2, στοιχείο α)	86	X			
		2, στοιχείο β)	86	X			
		2, στοιχείο γ)	86				Η EFSA συμμετέχει στις βασικές εργασίες για τις μελλοντικές κατευθυντήριες οδηγίες και τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν τις

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						πρακτικές τους όσον αφορά την ανακατανομή των πλεονασμάτων τροφίμων. Η ημερομηνία ολοκλήρωσης ορισμένων υπό κατάρτιση κατευθυντήριων οδηγιών είναι πλέον η 31η Δεκεμβρίου 2021.	
		3, στοιχείο α)	87			Οι κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ σχετικά με τη δωρεά τροφίμων δημοσιεύθηκαν στα τέλη Οκτωβρίου 2017. Η χαρτογράφηση και η ανάλυση του πλαισίου πολιτικής και του κανονιστικού πλαισίου στα κράτη μέλη φαίνεται ότι βρίσκονται σε στασιμότητα, γεγονός που δημιουργεί αμφιβολίες σχετικά με την επικαιροποιημένη ημερομηνία ολοκλήρωσης της 30ής Ιουνίου 2020.	
		3, στοιχείο β)	87				Χ
		3, στοιχείο γ)	87	Χ			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		3, στοιχείο δ)	87	X			
Ειδική έκθεση 35/2016	«Η χρήση της δημοσιονομικής στήριξης για τη βελτίωση της κινητοποίησης εγχώριων εσόδων στην υποσαχάρια Αφρική»	1, στοιχείο α)	70	X			
		1, στοιχείο β)	70	X			
		2, στοιχείο α)	72	X			
		2, στοιχείο β)	72	X			
		3	73	X			
		4	74	X			
		5	75	X			
		6	76	X			
Ειδική έκθεση 36/2016	«Αξιολόγηση των ρυθμίσεων για το κλείσιμο των προγραμμάτων στους τομείς της συνοχής και της αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2007-2013»	1	118				X
		2	127			Στο πλαίσιο της πρότασης της Επιτροπής για την περίοδο μετά το 2020, θεσπίστηκε νέος μηχανισμός επανεξέτασης των επιδόσεων. Ο εν λόγω μηχανισμός επιτρέπει στην Επιτροπή να αξιολογεί κατά πόσον έχουν επιτευχθεί οι	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						τιμές-στόχος του προγράμματος και, εάν είναι αναγκαίο, να επιβάλλει δημοσιονομικές διορθώσεις λόγω ανεπαρκών επιδόσεων. Όσον αφορά το ΕΓΤΑΑ, η Επιτροπή δεν υπολογίζει το υπολειπόμενο ποσοστό κινδύνου σε επίπεδο προγράμματος λαμβάνοντας υπόψη τις δημοσιονομικές διορθώσεις που προκύπτουν από τους ελέγχους συμμόρφωσης. Ως εκ τούτου, δεν διασφαλίζεται ότι το υπολειπόμενο σφάλμα όσον αφορά ένα πρόγραμμα δεν υπερβαίνει το επίπεδο σημαντικότητας.	
		3	127			Δεν προβλέπεται η κατάρτιση ειδικής έκθεσης σχετικά με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα και το τελικό αποτέλεσμα του	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που εξακολουθούν να υπάρχουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						κλεισίματος για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού.	
		4	131			Επιτεύχθηκαν ορισμένες βελτιώσεις για τη μείωση της αλληλεπικάλυψης των περιόδων επιλεξιμότητας, ωστόσο, ορισμένες από αυτές τις αλληλεπικαλύψεις θα συνεχιστούν. Όσον αφορά τη συνοχή, δεν υπάρχουν απαιτήσεις για τα κράτη μέλη να υποβάλουν όλα τα έγγραφα κλεισίματος το αργότερο έξι μήνες μετά την τελική ημερομηνία επιλεξιμότητας.	
		6	133	X			
		7	141	X			

Παράρτημα 7.2 Αναλυτική κατάσταση ανά έκθεση σχετικά με την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν το 2016 – άλλοι ελεγχόμενοι

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που παραμένουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
Ειδική έκθεση 4/2016	«Για να επιτύχει τον αναμενόμενο αντίκτυπο, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας πρέπει να τροποποιήσει τους μηχανισμούς εξασφάλισης του αντίκτυπου αυτού καθώς και ορισμένα στοιχεία του σχεδιασμού του»	Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT)					
		2	107	X			
		3	108	X			
		4	109	X			
Ειδική έκθεση 7/2016	«Πώς η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης διαχειρίζεται τα κτίριά της ανά τον κόσμο»	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYED)					
		1	68		X		
		2	68	X			
		3	70		X		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που παραμένουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		4	71			Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ έχουν συνάψει ορισμένες συμφωνίες για την επαναδιαπραγμάτευση των μισθωμάτων και των όρων για τα κτίρια γραφείων και κατοικιών, και, συνολικά, οι συνθήκες έχουν βελτιωθεί σε σύγκριση με πριν από μία πενταετία. Η ΕΥΕΔ έχει διατηρήσει υπό έλεγχο στον προϋπολογισμό της την αύξηση των δαπανών που σχετίζονται με τα κτίρια. Ωστόσο, εξακολουθεί να μην υπάρχει επισκόπηση χαρτοφυλακίου (πίνακας δεικτών) για την παρακολούθηση του κατά πόσον τα μισθώματα των κτιρίων των γραφείων των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των σχετικών κατοικιών συμβαδίζουν με τις τιμές της αγοράς. Απαιτείται ειδική προσπάθεια για να παρακολουθούνται τουλάχιστον οι 50 ακριβότερες συμβάσεις για τα γραφεία και τις κατοικίες των αντιπροσωπειών της ΕΕ.	
		5	71			Αναπτύχθηκαν τα πρότυπα μέτρησης που πρέπει να εφαρμόζουν οι	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που παραμένουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						<p>αντιπροσωπείες της ΕΕ και διοργανώθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις για τους υπαλλήλους των αντιπροσωπειών. Το λογισμικό διαχείρισης κτιρίων Immoest επικαιροποιήθηκε με δεδομένα που προέκυψαν από τις επαναμετρήσεις. Ωστόσο, το λογισμικό αυτό εξακολουθεί να χρειάζεται σημαντικές βελτιώσεις για την πλήρη κάλυψη των αναγκών, όπως τη συμπερίληψη περισσότερων πληροφοριών σχετικά με το κόστος/τα μισθώματα των κτιρίων, την κατηγοριοποίηση του χρησιμοποιήσιμου χώρου (ανά είδος χρήσης) και τις πληροφορίες που σχετίζονται με τις επιφάνειες συστέγασης και τα μισθώματα. Οι διεπαφές του Immoest με άλλες βάσεις δεδομένων πρέπει να βελτιωθούν, ώστε να μειωθεί η ανάγκη μη αυτόματης εισαγωγής δεδομένων που προέρχονται από άλλα συστήματα.</p>	
		6	72		X		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που παραμένουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		7	72			<p>Από το 2015 έως το 2019, διαπιστώνουμε ότι η ΕΥΕΔ βελτίωσε την προτεραιοποίηση των προς εκτέλεση εργασιών/των συμβάσεων που πρόκειται να συναφθούν κατά τα επόμενα δύο έτη. Απομένει ακόμη να βελτιώσει τον μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό της για τα κτίρια. Ακόμη και αν η ΕΥΕΔ θεωρεί ότι ένα επταετές κυλιόμενο πρόγραμμα καλύπτει πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, πρέπει να καταρτιστεί ένα σχέδιο που θα καλύπτει τουλάχιστον μία τριετία ή τετραετία, του οποίου η εφαρμογή να παρακολουθείται με ιδιαίτερη έμφαση στα αποτελέσματα, στο κόστος και στο χρονοδιάγραμμά του. Ο εν λόγω μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός είναι απαραίτητος για την περισσότερο συγκεκριμένη υποστήριξη της κτιριακής στρατηγικής της ΕΥΕΔ. Τα δύο βασικά έγγραφα σχεδιασμού (κτιριακή στρατηγική και μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός) πρέπει να ευθυγραμμιστούν περισσότερο.</p>	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που παραμένουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		8	72			<p>Το 50 % περίπου των συμβάσεων μίσθωσης περιλαμβάνουν πλέον δικαίωμα αγοράς. Η βελτίωση των πληροφοριών στους φακέλους των κτιρίων και στην έρευνα αγοράς είχε θετικό αντίκτυπο στην απόφαση περί μίσθωσης ή αγοράς. Ωστόσο, εξακολουθεί να μην υπάρχει επισκόπηση χαρτοφυλακίου ούτε ανάλυση των ευκαιριών μίσθωσης ή αγοράς, οι οποίες να πραγματοποιούνται από τις κεντρικές υπηρεσίες και να τελούν υπό κεντρική διαχείριση. Πρέπει να αναπτυχθεί μια μέθοδος για την πραγματοποίηση των κατάλληλων οικονομικών αναλύσεων σχετικά με το αν είναι προτιμότερη η αγορά αντί της μίσθωσης, βάσει κατάλληλων δεικτών, όπως η καθαρή παρούσα αξία. Ο ίδιος δείκτης πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις επιλογές: σε περίπτωση αγοράς, η υπολειμματική (αγοραία) αξία του περιουσιακού στοιχείου μετά τον κύκλο ζωής του θα πρέπει να εκτιμάται</p>	

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που παραμένουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
						και να ενσωματώνεται στον υπολογισμό.	
Ειδική έκθεση 12/2016	«Χρήση των επιχορηγήσεων από τους οργανισμούς: όχι πάντοτε η ενδεδειγμένη ή αποδεδειγμένα αποτελεσματική επιλογή»	Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC)					
		1	53	X			
		2	54	X			
		4	56	X			
		5	57	X			
		Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ)					
		1	53			X	
		2	54			X	
		4	56	X			
		5	57	X			
		Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA)					
		1	53	X			
		2	54	X			
		5	57	X			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που παραμένουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών (FRONTEX)					
		1	53	X			
		2	54	X			
		3	55	X			
		4	56	X			
		5	57	X			
		Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο					
		1	103	X			
		3	105	X			
		4	105	X			
		5	106	X			
		7	108	X			
		9	109	X			
		Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης					
		1	103	X			
Ειδική έκθεση 17/2016	«Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να κάνουν περισσότερα για να διευκολύνουν την πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις τους»						

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Υλοποιήθηκε πλήρως	Υλοποιήθηκε ως επί το πλείστον	Υλοποιήθηκε μερικώς (σύνοψη των βελτιώσεων και των αδυναμιών που παραμένουν)	Δεν υλοποιήθηκε καθόλου
		3	105	X			
		4	105	X			
		5	106	X			
		7	108	X			
		9	109	X			
		Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα					
		1	103	X			
		3	105	X			
		4	105	X			
		5	106	X			
		7	108	X			
		9	109	X			

Προσάρτημα

Τρόπος προσέγγισης και μεθοδολογία του ελέγχου

- 1) Η μεθοδολογία που εφαρμόζουμε όσον αφορά τους ελέγχους επιδόσεων παρουσιάζεται στο εγχειρίδιο ελέγχου επιδόσεων, που είναι διαθέσιμο στον [ιστότοπό μας](#). Για τους ελέγχους μας ακολουθούμε τα [διεθνή πρότυπα των ανώτατων οργάνων ελέγχου \(ISSAI\)](#) για τους ελέγχους επιδόσεων.

ΜΕΡΟΣ 1 – Κεφάλαιο 1: Πλαίσιο επιδόσεων

- 2) Κάθε χρόνο θα εξετάζουμε μια διαφορετική πτυχή του *πλαίσιου επιδόσεων*. Το θέμα που επιλέξαμε για τη φετινή έκθεση είναι η υψηλού επιπέδου αναφορά στοιχείων από μέρους της Επιτροπής μέσω της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ) και των προγραμματικών δηλώσεων. Εξετάσαμε κατά πόσον η Επιτροπή εφαρμόζει άρτια διαδικασία για την κατάρτιση αυτών των εκθέσεων, καθώς και κατά πόσον αυτές παρέχουν σαφή, ολοκληρωμένη και ισορροπημένη εικόνα των επιδόσεων των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ.
- 3) Προκειμένου να απαντήσουμε στα ερωτήματα αυτά, εξετάσαμε, μεταξύ άλλων:
  - α) την ΕΕΔΕ για το 2019 και για προηγούμενα έτη,
  - β) τις προγραμματικές δηλώσεις που συνοδεύουν το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021 και για προηγούμενα έτη,
  - γ) τις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων* της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI) και της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (ΓΔ REGIO) για το 2019 και για προηγούμενα έτη,
  - δ) τις πλέον πρόσφατες αλλά και παλαιότερες οδηγίες και υποδείγματα για την κατάρτιση των προγραμματικών δηλώσεων και των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων.
- 4) Στο πλαίσιο του ελέγχου, πραγματοποιήσαμε επισκέψεις στην Επιτροπή [Γενική Γραμματεία, Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού (ΓΔ BUDG), ΓΔ AGRI και

ΓΔ REGIO], προκειμένου να εξετάσουμε και να συζητήσουμε τον σχεδιασμό και τη λειτουργία των διαδικασιών που εφαρμόζονται για:

- α) τη συλλογή στοιχείων για τις επιδόσεις από τα κράτη μέλη και τον έλεγχο της ποιότητας και της αξιοπιστίας τους,
- β) την κατάρτιση, την επανεξέταση και την έγκριση των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων, των προγραμματικών δηλώσεων και της ΕΕΔΕ.

ΜΕΡΟΣ 2 – Κεφάλαια 2 έως 6: Επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ

- 5) Τα κεφάλαια 2 έως 6 πραγματοποιούνται τα αποτελέσματα που έχουν επιτύχει τα προγράμματα της ΕΕ στο πλαίσιο των τομέων 1α, 1β, 2, 3 και 4 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2014-2020. Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες είναι διαθέσιμες σχετικά με τις επιδόσεις και, βάσει αυτών, να αξιολογήσουμε ποιες ήταν τελικά οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ.

Το δείγμα μας

- 6) Το ΠΔΠ 2014-2020 περιλαμβάνει 58 προγράμματα δαπανών. Για την αξιολόγησή μας λάβαμε δείγμα με εννέα προγράμματα (βλέπε [πίνακα 1](#)). Επιλέξαμε δύο ανά τομέα του ΠΔΠ (εξαιρουμένου του τομέα 3, του μικρότερου τομέα του ΠΔΠ, για τον οποίο επιλέξαμε μόνο ένα). Τα προγράμματα που επιλέξαμε συγκαταλέγονταν στα τέσσερα μεγαλύτερα (βάσει προϋπολογισμού) κάθε τομέα του ΠΔΠ. Όπου ήταν δυνατόν, επιλέξαμε ζεύγη στενά αλληλοσυνδεδεμένων προγραμμάτων (τομείς 1β, 2 και 3), τα οποία λογικά θα μπορούσαν να παράγουν ορισμένα από τα αποτελέσματά τους από κοινού. Λαμβανόμενα στο σύνολό τους, τα εννέα προγράμματα δαπανών που εξετάζουμε αντιστοιχούν στο 74 % του συνόλου των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2019 βάσει των αναλήψεων υποχρεώσεων του τρέχοντος ΠΔΠ.

Πίνακας 1 – Τα προγράμματα δαπανών για τα κεφάλαια 2 έως 6 που περιλάμβανε το δείγμα μας

Κεφάλαιο	Τομέας του ΠΔΠ	Επιλεγέν πρόγραμμα δαπανών
2	1α: Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	Ορίζων 2020, Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων
3	1β: Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ταμείο Συνοχής
4	2: Βιώσιμη ανάπτυξη: φυσικοί πόροι	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
5	3: Ασφάλεια και ιθαγένεια	Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης
6	4: Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας	Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας, Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας

Πηγή: ΕΕΣ.

- 7) Κάθε πρόγραμμα δαπανών περιλαμβάνει από έναν έως είκοσι στόχους (γενικούς ή/και ειδικούς). Εξετάσαμε τις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών σε σχέση με ορισμένους από αυτούς τους στόχους (βλέπε παραρτήματα 2.1, 3.1, 4.1, 5.1 και 6.1). Καλύψαμε όλους τους γενικούς στόχους, καθώς και ένα σύνολο ειδικών στόχων, που επιλέχθηκαν λόγω της σημασίας τους και των σχέσεών τους με κάποιον γενικό στόχο και με τους υψηλού επιπέδου στόχους της ΕΕ.

Επισκόπηση

- 8) Η αξιολόγησή μας βασίστηκε στις περί επιδόσεων πληροφορίες που δημοσίευσε η Επιτροπή, ήτοι μεταξύ άλλων:
- α) στην ΕΕΔΕ του 2019,
  - β) στις σχετικές προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021,
  - γ) στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων του 2019 των αρμόδιων γενικών διευθύνσεων,
  - δ) σε αξιολογήσεις των επιδόσεων των προγραμμάτων στο πλαίσιο του τρέχοντος και των προηγούμενων ΠΔΠ,

- ε) σε διάφορες εκθέσεις για τις επιδόσεις συγκεκριμένων προγραμμάτων.
- 9) Συμπληρώσαμε τις πληροφορίες αυτές με τις πρόσφατες διαπιστώσεις από δικούς μας ελέγχους και επισκοπήσεις. Δεν είχαμε διάθεσιμα δικά μας αποτελέσματα για όλους τους στόχους των επιλεγέντων προγραμμάτων.
- 10) Ελέγξαμε τις περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής από την άποψη της ευλογοφάνειας και της συνέπειάς τους με τις δικές μας διαπιστώσεις, αλλά όχι της αξιοπιστίας τους.
- 11) Επικεντρωθήκαμε στις πλέον πρόσφατες πληροφορίες που αφορούσαν τις τελευταίες εκδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ που περιλαμβάνει το ΠΔΠ 2014-2020. Δεδομένου ότι οι *εκ των υστέρων αξιολογήσεις* αυτών των προγραμμάτων θα καταρτιστούν αρκετά μετά τη λήξη της περιόδου ισχύος του τρέχοντος ΠΔΠ, και καθώς δεν υπάρχουν ενδιάμεσες αξιολογήσεις για όλα προγράμματα, αναγκαστήκαμε σε πολλές περιπτώσεις να ανατρέξουμε στις περί επιδόσεων πληροφορίες των αντίστοιχων προηγούμενων προγραμμάτων του ΠΔΠ 2007-2013. Για τον σκοπό αυτό, λάβαμε υπόψη τον βαθμό των διαφορών στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή των προγραμμάτων μεταξύ των δύο περιόδων.

Ανάλυση των δεικτών

- 12) Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των επιδόσεων, αναλύσαμε τις πληροφορίες από τους δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στις σχετικές προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021. Επίσης, κάναμε συγκρίσεις με προηγούμενες προγραμματικές δηλώσεις.
- 13) Τα εννέα προγράμματα του δείγματός μας περιλαμβάνουν συνολικά 262 δείκτες, αριθμός που υπερβαίνει αυτόν που καταμετράται στις αντίστοιχες προγραμματικές δηλώσεις. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι δείκτες που αναφέρονται στις προγραμματικές δηλώσεις συχνά περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερους επιμέρους δείκτες, καθέναν με διαφορετικές τιμές βάσης, τιμές-στόχο και σύνολα πραγματικών τιμών. Προσμετρήσαμε κάθε τέτοιο επιμέρους δείκτη ως χωριστό δείκτη.
- 14) Ταξινομήσαμε όλους τους δείκτες σε δείκτες εισροής, εκροής, αποτελέσματος και αντικτύπου. Μολονότι, για ορισμένα προγράμματα, η νομοθεσία υιοθετεί την ίδια ταξινόμηση, η Επιτροπή δεν έχει ταξινομήσει όλους τους δείκτες της με τον ίδιο τρόπο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ταξινόμησή μας, η οποία βασίστηκε στις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας που έχει εκδώσει η Επιτροπή, ενδέχεται να διαφέρει από την ταξινόμηση που κάνει η νομοθεσία.

- 15) Κατά την ανάλυση των δεικτών, υπολογίσαμε επίσης τη μέχρι στιγμής πρόοδο προς την τιμή-στόχο, χρησιμοποιώντας κάθε φορά την αντίστοιχη τιμή βάσης (βλέπε [πίνακα 2](#)). Βεβαίως, αυτό ήταν δυνατόν μόνον εφόσον υπήρχαν ποσοτικοποιημένα στοιχεία για την τιμή βάσης, την τιμή-στόχο και τις τελευταίες πραγματικές τιμές.

Πίνακας 2 – Υπολογισμός της προόδου προς την τιμή-στόχο (με αφητηρία την τιμή βάσης)

Τιμή βάσης	Τελευταία πραγματική τιμή	Τιμή-στόχος	Υπολογισμός	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
20	40	70	$(40-20)/(70-20)$	40 %

Πηγή: ΕΕΣ.

- 16) Επιπλέον, εξετάσαμε κατά πόσον κάθε δείκτης βρισκόταν «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου. Αποτυπώνουμε τις πληροφορίες αυτές σε επισκοπήσεις δεικτών, που παρουσιάζουμε σε μορφή γραφήματος (βλέπε [πίνακα 3](#)).

Πίνακας 3 – Γραφική απεικόνιση της ανάλυσης του κατά πόσον ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο»

Σύμβολο	Σημασία	Σχόλια
	«σε καλό δρόμο»	Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, ο δείκτης είναι πιθανόν να επιτύχει εγκαίρως την τιμή-στόχο.
	«σε καλό δρόμο» μη ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος	Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, ο δείκτης είναι πιθανόν να επιτύχει εγκαίρως την τιμή-στόχο. Η τιμή-στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένη, αλλά είναι αρκετά συγκεκριμένη ώστε να μπορεί να εκτιμηθεί η πιθανότητα επίτευξής της.
	«όχι σε καλό δρόμο»	Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, ο δείκτης ΔΕΝ είναι πιθανόν να επιτύχει εγκαίρως την τιμή-στόχο.

Σύμβολο	Σημασία	Σχόλια
	«όχι σε καλό δρόμο» μη ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος	Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, ο δείκτης ΔΕΝ είναι πιθανόν να επιτύχει εγκαίρως την τιμή-στόχο. Η τιμή-στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένη, αλλά είναι αρκετά συγκεκριμένη ώστε να μπορεί να εκτιμηθεί η πιθανότητα επίτευξής της.
	δεν είναι σαφές	Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, δεν μπορεί να δηλωθεί με βεβαιότητα αν ο δείκτης είναι πιθανόν, ή όχι, να επιτύχει την τιμή-στόχο.
	δεν είναι σαφές μη ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος	Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, δεν μπορεί να δηλωθεί με βεβαιότητα αν ο δείκτης είναι πιθανόν, ή όχι, να επιτύχει την τιμή-στόχο. Η τιμή-στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένη.

Πηγή: ΕΕΣ.

- 17) Στον **πίνακα 4** παραθέτουμε παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο αξιολογήσαμε κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρισκόταν «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της συγκεκριμένης τιμής-στόχου, και εξηγούμε τα κριτήρια που εφαρμόσαμε. Τα κριτήρια δεν εφαρμόστηκαν αυτόματα· εξετάσαμε τους δείκτες έναν προς έναν, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, χρησιμοποιώντας παράλληλα την επαγγελματική κρίση μας.

Πίνακας 4 – Παραδείγματα αξιολογήσεών μας για το κατά πόσον ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο»

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο (2018): 100 Τελευταία τιμή: (2018): 90 Προηγούμενες τιμές: (2017): 80, (2016): 70	ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ	Κριτήριο: Εάν υπάρχει ορόσημο για το έτος που αφορούν τα τελευταία στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας και το ορόσημο αυτό έχει επιτευχθεί, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο». Σκεπτικό: Δεν επιτεύχθηκε το ορόσημο.

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο (2019): 100 Τελευταία τιμή (2018): 90 Προηγούμενες τιμές (2017): 80, (2016): 70</p>	<p>ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ</p>	<p>Κριτήριο: Εάν δεν υπάρχει ορόσημο για το έτος που αφορούν τα τελευταία στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας, υπάρχει όμως για άλλο έτος και η μέχρι στιγμής πρόοδος συμβαδίζει με το ορόσημο αυτό, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο».</p> <p>Σκεπτικό: Δεδομένης της σταθερής προόδου προς την τιμή-στόχο την περίοδο 2016-2018, η τιμή-στόχος για το 2019 είναι πιθανόν να επιτευχθεί.</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή (2018): 80 Προηγούμενες τιμές (2017): 75, (2016): 70, (2015): 60, (2014): 55</p>	<p>ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ</p>	<p>Κριτήριο: Εάν δεν υπάρχει ορόσημο, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» εάν η μέχρι στιγμής πορεία συμβαδίζει σε γενικές γραμμές με μια γραμμική πρόοδο από την τιμή βάσης προς την τιμή-στόχο, ή εάν οι μέχρι στιγμής πραγματικές τιμές υποδηλώνουν ένα περισσότερο «εκθετικό» προφίλ προόδου, με αργή εκκίνηση και επιτάχυνση τα επόμενα χρόνια.</p> <p>Σκεπτικό: Η πρόοδος προς την τιμή-στόχο είναι 30 %, ήτοι σημαντικά χαμηλότερη της γραμμικής τιμής του 50 % που θα αναμενόταν στο μέσον της πορείας υλοποίησης, ενώ οι μέχρι στιγμής πραγματικές τιμές δεν υποδηλώνουν επιτάχυνση.</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο: ουδέν</p>	<p>ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ</p>	<p>Κριτήριο: Εάν δεν υπάρχει ορόσημο, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» εάν η μέχρι στιγμής πορεία συμβαδίζει σε γενικές γραμμές με μια γραμμική</p>

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
<p>Τελευταία τιμή: (2018): 80 Προηγούμενες τιμές: (2017): 63, (2016): 55, (2015): 52, (2014): 51</p>		<p>πρόοδο από την τιμή βάσης προς την τιμή-στόχο, ή εάν οι μέχρι στιγμής πραγματικές τιμές υποδηλώνουν ένα περισσότερο «εκθετικό» προφίλ προόδου, με αργή εκκίνηση και επιτάχυνση τα επόμενα χρόνια.</p> <p>Σκεπτικό: Η πρόοδος προς την τιμή-στόχο είναι 30 %, ήτοι σημαντικά χαμηλότερη της γραμμικής τιμής του 50 % που θα αναμενόταν στο μέσον της πορείας υλοποίησης. Ωστόσο, οι μέχρι στιγμής καταγραφόμενες πραγματικές τιμές υποδηλώνουν σαφή επιτάχυνση, η οποία, εφόσον διατηρηθεί, καθιστά πιθανή την επίτευξη της τιμής-στόχου.</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): αύξηση Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή: (2018): 60 Προηγούμενες τιμές: (2017): 56, (2016): 55, (2015): 52, (2014): 51</p>	<p>ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ, ΜΗ ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΤΙΜΗ-ΣΤΟΧΟΣ</p>	<p>Κριτήριο: Εάν η τιμή-στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένη, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο», εάν μέχρι στιγμής πληρούνται, ή είναι πιθανόν να πληρωθούν, οι όροι της τιμής-στόχου.</p> <p>Σκεπτικό: Η μη ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος προβλέπεται «να αυξηθεί» και όλες οι μέχρι στιγμής καταγραφόμενες τιμές υπερβαίνουν την τιμή βάσης, πληρώνοντας έτσι τους όρους της τιμής-στόχου.</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): διατήρηση Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή: (2018): 40</p>	<p>ΟΧΙ ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ</p>	<p>Κριτήριο: Εάν η τιμή-στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένη, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο», εάν πληρούνται, ή είναι πιθανόν να πληρωθούν, οι όροι της τιμής-στόχου.</p>

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
<p>Προηγούμενες τιμές: (2017): 46, (2016): 49, (2015): 52, (2014): 51</p>		<p>Σκεπτικό: Η τιμή-στόχος είναι μεν η «διατήρηση», ήτοι ισούται με την τιμή βάσης, ωστόσο η τελευταία πραγματική τιμή είναι κατά 20% χαμηλότερη της τιμής βάσης</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο: ουδέν Τελευταίες τιμές: (2018): 90</p>	<p>ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ, ΜΗ ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΤΙΜΗ-ΣΤΟΧΟΣ</p>	<p>Κριτήριο: Εάν δεν υπάρχει ορόσημο, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» εάν η μέχρι στιγμής πορεία συμβαδίζει σε γενικές γραμμές με μια γραμμική πρόοδο από την τιμή βάσης προς την τιμή-στόχο, ή εάν οι μέχρι στιγμής πραγματικές τιμές υποδηλώνουν ένα περισσότερο «εκθετικό» προφίλ προόδου, με αργή εκκίνηση και επιτάχυνση τα επόμενα χρόνια.</p> <p>Σκεπτικό: Η πρόοδος προς την τιμή-στόχο είναι 40 %, ήτοι κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερη της γραμμικής τιμής του 50 % που θα αναμενόταν στο μέσον της πορείας υλοποίησης. Δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία που να υποδηλώνουν κατά πόσον η πρόοδος προς την τιμή-στόχο είναι γραμμική ή περισσότερο εκθετική.</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος: δεν ορίζεται Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή: (2018) 90</p>	<p>ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ, ΜΗ ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΤΙΜΗ-ΣΤΟΧΟΣ</p>	<p>Σκεπτικό: Εάν δεν υπάρχει τιμή-στόχος, είναι αδύνατον να αξιολογηθεί κατά πόσον ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο».</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο (2019): 100</p>	<p>ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΕΣ</p>	<p>Σκεπτικό: Εάν δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με την πρόοδο προς την τιμή-στόχο, είναι αδύνατον να αξιολογηθεί κατά</p>

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
Τελευταία τιμή: δεν υπάρχουν στοιχεία		πόσον ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο».

Πηγή: ΕΕΣ.

- 18) Για την ανάλυση των δεικτών βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Η αξιολόγηση του κατά πόσον συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την από μέρους μας ανάλυση της πιθανότητας που έχει ο δείκτης αυτός να επιτύχει συγκεκριμένη τιμή-στόχο. Ωστόσο, η ανάλυση αυτή δεν αναφέρεται στη συνάφεια του δείκτη με τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος, ούτε στον πόσο φιλόδοξη είναι η τιμή-στόχος. Ένας δείκτης, παραδείγματος χάριν, μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος – και η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να μην φαίνεται να είναι αρκετά φιλόδοξη. Επομένως, οι δείκτες από μόνοι τους δεν αποτυπώνουν κατ' ανάγκη την επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Πλήρης ανάλυση των επιδόσεων ενός προγράμματος σημαίνει την ανάλυση στοιχείων για τους δείκτες σε συνάρτηση με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες.
- 19) Παρά ταύτα, θεωρούμε ότι, γενικώς, οι δείκτες παρέχουν διαφωτιστικά στοιχεία όσον αφορά ορισμένες πτυχές των επιδόσεων των προγραμμάτων. Τα κεφάλαια 2 έως 6 της έκθεσης γίνεται επισκοπήσεις δεικτών με τη μορφή γραφημάτων. Επιπλέον, στο κεφάλαιο 1, το κείμενο που συνοδεύει τις επισκοπήσεις δεικτών αναφέρει, κατά περίπτωση, τους περιορισμούς της πληροφοριακής αξίας τους.

Ελεγκτικές δοκιμασίες στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις από άποψη επιδόσεων

- 20) Ένα άλλο μέρος του ελέγχου μας συνίστατο στην αξιολόγηση των επιδόσεων των προγραμμάτων, με τη χρήση του δείγματος των πράξεων που υποβάλαμε σε ελεγκτικές δοκιμασίες στο πλαίσιο των εργασιών μας για τη δήλωση αξιοπιστίας. Ελέγξαμε κατά πόσον οι πράξεις αυτές συμβάδιζαν με τους σχετικούς στόχους των προγραμμάτων, καθώς και κατά πόσον επιτύγχαναν ή ήταν πιθανόν να επιτύχουν τις τιμές-στόχο αναφορικά με τις επιδόσεις.

ΜΕΡΟΣ 3 – Κεφάλαιο 7 – Παρακολούθηση της συνέχειας που δίδεται στις συστάσεις μας

- 21) Η παρακολούθηση της συνέχειας που δίδεται στις συστάσεις που διατυπώνουμε στις ειδικές εκθέσεις μας εμπίπτει στις περιοδικές εργασίες μας. Στο κεφάλαιο 7, αναλύουμε τον βαθμό στον οποίο έχουν υλοποιηθεί οι συστάσεις που διατυπώσαμε στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύθηκαν το 2016. Ταξινομούμε τις συστάσεις ως υλοποιηθείσες πλήρως, ως επί το πλείστον, μερικώς ή καθόλου.

**Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων
στην έκθεση του Ευρωπαϊκού
Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις
επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ
– Κατάσταση στο τέλος του 2019**

Περιεχόμενα

Σελίδα

Κεφάλαιο 1	Πλαίσιο επιδόσεων	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	331
Κεφάλαιο 2	Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	342
Κεφάλαιο 3	Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	350
Κεφάλαιο 4	Φυσικοί πόροι	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	357
Κεφάλαιο 5	Ασφάλεια και ιθαγένεια	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	364
Κεφάλαιο 6	Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	380
Κεφάλαιο 7	Παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στις συστάσεις μας	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	388

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ –
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2019
«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ»**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Επιτροπή αποδίδει ύψιστη προτεραιότητα στις επιδόσεις των δαπανών της ΕΕ και δεσμεύεται να παρέχει υψηλής ποιότητας πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις. Η Επιτροπή χαιρετίζει το έργο του ΕΕΣ σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ και την αναγνώρισή του όσον αφορά τις βελτιώσεις που έχει επιφέρει η Επιτροπή στην αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να βελτιώνει το σύστημα στο μέλλον, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή των συστάσεων στους τομείς βελτίωσης που εντοπίζονται από το ΕΕΣ στην παρούσα έκθεση. Το ενισχυμένο και εξορθολογισμένο πλαίσιο επιδόσεων για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027 αποτελεί καθοριστική ευκαιρία για την επίτευξη περαιτέρω προόδου με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν.

Στα βασικά παραδείγματα βελτιώσεων που επήλθαν τα τελευταία χρόνια περιλαμβάνεται η παρουσίαση των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις σε ένα πιο συνθετικό και φιλικό προς τον αναγνώστη έγγραφο (επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων, ΡΡΟ), η ενσωμάτωση της ΡΡΟ ως παραρτήματος της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ), με αποτέλεσμα τη σύνδεση των διαδικασιών προϋπολογισμού και απαλλαγής, η συστηματική αξιολόγηση των επιδόσεων των προγραμμάτων στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΡΡΟ, καθώς και το γεγονός ότι οι εκθέσεις έχουν καταστεί περισσότερο ισορροπημένες, δεδομένου ότι επισημαίνουν τόσο τα επιτεύγματα όσο και τους τομείς προς βελτίωση.

Στα κεφάλαια 2 έως 6 της παρούσας έκθεσης παρουσιάζεται η αξιολόγηση του ΕΕΣ σχετικά με τις επιδόσεις των εννέα επιλεγθέντων προγραμμάτων δαπανών στο τέλος του 2019. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα προγράμματα συμβάλλουν σημαντικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων και των στόχων της ΕΕ. Οι διαθέσιμες ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις στο τέλος του 2019 καταδεικνύουν ότι τα προγράμματα σημειώνουν ικανοποιητική πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν κατά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού. Η υλοποίηση επιταχύνεται, ιδίως όσον αφορά τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, οι στόχοι για τα οποία έχουν τεθεί έως το 2023. Οριστικά συμπεράσματα όσον αφορά τις επιδόσεις των προγραμμάτων θα είναι δυνατόν να συναχθούν μόνο μετά το κλείσιμό τους, βάσει των τελικών αξιολογήσεων.

1.3 Η Επιτροπή δημοσιεύει πολλές εκθέσεις που αφορούν τις επιδόσεις εν γένει. Οι περισσότερες ειδικές εκθέσεις που παρουσιάζονται στο γράφημα 1.1 επικεντρώνονται στις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Πρώτο σημείο – Στο τμήμα 1 της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις παρέχεται υψηλού επιπέδου επισκόπηση των επιδόσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ, με εστίαση στα βασικά προγράμματα.

Η φετινή έκθεση συμπληρώνεται από πιο αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις ανά πρόγραμμα στην «επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων» (παράρτημα 1). Στην επισκόπηση συνοψίζονται τα κύρια μηνύματα όσον αφορά τις επιδόσεις από τις προγραμματικές δηλώσεις που συνοδεύουν την πρόταση για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021.

Πρώτο σημείο – Στο τμήμα 2 σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και τη δημοσιονομική διαχείριση παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις της Επιτροπής για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Δεύτερο σημείο – Οι προγραμματικές δηλώσεις παρέχουν στοιχεία σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών με βάση τόσο ποσοτικές πληροφορίες από τους δείκτες επιδόσεων όσο και ποιοτικές πληροφορίες. Οι ποιοτικές πληροφορίες είναι κομβικής σημασίας για την κατανόηση των επιδόσεων του προγράμματος, μεταξύ άλλων όσον αφορά: το πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο, το στάδιο στο οποίο βρίσκεται το πρόγραμμα στον κύκλο του προγράμματος και τον προσδιορισμό των στοιχείων εκτός του ελέγχου της Επιτροπής, τα οποία επηρεάζουν τις επιδόσεις του προγράμματος.

1.4 Όσον αφορά το παράρτημα 1.1 σχετικά με την παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στη σύσταση 5 η οποία διατυπώθηκε το 2016, από το 2017 οι κεντρικές υπηρεσίες έχουν συμπεριλάβει στις οδηγίες για τις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ) την υποχρέωση των υπηρεσιών της Επιτροπής να γνωστοποιούν τις πηγές όλων των στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις και να προβαίνουν σε αξιολόγηση της αξιοπιστίας των εν λόγω στοιχείων. Τα στοιχεία που θεωρούνται αναξιόπιστα δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός εάν οι υπηρεσίες θεωρούν ότι είναι απαραίτητα για την παροχή ορισμένων στοιχείων που αφορούν το γενικό πλαίσιο. Στις περιπτώσεις αυτές, για λόγους διαφάνειας, οι υπηρεσίες θα πρέπει να προσθέτουν δήλωση αποποίησης ευθύνης σχετικά με την ποιότητα των εν λόγω στοιχείων για τις επιδόσεις. Σε ό,τι αφορά τις προγραμματικές δηλώσεις, η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να προβεί σε περαιτέρω βελτιώσεις, όπως αναφέρεται στις απαντήσεις της στην παρούσα έκθεση.

Όσον αφορά το παράρτημα 1.1 σχετικά με την παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στη σύσταση 6 η οποία διατυπώθηκε το 2016, η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση μολονότι η συνολική παρουσία της στο διαδίκτυο είχε αναδιοργανωθεί πρόσφατα υπό τη μορφή δικτυακής πύλης στην οποία περιλαμβάνονταν ιστοσελίδες που περιείχαν πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις.

Η Επιτροπή υλοποίησε συγκεκριμένες βελτιώσεις όσον αφορά την επιγραμματική παρουσίαση των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις¹. Οι βελτιώσεις αυτές αφορούσαν τομείς όπως η αναδιοργάνωση του περιεχομένου για πιο φιλική προς τον χρήστη πρόσβαση σε έγγραφα που σχετίζονται με τις επιδόσεις και τα αποτελέσματα, καλύτερη περιγραφή των στρατηγικών εγγράφων και των εγγράφων υποβολής εκθέσεων, καλύτερη λειτουργία αναζήτησης για μεγάλους καταλόγους εγγράφων επιδόσεων, καθώς και βελτιώσεις στην αρχιτεκτονική των πληροφοριών, τις ετικέτες και τους συνδέσμους.

Τα μέτρα που ελήφθησαν αντικατοπτρίζουν συνετή και υπεύθυνη χρήση των πόρων, λαμβανομένου υπόψη του μεγέθους του κοινού-στόχου όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις. Η παρουσία της Επιτροπής στο διαδίκτυο και οι πληροφορίες που παρέχονται επιγραμματικά εξελίσσονται συνεχώς, με βάση δοκιμές, τις ανάγκες των χρηστών, τους οργανωτικούς στόχους και την τεχνολογία.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΥΨΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

1.7 Τρίτο σημείο – Οι προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2014, που δημοσιεύθηκαν το 2013, δεν αναφέρονταν στις επιδόσεις των προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013, λόγω της μετάβασης από τις δηλώσεις δραστηριοτήτων (που καλύπτουν την περίοδο 2007-2013) στις προγραμματικές δηλώσεις (που καλύπτουν την περίοδο 2014-2020).

¹ https://ec.europa.eu/info/strategy_el.

1.11 Η εγκύκλιος σχετικά με τον προϋπολογισμό παρέχει στις Γενικές Διευθύνσεις αναλυτική επεξήγηση όσον αφορά τα επιχειρησιακά βήματα για την κατάρτιση της ΡΡΟ (τμήμα 4.12). Όπως αναφέρεται στο σημείο 1.6, η ΡΡΟ παρουσιάζει συνοπτικά τις πληροφορίες που παρέχονται στις προγραμματικές δηλώσεις, λεπτομερείς οδηγίες για τις οποίες παρέχει η εγκύκλιος σχετικά με τον προϋπολογισμό. Επιπλέον, οι κεντρικές υπηρεσίες συζητούν την προετοιμασία της ΡΡΟ με τις υπηρεσίες της Επιτροπής στο πλαίσιο των ακροάσεων για την κατάρτιση του σχεδίου προϋπολογισμού.

1.12 Τα κριτήρια επιλογής των δεικτών που παρουσιάζονται στην ΡΡΟ ορίζονται σαφώς στο μεθοδολογικό σημείωμα:

- διαθεσιμότητα δεδομένων·
- συνάφεια του δείκτη σε σχέση με τους ειδικούς στόχους και τις δράσεις του προγράμματος.

Η διαφορά στην πρόοδο μεταξύ του πλήρους καταλόγου των δεικτών από τις προγραμματικές δηλώσεις και των επιλεγόμενων δεικτών στην ΡΡΟ ποικίλλει μεταξύ των προγραμμάτων (από αρνητικές έως θετικές διαφορές σε ορισμένες περιπτώσεις).

Η ΡΡΟ περιλαμβάνει μόνο δείκτες για τους οποίους είναι διαθέσιμα τα απαραίτητα δεδομένα για τον υπολογισμό της προόδου τους προς την τιμή-στόχο. Η απαίτηση αυτή εξηγεί εν μέρει τη διαφορά που παρατηρείται στον υπολογισμό του ποσοστού των δεικτών που εξελίσσονται ικανοποιητικά μεταξύ των προγραμματικών δηλώσεων και της ΡΡΟ.

1.14 Η Επιτροπή αναγνωρίζει τη σημασία της ύπαρξης σταθερών και αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις και δεσμεύεται να παρέχει υψηλής ποιότητας σχετικές πληροφορίες.

Μολονότι η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να ελέγξει πλήρως ή να εγγυηθεί την αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις, έχει λάβει μέτρα για τον μετριασμό των σχετικών κινδύνων.

1.15 Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στις διάφορες εκθέσεις για τις επιδόσεις βασίζονται στις τελευταίες διαθέσιμες πληροφορίες κατά τον χρόνο υποβολής των εκθέσεων. Όταν καθίστανται διαθέσιμα επικαιροποιημένα στοιχεία, τα οποία αντικατοπτρίζουν, μεταξύ άλλων, χρονικές καθυστερήσεις στη συλλογή δεδομένων στα κράτη μέλη ή από άλλα τρίτα μέρη, τα στοιχεία αυτά υποβάλλονται στο επόμενο σύνολο προγραμματικών δηλώσεων. Οι επικαιροποιήσεις αυτές αποτελούν εγγενές χαρακτηριστικό της συλλογής δεδομένων σε ένα σύνθετο και ταχέως εξελισσόμενο περιβάλλον.

1.17 Βάσει των άρθρων 20-22 του κανονισμού περί κοινών διατάξεων (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, το αποθεματικό επίδοσης εφαρμόζεται στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) κατά τον ίδιο τρόπο όπως και στα άλλα ΕΔΕΤ.

Η ΓΔ AGRI έδωσε έμφαση στη διασφάλιση της ανθεκτικότητας και της αξιοπιστίας των τιμών-οροσήμων και της σχετικής υποβολής εκθέσεων. Έναν χρόνο πριν από την αξιολόγηση των επιδόσεων, δόθηκαν εξηγήσεις για τη διαδικασία στην επιτροπή αγροτικής ανάπτυξης. Επιπλέον, σε στενό διάλογο με τα κράτη μέλη, η ΓΔ AGRI διενήργησε ενδεδειγμένο έλεγχο των δεικτών του πλαισίου επιδόσεων και της σχετικής υποβολής εκθέσεων.

1.18 Πρώτο σημείο – Ο έλεγχος διενεργήθηκε σε πρώιμο στάδιο της εφαρμογής του κοινού πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΚΠΠΑ). Κατόπιν ελέγχου παρακολούθησης, η Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου (IAS) αναγνώρισε το ευρύ φάσμα των εργασιών που επιτέλεσε η ΓΔ AGRI ως προς την προετοιμασία της ΚΓΠ 2021-2027 και του σχετικού πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιδόσεων (PMEF), με θετικά δευτερογενή αποτελέσματα στην τρέχουσα παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων της ΚΓΠ 2014-2020.

Δεύτερο σημείο – Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ανταποκρινόμενη στις τρεις συστάσεις που διατύπωσε η IAS στην έκθεση ελέγχου της σχετικά με την παρακολούθηση των επιδόσεων, οι Γενικές Διευθύνσεις που ελέγχθηκαν κατάρτισαν σχέδιο δράσης, το οποίο έγινε δεκτό από την Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου της Επιτροπής στις 2 Μαρτίου 2020.

Αναφορικά με δύο συστάσεις που αφορούσαν τη ΓΔ REGIO (μία πολύ σημαντική και μία σημαντική), αναφέρθηκε ήδη στην Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου ότι υλοποιήθηκαν τον Ιούλιο του 2020, ενώ η τρίτη (πολύ σημαντική) θα υλοποιηθεί πλήρως έως το τέλος του 2022, όπως είχε προγραμματιστεί στο σχέδιο δράσης.

1.19 Η εκ των προτέρων αξιολόγηση (ή εκτίμηση επιπτώσεων) υποστηρίζει νέα χρηματοδοτικά προγράμματα και μέσα, ενώ η εκ των υστέρων (αναδρομική) αξιολόγηση αποτιμά τη λειτουργία των υφιστάμενων προγραμμάτων και μέσων (σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και την εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας – εργαλείο αριθ. 10 και εργαλείο αριθ. 43). Η αξιολόγηση αποτελεί τεκμηριωμένη εκτίμηση του βαθμού στον οποίο μια υφιστάμενη παρέμβαση είναι αποτελεσματική, αποδοτική, συναφής με δεδομένες τις τρέχουσες ανάγκες, συνεκτική τόσο εσωτερικά και με άλλες παρεμβάσεις της ΕΕ και εξασφαλίζει την προστιθέμενη αξία της ΕΕ. Οι εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεις εκτιμούν τις σημαντικότερες επιπτώσεις. Ο βαθμός στον οποίο μπορεί να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος των δράσεων πολιτικής εξαρτάται από τον χρόνο διενέργειας και τη φύση των αξιολογήσεων, όπως ορίζονται στη νομική βάση, και, συχνά, από τα δεδομένα που παρέχουν τα κράτη μέλη και άλλοι εταίροι ή οργανισμοί.

1.22 Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να παρέχει υψηλής ποιότητας πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις, στις οποίες αποδίδεται μεγάλη προσοχή στις οδηγίες και κατά την εκπόνηση των εκθέσεων για τις επιδόσεις. Παρότι η Επιτροπή εξαρτάται και θα συνεχίσει να εξαρτάται από τα κράτη μέλη και άλλα μέρη για την παροχή αξιόπιστων και έγκαιρων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις, οι υπηρεσίες της Επιτροπής καλούνται να διασφαλίσουν ότι τυχόν προβλήματα αξιοπιστίας αναφέρονται με διαφάνεια.

1.23 Τα στοιχεία που θεωρούνται αναξιόπιστα δεν περιλαμβάνονται στην ΕΕΔΕ. Όσον αφορά τις προγραμματικές δηλώσεις, η Επιτροπή οφείλει να υποβάλλει στοιχεία για όλους τους δείκτες επιδόσεων που ορίζονται στη νομοθεσία του προγράμματος. Αναμένεται να προσδιορίζονται οι πηγές των δεδομένων και να επισημαίνονται τυχόν ανησυχίες σχετικά με την αξιοπιστία, απαίτηση η οποία θα καθοριστεί με μεγαλύτερη σαφήνεια στις πάγιες οδηγίες για την εγκύκλιο σχετικά με τον προϋπολογισμό στο μέλλον.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΥΨΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

1.24 Οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις ορίζονται στην υποκείμενη νομοθεσία. Υπάρχουν πτυχές των επιδόσεων των προγραμμάτων που οι δείκτες δεν μπορούν να αποτυπώσουν, ή αποτυπώνουν εν μέρει, λόγω των εγγενών περιορισμών τους. Εντούτοις, η Επιτροπή θεωρεί εν γένει ότι όλοι οι δείκτες είναι κατάλληλοι για την αξιολόγηση των επιδόσεων των προγραμμάτων.

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1046 (δημοσιονομικός κανονισμός), η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει έκθεση στις δηλώσεις προγράμματος για όλους τους δείκτες που ορίζονται στις νομικές βάσεις των προγραμμάτων δαπανών, όπως συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής.

1.25 Στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΡΡΟ για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021, η Επιτροπή βελτίωσε περαιτέρω την ποιότητα των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις, για παράδειγμα:

- κατά τον υπολογισμό της προόδου προς την τιμή-στόχο στην ΡΡΟ, μέσω της συμπερίληψης τιμών βάσης (κατά περίπτωση)· και
- με την εφαρμογή πιο συνεπούς προσέγγισης στη χρήση των τύπων.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη εκτιμήσεις εφικτότητας και κόστους, καθώς και το γεγονός ότι απαιτείται αντίστοιχη δέσμευση, ιδίως των κρατών μελών και των δικαιούχων, να υποβάλλουν εγκαίρως υψηλής ποιότητας στοιχεία.

Πρώτο σημείο – Οι δείκτες εκροής έχουν άμεση σχέση με την παρέμβαση και, επομένως, είναι κομβικής σημασίας για την παρακολούθηση των επιδόσεων του προγράμματος.

Ο κατάλληλος συνδυασμός ειδών δεικτών (εισροής, εκροής, αποτελέσματος, αντικτύπου) εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά του προγράμματος.

Δεύτερο σημείο – Οι περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις καθίστανται διαθέσιμες προς το τέλος του κύκλου του ΠΔΠ 2014-2020, ειδικά όσον αφορά τους δείκτες αποτελέσματος και αντικτύπου. Το γεγονός ότι η διαθεσιμότητα των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις είναι πιο περιορισμένη κατά τα πρώτα έτη αντικατοπτρίζει τον συνδυασμό των διαφόρων ειδών δεικτών επιδόσεων. Οι δείκτες δεν επικαιροποιούνται στο σύνολό τους σε ετήσια βάση λόγω συλλογής δεδομένων ή άλλων διαρθρωτικών ζητημάτων. Το στοιχείο αυτό αποτελεί ιδιαιτερότητα των εν λόγω δεικτών και όχι ζήτημα ποιότητας. Σε ό,τι αφορά το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021, μόνο για το 1 % των δεικτών δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία και για 6 % των δεικτών υπάρχουν πληροφορίες άνω των 2 ετών.

Τρίτο σημείο – Η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχουν ορισμένοι ποιοτικοί στόχοι που μπορούν να μεταφραστούν σε ποσοτικούς. Αυτό συνέβη, για παράδειγμα, στην ΡΡΟ για τους δείκτες του ΕΓΤΕ. Η προσέγγιση αυτή έχει ως αποτέλεσμα χαμηλότερο ποσοστό δεικτών για τους οποίους δεν είναι δυνατός ο υπολογισμός της προόδου προς την τιμή-στόχο.

Τέταρτο σημείο – Για ορισμένα προγράμματα, π.χ. υπό επιμερισμένη διαχείριση, η αναθεώρηση των τιμών-στόχου αποτελεί συνήθη διαδικασία με στόχο την ανταπόκριση στις εξελισσόμενες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες στα κράτη μέλη ή σε αλλαγές στην κατανομή των κονδυλίων.

Όσον αφορά τον πίνακα 1.6, η νομική βάση του προγράμματος «Ορίζων 2020»² καθορίζει, για πρώτη φορά σε πρόγραμμα για την έρευνα και την καινοτομία, κατάλογο υποχρεωτικών βασικών δεικτών επιδόσεων προς χρήση στο σύστημα αξιολόγησης και παρακολούθησής του. Το 2015, έναν χρόνο μετά την έναρξη του προγράμματος, και σε μια προσπάθεια να εξασφαλιστεί ο μέγιστος δυνατός βαθμός διαφάνειας, η Επιτροπή δημοσίευσε ολοκληρωμένη επισκόπηση³ όλων των δεικτών του προγράμματος «Ορίζων 2020». Παρουσίασε τους ορισμούς, το είδος και την πηγή των δεδομένων που απαιτούνται για τον υπολογισμό τους, τις τιμές βάσης όπου ήταν διαθέσιμες και τις τιμές-στόχο που τέθηκαν μέχρι το τέλος του προγράμματος «Ορίζων 2020», κάνοντας επίσης μνεία στη χρονική υστέρηση μεταξύ του τέλους του προγράμματος και της υλοποίησης των εκροών και των αποτελεσμάτων των έργων.

² https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/legal_basis/fp/h2020-eu-establact_el.pdf

³ https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/legal_basis/fp/h2020-eu-establact_el.pdf

Η μεθοδολογία για την εκτίμηση των τιμών βάσης και των τιμών-στόχου για τους δείκτες επιδόσεων του ΠΑΠ 2021-2027 θα δημοσιευτεί παράλληλα με τον κατάλογο των νέων δεικτών.

1.26 Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι στόχοι αυτοί είναι αλληλένδετοι και συμπληρωματικοί. Για παράδειγμα, οι στόχοι που σχετίζονται με το κλίμα και θεσπίζονται σε διεθνές επίπεδο αντικατοπτρίζονται δεόντως στις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης και στους στόχους των προγραμμάτων δαπανών.

1.27 Η Επιτροπή έχει αναλάβει μακρόχρονη δέσμευση για την προώθηση της ισότητας των φύλων και, πιο πρόσφατα, για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ). Η ισότητα των φύλων υποστηρίζεται από μια πλειάδα πολιτικών και μέσων της ΕΕ, ενώ 45 από τα 60 προγράμματα δαπανών κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού συμβάλλουν στην επίτευξη των ΣΒΑ. Στις προγραμματικές δηλώσεις υπάρχουν δύο ειδικά τμήματα για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τη συμβολή των προγραμμάτων προς τις προτεραιότητες αυτές.

Η Επιτροπή προσπαθεί συνεχώς να ενισχύει τις εκθέσεις της. Όσον αφορά το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021, το τμήμα για τους ΣΒΑ ενισχύθηκε περαιτέρω ώστε, αφενός, να παρουσιάζονται ενδεικτικά παραδείγματα ως προς τον τρόπο με τον οποίο κάθε πρόγραμμα συμβάλλει στους σχετικούς ΣΒΑ και, αφετέρου, να καταδεικνύεται η συνοχή της πολιτικής μεταξύ του σχεδιασμού του προϋπολογισμού της ΕΕ και των ΣΒΑ.

Επιπλέον, όπως ανακοινώθηκε στη στρατηγική της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων, η Επιτροπή εργάζεται επί του παρόντος για την ανάπτυξη συστήματος παρακολούθησης των δαπανών που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων σε επίπεδο προγράμματος.

Εκτός από τις προγραμματικές δηλώσεις και την ΕΕΔΕ, η Επιτροπή υποβάλλει στοιχεία σχετικά με τις προτεραιότητες αυτές και σε άλλες δημοσιεύσεις (π.χ. έκθεση παρακολούθησης της Eurostat για τους ΣΒΑ, συμπεριλαμβανομένου του ΣΒΑ 5 για την ισότητα των φύλων).

1.28 Η Επιτροπή χαιρετίζει τη θετική εκτίμηση του ΕΕΣ σχετικά με την ενσωμάτωση της ΡΡΟ ως παραρτήματος της ΕΕΔΕ. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η βελτίωση αυτή υποστηρίζει τη σύνδεση μεταξύ των διαδικασιών απαλλαγής και προϋπολογισμού.

1.30 Πρώτο σημείο – Οι αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία) αποτελούν σημαντικές πτυχές της δημοσιονομικής διαχείρισης στην Επιτροπή. Αυτό αντικατοπτρίζεται σε μεγάλο βαθμό τόσο στο τμήμα 1 όσο και στο τμήμα 2 της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Η αποτελεσματικότητα εξετάζει το επίπεδο επίτευξης των στόχων του προγράμματος και, ως εκ τούτου, καλύπτεται εμφανέστερα στις εκθέσεις για τις επιδόσεις. Οι πληροφορίες σχετικά με την οικονομία και την αποδοτικότητα των προγραμμάτων δεν είναι διαθέσιμες σε ετήσια βάση. Οι πτυχές αυτές προκύπτουν σε μεγάλο βαθμό από το κανονιστικό πλαίσιο και συνήθως μετρώνται πιο μακροπρόθεσμα.

1.32 Ο αντίκτυπος των εξωγενών παραγόντων εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά του προγράμματος δαπανών της ΕΕ.

Για παράδειγμα, το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» λειτουργεί σε ένα γενικά σταθερό περιβάλλον και επηρεάζεται λιγότερο από εξωγενείς παράγοντες σε σχέση με άλλα προγράμματα. Ωστόσο, σε περιπτώσεις κρίσεων όπως η πανδημία COVID-19, η έρευνα και η καινοτομία ήταν μεταξύ των πρώτων τομέων πολιτικής που αναμενόταν να αντιδράσουν με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Όπως αναφέρεται στην προγραμματική δήλωση για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021, το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» έχει καταδείξει την ικανότητά του να αντιδρά γρήγορα στην κρίση της πανδημίας,

κινητοποιώντας συνολικά πάνω από 1 δισ. EUR για την ανάπτυξη διαγνωστικών, θεραπειών και εμβολίων.

1.34 Η Επιτροπή χαιρετίζει το θετικό συμπέρασμα του ΕΕΣ όσον αφορά τη συστηματική εισαγωγή ενοτήτων σχετικά με την αξιολόγηση των επιδόσεων και θα συνεχίσει να επιδιώκει περαιτέρω βελτιώσεις στην υποβολή εκθέσεων για τις επιδόσεις τα επόμενα χρόνια.

1.35 Η Επιτροπή σημειώνει ότι, ανάλογα με το εκάστοτε πρόγραμμα, ενδέχεται να είναι πιο σημαντικό η ενότητα σχετικά με την αξιολόγηση των επιδόσεων να επικεντρώνεται στο πρόγραμμα συνολικά ή σε ορισμένα σκέλη ή πυλώνες του προγράμματος, στα οποία συγκεντρώνονται ορισμένοι ειδικοί στόχοι.

Στην περίπτωση του προγράμματος «Ορίζων 2020», η ενότητα σχετικά με την αξιολόγηση των επιδόσεων στην προγραμματική δήλωση για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021 ομαδοποιεί την ανάλυση των επιδόσεων του προγράμματος ανά πυλώνα (επιστήμη αριστείας, βιομηχανική υπεροχή, κοινωνικές προκλήσεις). Παρουσιάζει επίσης δείκτες και, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων, την πρόοδο ως προς τις τιμές-στόχο και τα ορόσημα και για τους 18 ειδικούς στόχους.

Η προγραμματική δήλωση του ΕΓΤΕ για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021 παρέχει ποιοτικές πληροφορίες και για τους τρεις γενικούς στόχους, αλλά και για τους ειδικούς στόχους 1, 2, 3 και 8, καθώς και ποσοτικές πληροφορίες για όλους τους ειδικούς στόχους.

Η προγραμματική δήλωση του ΕΜΓ για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021 περιλαμβάνει ανάλυση των πλέον πρόσφατων στοιχείων για τους δείκτες επιδόσεων στην ενότητα που αντιστοιχεί σε κάθε επιμέρους ειδικό στόχο. Η Επιτροπή δημοσιεύει επίσης αναλυτικές πληροφορίες για τις επιδόσεις μέσω της ετήσιας έκθεσής της σχετικά με την εφαρμογή των μέσων χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.

1.36 Σε γενικές γραμμές, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΡΡΟ αντικατοπτρίζουν επαρκώς τις οδηγίες για τις περί επιδόσεων ενότητες. Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πρώτη εφαρμογή του τρέχοντος έτους, η Επιτροπή θα επιδιώξει να βελτιώσει περαιτέρω την υποβολή εκθέσεων στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΡΡΟ του επόμενου έτους, μεταξύ άλλων ως προς τις προκλήσεις κατά την εφαρμογή. Αυτό αφορά τόσο το ζήτημα της παροχής σε βάθος ανάλυσης των επιδόσεων, με σαφή και συνοπτική αξιολόγηση, όσο και του εξορθολογισμού της παρουσίασης των πληροφοριών σε όλες τις ενότητες σχετικά με την αξιολόγηση της εφαρμογής και των επιδόσεων.

1.39 Η Επιτροπή χαιρετίζει το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι η από μέρους της αναφορά στοιχείων έχει γίνει πιο ισορροπημένη. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ΕΕΔΕ και η επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων, η οποία αποτελεί πλέον αναπόσπαστο μέρος της ΕΕΔΕ, παρουσιάζουν ισορροπημένη εικόνα των επιδόσεων για όλα τα προγράμματα, με παραδείγματα τομέων πολιτικής όπου μπορεί να επέλθει περαιτέρω βελτίωση, μεταξύ άλλων ως προς τα διδάγματα που αντλήθηκαν στις προτάσεις της Επιτροπής για την επόμενη γενιά προγραμμάτων.

Πλαίσιο 1.5 – Παραδείγματα ισορροπημένης παρουσίασης στοιχείων στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΡΡΟ

Στην περίπτωση του προγράμματος «Ορίζων 2020», η προγραμματική δήλωση αναφέρεται στις προκλήσεις που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει το πρόγραμμα, όπως η ανάγκη βελτίωσης όσον αφορά την καινοτομία που δημιουργεί αγορές, η γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας και η ενίσχυση της βιομηχανικής υπεροχής. Επιπλέον, οι επενδύσεις στη δράση για το κλίμα δεν έχουν ακόμη επιτύχει τον στόχο τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

1.40 Η Επιτροπή χαιρετίζει το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι η από μέρους της αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις εξακολουθεί να βελτιώνεται. Η βελτίωση αυτή αφορά την κατάρτιση και την επακόλουθη ενσωμάτωση της ΡΡΟ στην ΕΕΔΕ, την εισαγωγή ενοτήτων σχετικά με την αξιολόγηση των επιδόσεων στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΡΡΟ, καθώς και το γεγονός ότι οι εκθέσεις γίνονται περισσότερο ισορροπημένες, περικλείοντας τόσο θετικές όσο και αρνητικές πτυχές.

Η Επιτροπή θα επιδιώξει περαιτέρω βελτιώσεις στις εκθέσεις του επόμενου έτους. Κατά τα πρώτα έτη της νέας περιόδου του ΠΔΠ, η Επιτροπή θα υποβάλει εκθέσεις σχετικά με τους πλέον σχετικούς δείκτες της περιόδου 2014-2020 στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΡΡΟ, μαζί με πλήρη στοιχεία για τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027, η δε ΕΕΔΕ θα περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες.

1.42 Η Επιτροπή θα συνεχίσει να βασίζεται σε πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις που παρέχουν τα κράτη μέλη και άλλοι εταίροι ή οργανισμοί και, ως εκ τούτου, δεν είναι σε θέση να ελέγχει πλήρως ούτε να εγγυάται την αξιοπιστία των σχετικών πληροφοριών. Η Επιτροπή, ωστόσο, συμφωνεί ως προς τη σημασία της συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις και την ΕΕΔΕ. Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να παρέχει υψηλής ποιότητας πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις, στις οποίες αποδίδεται μεγάλη προσοχή στις οδηγίες και κατά την εκπόνηση των εκθέσεων για τις επιδόσεις.

1.43 Ο δημοσιονομικός κανονισμός απαιτεί από την Επιτροπή να υποβάλλει έκθεση για όλους τους δείκτες που ορίζονται στις νομικές βάσεις των προγραμμάτων δαπανών.

Οι δείκτες δεν επικαιροποιούνται στο σύνολό τους σε ετήσια βάση λόγω συλλογής δεδομένων ή άλλων διαρθρωτικών λόγων. Το στοιχείο αυτό αποτελεί ιδιαιτερότητα των εν λόγω δεικτών και όχι ζήτημα ποιότητας. Οι περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις καθίστανται διαθέσιμες προς το τέλος του κύκλου του ΠΔΠ 2014-2020, ειδικά όσον αφορά τους δείκτες αποτελέσματος και αντικτύπου.

Φέτος, η Επιτροπή συνέχισε να βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις, για παράδειγμα κατά τον υπολογισμό της προόδου προς την τιμή-στόχο στην ΡΡΟ, μέσω της συμπερίληψης τιμών βάσης (κατά περίπτωση), καθώς και με την εφαρμογή πιο συνεπούς προσέγγισης στη χρήση των τύπων.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη εκτιμήσεις εφικτότητας και κόστους, καθώς και το γεγονός ότι απαιτείται αντίστοιχη δέσμευση, ιδίως των κρατών μελών και των δικαιούχων, να υποβάλλουν εγκαίρως υψηλής ποιότητας στοιχεία.

1.45 Οι αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία) καλύπτονται τόσο στο τμήμα 1 όσο και στο τμήμα 2 της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Η αποτελεσματικότητα εξετάζει το επίπεδο επίτευξης των στόχων του προγράμματος και, ως εκ τούτου, καλύπτεται εμφανέστερα στις εκθέσεις για τις επιδόσεις. Οι πληροφορίες σχετικά με την οικονομία και την αποδοτικότητα των προγραμμάτων δεν είναι διαθέσιμες σε ετήσια βάση. Οι πτυχές αυτές προκύπτουν σε μεγάλο βαθμό από το κανονιστικό πλαίσιο και συνήθως μετρώνται πιο μακροπρόθεσμα.

Στόχος της ετήσιας υποβολής εκθέσεων για τις επιδόσεις δεν είναι να παρέχει ολοκληρωμένη και λεπτομερή αξιολόγηση καθενός από τους στόχους και τους παράγοντες που επηρεάζουν το πρόγραμμα, αλλά να παρέχει μια ένδειξη των επιδόσεων του προγράμματος στο σύνολό του, με

προειδοποίηση σε περίπτωση που ορισμένες πτυχές απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Σε αυτό το πλαίσιο, η ανάλυση των εξωγενών παραγόντων στην ετήσια έκθεση θα πρέπει να είναι αναλογική.

Παρά ταύτα, η Επιτροπή αναγνωρίζει τον ρόλο που διαδραματίζουν οι εξωγενείς παράγοντες επηρεάζοντας τις συνολικές επιδόσεις του προγράμματος. Αναγνωρίζει επίσης την ανάγκη να διασφαλίζεται ότι η ποσοτική ανάλυση συμπληρώνεται με την αξιολόγηση βασικών ποιοτικών πτυχών, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του εκάστοτε προγράμματος. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή θα επιδιώξει να συμπεριλαμβάνει μια πιο συστηματική ανάλυση των εξωγενών παραγόντων στις προγραμματικές δηλώσεις για τον επερχόμενο κύκλο υποβολής εκθέσεων.

1.46 Η Επιτροπή χαιρετίζει την αναγνώριση του ΕΕΣ ότι οι νέες ενότητες σχετικά με την αξιολόγηση των επιδόσεων στις προγραμματικές δηλώσεις και την ΡΡΟ συνιστούν σημαντικό θετικό βήμα προς την κατεύθυνση μιας περισσότερο σαφούς, διαφανούς και ολοκληρωμένης αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις. Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να βελτιώνει συνεχώς την ποιότητα των εκθέσεων της. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το τρέχον έτος θα επιτρέψουν στην Επιτροπή να βελτιώσει αυτήν την ενότητα τα επόμενα χρόνια.

1.47 Η Επιτροπή χαιρετίζει το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι η από μέρους της αναφορά στοιχείων έχει γίνει πιο ισορροπημένη. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να επιδιώκει βελτιώσεις στις εκθέσεις του επόμενου έτους και θα προσαρμόσει την εγκύκλιο σχετικά με τον προϋπολογισμό με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το τρέχον έτος.

Σύσταση 1: Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση 1.

Η Επιτροπή προτίθεται να συνεχίσει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ολοκλήρωση των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, λαμβάνοντας υπόψη το έτος για το οποίο έχουν τεθεί οι τελικοί στόχοι των προγραμμάτων (σε πολλές περιπτώσεις: το 2023). Το μεγαλύτερο μέρος των πληρωμών για την ολοκλήρωση των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 θα έχει πραγματοποιηθεί μέχρι τότε. Η Επιτροπή θα διακόψει την υποβολή εκθέσεων μόλις οι σχετικές πληροφορίες δεν είναι πλέον χρήσιμες. Η Επιτροπή θα υποβάλει επίσης έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα των τελικών αξιολογήσεων των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020.

Σύσταση 2: Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση 2.

Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να παρέχει υψηλής ποιότητας πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις, στις οποίες αποδίδεται μεγάλη προσοχή στις οδηγίες και κατά την εκπόνηση των εκθέσεων για τις επιδόσεις. Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να ενισχύσει την αξιοπιστία και την ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών, όπου είναι δυνατόν, αλλά και να υποδεικνύει με σαφήνεια τυχόν ζητήματα σε σχέση με την αξιοπιστία των πληροφοριών που παρουσιάζονται στις προγραμματικές δηλώσεις και την ΕΕΔΕ. Το ΠΔΠ 2021-27 θα επιτρέψει στην Επιτροπή να σημειώνει πρόοδο ως προς την κατεύθυνση αυτή. Ωστόσο, δεν είναι σε θέση να ελέγχει πλήρως ή να εγγυάται την αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις που παρέχονται από άλλους.

Σύσταση 3: Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση 3.

Η Επιτροπή σημειώνει τη σημασία των ελέγχων της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου (EPE) για τη βελτίωση της ποιότητας των επιλεγμένων αξιολογήσεων, καθώς και τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η διάδοση των διδαγμάτων που αντλούνται από τους ελέγχους που διενεργεί η EPE για όλες τις αξιολογήσεις, ώστε να αποφεύγονται πιθανά ελαττώματα στον αρχικό μεθοδολογικό σχεδιασμό. Η Επιτροπή θα στηρίξει αυτή τη διάδοση συνεχίζοντας να διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα και να παρέχει εσωτερική καθοδήγηση, παράλληλα με τις δραστηριότητες προβολής της ίδιας της EPE.

Σύσταση 4: Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση 4.

Η Επιτροπή θα βελτιώσει τη διαφάνεια και την ποιότητα της αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις για τους δείκτες του ΠΔΠ 2021-27, ενημερώνοντας, μεταξύ άλλων, σχετικά με τις πηγές των υποκείμενων στοιχείων και τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τον καθορισμό των τιμών-στόχου. Οι πληροφορίες αυτές θα περιληφθούν στο σύνολο των εγγράφων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Σύσταση 5: Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στην παροχή υψηλής ποιότητας πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις. Θα συνεχίσει να επιδιώκει περαιτέρω βελτιώσεις τα επόμενα έτη μέσω των οδηγιών και της εκπόνησης των εκθέσεων για τις επιδόσεις.

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση 5 στοιχείο α).

Οι πληροφορίες σχετικά με την οικονομία και την αποδοτικότητα των προγραμμάτων δεν είναι διαθέσιμες σε ετήσια βάση. Οι πτυχές αυτές προκύπτουν σε μεγάλο βαθμό από το κανονιστικό πλαίσιο και συνήθως μετρώνται πιο μακροπρόθεσμα.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την αποτελεσματικότητα και την οικονομία όταν καταστούν διαθέσιμες οι πληροφορίες. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, τόσο στο τμήμα 1 όσο και στο τμήμα 2 της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση 5 στοιχείο β).

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τον ρόλο που διαδραματίζουν οι εξωγενείς παράγοντες επηρεάζοντας τις συνολικές επιδόσεις του προγράμματος. Αναγνωρίζει επίσης την ανάγκη να διασφαλίζεται ότι η ποσοτική ανάλυση συμπληρώνεται με την αξιολόγηση βασικών ποιοτικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένων των εξωγενών παραγόντων, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του εκάστοτε προγράμματος.

Στόχος της ετήσιας υποβολής εκθέσεων για τις επιδόσεις είναι να παρέχει μια ένδειξη των επιδόσεων του προγράμματος στο σύνολό του. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα επιδιώξει να συμπεριλάβει στις προγραμματικές δηλώσεις για τον επερχόμενο κύκλο υποβολής εκθέσεων μια πιο συστηματική ανάλυση των σημαντικών εξωγενών παραγόντων που ενδέχεται να επηρεάζουν τις επιδόσεις των προγραμμάτων, στον βαθμό που αυτό είναι σχετικό και διατίθενται δεδομένα.

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση 5 στοιχείο γ).

Η Επιτροπή παρέχει αξιολογήσεις των επιδόσεων των προγραμμάτων στις προγραμματικές δηλώσεις και στις ΡΡΟ.

Επιπλέον, στις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, η Επιτροπή σκοπεύει να υποβάλλει συστηματικά στοιχεία σχετικά με το κατά πόσον οι δείκτες επιδόσεων βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των στόχων τους.

δ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση 5 στοιχείο δ).

Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να βελτιώνει συνεχώς την ποιότητα των εκθέσεων για τις επιδόσεις. Φέτος (σχέδιο προϋπολογισμού του 2021) ήταν η πρώτη φορά που οι προγραμματικές δηλώσεις και η ΡΡΟ περιλάμβαναν ειδική ενότητα σχετικά με την αξιολόγηση των επιδόσεων. Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το τρέχον έτος, η Επιτροπή θα παρέχει πιο συγκεκριμένες οδηγίες και θα συμπεριλάβει ορθές πρακτικές στην εγκύκλιο σχετικά με τον προϋπολογισμό για τα επόμενα έτη,

προκειμένου να βελτιωθεί περαιτέρω η ποιότητα της ενότητας σχετικά με την αξιολόγηση των επιδόσεων.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ – Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 2019**

**«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΩΝ 2020»

Εδώ και περισσότερα από 35 χρόνια, η ΕΕ σπεύδει να παρέμβει μέσω των διαδοχικών ενωσιακών προγραμμάτων-πλαισίων έρευνας και καινοτομίας όταν χρειάζεται να γίνουν περισσότερα σε κλίμακα ΕΕ από ό, τι μόνο σε εθνική ή περιφερειακή κλίμακα. Τα προγράμματα αυτά καθιστούν δυνατό τον επιμερισμό των κινδύνων και την αποφυγή αλληλεπικάλυψης των προσπαθειών μεταξύ των χωρών συγκεντρώνοντας και αξιοποιώντας πόρους προς την κατεύθυνση μιας κρίσιμης μάζας ώστε να επιτυγχάνονται καλύτερα, ταχύτερα ή πιο αποτελεσματικά οι κοινοί στόχοι. Επικεντρώνονται στην υποστήριξη της συνεργασίας και του ανταγωνισμού με βάση την αριστεία μεταξύ των χωρών, υπερβαίνοντας τα γεωγραφικά, τομεακά ή επιστημονικά όρια.

Τα έργα έρευνας και καινοτομίας αποτελούν μακροπρόθεσμες προσπάθειες που βασίζονται σε πολλαπλές διαδικασίες δοκιμής και σφάλματος και συχνά παράγουν συγκεκριμένα αποτελέσματα μόνο μετά από 15-20 χρόνια, τα οποία συχνά αποκλίνουν από τις αρχικές ιδέες και προσδοκίες. Η απόδοση αυτών των επενδύσεων πρέπει επομένως να μετράται βάσει χρονοδιαγράμματος και κατά τρόπο που δεν αποθαρρύνει τη μη προσανατολισμένη έρευνα, την ανάληψη κινδύνων ή τις καινοτόμες συμπεριφορές. Η ανάλυση των δεικτών σχετικά με τις εκροές, τα αποτελέσματα ή τον αντίκτυπο των επενδύσεων αυτών πρέπει επομένως να συσχετίζεται με ποιοτικές πληροφορίες.

Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» είναι ένα ελκυστικό πρόγραμμα καλών επιδόσεων, ευθυγραμμισμένο εσωτερικά και ιδιαίτερα συναφές με αναγνωρισμένες ανάγκες και προκλήσεις, το οποίο προσδίδει ξεχωριστή προστιθέμενη αξία στην ΕΕ μέσω δράσεων διασυνοριακής συνεργασίας και μετακίνησης με βάση την αριστεία. Λόγω της ελκυστικότητας και της αποδοχής του από την επιστημονική κοινότητα, αποτελεί πρόβλημα η υποβολή υπερβολικά υψηλού αριθμού προτάσεων.

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» αποσκοπεί σε περαιτέρω απλούστευση, στηριζόμενο περισσότερο στην εφάπαξ χρηματοδότηση και καθιερώνοντας ένα εξορθολογισμένο και ευκολότερα κατανοητό τοπίο ευρωπαϊκών εταιρικών σχέσεων, με τη συμμετοχή κρατών μελών, της βιομηχανίας, της κοινωνίας των πολιτών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων. Οι προτεινόμενοι κανόνες για την πολιτική συνοχής βάσει του νέου ΠΔΠ προβλέπουν συγκεκριμένους κανόνες για τη μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ, ενισχύοντας έτσι τις συνέργειες ανάμεσα, μεταξύ άλλων, στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και τα Ταμεία για την πολιτική συνοχής. Τέλος, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα διαθέτει νέο πλαίσιο παρακολούθησης και αναφοράς αντικτύπου που θα βασίζεται σε σαφώς καθορισμένες βασικές κατευθύνσεις επιπτώσεων και σε ένα αναθεωρημένο σύνολο κατάλληλων δεικτών, μεθοδολογιών και τιμών αναφοράς.

«ΟΡΙΖΩΝ 2020»

2.12 Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι επιλεγμένοι δείκτες είναι δείκτες πλαισίου και, επομένως, ενδεικτικοί μόνο του έμμεσου αντικτύπου του προγράμματος ως προς τον γενικό στόχο και δεν υπολογίζουν καθαυτό το αποτέλεσμα του προγράμματος «Ορίζων 2020». Η Επιτροπή σημειώνει τη συνάφεια του προγράμματος «Ορίζων 2020» με την επίτευξη του στόχου Ε&Α της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Υπενθυμίζει, ωστόσο, ότι το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 10 % των συνολικών δημόσιων επενδύσεων σε Ε&Α στην ΕΕ. Επομένως, η επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί, πρωτίστως, ενισχυμένες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Γράφημα 2.4 - Η Επιτροπή θεωρεί ότι γενικά όλοι οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις είναι συναφείς με τους στόχους του προγράμματος.

Ο καθορισμός στόχων στην αρχή της περιόδου του ΠΔΠ ενέχει τον κίνδυνο, κατά τη διάρκεια ζωής του προγράμματος, οι στόχοι να καταστούν ευκολότεροι ή δυσκολότεροι ως προς την επίτευξή τους. Αυτό θα μπορούσε να οφείλεται σε παράγοντες για τους οποίους ευθύνονται η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, άλλοι εταίροι και οργανισμοί ή εξωτερικοί παράγοντες.

Οι δείκτες από μόνοι τους δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για να επιτύχει τον στόχο του δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη των στόχων του.

Τα δεδομένα των δεικτών θα πρέπει πάντοτε να αναλύονται σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες προκειμένου να αξιολογείται η απόδοση του προγράμματος.

Γράφημα 2.5 - Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι τρεις επιλεγμένοι δείκτες είναι απλώς ενδεικτικοί του έμμεσου αντικτύπου του προγράμματος επί του γενικού στόχου.

2.13 Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις τιμές-στόχους των δεικτών έναντι των επιτευγμάτων λίγα χρόνια μετά το 2020, όταν οι περισσότερες από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις θα έχουν ολοκληρωθεί. Ανάλογα με τον δείκτη, τα ενδιάμεσα αποτελέσματα του έργου δεν αναφέρονται πάντοτε σωστά ή εγκαίρως και, επομένως, δεν αντιπαραβάλλονται με καθορισμένα ορόσημα ή καθορισμένους στόχους.

2.14 Η Επιτροπή σημειώνει ότι η απλούστευση και η ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης στους εκτελεστικούς οργανισμούς συνέβαλαν στην αύξηση της αποδοτικότητας του προγράμματος.

Πλαίσιο 2.1 - Η άποψή μας σχετικά με τα μέτρα απλούστευσης του προγράμματος «Ορίζων 2020»

Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι θετικές διαπιστώσεις της έκθεσης του ΕΕΣ αποτελούν απόδειξη των συνεχών προσπαθειών απλούστευσης της Επιτροπής. Σε συνδυασμό με τη σύσταση του ΕΕΣ για περαιτέρω βήματα απλούστευσης, η Επιτροπή έχει θεσπίσει το πιλοτικό σύστημα της κατ' αποκοπή χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» και έχει διοργανώσει επικοινωνιακές εκστρατείες υπό διάφορες μορφές και με ποικίλο περιεχόμενο που στοχεύουν σε συγκεκριμένα ακροατήρια, όπως οι ΜΜΕ και οι νεοεισερχόμενοι οι οποίοι φαίνεται να είναι πιο επιρρεπείς σε λάθη κατά την υποβολή δηλώσεων δαπανών. Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το νέο πρόγραμμα πλαίσιο για την περίοδο 2021-27, θα προχωρήσει περαιτέρω με νέες πρωτοβουλίες όπως, για παράδειγμα, η ευρύτερη αποδοχή των κοινώς χρησιμοποιούμενων πρακτικών κοστολόγησης και η αυξημένη χρήση απλουστευμένων μορφών επιχορηγήσεων με βάση την εμπειρία και τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το πιλοτικό σύστημα της κατ' αποκοπή χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020». Ταυτόχρονα, διασφαλίζεται η συνέχεια και η συνέπεια για τους δικαιούχους καθώς διατηρούνται η αρχή του ενιαίου συνόλου κανόνων και το αποδεδειγμένο μοντέλο χρηματοδότησης του «Ορίζοντα 2020».

2.15 Η Επιτροπή συμφωνεί με την άποψη ότι η ιδιαίτερη εστίαση του προγράμματος στη συνεργατική, διασυνοριακή έρευνα και καινοτομία προσδίδει ξεχωριστή προστιθέμενη αξία στην ΕΕ.

2.16 Η Επιτροπή αναφέρει τακτικά τις δυσκολίες και τις απώλειες ευκαιριών που συνεπάγεται αυτή η κατάσταση. Η Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για το χαμηλό ποσοστό επιτυχίας των προτάσεων το

οποίο οφείλεται, εν μέρει, στη μείωση των εθνικών δημόσιων επενδύσεων για έρευνα και καινοτομία σε ορισμένα κράτη μέλη. Ταυτόχρονα, η υποβολή υπερβολικά υψηλού αριθμού προτάσεων και ο έντονος ανταγωνισμός για επιχορηγήσεις συνιστά τρόπο για την επίτευξη αριστείας, διασφαλίζοντας την υψηλή ποιότητα των επιλεγμένων έργων, αλλά και απόδειξη της ελκυστικότητας του προγράμματος.

2.17 Η σφραγίδα αριστείας αποτέλεσε μια πρώτη προσπάθεια δημιουργίας συγκεκριμένων συνεργειών μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων 2020» και των Ταμείων¹. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η αναγνώριση της «σφραγίδας αριστείας» εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των εθνικών και περιφερειακών αρχών. Η Επιτροπή δεν έχει κανένα δικαίωμα, ούτε και προτίθεται, να επιβάλει την αναγνώριση αυτή, αν και αξιολογεί κάθε ευκαιρία για να προωθήσει τη χρήση της. Αν και η πρωτοβουλία είχε ένα ορισμένο επίπεδο επιτυχίας, η Επιτροπή δέχεται ότι ο αντίκτυπος είναι περιορισμένος. Ωστόσο, θα διευκολύνει τις συνέργειες μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και των Ταμείων, με την επιφύλαξη του μελλοντικού κανονισμού περί κοινών διατάξεων.

2.18 Η Επιτροπή συμφωνεί με την άποψη ότι η δομή των τριών πυλώνων του προγράμματος ευνοεί τη συνοχή μεταξύ δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος. Τα ζητήματα που εντοπίστηκαν κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων 2020» οδήγησαν, ειδικότερα, στο εξορθολογισμένο και ευκολότερα κατανοητό τοπίο των ευρωπαϊκών εταιρικών σχέσεων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», με τη συμμετοχή κρατών μελών, της βιομηχανίας, της κοινωνίας των πολιτών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων². Επιπλέον, οι προτεινόμενοι κανόνες για την πολιτική συνοχής βάσει του νέου ΠΔΠ προβλέπουν συγκεκριμένους κανόνες για τη μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ χρηματοδοτικών προγραμμάτων και μέσων της ΕΕ (για παράδειγμα από το ΕΤΠΑ ή το ΕΚΤ+ προς το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και αντίστροφα), ενισχύοντας έτσι τις συνέργειες μεταξύ των προγραμμάτων της ΕΕ.

2.19 Με μικρό μόνο μέρος των έργων του προγράμματος «Ορίζων 2020» να έχει ολοκληρωθεί, είναι δύσκολο σε αυτό το στάδιο να παρουσιαστούν ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Αυτό θα συμβεί σταδιακά τα επόμενα χρόνια. Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι περιορισμένες διαθέσιμες εκροές του προγράμματος «Ορίζων 2020» καταδεικνύουν ήδη πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Πληρέστερη εκτίμηση της αποτελεσματικότητας θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της εκ των υστέρων αξιολόγησης του προγράμματος «Ορίζων 2020», η οποία έχει προγραμματιστεί για το 2023 και θα περιλαμβάνει τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο του προκατόχου του 7ου ΠΠ βάσει ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης.

2.25 Η Επιτροπή συμφωνεί ότι ο στόχος που καθορίστηκε για τον αριθμό των αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, βάσει των ενδιάμεσων δεδομένων του 7ου ΠΠ, ενδέχεται να έχει υπερεκτιμηθεί. Μολονότι ο δείκτης σχετικά με τον αριθμό των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκαν αποτελεί καλύτερο μέτρο απόδοσης, τα πλήρη δεδομένα για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» θα καταστούν διαθέσιμα αρκετά χρόνια μετά την ολοκλήρωσή του. Για παράδειγμα, η διαδικασία χορήγησης ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας διαρκεί περίπου τρία έως πέντε χρόνια από την

¹ Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) είναι: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)

² SWD(2018), 307 final, τμήμα 3.2

ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης. Συνεχίζονται οι εργασίες για τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» με βάση τις εξελίξεις στον χώρο της πληροφορικής και μια ενισχυμένη προσέγγιση όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων για τη διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του.

2.26 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, ελλείψει σχετικών δεδομένων, δεν ήταν δυνατός ο καθορισμός τιμής-στόχου ή οροσήμων για τον συγκεκριμένο δείκτη. Ωστόσο, με τη συστηματική συλλογή σχετικών δεδομένων, η Επιτροπή θα είναι σε θέση να ορίσει κατάλληλα ορόσημα και τιμή-στόχο για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».

2.27 Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι δράσεις στο πλαίσιο της βιομηχανικής υπεροχής χαρακτηρίζονται από καλό προσανατολισμό προς την αγορά και από δημοτικότητα μεταξύ των αιτούντων, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ. Όσον αφορά τις ΜΜΕ, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το μερίδιο χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» που διατέθηκε σε ΜΜΕ έφτασε το 24,74 % έως το τέλος του 2019, υπερβαίνοντας τον στόχο του 20 % που τέθηκε για το 2020, και είναι σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο μερίδιο ύψους 17 % του 7ου ΠΠ. Τα εμπόδια κατά τη φάση της αίτησης δεν απέτρεψαν αυτήν τη σημαντική αύξηση των ποσοστών συμμετοχής των ΜΜΕ, η οποία οφείλεται στις σημαντικές προσπάθειες προσέλκυσης ΜΜΕ στο πρόγραμμα και στις απλουστεύσεις που έγιναν για τη διευκόλυνση της συμμετοχής τους. Η Επιτροπή έχει επίγνωση των επιβαρύνσεων που εξακολουθούν να υφίστανται για τις ΜΜΕ όσον αφορά την υλοποίηση έργων και αντιμετωπίζει συνεχώς αυτά τα ζητήματα οργανώνοντας στοχευμένες επικοινωνιακές εκστρατείες.

2.28 Η Επιτροπή σημειώνει ότι τα έργα μεγάλης κλίμακας που χρηματοδοτούνται από τις δράσεις της βιομηχανικής υπεροχής προσφέρουν ξεχωριστή προστιθέμενη αξία στην ΕΕ.

2.29 Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι οι στόχοι έχουν τεθεί για ολόκληρο τον σχετικό με τις κοινωνικές προκλήσεις πυλώνα και ότι η επίτευξή τους μπορεί να αξιολογηθεί μόνο μετά την ολοκλήρωση όλων των δράσεων που χρηματοδοτούνται βάσει αυτού του πυλώνα. Η παρουσίαση των πραγματικών τιμών ανά μεμονωμένο ειδικό στόχο γίνεται αποκλειστικά και μόνο για ενημερωτικούς σκοπούς. Η Επιτροπή θα εξετάσει τον τρόπο βελτίωσης της εν λόγω παρουσίας στο μέλλον.

2.33 Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την παρατήρηση ότι όλα τα έργα που αξιολογήθηκαν ανταποκρίνονται στους στόχους του προγράμματος και στο σχετικό πρόγραμμα εργασίας. Εκτός από την αναφορά ανά ειδικό στόχο, η Επιτροπή αναπτύσσει σύστημα αναφοράς χαρτοφυλακίου καθορισμένο από τον χρήστη, όπου τα έργα ομαδοποιούνται σύμφωνα με τη συνάφεια του χαρτοφυλακίου τους και παρουσιάζονται αναλόγως τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα και οι εκροές. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή θα είναι σε θέση να υποβάλλει ορθά εκθέσεις ως προς τη συμβολή της Ένωσης, όχι μόνο σε καθέναν από τους ειδικούς στόχους του προγράμματος, αλλά και σε τομείς έρευνας που εκτείνονται σε περισσότερους τους ενός ειδικούς στόχους.

2.34 Τα έργα στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας στις περισσότερες περιπτώσεις επιτυγχάνουν τις προσδοκώμενες εκροές και αποτελέσματα. Ωστόσο, από τη φύση τους είναι επικίνδυνα και αβέβαια. Για την αξιολόγηση της προόδου των έργων και την ανάληψη της κατάλληλης δράσης, αν απαιτείται, εφαρμόζεται διαδικασία παρακολούθησης των έργων. Ωστόσο, δεν είναι πάντοτε δυνατόν να υπάρχει εκ των προτέρων εγγύηση ότι οι επιστημονικοί και τεχνολογικοί στόχοι μπορούν να επιτευχθούν.

2.35 Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την αναγνώριση εκ μέρους του ΕΕΣ ότι στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας μεσολαβεί, εκ φύσεως, σημαντικό χρονικό διάστημα μεταξύ της χρηματοδότησης των έργων, της υλοποίησης των αποτελεσμάτων και της αξιολόγησης του αντικτύπου. Οι τιμές-στόχοι των δεικτών δεν μπορούν να εκτιμηθούν παρά μόνο λίγα χρόνια μετά το 2020, μετά την ολοκλήρωση των περισσότερων από τις δράσεις που χρηματοδοτούνται. Η εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων 2020», η οποία έχει προγραμματιστεί για το 2023, θα προβεί σε πλήρη εκτίμηση της απόδοσης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης ανάλυσης των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων του ΠΠ7. Αν και η Επιτροπή αποδέχεται τους παρατηρούμενους περιορισμούς ορισμένων δεικτών επιδόσεων, θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι ενδιάμεσα στοιχεία και αποτελέσματα σχετικά με την εφαρμογή και την απόδοση του προγράμματος είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο και ενημερώνονται σχεδόν σε πραγματικό χρόνο, μαζί με δημοσιευμένες περιοδικές αναλύσεις βασικών πτυχών του προγράμματος «Ορίζων 2020».

2.36 Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι επιδόσεις διατρέχουν κίνδυνο, ενώ τα παραδείγματα επιτυχημένων έργων είναι άφθονα. Συμφωνεί επίσης με την άποψη του ΕΕΣ ότι ο προϋπολογισμός του προγράμματος «Ορίζων 2020» δεν επαρκεί για να καλύψει την υπερβολική υποβολή προτάσεων. Ταυτόχρονα, η υποβολή υπερβολικά υψηλού αριθμού προτάσεων και ο έντονος ανταγωνισμός για επιχορηγήσεις συνιστά τρόπο για την επίτευξη αριστείας, διασφαλίζοντας την υψηλή ποιότητα των επιλεγμένων έργων, αλλά και απόδειξη της ελκυστικότητας του προγράμματος. Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα του προγράμματος, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η απλούστευση και η ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης στους εκτελεστικούς οργανισμούς συνέβαλαν στην αύξηση της αποδοτικότητας του προγράμματος.

2.37 Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τα συμπεράσματα του ΕΕΣ σχετικά με τη σπουδαιότητα, τη συνοχή και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία του προγράμματος. Όσον αφορά τη συνοχή, τα ζητήματα που εντοπίστηκαν κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων 2020» οδήγησαν, ειδικότερα, στο εξορθολογισμένο και ευκολότερα κατανοητό τοπίο των ευρωπαϊκών εταιρικών σχέσεων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», με τη συμμετοχή κρατών μελών, της βιομηχανίας, της κοινωνίας των πολιτών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, οι προτεινόμενοι κανόνες για την πολιτική συνοχής βάσει του νέου ΠΔΠ προβλέπουν συγκεκριμένους κανόνες για τη μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ χρηματοδοτικών προγραμμάτων και μέσων της ΕΕ, ενισχύοντας έτσι τις συνέργειες μεταξύ των προγραμμάτων της ΕΕ.

2.38 Η ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις είναι μια υψηλού επιπέδου συνοπτική έκθεση για τον τρόπο με τον οποίο ο προϋπολογισμός της ΕΕ υποστηρίζει τις πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για τα βασικά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται με τον προϋπολογισμό αυτό. Στην προσπάθειά της να βελτιώσει την παρουσίαση των επιδόσεων που σχετίζονται με τα προγράμματα δαπανών της ΕΕ, η Επιτροπή παρουσιάζει σε παράρτημα την επισκόπηση των επιδόσεων του προγράμματος, η οποία συνοψίζει τα βασικά μηνύματα απόδοσης από την προγραμματική δήλωση. Σε αυτήν παρουσιάζονται λεπτομερέστερες πληροφορίες για την απόδοση.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η τόνωση των επενδύσεων και η δημιουργία θέσεων εργασίας είναι μια από τις κορυφαίες προτεραιότητες της Επιτροπής. Αφότου ξέσπασε η παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση, η ΕΕ αντιμετωπίζει διαρκώς το πρόβλημα του χαμηλού επιπέδου επενδύσεων. Συγκεκριμένα, μέχρι το 2014 οι επενδύσεις είχαν μειωθεί σημαντικά κάτω από τον μακροπρόθεσμο ιστορικό μέσο όρο τους. Ως απάντηση στα υποτονικά επίπεδα επενδύσεων, η Επιτροπή εγκαινίασε τον Νοέμβριο του 2014 το Επενδυτικό Σχέδιο για την Ευρώπη.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) είναι ένα μέσο που βασίζεται στη ζήτηση και προσφέρει επιστρεπτέα στήριξη στους τελικούς παραλήπτες. Κατά συνέπεια, η απόδοσή του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις συνθήκες της αγοράς και τις υφιστάμενες αστοχίες της σε σχέση με τη χρηματοδότηση των επενδύσεων. Επομένως, η απόδοση του ΕΤΣΕ μετράται με την αξιολόγηση της επίτευξης των κύριων σκοπών και στόχων του, όπως προβλέπεται στον κανονισμό για το ΕΤΣΕ.

Έως τον Ιούλιο του 2020, το ΕΤΣΕ βοήθησε με επιτυχία στην αντιμετώπιση του χάσματος στις επενδύσεις, κινητοποιώντας 524,4 δισ. EUR στην ΕΕ³. Με βάση τα εγκεκριμένα έργα, το ΕΤΣΕ ξεπέρασε έτσι τον στόχο πριν από το τέλος της επενδυτικής περιόδου του. Το ΕΤΣΕ πέτυχε επίσης όλους τους άλλους βασικούς στόχους. Έχει στηρίξει επενδύσεις σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και σε όλους τους τομείς προτεραιότητας. Το ΕΤΣΕ έχει αυξήσει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση για περισσότερες από 1,4 εκατομμύρια ΜΜΕ. Επιπλέον, άνω του 40 % των επενδύσεων στο πλαίσιο του σκέλους υποδομών και καινοτομίας είναι αφιερωμένο στη δράση για το κλίμα, πληρώντας τον κλιματικό στόχο του ΕΤΣΕ 2.0.

Η πρωτοφανής οικονομική κρίση που προκλήθηκε από την πανδημία COVID-19 υπογραμμίζει τη σημασία της χρηματοδότησης και της επενδυτικής στήριξης της ΕΕ. Πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες ώστε οι επενδύσεις να επανέλθουν στη μακροπρόθεσμη βιώσιμη τάση τους και, κυρίως, να αντιμετωπιστεί η οικονομική αναταραχή που προκαλείται από την πανδημία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή πρότεινε, μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών, τη συνέχιση του προγράμματος στήριξης των επενδύσεων στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, δηλαδή το πρόγραμμα InvestEU.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

2.49 Ο δείκτης «Ποσοστό της χρηματοδότησης του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του σκέλους υποδομών και καινοτομίας που υποστηρίζει στοιχεία έργων τα οποία συμβάλλουν στη δράση για το κλίμα» θα μπορούσε επίσης να θεωρηθεί δείκτης αποτελέσματος εφόσον υπολογίζεται με βάση το ποσό των πραγματικών δαπανών του έργου που υποστηρίζουν τη δράση για το κλίμα. Δεδομένου ότι στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ η επενδυτική κινητοποίηση εκτιμάται με βάση το κόστος του έργου, ο δείκτης μετρά τις συγκεκριμένες επενδύσεις που αναμένεται να πραγματοποιηθούν σε δραστηριότητες δράσης για το κλίμα ως ποσοστό επί της αναμενόμενης συνολικής επένδυσης.

Επιπλέον, ο δείκτης για τον αριθμό των έργων που δημοσιεύονται στην Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων (ΕΠΕΕ) θα μπορούσε επίσης να θεωρηθεί δείκτης αποτελέσματος. Σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ, η ΕΠΕΕ «θα χρησιμοποιηθεί κυρίως για την προβολή στους επενδυτές και για ενημερωτικούς σκοπούς». Η δημοσίευση ενός έργου στην Πύλη προσφέρει προβολή για το εν λόγω έργο σε πιθανούς επενδυτές ανά τον κόσμο.

³ Πηγή: Μηνιαία αναφορά της ΕΤΕπ για τα αποτελέσματα του ΕΤΣΕ. Τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα είναι από τις 15 Ιουλίου 2020.

Γράφημα 2.11 - Η Επιτροπή θεωρεί ότι γενικά όλοι οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις είναι συναφείς με τους στόχους του προγράμματος.

Ο καθορισμός στόχων στην αρχή της περιόδου του ΠΔΠ ενέχει τον κίνδυνο, κατά τη διάρκεια ζωής του προγράμματος, οι στόχοι να καταστούν ευκολότεροι ή δυσκολότεροι ως προς την επίτευξή τους. Αυτό θα μπορούσε να οφείλεται σε παράγοντες για τους οποίους ευθύνεται η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, άλλοι εταίροι και οργανισμοί ή εξωτερικοί παράγοντες.

Οι δείκτες από μόνοι τους δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για να επιτύχει τον στόχο του δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη των στόχων του.

Τα δεδομένα των δεικτών θα πρέπει πάντοτε να αναλύονται σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες προκειμένου να αξιολογείται η απόδοση του προγράμματος.

2.50 Το επίπεδο κινδύνου αποτελεί μέρος των κριτηρίων προσθετικότητας και ισχύει σε συνολικό επίπεδο χαρτοφυλακίου. Δείκτης που αφορά τον «υψηλότερο κίνδυνο» των πράξεων του ΕΤΣΕ είναι ήδη διαθέσιμος στις εκθέσεις της ΕΤΕπ προς την Επιτροπή σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ, μέσω της αναγραφής του ποσοστού των ειδικών δραστηριοτήτων της ΕΤΕπ. Όπως αναγνωρίζεται από το ΕΕΣ στα σημεία 2.57 και 2.58, το προφίλ υψηλότερου κινδύνου των έργων τεκμηριώνεται - μεταξύ άλλων- από την έκθεση της ΕΤΕπ του 2019 για το ΕΤΣΕ και από την ανεξάρτητη αξιολόγηση της Επιτροπής.

Το ΕΤΣΕ βασίζεται στη ζήτηση και παρακολουθείται συνεχώς η διείσδυση των βασικών τομέων. Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να τίθενται τομεακοί στόχοι, καθώς αυτό δεν συμβαδίζει με τον χαρακτήρα του ΕΤΣΕ που βασίζεται στη ζήτηση.

2.52 Στόχος των δεικτών είναι η παρακολούθηση της προόδου προς τους καθορισμένους στόχους. Το γεγονός ότι επιτεύχθηκε ένας στόχος δεν σημαίνει ότι ο δείκτης έχει λιγότερη αξία. Η ταχεία κάλυψη σε επίπεδο ΕΕ δείχνει την αποτελεσματική γεωγραφική απορρόφηση του προγράμματος.

2.55 Πρόθεση της μεθοδολογίας πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος του ΕΤΣΕ είναι η πλήρης μέτρηση της επενδυτικής κινητοποίησης της πράξης και όχι η απόδοσή της στο ΕΤΣΕ αποκλειστικά και μόνο.

Η επενδυτική κινητοποίηση αντικατοπτρίζει την καλύτερη εκτίμηση κατά την έγκριση της αναμενόμενης επένδυσης στην πραγματική οικονομία, ενώ τα πραγματικά ποσά αναθεωρούνται κατά την ολοκλήρωση του έργου. Ως εκ τούτου, η εκ των προτέρων επενδυτική κινητοποίηση αποτελεί εξ ορισμού εκτίμηση κατά την έγκριση, και όχι υπερτιμημένη ή υποτιμημένη εκτίμηση.

Οι μεθοδολογίες υπολογισμού του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος του ΕΤΣΕ προβλέπουν την εξάλειψη κάθε διπλής καταμέτρησης μόλις εντοπιστεί, καθώς και ότι, κατά την έγκριση, λαμβάνεται υπόψη μόνον η επιπλέον επενδυτική κινητοποίηση. Στις περιπτώσεις που εξετάστηκαν από το ΕΕΣ κατά τον έλεγχο του ΕΤΣΕ το 2019, επιβεβαιώθηκε ότι η ΕΤΕπ προσάρμοζε τη διπλή καταμέτρηση μόλις γίνονταν γνωστές οι πληροφορίες σύμφωνα με τη μεθοδολογία.

2.59 Το ΕΕΣ κάνει μνεία στην πιο αυστηρά καθορισμένη διαπίστωση χρησιμοποιώντας κριτήρια που υπερβαίνουν τις διατάξεις του κανονισμού για το ΕΤΣΕ. Περιπτώσιολογικές μελέτες στην αξιολόγηση της ΕΤΕπ για το 2018 παρείχαν παραδείγματα μοναδικών χρηματοοικονομικών εισροών σε σύγκριση με αυτές που θα ήταν διαθέσιμες στην αγορά, αλλά και με αυτές που θα μπορούσε να

προσφέρει η ΕΤΕπ ελλείπει του ΕΤΣΕ: καινοτόμα προϊόντα όπως οινεί ίδια κεφάλαια, υβριδικά δάνεια, ρυθμίσεις επιμερισμού του κινδύνου και χρεωστικά μέσα με πολύ μακροχρόνια διάρκεια.

2.69 Το επίπεδο κινδύνου αποτελεί μέρος των κριτηρίων προσθετικότητας του ΕΤΣΕ και ισχύει σε συνολικό επίπεδο χαρτοφυλακίου, όπως εξηγείται στην απάντηση στο σημείο 2.50. Δείκτης που αφορά τον «υψηλότερο κίνδυνο» των πράξεων του ΕΤΣΕ είναι ήδη διαθέσιμος στις εκθέσεις της ΕΤΕπ προς την Επιτροπή, μέσω της αναγραφής του ποσοστού των ειδικών δραστηριοτήτων της ΕΤΕπ.

Το ΕΤΣΕ βασίζεται στη ζήτηση και η διείσδυση των βασικών τομέων, αν και παρακολουθείται συνεχώς, παραμένει σε μεγάλο βαθμό εκτός του ελέγχου της Επιτροπής και της ΕΤΕπ. Ωστόσο, έχει διαπιστωθεί πρόοδος και έχει καταγραφεί μια σειρά ειδικών πρωτοβουλιών.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ – ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2019**

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Επιτροπή χαιρετίζει τον έλεγχο του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την υποβολή εκθέσεων για τις επιδόσεις του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ). Η εστίαση των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 στις επιδόσεις και τη λογική της παρέμβασης, καθώς και η ευρύτερη χρήση ειδικών κοινών δεικτών για τα Ταμεία σε σύγκριση με την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 οδήγησαν σε πιο αξιόπιστη και συνεκτική υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις των επενδυτικών δράσεων και των εκροών. Η πιο εκτεταμένη χρήση κοινών δεικτών της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 βελτίωσε σημαντικά τις πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις που διατίθενται σε επίπεδο ΕΕ. Οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης των προγραμμάτων αποτελούν σημαντικά βελτιωμένα πηγές πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις. Παρότι η πρόοδος διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών και των επιχειρησιακών προγραμμάτων, τα στοιχεία σχετικά με τις επιδόσεις που αντικατοπτρίζουν την κατάσταση στο τέλος του 2018 καταδεικνύουν ορισμένα σημαντικά επιτεύγματα:

- στήριξη σε περισσότερες από 400 000 επιχειρήσεις, αριθμός υπερδιπλάσιος σε σύγκριση με το επίπεδο στο τέλος του 2017·
- δημιουργία πάνω από 100 000 νέων θέσεων εργασίας έναντι 40 000 έως το 2017·
- περισσότερα από 170 000 νοικοκυριά με βελτιωμένη κατανάλωση ενέργειας, με διπλασιασμό του αριθμού που είχε επιτευχθεί σωρευτικά τα τέσσερα προηγούμενα έτη·
- 27,5 εκατομμύρια άτομα επωφελήθηκαν από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας, πάνω από 10 εκατομμύρια περισσότερα από ό,τι έως το τέλος του 2017.

Για να εξεταστούν οι επιδόσεις του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένα συγκεκριμένα στοιχεία. Οι πόροι του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής δεσμεύονται για τα έτη 2014-2020, όμως οι δαπάνες είναι επιλέξιμες έως το τέλος του 2023. Ως εκ τούτου, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής έχουν περίοδο υλοποίησης 10 ετών. Όσον αφορά την υλοποίηση μακροπρόθεσμων επενδυτικών πολιτικών, υπάρχει πάντοτε χρονική υστέρηση μεταξύ προγραμματισμού, επιλογής πράξεων, εφαρμογής και υλοποίησης των αποτελεσμάτων. Στην καθυστέρηση της υλοποίησης συνέβαλε και η καθυστερημένη θέσπιση του νομοθετικού πλαισίου 2014-2020 για την πολιτική συνοχής από τους συννομοθέτες. Όπως προκύπτει με βάση τα στοιχεία του παρελθόντος, το μεγαλύτερο μέρος των απτών επιτευγμάτων λαμβάνει χώρα μόνο στο δεύτερο μισό του κύκλου προγραμματισμού. Το γεγονός αυτό συνδέεται στενά με την πρόοδο της δημοσιονομικής εκτέλεσης, η οποία τείνει να είναι αργή κατά τα πρώτα έτη της περιόδου υλοποίησης, με σημαντική επιτάχυνση στη συνέχεια. Αυτό επιβεβαιώνεται όσον αφορά αρκετούς δείκτες επιδόσεων, τόσο για το ΕΤΠΑ όσο και για το Ταμείο Συνοχής, όπου οι τιμές των δεικτών του 2018 δείχνουν απότομη αύξηση σε σύγκριση με τα σωρευτικά επιτεύγματα της περιόδου 2014-2017.

Οι διαπιστώσεις που σχετίζονται με τις προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού και αντικατοπτρίζονται στα συγκεκριμένα προγράμματα που αναλύθηκαν μπορεί να επισημαίνουν ζητήματα που πρέπει να επανεξεταστούν για την περίοδο 2014-2020. Δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις επιδόσεις της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού.

Αν και πρωταρχικός στρατηγικός στόχος της πολιτικής συνοχής είναι η μείωση των εδαφικών, οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων εντός και μεταξύ των κρατών μελών, τα περισσότερα από

300 εθνικά και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής επενδύουν σε ένα ευρύ φάσμα δράσεων προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες αναπτυξιακές ανάγκες των περιφερειών. Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των τιμών-στόχου και την αναφορά των επιδόσεων προσαρμόζονται στις συγκεκριμένες δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα επιχειρησιακά προγράμματα. Στις εκθέσεις υψηλού επιπέδου για τις επιδόσεις, η Επιτροπή επικεντρώνεται στους κοινούς δείκτες που χρησιμοποιούνται από πολλαπλά προγράμματα, συγκεντρωτικά σε επίπεδο ΕΕ. Οι κοινοί δείκτες εκτιμάται ότι καλύπτουν το 50-60 % των χρηματοδοτούμενων δράσεων. Οι ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες, οι οποίοι είναι εξίσου σημαντικοί για την αξιολόγηση των επιδόσεων των Ταμείων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, παρότι δεν χρησιμοποιούνται στις εκθέσεις υψηλού επιπέδου της Επιτροπής, χρησιμεύουν για την παρακολούθηση των επιδόσεων ενός συγκεκριμένου προγράμματος σύμφωνα με τις ειδικές περιφερειακές ανάγκες. Η αξιολόγηση επιδόσεων της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη όλα τα επιτεύγματα των δεικτών που αναφέρονται από τα επιχειρησιακά προγράμματα.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, τα διαθέσιμα στοιχεία παρακολούθησης υποδηλώνουν ότι, πέρα από τα σημαντικά απτά επιτεύγματα, μέχρι στιγμής, η πρόοδος υλοποίησης των Ταμείων δείχνει καλές προοπτικές ως προς την επίτευξη των καθορισμένων στόχων. Οι προκαταρκτικές διαπιστώσεις σχετικά με τον αντίκτυπο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, βάσει των πλέον αξιόπιστων αξιολογήσεων που πραγματοποίησαν τα κράτη μέλη¹, καταδεικνύουν θετικά αποτελέσματα και παρέχουν συστάσεις για την ανάπτυξη των παρεμβάσεων προκειμένου να εδραιωθούν και να επεκταθούν τα οφέλη τους.

ΤΟ ΕΤΠΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΣ

3.13 Οι εργασίες αξιολόγησης και ελέγχου που διενεργήθηκαν σε προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού αντικατοπτρίζονται στα συγκεκριμένα προγράμματα που αναλύθηκαν. Δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις επιδόσεις της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού.

Ο βαθμός στον οποίο μπορεί να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος των δράσεων πολιτικής εξαρτάται από τον χρόνο διενέργειας και τη φύση των αξιολογήσεων που καθορίζονται στη νομική βάση και, συχνά, από τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των δεδομένων που παρέχουν τα κράτη μέλη και άλλοι εταίροι ή οργανισμοί. Η αξιολόγηση του αντικτύπου των προγραμμάτων λαμβάνει πάντοτε σοβαρά υπόψη τον παράγοντα του χρόνου σε συνάρτηση με την υλοποίηση των επιπτώσεων. Η πρώτη διενέργεια των αξιολογήσεων συνεπάγεται σημαντικούς περιορισμούς όσον αφορά τα αποτελέσματα και/ή τις επιπτώσεις που δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμη.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο χρόνος διενέργειας των αξιολογήσεων είναι κατάλληλα ισορροπημένος ώστε να αξιολογείται ορθά ο αντίκτυπος της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής. Οι ενδιάμεσες αξιολογήσεις, όπως προβλέπεται στην πρόταση κανονισμού περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) της Επιτροπής για την περίοδο μετά το 2020, όχι μόνο παρέχουν στοιχεία στο δεύτερο μέρος της περιόδου προγραμματισμού, αλλά και τροφοδοτούν την εκτίμηση επιπτώσεων των νομοθετικών προτάσεων για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

3.14 Η εκ των υστέρων αξιολόγηση για την περίοδο 2007-2013 περιορίστηκε από τον ανεπαρκή καθορισμό στόχων, τα στοιχεία παρακολούθησης και τις περιορισμένες εθνικές αξιολογήσεις αντικτύπου. Τα στοιχεία αυτά ενισχύθηκαν για την περίοδο 2014-2020 με σαφέστερο και πιο

¹ Έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2019) 445 final «Synthesis of the findings of the evaluations of European Structural and Investment Funds Programmes» (Σύνθεση των πορισμάτων των αξιολογήσεων των προγραμμάτων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων), της 17.12.2019.

εστιασμένο καθορισμό στόχων στα προγράμματα, ενισχυμένη λογική παρέμβασης, ευρύτερη χρήση κοινών δεικτών και την υποχρεωτική αξιολόγηση αντικτύπου κάθε άξονα προτεραιότητας τουλάχιστον μία φορά κατά την περίοδο προγραμματισμού.

Η πολιτική συνοχής συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των πεδίων τομεακής πολιτικής μόνο στον βαθμό που συμβαδίζει με τους δικούς της στόχους. Παρά ταύτα, η εκ των υστέρων αξιολόγηση για την περίοδο 2007-2013 περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, θεματικές δέσμες εργασιών, οι οποίες εξέταζαν τη συμβολή της πολιτικής συνοχής στους σχετικούς τομείς. Εξέταζε επίσης τη σχέση μεταξύ των παρεμβάσεων της πολιτικής συνοχής και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

3.15 Η πρόταση ΚΚΔ για την περίοδο 2021-2027 προβλέπει ενδιάμεση αξιολόγηση κάθε Ταμείου από την Επιτροπή έως το τέλος του 2024.

3.16 Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.13.

1) Η Επιτροπή εκτιμά το γεγονός ότι το ΕΕΣ αναγνωρίζει τη σημασία αυτών των παραγόντων (ποσοστό δημοσιονομικής εκτέλεσης, μη γραμμική και έγκαιρη πρόοδος ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου των δεικτών) για την αξιολόγηση των επιδόσεων. Το γεγονός αυτό οδηγεί την Επιτροπή να εκτιμήσει τα επιτεύγματα, ιδίως τα σημεία σχετικά με τις αξιολογήσεις των δεικτών (3.20, 3.26, 3.34, 3.42, 3.54 της παρούσας έκθεσης), με θετικότερο τρόπο — λαμβανομένου ιδίως υπόψη του ποσοστού δημοσιονομικής προόδου των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

3.19 Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.16 1).

3.20 Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι περισσότεροι από τους δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους. Τα διαθέσιμα στοιχεία παρακολούθησης υποδηλώνουν ότι τα επιτεύγματα των δεικτών συνδέονται στενά με το επίπεδο δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων. Επιπλέον, οι τιμές των δεικτών των επιλεγμένων πράξεων καταδεικνύουν ότι πολλά προγράμματα βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους, δεδομένου ότι υφίσταται η απαραίτητη αλληλουχία έργων για την επίτευξη των συμφωνηθέντων αποτελεσμάτων στα υπόλοιπα πέντε έτη εφαρμογής (δηλαδή έως το 2023).

Γράφημα 3.4:

Η Επιτροπή θεωρεί ότι γενικά όλοι οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις είναι συναφείς με τους στόχους του προγράμματος.

Ο καθορισμός στόχων στην αρχή της περιόδου του ΠΔΠ ενέχει τον κίνδυνο, κατά τη διάρκεια ζωής του προγράμματος, οι στόχοι να καταστούν ευκολότεροι ή δυσκολότεροι ως προς την επίτευξή τους. Αυτό θα μπορούσε να οφείλεται σε παράγοντες για τους οποίους ευθύνεται η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, άλλοι εταίροι και οργανισμοί, ή σε εξωτερικούς παράγοντες.

Οι δείκτες από μόνοι τους δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη των στόχων του.

3.21 Πηγή των δεδομένων των δεικτών που σχετίζονται με τους ειδικούς στόχους είναι τα επιχειρησιακά προγράμματα. Οι εν λόγω τιμές-στόχοι των δεικτών, ως αναπόσπαστο μέρος των επιχειρησιακών προγραμμάτων, μπορούν να τροποποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 30 ΚΚΔ κατόπιν

έγκρισης της Επιτροπής. Οι κύριοι λόγοι για την αλλαγή των τιμών-στόχου των δεικτών είναι 1) αλλαγές στην κατανομή των πιστώσεων, 2) αλλαγές στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και 3) χρήση εσφαλμένων παραδοχών κατά τον αρχικό καθορισμό των τιμών-στόχου.

3.22 Οι προβλέψεις βασίζονται στα έργα που έχουν αποφασιστεί. Δεδομένου ότι η επίτευξη των στόχων εκροών δεν είναι γραμμική με την πάροδο του χρόνου, οι πληροφορίες σχετικά με τα έργα που έχουν αποφασιστεί αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών σχετικά με την αξιοπιστία των τιμών-στόχου και την πιθανότητα επίτευξής τους.

3.26 Τα διαθέσιμα στοιχεία παρακολούθησης υποδηλώνουν ότι τα ποσοστά επίτευξης του 2018 συσχετίζονται στενά, στην περίπτωση τριών δεικτών, με το ποσοστό δημοσιονομικής εκτέλεσης στο τέλος του 2018 (19 % τόσο για το ΕΤΠΑ όσο και για το ΤΣ). Επιπλέον, οι αναμενόμενες εκροές επιλεγμένων έργων καταδεικνύουν καθυστερημένες τιμές για την επίτευξη των τιμών-στόχου.

3.28 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η πανδημία COVID-19 θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη των αρχικών στόχων που τέθηκαν από τα επιχειρησιακά προγράμματα. Για να μπορέσει η πολιτική συνοχής να ανταποκριθεί στις άμεσες αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης στον τομέα της υγείας και της οικονομίας (αντιμετώπιση κρίσεων), τα προγράμματα έχουν τη δυνατότητα να προσαρμόζονται και να αναπροσανατολίζονται τους στόχους των προγραμμάτων τους. Οι στόχοι που τέθηκαν από την άποψη των τιμών-στόχου των δεικτών εξαρτώνται σημαντικά από το ποσό στήριξης που διατίθεται στις σχετικές δράσεις. Στην περίπτωση των δημοσιονομικών ανακατανομών που επέφερε η έξαρση της νόσου COVID-19 και οι οποίες διευκολύνθηκαν από την Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού + [CRII(+)] [κανονισμός (ΕΕ) 2020/558], οι τιμές-στόχος των δεικτών προσαρμόζονται ανάλογα.

3.29 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η οικονομική αποδοτικότητα μπορεί να αντιμετωπιστεί καλύτερα με αξιολογήσεις διότι, πέρα από τη σύγκριση των εισροών και εκροών, πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη οι διαφορετικοί τύποι δράσεων, οι διαφορετικές ομάδες-στόχοι και οι ειδικές αναπτυξιακές ανάγκες των εκάστοτε περιφερειών.

3.31 Η πολιτική συνοχής συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των πεδίων τομεακής πολιτικής μόνο στον βαθμό που συμβαδίζει με τους δικούς της στόχους. Οι προκλήσεις που απομένουν να αντιμετωπιστούν σε αυτούς τους τομείς πολιτικής δεν αποδίδονται μόνο στις επιδόσεις των ΕΤΠΑ/ΤΣ.

Όσον αφορά τους στόχους ενεργειακής απόδοσης για το 2020, στην ανακοίνωσή της COM(2019) 285 final η Επιτροπή επισήμανε ότι οι στόχοι της ΕΕ για το 2020 ενδέχεται να μην επιτευχθούν λόγω της αυξημένης κατανάλωσης ενέργειας τα τελευταία έτη. Η Επιτροπή συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη οι συνεισφορές των οποίων αξιολογούνταν ως μη επαρκείς κατά τον χρόνο της αξιολόγησης να τις αναθεωρήσουν και να εξετάσουν το ενδεχόμενο να αυξήσουν το επίπεδο φιλοδοξίας.

Όσον αφορά τους στόχους του 2020 για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η Επιτροπή σημειώνει ότι, έως το 2017, τα μισά από τα κράτη μέλη είτε είχαν ήδη επιτύχει είτε προσέγγιζαν την επίτευξη των στόχων τους για το 2020. Για τα υπόλοιπα κράτη μέλη, η επίτευξη των εθνικών στόχων θα απαιτήσει περαιτέρω προσπάθεια. Η Επιτροπή παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και βρίσκεται σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη. Η κινητοποίηση των προσπαθειών βρίσκεται σε εξέλιξη.

3.32 Η κλιματική αλλαγή αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις σήμερα και η ΕΕ έχει τη φιλοδοξία να την αντιμετωπίσει. Στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης, η πρόεδρος της Επιτροπής ανακοίνωσε αυστηρότερους στόχους εκπομπών CO₂ για το 2030, αλλάζοντας τον στόχο μείωσης κατά 40 %, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, σε πτώση κατά τουλάχιστον 55 %. Για να

συμβεί αυτό, η Επιτροπή θα αναθεωρήσει το σύνολο της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με το κλίμα και την ενέργεια έως το επόμενο καλοκαίρι.

3.34 Τα διαθέσιμα στοιχεία παρακολούθησης υποδηλώνουν ότι για δύο από τους έξι εναπομείναντες δείκτες τα ποσοστά επίτευξης του 2018 ευθυγραμμίζονται με το ποσοστό δημοσιονομικής εκτέλεσης στο τέλος του 2018 (34 % τόσο για το ΕΤΠΑ όσο και για το ΤΣ). Για δύο ακόμη δείκτες σημειώθηκε σημαντική πρόοδος σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Για πέντε από τους έξι αυτούς δείκτες, οι αναμενόμενες εκροές επιλεγμένων έργων καταδεικνύουν καθυστερημένες τιμές για την επίτευξη των τιμών-στόχου.

3.36 Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.31.

3.37 Βλ. επίσης την απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.31.

3.38 Η ίδια αξιολόγηση κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι, μολονότι τα εν λόγω έργα ανταποκρίνονται, κατά κύριο λόγο, σε περιβαλλοντικές ανάγκες, δημιουργούν ευρύτερα οφέλη και επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής, επιτρέποντας την αποδοτική και βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και παρέχοντας βασικές περιβαλλοντικές υπηρεσίες σε περιοχές που προηγούμενες τις στερούντο.

Πλαίσιο 3.1 Παραδείγματα ανεπαρκούς προσανατολισμού στις επιδόσεις των συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων και προγραμμάτων στον τομέα του περιβάλλοντος

Όσον αφορά τα σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας, η Επιτροπή σημειώνει ότι κατά την περίοδο 2014-2020 το ΕΤΠΑ και το ΤΣ είχαν περιορισμένη συμβολή στην εφαρμογή τους.

3.40 Η διαπίστωση του 2018 είναι ξεπερασμένη σήμερα.

Για παράδειγμα, ο δήμος της Σόφιας είναι δικαιούχος δύο μέτρων στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος για το περιβάλλον της περιόδου 2014-2020, τα οποία έχουν ως αντικείμενο ζητήματα ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα από την οικιακή θέρμανση.

3.43 Κατά την περίοδο 2014-2020, οι δείκτες αποτελεσμάτων στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος του ΕΤΠΑ και του ΤΣ μετρούν με στατιστικούς δείκτες τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις των παρεμβάσεων στις οποίες συμβάλλουν οι συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις και εξωτερικοί παράγοντες. Η Επιτροπή δεν έχει υποχρέωση να συλλέγει πληροφορίες σε επίπεδο έργου, π.χ. για τα άμεσα αποτελέσματα των πράξεων.

Οι εμβληματικές υποδομές μεταφορών (ΕΥΜ) είναι μεγάλα έργα υποδομής, διάρκειας πολλών δεκαετιών, κανένα από τα οποία δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα. Για τα έργα υπό άμεση διαχείριση, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει τη μέτρηση των επιπτώσεων και αποτελεσμάτων κατά τη διενέργεια της εκ των υστέρων αξιολόγησης του προγράμματος. Στην παρούσα φάση, όπου τα έργα βρίσκονται σε εξέλιξη, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν τέτοιου είδους δείκτες για την τεχνική επίβλεψη των έργων ή για την έγκαιρη εκταμίευση της ενωσιακής συγχρηματοδότησης.

3.47 Η ολοκλήρωση του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για την Ένωση, η οποία στηρίζει τα κράτη μέλη στο έργο αυτό.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την ολοκλήρωση του κεντρικού δικτύου ΔΕΔ-Μ, χάρη στην εργασία των κρατών μελών και των διαχειριστών υποδομών, σε συνδυασμό και με τη στήριξη της Επιτροπής. Αποδείχθηκε ότι ο καθορισμός μιας κοινής προθεσμίας

(2030) για όλα τα κράτη μέλη δημιούργησε δυναμική, ωθώντας σε πολλές περιπτώσεις τα κράτη μέλη να προγραμματίσουν αναλόγως τις εργασίες τους.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 3.48-3.49

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το πλαίσιο ΔΕΔ-Μ, η χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ και οι πολιτικές της παρεμβάσεις αποτέλεσαν σημαντικούς παράγοντες που επέτρεψαν την υλοποίηση των διασυνοριακών έργων τα οποία εξετάζονταν στην έκθεση για τις ΕΥΜ. Τα πολύπλοκα και απαιτητικά αυτά έργα απαιτούν τη συνεχή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και τη σημαντική συμμετοχή ευρωπαϊών συντονιστών.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η μακρά περίοδος ανάπτυξης και υλοποίησης αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα των μεγάλων έργων υποδομής, και ιδίως των διασυνοριακών. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τα διασυνοριακά έργα οδεύουν προς την υλοποίηση έως το 2030, άποψη την οποία συμμερίζονται και τα εκάστοτε κράτη μέλη. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Προτίθεται να εισηγηθεί αναθεώρηση του κανονισμού ΔΕΔ-Μ το 2021.

Η χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής επικεντρώνεται στις ειδικές αναπτυξιακές ανάγκες των εκάστοτε περιφερειών, ώστε να συμβάλλει καλύτερα στους στόχους της πολιτικής συνοχής. Σύμφωνα με την Επιτροπή, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των έργων ΔΕΔ-Μ και των έργων που αποσκοπούν στην κάλυψη τοπικών και περιφερειακών αναγκών.

Βλ. επίσης την απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.31.

3.51 Η Επιτροπή δεν αποδέχεται τον αυξημένο κίνδυνο που σκιαγραφείται όσον αφορά τις συγχρηματοδοτούμενες επενδύσεις που δεν εγκρίνονται πλέον μέσω διαδικασίας μεγάλου έργου. Τα μεγάλα έργα δεν αποτελούν μέρος των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων σχετικά με τους κανονισμούς για την πολιτική συνοχής 2021-2027. Οι αρχές των προγραμμάτων θα εξακολουθούν να πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλα τα κριτήρια επιλογής έργων εφαρμόζονται σωστά και, ιδίως, ότι οι επιλεγμένες πράξεις παρουσιάζουν την καλύτερη σχέση μεταξύ του ποσού στήριξης, των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται και της επίτευξης των στόχων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό μπορεί να συνεπάγεται τη διενέργεια ανάλυσης κόστους-οφέλους σύμφωνα με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τους εθνικούς ειδικούς κανονισμούς. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να βελτιώσουν περαιτέρω (μεταξύ άλλων μέσω απλούστευσης) την οικονομική αξιολόγηση των έργων, ώστε να διασφαλίζεται η καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής.

3.52 Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται τις απόψεις του ΕΕΣ όσον αφορά τη βιωσιμότητα κατά τον έλεγχο σχετικά με τις ΕΥΜ. Οι εν λόγω γραμμές είναι μικτές (επιβατικής και εμπορευματικής χρήσης). Επιπλέον, η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη το αποτέλεσμα δικτύου των ΕΥΜ. Πράγματι, οι ΕΥΜ αποτελούν στρατηγικά τμήματα μεγαλύτερων διαδρόμων και η κυκλοφορία τους θα έχει προέλευση και πέραν της φυσικής τοποθεσίας του έργου.

3.56 Οι διαπιστώσεις της αξιολόγησης αυτής σχετίζονται με την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα την κατάσταση κατά την τρέχουσα περίοδο.

Επί του παρόντος, δεν διατίθεται καμία αξιολόγηση για την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού.

3.57 Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.13.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα νέα στοιχεία στην προσέγγιση του προγραμματισμού για την περίοδο 2014-2020, όπως ο σαφέστερος και πιο εστιασμένος καθορισμός στόχων, οι εκ των προτέρων όροι, οι

συνδέσεις με την οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ και η βελτιωμένη παρακολούθηση, εισήχθησαν με σκοπό την ενίσχυση του στρατηγικού προσανατολισμού των προγραμμάτων.

Συμπεράσματα

3.62 Λαμβανομένης υπόψη της υποκείμενης επίτευξης της δημοσιονομικής εκτέλεσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι περισσότεροι από τους δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους. Οι τιμές των δεικτών των επιλεγμένων πράξεων καταδεικνύουν ότι πολλά προγράμματα βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους, δεδομένου ότι υφίσταται η απαραίτητη αλληλουχία έργων για την επίτευξη των συμφωνηθέντων αποτελεσμάτων στα υπόλοιπα πέντε έτη εφαρμογής.

3.63 Η πολιτική συνοχής συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των πεδίων τομεακής πολιτικής μόνο στον βαθμό που συμβαδίζει με τους δικούς της στόχους. Οι προκλήσεις που απομένουν να αντιμετωπιστούν σε αυτούς τους τομείς πολιτικής δεν αποδίδονται μόνο στις επιδόσεις των ΕΤΠΑ/ΤΣ.

3.65 Οι δείκτες για τους οποίους υποβάλλει έκθεση η Επιτροπή εκφράζουν σαφώς τη συμβολή του ΕΤΠΑ και του ΤΣ στους γενικούς και ειδικούς στόχους. Η αξιολόγηση της συμβολής των παρεμβάσεων της πολιτικής συνοχής στους γενικούς και ειδικούς στόχους και η απεμπλοκή τους από εξωτερικούς παράγοντες αποτελούν καθήκον στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Όσον αφορά τα επιτεύγματα (εκροές), τα κράτη μέλη υποβάλλουν στοιχεία ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα σε ετήσια βάση, ενώ τα αποτελέσματα της αξιολόγησης (ειδικά όσα εκτιμούν τον αντίκτυπο) είναι σπάνια κατά το πρώτο ήμισυ της περιόδου προγραμματισμού, για τον απλούστατο λόγο ότι δεν συγκεντρώνονται αρκετά στοιχεία για τη διαμόρφωση αξιόπιστης βάσης για αξιολόγηση.

Οι δείκτες αποτελεσμάτων έχουν καταστεί εξέχον στοιχείο των επιχειρησιακών προγραμμάτων κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Πρόκειται για μία από τις καινοτομίες σε σύγκριση με την περίοδο 2007-2013. Παρέχουν πολύ χρήσιμο υλικό για αξιολογήσεις, ιδίως σε εθνικό επίπεδο.

Όσον αφορά την πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων, η αναγνώρισή της θα μπορούσε να αποδειχθεί, μεταξύ άλλων, από το πρώτο στην ιστορία βραβείο Διαμεσολαβητή για ανοιχτή δημόσια διοίκηση που έλαβε το 2017.

3.66 Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων και παρέχει βοήθεια στα κράτη μέλη, όταν είναι απαραίτητο. Τα διαθέσιμα στοιχεία παρακολούθησης δείχνουν ότι το ποσοστό επιλογής έργων βρίσκεται σε συγκρίσιμο επίπεδο με την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι η επί τόπου υλοποίηση προχωρά με ρυθμό ανάλογο της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η εκτέλεση του προϋπολογισμού επιταχύνεται, όπως φαίνεται για παράδειγμα από τον διορθωτικό προϋπολογισμό 8/2020, ο οποίος ανταποκρίνεται στις πρόσθετες ανάγκες πληρωμών για τη συνοχή μετά τη θέσπιση της Πρωτοβουλίας Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού + (CRII+).

Η Επιτροπή δεσμεύεται να επανεξετάσει τις επιδόσεις και την κανονικότητα προς το τέλος της περιόδου προγραμματισμού και να διενεργεί τακτικούς ελέγχους σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ —
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2019**

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από την έναρξή της το 1962, η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ), η παλαιότερη κοινή πολιτική της ΕΕ, εξελίσσεται συνεχώς ώστε να ανταποκρίνεται στους ρητούς στόχους της Συνθήκης όσον αφορά την παραγωγικότητα της γεωργίας, το βιοτικό επίπεδο της γεωργικής κοινότητας, τη σταθερότητα της αγοράς και τη διαθεσιμότητα/τιμή του εφοδιασμού.

Η στήριξη της ΚΓΠ συμβάλλει στην ανταπόκριση του γεωργικού τομέα της ΕΕ στη δημόσια ζήτηση για επισιτιστική ασφάλεια, ασφάλεια, ποιότητα και βιωσιμότητα σε μια ενιαία αγορά με υψηλό βαθμό ολοκλήρωσης. Σε ένα πλαίσιο αυξανόμενων παγκόσμιων πιέσεων στους φυσικούς πόρους, η ΚΓΠ εγγυάται την επισιτιστική ασφάλεια για πληθυσμό περίπου 500 εκατομμυρίων ατόμων, ενώ διαχειρίζεται επίσης βιώσιμες κοινές απαιτήσεις που ισχύουν για το 48 % της επικράτειας της ΕΕ.

Το μερίδιο της ΚΓΠ στον συνολικό προϋπολογισμό της ΕΕ συρρικνώνεται σταθερά από τη δεκαετία του 1980· στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2014-2020, το μερίδιο αυτό ανήλθε στο 37,6 %. Ταυτόχρονα, ο σχεδιασμός πολιτικής έχει μετατοπιστεί προς μια ανοικτή, αγορακεντρική προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία οι γεωργοί της ΕΕ μπορούν να ανταποκρίνονται στα μηνύματα της αγοράς, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τις προκλήσεις της χαμηλής κερδοφορίας και το κόστος που συνδέεται με τα υψηλά πρότυπα παραγωγής της ΕΕ.

Ο γεωργικός τομέας της ΕΕ ανταγωνίζεται πλέον στις τιμές της παγκόσμιας αγοράς στους περισσότερους τομείς, πρωτοστατεί στον τομέα της ποικιλομορφίας, της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων και αποτελεί τον μεγαλύτερο εξαγωγέα γεωργικών προϊόντων διατροφής παγκοσμίως. Χάρη στις αλλαγές που επήλθαν στην ΚΓΠ, η παραγωγικότητα έχει βελτιωθεί κατά 10 % από το 2005 (χωρίς την απώλεια σημαντικής επιφάνειας γεωργικών εκμεταλλεύσεων λόγω της εντατικοποίησης) και έχει μειωθεί η χρήση λιπασμάτων — με αύξηση παράλληλα των αποδόσεων. Επιπλέον, έχουν μειωθεί οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 24 % από το 1990 (αν και αυτό δεν ισχύει για τα τελευταία έτη). Παράλληλα, η ΚΓΠ έχει συμβάλει στη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας σε ολόκληρη την ΕΕ, στην αποφυγή της εγκατάλειψης της γης και στη μείωση του χάσματος μεταξύ των γεωργικών εισοδημάτων και των εισοδημάτων σε άλλους τομείς. Ωστόσο, ο άφθονος και οικονομικά προσιτός εφοδιασμός τροφίμων δεν εξασφαλίστηκε χωρίς κόστος και οι σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος, στα ύδατα και στον αέρα, και ειδικότερα στη βιοποικιλότητα, οδήγησαν στην απόδοση αυξανόμενης βαρύτητας στη διαχείριση των φυσικών πόρων στο πλαίσιο της ΚΓΠ.

Για την αντιμετώπιση του μεγάλου αριθμού προκλήσεων στον γεωργικό τομέα, η ΚΓΠ λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι οι οικονομικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι μπορούν να επιτευχθούν μόνον εάν αντιμετωπιστούν από κοινού. Κατά συνέπεια, η ΚΓΠ λαμβάνει υπόψη τις πολυεπίπεδες σχέσεις μεταξύ των μέσων και των στόχων. Για την αξιολόγηση των επιδόσεων της ΚΓΠ και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της, η Επιτροπή θέσπισε κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΚΠΠΑ) για την περίοδο 2014-2020. Επιπροσθέτως, και προκειμένου να στηρίξει την αξιολόγηση των επιδόσεων της ΚΓΠ, η Επιτροπή παρακολουθεί τις εξελίξεις στις γεωργικές αγορές, την αγροτική ανάπτυξη και τη χρήση των κονδυλίων της ΚΓΠ βάσει δεικτών πλαισίου, εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων. Επιπλέον, η αξιολόγηση αποτελεί εργαλείο για την εκτίμηση των επιπτώσεων των παρεμβάσεων πολιτικής. Παρέχει στοιχεία για τη λήψη αποφάσεων και βελτιώνει την αποτελεσματικότητα, τη συνάφεια και την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων.

Η πρόταση της Επιτροπής του 2018 για τη μελλοντική ΚΓΠ θέτει τη δράση για το κλίμα και το περιβάλλον στο επίκεντρο των προτεραιοτήτων της. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αυξάνει το επίπεδο φιλοδοξίας σε αυτούς τους τομείς και σηματοδοτεί την περαιτέρω στροφή προς ένα δίκαιο, υγιεινό και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων, στο πλαίσιο της μεγαλύτερης έμφασης που δίνεται στη συνοχή και στις συνέργειες μεταξύ των πολιτικών της ΕΕ.

Η Επιτροπή πρότεινε την περαιτέρω ενίσχυση του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης για τη μελλοντική ΚΓΠ, με σκοπό την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ, αφενός, των οφελών της παρακολούθησης και της αξιολόγησης και, αφετέρου, του σχετικού κόστους και της διοικητικής επιβάρυνσης.

Κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ)

4.14 Ο βαθμός στον οποίο μπορούν να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις των δράσεων πολιτικής εξαρτάται από το χρονοδιάγραμμα και τη φύση των αξιολογήσεων που καθορίζονται στη νομική βάση, ενώ συχνά εξαρτάται και από τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των δεδομένων, όπως παρέχονται από τα κράτη μέλη και άλλους εταίρους ή οργανισμούς. Ο καθορισμός χρονοδιαγράμματος για τις εκτιμήσεις νωρίτερα θα συνεπαγόταν σημαντικούς περιορισμούς όσον αφορά τα αποτελέσματα και/ή τις επιπτώσεις που δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το χρονοδιάγραμμα των αξιολογήσεων είναι κατάλληλα ισορροπημένο, ώστε να εκτιμώνται δεόντως οι επιπτώσεις της χρηματοδότησης της αγροτικής ανάπτυξης. Η διενέργεια ενδιάμεσης αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στην πρόταση της Επιτροπής για την ΚΓΠ μετά το 2020, δεν θα συνεισφέρει μόνο στο δεύτερο μέρος της περιόδου προγραμματισμού, αλλά θα παράσχει επίσης στοιχεία και για την εκτίμηση επιπτώσεων στο πλαίσιο της νομοθετικής πρότασης για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.16 – 4.21

Όταν προτείνονται μεταρρυθμίσεις της ΚΓΠ, η συνοδευτική εκτίμηση επιπτώσεων παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να προσδιορίζει τους τομείς στους οποίους κρίνεται αναγκαία η ανάληψη δράσης, να τους αποτυπώνει σε σαφείς στόχους πολιτικής και να αναπτύσσει διάφορες «λογικές παρέμβασης»¹ για την κάλυψη του ευρέος φάσματος των παρεμβάσεων της ΚΓΠ.

Κάθε πολιτική που επιδιώκει την αντιμετώπιση του μεγάλου αριθμού προκλήσεων στον γεωργικό τομέα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι οι οικονομικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι μπορούν να επιτευχθούν μόνον εάν αντιμετωπιστούν από κοινού. Αυτό σημαίνει ότι οι επιτυχείς γεωργικές πολιτικές πρέπει να αντικατοπτρίζουν την πολυεπίπεδη σχέση μεταξύ των μέσων και των στόχων αντί να εφαρμόζουν μια απλουστευμένη λογική παρέμβασης. Επομένως, οι αξιολογητές πολιτικών αναπτύσσουν λεπτομερή λογική παρέμβασης και αναλύουν την αποτελεσματικότητα της ΚΓΠ όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της.

Όσον αφορά την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή θέσπισε κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΚΠΠΑ) για την αξιολόγηση των επιδόσεων της ΚΓΠ και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της. Τα αποτελέσματα παρακολούθησης και αξιολόγησης:

- συνδράμουν στον καθορισμό των στόχων των πολιτικών και των προγραμμάτων και χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση του τρόπου υλοποίησής τους σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα,

¹ Για την ΚΓΠ 2014-2020, βλ.: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/technical-handbook-monitoring-evaluation-framework_june17_en.pdf

- συμβάλλουν στην εξασφάλιση λογοδοσίας για τις δημόσιες δαπάνες και, κατ' επέκταση, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανταπόκριση στις ανησυχίες και στα ερωτήματα των πολιτών όσον αφορά τη χρήση των χρημάτων των φορολογουμένων και
- παρέχουν αξιόπιστη βάση ανάλυσης για τον μελλοντικό σχεδιασμό πολιτικής.

Η Επιτροπή, προκειμένου να στηρίξει την αξιολόγηση των επιδόσεων της ΚΓΠ που διενεργεί, παρακολουθεί τις εξελίξεις στις γεωργικές αγορές, την αγροτική ανάπτυξη και τη χρήση των κονδυλίων της ΚΓΠ βάσει δεικτών πλαισίου, εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων.

Η αξιολόγηση του ΚΠΠΑ αποτελεί εργαλείο για την εκτίμηση των επιπτώσεων των παρεμβάσεων πολιτικής. Παρέχει στοιχεία για τη λήψη αποφάσεων και βελτιώνει την αποτελεσματικότητα, τη συνάφεια και την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων. Συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της διαφάνειας, της μάθησης και της λογοδοσίας.

Όσον αφορά τη δήλωση προγράμματος, ορίστηκαν στόχοι για τους δείκτες αποτελεσμάτων που αφορούν τόσο το ΕΓΤΕ όσο και το ΕΓΤΑΑ. Ορισμένοι από τους στόχους προσδιορίζονται ποσοτικά, ενώ κάποιοι άλλοι (όπου κρίνεται πιο σκόπιμο να υποδειχθεί η επιθυμητή «κατεύθυνση πορείας») ορίζουν συγκεκριμένη τάση. Για παράδειγμα, λόγω της επίδρασης που έχουν στο εισόδημα των γεωργών εξωτερικοί παράγοντες, όπως η ξηρασία και οι ασθένειες, στόχος της ΚΓΠ είναι να συμβάλει στην αύξηση του γεωργικού εισοδήματος.

Παρότι οι επιδόσεις της πολιτικής μπορούν να παρατηρούνται σε ετήσια βάση και με σχετικά αξιόπιστο τρόπο στο επίπεδο της παραγωγής, η ισχυρή επίδραση εξωτερικών παραγόντων (όπως κλιματικά φαινόμενα ή κρίσεις στον τομέα της υγείας) αποκτά μεγαλύτερη σημασία όταν επιδιώκεται η μέτρηση των αποτελεσμάτων και, ειδικότερα, των επιπτώσεων. Μολαταύτα, υπό την προϋπόθεση ότι η δράση της ΚΓΠ έχει αποδειχθεί αποτελεσματική για την επίτευξη του σκοπού της, σύμφωνα με την ετήσια πρόοδο όσον αφορά την υλοποίησή της, η δράση αυτή καθαυτή θα αποτελεί ικανοποιητική ένδειξη ως προς το αν η ΚΓΠ βρίσκεται σε καλό δρόμο. Επίσης, οι μετρήσεις των διαφόρων δεικτών δεν μπορούν να εξεταστούν μεμονωμένα, αλλά πρέπει να ερμηνευτούν στο πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται. Τέλος, οι αξιολογήσεις θα παρέχουν πραγματικά περιστατικά και πορίσματα σχετικά με τις επιδόσεις της ΚΓΠ στο μέτρο του δυνατού.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι μπορεί να καταδείξει ότι η ΚΓΠ επιτυγχάνει τους στόχους της και θεωρεί ότι η εστίαση στα αποτελέσματα των δαπανών δεν παρέχει υπερβολικά αισιόδοξη εικόνα των επιτευγμάτων. Όσον αφορά τα παραδείγματα που παραθέτει το ΕΕΣ, είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι η υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή είναι πραγματολογική και παρουσιάζει τα τελευταία διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία και την υιοθέτηση των μέτρων από τους γεωργούς ανά στόχο της ΚΓΠ σε τομείς στους οποίους οι ειδικές δράσεις που μετρώνται με βάση τους δείκτες εκροών έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές για την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου.

Ακολουθώντας το παράδειγμα των δράσεων για το κλίμα (πλαίσιο 4.1, πρώτη περίπτωση), πριν από την έγκριση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, η Επιτροπή αξιολογεί τη συμβολή των δεσμεύσεων διαχείρισης σε σχέση με τους στόχους, π.χ. μακροπρόθεσμη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η υλοποίηση δεσμεύσεων αυτού του είδους θα συμβάλει στην επίτευξη των εν λόγω στόχων. Όσο υψηλότερος είναι ο στόχος τόσο μεγαλύτερη είναι η δυνητική συνεισφορά. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν επιχειρήσει ήδη να εκτιμήσουν την έκταση των συνεισφορών και οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις θα διαμορφώσουν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Όσον αφορά την ευρυζωνικότητα στις αγροτικές περιοχές (πλαίσιο 4.1, δεύτερη περίπτωση), διαπιστώνεται στενή άμεση σχέση μεταξύ των χρηματοδοτούμενων πράξεων και του αντίκτυπου που πρέπει να επιτευχθεί. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, στην περίπτωση της Σουηδίας και της

Λιθουανίας. Στη Λιθουανία, η ευρυζωνική πρόσβαση νέας γενιάς (Next Generation Access, NGA) σε αγροτικές περιοχές αυξήθηκε από 15,6 % σε 28,7 % κατά την περίοδο μεταξύ του 2015 και του 2019, ενώ στη Σουηδία αυξήθηκε από 13,9 % σε 40,9 %. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα ευρυζωνικών έργων, η υλοποίηση των οποίων κατέστη δυνατή με συνεισφορές από το ΕΓΤΑΑ².

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το ποσοστό εκτέλεσης δεν αντικατοπτρίζει κατ' ανάγκη το επίπεδο προόδου των μέτρων. Δεδομένου ότι υπάρχουν πολλές περιπτώσεις στις οποίες οι δαπάνες δηλώνονται μόνο μετά την ολοκλήρωση του έργου, τα αριθμητικά στοιχεία καταδεικνύουν ότι το μέτρο δεν υλοποιείται, ενώ η υλοποίηση βρίσκεται σε εξέλιξη.

Γράφημα 4.3 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, κατά γενικό κανόνα, όλοι οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις προγράμματος είναι συναφείς με τους στόχους του προγράμματος.

Ο καθορισμός στόχων κατά την έναρξη της περιόδου του ΠΔΠ ενέχει τον εγγενή κίνδυνο, καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του προγράμματος, να καταστεί ευκολότερη ή δυσκολότερη η επίτευξη των στόχων αυτών. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε παράγοντες που εμπίπτουν στην ευθύνη της Επιτροπής, των κρατών μελών, άλλων εταίρων και οργανισμών ή σε εξωτερικούς παράγοντες.

Οι δείκτες από μόνοι τους δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη του στόχου του δεν σημαίνει απαραίτητα ότι και το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη των στόχων του.

Τα δεδομένα των δεικτών θα πρέπει να αναλύονται πάντα σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες προκειμένου να αξιολογούνται οι επιδόσεις του προγράμματος.

Πλαίσιο 4.1 — Παραδείγματα υπερβολικά αισιόδοξων εκθέσεων επιδόσεων στην ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων — Βλ. την απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.16 – 4.21.

4.21 Στο πλαίσιο ελέγχου παρακολούθησης, η Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου της Επιτροπής αναγνώρισε τις εκτεταμένες εργασίες της ΓΔ AGRI όσον αφορά την προετοιμασία της ΚΓΠ για την περίοδο 2021-2027 και τις θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις στην τρέχουσα διαδικασία παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων για την ΚΓΠ της περιόδου 2014-2020.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.23 – 4.24

Οι επιδόσεις της ΚΓΠ μπορούν να παρατηρηθούν με σχετικά αξιόπιστο τρόπο σε επίπεδο δεικτών εκροών. Η επίδραση εξωτερικών παραγόντων αποκτά μεγαλύτερη σημασία όταν επιδιώκεται η μέτρηση των αποτελεσμάτων και, ειδικότερα, των επιπτώσεων επιτόπου. Αυτό σημαίνει ότι οι στόχοι που έχουν τεθεί για τους δείκτες στο πλαίσιο του στόχου της «βιώσιμης παραγωγής τροφίμων» δεν μπορούν να εξεταστούν μεμονωμένα, αλλά απαιτούν ερμηνεία στο πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται. Κατά συνέπεια, και λόγω των ιδιοτήτων του γεωργικού τομέα, οι στόχοι που περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων και στη δήλωση προγράμματος υποδεικνύουν την επιθυμητή «κατεύθυνση πορείας», δεδομένου ότι οι τελικές τιμές θα εξαρτηθούν από πολλούς άλλους παράγοντες. Για τους δείκτες καθορίζονται τιμές αναφοράς και ποιοτικοί στόχοι που επιτρέπουν στην Επιτροπή να αξιολογεί την πρόοδο.

² Βλ. σελίδα του Europa για την ψηφιακή ενιαία αγορά, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/projects/75980/3608>

Τα στοιχεία επιβεβαιώνουν τη συμβολή της ΚΓΠ στη διασφάλιση βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος. Για παράδειγμα, στην υποστηρικτική μελέτη της αξιολόγησης σχετικά με τον αντίκτυπο της στη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, διαπιστώνεται ότι τα μέτρα της ΚΓΠ στον συγκεκριμένο τομέα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος, ακόμη και αν αυτό οφείλεται κυρίως σε άλλους παράγοντες, όπως η εισροή εργασίας και οι εξελίξεις στην αγορά. Επιπλέον, οι άμεσες ενισχύσεις συμβάλλουν στη σταθερότητα του γεωργικού εισοδήματος, όπως και τα μέτρα της αγοράς που συμβάλλουν στον περιορισμό της αστάθειας των εγχώριων τιμών — στη μελέτη καταδεικνύεται ότι τα μέτρα της ΚΓΠ διατηρούν τις τιμές σταθερότερες στην ΕΕ από ό,τι στην παγκόσμια αγορά. Η Παγκόσμια Τράπεζα³ διαπίστωσε ότι οι ενισχύσεις του «πυλώνα II» (αγροτική ανάπτυξη κ.λπ.) συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας. Επιπλέον, από την εκτίμηση επιπτώσεων που συνόδευε τη νομοθετική πρόταση για την ΚΓΠ μετά το 2020 προκύπτει ότι η κατάργηση της ΚΓΠ θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση κατά μέσο όρο του γεωργικού εισοδήματος της ΕΕ κατά 18 %, εξέλιξη που θα συνιστούσε απειλή για την οικονομική βιωσιμότητα της γεωργίας και την ελκυστικότητα των αγροτικών περιοχών· αυτό καταδεικνύει τη σημασία της ΚΓΠ και των μέτρων της για τη στήριξη του εισοδήματος.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.25 – 4.32

Σύμφωνα με τη Συνθήκη, ένας από τους κύριους στόχους της ΚΓΠ είναι η στήριξη του εισοδήματος των γεωργών. Αυτό επιτυγχάνεται με τη στήριξη της γεωργικής δραστηριότητας. Ως εκ τούτου, είναι εύλογο να παρακολουθείται το εισόδημα που παράγεται από την εν λόγω δραστηριότητα. Τα στοιχεία σχετικά με το συνολικό εισόδημα των γεωργικών νοικοκυριών σε επίπεδο ΕΕ είναι ενδιαφέροντα, αλλά δεν μπορούν να προσδιορίσουν την ανάγκη στήριξης ειδικά για τις γεωργικές δραστηριότητες. Το «διαθέσιμο εισόδημα των γεωργικών νοικοκυριών» και το «γεωργικό εισόδημα» είναι διαφορετικές έννοιες.

Οι άμεσες ενισχύσεις αποσκοπούν στη στήριξη ενός βιώσιμου επιπέδου γεωργικού εισοδήματος και συμβάλλουν εκ των πραγμάτων σημαντικά στη σταθεροποίηση του γεωργικού εισοδήματος. Το ισχύον νομικό πλαίσιο προβλέπει διάφορα εργαλεία πολιτικής για τη στόχευσή τους με μεγαλύτερη ακρίβεια (για παράδειγμα, η μέση άμεση ενίσχυση ανά εκτάριο μειώνεται με την αύξηση του μεγέθους της εκμετάλλευσης, ενώ το μέσο εισόδημα ανά εργαζόμενο αυξάνεται).

Παράλληλα, φαίνεται ότι οι άμεσες ενισχύσεις χαρακτηρίζονται από στοιχεία συγκέντρωσης, διότι το 20 % των δικαιούχων λαμβάνουν το 80 % της στήριξης. Ωστόσο, είναι σκόπιμο να υπογραμμιστεί ότι οι επαγγελματικές οικογενειακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις που διαχειρίζονται εκτάσεις μεταξύ 5 και 250 εκταρίων λαμβάνουν το 71,5 % των συνολικών άμεσων ενισχύσεων. Επιπλέον, η αναλογία αντικατοπτρίζει με ακρίβεια τη συγκέντρωση γης. Τέλος, το ζητούμενο δεν είναι η αναλογία αυτή καθαυτή — σημασία έχει να βελτιωθεί περαιτέρω η κατανομή των άμεσων ενισχύσεων από την άποψη της δικαιοσύνης, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας. Αυτό ακριβώς επιδιώκει και η πρόταση της Επιτροπής για την ΚΓΠ μετά το 2020, στην οποία συμπεριλαμβάνονται διάφορα νέα εργαλεία για τη διασφάλιση της δικαιότερης και αποτελεσματικότερης κατανομής των άμεσων ενισχύσεων.

4.26 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, δεδομένης της έντονης αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας στη γεωργία, η σταθερότητα της αναλογίας δεν έρχεται σε αντίθεση με τον στόχο πολιτικής για την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία.

³ Παγκόσμια Τράπεζα (2017), «Thinking Common Agricultural Policy supporting agricultural jobs and incomes in the EU», Regular economic report 4, Ουάσινγκτον. Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Παγκόσμια Τράπεζα. <http://pubdocs.worldbank.org/en/369851513586667729/Thinking-CAP-World-Bank-Report-on-the-EU.pdf>

4.27 Το επιχειρηματικό εισόδημα ανά μονάδα οικογενειακής εργασίας παρέχεται μόνο στο επίπεδο του γεωργικού τομέα και δεν μπορεί να αναλυθεί ανά ηλικία.

Όσον αφορά το διαθέσιμο εισόδημα των γεωργικών νοικοκυριών, βλ. την απάντησή μας στα σημεία 4.25 – 4.32.

4.32 Σύμφωνα με τη ρήτρα περί «πραγματικού γεωργού» που πρότεινε η Επιτροπή, απαιτείται από τα κράτη μέλη να εξαιρούν από τις άμεσες ενισχύσεις τα άτομα που ασκούν γεωργική δραστηριότητα αλλά δεν εξαρτώνται από τη γεωργία για τον βιοπορισμό τους (διότι η δραστηριότητα αυτή αποτελεί αμελητέο μόνο μέρος της συνολικής οικονομικής τους δραστηριότητας).

Πίνακας 4.1 — Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι, κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων για το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη (ΑΓΣ), οι αξιολογητές δεν τα έκριναν σε σχέση με τις διαθέσιμες εναλλακτικές λύσεις βάσει του νομικού πλαισίου.

Η Επιτροπή φρονεί ότι η ενίσχυση για την ιδιωτική αποθεματοποίηση στήριξε τους οικονομικούς φορείς για μια περίοδο κατά την οποία αναζητούσαν εναλλακτικές διεξόδους. Η αγορά μεγάλων ποσοτήτων στο πλαίσιο της δημόσιας παρέμβασης συνέβαλε στην ανάσχεση της πτώσης των τιμών, ακόμη και αν επιβάρυνε την ισορροπία της αγοράς ΑΓΣ και συνέβαλε στην καθυστέρηση της ανάκαμψης των τιμών. Τα αποθέματα πωλήθηκαν εκ νέου στην αγορά το 2018-2019 σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, όταν το επέτρεπαν οι συνθήκες της αγοράς.

4.34 Η Επιτροπή επαναλαμβάνει την παρατήρηση που διατύπωσε στις απαντήσεις της σχετικά με τη σταθεροποίηση του εισοδήματος των γεωργών (ειδική έκθεση αριθ. 23/2019 του ΕΕΣ), και συγκεκριμένα ότι για τον εν λόγω τύπο προϊόντος δεν υπήρχαν έτοιμες εναλλακτικές λύσεις έναντι της ρωσικής αγοράς. Η ρωσική αγορά αντιστοιχούσε σε 2 εκατομμύρια τόνους οπωροκηπευτικών, εκ των οποίων 700 000 τόνοι μήλων «Idared» από την Πολωνία, για τα οποία δεν υπήρχε ζήτηση αντικατάστασης αλλού. Υπό αυτές τις συνθήκες, η προσαρμογή στις νέες αγορές έπρεπε κατ' ανάγκη να είναι σταδιακή και σημειώθηκε, συνεπώς, σταδιακή μείωση της στήριξης της ΕΕ κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής επεξεργάζονται επί του παρόντος νομική τροποποίηση για την αντιμετώπιση του κινδύνου υπεραντιστάθμισης.

4.35 Το ποσοστό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν στα διάφορα συστήματα διαχείρισης κινδύνων του ΕΓΤΑΑ είναι, έως έναν βαθμό, μικρότερο από το προβλεπόμενο. Ωστόσο, η Επιτροπή παρατηρεί ορισμένες διαφοροποιήσεις μεταξύ των διαφόρων εργαλείων που προσφέρονται και του αυξανόμενου ενδιαφέροντος μεταξύ των κρατών μελών για τον σχεδιασμό κατάλληλων μέσων στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, ιδίως λόγω των πολλών και αυξανόμενων προκλήσεων με τις οποίες βρίσκονται επί του παρόντος αντιμέτωποι οι γεωργοί. Η Επιτροπή είναι αποφασισμένη να βελτιώσει την κατάσταση στο πλαίσιο της μελλοντικής ΚΓΠ· για τον λόγο αυτόν, πρότεινε να καταστούν υποχρεωτικά τα εργαλεία διαχείρισης κινδύνων για τα κράτη μέλη και να βελτιωθεί περαιτέρω η ελκυστικότητα και η ευελιξία τους, σε συνδυασμό με άλλα εργαλεία της ΚΓΠ, ώστε να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα του τομέα.

4.36 Η βελτίωση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων απαιτεί χρόνο και η αποτελεσματικότητα της στήριξης δεν είναι μετρήσιμη σε ετήσια βάση. Δεδομένου ότι πολλά έργα, όπως οι επενδύσεις, έχουν διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους και τα αποτελέσματα αναφέρονται μόνον όταν τα έργα έχουν ολοκληρωθεί, οι σχετικοί δείκτες-στόχοι αυξάνονται συνήθως προς το τέλος της περιόδου προγραμματισμού. Από τις πρώτες αξιολογήσεις προκύπτει ήδη ότι τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης έχουν θετικό αντίκτυπο στους δείκτες της ΚΓΠ «γεωργικό επιχειρηματικό εισόδημα» και «γεωργικό εισόδημα συντελεστών παραγωγής». Επίσης, διαπιστώνεται ότι η στήριξη

της αγροτικής ανάπτυξης συμβάλλει στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας μέσω της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού του τομέα, καθώς και μέσω της βελτίωσης των σχέσεων μεταξύ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της αγοράς⁴.

Επιπλέον, η Παγκόσμια Τράπεζα⁵ διαπίστωσε ότι οι ενισχύσεις του «πυλώνα II» διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας μέσω της συμβολής τους στην αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας.

4.38 Τα μέτρα της ΚΓΠ στηρίζουν πρακτικές που είναι επωφελείς για τους φυσικούς πόρους και το κλίμα. Η ετήσια παρακολούθηση της υιοθέτησής τους παρέχει ήδη πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την ικανότητα της ΚΓΠ να παράγει αποτελέσματα σε αυτούς τους τομείς. Τα πραγματικά οφέλη για το περιβάλλον μπορούν να εκτιμηθούν μόνο με τη διενέργεια αξιολογήσεων και με ορισμένου βαθμού χρονική υστέρηση.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.39 – 4.43

Στο πλαίσιο της ΚΓΠ, ορισμένα βασικά μέσα αποσκοπούν στην προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων σε αλληλεπίδραση με άλλα μέσα της ΚΓΠ. Η επίδραση των επιμέρους μέσων πολιτικής δεν μπορεί να απομονωθεί στις τάσεις που παρατηρούνται και οι οποίες οφείλονται σε διάφορους παράγοντες.

- Τα πρότυπα καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης (ΚΓΠΚ) εντάσσονται στο πλαίσιο της «πολλαπλής συμμόρφωσης» και αντικατοπτρίζουν βασικές πρακτικές που δεν υποστηρίζονται από τη χρηματοδότηση της ΚΓΠ και χρησιμεύουν ως μέρος της βάσης αναφοράς για πιο απαιτητικές υποστηριζόμενες πρακτικές. Τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένου βαθμού ευελιξία για τον καθορισμό εθνικών προτύπων ΚΓΠΚ, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις εθνικές ανάγκες και καταστάσεις, αλλά υπάρχει ένα κοινό υποχρεωτικό πλαίσιο της ΕΕ το οποίο στηρίζει τη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού.
- Ο «οικολογικός προσανατολισμός» αποτελεί την περιβαλλοντική και κλιματική συνιστώσα των άμεσων ενισχύσεων, η οποία ανταμείβει την παροχή δημόσιων αγαθών από τους γεωργούς βάσει καθορισμένων απαιτήσεων. Όσο μεγαλύτερη είναι η έκταση που καλύπτεται από τις απαιτήσεις οικολογικού προσανατολισμού τόσο υψηλότερη είναι και η συμβολή στην επίτευξη του στόχου για το περιβάλλον και το κλίμα. Ο οικολογικός προσανατολισμός δεν μεταβάλλει κατ' ανάγκη τις πρακτικές των γεωργών όταν αυτές ανταποκρίνονται ήδη σε επαρκές επίπεδο φιλοδοξίας, αλλά όταν οι πρακτικές δεν βρίσκονται στο απαιτούμενο επίπεδο, οι απαιτήσεις οικολογικού προσανατολισμού υποχρεώνουν τους γεωργούς να τις προσαρμόσουν. Σε κάθε περίπτωση, ο οικολογικός προσανατολισμός αποτρέπει την περαιτέρω εντατικοποίηση πέραν ενός σημείου που καθορίζεται σε επίπεδο ΕΕ.
- Τα μέτρα για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα συμβάλλουν στη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και μπορούν να βασίζονται σε ευρύ φάσμα ορθών παραδειγμάτων που εφαρμόζονται. Κατά την περίοδο 2014-2020, ποσοστό άνω του 17 % της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης της ΕΕ υποβλήθηκε σε πρακτικές διαχείρισης γεωργικών εκμεταλλεύσεων που είναι επωφελείς για τη βιοποικιλότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται πρακτικές που υποστηρίζονται στο πλαίσιο μέτρων για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα, λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών μέτρων, για τους σκοπούς της

⁴ Evaluation Helpdesk report — Summary report synthesis of evaluation components of the enhanced AIRS 2019 Chapter, 7 Δεκεμβρίου 2019, και Evaluation support study of the impact of the CAP measures towards the general objective “viable food production”.

⁵ Βλ. υποσημείωση 3.

βιολογικής γεωργίας και του δικτύου Natura 2000. Βάσει του πλαισίου του ΕΓΤΑΑ, τα προγράμματα των κρατών μελών παρέχουν «κατάλογο» δεσμεύσεων για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα, από τις οποίες οι διαχειριστές γης μπορούν να επιλέγουν τις πλέον κατάλληλες για τις δικές τους συγκεκριμένες συνθήκες, και οι οποίες εκτείνονται από ευρύτερες δεσμεύσεις που είναι ευκολότερο να επιτευχθούν έως άκρως στοχευμένες δεσμεύσεις που εφαρμόζονται σε περιορισμένες περιοχές. Όλες αυτές οι δεσμεύσεις συνεπάγονται περιβαλλοντικά φιλόδοξες γεωργικές πρακτικές που καθορίζονται σε επίπεδο πέραν των απαιτήσεων πολλαπλής συμμόρφωσης και αποφέρουν, συνεπώς, πρόσθετα περιβαλλοντικά δημόσια αγαθά. Η ίδια προσέγγιση ισχύει και για τον τομέα της δασοκομίας, αν και σε μικρότερο βαθμό και με πολύ χαμηλότερο, μέχρι στιγμής, ποσοστό υιοθέτησης από τους δυνητικούς δικαιούχους, λόγω της φύσης του τομέα.

Η πρόταση της Επιτροπής για την ΚΓΠ μετά το 2020 είναι φιλόδοξη όσον αφορά τους στόχους της ΕΕ για το περιβάλλον και το κλίμα. Η «πράσινη αρχιτεκτονική» της μελλοντικής ΚΓΠ θα διατηρήσει όλες τις τρέχουσες πρακτικές οικολογικού προσανατολισμού στο πλαίσιο ενισχυμένων ρυθμίσεων αιρεσιμότητας. Τα εργαλεία του πυλώνα II, όπως οι δεσμεύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα, οι μη παραγωγικές επενδύσεις και η ανταλλαγή γνώσεων/πληροφοριών θα διατηρηθούν και θα ενισχυθούν. Επιπλέον, η νέα ΚΓΠ θα διαθέτει ένα νέο εργαλείο με τη μορφή οικολογικών προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση πρακτικών που είναι επωφελείς για το περιβάλλον και το κλίμα. Τέλος, η εστίαση στις επιδόσεις και στον στρατηγικό σχεδιασμό και για τους δύο πυλώνες θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την επίτευξη ισχυρών στόχων για το περιβάλλον και το κλίμα.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.44 – 4.48

Η υποστηρικτική μελέτη αξιολόγησης του 2018 σχετικά με τον αντίκτυπο της ΚΓΠ στην κλιματική αλλαγή⁶ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ΚΓΠ διαθέτει μεν αποτελεσματικά μέσα για την αντιμετώπιση των κλιματικών αναγκών, αλλά ο αντίκτυπός τους είναι δύσκολο να μετρηθεί, διότι επηρεάζεται από συνδυασμό παραγόντων.

Η «βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα» αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους της ΚΓΠ. Οι φιλικές προς το κλίμα πρακτικές χρήσης γης και διαχείρισης της γης, καθώς και η χρηματοδότηση φιλικών προς το κλίμα επενδύσεων, υποστηρίζονται μέσω συνδυασμού υποχρεωτικών και προαιρετικών μέσων ΚΓΠ. Από το 1990, οι εκπομπές στον γεωργικό τομέα μειώθηκαν κατά 20 % και σε αυτό συνέβαλε η ΚΓΠ. Ωστόσο, είναι γεγονός ότι οι εκπομπές παραμένουν σταθερές κατά τα τελευταία έτη, εξέλιξη που μπορεί να οφείλεται στους ακόλουθους λόγους:

- η γεωργία είναι ένας τομέας στον οποίο η μείωση των εκπομπών εκτός του CO₂ είναι εξαιρετικά δύσκολη⁷ και παρουσιάζει χαμηλότερες δυνατότητες μετριασμού σε σύγκριση με άλλους τομείς⁸, λόγω του βιολογικού χαρακτήρα των εκπομπών και των πολλαπλών λειτουργιών του τομέα (επισιτιστική ασφάλεια, θέσεις εργασίας και εισόδημα κ.λπ.)· και
- οι πολιτικές της ΕΕ δεν θέτουν ειδικούς ανά τομέα στόχους. Εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να διαμορφώσει, βάσει των δυνατοτήτων των δράσεων από πλευράς οικονομικής αποδοτικότητας και μετριασμού, τους τρόπους με τους οποίους θα εργαστεί για τη μείωση των εκπομπών, καθώς και τον τομέα ή τους τομείς στους οποίους θα το πράξει. Δεδομένου ότι η γεωργία παρουσιάζει χαμηλότερες δυνατότητες μείωσης των εκπομπών, τα κράτη μέλη ενδέχεται να έχουν αποφασίσει να επιλύσουν πρώτα ζητήματα σε άλλους τομείς.

⁶ Evaluation study of the impact of the CAP on climate change and greenhouse gas emissions, 2018.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52014SC0015>

⁸ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/economic-assessment-ghg-mitigation-policy-options-eu-agriculture-ecampa-2>

Η Επιτροπή εξέδωσε πρόσφατα ανακοίνωση⁹ στην οποία προτείνεται αυξημένος στόχος μείωσης των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε επίπεδο ΕΕ έως το 2030 κατά τουλάχιστον 55 % από τα επίπεδα του 1990. Η γεωργία και η δασοκομία θα διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας της ΕΕ έως το 2050. Η γεωργία αποτελεί μέρος της μακροπρόθεσμης στρατηγικής της ΕΕ για το 2050, η οποία διαμορφώνει τη βάση της Πράσινης Συμφωνίας. Είναι πλήρως ενσωματωμένη στα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ), στις μακροπρόθεσμες στρατηγικές της σύμβασης-πλασιού των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) και στα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ. Για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, ο τομέας πρέπει να καταβάλει τις προσπάθειες που του αναλογούν και να συμβάλει στην αύξηση του επιπέδου κλιματικής φιλοδοξίας για το 2030.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση¹⁰, η Επιτροπή σκοπεύει να ξεκινήσει μια σειρά αναθεωρήσεων των βασικών νομοθετικών μέσων για την επίτευξη του νέου στόχου. Τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ που πρέπει να καταρτίσουν τα κράτη μέλη αποτελούν σημαντική ευκαιρία ώστε να διοχετευτούν περισσότεροι πόροι για την επίτευξη βιώσιμων μειώσεων των εκπομπών στον γεωργικό τομέα, ενισχύοντας παράλληλα την οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητά του.

Τόσο η Πράσινη Συμφωνία όσο και η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και το σχέδιο κλιματικών στόχων για το 2030 επισημαίνουν τα οφέλη της δράσης στον τομέα αυτόν, τα οποία μειώνουν σημαντικά τις εκπομπές, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνέχιση της επισιτιστικής ασφάλειας στην ΕΕ. Η αποδοτική χρήση λιπασμάτων, η γεωργία ακριβείας, η καλύτερη υγεία του ζωικού κεφαλαίου και η αναερόβια χώνευση (παραγωγή βιοαερίου και χρήση οργανικών αποβλήτων) αποτελούν παραδείγματα υφιστάμενων τεχνολογιών με σημαντικές αναξιοποίητες δυνατότητες.

Η Επιτροπή θα διατυπώσει συστάσεις προς τα κράτη μέλη επισημαίνοντας τους τομείς στους οποίους επιθυμούμε να αναληφθούν δράσεις στο πλαίσιο των σχεδίων της ΚΓΠ, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας.

Γράφημα 4.9 — Οι αριθμοί καταδεικνύουν με σαφήνεια ότι οι εκπομπές στον τομέα της γεωργίας της ΕΕ κατά την περίοδο μεταξύ του 2010 και του 2018 κυμαίνονται γύρω από παρόμοιες τιμές, χωρίς σημαντική αύξηση ή μείωση και, κατά συνέπεια, παραμένουν ασαφείς.

Οι συνολικές τάσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ-28 είναι πιθανό να είναι ακριβέστερες από τις επιμέρους απόλυτες ετήσιες εκτιμήσεις, οι οποίες δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) εικάζει ότι η αβεβαιότητα στις συνολικές τάσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ανέρχεται περίπου σε 4-5 %.

Τα στοιχεία σχετικά με τις εκπομπές στον τομέα της γεωργίας για το 2018 είναι πλέον διαθέσιμα και καταδεικνύουν μείωση.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.49 – 4.51

Το ΕΓΤΑΑ συμβάλλει στην ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη, αλλά δεν έχει σχεδιαστεί για να επιλύσει από μόνο του όλα τα προβλήματα με τα οποία βρίσκονται αντιμέτωπες οι αγροτικές περιοχές στην ΕΕ.

⁹ https://ec.europa.eu/knowledge4policy/publication/communication-com2020562-stepping-europe%E2%80%99s-2030-climate-ambition-investing-climate_en

¹⁰ Ενίσχυση της κλιματικής φιλοδοξίας της Ευρώπης για το 2030 – Επενδύουμε σε ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον προς όφελος των πολιτών μας: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0562>

Στην έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για την ΚΓΠ¹¹ επισημαίνεται ότι η ΚΓΠ συνδέεται με τη μείωση της φτώχειας και τη δημιουργία καλύτερων θέσεων εργασίας για τους γεωργούς σε ολόκληρη την ΕΕ. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «η ΚΓΠ είναι ευρείας εμβέλειας και μπορεί να αποτελέσει ισχυρό μέσο διαρθρωτικού μετασχηματισμού». Το χάσμα μεταξύ των γεωργικών εισοδημάτων και των εισοδημάτων σε άλλους τομείς αμβλύνεται, και σε ολόκληρη την ΕΕ παρατηρείται σύγκλιση των γεωργικών εισοδημάτων. Σε αυτά τα επιτεύγματα συμβάλλουν και οι δύο πυλώνες της ΚΓΠ. Η επικείμενη αξιολόγηση του αντικτύπου της ΚΓΠ στην «ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη» (που θα δημοσιευτεί το 2021) θα παράσχει πρόσθετες πληροφορίες.

Το ΚΠΠΑ περιλαμβάνει ευρύ φάσμα δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά την επίτευξη του γενικού στόχου της «ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης»: οι δείκτες αυτοί περιλαμβάνουν ποσοστά απασχόλησης (και ανεργίας) και τη διάρθρωση της οικονομίας (βλ. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/cap-context-indicators-table_2019_en.pdf). Το ίδιο ισχύει και για την πρόταση για τη μελλοντική ΚΓΠ (παράρτημα Ι του προτεινόμενου κανονισμού για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ).

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.52 – 4.54

Η ΚΓΠ συμβάλλει στην ανανέωση των γενεών στη γεωργία, με θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις για την απασχόληση.

Στόχοι όπως η ανανέωση των γενεών στη γεωργία και η δημιουργία θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές δεν μπορούν να επιτευχθούν μόνο με ένα μέσο στήριξης, αλλά είναι αποτέλεσμα συνεργειών μεταξύ των διαφόρων εθνικών και ενωσιακών μέσων και του ειδικού εθνικού ή περιφερειακού πλαισίου. Η ΚΓΠ προσφέρει μια σειρά μέσων που συμβάλλουν στο αποτέλεσμα αυτό. Λόγω της φύσης των υποστηριζόμενων έργων (ειδικότερα στην περίπτωση του LEADER), η δημιουργία θέσεων εργασίας πραγματοποιείται μόνο μετά την παρέλευση ορισμένου χρονικού διαστήματος. Επιπλέον, στο πλαίσιο της στήριξης από το ΕΓΤΑΑ συχνά δεν παρέχονται άμεσες πιστώσεις, παρά το γεγονός ότι, αφενός, δημιουργούν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να προσφερθούν θέσεις εργασίας και, αφετέρου, μπορούν να ληφθούν από στοχευόμενα άτομα.

Σε πρόσφατη υποστηρικτική μελέτη της αξιολόγησης¹² αφήνεται να εννοηθεί ότι τα μέτρα της ΚΓΠ για τους γεωργούς νεαρής ηλικίας έχουν θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην ανανέωση των γενεών (σε σχέση με το αντιπαράδειγμα), συμπεριλαμβανομένης της στήριξης από το ΕΓΤΕ. Τα μέτρα αυτά αποφέρουν απτά αποτελέσματα στις επιδόσεις και στην ανθεκτικότητα των γεωργικών επιχειρήσεων. Ωστόσο, αντί να ενθαρρύνουν τη διαδοχή των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, είναι πιθανότερο να βελτιώσουν την κοινωνικο-οικονομική βιωσιμότητα των γεωργικών επιχειρήσεων αφού τις αναλάβουν γεωργοί νεότερης ηλικίας.

Το κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο στις αγροτικές περιοχές και οι φραγμοί εισόδου στην αγορά για τους γεωργούς νεαρής ηλικίας (όπως οι τιμές της γης και η πρόσβαση σε κεφάλαια) αποτελούν ισχυρά αντικίνητρα για τους νεοεισερχόμενους, τα οποία δεν μπορεί να αντιμετωπίσει η ΚΓΠ από μόνη της.

¹¹ Παγκόσμια Τράπεζα (2017), «Thinking Common Agricultural Policy supporting agricultural jobs and incomes in the EU», Regular economic report 4, Ουάσινγκτον. Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Παγκόσμια Τράπεζα. <http://pubdocs.worldbank.org/en/369851513586667729/Thinking-CAP-World-Bank-Report-on-the-EU.pdf>

¹² Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas, 2019.

Η νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για την ΚΓΠ μετά το 2020 προβλέπει ένα νέο πλαίσιο στήριξης των γεωργών νεαρής ηλικίας, με μεγαλύτερες συνέργειες μεταξύ της στήριξης του πυλώνα Ι και του πυλώνα ΙΙ, με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής μεταξύ των παρεμβάσεων, στοχευμένων και εξατομικευμένων λύσεων, καθώς και τη μεγιστοποίηση της οικονομικά αποδοτικής χρήσης όλων των διαθέσιμων πόρων με τρόπους που ανταποκρίνονται καλύτερα στις τοπικές συνθήκες και στις πραγματικές ανάγκες. Λόγω της επίδρασης εθνικών παραγόντων στην ανανέωση των γενεών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των εθνικών μέσων και των παρεμβάσεων της ΕΕ και να διασφαλίσουν τη συνοχή.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.55 – 4.57

Το ΕΓΤΑΑ παρέχει ευρύ φάσμα μέσων στήριξης για επενδύσεις σε αγροτικές περιοχές, τα οποία καλύπτουν διάφορα είδη επενδύσεων και στόχους αγροτικής ανάπτυξης. Δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν όλα τα έργα με περιορισμένο σύνολο δεικτών. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα της στήριξης μπορεί να εξεταστεί μόνο μέσω αξιολογήσεων, με τη χρήση πρόσθετων πληροφοριών για την ανάλυση. Η Επιτροπή έχει προτείνει λύσεις για διάφορα προβλήματα που αφορούν το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020· ωστόσο, θα είναι πάντα αναγκαία η εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ, αφενός, των οφελών της παρακολούθησης και αξιολόγησης και, αφετέρου, του σχετικού κόστους και της διοικητικής επιβάρυνσης. Όσον αφορά την ευρυζωνική κάλυψη στις αγροτικές περιοχές, βλ. επίσης την απάντηση στο πλαίσιο 4.1.

4.58 Στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και οι αντίστοιχες στοχευόμενες τιμές καθορίζονται σε επίπεδο στόχων (τομείς εστίασης) και όχι σε επίπεδο μεμονωμένων μέτρων. Χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό επιχειρησιακών στόχων που πρέπει να επιτευχθούν μέσω της εφαρμογής μιας σειράς σχετικών μέτρων στήριξης στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Λόγω του μεγάλου αριθμού πιθανών μέτρων, οι δείκτες αποτελεσμάτων που καθορίζονται στο επίπεδο αυτό δεν θα είναι λειτουργικοί. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν ειδικούς ανά πρόγραμμα δείκτες, επιπλέον των κοινών δεικτών, για την παρακολούθηση συγκεκριμένων επιτευγμάτων στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 4.59 – 4.60

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων για το 2019 παρέχει επαρκείς ποσοτικές προσδιοριζόμενες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις της ΚΓΠ και παρουσιάζει ισορροπημένο σκεπτικό όσον αφορά τα επιτεύγματα πολιτικής, εστιάζοντας τόσο στις εκροές όσο και στα αποτελέσματα.

Η συνεχής παρακολούθηση, εκ μέρους της Επιτροπής, των εξελίξεων στις γεωργικές αγορές, στην αγροτική ανάπτυξη και στη χρήση των κονδυλίων της ΚΓΠ μέσω του πλαισίου, των εκροών, των αποτελεσμάτων και των δεικτών, με σκοπό τη στήριξη της αξιολόγησης των επιδόσεων της ΚΓΠ που διενεργεί, παράγει πληροφορίες που καθίστανται ολοένα και πιο διαφανείς, φιλικές προς τον χρήστη και έγκαιρες, και οι οποίες παρείχαν επίσης τη βάση για τη διεξαγωγή τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών αναλύσεων των επιδόσεων της ΚΓΠ. Αυτό δεν θα ήταν εφικτό εάν οι πληροφορίες δεν είχαν προσδιοριστεί ποσοτικώς.

Παρότι οι επιδόσεις της πολιτικής μπορούν να παρατηρούνται σε ετήσια βάση και με σχετικά αξιόπιστο τρόπο στο επίπεδο της παραγωγής, η ισχυρή επίδραση εξωτερικών παραγόντων (όπως κλιματικά φαινόμενα ή κρίσεις στον τομέα της υγείας) αποκτά μεγαλύτερη σημασία όταν επιδιώκεται η μέτρηση των αποτελεσμάτων και, ειδικότερα, των επιπτώσεων. Παρά τους περιορισμούς που προκύπτουν, η ετήσια πρόοδος που σημειώνεται όσον αφορά την υλοποίηση μιας δράσης στο πλαίσιο

της ΚΓΠ θα αποτελεί ικανοποιητική ένδειξη ως προς το αν βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη του στόχου της και θα συμβάλει, συνεπώς, στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς της.

Κάθε πολιτική που επιδιώκει την αντιμετώπιση του μεγάλου αριθμού προκλήσεων στον γεωργικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι οι οικονομικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι μπορούν να επιτευχθούν μόνον εάν αντιμετωπιστούν από κοινού. Είναι σημαντικό οι δείκτες να εξετάζονται στο ευρύτερο πλαίσιο τους και υπό το πρίσμα πιθανών συνεργειών/αντισταθμίσεων και όχι σε μεμονωμένη βάση.

Αυτό σημαίνει ότι οι αποτελεσματικές γεωργικές πολιτικές πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις πολυεπίπεδες σχέσεις μεταξύ των μέσων και των στόχων αντί να εφαρμόζουν μια απλουστευμένη λογική παρέμβασης, ώστε να αποτυπώνονται τόσο οι εντάσεις όσο και οι ευκαιρίες που δημιουργούν όλα τα είδη των σύγχρονων γεωργικών πρακτικών από πλευράς οικονομικής και περιβαλλοντικής αποδοτικότητας. Η λεπτομερής λογική παρέμβασης της ΚΓΠ αποτυπώνεται στην εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής για το 2018 και αναπτύσσεται σε καθεμία από τις αξιολογήσεις, στο πλαίσιο των οποίων αξιολογείται ενδελεχώς η αποτελεσματικότητα της πολιτικής ως προς την επίτευξη των στόχων της.

4.61 Βλ. πρώτη παράγραφο της απάντησης της Επιτροπής στο σημείο 4.14.

4.62 Λόγω της επίδρασης που έχουν στο εισόδημα των γεωργών εξωτερικοί παράγοντες, όπως η ξηρασία και οι ασθένειες, στόχος της ΚΓΠ είναι να συμβάλει στην αύξηση του γεωργικού εισοδήματος. Επιπλέον, η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης συμβάλλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μέσω της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού του γεωργικού τομέα της ΕΕ, καθώς και μέσω της βελτίωσης των σχέσεων μεταξύ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της αγοράς¹³.

4.63 Το τρέχον πλαίσιο δράσης της ΕΕ για το κλίμα δεν θέτει ειδικούς ανά τομέα στόχους, αλλά προβλέπει εθνικούς στόχους για τη μείωση των εκπομπών σε τομείς εκτός του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, μεταξύ των οποίων η γεωργία, οι μεταφορές, τα απόβλητα και τα κτίρια. Κάθε κράτος μέλος αποφασίζει, βάσει των δυνατοτήτων των δράσεων από πλευράς οικονομικής αποδοτικότητας και μετριασμού, τους τρόπους με τους οποίους θα εργαστεί για τη μείωση των εκπομπών, καθώς και τον τομέα ή τους τομείς στους οποίους θα το πράξει. Δεδομένου ότι το κόστος περαιτέρω μειώσεων στη γεωργία είναι αρκετά υψηλό σε σύγκριση με άλλους τομείς, τα κράτη μέλη ενδέχεται να έχουν αποφασίσει να επιλύσουν πρώτα ζητήματα σε άλλους τομείς. Ωστόσο, το αυξημένο επίπεδο φιλοδοξίας στο νέο σχέδιο κλιματικών στόχων για το 2030 θα απαιτήσει την επαναξιολόγηση του τρέχοντος πλαισίου και θα οδηγήσει στα μέσα του 2021 σε προτάσεις που θα καλύπτουν τους σχετικούς τομείς.

4.64 Υπάρχει ευρύ φάσμα διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με την ΚΓΠ και οι ερευνητές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε λεπτομερέστερες πληροφορίες για τους (εξαιρετικά πολυάριθμους) δείκτες του ΚΠΠΑ.

¹³ Evaluation Helpdesk report — Summary report synthesis of evaluation components of the enhanced AIRS 2019 Chapter, 7 Δεκεμβρίου 2019, και Evaluation support study of the impact of the CAP measures towards the general objective “viable food production”.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ –
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2019**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) προωθεί την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και την εφαρμογή, ενίσχυση και ανάπτυξη μιας κοινής ενωσιακής προσέγγισης για το άσυλο και τη μετανάστευση. Στηρίζει δράσεις σε σχέση με το άσυλο, συμπεριλαμβανομένης της επανεγκατάστασης και μετεγκατάστασης, της νόμιμης μετανάστευσης και της ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και επιχειρήσεις επιστροφής.

Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος ΠΔΠ, η Επιτροπή εστίασε τη στήριξη στο πλαίσιο του TAME στην παροχή αποτελεσματικών απαντήσεων στην προσφυγική κρίση, διασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την εφαρμογή του θεματολογίου για τη μετανάστευση. Ο ευέλικτος μηχανισμός αντίδρασης σε έκτακτες καταστάσεις («βοήθεια έκτακτης ανάγκης»), ο οποίος τελεί υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής, θεωρείται ιδιαίτερα αποτελεσματικό εργαλείο για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων αναγκών. Στο πλαίσιο αυτό, σημαντική προτεραιότητα αποτέλεσε η επίτευξη ισχυρότερης εναρμόνισης του TAME με τους στόχους πολιτικής και τις ειδικές επιχειρησιακές ανάγκες με στόχο την αποτελεσματική στήριξη των προτεινόμενων λύσεων για την προσφυγική κρίση και την ενίσχυση των συνεργειών και της συμπληρωματικότητας μεταξύ του TAME και άλλων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ (ιδίως των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας, καθώς και των μέσων ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ).

Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις του Ταμείου, το οποίο τελεί υπό επιμερισμένη διαχείριση, πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα και σε δύο επίπεδα: το πρώτο επίπεδο αποτελείται από στοιχεία παρακολούθησης, τα οποία συλλέγουν τα κράτη μέλη και υποβάλλουν στην Επιτροπή στις ετήσιες εκθέσεις εφαρμογής τους. Τα στοιχεία αυτά καλύπτουν τους δείκτες που ορίζονται στον κανονισμό για τη δημιουργία του TAME [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 516/2014]. Το δεύτερο επίπεδο υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις είναι οι αξιολογήσεις. Οι ισχύοντες κανονισμοί απαιτούν από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να διενεργούν ενδιάμεσες και εκ των υστέρων αξιολογήσεις. Καθένα από τα δύο αυτά σύνολα δεδομένων εξυπηρετεί διαφορετικό σκοπό. Ενώ τα στοιχεία παρακολούθησης παρέχουν επισκόπηση της προόδου ως προς την εφαρμογή του Ταμείου, οι αξιολογήσεις εκτιμούν τον αντίκτυπο της στήριξης. Η εκ των υστέρων αξιολόγηση της Επιτροπής θα αξιολογήσει ειδικότερα τον αντίκτυπο στην αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών προς την Ένωση, την ανάπτυξη του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου και τη δίκαιη και ίση μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών. Η ενδιάμεση αξιολόγηση ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2018. Λόγω της καθυστερημένης έκδοσης των κανονισμών, η οποία είχε ως αποτέλεσμα καθυστέρηση στην έναρξη της εφαρμογής του προγράμματος, η ενδιάμεση αξιολόγηση παρείχε μια πρώτη μόνο εκτίμηση των πρώιμων σταδίων εφαρμογής του TAME. Η εκ των υστέρων αξιολόγηση της Επιτροπής, η οποία αναμένεται στο τέλος Ιουνίου 2024, θα παρέχει μια πολύ πιο ολοκληρωμένη αξιολόγηση των επιδόσεων του TAME.

Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME)

5.10 Το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης παρέχει τα χρηματοδοτικά μέσα για την προώθηση του συνολικού θεματολογίου της ΕΕ για τη μετανάστευση σε ένα ευμετάβλητο περιβάλλον και μια δύσκολη κατάσταση σε θέματα μετανάστευσης την περίοδο 2014-2019.

Γράφημα 5.3 – Η εφαρμογή του προγράμματος θα διαρκέσει μέχρι το τέλος του 2022 και, εν συνεχεία, η Επιτροπή θα διενεργήσει τελική αξιολόγηση των επιδόσεων του TAME έναντι των τιμών-στόχου. Το άρθρο 57 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 514/2014 απαιτεί από τα κράτη μέλη να υποβάλουν την εκ των υστέρων αξιολόγησή τους στην Επιτροπή έως τον Δεκέμβριο του 2023. Βάσει των εκθέσεων αυτών, η Επιτροπή υποβάλλει την εκ των υστέρων αξιολόγηση έως τις 30 Ιουνίου 2024.

Γράφημα 5.4 – Η Επιτροπή θεωρεί ότι γενικά όλοι οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις είναι συναφείς με τους στόχους του προγράμματος.

Ο καθορισμός στόχων στην αρχή της περιόδου του ΠΔΠ ενέχει τον κίνδυνο, κατά τη διάρκεια ζωής του προγράμματος, οι στόχοι να καταστούν ευκολότεροι ή δυσκολότεροι ως προς την επίτευξή τους. Αυτό θα μπορούσε να οφείλεται σε παράγοντες για τους οποίους ευθύνεται η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, άλλοι εταίροι και οργανισμοί, ή σε εξωτερικούς παράγοντες.

Οι δείκτες από μόνοι τους δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη των στόχων του.

Τα δεδομένα των δεικτών θα πρέπει πάντοτε να αναλύονται σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για την αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος.

5.14 Ούτε ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 516/2014 ούτε το παράρτημα IV του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 516/2014, όπου καθορίζονται οι κοινοί δείκτες, ταξινομούν τους δείκτες σε δείκτες εκροής ή αποτελεσμάτων.

5.15 Δεδομένου ότι οι δείκτες χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση της προόδου ως προς την εφαρμογή των εθνικών προγραμμάτων, οι τιμές-στόχος τίθενται στην αρχή της περιόδου προγραμματισμού και, γενικά, αναπροσαρμόζονται προς τα άνω ή προς τα κάτω όταν προστίθεται επιπλέον χρηματοδότηση στα εθνικά προγράμματα. Η υπέρβαση των τιμών-στόχου αντικατοπτρίζει από μόνη της τις δυνατότητες για μεγαλύτερη βελτίωση της αποδοτικότητας.

5.16 Ο έλεγχος παρακολούθησης της Υπηρεσίας Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου (IAS) το 2020 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η «σύσταση έχει εφαρμοστεί επαρκώς και αποτελεσματικά».

5.17 Οι τιμές-στόχος τίθενται από τα κράτη μέλη στα εθνικά τους προγράμματα στην αρχή της περιόδου προγραμματισμού και αναπροσαρμόζονται όταν διατίθεται επιπλέον χρηματοδότηση στα εθνικά προγράμματα.

Όσον αφορά την εκτίμηση των αναγκών:

- Κάθε πρόγραμμα αναλύει τις ανάγκες στους διάφορους τομείς που καλύπτονται από το πρόγραμμα (τμήμα 2 των εγκεκριμένων προγραμμάτων). Οι ανάγκες αυτές αποτελούν τη βάση για τον προσδιορισμό της κατανομής της χρηματοδότησης και, κατά συνέπεια, του επιπέδου των τιμών-στόχου. Ως εκ τούτου, οι τιμές-στόχοι που έθεσαν τα κράτη μέλη και ενέκρινε η Επιτροπή θεωρούνται συναφείς πληροφορίες για την αξιολόγηση της προόδου στο πλαίσιο του TAME.

- Η ενδιάμεση αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι παρεμβάσεις που στηρίχθηκαν από το TAME ανταποκρίνονταν στις ανάγκες που προσδιορίστηκαν από τα κράτη μέλη (βλ. σημείο 5.20 και κείμενο στο πλαίσιο 5.1).

Τα κράτη μέλη δεν έχουν νομική υποχρέωση να συλλέγουν και να υποβάλλουν ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με τις συνολικές ανάγκες τους. Αυτό συνάδει με τη δέσμευση που ανέλαβαν τα τρία θεσμικά όργανα στη διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου να θεσπίσουν στη νομοθεσία, εφόσον αρμόζει, απαιτήσεις σχετικά με την υποβολή εκθέσεων, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, αποφεύγοντας παράλληλα την υπερβολική ρύθμιση και τον διοικητικό φόρτο, ιδίως για τα κράτη μέλη.

5.18 – Όλες οι αιτήσεις για βοήθεια έκτακτης ανάγκης (EMAS) που υποβάλλονται αξιολογούνται σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό βάσει διαφόρων κριτηρίων, μεταξύ άλλων αν ο γενικός στόχος (αναμενόμενος αντίκτυπος) και η ανταπόκριση στη βοήθεια έκτακτης ανάγκης ευθυγραμμίζονται με τους στόχους του Ταμείου και της πολιτικής και αν οι καθορισμένοι ειδικοί στόχοι (αναμενόμενα αποτελέσματα) συμβάλλουν στον γενικό στόχο. Για κάθε ειδικό στόχο, καθορίζονται κατάλληλοι δείκτες για τη μέτρηση της προόδου ως προς την επίτευξη, μεταξύ άλλων η μονάδα μέτρησης, η τιμή βάσης και η τιμή-στόχος, δείκτες οι οποίοι παρακολουθούνται κατά την εφαρμογή της συμφωνίας επιχορήγησης ώστε να διασφαλίζεται ότι οι δαπάνες πραγματοποιούνται όπως έχει προγραμματιστεί. Καθ' όλη την εφαρμογή της βοήθειας EMAS, η Επιτροπή παρακολουθεί τις επιδόσεις όσον αφορά την αποτελεσματική, αλλά και αποδοτική, χρήση των κονδυλίων της ΕΕ, διασφαλίζοντας τη συμπληρωματικότητα με άλλους πόρους και δράσεις της ΕΕ. Τα δεδομένα των δεικτών θα πρέπει πάντοτε να αναλύονται σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για την αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος.

Όσον αφορά το μελλοντικό Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης (TAM), σε συνέχεια της σύστασης του ΕΕΣ και υπό την προϋπόθεση ότι θα εκδοθούν σχετικοί κανονισμοί για το ΠΔΠ 2021-2027, η Επιτροπή θα αναπτύξει κριτήρια για τη διάθεση των κονδυλίων EMAS έως τις 30 Ιουνίου 2021.

5.19 Οι πληροφορίες σχετικά με την οικονομία και την αποδοτικότητα των προγραμμάτων δεν είναι διαθέσιμες σε ετήσια βάση. Οι πτυχές αυτές προκύπτουν σε μεγάλο βαθμό από το κανονιστικό πλαίσιο και συνήθως μετρώνται πιο μακροπρόθεσμα.

Πιο ολοκληρωμένη αξιολόγηση των επιδόσεων των προγραμμάτων δαπανών γίνεται στο πλαίσιο των αξιολογήσεων, με την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων ποιοτικών και ποσοτικών πληροφοριών. Στο πλαίσιο των αξιολογήσεων συλλέγονται πληροφορίες σχετικά με την αποδοτικότητα. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 514/2014 ορίζει ότι πρέπει να διενεργηθούν δύο αξιολογήσεις όσον αφορά το TAME: μία ενδιάμεση αξιολόγηση το 2017 και μία εκ των υστέρων αξιολόγηση στο τέλος του προγράμματος.

Τα αποτελέσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης του 2017 έχουν περιγραφεί στις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2020.

Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, τα κράτη μέλη θα υποβάλουν έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης για τα αποτελέσματα των δράσεων δυνάμει των εθνικών προγραμμάτων και, έως τις 30 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης για τα αποτελέσματα των νομικών βάσεων. Στην εκ των υστέρων αξιολόγηση της Επιτροπής θα εξετάζεται επίσης η επίπτωση των ειδικών κανονισμών στην ανάπτυξη του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, όσον αφορά τη συνεισφορά τους στην επίτευξη ενός επιλεγμένου συνόλου στόχων.

5.20 Συνολικά, το Ταμείο δημιούργησε σημαντική ενωσιακή προστιθέμενη αξία, παρά το σχετικά μικρό μέγεθος των κονδυλίων σε σύγκριση με τις σημαντικές προκλήσεις που θέτει η μεταναστευτική κρίση.

5.23 Πρώτη περίπτωση – Το TAME παρέχει σχετικά περιορισμένο ποσό χρηματοδότησης σε αυτόν τον τομέα σε σύγκριση με τις συνολικές ανάγκες στα κράτη μέλη. Είναι σαφές ότι το Ταμείο δεν θα καλύπτει το 100 % των αναγκών. Μπορεί, ωστόσο, να συμβάλει θετικά.

Οι ανάγκες τις οποίες σκοπεύουν να αντιμετωπίσουν τα κράτη μέλη με το Ταμείο καθορίζονται στο εθνικό πρόγραμμα (τμήμα 2) στην αρχή της περιόδου προγραμματισμού.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι παρεμβάσεις που στηρίχθηκαν από το TAME ανταποκρίνονταν στις ανάγκες που προσδιορίστηκαν από τα κράτη μέλη (βλ. σημείο 5.20 και κείμενο στο πλαίσιο 5.1).

Επιπλέον, η εκ των υστέρων αξιολόγηση θα αναλύσει αν τα αποτελέσματα των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το TAME δυνάμει των εθνικών προγραμμάτων συνέβαλαν πράγματι στην αντιμετώπιση των εν λόγω αναγκών.

Δεύτερη περίπτωση – Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 5.15.

5.24 Η στήριξη μέσω του TAME συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάπτυξη προγραμμάτων και δραστηριοτήτων επανεγκατάστασης από μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών. Ο αριθμός των επανεγκαταστάσεων στην ΕΕ αυξάνεται συνεχώς από το 2015. Ακόμη και αν η πανδημία COVID-19 έχει σταματήσει προσωρινά τις επανεγκαταστάσεις —παρότι οι επιχειρήσεις επανεγκατάστασης ξεκίνησαν εκ νέου με αργούς ρυθμούς σε ορισμένα κράτη μέλη μετά το καλοκαίρι— η Επιτροπή θεωρεί συνολικά ότι, με περισσότερες από 60 000 επανεγκαταστάσεις να έχουν ολοκληρωθεί έως το 2019, η πολιτική αυτή μπορεί να θεωρείται επιτυχία στην οποία η Επιτροπή θα στηριχτεί στο μέλλον.

5.25 Το TAME μπορεί να συμβάλει στη σύγκλιση των ποσοστών αναγνώρισης, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, η διαχείριση των αιτήσεων ασύλου παραμένει πολιτικό ζήτημα που δεν μπορεί πάντοτε να αποκαθιστά μόνο η χρηματοδότηση.

5.26 Σύμφωνα με την έκθεση της EASO του 2020 για τις τάσεις του ασύλου, δεν παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην επεξεργασία των αιτήσεων ασύλου σε όλα τα κράτη μέλη. Η έκθεση σημειώνει μείωση των καθυστερήσεων στη Γερμανία και ότι το σύνολο των εκκρεμών υποθέσεων ήταν σημαντικό και παρουσίαζε αυξητική τροχιά στο Βέλγιο, την Ελλάδα, τη Γαλλία και την Ισπανία.

Στις 23 Σεπτεμβρίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε το νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, μετά από εντατικές διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη και διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη. Το Σύμφωνο καλύπτει όλα τα επιμέρους στοιχεία που απαιτούνται για μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση για τη μετανάστευση.

Προτείνει αποτελεσματικότερες και ταχύτερες διαδικασίες με τη θέσπιση ολοκληρωμένης διαδικασίας στα σύνορα, η οποία περιλαμβάνει έλεγχο διαλογής πριν από την είσοδο, ο οποίος συνεπάγεται την ταυτοποίηση όλων των ατόμων που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ χωρίς άδεια ή έχουν αποβιβαστεί μετά από επιχείρηση έρευνας και διάσωσης. Ο εν λόγω έλεγχος διαλογής θα περιλαμβάνει υγειονομικό έλεγχο και έλεγχο ασφαλείας, λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων και καταχώριση στη βάση δεδομένων Eurodac. Μετά τον έλεγχο διαλογής, τα άτομα μπορούν να κατευθυνθούν στη σωστή διαδικασία, είτε σε διαδικασία στα σύνορα για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων είτε σε τακτική διαδικασία ασύλου. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας στα σύνορα, θα λαμβάνονται ταχείες αποφάσεις για το άσυλο ή την επιστροφή.

5.27 Η Επιτροπή παρουσιάζει παρακάτω τις δράσεις που αναλήφθηκαν μετά τη δημοσίευση της έκθεσης 24/2019 του ΕΕΣ πριν από ένα έτος:

- Η EASO αύξησε σημαντικά τη στήριξη στην Ελλάδα μέσω του επιχειρησιακού σχεδίου που υπεγράφη μεταξύ EASO και Ελλάδας τον Δεκέμβριο του 2019. Με βάση το σχέδιο αυτό, ο οργανισμός αυξάνει ήδη την επιχειρησιακή του παρουσία προς στήριξη των ελληνικών αρχών. Το προσωπικό που απασχολεί η EASO διπλασιάζεται από περίπου 500 σε πάνω από 1 000 άτομα καθ' όλη τη διάρκεια του 2020. Το προσωπικό θα εργαστεί για να υποστηρίξει την ελληνική Υπηρεσία Ασύλου, την Εθνική Μονάδα Δουβλίνου, την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης και την Αρχή Προσφυγών.
- Στις 28 Ιανουαρίου 2020, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και η ελληνική κυβέρνηση υπέγραψαν συμφωνία έδρας για τη φιλοξενία του επιχειρησιακού γραφείου της EASO στην Ελλάδα. Η συμφωνία φιλοξενίας παρέχει νομική και διοικητική σαφήνεια στο καθεστώς της EASO στην Ελλάδα, δίνοντας τη δυνατότητα στον οργανισμό να βελτιώσει τη στήριξή του στις ελληνικές αρχές ασύλου και υποδοχής.
- Η Επιτροπή παρέχει ήδη βοήθεια EMAS στην Ελλάδα προκειμένου να υποστηρίξει την ελληνική Υπηρεσία Ασύλου (ως δικαιούχο) στην αντιμετώπιση του όγκου των εκκρεμών υποθέσεων ασύλου και άλλων δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη διασφάλιση δίκαιης και αποτελεσματικής διαδικασίας ασύλου στην Ελλάδα. Η EASO, σύμφωνα με το τελευταίο επιχειρησιακό της σχέδιο, υποστηρίζει επίσης τις επιχειρήσεις της ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου.
- Το ελληνικό εθνικό πρόγραμμα του TAME (κοινή διαχείριση) υποστηρίζει επίσης τις δραστηριότητες και τη λειτουργία της ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου.
- Όσον αφορά την Ιταλία, η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες στην αρμόδια αρχή του TAME σχετικά με την ικανότητα διεκπεραίωσης του μεγάλου αριθμού προσφυγών και την κάλεσε να έλθει σε επαφή με το Υπουργείο Δικαιοσύνης προκειμένου να διερευνήσουν τρόπους διασφάλισης μακροπρόθεσμης οικονομικής στήριξης για τη διερμηνεία στο στάδιο των προσφυγών. Στην επιτροπή παρακολούθησης του εθνικού προγράμματος του TAME, η οποία συνήλθε στις 9 Δεκεμβρίου 2019, η αρμόδια αρχή του TAME ενημέρωσε την Επιτροπή ότι αντιμετωπίζει θετικά τη σύστασή μας και ότι θα αναλάβει σχετική δράση μαζί με το Υπουργείο Δικαιοσύνης.
- Εν είδει παρατήρησης, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων μειώθηκε στην Ελλάδα μεταξύ Μαρτίου και Ιουλίου 2020: από 112 370 στο τέλος Φεβρουαρίου 2020 σε 83 325 στο τέλος Ιουλίου 2020 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία). Η μείωση σχετίζεται πιθανότατα με τη νόσο COVID-19. Επιπλέον, ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων μειώθηκε σημαντικά στην Ιταλία τα τελευταία 2 χρόνια: από 152 420 στο τέλος του 2017 σε 47 020 στο τέλος του 2019.

5.28 Όσον αφορά την ένταξη, στο νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο^[1] η Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόθεσή της να εγκρίνει, έως το τέλος του 2020, νέο σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη, το οποίο θα παρέχει στρατηγική καθοδήγηση και θα καθορίζει συγκεκριμένες δράσεις για την προώθηση της ένταξης των μεταναστών και της ευρύτερης κοινωνικής συνοχής.

[1] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με ένα νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, COM(2020) 609.

5.30 Δεύτερη περίπτωση – Ενώ η ενσωμάτωση αποτελεί περίπλοκο ζήτημα όπου πολλά στοιχεία επηρεάζουν τα αποτελέσματα της ενσωμάτωσης των υπηκόων τρίτων χωρών, μέσω του TAME η Επιτροπή υποστηρίζει μια ολιστική προσέγγιση για την ενσωμάτωση, λαμβάνοντας υπόψη ποικίλες πτυχές που μπορεί να έχουν αντίκτυπο στη διαδικασία ενσωμάτωσης. Η στήριξη που παρείχε το TAME υπερέβη τα μαθήματα γλωσσών και τα μαθήματα αγωγής του πολίτη και ασχολήθηκε επίσης με ζητήματα που σχετίζονται με την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία και την πρόσβαση σε υπηρεσίες που μπορεί να έχουν αντίκτυπο στη μακροπρόθεσμη ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών.

Παρά ταύτα, η Επιτροπή θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι χωρίς μαθήματα γλωσσών και αγωγής του πολίτη είναι δύσκολο να επιτευχθεί οιαδήποτε ενσωμάτωση, έστω και βραχυπρόθεσμη.

Τρίτη περίπτωση – Η συμβολή του TAME σε αυτόν τον δείκτη είναι πολύ περιορισμένη, μεταξύ άλλων από την άποψη του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ. Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης που συνδέεται με την απασχολησιμότητα προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Η νομική βάση του TAME επιτρέπει μόνο προπαρασκευαστικά μέτρα πριν από την είσοδο στην αγορά εργασίας. Έτσι, η εξέλιξη του δείκτη επιδόσεων των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας εξαρτάται από πολλούς άλλους παράγοντες πέραν της συμβολής του TAME στην ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών, και ιδίως από τη συνολική εξέλιξη της οικονομικής κατάστασης. Η σχέση μεταξύ των δύο θα πρέπει να αναλύεται λαμβάνοντας αυτό υπόψη.

5.31 Το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για το 2016 περιλάμβανε δράσεις που έπρεπε να υλοποιηθούν μόνο από την Επιτροπή και όχι από τα κράτη μέλη. Περιλάμβανε μη δεσμευτικές παροτρύνσεις για εστίαση σε συγκεκριμένους τομείς. Η αξιολόγηση των επιτευγμάτων του σχεδίου δράσης από την Επιτροπή βρίσκεται σε εξέλιξη.

5.32 Η Επιτροπή παρακολουθεί την ορθή μεταφορά των οδηγιών στην εθνική νομοθεσία και τη συγκεκριμένη εφαρμογή τους, μεταξύ άλλων μέσω διαδικασιών επί παραβάσει. Η μεταφορά του νομικού πλαισίου της ΕΕ για τη μετανάστευση ενδέχεται να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο σε ορισμένες από τις πτυχές του λόγω της παρουσίας πολλών προαιρετικών ρητρών.

5.33 Το γεγονός ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο για τη μετανάστευση είχε περιορισμένο αντίκτυπο έναντι των συνολικών μεταναστευτικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής του TAME. Το Ταμείο έχει σχετικά περιορισμένους οικονομικούς πόρους, αλλά και η ανάπτυξη ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής είναι κατά κύριο λόγο πολιτική απόφαση και μόνο στη συνέχεια απαιτείται χρηματοδοτική στήριξη.

Επιπλέον, τα αποτελέσματα του ελέγχου καταλληλότητας της νομοθεσίας του 2019 όσον αφορά τον αντίκτυπο του νομικού πλαισίου της ΕΕ για τη μετανάστευση είναι πιο θετικά. Η βασική διαπίστωση ήταν ότι, συνολικά και παρά τις όποιες αδυναμίες, οι οδηγίες για τη νόμιμη μετανάστευση είχαν θετικά αποτελέσματα που δεν θα είχαν επιτευχθεί εάν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μόνα τους. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών, επιβεβαιώνουν τη συνεχιζόμενη προστιθέμενη αξία για την ΕΕ από την ύπαρξη κοινού ενωσιακού νομικού πλαισίου για τη νόμιμη μετανάστευση. Τα κύρια θετικά αποτελέσματα που προσδιορίζονται από την αξιολόγηση είναι:

- η εναρμόνιση ως έναν βαθμό των προϋποθέσεων, διαδικασιών και δικαιωμάτων, που συμβάλλει στη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών·
- απλουστευμένες διοικητικές διαδικασίες·
- βελτιωμένη ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα για τους υπηκόους τρίτων χωρών, τους εργοδότες και τις διοικήσεις·
- βελτιωμένη αναγνώριση των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών (δηλαδή του δικαιώματος ίσης μεταχείρισης με τους υπηκόους της χώρας υποδοχής σε ορισμένους σημαντικούς τομείς

όπως οι συνθήκες εργασίας, η πρόσβαση στην εκπαίδευση και σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης και τα δικονομικά δικαιώματα)·

- βελτιωμένη κινητικότητα εντός της ΕΕ για ορισμένες κατηγορίες υπηκόων τρίτων χωρών (π.χ. ενδοϋπηρεσιακώς μετατιθέμενους, ερευνητές και σπουδαστές).

5.34 Όπως ανακοινώθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2020 στο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, η Επιτροπή κάλεσε τους συννομοθέτες να ολοκληρώσουν γρήγορα τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την οδηγία της ΕΕ για την μπλε κάρτα.

5.35 Για να επιτευχθούν πιο μετρήσιμα αποτελέσματα ως προς την επιστροφή παράτυπων μεταναστών, η Επιτροπή εξέδωσε τον Μάρτιο του 2017 ανανεωμένο σχέδιο δράσης για την επιστροφή, καθώς και σύσταση της Επιτροπής για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των επιστροφών στο πλαίσιο της εφαρμογής της σχετικής οδηγίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ είναι εξοπλισμένη για να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις. Επιπλέον, στις 12 Σεπτεμβρίου 2018, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για την επιστροφή (αναδιατύπωση), στην οποία περιλαμβάνονταν ορισμένες στοχευμένες τροποποιήσεις, χωρίς όμως να επηρεάζεται το πεδίο εφαρμογής της αρχικής οδηγίας για την επιστροφή. Η αναθεωρημένη οδηγία για την επιστροφή αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του καθεστώτος επιστροφής της ΕΕ και στην εξασφάλιση πιο συνεπούς εφαρμογής σε όλα τα κράτη μέλη, διασφαλίζοντας παράλληλα τα θεμελιώδη δικαιώματα και την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Η τροποποιημένη πρόταση κανονισμού για τη διαδικασία ασύλου, η οποία εκδόθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2020 στο πλαίσιο του νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, ακολουθεί αυτή τη γραμμή από την άποψη ότι ενισχύει το νομικό, επιχειρησιακό και θεσμικό πλαίσιο του συστήματος επιστροφής της ΕΕ και καλύπτει τα κενά ως προς το άσυλο. Αποτελεί, συνεπώς, μια νέα πρωτοβουλία για τη δημιουργία κοινού και αποτελεσματικού ευρωπαϊκού συστήματος επιστροφής, ακρογωνιαίος λίθος του οποίου θα παραμείνει η πρόταση αναδιατύπωσης της οδηγίας για την επιστροφή.

Οι οικειοθελείς επιστροφές αποτελούσαν ανέκαθεν τη σύσταση της Επιτροπής στα κράτη μέλη ως προτιμώμενη επιλογή, καθώς είναι πιο αξιοπρεπείς και οικονομικά αποδοτικές. Όπως ανακοινώθηκε στο νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, η Επιτροπή θα υποβάλει το επόμενο έτος ειδική στρατηγική για τις οικειοθελείς επιστροφές και την επανένταξη.

5.38 Παρά το πλήθος σχεδίων και πρωτοβουλιών της Επιτροπής, των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) τα τελευταία χρόνια, ο απόλυτος αριθμός πραγματικών επιστροφών συνεχίζει να μειώνεται μολονότι ο αριθμός των μεταναστών που είναι υποχρεωμένοι να φύγουν αυξάνεται, αν και αργά.

Στο πλαίσιο της κρίσης της νόσου COVID-19, η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και τρίτες χώρες ώστε να διασφαλίζεται ότι τηρούνται πλήρως οι προφυλάξεις για τη νόσο COVID-19 όσον αφορά τους επιστρέφοντες και το εμπλεκόμενο προσωπικό και ότι μπορούν να συνεχιστούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι διαδικασίες επιστροφής. Ιδιαίτερη προτεραιότητα δίδεται στην προώθηση των οικειοθελών επιστροφών.

Στις 16 Απριλίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε οδηγίες στα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τις διαδικασίες επιστροφής στο πλαίσιο της πανδημίας του κορονοϊού. Με τον τρόπο αυτό ανταποκρίθηκε στο αίτημα των κρατών μελών για καθοδήγηση όσον αφορά τρόπους διασφάλισης της συνέχειας των διαδικασιών και τήρησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του Χάρτη της ΕΕ.

Είναι πρωταρχικής σημασίας να επιτευχθεί ο διττός στόχος της οδηγίας, δηλαδή η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εθνικών διαδικασιών και η διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων των μεταναστών.

Το νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο ακολουθεί αυτήν τη γραμμή και δρομολογεί νέες πρωτοβουλίες για τη δημιουργία κοινού και αποτελεσματικού ευρωπαϊκού συστήματος επιστροφής, ενισχύοντας το νομικό, επιχειρησιακό και θεσμικό πλαίσιο του συστήματος επιστροφής της ΕΕ και καλύπτοντας τα κενά ως προς το άσυλο. Η πρόταση αναδιατύπωσης της οδηγίας για την επιστροφή θα παραμείνει ο ακρογωνιαίος λίθος αυτού του πλαισίου, μαζί με τη νέα πρόταση για την τροποποίηση της πρότασης κανονισμού για τη διαδικασία ασύλου που υποβλήθηκε το 2016.

5.39 Το TAME συνέβαλε στην εφαρμογή των στρατηγικών επιστροφής παρέχοντας στα κράτη μέλη την απαραίτητη βοήθεια σε διάφορους τομείς της πολιτικής επιστροφών, όπως αυξάνοντας την ικανότητα κράτησης, βελτιώνοντας τις συνθήκες της και διασφαλίζοντας την εφαρμογή διασφαλίσεων (π.χ. δωρεάν νομική συνδρομή), αλλά και καλύπτοντας το κόστος των επιχειρήσεων επιστροφής σε περιπτώσεις όπου ο Frontex δεν μπορούσε να προσφέρει υποστήριξη ή όταν η βοήθεια αυτή δεν κρίνονταν απαραίτητη από τα κράτη μέλη.

5.41 Η Επιτροπή θα ήθελε να τονίσει επίσης ότι η επιχειρησιακή βοήθεια του Frontex προς τα κράτη μέλη και τα εθνικά προγράμματα του TAME στηρίζουν τις δραστηριότητες αναγκαστικής επιστροφής με συμπληρωματικό τρόπο:

- Ο Frontex διασφαλίζει συμπληρωματικότητα και συντονισμό με τη στήριξη επιστροφών μέσω χρηματοδότησης του TAME καθώς μοιράζεται με τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατάλογο διαθέσιμων υπηρεσιών στον τομέα της επιστροφής.
- Έχει προταθεί ακόμη πιο συντονισμένη προσέγγιση για δραστηριότητες που σχετίζονται με τις επιστροφές στο πλαίσιο του επερχόμενου χρηματοδοτικού μέσου της ΕΕ (TAM).

Η δυνατότητα οργάνωσης επιχειρήσεων επιστροφής με τη χρηματοδότηση των εθνικών προγραμμάτων του TAME παρέχει στα κράτη μέλη την απαραίτητη ευελιξία προκειμένου να πραγματοποιούν επιστροφές όταν και όπου ο οργανισμός δεν μπορεί να παράσχει στήριξη ή στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη θεωρούν ότι η συμμετοχή του δεν είναι απαραίτητη.

5.42 Στις 23 Σεπτεμβρίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε το νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, μετά από έντονες διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη και διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη. Το Σύμφωνο καλύπτει όλα τα επιμέρους στοιχεία που απαιτούνται για μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση για τη μετανάστευση.

Εκτός από την πρόταση για αποτελεσματικότερες και ταχύτερες διαδικασίες, για την οποία γίνεται μνεία στην παρατήρηση της Επιτροπής σχετικά με το σημείο 5.26, το Σύμφωνο βασίζεται στην αρχή της δίκαιης κατανομής ευθυνών και της αλληλεγγύης. Τα κράτη μέλη πρέπει να συμβάλλουν στην αλληλεγγύη. Το Σύμφωνο λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές καταστάσεις των κρατών μελών και τις διακυμάνσεις των μεταναστευτικών πιέσεων και προτείνει σύστημα ευέλικτων συνεισφορών από τα κράτη μέλη. Αυτές μπορεί να κυμαίνονται από τη μετεγκατάσταση αιτούντων άσυλο από τη χώρα πρώτης εισόδου, έως την ανάληψη της ευθύνης για την επιστροφή ατόμων που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής, ή διάφορες μορφές επιχειρησιακής στήριξης.

Το Σύμφωνο αποτελείται από εξατομικευμένες και αμοιβαία επωφελείς εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες. Αυτές οι εταιρικές σχέσεις θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, όπως η παράνομη διακίνηση μεταναστών, και στην ανάπτυξη νόμιμων οδών, ενώ θα αντιμετωπίσουν το ζήτημα της αποτελεσματικής εφαρμογής των συμφωνιών και των ρυθμίσεων επανεισδοχής.

5.43 Η Επιτροπή θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι η αποτελεσματικότητα της μετεγκατάστασης, των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης και των πολιτικών ασύλου εξαρτάται από πολιτικές αποφάσεις/κριτήρια επιλεξιμότητας.

Το κύριο όφελος από το TAME σε επίπεδο ΕΕ προκύπτει από τη διακρατική διάσταση ορισμένων δράσεων, αλλά και από το όφελος της αλληλεγγύης σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο υποστηρίζεται ιδίως από τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης και τους μηχανισμούς μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης.

Όσον αφορά τις μετεγκαταστάσεις, βλ. τις απαντήσεις της Επιτροπής (ιδίως στα σημεία 33-48) στην ειδική έκθεση του ΕΕΣ 24/2019 «*Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων*» [COM(2019) 592 final].

Πρώτη περίπτωση – Αυτός ο παράγοντας σχετίζεται με πολιτικές αποφάσεις/κριτήρια επιλεξιμότητας και δεν μπορεί να σχετίζεται με την αποτελεσματικότητα του Ταμείου καθαυτού.

Δεύτερη περίπτωση – Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο πρώτο σημείο ανωτέρω.

Τρίτη περίπτωση – Η Επιτροπή θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι οι μετεγκαταστάσεις εξαρτώνται από αποφάσεις που λαμβάνουν τα κράτη μέλη και —όσον αφορά το πρόγραμμα του 2015— από τα σχετικά κριτήρια επιλεξιμότητας για το πρόγραμμα. Ο αριθμός των μετεγκαταστάσεων θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί επωφελώς σε μια ποιοτική ανάλυση των επιπτώσεων του TAME, δεν θα πρέπει όμως να χρησιμοποιείται άμεσα για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Ταμείου, δεδομένου ότι το Ταμείο δεν περιόρισε από μόνο του τις μετεγκαταστάσεις.

Όπως ανέφερε η Επιτροπή στην επίσημη απάντησή της στην έκθεση 24/2019 του ΕΕΣ, με τα προγράμματα μετεγκατάστασης μειώθηκαν επιτυχώς οι πιέσεις που υφίσταντο τα συστήματα ασύλου της Ιταλίας και της Ελλάδας από σημαντικό ποσοστό των αιτήσεων ατόμων που σαφώς έρχονταν προστασίας (και, συνεπώς, μετριάστηκαν επίσης οι μακροπρόθεσμες πιέσεις που συνδέονται με την ένταξη).

Τέταρτη περίπτωση – Μολονότι εθελοντική και ad-hoc, η χρηματοδότηση της ΕΕ διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη στήριξη των μετεγκαταστάσεων μετά από αποβιβάσεις και παρείχε σημαντικό κίνητρο για τη στήριξη των κρατών μελών που τελούν υπό πίεση.

Οι συννομοθέτες συμφώνησαν το 2018 να ανακατανεύμουν τα εναπομείναντα αχρησιμοποίητα κεφάλαια από τα προγράμματα προσωρινής μετεγκατάστασης σε άλλες προτεραιότητες μετανάστευσης. Με την αναθεώρηση των εθνικών προγραμμάτων το 2019, η χρηματοδότηση αυτή έχει ανακατανομηθεί κυρίως στην οικειοθελή μετεγκατάσταση (26 εκατ. EUR) και επανεγκατάσταση (116 εκατ. EUR), μεταξύ άλλων βασικών προτεραιοτήτων στον τομέα της μετανάστευσης.

5.44 Διατέθηκε μεν επαρκής χρηματοδότηση στα κράτη μέλη από το TAME για μετεγκατάσταση, δεν υπήρξε όμως μετεγκατάσταση στον προγραμματισμένο βαθμό. Αυτό δεν μπορεί να συνδέεται με τη λειτουργία του TAME, αλλά με το γεγονός ότι τα κράτη μέλη δεν ζήτησαν μετεγκαταστάσεις.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.45 Από το 2015 έχει κινητοποιηθεί σημαντική πρόσθετη χρηματοδότηση του TAME προς αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης, ιδίως για τη στήριξη των κρατών μελών στην πρώτη γραμμή. Η στήριξη του TAME πρέπει να εξετάζεται στο πλαίσιο ενός εξαιρετικά δύσκολου και ευαίσθητου πολιτικού πλαισίου, με πολύ διαφορετικές θέσεις και ανάγκες των κρατών μελών. Υπάρχουν σαφή όρια στο τι μπορεί να συνεισφέρει το Ταμείο σε ένα τέτοιο πολιτικό πλαίσιο και με

το σχετικά περιορισμένο ποσό χρηματοδότησης που διαθέτει, στο πλαίσιο των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η περιοχή.

Το TAME επιτυγχάνει τους στόχους του εάν λάβουμε υπόψη την ευμετάβλητη και γεμάτη προβλήματα κατάσταση της μετανάστευσης.

5.46 Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 5.16 σχετικά με την επαρκή και αποτελεσματική εφαρμογή της σύστασης του ελέγχου.

Η Επιτροπή περιέγραψε λεπτομερώς, στο πλαίσιο του σημείου 5.18, τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις για τη βοήθεια EMAS, παρά το γεγονός ότι δεν έχει αναπτύξει πλαίσιο παρακολούθησης των επιδόσεων.

Καθ' όλη την εφαρμογή της βοήθειας EMAS, η Επιτροπή παρακολουθεί τις επιδόσεις όσον αφορά την αποτελεσματική, αλλά και αποδοτική, χρήση των κονδυλίων της ΕΕ, διασφαλίζοντας τη συμπληρωματικότητα με άλλους πόρους και δράσεις της ΕΕ.

Όσον αφορά το μελλοντικό Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης (TAM), σε συνέχεια της σύστασης του ΕΕΣ και υπό την προϋπόθεση ότι θα εκδοθούν σχετικοί κανονισμοί για το ΠΔΠ 2021-2027, η Επιτροπή θα αναπτύξει κριτήρια για τη διάθεση των κονδυλίων EMAS έως τις 30 Ιουνίου 2021.

5.47 Τυχόν ελλείψεις σε σχέση με τους δείκτες αντικτύπου θα μπορούσαν να αποδοθούν περισσότερο στην υλοποίηση πολιτικών στόχων παρά στη λειτουργία του Ταμείου.

Η επίδραση του πολιτικού πλαισίου επί των δεικτών αναγνωρίζεται στο σημείο 5.10.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των αξιολογήσεων συλλέγονται πληροφορίες σχετικά με την αποδοτικότητα. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 514/2014 ορίζει ότι πρέπει να διενεργηθούν δύο αξιολογήσεις όσον αφορά το TAME: μία ενδιάμεση αξιολόγηση το 2017 και μία εκ των υστέρων αξιολόγηση στο τέλος του προγράμματος.

Τα στοιχεία των δεικτών που παρέχουν τα κράτη μέλη υποδηλώνουν ότι, συνολικά, σημειώνεται καλή πρόοδος ως προς την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στα εθνικά προγράμματα.

5.48 Το TAME παρείχε σημαντική χρηματοδοτική στήριξη για την επανεγκατάσταση των προσφύγων, η οποία βοήθησε τα κράτη μέλη να αναπτύξουν τις ικανότητες επανεγκατάστασής τους. Αυτό μετουσιώθηκε σε σταθερή αύξηση των δεσμεύσεων για επανεγκατάσταση από το 2014. Ο στόχος που έθεσε η Επιτροπή βρίσκεται σε καλό δρόμο και οι δραστηριότητες επανεγκατάστασης βρίσκονται σε εξέλιξη. Επομένως, ο στόχος δεν έχει ακόμη επιτευχθεί.

5.49 Η εξέλιξη του δείκτη επιδόσεων των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας εξαρτάται από πολλούς άλλους παράγοντες —π.χ. από τη συνολική εξέλιξη της οικονομικής κατάστασης— πέραν της συνεισφοράς του TAME, η οποία αφορά προπαρασκευαστικά μέτρα πριν από την είσοδο στην αγορά εργασίας.

Η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει ότι πρωταρχικός στόχος του TAME δεν είναι η ένταξη εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης. Γενικά, είναι αλήθεια ότι θα πρέπει να βελτιωθούν οι ισχύοντες κανόνες της ΕΕ για τη νόμιμη μετανάστευση, μεταξύ άλλων όσον αφορά την προσέλκυση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης. Αυτό πρότείνει η Επιτροπή το 2016 με τη μεταρρύθμιση της μπλε κάρτας για τους εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης, που εξακολουθεί να τελεί υπό διαπραγμάτευση. Τέλος, όπως ανακοινώθηκε στο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, η Επιτροπή κάλεσε τους συννομοθέτες να ολοκληρώσουν τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την οδηγία της ΕΕ για την

μπλε κάρτα. Η Επιτροπή δρομολόγησε επίσης δημόσια διαβούλευση για τη νόμιμη μετανάστευση και ανακοίνωσε ορισμένα μέτρα για τη βελτίωση του ισχύοντος πλαισίου (πέρα από τους μετανάστες υψηλής ειδίκευσης).

5.50 Οι λόγοι για τη χαμηλή αποτελεσματικότητα των επιστροφών δεν συνδέονται άμεσα με τις επιδόσεις του TAME, αν και οι πόροι του Ταμείου μπορεί να καλύπτουν δαπάνες που συμβάλλουν στην επίτευξη του αντίστοιχου στόχου.

Το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο θα προσφέρει νέες πρωτοβουλίες για τη δημιουργία κοινού και αποτελεσματικού ευρωπαϊκού συστήματος επιστροφής, ενισχύοντας το νομικό, επιχειρησιακό και θεσμικό πλαίσιο του συστήματος επιστροφής της ΕΕ και καλύπτοντας τα κενά ως προς το άσυλο. Η πρόταση αναδιατύπωσης της οδηγίας για την επιστροφή θα παραμείνει ο ακρογωνιαίος λίθος αυτού του πλαισίου, μαζί με την τροποποιημένη πρόταση κανονισμού για τη διαδικασία ασύλου.

Με τα προγράμματα μετεγκατάστασης του Σεπτεμβρίου του 2015 μειώθηκαν επιτυχώς οι πιέσεις που υφίσταντο τα συστήματα ασύλου της Ιταλίας και της Ελλάδας από σημαντικό ποσοστό των αιτήσεων ατόμων που σαφώς έρχονταν προστασίας (και, συνεπώς, μετριάστηκαν επίσης οι μακροπρόθεσμες πιέσεις που συνδέονται με την ένταξη). Το 96 % (34 700) όλων των επιλέξιμων μεταναστών που αιτήθηκαν μετεγκατάσταση στο πλαίσιο των προγραμμάτων του 2015 όντως μετεγκαταστάθηκαν. Τα εναπομείναντα μη χρησιμοποιηθέντα κεφάλαια από τα προσωρινά προγράμματα μετεγκατάστασης ανακατανεμήθηκαν σε άλλες προτεραιότητες μετανάστευσης.

Η χρηματοδότηση της ΕΕ διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη στήριξη των μετεγκαταστάσεων μετά από αποβιβάσεις και παρείχε σημαντικό κίνητρο για τη στήριξη κρατών μελών που τελούν υπό πίεση.

Όσον αφορά τις μετεγκαταστάσεις, βλ. επίσης τις απαντήσεις της Επιτροπής (ιδίως στα σημεία 33-48) στην ειδική έκθεση του ΕΕΣ 24/2019 «*Άσυλο, μετεγκατάσταση και επιστροφή μεταναστών: Καιρός να εντατικοποιηθεί η δράση ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων*» [COM(2019) 592 final].

Τέλος, με το νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, η Επιτροπή πρότεινε μηχανισμό αλληλεγγύης για καταστάσεις μεταναστευτικής πίεσης και την αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων των αποβιβάσεων που πραγματοποιούνται σε συνέχεια επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης βάσει υποχρεωτικών συνεισφορών που περιλαμβάνουν επίσης τη μετεγκατάσταση. Η στήριξη από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για τις μετεγκαταστάσεις αυτές θα αποτελέσει βασικό στοιχείο για τη στήριξη των εν λόγω μετεγκαταστάσεων.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ –
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2019**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 – Η ΕΥΡΩΠΗ ΩΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας (EMΓ) και ο μηχανισμός αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ) υποστηρίζουν αποτελεσματικά την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, του προγράμματος δράσης της Αντίς Αμπέμπα για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης και της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή, σε παγκόσμιο επίπεδο και σε άμεση συνεργασία με χώρες εταίρους. Η οικονομική στήριξη της ΕΕ συμβάλλει στη βελτίωση της ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων παγκοσμίως, καταπολεμά τις ανισότητες και υποστηρίζει τη δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη, αλλά και δίκαιες και βιώσιμες κοινωνίες σε ολόκληρο τον κόσμο, οι οποίες ενστερνίζονται την ανθρώπινη ανάπτυξη και δίνουν την ευκαιρία στους νέους να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους.

Αυτό δείχνει ότι η Επιτροπή βελτιώνει συνεχώς την προσέγγισή της όσον αφορά την αξιολόγηση των επιδόσεων των εξωτερικών μέσων, τόσο σε επίπεδο προγράμματος όσο και σε επίπεδο παρέμβασης, αλλά και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την επιτευχθείσα πρόοδο. Ο EMΓ σημειώνει πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων του, ιδίως όσον αφορά τον αριθμό των υφιστάμενων εταιρικών σχέσεων κινητικότητας για τις οποίες επιτεύχθηκαν τα ορόσημα και των οποίων οι επιδόσεις βρίσκονται σε καλό δρόμο. Οι επιδόσεις των μηχανισμών μετρώνται με τη χρήση διαφόρων εργαλείων, μεταξύ άλλων μέσω δεικτών και αξιολόγησης των επιδόσεων στα σχέδια προγραμματικών δηλώσεων του προϋπολογισμού¹, παρακολούθησης βάσει αποτελεσμάτων και δεικτών που περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης², καθώς και μέσω αξιολογήσεων σε επίπεδο έργου/προγράμματος, αλλά και σε στρατηγικό επίπεδο³. Έχει σημειωθεί επίσης ικανοποιητική πρόοδος σε ορισμένους βασικούς τομείς του ΜΑΣ, ιδίως σε όσους σχετίζονται με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) για την πρόσβαση των κοριτσιών στην εκπαίδευση και τη μείωση του επιπολασμού της καχεξίας σε παιδιά κάτω των 5 ετών. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για να καταστεί αρτιότερη η μέτρηση των επιδόσεων ώστε να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη οι παγκόσμιοι στόχοι της πολιτικής του ΜΑΣ (εξάλειψη της φτώχειας για τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης, υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης). Όσον αφορά τον μηχανισμό γειτονίας, ανάπτυξης και διεθνούς συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ), το διάδοχο πρόγραμμα των ΜΑΣ και EMΓ, η Επιτροπή πρότεινε έναν νέο συνδυασμό δεικτών αντικτύπου αλλά και αποτελεσμάτων/εκροών, ώστε να αντικατοπτρίζεται με μεγαλύτερη ακρίβεια η αξιολόγηση των επιδόσεων στους βασικούς τομείς παρέμβασης με σκοπό την επίτευξη των στόχων της. Η Επιτροπή δημοσιεύει αναλυτικές πληροφορίες για τις επιδόσεις μέσω της ετήσιας έκθεσής της σχετικά με την εφαρμογή των μέσων χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Η Επιτροπή δημοσιεύει επίσης έκθεση σχετικά με το αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται σε

¹

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/db_2021_programme_statement_european_neighbourhood_instrument_eni.pdf

²

<https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/devco-annual-report-2019-en-web.pdf>

³

https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/tenders/monitoring-and-evaluation_en

σχέση με την υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο, βάσει των δεικτών του πλαισίου αποτελεσμάτων της ΕΕ όσον αφορά την ανάπτυξη και τη διεθνή συνεργασία.

Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ)

Γράφημα 6.4 - Η Επιτροπή θεωρεί ότι γενικά όλοι οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στις προγραμματικές δηλώσεις είναι συναφείς με τους στόχους του προγράμματος.

Ο καθορισμός στόχων στην αρχή της περιόδου του ΠΔΠ ενέχει τον κίνδυνο, κατά τη διάρκεια ζωής του προγράμματος, οι στόχοι να καταστούν ευκολότεροι ή δυσκολότεροι ως προς την επίτευξή τους. Αυτό θα μπορούσε να οφείλεται σε παράγοντες για τους οποίους ευθύνεται η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, άλλοι εταίροι και οργανισμοί, ή σε εξωτερικούς παράγοντες.

Οι δείκτες από μόνοι τους δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» προς την επίτευξη της επιδιωκόμενης τιμής-στόχου δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» προς την επίτευξη των στόχων του.

Τα δεδομένα των δεικτών θα πρέπει πάντοτε να αναλύονται σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες με σκοπό την αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος.

6.12 Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει έκθεση στις δηλώσεις προγράμματος για όλους τους δείκτες που ορίζονται στις νομικές βάσεις των προγραμμάτων δαπανών, όπως συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής.

Η επιλογή δεικτών αντικτύπου αντικατοπτρίζει τον φιλόδοξο χαρακτήρα των στόχων του ΜΑΣ. Η ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χρηματοδότηση των εξωτερικών δράσεων περιλαμβάνει από το 2015 κεφάλαιο σχετικά με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα, το οποίο βασίζεται στους δείκτες του πλαισίου αποτελεσμάτων της ΕΕ, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται διάφοροι δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων. Από εννοιολογικής άποψης, το πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ παρέχει μια συνεκτική εικόνα τόσο του πλαισίου όσο και των αποτελεσμάτων συγκεκριμένων παρεμβάσεων. Οι δείκτες επιπέδου εκροών παρέχουν πιο άμεση σύνδεση με τις παρεμβάσεις της ΕΕ, ενώ οι δείκτες επιπέδου αποτελεσμάτων και αντικτύπου παρέχουν μια πολύ ισχυρότερη ένδειξη των στόχων πολιτικής. Δεδομένου του συνεργατικού χαρακτήρα της αναπτυξιακής συνεργασίας, η προσέγγιση που εφαρμόζει η Επιτροπή στην αξιολόγηση των επιδόσεων βασίζεται στη συμμετοχή. Η υιοθέτηση μιας προσέγγισης που θα βασιζόταν στον καταλογισμό θα απαιτούσε σημαντική αύξηση της τρέχουσας επένδυσης στην υποβολή εκθέσεων και θα συνεπαγόταν σημαντικό κίνδυνο όσον αφορά την αποδοτικότητα.

6.13 Με την πάροδο των ετών, η Επιτροπή κατέβαλε συνεχείς προσπάθειες ώστε να εξασφαλίσει πρόσθετη χρηματοδότηση από χορηγούς για τα καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ.

Από την ίδρυσή του, το καταπιστευματικό ταμείο για την Αφρική λαμβάνει σημαντικούς πόρους από τα κράτη μέλη της ΕΕ και από άλλους χορηγούς, συνολικού ύψους 619 εκατ. EUR (στις 30 Σεπτεμβρίου 2020), ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 12,4 % των συνολικών πόρων του καταπιστευματικού ταμείου. Στο καταπιστευματικό ταμείο για την Αφρική συνεισφέρει κάθε κράτος μέλος της ΕΕ, αλλά και το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ελβετία και η Νορβηγία. Από την ίδρυσή του, το καταπιστευματικό ταμείο «Βέκου» έχει σχεδόν πενταπλασιάσει τους χρηματοοικονομικούς του πόρους, συγκεντρώνοντας χορηγίες ύψους 308 εκατ. EUR (στις 30 Σεπτεμβρίου 2020). Σχεδόν το

30 % αυτών των χορηγιών προέρχεται από τα κράτη μέλη (και από την Ελβετία). Επιπλέον, το καταπιστευματικό ταμείο για την Αφρική αξιοποιεί σε τακτική βάση την εμπειρογνώσια και την εμπειρία των χορηγών μέσω του προσδιορισμού, της ανάπτυξης και της από κοινού υλοποίησης προγραμμάτων. Το καταπιστευματικό ταμείο «Βέκου» καταβάλλει επίσης προσπάθειες για την ενίσχυση του διαλόγου και του συντονισμού μεταξύ των χορηγών που δραστηριοποιούνται στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία.

6.15 Η Επιτροπή είναι προσηλωμένη στη συνοχή των αναπτυξιακών πολιτικών. Η πρόταση που υπέβαλε η Επιτροπή για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (βλ. COM(2018) 460 final) επιβεβαιώνει την πρόθεσή της να διασφαλίσει συνοχή, συνέπεια και συμπληρωματικότητα (συμπεριλαμβανομένης της συνοχής της αναπτυξιακής πολιτικής).

6.16 Η Επιτροπή καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να δοθεί συνέχεια στις διαπιστώσεις του ΕΕΣ και αναλαμβάνει δράση για την εφαρμογή των συστάσεων του. Η προσήλωση της Επιτροπής όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων του ΕΕΣ σχετικά με την εξωτερική δράση της ΕΕ αποδεικνύεται από τα αποτελέσματα της παρακολούθησης των συστάσεων του ΕΕΣ που διατυπώθηκαν στην ειδική έκθεση του 2016 για την Ονδούρα: το ΕΕΣ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι όλες οι συστάσεις έχουν εφαρμοστεί πλήρως.

Όσον αφορά τις διαπιστώσεις στην ειδική έκθεση του ΕΕΣ σχετικά με το καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την Αφρική, αξιολογούνται συστηματικά η συμπληρωματικότητα και οι συνέργειες με δράσεις της ΕΕ στο πλαίσιο άλλων μέσων. Ο επιτόπιος συντονισμός διασφαλίζεται μέσω τακτικών ομάδων συντονισμού των χορηγών και των συνεργατών.

6.17 Από το 2015 η Επιτροπή έχει θεσπίσει το πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ (EURF), το οποίο χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση προγραμμάτων και έργων βάσει αποτελεσμάτων, και έχει καθιερώσει πρακτική ετήσιας αναφοράς των αποτελεσμάτων. Το πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ καλύπτει τις εκροές, τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο.

6.18 Από το 2014 η Επιτροπή έχει ολοκληρώσει 27 εκθέσεις αξιολόγησης σχετικά με τη διεθνή ανάπτυξη και συνεργασία. Σε περίπτωση εξωτερικής βοήθειας, έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) εκδίδεται μόνο για επιλεγμένο αριθμό περιπτώσεων. Οι διαπιστώσεις και οι συστάσεις τόσο των εκθέσεων αξιολόγησης ανά χώρα όσο και των εκθέσεων θεματικής αξιολόγησης λαμβάνονται δεόντως υπόψη κατά τον προγραμματισμό και τις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις των μέσων εξωτερικής δράσης. Όλες οι εκθέσεις στρατηγικής αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των διαπιστώσεων και των συστάσεων, δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής.

6.19. Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στη συνεχή βελτίωση της προσέγγισής της όσον αφορά την αξιολόγηση των επιδόσεων, τόσο σε επίπεδο προγράμματος όσο και σε επίπεδο παρέμβασης.

Όσον αφορά τις διαπιστώσεις στην ειδική έκθεση του ΕΕΣ σχετικά με το καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την Αφρική, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι σημειώθηκε πρόοδος μετά τη δημοσίευση της έκθεσης, καθώς έχει πλέον τεθεί σε ισχύ και είναι πλήρως λειτουργικό ένα σύστημα παρακολούθησης και μάθησης (Monitoring and Learning System — MLS) για τα τρία σκέλη του καταπιστευματικού ταμείου για την Αφρική. Στο πλαίσιο του συστήματος MLS του καταπιστευματικού ταμείου χρησιμοποιείται κοινό ενιαίο πλαίσιο αποτελεσμάτων και στα τρία γεωγραφικά σκέλη. Οι κοινοί δείκτες εκροών του καταπιστευματικού ταμείου αποτελούν μέρος του εν λόγω πλαισίου, το οποίο αποτελείται από 41 κοινούς δείκτες εκροών, για τους οποίους υποβάλλουν εκθέσεις όλα τα έργα. Το σύστημα αυτό επιτρέπει την κοινή υποβολή εκθέσεων σχετικά με το καταπιστευματικό ταμείο για την Αφρική μέσω τριμηνιαίων εκθέσεων που δημοσιοποιούνται. Όσον αφορά γενικότερα την πρακτική της Επιτροπής σε σχέση με τη συνέχεια που δίνεται στους ελέγχους του ΕΕΣ, η Επιτροπή παραπέμπει στην απάντησή της στο σημείο 6.16.

6.24 Μολονότι η Επιτροπή συμφωνεί με τις παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσε το ΕΕΣ το 2016 σχετικά με την χρηματοδοτούμενη από τον ΜΑΣ δράση που απέδωσε μικτά αποτελέσματα στον τομέα της εκπαίδευσης στην Ονδούρα, σημειώνει ότι στην περίπτωση αυτή οι ελεγκτές αναφέρονται σε ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, η εφαρμογή του οποίου έληξε το 2014.

6.26 Η ΕΕ είναι σταθερά προσηλωμένη στην προώθηση και προάσπιση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αστικών και πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών, αλλά και των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου. Οι αξίες αυτές αποτελούν βασικά στοιχεία των εταιρικών σχέσεων και των συμφωνιών συνεργασίας της ΕΕ με τις χώρες εταίρους. Στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας, η ΕΕ συνήθως συνεργάζεται με τις κυβερνήσεις, εργάζεται μέσω αυτών και, συνεπώς, εξαρτάται από την πολιτική βούληση και την ικανότητα των εθνικών διοικήσεων. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, η Ένωση επιδιώκει στενό συντονισμό στο πλαίσιο της αξιολόγησης και της παρακολούθησης των θεμελιωδών αρχών, παραπέμποντας στην ανάλυση και τις προτεραιότητες της στρατηγικής της εκάστοτε χώρας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ενσωματώνοντας την παρακολούθηση αυτή στον πολιτικό της διάλογο με τη χώρα εταίρο.

Όπως αναφέρεται στην ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ενσωματώνουν σταδιακά την προσέγγιση που βασίζεται στα δικαιώματα, συμπεριλαμβάνοντας όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλα τα προγράμματα και δράσεις αναπτυξιακής συνεργασίας. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, αν και η υποστήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών αποτελεί προτεραιότητα για την Επιτροπή, η ίδια η διαδικασία θέτει προκλήσεις και είναι εξαιρετικά πολιτικοποιημένη. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι επίσης δύσκολο να αξιολογηθεί ως προς τα αποτελέσματά της.

Τα προγράμματα της ΕΕ που αποσκοπούν στην υποστήριξη των προαναφερθεισών αξιών συνέβαλαν σημαντικά στην πρόοδο σε πολλές χώρες. Τα αποτελέσματα είναι μερικές φορές μικτά, καθώς ενδέχεται να προκύψουν ορισμένα σοβαρά εμπόδια στη στήριξη των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων, συχνά λόγω παραγόντων εκτός του ελέγχου της ΕΕ.

6.27 Σχετικά με τη στήριξη της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Επιτροπή παραπέμπει στις απαντήσεις της στο σημείο 6.26.

Όσον αφορά τις αναφορές στη Μιανμάρ, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η αξιολόγηση της χώρας κάλυπτε τη συνεργασία της ΕΕ έως το 2017. Μετά την ενδιάμεση αναθεώρηση του Πολυετούς Ενδεικτικού Προγράμματος (ΠΕΠ) 2014-2020 για τη Μιανμάρ το 2017, η Επιτροπή διέθεσε πρόσθετο ποσό ύψους 5 εκατ. EUR για συγκεκριμένες δραστηριότητες ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε πρόγραμμα για τα μέσα διαβίωσης.

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας (EMΓ)

6.31 Από το 2015 η Επιτροπή έχει θεσπίσει το πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ (EURF), το οποίο χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση προγραμμάτων και έργων βάσει αποτελεσμάτων, και έχει καθιερώσει πρακτική ετήσιας αναφοράς των αποτελεσμάτων για τον EMΓ. Το πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ καλύπτει τις εκροές, τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο.

Γράφημα 6.10 - Βλέπε την απάντηση της Επιτροπής στο Γράφημα 6.4

6.34 Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει έκθεση στις δηλώσεις προγράμματος για όλους τους δείκτες που ορίζονται στις νομικές βάσεις των προγραμμάτων δαπανών, όπως συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής.

Οι δείκτες έχουν προσδιοριστεί λαμβανομένου υπόψη του μη εξαντλητικού καταλόγου τομέων που πρέπει να καλύπτονται, ο οποίος ορίζεται στον κανονισμό για τον ΕΜΓ. Ο συνδυασμός δεικτών, ο οποίος αποτελείται κυρίως από δείκτες αντικτύπου, αλλά και από δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων, έχει επιλεγεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συμβάλλει στην κατανόηση των επιδόσεων του προγράμματος.

6.37 Η Επιτροπή επικροτεί την αναγνώριση της χρησιμότητας και της αποτελεσματικότητας εργαλείων όπως ο διάλογος, η αδελφοποίηση και τα καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ. Ο ΕΜΓ έχει συμβάλει στην ενίσχυση μεταρρυθμίσεων σε τομείς στους οποίους η ΕΕ και η χώρα εταίρος έχουν κοινά συμφέροντα ή αντιμετωπίζουν τις ανησυχίες των πολιτών. Ειδικότερα όσον αφορά το Αζερμπαϊτζάν, μετά την αποκατάσταση των σχέσεων με τη χώρα σε όλα τα επίπεδα το 2017 και την υιοθέτηση των προτεραιοτήτων εταιρικής σχέσης ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν το 2018, η συνεργασία με το Αζερμπαϊτζάν διευρύνθηκε ώστε να καλύπτει τους τομείς της διακυβέρνησης, της οικονομίας, της συνδεσιμότητας και των διαπροσωπικών επαφών. Η συνδρομή αυτή θα συνδεθεί στενά με πολιτικό και τομεακό διάλογο, ο οποίος θα αξιοποιηθεί με πιο στρατηγικό τρόπο για την παρακολούθηση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων.

Όσον αφορά την κοινωνία των πολιτών, η ΕΕ εξακολουθεί να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη, σε ένα πλαίσιο συνεχιζόμενης συρρίκνωσης του πεδίου δράσης, μεταξύ άλλων λόγω περιοριστικής νομοθεσίας για τις ΜΚΟ.

6.38. Οι εκτιμήσεις αναγκών καλύπτονται από το κριτήριο της συνάφειας των πέντε κριτηρίων αξιολόγησης για τη βελτίωση της νομοθεσίας, αν και σε ορισμένες αξιολογήσεις ενδέχεται να μην γίνεται πάντοτε ρητή αναφορά σε τέτοιου είδους εκτιμήσεις⁴. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις αναγκών αποτελούν τη βάση των λογικών πλαισίων για τα έγγραφα δράσης, τα κύρια έγγραφα ετήσιου προγραμματισμού.

6.39 Η Επιτροπή παραπέμπει στην απάντησή της στο σημείο 6.31.

6.40 Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση ειδικών στόχων δεν είναι δείκτες αποτελεσμάτων αλλά ένας συνδυασμός δεικτών εκροών ή αντικτύπου. Την περίοδο κατά την οποία ορίστηκαν οι δείκτες της προγραμματικής δήλωσης, τα συστήματα επιδόσεων δεν είχαν αναπτυχθεί πλήρως και η Επιτροπή δεν διέθετε το ευρύ φάσμα δεικτών αποτελεσμάτων που διαθέτει και χρησιμοποιεί σήμερα.

6.41 Η ΓΔ NEAR έχει επενδύσει πολύ χρόνο και ενέργεια για την ενίσχυση της ικανότητας του προσωπικού της και των βασικών ενδιαφερομένων, ιδίως μέσω της λειτουργίας παρακολούθησης και αξιολόγησης και της ομάδας που είναι αποκλειστικά επιφορτισμένη με τη δημοσιονομική στήριξη.

Η ΓΔ NEAR διαχειρίζεται ένα χαρτοφυλάκιο χιλιάδων έργων. Η παρακολούθηση αποτελεί συνάρτηση διαφόρων παραμέτρων, όπως η διαθεσιμότητα ειδικής εμπειρογνώσιας, η ασφάλεια του πλαισίου εφαρμογής, η μεγάλη απόσταση των δραστηριοτήτων και η ανάγκη να διασφαλιστεί η

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/better-regulation-toolbox-47_en_0.pdf

αναλογικότητα του διοικητικού κόστους της παρακολούθησης και του ελέγχου σε σχέση με την επένδυση.

Η Επιτροπή εργάζεται συνεχώς για τη βελτίωση της διαμόρφωσης των δεικτών που χρησιμοποιούνται για την εκταμίευση των συμβάσεων δημοσιονομικής στήριξης. Η εποπτεία των νέων συμβάσεων δημοσιονομικής στήριξης έχει ενισχυθεί.

6.42 Η Επιτροπή αξιολογεί δεόντως όλα τα συμπεράσματα της εξωτερικής αξιολόγησης. Το γεγονός ότι δεν δημοσιεύεται έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για το σύνολο των αξιολογήσεων δεν σημαίνει ότι τα συμπεράσματα των εξωτερικών αξιολογήσεων δεν αξιολογούνται.

Το πλαίσιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας προβλέπει τη δημοσίευση εγγράφων εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στα οποία διατυπώνεται επίσημα, υπό τη μορφή αυτόνομου εγγράφου, η άποψη της Επιτροπής σχετικά με τις διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα των εξωτερικών αξιολογήσεων. Ειδικότερα, μετά τη δημοσίευση κάθε εξωτερικής αξιολόγησης καταρτίζεται σχέδιο επακόλουθης δράσης, στο οποίο αποτυπώνεται η αποδοχή ή η απόρριψη των συστάσεων της αξιολόγησης από τις υπηρεσίες. Έναν χρόνο αργότερα διενεργείται συμπληρωματική επανεξέταση του σχεδίου επακόλουθης δράσης, στο πλαίσιο της οποίας περιγράφεται συνοπτικά η πρόοδος σε επίπεδο εφαρμογής. Για τη ΓΔ NEAR, τα διδάγματα που προκύπτουν από τη διαδικασία της αξιολόγησης βασίζονται κυρίως στις πολυάριθμες επιχειρησιακές και στρατηγικές αξιολογήσεις, οι οποίες διεξάγονται και δημοσιεύονται, αν και δεν έχουν όλες ως αποτέλεσμα τη δημοσίευση επίσημου εγγράφου των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Πρώτη περίπτωση — Η Επιτροπή γνώριζε ότι υπήρχαν ορισμένες αδυναμίες στην αξιολόγηση της οικονομικής διακυβέρνησης και έκρινε σε ποιο βαθμό τα συμπεράσματα της αξιολόγησης επηρεάστηκαν από τις αδυναμίες της διαδικασίας αξιολόγησης. Παρά τις αδυναμίες αυτές, τα συμπεράσματα της εξωτερικής αξιολόγησης κρίθηκαν έγκυρα.

Δεύτερη περίπτωση — Η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης επειδή θεώρησε ότι η ποιότητά της είναι επαρκής και ότι πληροί τα σχετικά πρότυπα.

Τρίτη περίπτωση — Όσον αφορά την αξιολόγηση της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης, η Επιτροπή και ο ανάδοχος συμφώνησαν να καταγγείλουν τη σύμβαση λόγω ανεπίδεκτης συμβίβασης διαφοράς μεταξύ των μερών.

6.43 Την 1η Ιανουαρίου 2020 οι εκτελεσθείσες πληρωμές αντιπροσώπευαν το 42 % του οικονομικού προγραμματισμού για την περίοδο 2014-2020· ωστόσο, εκτελείται σχεδόν το 100 % των προγραμματισμένων πληρωμών.

Τα προγράμματα για την προώθηση σύνθετων και μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων απαιτούν, από τη φύση τους, μακρά περίοδο υλοποίησης.

Τα προγράμματα εξωτερικής δράσης χαρακτηρίζονται από μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη υλοποίηση, κάτι το οποίο είναι κοινώς αποδεκτό από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το γεγονός αυτό αναγνωρίζεται επίσης στην ισχύουσα νομική βάση και στην πρόταση για τον ΜΓΑΔΣ για την περίοδο μετά το 2020, καθώς οι τελικές αξιολογήσεις δεν προγραμματίζονται πριν από τα μέσα του επόμενου ΠΔΠ.

6.45 Όσον αφορά την εγκαθίδρυση ουσιαστικής και βιώσιμης δημοκρατίας, λόγω της αντικατάστασης των ετήσιων εκθέσεων από εκθέσεις ανά χώρα για τις σχετικές χώρες, η συλλογή δεδομένων ήταν λιγότερο συστηματική για αυτόν τον δείκτη. Δεδομένου ότι το σύνολο των δεικτών για την προγραμματική δήλωση του ΕΜΓ καθορίστηκε κατά την έναρξη της περιόδου εφαρμογής,

υπάρχει πολύ μικρό περιθώριο αλλαγής ή κατάργησης δεικτών κατά την εφαρμογή του μηχανισμού, ακόμη και αν ένας δείκτης καταστεί παρωχημένος.

6.46 Οι αξιολογητές δεν είχαν πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με το «γενικό πρόγραμμα» λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα του.

6.48 Η Επιτροπή διατηρεί το κράτος δικαίου στην κορυφή της πολιτικής της δέσμευσης και του διαλόγου με τις τρίτες χώρες, επιδιώκοντας συναίνεση όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις. Η προσέγγιση είναι εγκάρσια και εξετάζει τις επιδόσεις των θεσμών και την επάρκεια της νομοθεσίας. Όταν οι τρίτες χώρες εμπλέκονται στον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων για τη στήριξη της ΕΕ, η Επιτροπή υιοθετεί μια μακροπρόθεσμη προοπτική, προωθώντας ουσιαστικές και δομημένες δράσεις σε σχετικούς τομείς.

6.55 Όσον αφορά την παρατήρηση σχετικά με τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας στη Γεωργία, η Επιτροπή θα ήθελε να αναφερθεί πιο διεξοδικά στο θέμα. Μετά τη θέσπιση του νόμου για την κρατική υπηρεσία επιθεώρησης το 2018, τον Μάιο του 2019 συγκροτήθηκε ο ανεξάρτητος μηχανισμός ερευνών με εντολή τη διερεύνηση εγκλημάτων που διαπράττονται από υπαλλήλους επιβολής του νόμου. Ο μηχανισμός τέθηκε σε λειτουργία τον Νοέμβριο του 2019 και, μέχρι τον Ιούνιο του 2020, είχαν προσληφθεί 16 ερευνητές και 6 επιχειρησιακοί υπάλληλοι για τρία γραφεία, δύο εκ των οποίων βρίσκονται στην Τιφλίδα και ένα στο Kutaisi.

Πλαίσιο 6.3 - Έργο του ΜΑΣ χωρίς σαφείς τιμές-στόχο - Η Επιτροπή έχει δώσει συνέχεια στις διαπιστώσεις του ΕΕΣ. Το εν λόγω πρόγραμμα λειτουργεί ως πλαίσιο για τον εντοπισμό πόρων τους οποίους κατανέμει, με τα μέσα που διαθέτει, σε υποκείμενα επιλέξιμα επενδυτικά έργα υποδομής. Επομένως, τα επιτεύγματά του πρέπει να εξετάζονται μέσω των αναμενόμενων αποτελεσμάτων που προβλέπονται στο πλαίσιο των διαφόρων εγκεκριμένων έργων και της συμβολής τους στα υψηλού επιπέδου αναμενόμενα αποτελέσματα και στους δείκτες του προγράμματος.

Το πρόγραμμα που ελέγχθηκε αποτέλεσε αντικείμενο έκθεσης ενδιάμεσης αξιολόγησης. Οι τιμές-στόχοι και τα ορόσημα για την παρακολούθηση των επιδόσεων προτάθηκαν και συζητήθηκαν με τους εταίρους με βάση την έκθεση αξιολόγησης. Ωστόσο, οι συγκεκριμένοι στόχοι δεν θα καθοριστούν επίσημα παρά μόνο όταν ολοκληρωθούν οι τρέχουσες διαπραγματεύσεις αναδιάρθρωσης του προγράμματος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.57 Η Επιτροπή δημοσιεύει αναλυτικές πληροφορίες για τις επιδόσεις. Στην περίπτωση του ΜΑΣ, οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις αυξάνονται κατά την περίοδο εφαρμογής, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η Επιτροπή εξέδωσε, εκτός από 40 εκθέσεις αξιολόγησης σχετικά με την αναπτυξιακή συνεργασία και τη συνεργασία με τις γειτονικές χώρες, δύο ειδικές εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν, με λεπτομέρειες όσον αφορά συγκεκριμένα έργα σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές. Από το 2015, στην ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χρηματοδότηση των εξωτερικών δράσεων παρέχεται λεπτομερής αναφορά των αποτελεσμάτων για τον ΜΑΣ και για τον ΕΜΓ τόσο από ποιοτικής όσο και από ποσοτικής άποψης. Ως εκ τούτου, η ετήσια έκθεση παρέχει ακριβή εικόνα των επιδόσεων του ΜΑΣ και του ΕΜΓ ως προς την επίτευξη των σχετικών παγκόσμιων στόχων της ΕΕ.

6.58 Οι δείκτες, τόσο για τον ΜΑΣ όσο και για τον ΕΜΓ, αποτελούν συνδυασμό δεικτών εκροών ή αντικτύπου. Την περίοδο κατά την οποία ορίστηκαν οι δείκτες της προγραμματικής δήλωσης, η Επιτροπή δεν διέθετε το ευρύ φάσμα δεικτών αποτελεσμάτων που διαθέτει και χρησιμοποιεί σήμερα.

Από το 2015, η ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει κεφάλαιο σχετικά με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα, το οποίο βασίζεται στους δείκτες του πλαισίου αποτελεσμάτων της ΕΕ (εκροών και αποτελεσμάτων). Το πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ παρέχει μια συνεκτική εικόνα τόσο του πλαισίου όσο και των αποτελεσμάτων συγκεκριμένων παρεμβάσεων. Οι δείκτες εκροών παρέχουν πιο άμεση σύνδεση με τις παρεμβάσεις της ΕΕ, ενώ οι δείκτες αποτελεσμάτων και αντικτύπου παρέχουν μια πολύ ισχυρότερη ένδειξη των στόχων πολιτικής.

Όσον αφορά τον μηχανισμό γειτονίας, ανάπτυξης και διεθνούς συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ), το διάδοχο πρόγραμμα των ΜΑΣ και ΕΜΓ, η Επιτροπή πρότεινε, για πρώτη φορά, έναν κατάλογο δεικτών στον οποίο πλέον περιλαμβάνεται ένας νέος συνδυασμός δεικτών, αντικτύπου και αποτελεσμάτων, για τη μέτρηση των επιδόσεων σε βασικούς τομείς παρέμβασης.

6.60 Η ΕΕ είναι αυστηρά προσηλωμένη στις θεμελιώδεις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, οι οποίες αποτελούν βασικά στοιχεία όλων των συμφωνιών εταιρικής σχέσης και συνεργασίας της ΕΕ με τρίτες χώρες.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, αφενός, η διαδικασία στήριξης της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών είναι από μόνη της περίπλοκη, εξαιρετικά πολιτικοποιημένη και εξαρτώμενη από το εκάστοτε πλαίσιο και, αφετέρου, είναι δύσκολο να αξιολογηθεί ως προς τα αποτελέσματά της.

Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στη συνεχή βελτίωση της προσέγγισής της όσον αφορά την αξιολόγηση των επιδόσεων τόσο σε επίπεδο προγραμμάτων όσο και σε επίπεδο έργων. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή αναλαμβάνει επίσης δράση ώστε να δοθεί συνέχεια στις διαπιστώσεις του ΕΕΣ και να εφαρμόζει τις αποδεκτές συστάσεις που διατυπώνονται στις ειδικές εκθέσεις του.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ –
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2019**

**«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ ΠΟΥ ΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΙΣ
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΜΑΣ»**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

7.8 Στις επίσημες απαντήσεις της, οι οποίες δημοσιεύθηκαν μαζί με τις αντίστοιχες εκθέσεις του ΕΕΣ, η Επιτροπή παρείχε αιτιολογήσεις για όλες τις περιπτώσεις στις οποίες έκρινε ότι δεν μπορούσε να δεσμευτεί ως προς την υλοποίηση των συγκεκριμένων συστάσεων.

Πλαίσιο 7.3 Παραδείγματα μη αποδεκτών συστάσεων που δεν υλοποιήθηκαν

Η Επιτροπή παρουσίασε με σαφήνεια τα βαθύτερα αίτια για τα οποία δεν αποδέχθηκε ορισμένες από τις συστάσεις του ΕΕΣ που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις αριθ. 19/2016, 17/2016 και 26/2016. Αυτά επιβεβαιώθηκαν αργότερα στις λεπτομερείς απαντήσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹, οι οποίες συμπλήρωσαν την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην αίτηση απαλλαγής για το οικονομικό έτος 2015².

Όσον αφορά την ειδική έκθεση 19/2016 «Εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ διά χρηματοοικονομικών μέσων: διδάγματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013», η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με τη σκοπιμότητα και την αναλογικότητα της σύστασης 12. Η συγκριτική ανάλυση που συνιστά το ΕΕΣ απαιτεί σημαντική προσπάθεια από τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι συνεπάγεται να απομονώνεται το κόστος για επιχορηγήσεις και χρηματοοικονομικά μέσα που βαρύνει κάθε διαχειριστική αρχή. Αυτή η διαδικασία απαιτεί συχνά τον διαχωρισμό των ωρών εργασίας κάθε εργαζομένου σε χρηματοοικονομικά μέσα και επιχορηγήσεις, αντίστοιχα, καθώς συχνά το ίδιο προσωπικό εργάζεται και στα δύο. Μια τέτοια προσπάθεια είναι δυσανάλογη. Επιπλέον, οι δομές κόστους των επιχορηγήσεων και των χρηματοοικονομικών μέσων είναι από τη φύση τους διαφορετικές, επομένως η προστιθέμενη αξία της διαδικασίας αυτής είναι περιορισμένη.

Τέλος, όταν το 2015 το ΕΕΣ συνέστησε στην Επιτροπή να διεξαγάγει συγκριτική ανάλυση του κόστους εκτέλεσης των επιχορηγήσεων και των χρηματοδοτικών μέσων του ΕΚΤ³, το Συμβούλιο συμφώνησε με την Επιτροπή ότι είναι δύσκολη η υλοποίηση της σύστασης αυτής⁴.

Σε σχέση με την ειδική έκθεση 17/2016 «Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να κάνουν περισσότερα για να διευκολύνουν την πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις τους», η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι ο δημοσιονομικός κανονισμός του 2012 περιείχε ήδη επαρκείς διατάξεις ως προς το θέμα αυτό. Οι διατάξεις αυτές διατηρήθηκαν στον δημοσιονομικό κανονισμό του 2018.

¹ <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/129482/2017-10-10-Draft%20EP%20Detailed%20replies%20FINAL.PDF>

² COM(2017) 379 final.

³ Ειδική έκθεση αριθ. 8/2015 του ΕΕΣ «Ανταποκρίνεται επαρκώς στις ανάγκες των μικροεπιχειρηματιών η παρεχόμενη από την ΕΕ χρηματοδοτική στήριξη».

⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου 14194/15, τα οποία εγκρίθηκαν κατά την 3427η σύνοδό του της 17ης Νοεμβρίου 2015.

Οι μη επιτυχόντες προσφέροντες ενημερώνονται επακριβώς για τους λόγους απόρριψης της προσφοράς τους και μπορούν να ζητήσουν πρόσθετες πληροφορίες. Η υποβολή αυτών των αιτήσεων υπόκειται σε αυστηρή προθεσμία: η αναθέτουσα αρχή πρέπει να παρέχει τις πληροφορίες αυτές το συντομότερο δυνατό, και σε κάθε περίπτωση εντός 15 ημερών από την παραλαβή του αιτήματος.

Επιπλέον, κάθε φορά που μια πράξη η οποία προσβάλλει τα δικαιώματα των υποψηφίων ή των προσφερόντων κοινοποιείται στους οικονομικούς φορείς κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας σύναψης συμβάσεων (π.χ. απόρριψη), η εν λόγω κοινοποίηση αναφέρει τα διαθέσιμα μέσα προσφυγής (καταγγελία στον Διαμεσολαβητή και δικαστικός έλεγχος).

Όσον αφορά την ειδική έκθεση αριθ. 26/2016 «Πρόκληση για την πολλαπλή συμμόρφωση εξακολουθούν να αποτελούν η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς της αλλά και η απλούστευσή της», η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι δεν αποδέχεται τη σύσταση 3. Η σύσταση δεν απλοποιεί την πολλαπλή συμμόρφωση, αλλά μειώνει εκ των πραγμάτων το πεδίο εφαρμογής της. Το πεδίο εφαρμογής της πολλαπλής συμμόρφωσης έχει ήδη απλουστευθεί κατ' επανάληψη στο παρελθόν. Επιπλέον, τα κράτη μέλη διαθέτουν σήμερα μεγάλο περιθώριο χειρισμών, ώστε να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους που ενέχονται στη δειγματοληψία ελέγχου και να βελτιστοποιούν τα συστήματα ελέγχου τους. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η συγκεκριμένη σύσταση θα μπορούσε να προκαλέσει χαλάρωση των κανόνων για τους επιτόπιους ελέγχους, γεγονός που θα υπονόμει σε τελική ανάλυση την αποτελεσματικότητα της πολλαπλής συμμόρφωσης.

7.10 Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 7.10-7.12.

Η συντριπτική πλειονότητα των συστάσεων του ΕΕΣ γίνεται δεκτή από την Επιτροπή, κάτι το οποίο δείχνει μεγάλη σύγκλιση απόψεων και συμπερασμάτων μεταξύ των δύο θεσμικών οργάνων. Η Επιτροπή αποδίδει τη μέγιστη δυνατή σημασία στις επακόλουθες ενέργειες και την υλοποίηση των εν λόγω συστάσεων. Δεν μπορεί, ωστόσο, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο το ΕΕΣ να θεωρήσει κάποιες συστάσεις μερικώς υλοποιηθείσες, ενώ η Επιτροπή τις θεωρεί πλήρως υλοποιηθείσες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

7.15 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι συστάσεις του ΕΕΣ που απευθύνονται σε αυτήν είναι, μερικές φορές, πολύπλοκες. Μπορεί να εξαρτώνται από εξωτερικούς παράγοντες, παρεμβάσεις από κράτη μέλη ή άλλους εταίρους και ενδιαφερόμενους φορείς, ή από άγνωστα ακόμη στοιχεία όπως ο σχεδιασμός μελλοντικής νομοθεσίας, προγραμμάτων και καθεστώτων. Δεν καλύπτουν μόνο πτυχές εφαρμογής της πολιτικής, αλλά και σχεδιασμού των πολιτικών, μερικές φορές όσον αφορά αρκετά ευρείες ή οριζόντιες πτυχές.

Η Επιτροπή αποδίδει τη μέγιστη δυνατή σημασία στην υλοποίηση όλων των αποδεκτών συστάσεων του ΕΕΣ. Η διεξαγωγή των απαιτούμενων ενεργειών και η υλοποίηση των συστάσεων αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του συστήματος διακυβέρνησης της Επιτροπής.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7.1 «ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑ ΕΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΘΗΚΑΝ ΤΟ 2016 – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ»

Ειδική έκθεση 1/2016: Έχει σχεδιαστεί σωστά και βασίζεται σε ορθά δεδομένα το σύστημα της Επιτροπής για τη μέτρηση των επιδόσεων της ΚΓΠ σε σχέση με τα εισοδήματα των γεωργών;

Απάντηση στη σύσταση 1, σημείο 92: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση και τη θεωρεί πλήρως υλοποιηθείσα ως προς το τμήμα που αποδέχθηκε. Όσον αφορά τη μέτρηση του διαθέσιμου εισοδήματος των αγροτικών νοικοκυριών, αυτό εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από το εκτός αγροτικής εκμετάλλευσης εισόδημα των μελών της οικογένειας και από πολιτικές που εμπίπτουν στην εθνική αρμοδιότητα και είναι πολύ διαφορετικές μεταξύ των κρατών μελών. Είναι δύσκολο να διαπιστωθεί η συνάφεια της ΚΓΠ με αυτά τα μέτρα, και ακόμη δυσκολότερο να συγκριθεί η αιτιώδης συνάφεια των διαφορών στα επίπεδα εισοδήματος των νοικοκυριών, όταν αυτές οφείλονται σε τόσους πολλούς διαφορετικούς παράγοντες.

Θα είναι πολύ δύσκολο να θεσπιστεί νομική βάση για ένα τέτοιο πλαίσιο, καθώς κάτι τέτοιο συνεπάγεται πολύ αυξημένο διοικητικό φόρτο που υποσκελίζει τα πιθανά οφέλη. Το 2002, η Eurostat διέκοψε τη συλλογή δεδομένων για το διαθέσιμο εισόδημα των αγροτικών νοικοκυριών από τον περιορισμένο αριθμό κρατών μελών που το παρείχαν.

Απάντηση στη σύσταση 2 (πρώτη περίπτωση), σημείο 94: Το ζήτημα της παροχής αναλυτικότερων πληροφοριών σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν το γεωργικό εισόδημα εξετάστηκε με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών. Ως αποτέλεσμα αυτού, η Επιτροπή θα συνεχίσει να διερευνά τις δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης των γεωργικών λογαριασμών, έτσι ώστε να μπορεί να χρησιμοποιείται καλύτερα το δυναμικό τους προκειμένου να παρέχουν αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν το γεωργικό εισόδημα. Όσον αφορά τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις τιμές των γεωργικών γαιών και τα μισθώματα, έχει θεσπιστεί η τακτική παραγωγή στο πλαίσιο συμφωνίας του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος. Το επόμενο βήμα, όπως προβλέπεται, είναι να προταθεί η συμπερίληψη των εν λόγω στατιστικών στοιχείων σε κανονισμό. Οι εργασίες επ' αυτού βρίσκονται σε εξέλιξη.

Απάντηση στη σύσταση 2 (δεύτερη περίπτωση), σημείο 94: Προκειμένου να ενσωματωθούν τελικά οι περιφερειακοί γεωργικοί λογαριασμοί στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 138/2004 για τους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας, η Επιτροπή παρουσίασε ήδη το 2020 σε ομάδες εμπειρογνομόνων το περιεχόμενο σχεδίου πρότασης προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όπου αναφέρονται οι απαραίτητες τροποποιήσεις. Στη συνέχεια, σύμφωνα με το δικαίωμα πρωτοβουλίας της, η Επιτροπή θα λάβει τα απαραίτητα προπαρασκευαστικά νομοθετικά μέτρα που απαιτούνται.

Απάντηση στη σύσταση 2 (τέταρτη περίπτωση), σημείο 94: Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως. Η Επιτροπή είναι της άποψης ότι οι δείκτες εισοδήματος που βασίζονται στους ΟΛΓ είναι συγκρίσιμοι μεταξύ των κρατών μελών, εκτός από τα στοιχεία σχετικά με τις ετήσιες μονάδες εργασίας σε απόλυτους όρους. Αυτά χρησιμοποιούνται σε ορισμένους δείκτες για να καταδείξουν διαφορές στα απόλυτα επίπεδα γεωργικού εισοδήματος μεταξύ χωρών, κάτι το οποίο δεν μπορεί να γίνει με τη χρήση δεικτών. Όπου χρησιμοποιούνται απόλυτοι αριθμοί, τους συνοδεύουν οι απαραίτητες δηλώσεις αποποίησης ευθύνης.

Απάντηση στη σύσταση 4, σημείο 96: Η Επιτροπή έχει αποστείλει υπενθυμίσεις για τις εκθέσεις ποιότητας σχετικά με τους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας στις χώρες που λείπουν, με καθορισμένη προθεσμία. Στη συνέχεια, η Επιτροπή θα συντάξει έκθεση ποιότητας σε επίπεδο ΕΕ κατά τη διάρκεια του 2021, ακόμη και αν εξακολουθούν να λείπουν χώρες.

Απάντηση στη σύσταση 5, σημείο 98: Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως.

Απάντηση στη σύσταση 6 (πρώτη περίπτωση), σημείο 100: Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως. Η Επιτροπή εξέδωσε νομοθετική πρόταση κανονισμού περί στρατηγικού σχεδίου της ΚΓΠ για την περίοδο προγραμματισμού μετά το 2020, συμπεριλαμβάνοντας έναν νέο μηχανισμό υλοποίησης για την ΚΓΠ. Η πρόταση περιλαμβάνει ειδικούς στόχους και πλαίσιο επιδόσεων με σαφείς επιμέρους στόχους και ορόσημα που θα επιτρέπουν τη μέτρηση των επιδόσεων των σχεδίων

ΚΓΠ των κρατών μελών σε σχέση με το εισόδημα του γεωργού. Τα κράτη μέλη πρέπει να διεξαγάγουν ανάλυση SWOT για να αξιολογήσουν τις ανάγκες για τον γεωργικό τομέα και την αγροτική ανάπτυξη και, βάσει αυτών, να σχεδιάσουν κατάλληλες παρεμβάσεις. Η ανάλυση SWOT παρουσιάζει τα στοιχεία και πρέπει να παρέχει επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης. Δεδομένου ότι η ΚΓΠ υπάγεται σε επιμερισμένη διαχείριση, τα κράτη μέλη θέτουν ποσοτικούς στόχους για τους δείκτες αποτελεσμάτων στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ.

Ειδική έκθεση 2/2016: Έκθεση του 2014 σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Απάντηση στη σύσταση, σημείο 29 στοιχείο α): Στο πλαίσιο των τακτικών διαδικασιών απολογισμού, υπενθυμίζεται σε όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής να παρέχουν ολοκληρωμένες απαντήσεις στις συστάσεις του ΕΕΣ, με τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία όποτε είναι απαραίτητο. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής μεριμνούν ώστε να είναι διαθέσιμα τα δέοντα αποδεικτικά στοιχεία για τις δράσεις.

Απάντηση στη σύσταση, σημείο 29 στοιχείο δ): Οι υπηρεσίες της Επιτροπής επισημαίνουν μια σύσταση ως «μερικώς υλοποιηθείσα» όταν οι δράσεις και τα μέτρα έχουν μεν δρομολογηθεί, αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί πλήρως. Αυτή η κατηγορία αποτελεί μη οριστική αξιολόγηση μιας σύστασης κατά τη διαδικασία υλοποίησής της. Το ΕΕΣ έχει διαφορετική οπτική, δεδομένου ότι αξιολογεί εκ των υστέρων την υλοποίηση μιας σύστασης σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Δεν μπορεί, ωστόσο, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο το ΕΕΣ να θεωρεί κάποιες συστάσεις μερικώς υλοποιηθείσες, ενώ η Επιτροπή τις θεωρεί πλήρως υλοποιηθείσες.

Ειδική έκθεση 5/2016: Διασφάλισε η Επιτροπή την αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες;

Απάντηση στη σύσταση 7, σημείο 119: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση και θεωρεί ότι έχει υλοποιήσει πλήρως το τμήμα για το οποίο δεσμεύτηκε να αναλάβει δράση. Το Δικαστήριο αναγνωρίζει το τεκμήριο της μη αποκάλυψης εγγράφων σχετικά με διαδικασία επί παραβάσει κατά το προ της προσφυγής στάδιο της διαδικασίας αυτής. Αυτό ισχύει για τον άτυπο διάλογο που διεξάγεται στο πλαίσιο του μηχανισμού EU Pilot. Η Επιτροπή δημοσιεύει τακτικά γενικές πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον μηχανισμό EU Pilot.

Ειδική έκθεση 6/2016: Προγράμματα εκρίζωσης, ελέγχου και παρακολούθησης για την περιστολή των νόσων των ζώων

Απάντηση στη σύσταση, σημείο 72 στοιχείο α): Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το υφιστάμενο σύστημα κοινοποίησης ζωονόσων (ADNS) εξακολουθεί να βρίσκεται σε ενεργή χρήση και οι λειτουργίες του βελτιώνονται σε τακτική βάση ώστε να διασφαλίζεται η ανταλλαγή επιδημιολογικών πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Παράλληλα αναπτύσσεται το νέο σύστημα, το ADIS, με στόχο την αποφυγή της διπλής εισαγωγής δεδομένων στα συστήματα κοινοποίησης της ΕΕ και του ΟΙΕ⁵. Η μεταφορά δεδομένων της ΕΕ στο σύστημα ειδοποιήσεων WAHIS του ΟΙΕ θα γίνεται αυτόματα. Ταυτόχρονα, το ADIS θα περιλαμβάνει τόσο την έννοια της «εστίας» όσο και την προσέγγιση της «εκδήλωσης ασθένειας». Η σύνδεση των δύο αυτών προσεγγίσεων θα επιτρέπει την αναζήτηση και οπτικοποίηση δεδομένων, χρησιμοποιώντας και τις δύο παραμέτρους αναζήτησης.

⁵ Ο ΟΙΕ είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός για την Υγεία των Ζώων, ο οποίος χειρίζεται το Παγκόσμιο Σύστημα Πληροφοριών για την Υγεία των Ζώων (WAHIS). Από το 2012, έχει τεθεί σε ισχύ κοινό σχέδιο μεταξύ της Επιτροπής και του ΟΙΕ με στόχο τη σύνδεση των συστημάτων ADNS και WAHIS με μια κοινή διεπαφή η οποία ονομάζεται Σύστημα πληροφοριών για τις ασθένειες των ζώων (Animal Disease Information System/ADIS).

Επιπλέον, στο ADIS θα συμπεριληφθούν νέα εργαλεία για την εξαγωγή και την οπτικοποίηση δεδομένων.

Ειδική έκθεση 8/2016: Οι σιδηροδρομικές εμπορευματικές μεταφορές στην ΕΕ παραμένουν εκτός τροχιάς

Απάντηση στη σύσταση 4 στοιχείο α), σημείο 97: Η υλοποίηση της σύστασης είναι σε εξέλιξη. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 913/2010 σχετικά με το ευρωπαϊκό σιδηροδρομικό δίκτυο για ανταγωνιστικές εμπορευματικές μεταφορές (κανονισμός RFC), η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη, η Επιτροπή συνεργάζεται με το RailNetEurope ως πάροχο δεδομένων για την ανάπτυξη των σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών και θα συγκεντρώσει και θα αναλύσει δεδομένα σχετικά με την ανάπτυξη των σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών.

Ως αποτέλεσμα αυτού, οι επιδόσεις των σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών έναντι των άλλων τρόπων μεταφοράς θα παρουσιάζονται σε πίνακα. Όσον αφορά τους ενδιάμεσους στόχους, θα εξεταστούν τελικά, εάν ενδείκνυται, στο πλαίσιο της νέας πολιτικής μεταφορών μετά τη Λευκή Βίβλο για τις μεταφορές του 2011.

Απάντηση στη σύσταση 4 στοιχείο β), σημείο 97: Η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει υλοποιήσει τη σύσταση. Οι ενδιαφερόμενοι σιδηροδρομικοί φορείς διενεργούν τακτικές έρευνες σχετικά με την ικανοποίηση των χρηστών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 913/2010, το διοικητικό συμβούλιο κάθε σιδηροδρομικού εμπορευματικού διαδρόμου «διοργανώνει έρευνα του βαθμού ικανοποίησης των χρηστών του εμπορευματικού διαδρόμου και δημοσιεύει τα αποτελέσματά της άπαξ του έτους».

Ενώ οι έρευνες αυτές επικεντρώνονται στο τμήμα του σιδηροδρομικού δικτύου που σχετίζεται περισσότερο με τις εμπορευματικές μεταφορές, απευθύνονται και σε χρήστες που δραστηριοποιούνται σε ολόκληρο το σιδηροδρομικό δίκτυο. Υπό το πρίσμα αυτό, οι έρευνες αντιπροσωπεύουν τη γνώμη όλων των χρηστών των σιδηροδρόμων.

Η Επιτροπή χρησιμοποιεί στοιχεία απόδειξης ως προς την ικανοποίηση των χρηστών από διάφορες πηγές, μεταξύ άλλων στατιστικά στοιχεία, συναντήσεις και εργαστήρια. Επιπλέον, θα εξετάσει το ενδεχόμενο υποβολής στοιχείων σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο των σιδηροδρομικών εμπορευματικών διαδρόμων στην επικείμενη έκθεσή της σχετικά με την παρακολούθηση της σιδηροδρομικής αγοράς.

Απάντηση στη σύσταση 8, σημείο 100: Η Επιτροπή επισήμανε ότι το πρώτο μέρος της σύστασης απευθύνεται στα κράτη μέλη και αποδέχθηκε το δεύτερο μέρος της σύστασης.

Η Επιτροπή διασφάλισε ότι τα κράτη μέλη είχαν μεταφέρει σωστά τις διατάξεις του άρθρου 8 της οδηγίας 2012/34/ΕΕ στο εθνικό τους δίκαιο και διενήργησε έρευνα σχετικά με την εφαρμογή του, κάνοντας έτσι πράξη τη σύσταση να «επαληθεύει την υλοποίηση των στρατηγικών». Σε πιο μακροπρόθεσμη βάση, η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί το ζήτημα, όμως οι δράσεις αυτές υπερβαίνουν την αρχική σύσταση. Η Επιτροπή απέστειλε πρόσφατα ερωτηματολόγιο στα κράτη μέλη και στους διαχειριστές σιδηροδρομικής υποδομής το οποίο εστιάζει στην πρακτική εφαρμογή του άρθρου 30 της οδηγίας 2012/34/ΕΕ σχετικά με τον προγραμματισμό και τη χρηματοδότηση των σιδηροδρομικών υποδομών και τον αντίκτυπο των έργων υποδομής στις σιδηροδρομικές εμπορευματικές μεταφορές. Το ερωτηματολόγιο καλύπτει επίσης ποσοτικές πτυχές συντήρησης και ανανέωσης της σιδηροδρομικής υποδομής με βάση τα συμφωνηθέντα επιχειρηματικά σχέδια και ενδεικτικές στρατηγικές ανάπτυξης υποδομών. Η Επιτροπή σκοπεύει να δρομολογήσει μελέτη σχετικά με τους διάφορους εθνικούς μηχανισμούς χρηματοδότησης που ενδέχεται να επηρεάζουν τη σιδηροδρομική αγορά και τις επιδόσεις των διαχειριστών υποδομής.

Ειδική έκθεση 10/2016: Ανάγκη περαιτέρω βελτιώσεων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 135: Η Eurostat θα συνεχίσει να προβαίνει σε βελτιώσεις προκειμένου να επιλύσει τα ζητήματα.

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 135: Η Eurostat θα συνεχίσει να προβαίνει σε βελτιώσεις προκειμένου να επιλύσει τα ζητήματα.

Απάντηση στη σύσταση 8, σημείο 143: Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι κανένα κράτος μέλος δεν υπόκειται σε ΔΥΕ λόγω μη συμμόρφωσης με το κριτήριο του χρέους. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει περαιτέρω ότι δεν έχει συμπεριλάβει τα επίπεδα χρέους προς το ΑΕΠ στις συστάσεις της στο πλαίσιο της ΔΥΕ μετά τη δημοσίευση της ειδικής έκθεσης 10/2016. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι κυβερνήσεις έχουν μικρότερο έλεγχο επί του δείκτη του χρέους προς το ΑΕΠ από ό, τι επί του δείκτη του ελλείμματος προς το ΑΕΠ. Οι ετήσιοι δείκτες χρέους προς το ΑΕΠ που προκύπτουν από τους προτεινόμενους στόχους για το έλλειμμα και τις υποκείμενες μακροοικονομικές παραδοχές μπορούν να υπολογιστούν, όμως η ενσωμάτωση τέτοιου είδους υπολογισμών στην ίδια τη σύσταση περί ΔΥΕ θα μπορούσε να οδηγήσει τους εξωτερικούς παρατηρητές να πιστέψουν λανθασμένα ότι η επίτευξη των εν λόγω δεικτών αποτελεί μέρος της αξιολόγησης για τη συμμόρφωση, υπονομεύοντας την αξιοπιστία της Επιτροπής και του Συμφώνου. Επιπλέον, κάποιο κράτος μέλος θα μπορούσε να επιτύχει μεν τη συνιστώμενη αναπροσαρμογή του ελλείμματος, να μην επιτύχει όμως την αναλογία χρέους προς ΑΕΠ που προκύπτει από τις παραδοχές στις οποίες βασίζεται η σύσταση, εάν τα μακροοικονομικά αποτελέσματα αποδειχθεί ότι διαφέρουν σημαντικά από τις παραδοχές αυτές.

Η Επιτροπή δημοσίευσε την ανακοίνωσή της σχετικά με την επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης τον Φεβρουάριο του 2020 και, κατά συνέπεια, μπορεί να εξετάσει τρόπους απλούστευσης της εφαρμογής του Συμφώνου, καλύπτοντας ενδεχομένως την πρόληψη και τη διόρθωση υψηλών επιπέδων δημόσιου χρέους. Επιπλέον, στις 20 Μαΐου, η Επιτροπή δημοσίευσε ορισμένες εκθέσεις για το άρθρο 126 παράγραφος 3, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα κράτη μέλη όπου παρατηρείται παραβίαση του κριτηρίου του χρέους. Επίσης, όπως υπογραμμίζει η ανακοίνωση της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2020: Ειδικές ανά χώρα συστάσεις: «θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι, όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, τα κράτη μέλη θα ακολουθήσουν δημοσιονομικές πολιτικές που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους». Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως.

Ειδική έκθεση 18/2016: Το σύστημα της ΕΕ για την πιστοποίηση των βιώσιμων βιοκαυσίμων

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 76: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει υλοποιήσει τη σύσταση όσον αφορά τη μερική αποδοχή της. Είναι σημαντικό να υπενθυμίσουμε ότι η Επιτροπή οφείλει να αξιολογεί το εθελοντικό σύστημα με βάση τις απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στην οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας [οδηγία (ΕΕ) 2009/28/ΕΚ - RED] και, στο μέλλον, με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στην αναδιατύπωση της εν λόγω οδηγίας. Ενώ οι συννομοθέτες αποφάσισαν να συμπεριληφθεί στη νέα οδηγία πλαίσιο για την αντιμετώπιση της έμμεσης αλλαγής της χρήσης γης (ILUC), τα κοινωνικά κριτήρια δεν καλύπτονται. Επομένως, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να υποχρεώσει τα συστήματα πιστοποίησης να καλύπτουν τέτοιου είδους κριτήρια και θεωρεί ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί στον βαθμό που αυτό είναι νομικά δυνατό.

Οι κοινωνικοοικονομικές πτυχές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εθελοντικών συστημάτων σύμφωνα με το κείμενο της αναθεωρημένης οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας [οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 - RED II].

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο β), σημείο 76: Η Επιτροπή αποδέχθηκε τη συγκεκριμένη σύσταση. Το άρθρο 17 παράγραφος 6 της οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας [οδηγία (ΕΕ) 2009/28/ΕΚ -RED] περιλαμβάνει περιβαλλοντικές απαιτήσεις της ΕΕ για τη γεωργία ως κριτήριο αειφορίας για την καλλιέργεια βιοκαυσίμων ως πρώτης ύλης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, η οδηγία RED δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να επαληθεύουν τη συμμόρφωση με το άρθρο 17 παράγραφος 6 της RED επειδή οι περιβαλλοντικές αυτές απαιτήσεις υπόκεινται ήδη σε συστήματα διαχείρισης και ελέγχου βάσει των ειδικών περιβαλλοντικών οδηγιών και κανονισμών και της ΚΓΠ. Επομένως, οι περιβαλλοντικές αυτές απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 17 παράγραφος 6 της οδηγίας RED δεν αποτελούν μέρος της επίσημης αναγνώρισης των εθελοντικών συστημάτων από την Επιτροπή.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο α), σημείο 78: Η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει υλοποιήσει τη σύσταση. Η αναδιατυπωμένη οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας [οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 - RED II] εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να καθορίζει λεπτομερείς κανόνες για τη λειτουργία των εθελοντικών συστημάτων σε εκτελεστικές πράξεις (άρθρο 30 παράγραφος 8), γεγονός το οποίο επιτρέπει τον προσδιορισμό αναλυτικών κανόνων πιστοποίησης σε μια τυπική διαδικασία. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνονται κανόνες και τα είδη των πληροφοριών που πρέπει να παρέχουν τα εθελοντικά συστήματα σε περίπτωση που η λειτουργία τους ελέγχεται από την Επιτροπή. Η συλλογή πληροφοριών από μόνη της, για παράδειγμα με τη διενέργεια ελέγχων, υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας RED II.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο β), σημείο 78: Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί δεδομένου ότι 1) έχουν ληφθεί ad hoc μέτρα για τη διασφάλιση της εισαγωγής συστημάτων καταγγελιών από εθελοντικά συστήματα στο πλαίσιο της αξιολόγησης των εθελοντικών συστημάτων και 2) η αναδιατυπωμένη οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (οδηγία (ΕΕ) 2018/2001) βελτιώθηκε σημαντικά, μεταξύ άλλων εξουσιοδοτώντας την Επιτροπή να καθορίζει λεπτομερείς κανόνες για τη λειτουργία των εθελοντικών συστημάτων σε εκτελεστικές πράξεις, γεγονός το οποίο επιτρέπει τον προσδιορισμό αναλυτικών κανόνων σε μια τυπική διαδικασία. Οι εργασίες για τους εκτελεστικούς κανόνες θα συνεχιστούν.

Ειδική έκθεση 19/2016: Εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ διά χρηματοοικονομικών μέσων: διδάγματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 154: Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση.

Ειδική έκθεση 23/2016: Θαλάσσιες μεταφορές στην ΕΕ: πλέοντας χωρίς πυξίδα — εν πολλοίς αναποτελεσματικές και μη βιώσιμες επενδύσεις

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 105: Η Επιτροπή θεωρεί ότι η παρούσα σύσταση έχει υλοποιηθεί. Το σύστημα παρακολούθησης έχει τεθεί σε εφαρμογή με την ενσωμάτωση συγκεκριμένης παραμέτρου σχετικά με τη «χωρητικότητα» των λιμένων στη βάση δεδομένων TENTec. Η εν λόγω βάση καλύπτει όλους τους λιμένες στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ και δεν περιορίζεται στις συγχρηματοδοτούμενες δράσεις της ΔΣΕ. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τον εξωτερικό σύμβουλό της προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα δεδομένα προστίθενται στη βάση δεδομένων TENTec και επικαιροποιούνται όσο διατίθενται νέες πληροφορίες.

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο β), σημείο 105: Η Επιτροπή αποδέχθηκε τη σύσταση, με προθεσμία υλοποίησης το 2023. Επομένως η προθεσμία δεν έχει ακόμη παρέλθει.

Η τρέχουσα μελέτη αξιολόγησης του ΔΕΔ-Μ εξετάζει, μεταξύ άλλων ζητημάτων, τη μεθοδολογία που εφαρμόζεται για τον ορισμό των ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού των λιμένων ΔΕΔ-Μ. Μετά από αυτή τη διαδικασία αξιολόγησης, και ανάλογα με τα αποτελέσματά της, η Επιτροπή θα

υποβάλλει, εάν ενδείκνυται, νομοθετική πρόταση αναθεώρησης του κανονισμού ΔΕΔ-Μ, πιθανότατα το 2021. Με τον τρόπο αυτό θα προηγηθεί της ημερομηνίας που προβλέπεται στον κανονισμό ΔΕΔ-Μ, ο οποίος προβλέπει επανεξέταση έως το 2023, θα δοθεί δε στην Επιτροπή η ευκαιρία να κλείσει και νωρίτερα τη σύσταση, δηλαδή έως το 2021.

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο γ), σημείο 105: Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί και επιβεβαιώνει ότι το τελευταίο λεπτομερές σχέδιο υλοποίησης για τις θαλάσσιες αρτηρίες έχει οριστικοποιηθεί και δημοσιεύθηκε στις 29 Ιουνίου 2020.

Ειδική έκθεση 26/2016: Πρόκληση για την πολλαπλή συμμόρφωση εξακολουθούν να αποτελούν η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς της αλλά και η απλούστευσή της

Απάντηση στη σύσταση 1, σημείο 74: Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως. Η Επιτροπή εξέτασε όντως την πρόταση του ΕΕΣ για την καθιέρωση δείκτη βάσει του ποσοστού μη συμμόρφωσης. Ωστόσο, το συμπέρασμα αυτής της αξιολόγησης είναι ότι το ποσοστό μη συμμόρφωσης δεν αποτελεί σε αυτό το στάδιο κατάλληλο δείκτη επιδόσεων διότι, μολονότι το ποσοστό αυτό εξαρτάται από την ευαισθητοποίηση των γεωργών, επηρεάζεται επίσης από την κυμαινόμενη ποιότητα των συστημάτων ελέγχου των κρατών μελών. Επί του παρόντος, οι επιδόσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης συνεχίζουν να μετρώνται σε σχέση με τους στόχους της. Η ανάπτυξη βιώσιμης γεωργίας μέσω της ευαισθητοποίησης των αγροτών σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικών κανόνων αξιολογείται ιδίως από το μερίδιο των πληρωμών της ΚΓΠ που καλύπτονται από την πολλαπλή συμμόρφωση και που ενδεχομένως να μειωθούν σε περίπτωση παραβίασης. Για τη μελλοντική ΚΓΠ, η Επιτροπή προτείνει επίσης να συμπεριληφθεί ο αριθμός των εκταρίων που καλύπτονται από τις προϋποθέσεις, στοιχείο το οποίο συνδέεται με το περιβαλλοντικό και κλιματικό αποτέλεσμα των μελλοντικών προϋποθέσεων. Πράγματι, όσο μεγαλύτερη είναι η έκταση που καλύπτεται από πρακτικές υπό καθεστώς προϋποθέσεων, τόσο υψηλότερο το όφελος για το περιβάλλον και το κλίμα.

Απάντηση στη σύσταση 2, σημείο 75: Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως. Οι ανταλλαγές μεταξύ των σχετικών Γενικών Διευθύνσεων (ΓΔ) βρίσκονται σε εξέλιξη, η δε ΓΔ ENV έλαβε και ανέλυσε τα αποτελέσματα των στατιστικών στοιχείων της ΓΔ AGRI.

Απάντηση στη σύσταση 5, σημείο 78: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση. Η Επιτροπή θεωρεί τη σύσταση πλήρως υλοποιηθείσα ως προς το τμήμα που αποδέχθηκε. Η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει μελέτη αξιολόγησης σχετικά με το διοικητικό κόστος, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της πολλαπλής συμμόρφωσης. Σε αυτή τη βάση, είναι ευθύνη των κρατών μελών να συντονίσουν το σύστημα διαχείρισης της πολλαπλής συμμόρφωσης με στόχο τη μείωση του κόστους τόσο για τους αγρότες όσο και για τις εθνικές διοικήσεις.

Απάντηση στη σύσταση 6, σημείο 79: Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως. Οι μελλοντικές κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις δεν έχουν εκδοθεί ακόμη.

Ειδική έκθεση 27/2016: Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή: συμβαδίζει με τις βέλτιστες πρακτικές;

Απάντηση στη σύσταση 1, σημείο 66: Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί πλήρως. Η συγκεκριμένη σύσταση καλύπτει όλες τις πτυχές που εξετάζει το Συνέδριο στις συστάσεις του 2α έως 2η [ενημέρωση του Χάρτη της Επιτροπής Προόδου Ελέγχου, C(2017) 2225 final]. Η Επιτροπή έχει επικαιροποιήσει τρεις φορές τις ρυθμίσεις διακυβέρνησής της μετά το τέλος της επιτόπιας εργασίας του ΕΕΣ, τον Οκτώβριο του 2017, με σημαντικό περαιτέρω εξορθολογισμό και ενίσχυση, τον Νοέμβριο του 2018, μεταξύ άλλων μέσω ανακοίνωσης όπου εξηγούσε το σκεπτικό των αλλαγών που πραγματοποιήθηκαν, και ξανά τον Ιούνιο του 2020, μετά τη θεσμική μετάβαση [C(2020) 4240].

Για τις βελτιώσεις αυτές εμπνεύστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις διαπιστώσεις του ελέγχου τόσο του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου όσο και της Υπηρεσίας Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου της Επιτροπής. Η Επιτροπή συμμορφώνεται με όλη τη σχετική νομοθεσία και τις βέλτιστες πρακτικές στον βαθμό που σχετίζονται με τον μοναδικό χαρακτήρα και το λειτουργικό της περιβάλλον και παρέχει υψηλό βαθμό διαφάνειας στον σχεδιασμό και τη λειτουργία των ρυθμίσεων διακυβέρνησής της. Η Επιτροπή ανέφερε στην ετήσια έκθεση του 2018 για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ) ότι θεωρεί ότι συμμορφώνεται πλήρως με το ισχύον πλαίσιο. Η Επιτροπή υπήρξε απόλυτα διαφανής όσον αφορά τις αποφάσεις της.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο ε), σημείο 66: Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί πλήρως. Όπως αναγνωρίζεται από το ΕΕΣ, η Επιτροπή δημοσιεύει όλες τις εκθέσεις στην ολοκληρωμένη δέσμη χρηματοοικονομικής αναφοράς και λογοδοσίας (IFAR) τηρώντας πλήρως τις προθεσμίες που συμφώνησαν οι συννομοθέτες. Όπου είναι δυνατόν, για παράδειγμα όσον αφορά τους ετήσιους λογαριασμούς, έχουν βρεθεί ρυθμίσεις για την παροχή των απαραίτητων πληροφοριών νωρίτερα. Οι λογαριασμοί ελέγχονται πλήρως από το ΕΕΣ προτού ενσωματωθούν στη δέσμη IFAR. Σε άλλους τομείς, οι περιορισμοί στη διαθεσιμότητα δεδομένων σημαίνουν ότι δεν είναι δυνατή η υλοποίηση πολύ νωρίτερα. Ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή δεν μπορεί να αποδεχθεί τη σύσταση αυτή παρά εν μέρει μόνο είναι το γεγονός ότι βασίζεται στα κράτη μέλη για την παροχή των απαραίτητων στοιχείων. Η Επιτροπή σημειώνει ότι το ΕΕΣ αποφάσισε να δημοσιεύσει την έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ αργότερα εντός του έτους προκειμένου να δοθεί περισσότερος χρόνος για τον έλεγχο των πληροφοριών που παρέσχε η Επιτροπή στην ολοκληρωμένη δέσμη χρηματοοικονομικής αναφοράς και λογοδοσίας.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο στ), σημείο 66: Για λόγους διαχείρισης και λογοδοσίας, οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρέχουν βέλτιστες εκτιμήσεις σχετικά με τα επίπεδα σφάλματος βάσει συνεπούς μεθοδολογίας στον τομέα ευθύνης τους. Χρησιμοποιώντας την επαγγελματική τους κρίση, λαμβάνουν υπόψη όλες τις σχετικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων ελέγχου βάσει στατιστικά αντιπροσωπευτικών δειγμάτων. Επιπλέον, στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις παρέχονται τα εκτιμώμενα επισφαλή ποσά κατά την πληρωμή, αλλά και τα εκτιμώμενα επισφαλή ποσά κατά το κλείσιμο, αφού γίνουν όλες οι διορθωτικές ενέργειες για την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Επομένως, η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος είναι εναρμονισμένη και, ως εκ τούτου, συνεπής σε ολόκληρη την Επιτροπή, επιτρέποντας παράλληλα να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των τρόπων διαχείρισης και των τομεακών προγραμμάτων.

Στις ΕΕΔΕ του 2018 και του 2019, η Επιτροπή εξορθολόγησε περαιτέρω τις πληροφορίες σχετικά με το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος ώστε να εξηγήσει καλύτερα τις έννοιες «κίνδυνος κατά την πληρωμή» και «κίνδυνος κατά το κλείσιμο» που εφαρμόζονται με συνέπεια από όλες τις υπηρεσίες (βλ. ΕΕΔΕ 2018, σ. 151 και ΕΕΔΕ 2019, σ. 56). Για πλήρη διαφάνεια, οι υποκείμενες πληροφορίες που συλλέγονται σε επίπεδο κύριου διατάκτη και χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του κινδύνου κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο σε ολόκληρη την Επιτροπή αναφέρονται στο παράρτημα 2 (ΕΕΔΕ 2018) και στο παράρτημα 3 (ΕΕΔΕ 2019).

Όσον αφορά τον τομέα της συνοχής, οι Γενικές Διευθύνσεις προσαρμόζαν στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων τους (ΕΕΔ) για το 2018 και 2019 τον βασικό δείκτη επιδόσεων 5 (ποσό σε κίνδυνο κατά την πληρωμή) στο αίτημα του ΕΕΣ, χρησιμοποιώντας τα ποσοστά σφάλματος που επιβεβαιώθηκαν από τις υπηρεσίες της Επιτροπής για τις λογιστικές χρήσεις που έκλεισαν λαμβάνοντας υπόψη την αναθεώρηση του ΕΕΣ. Όσον αφορά τις ΕΕΔ του 2019, η Επιτροπή αναφέρει σε αυτές τα ποσοστά σφάλματος για το ΕΤΠΑ, το ΤΣ και το ΕΚΤ τα οποία, συγκεντρωτικά, κυμαίνονται από 2,3 % έως 3,3 % για την πολιτική συνοχής (βλ. πλαίσιο 5.9).

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο ζ), σημείο 66: Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί πλήρως. Η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει δήλωση σχετικά με τις ρυθμίσεις διακυβέρνησής της και τη συμπληρώνει με ετήσια έκθεση όπου αναφέρονται οι βασικές εξελίξεις σε σχέση με την εφαρμογή τους στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις. Οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης επικαιροποιούνται όποτε είναι απαραίτητο. Οι αλλαγές που προέκυψαν από τη θεσμική μετάβαση έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί μέσω των μεθόδων εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής [P(2019) 2] και αντικατοπτρίζονται στην επικαιροποίηση των ρυθμίσεων διακυβέρνησης του Ιουνίου 2020 [C(2020) 4240]. Το συγκεκριμένο ζήτημα που σχετίζεται με τη σύνθεση της Επιτροπής Προόδου Ελέγχου καλύπτεται στα σημεία 1 και 2η.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο η), σημείο 66: Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί πλήρως. Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ότι η βέλτιστη πρακτική που αναφέρει το ΕΕΣ για τις επιτροπές ελέγχου δεν αφορά τις επιτροπές προόδου εσωτερικών ελέγχων, γεγονός που ήταν και ο λόγος για τη μερική αποδοχή της σύστασης κατά τη στιγμή του ελέγχου. Όσον αφορά τον «αριθμό των ανεξάρτητων μελών της ΕΠΕ»: η Επιτροπή συμμορφώνεται πλήρως με το ισχύον νομικό πλαίσιο, δηλαδή τον δημοσιονομικό κανονισμό. Το άρθρο 123 του δημοσιονομικού κανονισμού προβλέπει ότι κάθε θεσμικό όργανο της Ένωσης λαμβάνει υπόψη την οργανωσιακή αυτονομία του και τη σημασία της παροχής συμβουλών από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες. Ο δημοσιονομικός κανονισμός δεν υποχρεώνει τα θεσμικά όργανα της Ένωσης να ορίζουν επιτροπές ελέγχου. Προβλέπει επιτροπές προόδου εσωτερικών ελέγχων με ρόλο που έχει σχεδιαστεί ειδικά για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα οποία αποτελούν μοναδικούς φορείς που δραστηριοποιούνται σε ένα μοναδικό περιβάλλον υπό μοναδική έννομη τάξη. Αναγνωρίζει επίσης ότι κάθε θεσμικό όργανο λειτουργεί σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον και πρέπει να οργανώνεται αναλόγως, με πλήρη αυτονομία. Η σημασία της παροχής συμβουλών από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες αναγνωρίζεται στην παρούσα σύνθεση της ΕΠΕ, η οποία έχει τρία εξωτερικά μέλη. Ο Χάρτης της ΕΠΕ προβλέπει ότι μπορούν να διοριστούν έως τέσσερα εξωτερικά μέλη. Η Επιτροπή υπήρξε απόλυτα διαφανής ως προς τις αποφάσεις της σχετικά με τη σύνθεση της Επιτροπής Προόδου Ελέγχου [C(2017) 2225 final].

Ειδική έκθεση 31/2016: Δαπανώντας τουλάχιστον το ένα πέμπτο του προϋπολογισμού της ΕΕ υπέρ της δράσης για το κλίμα: φιλόδοξες προσπάθειες που κινδυνεύουν σοβαρά να αποδειχθούν ανεπαρκείς

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο α), σημείο 95: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση. Μολονότι η Επιτροπή δεν περιλαμβάνει εκτενείς πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο προς την επίτευξη των ειδικών στόχων της δράσης για το κλίμα σε όλες τις σχετικές ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων, θα εξετάσει το ενδεχόμενο περαιτέρω βελτίωσης στην υποβολή εκθέσεων για την περίοδο 2021-2027.

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 96: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση. Τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα (NECP), τα οποία απαιτούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, χρησιμεύουν ως μέσο για τα κράτη μέλη προκειμένου να σκιαγραφούν τις φιλοδοξίες τους σχετικά με τις δραστηριότητες μετριασμού και προσαρμογής και τις αντίστοιχες επενδύσεις που απαιτούνται για την πραγμάτωση των εν λόγω φιλοδοξιών.

https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/overall-targets/national-energy-and-climate-plans-necps_el

Απάντηση στη σύσταση 4, σημείο 100: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση. Η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως για το τμήμα που έγινε αποδεκτό, δεδομένου ότι προσαρμόστηκε ο συντελεστής κλίματος για τις ενισχύσεις για φυσικούς ή άλλους ειδικούς ανά περιοχή περιορισμούς.

Η Επιτροπή θεωρεί κατάλληλο τον προτεινόμενο συντελεστή κλίματος 100 % για όλες τις παρεμβάσεις του ΕΓΤΑΑ που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο ειδικών στόχων που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα. Ειδικότερα, οι δεσμεύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα αφορούν μια σειρά από άρρηκτα αλληλένδετους στόχους για το περιβάλλον και το κλίμα και είναι σημαντικές για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων με στόχο την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία και την πολυπλοκότητα των δεσμεύσεων αυτών, η κατά περίπτωση προσέγγιση θα καθιστούσε τη διαδικασία της παρακολούθησης εξαιρετικά επαχθή και τα αποτελέσματα μη συγκρίσιμα. Οι προτεινόμενοι συντελεστές παρακολούθησης για το ΕΓΤΑΑ επιτυγχάνουν ισορροπία μεταξύ μιας λογικά αξιόπιστης εκτίμησης για τις δαπάνες που σχετίζονται με το κλίμα και της ελαχιστοποίησης του διοικητικού φόρτου.

Απάντηση στη σύσταση 5, σημείο 102: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση.

Απάντηση στη σύσταση 6 στοιχείο β), σημείο 103: Η Επιτροπή έχει συμπεριλάβει δείκτες αποτελεσμάτων που σχετίζονται με το κλίμα στη νομοθετική πρόταση για το πρόγραμμα LIFE 2021-2027.

Απάντηση στη σύσταση 7 στοιχείο α), σημείο 109: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση.

Απάντηση στη σύσταση 7 στοιχείο β), σημείο 109: Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση, ενημέρωσε όμως το ΕΕΣ ότι η πρόταση μεταρρύθμισης της ΚΓΠ θα ενισχύσει τις περιβαλλοντικές και κλιματικές φιλοδοξίες. Η πρόταση περιέχει ισχυρά στοιχεία για την αύξηση της συνολικής συμβολής όσον αφορά τους στόχους και τις απαιτήσεις για το κλίμα και το περιβάλλον (αρχή της «μη οπισθοδρόμησης»), συμπεριλαμβάνοντας προσέγγιση βάσει στόχων για την υποστήριξη του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ, βελτιωμένες προϋποθέσεις που θα περιλαμβάνουν νέες απαιτήσεις για την προστασία της τύρφης και των υγροτόπων, νέα οικολογικά συστήματα και στοχοθετημένη στήριξη για το κλίμα και το περιβάλλον στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης.

Το ΕΤΘΑ μετά το 2020 έχει αναμενόμενη συνεισφορά ύψους 30 % του προϋπολογισμού του σε κλιματικούς στόχους. Σε όλες τις δαπάνες στο πλαίσιο του ΕΤΘΑ μετά το 2020 (παράρτημα IV του ΕΤΘΑ) αποδίδονται συντελεστές για το κλίμα (Δείκτες του Ρίο) έτσι ώστε όλες οι δαπάνες να μπορούν να παρακολουθούνται και να συνδέονται με το κλίμα.

Επιπλέον, το 90 % περίπου των ενεργειών στο ΕΤΘΑ αναμένεται να emπίπτουν στο στόχο πολιτικής 2 του ΚΚΔ, ο οποίος δίνει έμφαση σε δράσεις που είναι πράσινες, χαμηλής περιεκτικότητας σε άνθρακα, αλλά και σε όσες υποστηρίζουν την προσαρμογή του κλίματος και την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων.

Ειδική έκθεση 34/2016: Καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων: η ΕΕ έχει την ευκαιρία να βελτιώσει την αποδοτικότητα των πόρων της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων

Απάντηση στη σύσταση 1, σημείο 84: Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η οποία θεσπίστηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2019, προβλέπει την υιοθέτηση στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» για τον σχεδιασμό ενός δίκαιου, υγιούς και φιλικού προς το περιβάλλον συστήματος τροφίμων. Η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» εγκρίθηκε στις 20 Μαΐου 2020. Η πρόληψη της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής της στρατηγικής. Ένα σύνολο δράσεων έχει προβλεφθεί σε ειδική ενότητα, ενώ η σπατάλη τροφίμων αντικατοπτρίζεται και σε άλλες δράσεις της στρατηγικής.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο γ), σημείο 86: Βάσει των εργασιών της EFSA, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με τα συστήματα διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων

που αφορούν τις δραστηριότητες λιανικής πώλησης τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των δωρεών τροφίμων (ανακοίνωση της Επιτροπής C/2020/294 που εκδόθηκε στις 12 Ιουλίου 2020⁶).

Όσον αφορά την πρόληψη των πρακτικών επισήμανσης που δημιουργούν σπατάλη τροφίμων, η Επιτροπή διερευνά επιλογές για αποτελεσματικότερη χρήση και κατανόηση της σήμανσης της ημερομηνίας. Σύμφωνα με τη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2020, η Επιτροπή θα καταρτίσει έως το 2022 πρόταση αναθεώρησης των κανόνων της ΕΕ σχετικά με τη σήμανση της ημερομηνίας. Από την αναθεώρηση των σχετικών κανόνων της ΕΕ θα επωφεληθεί και το επιστημονικό έργο της EFSA.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο α), σημείο 87: Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως. Έλαβε την τελική έκδοση της έκθεσης πιλοτικού έργου σχετικά με τη χαρτογράφηση και την ανάλυση του πλαισίου πολιτικής και του κανονιστικού πλαισίου στα κράτη μέλη στον τομέα της αναδιανομής τροφίμων από τον εξωτερικό ανάδοχο στις 31 Μαρτίου 2020, αφού επικυρώθηκε από τους εκπροσώπους των κρατών μελών που συμμετέχουν στην πλατφόρμα της ΕΕ για την απώλεια και τη σπατάλη τροφίμων⁷. Η επικύρωση αυτή κρίθηκε απαραίτητη δεδομένης της συνολικής φύσης της ανάλυσης, που περιλάμβανε πληροφορίες για όλα τα κράτη μέλη.

Ειδική έκθεση 36/2016: Αξιολόγηση των ρυθμίσεων για το κλείσιμο των προγραμμάτων στους τομείς της συνοχής και της αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2007-2013

Απάντηση στη σύσταση 2, σημείο 127: Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση.

Για την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή υπολογίζει τους ακόλουθους δείκτες για το ΕΓΤΑΑ: κοινοποιηθέν ποσοστό σφάλματος και προσαρμοσμένο ποσοστό σφάλματος σε επίπεδο οργανισμού πληρωμών ετησίως και εκτιμώμενο τελικό ποσό που παρουσιάζει κίνδυνο σε επίπεδο Ταμείου. Παρόμοια με την περίοδο 2007-2013, για τα προγράμματα 2014-2020 η Επιτροπή θα αναφέρει στοιχεία στην ΕΕΔ της σχετικά με το υπόλοιπο κλεισίματος για κάθε οργανισμό πληρωμών, συμπεριλαμβανομένου εκτιμώμενου επισφαλούς ποσού.

Για την περίοδο μετά το 2020, και ενόψει της εισαγωγής του νέου μοντέλου υλοποίησης για την ΚΓΠ μετά το 2020, θα υπάρξει μετάβαση από το σύστημα βάσει συμμόρφωσης σε σύστημα βάσει επιδόσεων. Μετά τη θέσπιση της νέας νομικής βάσης που θα διέπει την περίοδο μετά το 2020, η Επιτροπή θα προσαρμόσει την υποβολή στοιχείων της στην ΕΕΔ.

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 127: Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση. Η Επιτροπή ενημέρωσε και θα συνεχίσει την περίοδο 2021-2027 να ενημερώνει με πλήρη διαφάνεια την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή σχετικά με το αποτέλεσμα του κλεισίματος στις αντίστοιχες ΕΕΔ, ακόμη και αν η υποχρέωση αυτή δεν περιλαμβάνεται στην τομεακή νομοθεσία.

Απάντηση στη σύσταση 4, σημείο 131: Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση από την τρέχουσα στην επόμενη περίοδο της ΚΓΠ και να αποφευχθεί η διακοπή των πολυετών δραστηριοτήτων, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 31 Οκτωβρίου 2019, πρόταση μεταβατικού κανονισμού [COM(2019) 581 final]. Η πρόταση αυτή, η οποία προβλέπει μεταβατικές διατάξεις για τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), αποτελεί επί του παρόντος αντικείμενο διαπραγματεύσεων με τους συννομοθέτες.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2020:199:FULL&from=E%CE%9D>

⁷ Δημοσιευμένη τελική έκθεση της 31ης Μαρτίου 2020: <https://data.europa.eu/doi/10.2875/406299> (κύρια έκθεση) και <https://data.europa.eu/doi/10.2875/873698> (παράρτημα)

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2020.

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) εφαρμόζεται δυνάμει της [απόφασης αριθ. 6-2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων από τον περαιτέρω χρήστη. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, υποχρεούστε να μεριμνήσετε για την απόκτηση των αναγκαίων δικαιωμάτων. Όταν λαμβάνεται έγκριση, η έγκριση αυτή ακυρώνει την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση και δεν σας παρέχεται σχετική άδεια.

Η «οικογένεια» των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα europa.eu, παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν τους ελέγχει, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εξέτασε τα αποτελέσματα των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ που χρηματοδοτήθηκαν από τον προϋπολογισμό της, βασιζόμενο σε πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις προερχόμενες από την Επιτροπή και άλλες πηγές, περιλαμβανομένων πρόσφατων δικών του ελεγκτικών εργασιών και επισκοπήσεων. Αξιολόγησε επίσης τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή κατάρτισε την ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις για το 2019 και τις προγραμματικές δηλώσεις για τον προϋπολογισμό της ΕΕ του 2021, καθώς και κατά πόσον οι εκθέσεις αυτές παρέχουν σαφή, ολοκληρωμένη και ισορροπημένη εικόνα των επιδόσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης